POLIROM

Philippa Gregory

Trei surori, trei regine

BIBLIOTECA POLIROM

Autoarea bestsellerurilor
Surorile Boleyn şi *Moştenirea Boleyn*

Trei surori, trei regine deapănă povestea celor două surori ale lui Henric al VIII-lea, Margaret şi Mary, şi a cumnatei acestora, Caterina de Aragon, dezvăluind rolul important pe care l-au jucat în Anglia acelor vremuri, căci soarta le pune într-o situaţie unică pentru nişte surori: aceea de a fi toate regine – Caterina în Anglia, Margaret în Scoţia şi Mary în Franţa. Unite de loialitatea familială şi de afecţiune, cele trei femei se pomenesc uneori aruncate în tabere adverse. Trecând prin trădări, primejdii, pierderi şi pasiuni, cele trei surori descoperă că singura constantă în viaţa lor periculoasă este legătura specială dintre ele, mai puternică decât orice bărbat, fie el şi rege.

BIBLIOTECA POLIROM

A C T U A L

Scriitori contemporani, voci şi tendinţe noi
în literatura universală de azi.

Colecţia BIBLIOTECA POLIROM este coordonată de Bogdan-Alexandru Stănescu.

Philippa Gregory, *Three Sisters, Three Queens*

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A,
sc. 1, et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:

GREGORY, PHILIPPA

Trei surori, trei regine / Philippa Gregory; trad. din lb. engl. şi note de Mihaela Negrilă. – Iaşi: Polirom, 2017

ISBN print: 978-973-46-6515-0
ISBN ePub: 978-973-46-6880-9
ISBN PDF: 978-973-46-6881-6

I. Negrilă, Mihaela (trad.) (note)

821.111

Printed in ROMANIA

Philippa Gregory

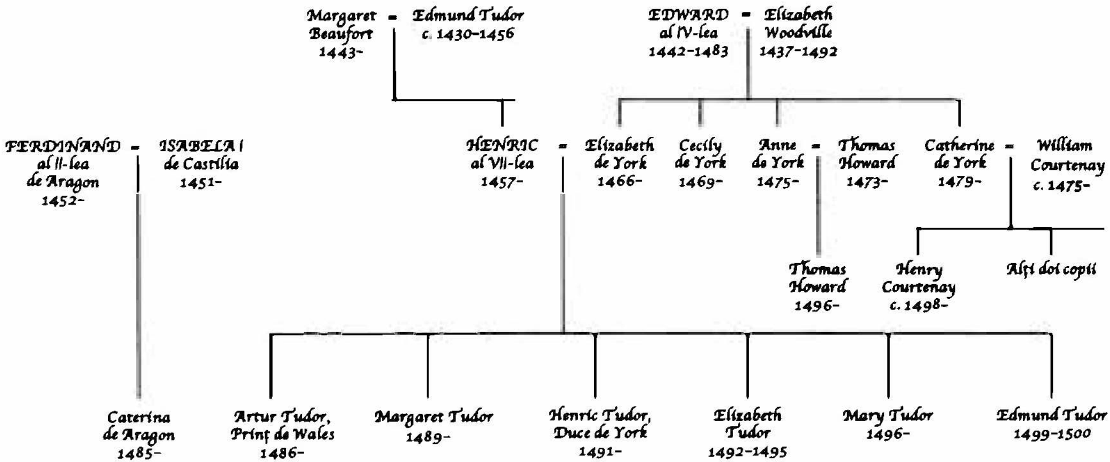
Trei surori, trei regine

Traducere din limba engleză şi note
de Mihaela Negrilă

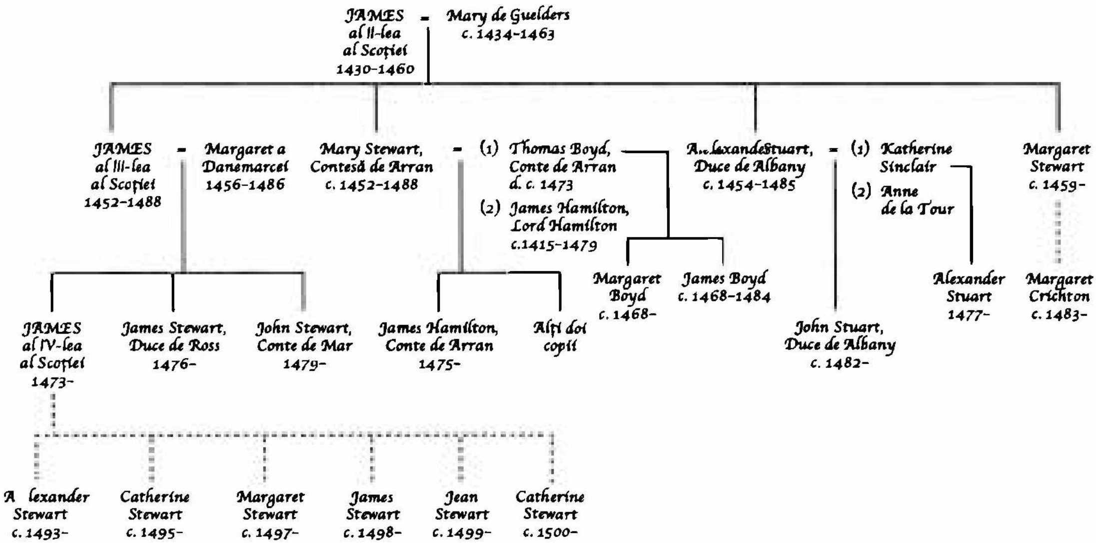
POLIROM
2017

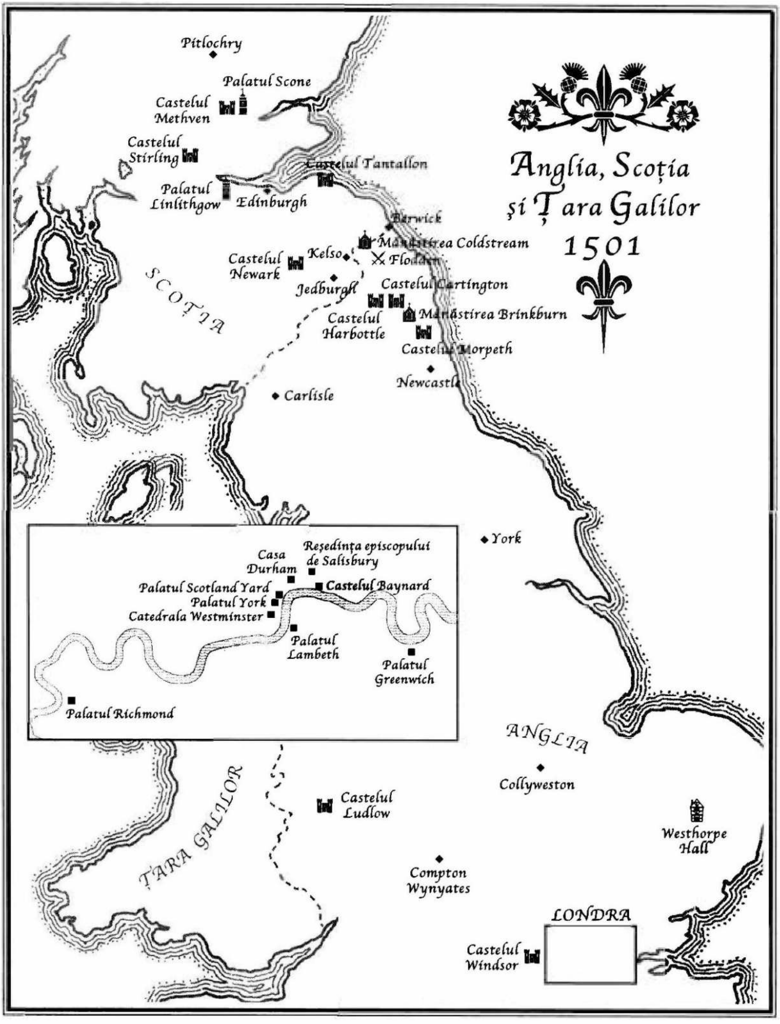
Pentru Anthony

Dinastia Tudor în 1501

Dinastia Stewart în 1501

Anglia, Scoția
și Țara Galilor
1501
Pitlochry
Palatul Scone
Castelul Methven
Castelul Stirling
Castelul Tantallon
Palatul Linlithgow
Edinburgh
Berwick
Mănăstirea Coldstream
Flodden
Castelul Newark
Kelso
Jedburgh
Castelul Cartington
Castelul Harbottle
Mănăstirea Brinkburn
Castelul Morpeth
Newcastle
Carlisle
SCOȚIA
York
Casa Durham
Reședința episcopului de Salisbury
Palatul Scotland Yard
Castelul Baynard
Palatul York
Catedrala Westminster
Palatul Lambeth
Palatul Greenwich
Palatul Richmond
ANGLIA
Collyweston
Castelul Ludlow
ȚARA GALILOR
Westhorpe Hall
Compton Wynyates
LONDRA
Castelul Windsor

[01] Castelul Baynard, Londra, Anglia, noiembrie 1501

Ca prințesă Tudor, trebuie să port alb și verde. De fapt, mă consider singura prințesă Tudor, căci sora mea, Mary, e atât de mică, încât doar e adusă de doica ei la ora cinei, și apoi dusă înapoi. Mă asigur că îngrijitoarelor le este limpede că Mary trebuie arătată noii noastre cumnate, după care n-au decât să o ia de acolo. Nu ne folosește la nimic dacă o lăsăm să stea la masă sau să se îndoape cu pere confiate. Mâncărurile copioase îi fac rău și zbiară dacă obosește. Are doar cinci ani, e mult prea mică pentru ocazii formale. Spre deosebire de mine; eu am 12 ani. Trebuie să-mi joc rolul la nuntă; nu ar fi desăvârșită fără mine. Bunica mea, mama regelui, a zis ea însăși asta.

Apoi a spus ceva ce n-am auzit prea bine, dar știu că lorzii scoțieni vor fi cu ochii pe mine, să vadă dacă par îndeajuns de puternică și de matură ca să fiu măritată fără întârziere. Eu sunt sigură că sunt. Toată lumea zice că sunt o mândrețe de fată, scundă și îndesată ca un ponei galez, sănătoasă ca o lăptăreasă, bălaie, la fel ca fratele meu mai mic, Harry, cu ochi mari și albaștri.

— Tu vei fi următoarea, îmi zice zâmbind. Se spune că după o nuntă urmează negreșit alta.

— Eu nu va trebui să călătoresc atât de departe ca prințesa Caterina, îi zic. Voi veni în vizită acasă.

— Cu siguranță. Promisiunea bunicii mele face din acest lucru o certitudine. Tu te măriți cu vecinul nostru și astfel el ne va deveni prieten și un bun aliat.

Prințesa Caterina a fost nevoită să vină tocmai din Spania, de la mare depărtare. Cum noi suntem învrăjbiți cu Franța, a trebuit să călătorească pe marea încercată de furtuni groaznice și era cât

pe ce să naufragieze. Când voi merge în Scoția să mă mărit cu regele, un alai grandios mă va însoți de la Westminster la Edinburgh pe o distanță de aproape 400 de mile. N-o să merg pe mare, n-o să ajung acolo bolnavă și udă până la piele și o să fac drumuri dus-întors de la noul meu cămin la Londra ori de câte ori o să poftesc. Însă prințesa Caterina n-o să-și mai vadă vreodată casa. Se zice că plângea atunci când l-a întâlnit prima oară pe fratele meu. Mi se pare ridicol. Și la fel de pueril ca Mary.

— Voi dansa la nuntă? întreb.

— Tu și Harry veți dansa, poruncește bunica. După ce prințesa spaniolă și doamnele ei de onoare ne vor prezenta un dans spaniol. Apoi o să-i arăți de ce e în stare o prințesă engleză. Vom vedea cine e cea mai bună, zâmbește ea viclean.

„Eu", mă rog în sinea mea, apoi adaug cu glas tare:

— *Basse danse*[1]?

E un dans pentru adulți pe care îl execut foarte bine; de fapt, presupune mai degrabă mers decât dans.

— O galiardă.

Nu o contrazic. Nimeni nu o contrazice pe bunica. Ea decide ce se întâmplă în fiecare reședință regală, în fiecare palat și castel; mama mea, regina, doar încuviințează.

— Va trebui să repetăm, spun.

Pot să-l fac pe Harry să exerseze promițându-i că toată lumea se va uita la noi. Adoră să fie în centrul atenției și tot timpul câștigă curse și se ia la întrecere la trasul cu arcul și la trucuri de călărie pe ponei. E la fel de înalt ca mine, deși are doar zece ani, așa că dăm bine împreună dacă nu se prostește. Vreau să-i arăt prințesei spaniole că sunt la fel de bună ca fiica Regatului Castiliei și Aragonului. Mama mea e din dinastia Plantageneților, iar tata e un Tudor. Sunt nume îndeajuns de mărețe pentru oricine. Caterina nu trebuie să creadă că suntem recunoscători că se află aici. Eu una nu îmi doresc în mod deosebit încă o prințesă la curte.

Mama este cea care insistă ca prințesa Caterina să ne viziteze la Castelul Baynard înainte de nuntă; e însoțită de propria-i curte,

1. *Basse danse*, un dans de curte celebru în secolele XV-XVI, caracterizat prin mișcări lente.

care a venit tocmai din Spania - pe cheltuiala noastră, după cum remarcă tatăl meu. Ei intră pe ușile duble precum o armată cotropitoare, cu hainele, limba și podoabele de pe cap cu totul diferite de ale noastre și, în mijlocul lor, minunat înveșmântată, cea căreia ei îi zic „infanta". Asta e de-a dreptul ridicol, căci are 15 ani și e prințesă, iar ei îi zic „bebe" Îi arunc o privire lui Harry, să văd dacă o să chicotească în caz că mă strâmb și zic „beee-be", așa cum o tachinăm pe Mary, dar el nu se uită la mine. Se uită la ea cu ochii holbați, de parcă vede un cal nou sau vreo armură italiană ori ceva pe care i s-a pus pata. Îi observ expresia și îmi dau seama că încearcă să se îndrăgostească de ea, asemenea unui cavaler de o domniță într-o poveste. Lui Harry îi plac poveștile și baladele despre domnițele de neatins, aflate în turnuri sau legate de stânci ori rătăcite în pădure, și, cumva, Caterina l-a impresionat atunci când a întâlnit-o înainte de intrarea ei în Londra. Poate datorită lecticii ei decorate cu voaluri, poate datorită faptului că e învățată - vorbește trei limbi străine. Mă enervează foarte tare - mi-aș dori ca el să fie suficient de aproape ca să-l pot ciupi. Exact ăsta este motivul pentru care cineva mai mic decât mine n-ar trebui să ia parte la festivitățile regale.

Nu e deosebit de frumoasă. E cu trei ani mai mare decât mine, dar eu sunt mai înaltă. Are părul șaten deschis cu o nuanță arămie, doar un pic mai închis la culoare ca al meu. Asta este, desigur, enervant: cine ar vrea să fie comparată cu o cumnată frumoasă? Însă nu prea pot să-i văd părul, pentru că poartă o bonetă înaltă și un văl gros, care îl ascunde. Are ochi albaștri ca ai mei, dar sprâncene și gene foarte blonde; în mod limpede, nu i se dă voie să și le coloreze, așa cum fac eu. Are pielea deschisă la culoare, ceea ce presupun că e admirabil. E micuță: talie mică, bine strânsă în corset, de-abia poate să respire, picioare mici cu cei mai ridicoli pantofi pe care i-am văzut vreodată, brodați cu aur la vârf și cu șireturi aurite. Nu cred că bunica m-ar lăsa să port așa ceva. N-ar fi decât pură vanitate și pompă mondenă. Sunt sigură că spaniolii sunt foarte mondeni. Sau cel puțin ea este.

Mă asigur că gândurile nu mi se citesc pe chip în timp ce o cercetez cu privirea. Cred că e norocoasă că a venit aici, că a fost aleasă de tata să se mărite cu fratele meu mai mare, Arthur, și să aibă o cumnată ca mine, o soacră ca mama și - mai ales - o bunică prin alianță ca lady Margaret Beaufort, care se va îngriji

ca prinţesa Caterina să nu-şi depăşească locul ce i-a fost hărăzit de Dumnezeu.

Face o reverenţă, o sărută pe mama şi apoi pe bunica. Aşa se cade, dar va învăţa în curând că ar face bine să îi fie pe plac bunicii mai degrabă decât oricui altcuiva. Imediat după asta, mama îmi face semn din cap şi păşesc în faţă, iar prinţesa spaniolă şi cu mine facem câte o reverenţă în acelaşi timp, ambele la fel de adânci, iar ea se apropie şi ne sărutăm pe un obraz, apoi pe celălalt. Obrajii îi sunt calzi şi văd că roşeşte, ochii umplându-i-se de lacrimi de parcă i-ar fi dor de surorile ei adevărate. Îi arăt expresia mea aspră, exact ca tatăl meu atunci când îi cere cineva mai mulţi bani. Nu am de gând să o îndrăgesc pentru ochii ei albaştri şi manierele alese. Nu trebuie să-şi închipuie că o să vină la curtea noastră engleză şi o să ne facă să părem graşi şi proşti.

Nu se trage deloc îndărăt; se uită ţintă la minte. Născută şi crescută la o curte cu trei surori unde competiţia era la ea acasă, ştie ce e rivalitatea. Mai rău, mă priveşte de parcă expresia mea aspră nu i se pare deloc înfricoşătoare, ci, poate, chiar un pic comică. În acest moment îmi dau seama că aceasta nu e o tânără precum doamnele mele de onoare, care trebuie să fie drăguţe cu mine indiferent ce fac, sau ca Mary, care trebuie să mă asculte negreşit. Această tânără mi-e egală, mă va evalua, s-ar putea chiar să mă judece. Îi zic în franceză:

— Bine ai venit în Anglia.

— Sunt încântată să o salut pe sora mea, răspunde ea într-o engleză pompoasă.

Mama se străduieşte să fie amabilă cu această prinţesă, prima ei noră. Vorbesc una cu cealaltă în latină şi nu pot să pricep ce spun, aşa că stau lângă mama şi mă uit la pantofii cu şireturi aurite ai Caterinei. Mama porunceşte să cânte muzica, iar Harry şi cu mine începem o rondă, pe un cântec popular englezesc. Suntem foarte graţioşi, curtea se apucă să fredoneze refrenul, şi dansul continuă până când oamenii încep să chicotească şi se ridică de la locurile lor. Însă Caterina nu râde. Arată de parcă niciodată nu s-ar prosti şi nu s-ar veseli ca mine şi Harry. Este excesiv de formală, desigur, spaniolă fiind. Însă remarc cum stă aşezată – complet nemişcată, cu mâinile împreunate în poală, ca şi când ar poza pentru un portret – şi mă gândesc: de fapt, aşa trebuie să fie ţinuta unei regine. Cred că o să învăţ să stau şi eu aşa.

Sora mea, Mary, este adusă ca să-şi facă reverenţa, iar Caterina pare ridicolă când se lasă în genunchi ca feţele lor să fie la acelaşi nivel şi să-i poată auzi şoapta copilărească. Bineînţeles că Mary nu înţelege o vorbă nici în latină, nici în spaniolă, însă îşi pune braţele pe după gâtul Caterinei, o pupă şi îi zice „soră".

— Eu sunt sora ta, o corectez eu, trăgând-o ferm de mânuţă. Doamna aceasta este cumnata ta. Poţi să spui cumnată?[1]

Nu poate, desigur. Vorbeşte peltic şi toată lumea râde din nou, minunându-se cât de încântătoare e, iar eu zic:

— Mamă, Mary n-ar trebui să fie în pat?

Atunci toată lumea îşi dă seama cât de târziu e şi ieşim toţi afară, cu torţe în mâini, să o conducem pe Caterina la plecare, de parcă ar fi o regină încoronată, şi nu doar simpla fiică mezină a regelui şi reginei Spaniei, foarte norocoasă să se mărite cu cineva din familia noastră, a Tudorilor.

Ea sărută pe toată lumea de noapte bună şi, când îmi vine rândul, îşi lipeşte obrazul cald de al meu şi zice, cu accentul ăla stupid şi în maniera ei condescendentă:

— Noapte bună, soră.

Se trage înapoi, îmi vede expresia acră şi scoate un mic hohot de râs.

— Oho! exclamă ea, şi mă loveşte uşurel pe obraz, de parcă indispoziţia mea nu o tulbură. Asta e o prinţesă adevărată, îi este la fel de firesc să se poarte ca o regină precum îi este şi mamei mele; ea e cea care va fi regina Angliei; aşa că nu mă simt ofensată de gestul ei, care seamănă mai mult cu o mângâiere. Descopăr că îmi place şi nu-mi place de ea, ambele în acelaşi timp.

— Sper că vei fi amabilă cu Caterina, îmi zice mama pe când ieşim din capela ei personală după utrenia de a doua zi.

---

1. Joc de cuvinte intraductibil. În limba engleză, cuvântul pentru „soră" este „*sister*", iar cel pentru „cumnată" este „*sister-in-law*", care în traducere literală înseamnă „soră prin lege"

— Nu şi dacă are impresia că o să vină aici şi o să domnească peste noi toţi, răspund eu tăios. Nu şi dacă îşi închipuie că o să se poarte de parcă ne face o favoare. I-ai văzut şireturile de la pantofi?

Mama râde, sincer amuzată.

— Nu, Margaret. Nu i-am văzut şireturile şi nici nu ţi-am cerut părerea despre ea. Ţi-am spus doar ceea ce nădăjduiesc: că vei fi amabilă cu ea.

— Bineînţeles, îi zic, uitându-mă în jos la misalul meu cu copertă ornată cu nestemate. Sper că sunt amabilă cu toată lumea.

— E departe de casă şi e obişnuită cu o familie mare, spune mama. Cu siguranţă va avea nevoie de o prietenă şi s-ar putea să-ţi facă plăcere compania unei fete mai mari. Eu aveam o mulţime de surori alături când eram mică şi le preţuiesc tot mai mult cu fiecare an ce trece. S-ar putea să descoperi şi tu că prietenii tăi de parte femeiască sunt cei mai sinceri prieteni pe care îi ai, surorile tale sunt cele care păstrează vii amintirile tale şi speranţele în viitor.

— Ea şi Arthur vor sta aici? întreb eu. Vor locui cu noi?

Mama îşi aşază mâna pe umărul meu, spunând:

— Mi-aş dori să poată sta aici, dar tatăl tău crede că ei ar trebui să meargă în principatul lui Arthur şi să locuiască la Ludlow.

— Ce crede bunica despre asta?

Mama ridică uşor din umeri. Asta înseamnă că hotărârea a fost luată.

— Zice că prinţul trebuie să guverneze Ţara Galilor.

— Mă vei avea totuşi pe mine acasă. Îmi pun mâna peste a ei, ca să o reţin lângă mine. Eu voi fi încă aici.

— Mă bazez pe tine, spune ea liniştitor.

Înainte de nuntă, am doar un moment în care sunt singură cu fratele meu, Arthur. Străbatem împreună galeria cea lungă. Jos, se aud muzicanţii, dând tonul unui alt dans, şi hărmălaia oamenilor care beau, pălăvrăgesc şi râd.

— Nu e musai să te înclini atât de adânc în faţa ei, îi zic dintr-odată. Tatăl şi mama ei sunt nou-veniţi la tron, exact ca

tatăl nostru. Nu are nici un motiv să fie atât de mândră. Nu sunt cu nimic mai presus decât noi. Nu sunt de viţă regală veche.

Arthur se îmbujorează.

— De ce o consideri mândră?

— Fără motiv.

Am auzit-o pe bunica spunându-i exact asta mamei, aşa că ştiu că e o replică bună.

Dar Arthur mă contrazice:

— Părinţii ei au cucerit Spania şi au luat-o înapoi de la mauri. Sunt cei mai de vază cruciaţi din lume. Mama ei este o regină luptătoare. Au o avere enormă şi stăpânesc jumătate din lumea necartografiată. Există de bună seamă nişte motive de mândrie în asta, nu?

— Mda, bănuiesc că da, răspund eu în silă. Dar noi suntem Tudori.

— Da, suntem, aprobă el râzând uşor. Însă asta nu impresionează pe toată lumea.

— Ba bineînţeles că da. Mai ales acum...

Nici unul din noi nu zice mai mult; amândoi suntem conştienţi că există mulţi moştenitori la tronul Angliei, zeci de băieţi Plantageneţi, rudele mamei, care încă trăiesc la curtea noastră sau au fugit în exil. Tata i-a ucis pe verii mamei în bătălii şi a nimicit un om mai însemnat decât un simplu pretendent la tron: l-a executat pe vărul nostru Edward în urmă cu doi ani.

— O consideri mândră? mă întreabă el. A fost nepoliticoasă cu tine?

Îmi întind mâinile, imitând gestul de capitulare pe care îl face mama când i se spune că bunica a trecut peste o hotărâre de-a ei.

— O, nu catadicseşte să stea de vorbă cu mine, nu o interesează o biată soră. E prea ocupată să fie fermecătoare, mai ales în faţa tatei. Oricum, abia e în stare să vorbească în engleză.

— Oare nu e doar timidă? Ştiu că eu sunt.

— De ce să fie timidă? Urmează să se mărite, nu? O să fie regina Angliei, aşa-i? Va fi soţia ta. De ce ar fi altcumva decât încântată de ea însăşi?

— Crezi că nu e nimic mai bun pe lume decât a fi regina Angliei? râde Arthur, îmbrăţişându-mă.

— Nimic, zic eu cu naturalețe. Ar trebui să-și dea seama de asta și să fie recunoscătoare.

— Dar tu vei fi regina Scoției, îmi atrage el atenția. Și asta e ceva măreț. Ar trebui să fii nerăbdătoare.

— Dar sunt, și fără îndoială că n-o să fiu niciodată îngrijorată, singură sau suferind să mă-ntorc acasă.

— Regele James va fi un bărbat norocos să aibă o mireasă atât de mulțumită.

Asta e tot ce reușesc să fac ca să-l avertizez că prințesa Caterina de Aragon e cu nasul ei spaniol lung pe sus. O poreclesc Caterina de Arogant, și Mary mă aude spunând asta, de vreme ce e peste tot, trăgând mereu cu urechea la cei mai mari și mai de seamă decât ea. Reține porecla și mă apucă râsul de fiecare dată când o aud rostind-o și o văd pe mama încruntându-se și corectând-o cu glas scăzut.

Nunta e minunată, organizată de bunica, desigur, în așa fel încât să arătăm lumii întregi cât de bogați și de măreți suntem acum. Tata a cheltuit o avere pe o săptămână de turniruri, festivități și ospețe, în piața Smithfield se frig boi și oamenii se îmbulzesc pe covorul de nuntă, ca să poată avea cu toții câte o bucățică din gloria Tudorilor pe bufetul de acasă. Acesta este primul meu prilej să văd o nuntă regală și o examinez pe mireasă din cap până în picioare, de la frumosul șal din dantelă albă de pe cap, pe care ei îl numesc mantilă, până la tocurile pantofilor cu broderie.

E frumușică, nu zic nu, dar ăsta nu e motiv ca toată lumea să se poarte de parcă ar străluci de frumusețe. Părul ei lung are culoarea aurului și bronzului și i se revarsă pe umeri până aproape de talie. E la fel de elegantă ca un tablouaș, ceea ce mă face să mă simt stânjenită, fiindcă picioarele și mâinile mele sunt prea mari. Ar fi meschin și aș păcătui să gândesc rău despre ea, dar recunosc în sinea mea că va fi mai bine pentru toată lumea când o să facă un fiu și un moștenitor Tudor și o să dispară pentru multe luni în izolarea impusă de sarcină și o să se îngrașe.

De îndată ce se încheie ospățul, ușile duble de la capătul sălii se deschid și apare un car alegoric imens, tras de dansatori înveșmântați în verdele specific Tudorilor. E un castel uriaș, splendid decorat, cu opt doamne înăuntru, dansatoarea principală fiind îmbrăcată ca o prințesă spaniolă, și la fiecare turn e un băiat din corul capelei care îi cântă imnuri de slavă. Urmează un car alegoric aranjat ca o corabie cu pânzele din mătase portocalie fâlfâind, cu un echipaj din opt cavaleri. Corabia ancorează la castel, dar doamnele refuză să danseze, așa că cei opt cavaleri atacă castelul prefăcându-se că luptă în turnir, până când doamnele le aruncă flori din hârtie și apoi coboară. Castelul și corabia sunt luate de acolo și dansează toți împreună. Caterina de Arogant bate din palme și se înclină spre tatăl meu, regele, în semn de mulțumire pentru complimentul ales. Sunt atât de furioasă că nu mi s-a oferit un rol în asta, încât nu reușesc să mă silesc să zâmbesc. O prind uitându-se la mine și am siguranța că îmi face în ciudă cu onoarea pe care i-o acordă tatăl meu. Ea e în centrul atenției tuturor, fapt care mă îngrețoșează în toiul cinei.

Apoi este rândul lui Arthur. Dansează cu una dintre doamnele de onoare ale mamei și pe urmă eu și cu Harry luăm în primire cercul de dans pentru galiarda noastră. E un dans rapid, vesel, cu muzică la fel de ademenitoare ca o gigă de la țară. Muzicanții întețesc ritmul, și eu și Harry suntem parteneri excelenți, ne potrivim și suntem bine antrenați. Nici unul din noi nu încurcă vreun pas, nimeni altcineva nu l-ar putea executa mai bine. Însă la partea în care merg în cerc cu brațele întinse, dansând un pas mic pe loc, cu tălpile picioarelor și gleznele zărindu-se de sub rochia care se rotește, și când toți ochii sunt ațintiți asupra mea – exact în acel moment –, Harry se dă într-o parte și își aruncă de pe el haina greoaie, după care sare înapoi lângă mine în cămașa de pânză fluturând. Mama și tata aplaudă, Harry e îmbujorat și pare atât de chipeș, cu aerul lui tineresc, încât toată lumea îl aclamă. Eu zâmbesc în continuare, dar sunt teribil de furioasă și, când ne ținem de mână în timpul dansului, îl ciupesc de palmă cât pot de tare.

Desigur, nu mă surprinde deloc faptul că s-a dat în spectacol; mă cam așteptam să facă ceva ca să atragă toate privirile asupra lui. Toată ziua a murit de ciudă că e nevoit să joace rolul celui de-al doilea fiu. A însoțit-o pe Caterina până la altar, dar a trebuit

să se retragă şi s-o lase acolo, lumea uitând de îndată de existenţa lui. Acum, după dansul reţinut al lui Arthur, Harry are ocazia să strălucească. Dacă aş putea să-l calc pe picior, aş face-o, însă surprind privirea lui Arthur, care îmi face cu ochiul fără să se ferească. Amândoi ne gândim la acelaşi lucru – Harry e tratat mereu cu indulgenţă şi toată lumea, în afară de mama şi de tata, observă ce vedem şi noi: un băiat răsfăţat peste măsură.

Dansul ia sfârşit, iar Harry şi cu mine facem o reverenţă, ţinându-ne de mână, zâmbind frumos, aşa cum facem întotdeauna. Arunc o privire spre lorzii scoţieni, care se uită la mine scrutător. Măcar pe ei nu-i interesează Harry. Unul dintre ei, James Hamilton, e rudă cu regele Scoţiei. E bucuros să vadă că voi fi o regină veselă; vărului său, regele James, îi place să danseze şi să se ospăteze şi voi fi o pereche minunată pentru el. Bag de seamă cum lorzii schimbă repede câteva cuvinte şi am convingerea că ei sunt de acord că următoarea nuntă, a mea, va avea loc în curând. Iar Harry n-o să danseze la ea şi n-o să se dea în stambă, căci nu voi permite asta, şi Caterina va trebui să-şi poarte părul ascuns sub bonetă, iar eu voi fi cea care se va ridica şi va întâmpina corabia cu pânze din mătase portocalie şi toţi dansatorii.

Nici mie, nici lui Harry nu ni se îngăduie să rămânem până la sfârşitul banchetului, când prinţesa e condusă până la patul nupţial şi se rostesc rugăciuni. Cred că e foarte greşit şi nepoliticos să fim trataţi ca nişte copii. Bunica ne trimite în camerele noastre şi, deşi îi arunc mamei o privire, aşteptând-o să spună că Harry trebuie să plece, dar că eu pot să mai stau, ea priveşte binevoitoare într-o parte. Întotdeauna cuvântul bunicii e lege: ea e judecătorul care taie şi spânzură, mama doar acordă rara graţiere regală ocazională. Aşa că ne facem reverenţele către rege, către mama, către bunica şi scumpii Arthur şi Caterina de Arogant, iar apoi plecăm, mergând cât de agale îndrăznim, din sălile luminoase în care ard lumânări de ceară albă, de parcă n-ar costa mai mult decât seul, şi muzicanţii cântă de parcă ar avea de gând să o ţină aşa toată noaptea.

— O să am o nuntă exact ca asta, zice Harry pe când urcăm scările.

— Mai ai de aşteptat nişte ani, îi zic, ca să-l enervez. Însă eu mă voi căsători foarte curând.

Când ajung în camera mea, îngenunchez pe băncuța de rugăciune şi, deşi aveam de gând să mă rog pentru viața lungă şi fericirea lui Arthur şi să-i amintesc lui Dumnezeu de datoria Sa specială față de Tudori, mă pomenesc rugându-mă doar ca trimişii scoțieni să-i spună regelui să trimită după mine de îndată, căci îmi doresc o nuntă la fel de măreață ca aceasta şi un şifonier cu haine la fel de alese ca ale Caterinei şi pantofi – o să am sute de perechi de pantofi, jur, şi fiecare va avea vârful brodat şi şireturi aurite.

[02] Palatul Richmond, Anglia, ianuarie 1502

Rugăciunea mea primeşte răspuns, căci Dumnezeu ascultă întotdeauna rugăciunile Tudorilor, şi regele Scoției le porunceşte trimişilor săi să negocieze cu sfetnicii tatălui meu. Se pun de acord cu privire la un preț pentru zestrea mea, slujitorii mei, alocația mea, pământurile care îmi vor deveni proprietate în Scoția, şi pe toată perioada sărbătorii Crăciunului există un schimb de scrisori între curtea scoțiană şi Palatul Richmond, până când bunica vine la mine şi-mi zice:

— Prințesă Margaret, îmi face plăcere să-ți spun că voia Domnului este să te măriți.

Mă ridic din reverența respectuoasă şi mă arăt cât se poate de feciorelnică şi mirată. Cum însă mi s-a zis chiar în această dimineață că bunica şi mama vor să mă vadă înainte de cină şi că trebuie să port cea mai bună rochie a mea, aşa cum se cuvine pentru o ocazie deosebită, nu sunt prea uimită. De fapt, ele sunt destul de ridicole.

— Da? zic suav.

— Da, îmi confirmă mama. A intrat în cameră înaintea bunicii, dar cumva a reuşit să se țină în spate când mi s-a dat vestea. Urmează să te măriți cu regele James al Scoției.

— Este dorința tatălui meu? întreb eu, aşa cum m-a învățat guvernanta.

— Da, spune bunica, deşi nu ea ar trebui să-mi răspundă. Fiul meu, regele, a încheiat un acord. Va domni pacea mulți ani de acum între noi şi Scoția; căsătoria ta o va pecetlui. Însă eu am cerut să rămâi cu noi, aici, în Anglia, până vei fi femeie în toată firea.

— Poftim? Sunt absolut îngrozită că bunica o să strice tot, aşa cum face mereu. Dar când voi merge? Trebuie să merg acum!

— Când vei avea 14 ani, decretează ea, iar când mama dă să spună ceva, bunica ridică o mână şi continuă: Știu – nimeni nu ştie mai bine decât mine – că un măritiş timpuriu este foarte periculos pentru o femeie tânără. Și regele scoțian nu este... Nu se poate avea încredere în el că n-o să... Ni s-a părut că regele Scoției ar putea să...

Pentru prima oară, pare să nu-şi găsească cuvintele. Asta nu s-a mai întâmplat niciodată în istoria Angliei care se întinde de la Arthur al britonilor la bunica mea într-o linie complet neîntreruptă. Bunica n-a fost niciodată incapabilă să termine o propoziție; nimeni n-a întrerupt-o vreodată.

— Dar când mă voi căsători? Și unde? întreb, gândindu-mă la Catedrala St. Paul, cu pardoseala acoperită cu covor roşu şi la miile de oameni înghesuindu-se să mă vadă, şi la coroana de pe capul meu şi la trena aurie prinsă de umeri, şi la şireturi aurite şi bijuterii, la turnirurile organizate în cinstea mea şi la un bal mascat, la macheta corabiei cu pânze portocalii şi la toată lumea admirându-mă.

— Chiar luna aceasta! zice mama triumfător. Regele îşi va trimite reprezentantul şi te vei logodi prin intermediul acestuia.

— Un reprezentant? Nu regele însuşi? Nu la St. Paul? întreb.

Parcă nici nu prea merită efortul. Să nu plec în următorii doi ani? În momentul ăsta mi se pare o viață de om. Nu la St. Paul, precum Caterina de Arogant? De ce să aibă ea o nuntă mai bună decât mine? Nu regele însuşi? Doar vreun lord bătrân?

— Aici, în capelă, zice mama, de parcă rostul căsătoriei n-ar fi să impresioneze miile de oameni cu fântânile din care curge vin şi să fiu privită de toată lumea.

— Însă va mai fi o slujbă mare de cununie când vei ajunge la Edinburgh, mă linişteşte bunica. Când vei avea 14 ani. Se întoarce spre mama şi adaugă: Iar ei vor suporta toată cheltuiala.

— Dar eu nu vreau să aştept, n-am nevoie să aştept!

Zâmbeşte, dar clatină din cap.

— Noi am hotărât, zice ea.

Vrea să spună că ea a hotărât şi că n-are rost să aibă cineva o altă părere.

— Dar vei fi regina Scoţiei. Mama ştie cum să îmi aline dezamăgirea. Vei fi regina Scoţiei încă de anul ăsta, de îndată ce vei fi logodită, şi apoi vei căpăta întâietate faţă de toate doamnele de la curte, în afară de mine.

Arunc o privire furişă la chipul împietrit al bunicii. Voi avea întâietate faţă de ea; n-o să-i placă asta. Exact aşa cum mă aşteptam, buzele i se mişcă în tăcere. Se roagă să nu devin din cale-afară de trufaşă, să nu sufăr de păcatul mândriei. Se gândeşte cum să mă facă să rămân într-o stare de bună-cuviinţă ca o biată păcătoasă şi nepoată juruită să i se supună. Se gândeşte cum să se asigure că sunt o slujnică umilă servindu-mi familia, şi nu o prinţesă cu nasul pe sus – nu o regină! –, plină de ifose. Dar sunt ferm hotărâtă să fiu o regină plină de ifose şi o să am cele mai frumoase haine şi pantofi ca ai Caterinei de Arogant.

— O, nu-mi pasă de asta, tot ce vreau e să mă căsătoresc cu voia lui Dumnezeu şi să slujesc interesele familiei mele, zic cu isteţime, şi bunica zâmbeşte, pentru prima oară sincer mulţumită de mine în această după-amiază.

Mai ştiu pe cineva căruia o să-i pese că am întâietate în faţa tuturor, că sunt egala mamei. Ştiu cui o să-i pese atât de mult, încât mai c-o să moară de invidie. Fratele meu Harry, un păunaş vanitos, un mic pungaş şi un închipuit, o să fie ca un păcătos bolnav de Sudoare[1] când o să-i spun. Mă duc să-l caut la grajduri, unde intră venind de la o lecţie de călărie şi aruncat cu suliţa la

1. „Sudoarea englezească", numele unei epidemii mortale care a cuprins Europa Occidentală şi mai ales Anglia între 1485 şi 1551.

țintă. I se permite să călărească spre țintă cu o suliță boantă, iar ținta e căptușită. Toată lumea vrea ca Harry să fie neînfricat și iscusit, însă nimeni nu îndrăznește să-l învețe cum se cuvine. El se roagă mereu să aibă un adversar la exercițiile de călărie, dar nimeni nu se încumetă să-l lase să își asume vreun risc. E un prinț Tudor, unul dintre cei doi prinți. Noi, Tudorii, suntem ghinioniști la băieți, familia din partea mamei are prea mulți. Tata a fost singur la părinți, a avut trei fii și a pierdut unul. Nici el, nici bunica nu îndrăznesc să-l lase pe Harry să treacă prin vreun pericol. Mai mult, mama nu poate să-i spună nu. Așa că Harry e nespus de răsfățat. Nimeni nu l-ar trata astfel dacă el ar urma să fie rege într-o zi; îl transformă într-un tiran. Însă asta nu contează, pentru că o să intre în rândurile clerului și probabil că va fi papă. Aș putea să jur că o să fie un papă foarte ridicol.

— Ce vrei? întreabă el neprietenos, conducându-și calul în curtea imensă.

Știu imediat că lecția lui a mers prost. De obicei, Harry e vesel și zâmbitor; de obicei, călărește extraordinar de bine. E bun la toate sporturile și, de asemenea, e extrem de bun la învățătură. E un prinț în toate privințele, ceea ce va face ca vestea mea să fie deosebit de enervantă pentru el.

— Ai căzut de pe cal?

— Bineînțeles că nu. Calul ăsta prost a pierdut o potcoavă; trebuie potcovit. N-am călărit deloc. A fost o pierdere totală de vreme. Grăjdarul ar trebui dat afară. Ce faci aici?

— A, am venit doar să-ți spun că urmează să mă logodesc.

— S-au pus în sfârșit de acord, așa-i? Își aruncă frâiele unui grăjdar și își freacă mâinile ca să-și încălzească degetele. Le-a luat o veșnicie. Trebuie să spun că nu păreau foarte nerăbdători să te ia. Când pleci?

— Nu plec, îi răspund.

Era nerăbdător să fie singurul dintre tinerii Tudori, ca să acapareze toate momentele importante de la curte; cu Arthur la Ludlow și Mary încă în odaia copiilor, o fi sperat că toți ochii vor fi îndreptați asupra lui.

— Mai durează câțiva ani până plec, îi zic. Așa că dacă speri asta, vei fi dezamăgit.

— Înseamnă că n-o să fii măritată, zice el cu naturalețe. Învoiala o să pice. N-o să se însoare cu tine ca să te lase în Anglia. Vrea o nevastă în castelele lui foarte friguroase, nu una la Londra, care cumpără haine. Vrea să te rupă de restul lumii şi să aibă un moştenitor. Ce altceva? Crezi că te vrea pentru frumusețea ta? Pentru grația şi înălțimea ta? Râde grosolan, neluându-mi în seamă îmbujorarea provocată de comentariul jignitor despre înfățişarea mea.

— Mă voi căsători acum, zic eu supărată. Aşteaptă şi-ai să vezi. Mă voi mărita acum şi voi pleca în Scoția când voi împlini 14 ani, iar între timp voi fi numită regina Scoției şi voi locui aici, la curte. Voi avea odăi mai mari, propriile mele doamne de onoare şi voi avea întâietate în fața tuturor, în afară de mama, regina, şi de tatăl meu, regele.

Vreau să mă asigur că înțelege pe deplin ce zic, ce glorie mi se aşterne dinainte, cât de tare va fi el pus în umbră.

— Voi păşi înaintea ta, subliniez. Indiferent dacă voi creşte mai înaltă sau nu. Indiferent dacă mă consideri frumoasă sau nu. Voi avea întâietate în fața ta. Şi va trebui să te pleci dinaintea unei asemenea regine.

Obrajii i se fac stacojii, de parcă ar fi fost pălmuit. Gura lui mică, precum un boboc de trandafir, rămâne căscată, dând la iveală dinții perfect albi. Ochii lui albaştri stau să iasă din orbite.

— N-o să mă plec niciodată în fața ta.

— Ba sigur că da.

— N-o să faci pe regina cu mine. Eu sunt prințul. Sunt ducele de York!

— Duce, zic eu de parcă aud pentru prima oară acest titlu. Da. Foarte bine. Un duce cu sânge albastru, foarte de seamă. Dar eu voi fi regină.

Sunt uluită să văd că pur şi simplu tremură de mânie. Îi dau lacrimile.

— Ba nu! Ba nu! Nici măcar nu eşti măritată!

— Ba da. Voi avea o cununie oficiată printr-un delegat şi voi primi toate bijuteriile şi titlul.

— Nu bijuteriile! urlă el ca un lup hăituit. Nu titlul!

— Regina Scoției! îl necăjesc eu. Regina Scoției! Şi tu nu eşti nici măcar prinț de Wales.

Scoate un urlet de furie şi pleacă valvârtej de lângă mine, pe o uşiţă care duce în palat. Îl aud cum ţipă furios în timp ce urcă scările în salturi. O să dea fuga la mama – îi aud cizmele de călărie bocănind prin galerie. O să dea fuga în odăile ei să-i plângă în poală şi s-o implore să nu mă lase să am întâietate, să nu mă lase să fiu regină, când el nu e decât al doilea fiu şi duce, să o roage să mă pună într-o poziţie mai prejos de a lui, să mă reducă la statutul meu lipsit de importanţă – acela de fată, să mă dea jos de pe tron.

Nu alerg după el. Nici măcar nu îl urmez. Îl las să plece. Mama nu poate să facă nimic nici dacă ar vrea – bunica a decis tot. Urmează să fiu logodită şi să trăiesc la curte vreme de doi ani minunaţi, ameţitori, voi fi regină acolo unde am fost doar prinţesă, voi fi mai presus de toată lumea în afară de părinţii mei, împodobită în ţesătură cu fir de aur şi acoperită cu bijuterii. Şi chiar cred că şocul primit de vanitatea lui Harry o să-l ucidă. Îmi las ochii în jos, aşa cum face bunica atunci când obţine ce vrea şi îl laudă pe Dumnezeu pentru asta, şi zâmbesc cu satisfacţia ei tăcută. Cred că frăţiorul meu o să se îmbolnăvească de atâta plâns.

[03] Palatul Greenwich, Londra, primăvara anului 1502

Îi scriu fratelui meu, prinţul de Wales, ca să îi spun despre cununia mea oficiată prin intermediul unui delegat şi să-l întreb când are de gând să se întoarcă acasă. Îi povestesc că ziua cununiei a fost un mare eveniment oficial, s-a semnat tratatul, au avut loc o slujbă de cununie şi apoi un schimb de jurăminte în sala mare a mamei, în faţa a sute de oameni care m-au admirat. Îi spun că am purtat o rochie albă, cu mâneci brodate cu fir de aur şi pantofi albi din piele, cu şireturi aurite. James Hamilton, ruda soţului meu, a fost amabil cu mine, în calitate de delegat, şi mi-a fost alături toată ziua. Apoi am cinat la aceeaşi masă cu mama,

şi noi am mâncat din acelaşi platou pentru că amândouă suntem regine.

Îi reamintesc, pe un ton stăruitor, că urmează să plec în Scoția în vara de dinainte să împlinesc 14 ani şi că vreau să-l văd înainte de a pleca. De bună seamă că vrea și el să mă vadă înainte să fiu regina Scoției atât cu numele, cât și în persoană. Fac o listă cu toate cele trebuincioase şi o să am un convoi de bagaje format din o sută de care. De asemenea, o gândesc, dar nu i-o spun, acum sunt mai mare în rang decât soția lui şi ea va merge în urma mea, căci eu sunt regină, iar ea e doar o simplă prințesă. Dacă va veni la curte, va afla că trebuie să îmi facă reverențe şi să păşească în spatele meu atunci când intrăm la cină. Nu vor mai exista reverențe egale, atent măsurate; ea trebuie să se plece atât cât trebuie să se plece o prințesă în fața unei regine. Îmi doresc să o văd făcând asta. Îmi doresc ca el să o aducă numai ca să-i pot vedea orgoliul rănit.

Îi spun că Harry nu-şi poate reveni din șocul că eu merg înaintea lui la toate ocaziile oficiale, că sunt servită cu plecăciuni, că sunt o regină la fel de importantă ca mama noastră. Îi spun lui Arthur că tuturor ne este dor de el la curte, chiar dacă a fost vesel Crăciunul. Îi zic că tata cheltuieşte o mică avere pe hainele pe care le voi lua cu mine în Scoția, deşi consemnează fiecare bănuț. Trebuie să am totul nou, draperii roşii din mătase pentru baldachin, totul brodat cu fir de aur. Cu toate astea, ei cred că toate vor fi gata până vara viitoare şi că voi porni la drum de îndată ce regele Scoției va confirma căsătoria, oferindu-mi pământurile pentru zestre. Dar Arthur trebuie să vină acasă să ne luăm la revedere. Arthur trebuie să vină acasă să mă vadă plecând. Dacă nu – când îi voi vedea din nou? „Mi-e dor de tine", îi scriu.

Expediez scrisoarea către Ludlow laolaltă cu teancul de la mama şi bunica. Mesagerului îi va lua multe zile să ajungă la curtea lui Arthur. Drumurile către vest sunt ca vai de ele; tata zice că nu sunt bani ca să fie îmbunătățite. Mesagerul va fi nevoit să îşi ia cu el cai de schimb, de teamă că nu va găsi alții de închiriat pe drum. Va trebui să îşi petreacă nopțile la abațiile și mânăstirile ce-i vor ieşi în cale sau, de se va pomeni înzăpezit sau dacă îl va prinde noaptea, va trebui să se roage să fie găzduit la vreun conac sau la vreo fermă. Toată lumea e obligată să-l ajute pe

mesagerul regelui; însă dacă drumul devine mlaştină sau dacă vreun pod a fost distrus de o inundaţie, nimeni nu prea poate face altceva decât să-l sfătuiască să o ia pe un drum ocolitor, iar el să-şi croiască o cale după cum îi stă în putinţă.

Aşa că nu aştept un răspuns rapid şi nu mă gândesc prea mult la asta până când, într-o dimineaţă de aprilie, foarte devreme, când intru în camera mea cu o lumânare în mână după ce am asistat la utrenie cu bunica, văd un mesager al regelui coborând de pe o galeră şi mergând iute pe chei, apoi intrând pe uşa ce dă spre aşezămintele regale. Pare epuizat, sprijinindu-se de stâlpul sculptat în timp ce îi zice încet unui străjer ceva ce-l face pe acesta din urmă să-şi azvârle suliţa şi să vină în fugă înăuntru.

Bănuiesc că se duce în odăile tatălui meu, regele, aşa că-mi părăsesc postul de observaţie de la fereastră şi merg de-a lungul coridorului să văd ce e atât de urgent, încât mesagerul a sosit la prima geană de lumină, şi gărzile îşi lasă jos armele şi fug. Dar chiar înainte să ajung la uşă, îi văd pe străjer şi pe doi-trei sfetnici ai tatălui meu coborând în grabă scările spre curtea de jos. Curioasă, privesc cum se strâng laolaltă şi apoi cineva iese din grup, aleargă în sus pe scări şi se duce la capelă să-l ia pe duhovnicul tatălui meu. Preotul vine imediat afară.

— Ce se întâmplă? întreb făcând un pas înainte.

Chipul călugărului Peter e palid, de parcă i s-a scurs tot sângele din obraji şi s-a transformat într-o foaie de hârtie.

— Iertaţi-mă, Alteţa Voastră, zice el, cu o mică plecăciune. Am de îndeplinit o treabă pentru tatăl Domniei Voastre şi nu pot să mă opresc.

Zicând asta, trece pe lângă mine! Trece în fugă! De parcă nici n-aş fi regina Scoţiei şi nu îmi voi lua în primire tronul vara viitoare! Aştept un moment, întrebându-mă dacă ar fi nedemn să alerg după el şi să insist să aştepte până când o să-i spun eu că poate pleca; dar pe urmă îl aud întorcându-se, urcând scările atât de încet, încât nu pricep de ce s-a năpustit pe ele în jos. Acum, nu mai e nici o grabă; îşi târâie picioarele, arătând de parcă şi-ar dori să nu meargă spre odăile tatălui meu. Sfetnicii vin încet în spatele lui, arătând ca şi cum ar fi fost otrăviţi. Mă vede că aştept, dar parcă se uită prin mine, căci nu face nici o plecăciune – nici măcar nu îmi acordă vreo atenţie. Trece pe lângă

mine de parcă ochii lui ar fi ațintiți asupra unei fantome și nu poate să vadă bieți muritori, nici măcar pe cei de spiță regală.

Atunci știu sigur. Cred că am știut dinainte. Cred că am știut de cum l-am văzut pe mesager rezemându-se vlăguit de stâlp, dorindu-și parcă să fi murit înainte să ne aducă această veste. Pășesc dinaintea preotului și zic:

— E vorba de Arthur, nu-i așa?

Numele scumpului meu frate îl face să se uite la mine, dar zice doar atât:

— Duceți-vă la mama Domniei Voastre! Rostește asta de parcă ar putea să-mi poruncească, apoi îmi întoarce spatele și se strecoară în odăile tatălui meu, fără să bată la ușă, fără ca acesta să fie anunțat, cu o mână pe ușă, iar cu cealaltă strângând crucifixul pe care-l are prins la cingătoare, de parcă acesta i-ar da putere.

Mă duc, dar nu pentru că trebuie să fac așa cum îmi spune duhovnicul tatălui meu, căci sunt regină și ascult doar de părinții și de soțul meu, ci pentru că mă tem că vor merge la mama și îi vor spune ceva înfiorător. Aproape îmi închipui cum voi bloca ușa odăii ei, pentru ca nimeni să nu poată intra. Dacă nu știm, poate că nu s-a întâmplat. Dacă nu ne spune nimeni că s-a petrecut ceva cumplit cu Arthur, atunci poate că el e totuși bine la Ludlow, vânând, bucurându-se de vremea de primăvară, călătorind prin Țara Galilor ca oamenii să-și vadă prințul, învățând cum să își conducă principatul. Poate că e fericit cu Caterina de Arogant; aș fi bucuroasă să-i văd chiar dacă ea ar fi motivul fericirii lui. Poate că e însărcinată și ni s-au adus vești bune. Mi-ar plăcea să aud până și vești bune despre ea. Mă gândesc la toate veștile minunate pe care ar fi putut să le aducă mesagerul cu atâta grabă. Mă tot gândesc că Arthur e așa un scump, atât de îndrăgit de toată lumea, atât de drag mie, încât nu se poate să se fi întâmplat nimic rău. Vestea nu poate fi rea.

Mama e încă în pat, odaia ei parcă tocmai se trezește la viață. Doamna de onoare îi aduce rochii să își aleagă ce va purta azi, bonetele grele sunt întinse pe masă. Ridică privirea când intru agale în dormitorul ei. Mă gândesc că ar trebui să zic ceva, dar nu știu ce.

— Te-ai trezit devreme, Margaret, constată ea.

— Am mers la utrenie cu bunica.

— Ni se alătură la micul dejun?

— Da.

Şi mă gândesc: bunica va şti ce să facă atunci când duhovnicul va veni înăuntru cu chipul alb ca hârtia şi îndurerat.

— E totul în regulă, micuță regină? mă întreabă ea duios.

Nu pot să-i răspund. Mă aşez lângă fereastră şi mă uit la grădină şi ascult paşii care se apropie tot mai tare, călcând apăsat pe coridor. Apoi, în sfârşit, după ceea ce pare un răstimp foarte lung, aud uşile de la sala ei de audiențe deschizându-se, zgomotul paşilor, uşile de la odăile reginei dându-se în lături şi apoi, în final, de neoprit, uşa de la dormitorul ei se deschide, şi duhovnicul tatălui meu intră cu capul plecat, precum cel mai umil slujbaş care trage un plug. Sar în picioare când intră şi îmi întind mâna de parcă aş putea să-l împiedic să vorbească.

— Nu! Nu! izbucnesc.

Însă el spune cu glas domol:

— Alteța Voastră, regele vă roagă să veniți imediat în odaia lui.

Îngrozită, mama se întoarce spre mine.

— Ce e? Tu ştii, nu-i aşa?

Îngrozită, îi răspund:

— E vorba de Arthur. A murit.

Ei zic că a murit de Sudoare, şi asta nu face decât să înrăutățească lucrurile pentru noi, Tudorii. Molima a pătruns în țară din temnițele din Franța, odată cu armata de ocnaşi a tatei. Oriunde mărşăluia el, din Țara Galilor, prin Bosworth, până la Londra, oamenii mureau într-o clipită. Anglia nu mai cunoscuse niciodată o asemenea boală. Tatăl meu a câştigat bătălia împotriva lui Richard al III-lea cu armata lui aducătoare de boală, dar a trebuit să îşi amâne încoronarea din pricina grozăviei ce venise odată cu ei. A fost denumită blestemul Tudorilor şi se zicea că o domnie care a început cu Sudoare va sfârşi în lacrimi. Şi iată-ne acum, deloc aproape de sfârşitul domniei noastre, dar adânciți în sudoare şi lacrimi, iar blestemul armatei invadatoare a căzut asupra nevinovatului meu frate.

Tata şi mama sunt foarte afectaţi de pierderea fiului cel mare. Nu numai că îşi pierd băiatul – care nu avea nici 16 ani încă –, îşi pierd moştenitorul, băiatul pe care l-au pregătit să fie următorul rege, un Tudor care urma să vină la tron cu surle şi trâmbiţe, un Tudor pe care poporul îl voia, nu unul care le era impus. Tatăl meu a trebuit să lupte pentru tronul lui, şi apoi să-l apere. Încă mai trebuie să-l apere, chiar şi acum; împotriva familiei regale mai vechi care l-ar lua înapoi dacă ar putea, împotriva verilor Plantageneţi care ne poartă o duşmănie făţişă în Europa sau chiar împotriva celor care se află la curte şi despre care nu ştim încă. Arthur urma să fie primul Tudor pe care toată Anglia îl primea cu bucurie pe tron, atât fiul vechii familii regale, cât şi al celei noi. Îl numeau trandafirul dulce, trandafirul Tudor, vlăstarul care unea două roze, roşul Lancasterilor şi albul familiei York.

Acesta e sfârşitul copilăriei mele. Arthur a fost fratele meu, scumpul meu, prietenul meu. Îl admiram în calitate de frate mai mare, îl recunoşteam ca prinţul meu, credeam că îl voi vedea urcând pe tron ca rege. Mi-l închipuiam conducând Anglia, iar pe mine ca regină a Scoţiei, cu un tratat de pace veşnică şi un schimb regulat de vizite şi scrisori, iubindu-ne ca frate şi soră şi monarhi învecinaţi. Şi acum, că el e mort, îmi dau seama cu câtă înverşunare detest zilele pe care nu le-am petrecut împreună, lunile când el a fost cu Caterina în mlaştinile din Ţara Galilor şi în care nici nu l-am văzut, nici nu i-am scris suficient de des. Mă gândesc la zilele din copilăria noastră, când eram şcoliţi de profesori particulari diferiţi, când eram separaţi pentru ca eu să învăţ să cos şi el să înveţe greacă, şi la cât de puţine zile am fost alături de el, de fratele meu. Nu ştiu cum o să pot să suport viaţa fără el. Am fost patru copii în familia Tudor, iar acum suntem doar trei, primul născut şi cel mai bun a murit.

Mă îndepărtez de odăile mamei păşind de-a lungul coridorului când, îl zăresc venind din direcţie opusă pe Harry, cu faţa umflată şi ochii roşii de plâns. Când mă vede, colţurile gurii lui mici se lasă în jos de parcă ar fi cât pe ce să plângă şi toată mânia şi durerea mea se îndreaptă asupra lui, acest băiat bun de nimic, acest răsfăţat care îşi îngăduie să plângă de parcă ar fi singurul om din lume care pierde un frate.

— Taci! mă răstesc la el. Pentru ce plângi?

— Fratele meu! își înghite el lacrimile. Fratele nostru, Margaret!

— Tu nu erai vrednic nici să-i lustruiești cizmele! Simt că mă sufoc de nervi. Nu erai vrednic să-i îngrijești calul! Nu va mai exista altul ca el. Nu va mai exista niciodată un prinț ca el.

Uimitor, Harry se oprește din plâns. Se face palid și are un aer aproape lugubru. Înalță capul, își îndreaptă umerii, își scoate înainte pieptul firav, de băiețel, își pune mâinile în șolduri, mai că reușește să facă pe grozavul.

— Va mai exista un alt prinț ca el, promite solemn. Mai bun ca el. Eu. Eu sunt noul prinț de Wales și eu voi fi regele Angliei în locul lui, și n-ai decât să te obișnuiești cu asta.

[04] Castelul Windsor, Londra, vara anului 1502

Și chiar ne obișnuim. Aceasta e diferența între a fi de viță regală și a fi un om de rând, lipsit de orice importanță. Putem să jelim, să ne rugăm și să ni se frângă inima, dar, cu toate astea, trebuie să păstrăm aparențele, iar curtea să rămână centrul frumuseții, modei și artei; tata trebuie să aprobe legi și să se întâlnească cu Consiliul de Coroană și să se păzească de rebeli și de amenințarea permanentă a francezilor, iar noi trebuie să avem un prinț de Wales, chiar dacă adevăratul prinț, scumpul prinț Arthur, n-o să-și mai ocupe niciodată locul la tron. Harry este acum prințul de Wales și, așa cum a declamat, mă obișnuiesc cu asta.

Însă nu vor să-l trimită la Ludlow. Asta mă înfurie mai mult ca orice; dar, cum suntem de viță regală, nu pot să zic nimic. Scumpul Arthur a trebuit să meargă la Ludlow să-și conducă principatul, să învețe să fie rege, să se pregătească pentru măreția care urma să fie a lui; dar acum că l-au pierdut, nu vor să-l scape din ochi pe Harry. Mama îl dorește acasă pe singurul ei fiu în viață. Tata se teme că s-ar putea să-și piardă unicul moștenitor.

Iar bunica îi spune tatei că ei doi pot să-l învețe pe Harry tot ce are nevoie să știe pentru a fi rege și că ar fi mai bine să-l țină la curte. Prețiosul Harry nu e nevoit să plece departe, nici să se însoare cu o prințesă străină. Nu va fi adusă nici o frumusețe acoperită cu văluri să domnească peste noi toți. Harry poate să fie sub ochii bunicii, sub aripa ei, la porunca ei, de parcă ar vrea cu toții ca el să rămână veșnic un copilaș răsfățat.

Caterina de Arogant – deloc arogantă acum, ci trasă la față, slabă și palidă – se întoarce de la Ludlow într-o lectică acoperită. Mama este neînchipuit de indulgentă cu ea, deși nu a făcut nimic pentru familia noastră, în afară de a-l lua pe Arthur de lângă noi în ultimele sale luni de viață. Mama plânge pentru ea și o ține de mână, se plimbă și se roagă împreună. O invită adesea în vizită, așa că prezența ei spaniolă prostească, mătăsurile și catifelele ei negre, mantila ei neagră incredibil de somptuoasă mătură galeriile încolo și încoace tot timpul, iar mama poruncește ca noi toți să nu spunem nimic ce ar putea să o supere.

Dar zău așa, ce ar supăra-o? Se preface că nu înțelege nici engleză, nici franceză când îi vorbesc; și n-am de gând să încerc o conversație în latină. Chiar de-aș vrea să-i împărtășesc durerea și gelozia, n-aș fi în stare să găsesc cuvinte pe care să le înțeleagă. Când îi vorbesc în franceză, se uită complet lipsită de expresie; iar când stau chiar lângă ea la cină, îi întorc spatele ca să-i arăt că nu am nimic să-i spun. Ea a plecat în Țara Galilor cu cel mai frumos, amabil și iubitor prinț pe care l-a cunoscut vreodată lumea și nu a reușit să-l păstreze, așa că acum el e mort și ea e izolată în Anglia – iar eu ar trebui să n-o supăr? Oare n-ar fi cazul ca mama să se gândească că poate ea mă supără pe mine?

Ea trăiește, cu o cheltuială enormă, la Durham House, pe Strand. Presupun că o vor trimite acasă în Spania, dar tata nu e dispus să plătească partea ei de moștenire în calitate de văduvă, când el nici măcar n-a primit zestrea ei completă în calitate de mireasă. Nunta zadarnică costă numai ea mii: castelul cu dansatorii, velele de mătase portocalie ale carului alegoric în formă de corabie! Vistieria Angliei e mereu săracă. Trăim pe picior mare, așa cum ar trebui să facă o familie regală, dar tata plătește o avere pe spioni și mesageri pentru a supraveghea curțile din Europa, de

teamă ca verii noștri Plantageneți aflați în exil să nu comploteze să se întoarcă și să pună mâna pe tronul nostru. Straja regatului prin mituirea prietenilor și spionarea dușmanilor este groaznic de costisitoare; tata și bunica născocesc tot timpul dări și impozite ca să strângă banii de care au nevoie. Nu cred că tata poate să facă rost de banii necesari să o trimită pe Caterina acasă în țara Aroganței, așa că o ține aici, zicând că va fi consolată de familia răposatului ei soț, în timp ce el tratează cu tatăl ei cel zgârcit să încheie un acord, astfel încât să o poată trimite acasă în Spania și să obțină un profit.

Ea ar trebui să fie în doliu, să trăiască în izolare, însă e mereu aici. Într-o după-amiază, intru în odaia copiilor și găsesc hărmălaie, iar ea se află în chiar în mijloc, jucându-se de-a turnirul cu sora mea Mary. Au înșirat perne pentru a sluji drept balustrada despărțitoare care separă un cal de celălalt și aleargă de o parte și de alta a acesteia și se lovesc cu perne în timp ce trec una pe lângă cealaltă. Mary, care a început să scoată mici hohote de plâns neconvingătoare de fiecare dată când se rostește numele lui Arthur în rugăciunile noastre de pomenire din capelă, se zbenguie acum și râde și boneta i-a căzut de pe cap, părul auriu și buclat i s-a desfăcut, și rochia îi e trasă în sus și băgată în betelia de la mijloc, ca să poată țopăi de parcă ar fi o lăptăreasă care aleargă după vaci. Caterina, care nu mai e văduva tăcută, înveșmântată în negru, are rochia neagră strânsă într-o mână ca să poată lovi podeaua cu pantoful scump din piele neagră, să meargă în galop pe partea ei și să o lovească pe surioara mea în cap cu o pernă. Femeile din odaia copiilor, cărora nici nu le trecuse prin cap să facă apel la bună-cuviință, pun pariuri, râd și le încurajează cu urale să continue.

Intru cu pași apăsați și mă răstesc de parcă aș fi bunica:

— Ce e asta?

Doar atât am de zis, dar jur, Caterina înțelege. Râsul îi dispare din privire și se întoarce spre mine, ridicând din umeri de parcă mi-ar sugera că nu se petrece nimic foarte serios, că doar se joacă în odaia copiilor cu sora mea.

— Nimic. Nu e nimic, zice ea în engleză, cu un puternic accent spaniol.

Văd că înțelege perfect engleza, exact așa cum mi-am închipuit întotdeauna.

— Astea nu sunt zile potrivite pentru jocuri prostești, spun eu răspicat și cu glas tare.

Ea ridică din nou ușor din umeri. Mă gândesc cu un junghi de durere că poate lui Arthur i se părea fermecător acest gest mărunt.

— Suntem în doliu, zic cu asprime, privind de jur împrejur prin încăpere, ațintindu-mi ochii asupra fiecărui chip plecat, exact așa cum face bunica atunci când mustră întreaga curte. Nu jucăm jocuri stupide ca proștii pe izlaz.

Mă îndoiesc că pricepe „proștii pe izlaz", dar nimeni n-ar putea să înțeleagă greșit tonul meu disprețuitor. Roșește în timp ce își îndreaptă corpul ca să fie cât mai înaltă. Nu e înaltă, dar acum pare a fi deasupra mea. Ochii ei de un albastru închis se uită fix într-ai mei, și eu îi întorc privirea, provocând-o să mă contrazică.

— Mă jucam cu sora ta, zice ea cu glas scăzut. Are nevoie măcar de puțină bucurie. Arthur nu voia...

Nu suport să o aud pe fata asta care a venit din Spania și l-a luat de la curte și s-a uitat la el cum moare rostindu-i numele. Cum îndrăznește să zică atât de nepăsător „Arthur" în fața mea, care nu pot să-i rostesc numele de durere?

— Alteța Sa ar vrea ca sora lui să se poarte ca o prințesă a Angliei, mă rățoiesc, semănând cu bunica mai mult ca niciodată. Mary scoate un vaiet și aleargă la una dintre femei să-i plângă în poală. O ignor complet și continui: Curtea e în doliu, nu sunt permise jocuri zgomotoase, dansuri sau activități nepotrivite. O măsor cu dispreț pe Caterina din cap până în picioare. Mă uimești, prințesă văduvă. O să-mi pară rău să-i spun bunicii că uiți care e locul tău.

Mă gândesc că am făcut-o de rușine în fața tuturor și mă întorc spre ușă radiind triumfător. Însă chiar când dau să plec, ea zice încet și simplu:

— Nu, tu ești cea care greșește, soră. Prințul Arthur m-a rugat să mă joc cu prințesa Mary și să mă plimb și să stau de vorbă cu tine. Știa că va muri și m-a rugat să vă alin pe toți.

Mă răsucesc pe loc, alerg la ea și o trag de braț, luând-o de lângă ceilalți, ca să nu poată auzi nimeni altcineva.

— Știa? Ți-a lăsat vreun mesaj pentru mine?

În clipa asta sunt sigură că el mi-a trimis vorbe de adio. Arthur mă iubea, eu îl iubeam, eram totul unul pentru altul. Sunt convinsă că mi-a trimis un mesaj de adio, doar pentru mine.

— Ce ți-a spus să-mi zici? Ce a spus?

Își ferește ochii și mă gândesc: e ceva ce nu-mi spune. Nu am încredere în ea. O lipesc de mine de parcă aș îmbrățișa-o.

— Îmi pare rău, Margaret. Îmi pare foarte rău, zice ea, desprinzându-se din strânsoarea mea puternică. N-a zis nimic mai mult decât că speră ca nimeni să nu se întristeze din cauza lui și că eu îi voi consola surorile.

— Și ție? Ție ți-a poruncit să nu te întristezi din cauza lui?

Își lasă pleoapele în jos; acum știu că îmi ascunde ceva.

— Am vorbit între patru ochi înainte ca el să moară, e tot ce zice ea.

— Despre ce? o întreb nepoliticos.

Ea ridică brusc privirea și ochii ei de un albastru închis ard de pasiune.

— I-am dat cuvântul meu, izbucnește ea. M-a rugat să-i fac o promisiune și am făcut-o.

— Ce ai promis?

Genele blonde îi ascund din nou ochii; ea se uită iar în jos, păstrându-și secretul, tăinuindu-mi ultimele cuvinte ale fratelui meu.

— *Non possum dicere*[1], zice ea.

— Ce? O scutur un pic de braț, de parcă ar fi Mary și aș putea s-o plesnesc. Vorbește în engleză, proasto!

— Nu pot să zic, spune ea, aruncându-mi din nou privirea aceea arzătoare. Dar te asigur că sunt călăuzită de ultimele lui dorințe. Întotdeauna voi fi călăuzită de dorințele lui. Am jurat.

Mă simt complet neputincioasă în fața îndârjirii ei. Nu pot să o conving și nu pot să o forțez.

— Oricum, n-ar trebui să alergi și să faci gălăgie, zic eu înciudată. Bunicii n-o să-i placă, iar mama se odihnește. Probabil că deja ai deranjat-o.

— Așteaptă un copil? mă întreabă încet tânăra femeie.

Zău așa, nu e treaba ei. În plus, mama n-ar fi fost nevoită să conceapă un alt copil dacă n-ar fi murit Arthur. Practic, e vina

---

1. Nu pot să zic (lat.).

Caterinei că mama e epuizată și nevoită iarăși să stea departe de lume.

— Da, zic eu pompos. Așa cum ar trebui să fii și tu. Am trimis o lectică la Ludlow să te aducă aici ca să nu fii nevoită să călărești, fiindcă am crezut că ești însărcinată. Ne făceam griji pentru tine, dar se pare că nu era nevoie de gestul nostru curtenitor.

— Vai, nu ni s-a întâmplat niciodată, zice ea cu tristețe, și sunt atât de furioasă, încât ies din cameră trântind ușa, înainte să am vreme să mă întreb ce vrea să spună mai exact cu asta. „Vai, nu ni s-a întâmplat niciodată."

Ce nu s-a întâmplat niciodată?

[05] Catedrala Westminster, Londra, Anglia, februarie 1503

Cred că asta este cea mai groaznică zi din viața mea. Am crezut că nimic nu va fi mai rău decât pierderea lui Arthur, dar acum, la doar un an, mi-am pierdut mama, în timp ce dădea naștere – încercând să ofere tatălui meu și țării un fiu care să-l înlocuiască pe cel pe care l-am pierdut. De parcă vreun copil ar putea să-i ia vreodată locul lui Arthur! A fost o insultă față de el și numai să se gândească la asta, a fost o nebunie din partea ei să încerce așa ceva. Voia să-l consoleze pe tata, să-și facă datoria de regină bună și să ofere doi moștenitori, însă a avut o sarcină grea și în cele din urmă n-a adus pe lume decât o fată; deci n-a meritat efortul. Sunt furioasă și îndurerată, furioasă pe ea, pe tata, pe Dumnezeu însuși, pentru felul în care acea pierdere îngrozitoare s-a preschimbat în trei: mai întâi Arthur, apoi mama, iar pe urmă bebelușul. Și totuși o avem încă pe Caterina de Arogant. De ce să-i pierdem pe ei trei și s-o păstrăm pe ea?

Funeraliile sunt o dovadă măreață a capacității bunicii de a pune la cale un spectacol grandios. Întotdeauna a spus că familia regală trebuie să strălucească în fața poporului precum sfinții din altar, și moartea mamei e prilejul de a reaminti țării că ea a fost

o prințesă Plantagenet care s-a măritat cu un rege Tudor. Ea a făcut ceea ce ar fi trebuit să facă țara: s-a supus Tudorilor și a învățat să-i iubească. Sicriul mamei e drapat în negru, cu fir de aur formând o cruce pe dric. S-a făcut o efigie frumoasă cu ea pentru capacul sicriului, iar surioara mea Mary crede că e mama ei adevărată, care doar doarme, și că se va trezi în curând și totul va fi ca înainte. Asta nu reușește să mă emoționeze până la lacrimi, deși o face pe prințesa Caterina să-și lase capul în jos și să o ia de mână pe Mary. Cred că e doar parte din toată prostia enervantă tipică familiei mele și încă o dovadă că, în afară de bunica, nu putem fi niciodată altfel decât ridicoli. Acum tata a dispărut, refuză să domnească, refuză să mănânce, refuză să vadă pe vreunul dintre noi, chiar și pe mine. Toate astea sunt atât de jalnice, încât abia pot să vorbesc de nervi și de durere.

Eu ar trebui să fiu, în calitate de regină a Scoției, cea care preia odăile mamei și conducerea curții. Ar fi cazul să am cele mai bune odăi, și doamnele ei de onoare – să mă slujească pe mine. Dar totul se face anapoda: slujitorii ei sunt puși pe liber fără să fiu consultată, iar doamnele ei de onoare se duc să locuiască la familiile lor în casele lor din Londra, în odăi de la curte sau la moșiile lor de la țară. Deși acum sunt cea mai importantă lady Tudor și singura regină din Anglia, îmi păstrez vechile odăi. Nu am nici măcar haine de doliu noi, ci trebuie să port aceleași lucruri de când a murit Arthur. Mă tot aștept să o văd, ascult întruna așteptându-mă să-i aud glasul. Într-o zi, mă pomenesc că merg în odăile ei să o văd, și pe urmă îmi aduc aminte că e închis și pustiu. E ciudat ca o persoană care era atât de liniștită și discretă, care era mereu fericită să renunțe și să plece capul, să lase o tăcere atât de dureroasă în urma ei. Dar așa s-a întâmplat.

Bunica îmi spune că moartea mamei este modul lui Dumnezeu de a-mi arăta că în fiecare bucurie există durere și că titlurile și fastul lumesc sunt plăceri trecătoare. Nu mă îndoiesc că Dumnezeu vorbește direct cu bunica mea, căci e întotdeauna foarte sigură în privința a orice, iar duhovnicul ei, episcopul Fisher, este cel mai sfânt om pe care-l cunosc. Însă Dumnezeu nu reușește să mă învețe să disprețuiesc fastul lumesc; din contră, moartea mamei, venind atât de curând după pierderea fratelui meu, mă face să tânjesc chiar mai mult decât înainte după siguranța pe care mi-o oferă averea și propria coroană. Mă simt de parcă toți cei pe care

îi iubesc cel mai mult au părăsit această lume şi nu mai pot avea încredere în nimeni. Singurele lucruri pe care te poţi baza în lumea asta sunt tronul şi averea, iar tot ce mi-a mai rămas este noul meu titlu. Nu mai am încredere decât în caseta mea cu bijuterii, garderoba pentru nuntă şi averea enormă care îmi va reveni la căsătorie.

Urmează să părăsesc Anglia la vară; planurile sunt neschimbate şi mă bucur de asta, căci nu e nimic pentru care să rămân aici. Regele James al Scoţiei se ţine de cuvânt cu privire la alianţa prin căsătorie şi voi avea o avere din arende – şase mii de lire de pe urma pământurilor pe care mi le-a dat, precum şi o mie de lire scoţiene pe an pentru renta mea. El va plăti simbriile celor 24 de slujitori englezi şi cheltuielile curţii mele. Dacă va avea ghinionul să moară – şi asta e posibil, căci e foarte bătrân –, atunci voi primi o avere considerabilă în calitate de văduvă a lui: voi avea Castelul Newark şi pădurea Ettrick şi mult, mult mai mult. Asta e ceva pe care mă pot baza: această avere şi coroana mea. Tot restul, orice altceva, chiar şi dragostea mamei mele, poate dispărea peste noapte. Ştiu asta acum.

Însă sunt surprinsă să simt că nu vreau să plec de acasă fără să mă împrietenesc cu fratele meu Harry şi mă duc să-l caut. E în odăile bunicii, citindu-i acesteia dintr-o psaltire în latină. Aud prin uşă glasul lui cristalin de băiat şi pronunţia sa frumoasă; nu se opreşte când uşile sunt date în lături de străjer, deşi ridică privirea şi mă vede. Cei doi sunt încadraţi de arcada din piatră sculptată a ferestrei, de parcă ar poza pentru un tablou despre Tinereţe şi Bătrâneţe. Amândoi sunt frumos îmbrăcaţi în catifea neagră; o rază de soare luminează, ca o aureolă, capul blond al lui Harry. Bunica poartă o bonetă albă, austeră, un testemel ca de călugăriţă. Amândoi ar trebui să se oprească şi să se încline, dar bunica dă din cap şi îi face semn lui Harry să continue, ca şi cum cuvintele lui sunt mai importante decât întâietatea mea. Mă uit la ei cu ranchiună ostenită. Amândoi sunt atât de zvelţi şi înalţi, iar eu sunt atât de scundă şi îndesată, băţoasă şi pusă pe harţă. Ei par pe de-a-ntregul alteţe regale, ca nişte sfinţi, iar eu parcă sunt doar frumos îmbrăcată.

Îi fac în tăcere o reverenţă bunicii şi mă aşez pe o pernă pe locul de la fereastră care mă face un pic mai înaltă ca ea, în timp ce Harry termină de citit. Durează o veşnicie până când zice:

— A fost frumos, Alteța Ta, scumpul meu băiat, mulțumesc.

El se înclină şi închide cartea, i-o înapoiază şi spune:

— Eu sunt cel care ar trebui să-ți mulțumească pentru că mi-ai pus în mâini asemenea cuvinte înțelepte, atât de minunat ilustrate.

Apoi se uită unul la altul cu admirație reciprocă, şi ea se duce la micuța ei capelă personală să se roage, cu doamnele de onoare urmând-o îndeaproape, iar eu şi Harry rămânem singuri.

— Harry., îmi pare rău pentru ce am spus atunci când a murit Arthur, îi zic fără ocolişuri.

Îşi înalță capul cu eleganță. Lui Harry îi plac la nebunie scuzele.

— Eram atât de nefericită, adaug eu. Nu ştiam ce spun.

— Iar apoi a fost şi mai rău.

Momentul lui de mândrie a trecut. Mai că pot să-i miros nefericirea - nefericirea unui băiat, care nu e încă bărbat, care şi-a pierdut mama, singura persoană care l-a iubit sincer.

Cu stânjeneală, mă ridic în picioare şi îmi întind brațele spre el, îl cuprind cu ele. E aproape ca atunci când îl îmbrățişam pe Arthur, e foarte înalt şi puternic.

— Fratele meu, zic, alegându-mi cu grijă cuvintele; n-am simțit niciodată duioşie față de Harry până acum. Fratele meu, repet eu.

— Sora mea, zice el.

Ne îmbrățişăm în tăcere câteva clipe şi mă gândesc: asta aduce alinare. Acesta e fratele meu - puternic precum un mânz şi singur, aşa cum sunt şi eu. Cred că aş putea să mă încred în el. El cu siguranță poate să aibă încredere în mine.

— Ştii, într-o bună zi voi fi regele Angliei, zice el, cu fața lipită de umărul meu.

— Mai sunt mulți ani până atunci, îi zic pentru a-l alina. Tata va reveni la curte şi totul o să fie cum era.

— Şi urmează să mă însor cu Caterina, zice el sfios. Îmi dă drumul, adăugând: N-a fost niciodată cu adevărat soția lui Arthur - se va mărita cu mine.

Sunt atât de uluită, încât doar casc gura şi nu scot un cuvânt, mută de uimire. Harry observă chipul meu lipsit de expresie şi râde uşor, jenat.

— Nu imediat, desigur. Vom aştepta până voi împlini 14 ani. Dar ne vom logodi de îndată.

— Nu din nou! izbucnesc pe neașteptate, pe când mă gândesc la șireturile aurite și la nunta extravagantă.

— S-a stabilit.

— Dar e văduva lui Arthur, zic eu.

— Nu cu adevărat, replică el, cu o expresie stânjenită.

— Ce vrei să spui? Apoi, într-o clipă, înțeleg. Mă gândesc la Caterina de Arogant spunând: „Vai, nu ni s-a întâmplat niciodată" și la cum m-am întrebat ce a vrut să zică cu asta și de ce ar spune așa ceva.

— Vai, zic eu privindu-l cu atenție. Lor nu li s-a întâmplat niciodată.

— Nu, spune el ușurat. Pot să pun rămășag că până și el recunoaște cuvintele. Nu, vai, nu li s-a întâmplat, repetă el.

— Ăsta e planul ei? întreb furioasă. Asta e modalitatea prin care va reuși să rămână aici pentru totdeauna? Așa o să fie prințesa de Wales și apoi regina Angliei, chiar dacă soțul ei a murit? Pentru că asta și-a dorit. N-a fost niciodată îndrăgostită de Arthur, mereu a fost vorba de tron.

— E planul tatei, zice Harry cu inocență. A fost convenit înainte de... înainte de moartea mamei.

— Nu, trebuie să fie planul ei, zic eu, și sunt convinsă. I-a promis ceva lui Arthur înainte de a muri. Cred că asta a fost.

Harry zâmbește angelic și radios.

— Atunci am binecuvântarea fratelui meu, zice el. Își înalță capul, ca atunci când citea psalmul latinesc, și repetă din memorie: „De vor trăi frații împreună și unul din ei va muri, fără să aibă fiu, femeia celui mort să nu se mărite în altă parte după străin, ci cumnatul ei să intre la ea, să și-o ia soție și să trăiască cu ea"[1].

— Asta e din Biblie? întreb eu, afectată de neștiința mea, dar gândindu-mă că e admirabil ca Dumnezeu să plănuiască acest aranjament convenabil pentru văduva cea costisitoare. În felul ăsta obținem zestrea ei și nu-i plătim moștenirea cuvenită. Nebănuite sunt căile Domnului! Ce bine de ea și ce convenabil pentru tata!

— Deuteronomul, zice fratele meu, cărturarul. E voia Domnului să mă căsătoresc cu Caterina.

---

1. Vechiul Testament, Deuteronomul, 25:5, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, p. 221.

Harry pleacă la lecția de echitație, și eu rămân în odaia bunicii până iese din capela ei, urmată de doamnele de onoare, și văd că, în spatele ei, prințesa Caterina o ține de mână pe Mary. Se pare că prințesa Caterina se roagă adesea cu sora mea în capela ei. Îi cercetez repede boneta, rochia, pantofii și remarc că nu are nimic nou. Poalele rochiei par noi, dar de fapt materialul a fost întors pe dos; pantofii sunt tociți. Caterina de Arogant e nevoită să facă economie, părinții ei nu-i trimit bani până nu se confirmă logodna, iar tatăl meu nu-i plătește moștenirea dacă în curând nu va mai fi văduvă. Nu-mi pot reține sentimentul de mulțumire când văd că propria ei ambiție i-a venit de hac.

Bunica mă vede și îmi face semn să intru în capelă în timp ce celelalte pleacă și rămânem singure în încăperea întunecoasă, în care întotdeauna persistă un ușor iz de tămâie și cărți.

— Ai vorbit vreodată între patru ochi cu prințesa văduvă? mă întreabă ea.

— Nu prea mult, îi zic.

Nu știu ce răspuns vrea să audă. Îmi dau seama după ridurile sumbre din jurul gurii că e foarte nemulțumită de cineva. Sper doar că nu de mine.

— Ți-a spus ceva despre preaiubitul nostru fiu Arthur?

Bag de seamă că bunica se referă acum la Arthur ca la preaiubitul nostru fiu, de parcă mama n-ar fi existat niciodată.

— Mi-a spus o dată că el a rugat-o să ne aline pentru pierderea suferită.

— Nu mă interesează asta, se răstește bătrâna doamnă. Nu mă interesează asta! A zis ceva despre cum era căsătoria ei înainte ca el să fie bolnav?

„Vai, nu ni s-a întâmplat niciodată“, gândesc în sinea mea. Cu glas tare, zic:

— Nu. Nu prea îmi vorbește.

Văd chipul bunicii încruntându-se, trădând profunda ei nemulțumire. S-a întâmplat ceva ce îi displace – și cineva o să regrete asta. Își pune mâna osoasă peste a mea, cu un rubin magnific strălucindu-i pe deget, inelul apăsându-mi tare încheietura degetului.

— Întreab-o, poruncește ea. Cere-i sfatul. Ești o femeie tânără, pe cale să se mărite. Cere-i sfatul, ca de la fiică la mamă. Întreab-o ce se întâmplă în patul conjugal. Dacă i-a fost teamă sau dacă a avut dureri în noaptea nunții.

Nu-mi vine să-mi cred urechilor. Sunt o mireasă cu sânge albastru. Nu trebuie să știu nimic. Nu trebuie să întreb.

Bunica scoate un icnet slab de nerăbdare.

— Întreab-o, zice ea. Și apoi vino să-mi zici exact ce spune.

— Dar de ce? întreb nedumerită. De ce trebuie să fac asta? S-a petrecut cu mai mult de un an în urmă.

Își întoarce spre mine chipul palid de mânie. N-am mai văzut-o niciodată așa.

— Zice că nu s-au culcat niciodată împreună, șuieră ea. Are 16 ani și a fost măritată timp de aproape șase luni, iar acum zice că nu s-au culcat niciodată împreună? Condusă în patul nupțial sub privirile întregii curți și trezindu-se dimineața zâmbind, fără a tăgădui vreo clipă asta? Iar acum zice că e o fecioară neprihănită.

— Dar de ce să zică așa ceva?

— Mama ei! exclamă bunica, de parcă aceste cuvinte ar fi o insultă. Mama ei cea vicleană și rea, Isabela de Castilia, trebuie să-i fi spus să-l renege pe Arthur, astfel încât să se poată mărita cu Harry fără dispensă, ca o mireasă fecioară.

E atât de furioasă, încât nu mai poate sta locului. Se ridică de pe băncuța de rugăciune și merge cu pași mari prin spațiul mic, cu fustele ei negre măturând de colo-colo covorul de plante uscate de pe jos, astfel încât în cameră se împrăștie un miros înecăcios de sânziene, crețușcă și levănțică.

— Mireasă fecioară? O mireasă viperă! Știu la ce se gândesc ei. Știu ce pun la cale. Dar mai degrabă o văd moartă decât să ia tronul fiului meu.

Sunt înspăimântată. Mă ghemuiesc pe taburetul meu ca un pui de rață gras în cuib atunci când pe deasupra zboară un prădător agil. Bunica se oprește brusc, își pune mâinile pe umărul meu ca un șoim care își atacă prada. Strânsoarea ei e strașnică precum o gheară. Mă uit la ea șovăitor.

— Nu vrei ca ea să se mărite cu Harry? șoptesc eu. Nici eu nu vreau. Schițez un zâmbet lingușitor, apoi adaug: Nu-mi place de ea. Nu vreau să se mărite cu fratele meu.

— Tatăl tău, zice ea, şi parcă se fărâmă în o mie de cioburi ascuţite de gelozie şi durere. Sunt sigură că vrea să-l seducă pe tatăl tău şi să se mărite cu el! A pus ochii pe fiul meu! Băiatul meu, scumpul meu băiat! Însă n-o să facă niciodată asta. N-o să-i permit în veci.

[06] Casa Durham, Londra, Anglia, martie 1503

Fără tragere de inimă şi şovăind, îi dau ascultare bunicii şi merg să o vizitez pe cumnata mea, Caterina. O găsesc stând jos în odaia ei, aplecată deasupra unui foc mic. E înfăşurată într-un şal închis la culoare şi poartă o rochie neagră, în doliu dublu, aşa cum suntem toţi, dar ridică privirea şi sare în picioare când mă vede, cu un zâmbet radios.

— Ce mă bucur să te văd! Ai adus-o pe Mary?

— Nu, îi răspund iritată. De ce s-o aduc?

Râde de proasta mea dispoziţie.

— Nu, nu, sunt foarte încântată că ai venit singură, acum putem să ne simţim în largul nostru. Dă din cap spre servitoarea care m-a condus în odaie. Poţi să mai pui un buştean, zice ea, de parcă lemnele pentru foc ar trebui folosite cu chibzuinţă. Se întoarce spre mine: Vrei să bei un pahar de bere slabă?

Accept paharul şi apoi mă umflă râsul când o văd sorbind din al ei şi punându-l deoparte.

— Tot nu-ţi place?

Ea scutură din cap în semn că nu şi râde, zicând:

— Nu cred c-o să-mi placă vreodată.

— Ce beţi în Spania?

— O, avem apă de băut, zice ea. Avem sucuri de fructe şi şerbeturi, vinuri slabe şi gheaţă de la gheţării.

— Gheaţă? Apă?

Ea dă din umeri, cu gestul acela modest, de parcă ar vrea să uite de bogăţiile din casa ei de la Palatul Alhambra.

— Tot felul de lucruri, spune ea. Nu mai contează acum.

— Îmi laşi impresia că ai vrea să mergi acasă, zic, abordând acest subiect pentru a-i da ascultare bunicii.

— Tu ai vrea? întreabă ea, de parcă o interesează părerea mea. Ai vrea să te duci acasă şi să părăseşti ţara soţului tău dacă ai fi văduvă?

Nu m-am gândit la asta.

— Aşa cred.

— Eu nu. Anglia este căminul meu acum. Și sunt prințesa văduvă de Wales.

— Nu vei fi niciodată regină, zic eu dintr-odată.

— Voi fi, dacă mă voi mărita cu fratele tău, spune ea.

— N-o să te măriţi cu tatăl meu?

— Nu. Ce idee!

Rămânem tăcute amândouă.

— Bunica a crezut că asta ai de gând, zic eu stânjenită.

Se uită pieziş la mine ca şi cum i-ar veni să râdă.

— Te-a trimis aici ca să mă împiedici?

Nu mă pot abţine să chicotesc.

— Nu tocmai, dar... ştii tu...

— Să mă tragi de limbă, spune ea afabil.

— Nu poate suporta gândul ca el să se recăsătorească. De fapt, nici eu nu pot.

Mă cuprinde cu braţul pe după umeri. Părul ei miroase a trandafiri.

— Bineînţeles că nu. Nici prin cap nu-mi trece una ca asta, iar mama mea n-ar îngădui niciodată aşa ceva.

— Dar ei nu insistă să mergi înapoi acasă?

Se uită la foc şi am răgazul să-i studiez profilul minunat. Cred că s-ar putea mărita cu oricine doreşte.

— Mă aştept ca ei să rezolve plăţile pentru zestre şi să mă logodească cu Harry.

— Dar dacă n-o vor face? stărui eu. Dacă bunica mea îl vrea pe Harry pentru o altă prinţesă?

Se întoarce şi mă priveşte drept în ochi, cu chipul ei frumos expus întru totul ochilor mei scrutători.

— Margaret, mă rog să nu ți se întâmple niciodată asta. Să iubești și să pierzi un soț e o durere cumplită. Însă singura alinare pe care o am e că voi face ce-mi cer părinții mei, ce a vrut Arthur și ceea ce Dumnezeu însuși mi-a hărăzit. Voi fi regina Angliei. Mi s-a spus prințesa de Wales de când eram bebeluș în odaia copiilor, am învățat acest titlu în timp ce-mi învățam numele. N-o să-mi schimb numele acum.

Sunt uluită de siguranța ei.

— Și eu sper că n-o să mi se întâmple niciodată. Dar dacă s-ar întâmpla – n-aș rămâne în Scoția. Aș veni acasă în Anglia.

— Când ești prințesă, nu poți să faci ce vrei, zice ea cu naturalețe. Trebuie să te supui lui Dumnezeu și regelui și reginei, mamei și tatălui tău. Nu ești liberă, Margaret. Nu ești ca fiica unui plugar. Înfăptuiești voia Domnului, vei fi mama unui rege, doar îngerii sunt mai presus de tine, ai un destin de împlinit.

Mă uit în jur la încăperea goală și bag de seamă pentru prima oară că de pe pereți lipsesc una sau două tapiserii și că sunt goluri în colecțiile de argintărie de pe bufet.

— Ai destui bani? o întreb sfios. Îți ajung pentru casă?

Ea clatină din cap fără jenă.

— Nu. Tata nu vrea să-mi trimită o rentă, zice că regele e responsabil pentru soarta mea, iar tatăl tău nu vrea să-mi dea ce mi se cuvine ca văduvă până când nu i se vor plăti banii de zestre. Sunt între ciocan și nicovală, iar asta îmi face rău.

— Dar ce-o să faci?

Îmi zâmbește ca și cum nu s-ar teme deloc.

— Voi îndura. Voi fi mai puternică decât ei doi. Pentru că destinul meu e să fiu regina Angliei.

— Aș vrea să fiu ca tine, spun cu sinceritate. Eu nu sunt sigură de nimic.

— Vei fi. Când vei fi pusă la încercare, și tu vei fi sigură. Suntem prințese, ne-am născut să fim regine, suntem surori.

Mă îndepărtez de casă călare pe buiestrașul meu scump, cu capa din blană încheiată până la nas, și mă gândesc că îi voi raporta bunicii cum Caterina de Arogant e la fel de mândră și de frumoasă ca întotdeauna, dar că nu are de gând să se mărite cu tatăl meu. N-o să-i spun că, prin încăpățânarea ei de neclintit,

prinţesa mi-a amintit de bunica însăşi. De se va ajunge la o luptă a îndârjirii, vor face pereche bună – dar, de fapt, aş paria pe Caterina.

Nu-i voi spune nici că, pentru prima dată, îmi place de Caterina. Nu pot să nu mă gândesc că va fi o regină a Angliei minunată.

[07] Reședința episcopului de Salisbury, Londra, Anglia, iunie 1503

Nu ştiu ce-i spune bunica fiului ei, tatăl meu, însă el renunţă la doliu, schimbă câteva scrisori cu Spania şi nu mai auzim vreodată vreo vorbă cum că el ar urma să o curteze pe Caterina. În schimb, urmăreşte încheierea contractului de căsătorie care o să-l scutească de cheltuirea a foarte mulți bani cu la fel de mult entuziasm ca mama Caterinei în îndepărtata Spanie. Împreună, ei îl pun pe papă să trimită o dispensă potrivit căreia, un frate şi o cumnată au voie să se căsătorească, iar Caterina de Arogant se îmbracă în albul feciorelnic şi îşi lasă părul auriu peste umeri pentru încă o nuntă grandioasă.

Măcar ceremonia asta nu are loc în catedrală şi nu cheltuim o avere pe ea. Este o logodnă, nu o cununie propriu-zisă – făgăduința de a se căsători când Harry va împlini 14 ani. Ea intră în capela episcopului, la fel de zâmbitoare şi cu acelaşi aer regal ca în urmă cu doar 19 luni, şi îl ia pe Harry de mână de parcă e bucuroasă că se dăruieşte unui băiat cu cinci ani mai mic ca ea. E ca şi cum Arthur, nunta lor şi relația lor conjugală n-au existat niciodată. Acum e mireasa lui Harry şi va fi cunoscută din nou ca prințesa de Wales. Tăgăduirea ei senină, „Vai, nouă nu ni s-a întâmplat niciodată“, pare a fi ultimul cuvânt ce se va rosti vreodată despre asta.

Bunica e şi ea acolo. Nu încuviinţează această uniune, dar nici nu i se opune. Pentru mine, este doar încă un eveniment lipsit de importanţă în această lume de nimic. O mamă poate să moară, un frate poate să moară şi o femeie poate să-şi renege soţul şi să-şi păstreze titlul. Singura care pare să aibă un rost din punctul meu de vedere este Caterina însăşi. Ea ştie ce vrea de la viaţă; mi-aş dori să am siguranţa ei. Când mă urmează afară din capelă, încerc să-mi ţin capul aşa cum şi-l ţine ea – de parcă aş purta deja o coroană.

[08] Palatul Richmond, Anglia, iunie 1503

Mă duc în odaia copiilor să-i spun la revedere lui Mary, sora mea, şi pe cine găsesc acolo? Pe Caterina, care o învaţă pe Mary să cânte la lăută, de parcă n-am fi tocmit un profesor de muzică special pentru asta, iar Caterina n-ar avea nimic mai bun de făcut. Nu catadicsesc să-mi ascund iritarea.

— Am venit să-mi iau rămas-bun de la sora mea, zic eu, sugerându-i făţiş Caterinei să ne lase singure.

— Şi iată-le aici pe surorile tale amândouă!

— Trebuie să-mi iau la revedere de la Mary. O ignor pe Caterina şi o conduc pe Mary la locul de lângă fereastra foişorului şi o trag în jos să se aşeze alături de mine. Caterina stă în picioare în faţa noastră şi ascultă. Bine, mă gândesc, acum poţi să vezi că şi eu ştiu ce îmi doresc de la viaţă.

— Plec în Scoţia la soţul meu; o să fiu o mare regină, îi spun lui Mary. O să am avere, o avere demnă de o regină. O să-ţi scriu şi trebuie să-mi răspunzi. Trebuie să scrii aşa cum se cuvine, nu o mâzgăleală prostească, iar eu o să-ţi povestesc cum o duc ca regină la propria mea curte.

Mary are şapte ani, nu mai e un copil, dar chipul i se schimonoseşte de plâns şi întinde braţele spre mine. Mi se lasă cu toată greutatea în poală şi plânge în hohote.

— Nu plânge, îi zic. Nu plânge, Mary. Voi veni în vizită. Poate vei veni şi tu la mine.

Însă ea plânge şi mai cu foc şi întâlnesc privirea îngrijorată a Caterinei aţintită asupra umerilor care se scutură de plâns.

— Îmi închipuiam că o să se bucure pentru mine, zic. Mă gândeam că ar trebui să-i spun - ştii tu - că o prinţesă nu e ca fiica unui plugar.

— Pentru ea e greu să piardă o soră, răspunde Caterina, înduioşată. Şi tocmai şi-a pierdut mama şi un frate.

— Şi eu i-am pierdut! îi atrag atenţia.

Fata mai mare zâmbeşte şi îşi aşază uşor mâna pe umărul meu.

— E greu pentru noi toţi.

— N-a fost foarte greu pentru tine.

Bag de seamă o umbră ce i se iveşte pe chip.

— Este, spune ea tăios. Îngenunchează lângă noi două şi îşi petrece braţul în jurul umerilor firavi, tremurând de plâns, ai surorii mele. Micuţă prinţesă Mary, zice ea duios, o soră te părăseşte, dar a sosit încă una. Eu sunt aici. Şi toate o să ne scriem una alteia şi vom fi mereu prietene. Iar într-o bună zi, vei merge într-o ţară frumoasă şi o să te căsătoreşti şi o să ne aducem mereu aminte de surorile noastre regine.

Mary îşi ridică faţa udă de lacrimi şi o cuprinde pe Caterina cu o mână pe după gât, astfel că acum ne ţine pe amândouă. De parcă am fi toate trei înlănţuite de dragostea între surori. Nu pot să mă trag înapoi şi îmi dau seama că nici nu vreau să o fac. Le cuprind pe Mary şi pe Caterina cu ambele braţe, şi capetele noastre aurii se apropie, de parcă am depune un jurământ.

— Prietene pentru totdeauna, zice Mary solemn.

— Noi suntem surorile Tudor, spune Caterina, deşi evident că ea nu e.

— Două prinţese şi o regină, zic eu.

Caterina îmi zâmbeşte, cu chipul aproape de al meu, cu ochii sclipind.

— Sunt sigură că toate vom fi regine într-o zi, spune ea.

[09]

Pe drum, Richmond către Collyweston, Anglia, iunie 1503

Călătoria noastră este neînchipuit de măreață, ceva între un bal mascat și o partidă de vânătoare. Primii, în față, neatinși de praf și dând ritmul, mergem eu, regina Scoției, și tatăl meu, regele. El călărește în spatele steagului său regal, iar eu, în spatele steagului meu. Îmi schimb hainele de călărie, iar acestea sunt curățate cu peria de fiecare dată când ne oprim, uneori de câte trei ori pe zi. Port verdele Tudorilor, roșu închis, un galben atât de închis, încât seamănă cu portocaliul, și un albastru pal. Tatăl meu are tendința să poarte negru – întotdeauna culori închise –, dar pălăria, mănușile și jiletca lui strălucesc de nestemate, iar pe umeri îi atârnă o mulțime de lanțuri din aur. Caii noștri sunt cei mai buni dintre câți există. Eu am un buiestraș, o iepșoară pentru doamne, special dresată ca să fie obișnuită cu mulțimile și artificiile, cât să fim sigure că nimic nu o poate speria, iar grăjdarul meu mână un cal de rezervă. Călăresc bărbătește, pe o șa moale, astfel încât să putem parcurge multe mile în fiecare zi, sau pot să călăresc în spatele intendentului grajdurilor mele, pe o șa de însoțitor brodată cu emblema Scoției, ciulinul. Dacă sunt obosită, am o lectică purtată de catâri și pot să stau înăuntru, să trag draperiile și să dorm în timp ce mă leagănă ușor.

În urma noastră vin curtenii, ca și cum ar fi ieșit la plimbare, cu mânecile lungi ale doamnelor unduindu-se în timp ce mergem în galop mărunt și cu pelerinele gentlemenilor fluturând ca niște stindarde. Gentlemenii din odăile tatălui meu și doamnele mele de onoare merg alături fără să mai țină seama de vreo etichetă, râzând și cochetând necontenit. În spatele lor vine cavaleria, deși se presupune că în Anglia e pace, însă tatăl meu este mereu în gardă, se teme întotdeauna că oamenii proști și răi sunt încă loiali fostei familii regale. În spatele cavaleriei vine trăsura cu șoimii și ulii, cu draperiile din piele strâns legate pentru a o proteja de praf, și cu toate păsările cocoțate pe stinghii, cu capetele lor

micuțe acoperite cu glugi din piele, oarbe la tot zgomotul și la agitație ca să nu se sperie.

În jurul lor, lătrând și scheunând, sunt ogarii cei mari – câinii ciobănești și câinii de vânătoare, cu vânătorii și hăitașii călărind lângă ei și având grija lor. Din când în când, unul dintre câini simte vreun miros și începe să latre, întărâtându-i și pe ceilalți, însă nu putem să ne oprim să vânăm, căci ne îndreptăm spre banchetul oficial de bun venit. În unele zile, vânăm înainte de micul dejun, iar uneori, seara, pe răcoare, și atunci câinii sunt liberi să adulmece mirosul unui animal și să alerge după el, iar curtenii dau pinteni cailor, avântându-se peste vaduri și prin păduri necunoscute, râzând și chiuind. Dacă reușim să vânăm ceva, oferim carnea gazdei noastre la următoarea oprire peste noapte.

În fața noastră, pornind la drum cu o jumătate de zi înainte să urcăm noi pe cai, merge convoiul cu bagaje. Primele sunt cele șase căruțe care îmi transportă hainele, cu una păzită în mod special, în care sunt bijuteriile mele. Intendentul și servitorii merg fie sus pe capră alături de căruțași, fie călare pe lângă căruțe, ca să se asigure că nu se pierde nimic. Căruțele sunt legate cu curele din piele, vopsite în verdele Tudorilor și poartă sigiliul meu regal. Fiecare dintre doamnele mele de onoare își are propria căruță pentru garderobă, cu propriul blazon, și când căruțele se hurducă una după alta seamănă cu un copac plin de blazoane din timpul unui turnir, ca și cum Cavalerii Mesei Rotunde au decis să invadeze nordul toți deodată.

Tata nu e o companie prea plăcută în această mare călătorie. E nemulțumit de starea drumurilor și de costul deplasării. Îi e dor de mama, bănuiesc, dar nu durere este ceea ce simte, ci o permanentă nemulțumire: „Dacă Alteța Sa ar fi aici, ea ar face asta“ sau „N-a trebuit niciodată să poruncesc așa ceva, e treaba reginei“ Mama era atât de îndrăgită și familia ei era atât de obișnuită să domnească, după ce fusese pe tron timp de multe generații, încât ea obișnuia să-l îndrume la marile festivități și toată lumea se simțea mai liniștită când era ea în fruntea unui alai. Încep să cred că ar fi fost foarte bine să o fi silit pe Caterina de Arogant să se mărite cu tata; ar fi fost o umilință mult mai mare pentru ea să-l slujească decât să se mărite cu Harry. O să-l domine pe Harry, știu, dar tata ar fi pus-o la treabă.

E bucuros când ajungem la casa bunicii de la Collyweston, pentru că aici totul e poruncit de ea până în cel mai mic detaliu, şi el poate să se odihnească şi să nu facă nimic. S-ar putea să fie bolnav; cu siguranţă, pare obosit, iar mama lui se agită pe lângă el cu tot felul de poţiuni făcute de ea şi cu băuturi întăritoare. Aici ne vom despărţi – el se va întoarce la Londra, iar eu îmi voi continua drumul spre Scoţia. N-o să-l mai văd până când voi reveni în Anglia într-o vizită.

Mă întreb dacă tata e mâhnit de plecarea mea şi ascunde asta sub proasta dispoziţie, dar, de fapt, cred că va simţi pierderea mea tot atât de puţin pe cât o voi simţi eu pe a lui. N-am fost niciodată apropiaţi; niciodată nu mi-a acordat prea multă atenţie. Sunt fiica lui, dar semăn cu blondele înalte şi zâmbitoare din familia mamei. Nu sunt o prinţesă micuţă şi drăgălaşă, cu chip de păpuşă, ca Mary. I-am moştenit temperamentul, dar mama lui a avut grijă să-l ţin ascuns. Am curajul lui – şi-a petrecut viaţa în exil, apoi a venit în Anglia în ciuda condiţiilor potrivnice –, cred că şi eu pot fi curajoasă. Am optimismul mamei; tata crede ce e mai rău despre toată lumea şi abia aşteaptă să-i prindă cu mâţa-n sac. Oricine ne vede unul lângă altul – el, atât de uscăţiv şi brunet, şi eu, rotundă la faţă şi lată în umeri – nu ne-ar lua niciodată drept tată şi fiică, nu-i de mirare că nu ne simţim deloc înrudiţi.

Îngenunchez să-mi dea binecuvântarea, pe când alaiul meu de curteni aşteaptă în soare şi bunica mă scrutează cu privirea, căutând orice posibil cusur, iar când mă ridic, el mă sărută pe ambii obraji.

— Ştii ce trebuie să faci, zice el scurt. Asigură-te că soţul ăla al tău va menţine pacea. Anglia nu va fi niciodată în siguranţă dacă Scoţia îi e duşman şi încurajează mereu răzvrătirea ţinuturilor din nord. Nu degeaba se numeşte Tratatul de Pace Veşnică. Te afli acolo ca să ai grijă să fie veşnică.

— Voi face ce pot, Sire.

— Să nu uiţi niciodată că eşti o prinţesă engleză, zice el. Dacă i se întâmplă ceva lui Harry, Doamne fereşte, vei fi mama următorului rege al Angliei.

— Cel mai măreţ lucru din lume, adaugă bunica. Ea şi fiul ei schimbă o privire afectuoasă. Slujeşte-l pe Dumnezeu, îmi spune ea. Şi aminteşte-ţi de sfânta protectoare a ta şi a mea, binecuvântata Margaret.

Îmi plec capul la auzul numelui femeii care a fost salvată de la a fi mâncată de un dragon, atunci când crucifixul ei a zgâriat burta acestuia și el a vomitat-o.

— Fie ca viața ei să-ți servească drept pildă, mă îndeamnă bunica.

Îmi pun mâna pe crucifixul de la gât ca să arăt că, de-ar fi să fiu înghițită de un dragon pe drumul de aici până la Edinburgh, sunt pe deplin pregătită.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, zice ea. Fața ei îmbătrânită exprimă o hotărâre de neclintit; nici nu se pune problema ca ea să izbucnească în lacrimi din pricina despărțirii noastre. Oi fi eu nepoata ei preferată, dar nici eu, nici Mary nu suntem mai presus de iubirea ce le-o poartă fiului și nepotului ei. Ea pune bazele unei dinastii; are nevoie doar de băieți.

Mă sărută și mă ține strâns în brațe preț de o clipă.

— Încearcă să ai un fiu, îmi șoptește. Nimic altceva nu contează în afară de faptul că fiul tău trebuie să urce pe tron.

E un rămas-bun rece față de o fată rămasă fără mamă, dar înainte să apuc să răspund, intendentul grajdurilor mele face un pas înainte și mă ridică în șa, trompetele răsună, în chip de salut, și toată lumea știe că suntem gata să pornim iar la drum. Curtea regelui ne face cu mâna, slujitorii bunicii aclamă și eu pornesc în fruntea curții mele, care flutură stindardul meu, pe lungul drum ce duce spre nord, către Edinburgh.

[10] Pe drum, din York către Edinburgh, iulie 1503

Mă îndrept către hotarul dintre Anglia și Scoția cu prea puține regrete pentru ceea ce las în urmă. S-a dus deja atât de mult din copilăria mea. În ultimul an, mi-am pierdut fratele mult iubit și apoi mama și, împreună cu ea, și o surioară nou-născută. Dar descopăr că nu le simt lipsa atât de mult, în această nouă viață

în care păşesc. În chip curios, Caterina este cea de care mi-e dor în timp ce călătoresc spre nord. Aş vrea să-i povestesc despre magnificele manifestări de bun venit care mă întâmpină în fiecare oraş şi aş vrea s-o întreb despre momentele stânjenitoare pe care le presupune un drum îndelungat călare, când ai nevoie de garderobă. Imit felul ei minunat de a-şi ține capul, ba chiar exersez felul ei subtil de a da din umeri. Încerc să zic „ridicol" cu accent spaniol. Mă gândesc că ea va fi regina Angliei şi eu voi fi regina Scoției şi că lumea o să ne compare pe una cu cealaltă şi că eu voi învăța să fiu la fel de elegantă ca ea.

Zilnic găsesc prilejuri de a exersa ținuta ei, căci încep să descopăr că una dintre cele mai grozave particularități în a avea sânge albastru e să poți să te gândeşti în tăcere la lucruri interesante, în timp ce lumea se roagă pentru tine sau îți vorbeşte ori chiar îți închină imnuri de slavă. Ar fi nepoliticos să caşti când cineva îi mulțumeşte lui Dumnezeu pentru sosirea ta, aşa că am învățat trucul de a mă lăsa purtată de gânduri fără să adorm. Stau asemenea Caterinei, cu spatele foarte drept şi capul cât mai sus ca gâtul să-mi pară mai lung. Cel mai adesea, îmi ridic rochia foarte puțin şi mă uit la pantofii mei. Am început să comand conduri cu vârful brodat cu modele fanteziste, astfel încât aceste meditații pioase să fie şi mai interesante.

Îmi privesc mult vârfurile pantofilor la fiecare lungă şi plictisitoare oprire, în timp ce nobilii rostesc discursuri în cinstea mea, pe tot drumul spre nord. Tata a poruncit ca voiajul meu să fie cu un alai magnific, iar rolul meu este să fiu frumoasă, etalând cât mai multe rochii minunate, şi să-mi plec ochii cu modestie când oamenii îi mulțumesc lui Dumnezeu pentru venirea Tudorilor şi, mai ales, pentru trecerea mea prin orăşelul lor murdar, atins de ciumă. Acela e momentul în care mă uit la vârfurile pantofilor şi mă gândesc că în curând voi fi în propria mea țară, Scoția. Şi atunci voi fi regină. Şi apoi eu voi fi cea care va hotărî unde merg şi cât timp vor dura cuvântările.

În drumul nostru spre nord, sunt uimită de ținuturile câmpeneşti. E aproape ca şi cum cerul se deschide precum capacul unui cufăr. Brusc, orizontul se îndepărtează din ce în ce mai mult, retrăgându-se în timp ce urcăm şi coborâm dealurile micuțe verzi şi vedem tot mai multe coline în fața noastră, de parcă toată

Anglia vălurește sub picioarele noastre. Deasupra noastră, se arcuiește măreţul cer al nordului. Aerul e apos și curat, parcă ne-am afla sub apă. Am sentimentul că suntem niște oameni micuţi, un șir mic de creveţi care se târăsc printr-o lume uriașă, și că ulii care se rotesc deasupra noastră și vulturul care zboară încă și mai sus decât aceștia văd bine că suntem fire de praf pe pantele unor dealuri gigantice.

Habar n-am avut că e atât de mult de mers și că atât de mult din nordul Angliei e nelocuit: fără garduri, fără vaduri, necultivat, nelucrat deloc, doar un ţinut gol, pustietate, nici măcar cartografiat.

Desigur, sunt câţiva oameni care își duc cu greu traiul în acest ţinut virgin. Când și când, vedem în depărtare un turn din piatră neprelucrată și uneori auzim sunetul unui clopot de alarmă atunci când paznicii din ele ne zăresc. Aceștia sunt bărbaţii aprigi din nord care gonesc călare pe aceste meleaguri, furându-și unii altora recoltele, caii și vitele, trudind din greu în slujba arendașilor ca să poată trăi, și apoi jefuind alţi oameni. Nu ne apropiem de avanposturile lor și suntem prea numeroși și prea bine înarmaţi ca să ne atace; însă conducătorul escortei mele, Thomas Howard, conte de Surrey, scrâșnește din dinţii lui bătrâni și galbeni numai când se gândește la ei. A cutreierat ţinuturile astea în lung și-n lat, luptând și dând foc acestor forturi jalnice ca să-i pedepsească pe acești oameni pentru nesupunerea lor, pentru sărăcia lor, pentru ura lor faţă de bogăţia și viaţa ușoară a celor din sud.

El e cel care mă împiedică să poruncesc ca lucrurile să se facă așa cum aș vrea, pentru că totul e poruncit de el și de soţia lui, la fel de dezagreabilă, Agnes. Din cine știe ce motiv, tatălui meu îi place de Thomas Howard, are încredere în el și i-a încredinţat sarcina să mă ducă la Edinburgh și să se asigure că mă port întocmai cum se cuvine reginei Scoţiei. Cred că ar fi cazul de-acum să aibă încredere în mine și fără un Howard în coasta mea, care să-mi dea sfaturi. El se află aici și în calitate de spion, de vreme ce a luptat nu o dată contra scoţienilor, și se întâlnește cu lorzii din nord la o mică adunare în fiecare oraș în care ne oprim, ca să afle în ce ape se scaldă lorzii scoţieni de la graniţă și dacă pot fi mituiţi și mai mulţi dintre ei să fie de partea noastră. Le promite lorzilor noștri că vor avea arme și bani ca să poată

apăra Anglia de Scoția, deși simplul fapt că eu sunt aici va aduce o pace permanentă.

Howard pare să nu înțeleagă ce schimbare s-a produs în lume prin căsătoria mea cu regele Scoției. Mă tratează cu un respect fals, își scoate pălăria, face reverențe, acceptă să mănânce la masa mea, însă în purtarea lui e ceva ce nu-mi place. Pare că nu își dă seama de natura divină a regalității. Crede că l-a văzut pe tatăl meu poticnindu-se prin noroiul de pe Câmpia Bosworth[1] ca să-și ia de pe jos coroana și are impresia că s-ar putea s-o scape din nou într-o bună zi.

Howard a luptat împotriva noastră atunci, însă l-a convins pe tatăl meu că asta a fost o dovadă de loialitate demnă de laudă, nu trădare. El susține că în acea zi n-a făcut decât să fie loial coroanei, așa cum se pretinde și acum. Dacă coroana Angliei ar fi pe capul unui babuin din Africa, atunci el i-ar fi credincios acestuia. Coroana este cea care inspiră loialitatea lui Howard – coroana și bogăția aferentă acesteia. Nu cred că ne iubește vreun pic pe tatăl meu și pe mine. De n-ar fi un general atât de strălucit, n-aș fi nevoită să-i suport compania. Dacă mama ar fi în viață, ar fi însărcinat cu asta pe cineva din familia ei. Dacă fratele meu ar fi în viață, atunci bunica n-ar fi pironită la curte ca să vegheze asupra singurului moștenitor care ne-a mai rămas. Însă totul s-a întors pe dos de când a venit Caterina și l-a luat pe Arthur, iar soții Howard sunt doar un exemplu de cum interesele mele nu sunt pe primul loc, așa cum ar trebui.

Antipatia mea față de ei crește cu fiecare popas la care ei mă privesc cum ascult cuvântări în care oamenii își mărturisesc credința față de mine și îmi suflă când trebuie să răspund, deși știu prea bine că trebuie să îmi declar admirația în York și încântarea în Berwick, cel mai nordic oraș al nostru, o micuță bijuterie de castel plasat într-o mandră a râului, în apropiere de mare. Nu trebuie să mi se spună să admir fortificațiile; pot și eu să văd cât de primitor este Berwickul cu mine, știu cât de în siguranță mă simt înăuntrul acelor ziduri impunătoare. Însă Thomas Howard

1. Locul unde s-a desfășurat bătălia care a pus capăt Războiului celor Două Roze (1485), în urma căreia a fost ucis Richard al III-lea și Henric Tudor a fost încoronat ca Henric al VII-lea.

dictează, practic, discursul de mulțumire pe care îl rostesc în fața intendentului castelului. Se mândrește cu cunoștințele sale despre etichetă. Într-un fel sau altul, e descendentul lui Edward I și asta înseamnă că el crede că poate să-mi dea lecții despre cum să stau mai dreaptă în șa și să nu privesc în jur la felurile de mâncare ce intră în sală, în timp ce discursurile de înainte de cină nu se mai sfârșesc.

Pe când ajungem la hotarul scoțian, la doar două ore de mers călare de Berwick, sunt de-a dreptul sătulă de soții Howard și iau hotărârea că primul lucru pe care o să-l fac când îmi voi organiza curtea este să îi trimit acasă cu un bilet către tatăl meu în care să spun că le lipsesc calitățile pe care le cer de la curtenii mei. Or fi îndeajuns de buni pentru el, dar nu și pentru mine. N-au decât să slujească la curtea Caterinei și n-are decât să se bucure ea de Thomas Howard. Să se hotărască ea dacă îi place un om atât de loial coroanei, încât nu-i pasă pe capul cui stă aceasta. Ambiția lui nestăvilită poate o să-i aducă aminte Caterinei că și ea s-a măritat cu un prinț de Wales, dar acum e soția fratelui său; pentru soții Howard nu contează decât coroana, și pentru Caterina la fel.

Dar nimic din toate astea nu mai au importanță atunci când trecem în sfârșit granița și suntem în cele din urmă în Scoția, și doamna de la Castelul Dalkeith, contesa de Morton, îmi șoptește:

— Vine regele!

A fost o călătorie atât de lungă, încât aproape că am uitat că la capătul ei mă așteaptă: tronul Scoției, coroana, dar și un bărbat, un bărbat adevărat, nu doar unul care trimite daruri și complimente înflorite prin intermediul emisarilor - un bărbat adevărat, care e în drum spre mine să mă vadă.

Trebuia să mă întâmpine la intrarea în Edinburgh, dar există o tradiție prostească potrivit căreia mirelui - asemenea unui prinț din basme - se presupune că îi e cu neputință să-și stăpânească nerăbdarea și pornește călare mai devreme, ca un „cavaler galant fără cusur" dintr-o poveste de dragoste, ca să-și întâlnească mireasa. Asta mă duce din nou cu gândul la Arthur, care a călărit prin ploaie până la Dogmersfield ca să o întâlnească pe Caterina cea distantă, și îmi vine să râd și să plâng în același timp, amintindu-mi de primirea proastă de care el a avut parte și de stânjeneala lui. Însă asta arată măcar că regele Scoției știe cum

ar trebui făcute lucrurile și vădește un interes măgulitor față de mine.

Ne agităm toți cu ultimele pregătiri și însăși prima mea doamnă de onoare, Agnes Howard, pare un pic neliniștită când vine în odaia mea. Sunt îmbrăcată într-o rochie verde închis, cu mâneci aurii, și port cele mai bune perle ale mele. Suntem așezate de parcă am poza pentru un pictor, ascultând muzică și încercând să nu părem nerăbdătoare. Thomas Howard vine înăuntru și se uită prin încăpere ca și cum ar posta santinele. Se apleacă peste umărul meu și îmi șoptește la ureche că ar trebui să par cu totul surprinsă de sosirea regelui. N-ar trebui să bage de seamă că îl aștept. Îi zic că știu asta și apoi așteptăm cu toții. Trec multe ore până când, în sfârșit, se aude un zăngănit la poartă și un rând de urale, un duduit la ușa principală, pași iuți în cizme zgomotoase de călărie urcând scările, santinelele deschid ușa și intră el: soțul meu.

Aproape că scot un țipăt când îl văd. Are cea mai mare și ridicolă barbă, roșie ca o vulpe, aproape de aceeași mărime ca o vulpe. Sar în picioare și scot un ușor icnet. Agnes Howard îmi aruncă o privire aspră și, dacă ar fi mai aproape, cred că m-ar ciupi ca să-mi amintească de bunele mele maniere. Însă nu contează, pentru că regele mă ia de mână și se înclină, cerându-și scuze că m-a speriat. Ia mirarea mea, ochii holbați și gura căscată, drept un compliment la sosirea lui neașteptată și râde de el însuși pentru că este un trubadur al iubirii, apoi le salută pe toate doamnele mele de onoare zâmbitor și sigur pe el, se înclină deasupra mâinii lui Agnes Howard și îl salută pe Thomas Howard, de parcă vor fi cei mai buni prieteni, și a uitat complet că acesta a invadat deja Scoția de două ori.

E frumos îmbrăcat, ca un prinț european, în catifea roșie tivită cu fir de aur, și remarcă faptul că amândoi am ales catifeaua. Jiletca e croită ca o haină de călărie, dar materialul e neprețuit, și în loc de un arc prins pe spate, ca și cum ar vâna, poartă o liră. Îi zic, un pic sfârșită, că e într-adevăr un trubadur dacă își cară lira peste tot, și îmi spune că adoră muzica, poezia și dansul și că speră că și eu le îndrăgesc.

Îi zic că da și mă îndeamnă insistent să dansez. Agnes Howard se ridică în picioare odată cu mine, și muzicanții cântă o pavană,

pe care știu că o execut foarte grațios. Se servește cina și ne așezăm unul lângă altul și acum; în timp ce el vorbește cu Thomas Howard, pot să mă uit la el cum trebuie.

E un bărbat chipeș. E bătrân, desigur, căci are 30 de ani, dar nu are nimic din rigiditatea sau solemnitatea unui bărbat în vârstă. Are o față frumoasă: sprâncene bine arcuite și ochi calzi și inteligenți. Toată rapiditatea gândurilor și intensitatea trăirilor par să-i strălucească în ochii negri, iar gura lui e bine conturată și, dintr-un motiv sau altul, mă face să mă gândesc la sărutări. Dacă n-ar avea barba, desigur. N-ai cum să treci cu vederea barba. Mă îndoiesc că ai cum să treci de ea. Măcar e pieptănată și parfumată; nu e o barbă în care ai putea să dai peste vreun șoarece aciuat. Dar aș fi preferat ca el să fie bărbierit și nu pot să nu mă întreb dacă se poate să pomenesc asta. Cu siguranță e îndeajuns de rău că trebuie să mă mărit cu un bărbat atât de bătrân, încât poate să-mi fie tată, și care are un regat mai mic decât cel de acasă, deci nu mai e nevoie ca el să aducă în pat o coadă de vulpe, nu?

Pleacă la asfințit și recunosc față de Agnes Howard că poate ar trebui să-i spună soțului ei că aș prefera ca regele să fie bărbierit. Fără îndoială, ea îi spune imediat, de parcă preferințele mele ar fi ridicole, așa că, înainte să merg la culcare, am parte de o prelegere din partea amândurora, cum că sunt norocoasă să devin regină și că nici un soț, mai ales un rege miruit, nu o să primească sfaturi în legătură cu înfățișarea lui de la o femeie tânără.

— Bărbatul e creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu; nici o femeie, care a fost făcută după ce Dumnezeu și-a desăvârșit cea mai de seamă creație, nu e potrivită să critice, îmi zice Thomas Howard de parcă ar fi papă.

— O, amin, spun eu bosumflată.

În următoarele patru zile dinainte de nuntă, proaspătul meu soț vine în vizită în fiecare zi, dar în general stă de vorbă cu Thomas Howard, nu cu mine. Bătrânul s-a luptat cu scoțienii la nord și la sud de granițe, dar în loc ca ei doi să fie dușmani pe viață, așa cum s-ar aștepta oricine, sunt inseparabili și își împărtășesc

povești despre campanii militare și bătălii. Logodnicul meu, care ar trebui să mă curteze, deapănă amintiri despre războaie de demult cu escorta mea, și Thomas Howard, care ar trebui să se îngrijească de confortul meu, uită că sunt acolo și îi povestește regelui despre lungii ani în care s-a îngrijt de campanii militare. Nu cred că i-am văzut vreodată mai fericiți decât atunci când desenează o hartă a locului unde s-au luptat sau când regele James descrie armele pe care le proiectează și pe care poruncește să fie construite pentru castelele lui. Amândoi se comportă, așa cum fac întotdeauna soldații când sunt împreună, de parcă femeile sunt cu totul lipsite de importanță pentru mersul lumii, de parcă singura activitate demnă de luat în seamă ar fi cotropirea pământurilor cuiva și uciderea acestuia. Chiar și când stau cu doamnele mele de onoare și intră regele împreună cu Thomas, el nu pierde decât câteva momente pentru a fi curtenitor cu mine, după care îl întreabă pe Thomas dacă a văzut noile tunuri – tunul Dardanele, noul tun ușor –, dacă știe de faimosul tun scoțian Mons, cel mai mare din Europa – care i-a fost dăruit bunicului lui James de către ducele de Burgundia. E foarte enervant. Caterina nu ar accepta așa ceva, sunt sigură.

Ziua intrării noastre în Edinburgh este ultima mea zi ca prințesă Tudor înainte să fiu încoronată în noul meu regat, și regele mă suie în spatele lui pe cal, de parcă aș fi o simplă lady, și el ar fi intendentul grajdurilor mele ori de parcă m-ar fi capturat și m-ar aduce acasă. Când intrăm în Edinburgh, stau pe cal în spatele lui, lipită de el, cu brațele în jurul mijlocului său, ca o țărăncuță ce vine acasă de la târg. Toată lumea pare încântată. Le place că arătăm destul de romantic, ca o gravură în lemn cu un cavaler și domnița pe care a salvat-o; le place ca o prințesă engleză să fie adusă în capitala lor asemenea unui trofeu. Scoțienii ăștia sunt un popor nesimandicos și afectuos. Nu pricep o iotă din ce zic, dar chipurile radioase, mâinile pe care și le sărută și apoi le flutură spre noi, precum și uralele vădesc încântarea lor la vederea regelui cel chipeș, cu înfățișare năvalnică și cu păr și barbă lungi și roșcate, și a prințesei bălaie așezate în spatele lui pe cal.

Orașul e fortificat, cu porți frumoase, și în spatele zidurilor, casele sunt un amestec de cocioabe și bordeie, unele dintre ele măricele, cu pereții tencuiți și acoperișuri groase din stuf, și vreo câteva nou construite din piatră. La un capăt al orașului, chiar în vârful unui povârniș incredibil de abrupt, e cocoțat un castel, înconjurat peste tot de râpe și stânci, cu un singur drum îngust ce duce spre culme; însă în valea de la celălalt capăt se află un palat nou construit și în afara zidurilor bine fortificate ale orașului sunt dealuri înalte și păduri. De la castel la palat se întinde în pantă abruptă în josul dealului un drum lat, pietruit, lung de o milă, pe lângă care se găsesc cele mai bune case ale negustorilor și meșteșugarilor, cu caturile de sus ieșite un pic în afară. În spatele lor sunt curți frumoase și ulițe întunecate ce duc spre casele ascunse din interior și grădini mari, livezi, îngrădituri ale pământurilor obștești cu alte case în spatele lor, cu poteci tainice ce șerpuiesc în josul dealului.

La fiecare colț de stradă dai peste actori ambulanți costumați în îngeri, zeițe și sfinți care se roagă pentru o regină iubită și roditoare. E un orășel frumos, nu prea mare, iar castelul se înalță ca un munte deasupra lui, cu turnurile până la cer și steagurile fluturând printre nori. Totul arată ca un talmeș-balmeș, căci orașul a fost reconstruit, cocioabele fiind transformate în case, trecându-se de la lemn la piatră, acoperișurile din plăcuțe de ardezie înlocuind stuful. Însă la fiecare fereastră, indiferent dacă este deschisă sau închisă cu obloane din lemn sau cu sticlă, flutură un stindard sau stegulețe, și între balcoanele de deasupra drumului au legat șiruri de eșarfe și ghirlande de flori. În dreptul fiecărei uși mici se înghesuie familia care locuiește acolo, adunată laolaltă ca să-mi facă cu mâna, iar unde casele din piatră au un foișor sau un cat superior și un balcon, copiii se apleacă în afară ovaționând. Zarva creată de toți acei oameni înghesuiți pe străzile micuțe și strigătele gărzilor noastre în timp ce își croiesc drum prin mulțime sunt copleșitoare. În fața și în urma noastră trebuie să fie călare cel puțin o mie de lorzi scoțieni și englezi amestecați, pentru a întări noua alianță pe care am adus-o Scoției, și cu toții înaintăm pe străzile pietruite, înguste și șerpuite, și apoi în josul dealului spre Palatul Holyroodhouse.

[11] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoția, august 1503

A doua zi, doamnele mele mă trezesc la șase dimineața în lumina rece a cerului albastru. Asist la slujba de dimineață în capela mea, apoi iau micul dejun în salonul meu, doar în prezența doamnelor de onoare. Nimeni nu mănâncă foarte mult, toate suntem prea agitate, și aproape că mi se face rău de la gustul pâinii și al berii foarte slabe. Mă duc înapoi în odaia de dormit, unde a fost adusă o scăldătoare imensă, umplută cu apă din care ies aburi, iar rochia de mireasă a fost așezată pe pat. Doamnele mă spală și mă îmbracă de parcă aș fi o marionetă din lemn, și apoi îmi piaptănă părul, astfel încât să mi se reverse moale și ondulat peste umeri. Este cea mai bună trăsătură fizică a mea, această bogăție de păr blond, și toate ne luăm răgazul să-l admirăm și să-l legăm cu numeroase funde. Apoi, brusc, nu mai e timp și trebuie să ne grăbim. Îmi amintesc întruna o mulțime de lucruri pe care le vreau și pe care aveam de gând să le fac. Am deja în picioare pantofii de mireasă, cu vârfurile brodate și șireturi aurite, la fel de splendizi ca ai Caterinei de Arogant, și Agnes Howard e gata să pășească în urma mea, toate doamnele se aliniază în spatele ei și trebuie să plec.

Cobor cu pas ușor pe scările din piatră și ies afară în lumina strălucitoare a soarelui spre locul unde ușa imensă a catedralei învecinate mi se deschide dinainte, iar apoi intru în catedrală, care este ticsită cu lorzi și cu doamnele lor îmbrăcate în rochii, în aerul parfumat cu tămâie, și în care răsună muzica intonată de cor. Îmi amintesc că am pășit pe culoar spre James, care era sus pe trepte, și îmi aduc aminte vâlvătaia de auriu de la relicvariile de pe altar, de căldura emanată de miile de lumânări și de tavanul boltit înalt. Îmi amintesc fereastra magnifică în piatră de deasupra altarului, la o înălțime de multe caturi, cu un vitraliu multicolor ce strălucea, și apoi... nu-mi mai amintesc nimic altceva.

Cred că e la fel de grandioasă ca nunta lui Arthur. Nu e catedrala St. Paul, desigur, dar port o rochie la fel de bună cum a fost a Caterinei în acea zi. Regele de lângă mine este acoperit cu nestemate şi este rege cu adevărat, pe când Caterina s-a măritat doar cu un prinț. Și sunt încoronată. Ea n-a fost încoronată, bineînțeles, era o simplă prințesă, iar acum este chiar mai puțin de atât. Însă eu am parte de o dublă ceremonie: sunt cununată şi apoi sunt încoronată regină. E atât de grandios şi durează aşa de mult, încât sunt năucită. Am venit călare până aici de foarte departe, de la sute şi sute de mile, tocmai de la Richmond, şi am fost văzută de foarte mulți oameni. Ani în şir am tot aşteptat această zi; tata a pus-o la cale cam toată viața mea, este marele triumf al bunicii. Ar trebui să mă simt din cale afară de entuziasmată, dar sunt prea emoționată ca să-mi mai dau seama. Am doar 13 ani. Mă simt precum surioara mea Mary, când i se dă voie să stea până târziu la un banchet. Sunt uluită de propria-mi glorie şi le trăiesc pe toate - mesa de cununie, încoronarea şi jurămintele de loialitate, banchetul, balul mascat, ultima slujbă la capelă şi apoi alaiul până în patul nupțial - de parcă ar fi un vis. Regele şi-a ținut brațul în jurul mijlocului meu întreaga zi - de n-ar fi el, cred că m-aş prăbuşi. Ziua pare nesfârşită, iar apoi el merge să se spovedească şi să se roage în odăile lui, în timp ce doamnele mele mă conduc spre pat.

Agnes Howard le supraveghează în timp ele îmi desfac şireturile de la mâneci şi le pun deoparte în săculeți cu lavandă, îmi desfac rochia şi mă ajută să ies din corsetul strâmt. Trebuie să port cea mai frumoasă cămaşă de olandă, garnisită cu dantelă franțuzească, şi peste ea am o rochie de satin pentru noapte. Mă aşază în pat, rezemată de perne, îmi aranjează rochia în jurul picioarelor şi trag şi sucesc de mâneci de parcă aş fi o efigie din ceară, ca mama în sicriul ei. Agnes Howard îmi răsuceşte părul bălai în bucle, mi-l aşază în jurul umerilor şi mă ciupeşte de obraji ca să-i îmbujoreze.

— Cum arăt? o întreb. Dă-mi o oglindă.

— Arătați bine, zice ea cu un mic surâs. Eşti o mireasă frumoasă.

— Precum Caterina?

— Da, zice ea.

— Ca mama?

Îmi privesc în oglindă fața rotundă, de copilă. Ea mă cercetează, măsurându-mă cu ochi critici.

— Nu chiar. Căci ea a fost cea mai frumoasă dintre toate reginele Angliei.

— Atunci, mai frumoasă decât sora mea? zic eu, încercând să găsesc ceva care să-mi dea încredere cât să-mi înfrunt soțul în noaptea asta.

Din nou, privirea directă, scrutătoare.

— Nu, zice ea fără tragere de inimă. Însă n-ar trebui să vă comparați cu ea. Mary o să fie excepțională.

Scot o mică exclamație de nervi și îi dau înapoi oglinda.

— Fiți împăcată, îmi recomandă ea. Sunteți cea mai frumoasă regină a Scoției. Să vă fie de ajuns. Iar regele este în chip limpede încântat de Domnia Voastră.

— Mă întreb dacă m-o fi văzut de barba aia, zic eu supărată. Mă întreb dacă o putea să vadă ceva.

— Vă vedea, îmi zice ea. Nu îi scapă multe.

Lorzii de la curtea lui îl însoțesc până la ușa dormitorului, fredonând cântece obscene și făcând glume, dar el nu le dă voie să-l însoțească în camera noastră. Când intră, le spune noapte bună doamnelor de onoare, așa că toată lumea ne părăsește, renunțând la speranța că poate li se îngăduie să privească noaptea nunții. Îmi dau seama că face asta nu din timiditate, căci nu e deloc timid, ci din delicatețe față de mine. De fapt, nu era nevoie să o facă. Nu sunt copil, sunt prințesă; m-am născut și am fost crescută pentru asta. Mi-am trăit toată viața sub privirea aspră a curții. Îmi dau seama că toată lumea știe întotdeauna totul despre mine și mă compară tot timpul cu alte prințese. Oamenii nu mă iau niciodată drept ceea ce sunt cu adevărat, căci am fost întotdeauna privită precum unul dintre cei patru copii Tudor, iar acum sunt una dintre cele trei surori regine, și judecată ca atare. Nu e niciodată corect.

James se dezbracă, asemenea unui om de rând, azvârlind cât colo frumosul halat lung, astfel încât rămâne în fața mea în cămașa de noapte, și apoi o trage și pe aceasta peste cap. Aud un clinchet ca de colier greu în timp ce goliciunea lui se dezvăluie treptat pe măsură ce cămașa de noapte e înlăturată. Are picioare puternice,

acoperite cu păr negru și des, o claie de păr negru la împreunarea picioarelor și mădularul îi stă ridicat în chip ciudat, ca al unui armăsar, părul întunecat i se întinde până pe burta lui plată și apoi...

— Ce e aia? întreb când văd un cerc de inele din metal în jurul mijlocului.

Din cauza asta se auzise clinchetul.

— Bărbăția mea, zice el, interpretându-mi greșit vorbele în mod voit. N-o să te rănesc, o să fiu blând.

— Nu aia, spun.

Am fost crescută la curte, dar m-am aflat toată viața în preajma grajdurilor și animalelor de fermă.

— Știu totul despre aia. Ce e în jurul mijlocului tău?

Își atinge ușor centura cu degetul.

— A, asta.

Acum bag de seamă că l-a rănit până la sânge. Are țepi și îl zgârie de fiecare dată când face o mișcare. Pielea îi e aspră și plină de cicatrici în jurul mijlocului; trebuie că poartă asta de mulți ani. De ani de zile trăiește un chin necontenit, de vreme ce fiecare mișcare pe care o face îi sfâșie pielea.

— Ăsta e un ciliciu, zice el. Trebuie să fi văzut așa ceva până acum. Tu, care știi atât de multe despre lume, încât vezi mădularul soțului tău în noaptea nunții și știi deja totul despre el.

Chicotesc ușor.

— Nu asta am vrut să spun. Dar pentru ce este ciliciul?

— Ca să-mi amintească de păcatul pe care l-am săvârșit, răspunde el. Când eram tânăr, cam de vârsta ta, am făcut ceva prostesc, ceva foarte greșit. Am făcut ceva care mă va trimite în iad. Port acest brâu ca să-mi aduc aminte că sunt un prost și un păcătos.

— Dacă aveai vârsta mea, atunci nimeni nu te poate învinui, îl liniștesc eu. Poți pur și simplu să te spovedești. Te spovedești și ți se dă o penitență.

— Nu pot fi iertat doar pentru că eram tânăr, zice el. Și să nu crezi nici tu asta. Nu poți fi iertat pentru că ești tânăr sau pentru că ești de viță regală ori, în cazul tău, pentru că ești femeie și mintea ta e mai puțin fermă decât a unui bărbat. Ești regină; trebuie să respecți cele mai înalte standarde. Trebuie să fii înțeleaptă, trebuie să fii credincioasă, trebuie să te ții de cuvânt, trebuie

să dai socoteală lui Dumnezeu, nu unui preot care ar putea să te ierte. Nimeni nu poate să te ierte pentru prostie şi păcat, chiar dacă în vine îţi curge sânge albastru. Trebuie să ai grijă să nu comiţi niciodată o prostie sau un păcat.

Îl privesc un pic înfricoşată, în timp ce stă impunător în iatacul meu nupţial, cu mădularul ridicat şi pregătit, cu un brâu lat ce-i sfâşie mijlocul, sever ca un judecător.

— Trebuie să-l porţi acum? întreb. Adică... acum?

El râde uşor.

— Nu, îmi zice, şi îşi lasă capul în jos, desface brâul şi îl scoate. Se apropie de pat şi urcă lângă mine.

— Cred că e mai bine să-l scoţi, zic încurajându-l, în speranţa că poate îl lasă deoparte pentru totdeauna.

— Nu ai de ce să te zgârii şi tu pentru păcatele mele, zice el cu blândeţe. Îl voi da jos când sunt cu tine. Nu există nici un temei ca tu să te răneşti cu acest brâu.

Nu simt durere fiindcă el e blând şi iute şi nu îşi lasă greutatea pe mine – nu e stângaci ca un armăsar de pe câmp, ci îndemânatic şi graţios. E foarte plăcut să fii mângâiată peste tot, ca o pisică în poala cuiva, iar mâinile lui mi se plimbă pe tot trupul, pe după urechi şi în păr, în jos pe spate şi între picioare, de parcă nu există loc în care n-ar putea să-mi transforme pielea în mătase şi apoi în smântână. A fost o zi grea şi mă simt ameţită şi somnoroasă, însă nici un pic de durere nu mă tulbură, ci un fel de pătrundere neaşteptată, apoi un fior plăcut şi, chiar când încep să simt o apăsare puternică, prea mult pentru mine, se termină şi nu rămân decât cu senzaţia de căldură şi alint.

— Asta-i tot? întreb eu, mirată, când el scoate un suspin şi apoi se dă repede la o parte şi se culcă pe pernă.

— Asta-i tot, spune el. Sau, în orice caz, asta e tot pentru noaptea asta.

— Credeam că doare şi că o să curgă sânge.

— E un pic de sânge, zice el. Suficient ca să se vadă pe cearşafuri dimineaţă. Destul pentru ca lady Agnes să o înştiinţeze pe bunica ta; dar n-ar trebui să doară. Ar trebui să fie o plăcere,

chiar şi pentru o femeie. Unii doctori sunt de părere că trebuie să existe plăcere ca să poţi concepe un copil, dar eu unul mă îndoiesc.

Se dă jos din pat şi îşi aşază din nou brâul.

— Trebuie să-ţi pui ăla?

— Da. Îl prinde la loc şi văd cum se strâmbă uşor când metalul îi zgârie pielea rănită.

— Ce ai făcut atât de grav? întreb, de parcă ar putea să-mi spună o poveste înainte de culcare.

— I-am condus pe lorzii răsculaţi împotriva tatălui meu, regele, răspunde el, dar nu zâmbeşte şi nu pare deloc o poveste plăcută. Aveam 15 ani. Am crezut că voia să mă ucidă şi să-l pună pe fratele meu să-mi ia locul. Le-am dat ascultare lorzilor şi le-am condus armata într-o răzmeriţă, ca un trădător. M-am gândit că o să-l luăm prizonier şi că apoi va domni din nou cu sfetnici mai buni. Dar când m-a văzut, el nu a înaintat; nu a vrut să-şi atace propriul fiu: mi-a fost un tată mai credincios decât i-am fost eu ca fiu, astfel că rebelii conduşi de mine au câştigat bătălia, iar el a fugit. Însă l-au prins şi l-au ucis.

— Poftim? Cu o asemenea poveste îngrozitoare, îmi sare somnul de-a binelea.

— Da...

— Te-ai răzvrătit împotriva tatălui tău şi l-ai omorât?

Ăsta e un păcat împotriva firii, împotriva lui Dumnezeu şi împotriva tatălui său.

— Ţi-ai ucis propriul tată?

Umbra lui de pe peretele din spate tresaltă, în timp ce din lumânarea de la marginea patului se preling picături de ceară.

— Da, să mă ierte Dumnezeu, şopteşte el. Aşadar pluteşte asupra mea un blestem, pentru că am fost răzvrătit, uzurpator şi pentru că mi-am ucis propriul rege: sunt un fiu care şi-a omorât tatăl. Sunt un regicid şi un paricid. Şi port ăsta ca să nu uit niciodată să fiu cu băgare de seamă în privinţa aliaţilor mei, iar când pornesc la război, mă gândesc întotdeauna la cei care ar putea să fie ucişi din întâmplare. Sunt un mare păcătos. Nu voi fi niciodată izbăvit.

Patul scârţâie când se aşază lângă mine - acest ucigaş de rege, acest criminal.

— Nu poți să mergi în pelerinaj? întreb cu glas pierit. Nu poți să mergi într-o cruciadă? Nu îți poate da Sfântul Părinte o dispensă pentru păcatul tău?

— Nădăjduiesc să fac asta, zice el încet. În țara asta n-a fost niciodată îndeajuns de multă liniște ca să pot pleca cu inima împăcată, dar mi-ar plăcea să pornesc într-o cruciadă. Sper ca într-o bună zi să merg la Ierusalim – asta mi-ar alina sufletul.

— N-am știut, îi spun în șoaptă. N-am știut nimic despre asta.

El ridică din umeri și își trage plapuma peste burtă, întinzându-se în tot patul, cu picioarele la ambele colțuri, brațele încrucișate peste pieptul lat, de parcă tot patul e al lui, și eu trebuie să încap într-un colț sau să mă lipesc de el.

— Chiar și tatăl tău a condus o revoltă împotriva unui rege încoronat de drept, spune el, de parcă n-ar fi cel mai groaznic lucru. Și s-a însurat cu mama ta împotriva voinței ei și le-a ucis pe rudele ei, bărbați tineri cu sânge albastru. Ca să pui mâna pe tron și ca să-l poți păstra trebuie să faci uneori lucruri groaznice.

Scot un mic țipăt de protest.

— Nu, n-a făcut așa ceva! Nici unul dintre lucrurile alea sau, în orice caz, nu așa!

— Păcatul e păcat, îmi spune ucigașul, și apoi se culcă.

Dimineața următoare este cea mai grozavă din viața mea. E o tradiție ca regii scoțieni să le ofere mireselor pământurile din zestre în dimineața de după nuntă și mă duc în odăile lui James, unde stăm așezați de o parte și de alta a unei mese masive, în timp ce el semnează, unul după altul, actele prin care trece pe numele meu niște păduri imense și niște castele impunătoare până când știu că sunt, într-adevăr, la fel de bogată ca orice regină. Sunt fericită, și curtea se bucură pentru mine. Au primit cu toții daruri datorită mie. James Hamilton, care a negociat tratatul de căsătorie, urmează să fie conte de Arran, un titlu creat special pentru el, drept răsplată pentru munca lui, și prin care este recunoscută înrudirea lui cu regele. Tuturor doamnelor mele de onoare li se oferă cadouri, tuturor nobililor scoțieni li se dau bani, iar unii dintre ei primesc titluri.

Apoi regele se întoarce spre mine şi zice zâmbind:

— Mi s-a spus că nu-ţi place barba mea, Alteţa Ta. Şi asta poate fi după cum porunceşti. Iată, sunt un Samson de bunăvoie. Voi fi tuns în numele iubirii.

M-a luat prin surprindere.

— Ai să faci asta? întreb eu. Cine ţi-a spus? Eu n-am zis aşa ceva.

— Ai prefera s-o păstrez?

Îşi mângâie barba lungă de la bărbie până pe burtă.

— Nu! Nu! scutur din cap, iar el pufneşte iarăşi în râs.

Se întoarce şi face semn din cap spre unul dintre însoţitorii săi, care deschide uşa spre încăperea pentru oaspeţi. Toţi oamenii de acolo ne aruncă priviri furişe să vadă ce fac cei de rang mai mare decât ei, în timp ce un slujitor intră cu un castron şi un ulcior, pânză şi o foarfecă mare din aur.

Imediat, doamnele mele izbucnesc în râs şi încep să aplaude, dar eu mă simt stânjenită şi mă bucur când uşa se închide şi oaspeţii veniţi fie în vizită, fie cu vreo doleanţă nu ne mai pot vedea.

— Nu ştiu ce ai de gând să faci. Nu putem trimite după un bărbier?

— Tu ai s-o faci, zice el, tachinându-mă. Ţie nu-ţi place barba mea, tu s-o dai jos. Sau ţi-e frică?

— Nu mi-e frică, zic încrezătoare.

— Ba cred că ţi-e, spune el, cu un zâmbet ce i se întrezărea prin barba enormă. Însă o să te ajute lady Agnes.

Arunc o privire spre ea, încercând să aflu dacă aşa ceva e permis, dar ea râde.

— Am voie? întreb îndoită.

— Dacă Samson vrea să fie tuns, cine poate să-l refuze? zice Agnes Howard. Însă nu vrem să vă răpim puterea, Alteţa Voastră. Nu v-am face rău pentru nimic în lume.

— Mă veţi face la fel de chipeş ca un curtean englez, o asigură el. Dacă Alteţa Sa, micuţa regină a Scoţiei, nu vrea o frumoasă barbă scoţiană în patul ei, nu e nevoie să o suporte. E de ajuns că mă are pe mine, prea năvalnic pentru orice femeie, nu e nevoie şi de o ditamai barba.

Se aşază pe un taburet, îşi pune şervetul în jurul gâtului şi îmi oferă foarfeca. O iau şi tai la întâmplare de emoţie. Un mănunchi

întreg de păr roşu îi cade în poală. Înfricoşată, mă opresc, dar regele râde şi zice:

— Bravo, bravo, regină Margaret! Dă-i înainte!

Şi mai tai o dată, şi apoi încă o dată, până când isprăvesc toată barba. Mai are încă o barbă scurtă, dar claia de păr care i se revărsa pe piept zace acum pe jos.

— Acum, lady Agnes, pot să jur că ştii să bărbiereşti un bărbat, zice el. Arată-i Alteţei Sale cum se face şi asigură-te că nu-mi tăiaţi bietul meu gât.

— Să nu trimitem după un bărbier? întreabă ea, întocmai cum am făcut eu.

El râde.

— O, vreau să fiu bărbierit de mâini nobile, zice, şi lady Agnes trimite după apă fierbinte, brici şi cel mai fin săpun şi se apucă să-l radă în timp ce eu privesc, iar regele se amuză de expresia mea îngrozită.

La sfârşit, ea îl înfăşoară într-o pânză caldă, şi el îşi loveşte uşor faţa proaspăt dezgolită, apoi dă la o parte pânza ca să-mi arate.

— Ce părere ai? întreabă el. Acum îţi sunt pe plac, Alteţa Ta?

În partea inferioară a feței are pielea albă, mult mai palidă decât restul, din cauză că a fost apărată de soare şi vânt de barbă, în timp ce obrajii şi fruntea îi sunt foarte bronzate şi în jurul ochilor are riduri de expresie albe. Arată ciudat, dar bărbia lui e proeminentă, cu o gropiţă mică, şi gura, senzuală, cu buze pline şi frumos conturate.

— Da, spun, căci nu pot rosti nimic altceva.

Mă sărută afectuos pe gură, şi Agnes Howard bate din palme de parcă totul i se datorează ei.

— Aşteaptă numai până mă vor vedea ceilalţi, zice el. Lorzii mei credincioşi vor şti că sunt cu adevărat însurat cu o prinţesă engleză, căci am devenit englez în purtare şi înfăţişare.

Stăm la Palatul Holyroodhouse până toamna şi au loc în permanenţă turniruri şi tot felul de festivităţi. Cavalerul francez Antoine d'Arcy, *Sieur* de la Bastie, e un mare favorit şi se jură că ar fi cavalerul meu, de nu ar fi deja făgăduit lui Anne de Bretania.

Mă prefac ofensată, dar apoi îmi mărturiseşte că în onoarea ei poartă armură şi valtrap de paradă de un alb imaculat şi că nimic nu i se potriveşte mai bine. Chiar nu poate să treacă la verde. Asta mă face să râd şi încuviinţez că trebuie să fie „Cavalerul Alb" pentru tot restul vieţii sale, dar că el şi cu mine vom şti că inima lui îmi aparţine. Sunt doar nişte aiureli simpatice, mai ales din partea unui tânăr atât de năucitor de chipeş, şi fac parte din atribuţiile unei regine frumoase.

[12] Pe drum, Scoţia, toamna anului 1503

Când se face un pic mai frig, iar frunzele încep să se usuce şi să-şi schimbe culoarea, soţul meu mă duce în călătorie să văd unele dintre pământurile care îmi aparţin în calitate de regină. Mă gândesc la stricteţea cu care îşi administrează bunica mea pământurile şi la lăcomia cu care doreşte să-şi sporească avutul, şi privesc în jurul meu în timp ce călărim spre vest dincolo de zidurile oraşului, de-a lungul urmelor ridicate care şerpuiesc prin ţinuturile mlăştinoase de la marginea unui râu mare, Forth, şi sper că pământul meu este administrat în aşa fel încât să-mi aducă vreun câştig.

Copacii cresc până la marginea apei şi îşi scutură picăturile de ploaie de pe frunze pe noi, de parcă am fi la paradă şi lumea ar arunca flori. Pădurile sunt colorate în arămiu şi auriu, roşu şi cafeniu, şi pantele mai înalte sunt învăpăiate de roşul scoruşilor de munte. Cele câteva sate de pe drum sunt înconjurate de o amestecătură de câmpuri micuţe şi toate şirurile de tufişuri sunt viu colorate de la măceşe şi fructele de păducel, iar în pâlcurile mai dese sclipesc o mulţime de porumbe negre ca lignitul. Deasupra capetelor noastre, gâştele care zboară spre sud brăzdează cerul în roluri uriaşe, una în spatele alteia, şi auzim adesea zgomotul aripilor mari când stoluri de lebede se îndreaptă spre sud, departe

de vremea rece a nordului. În fiecare dimineață și la fiecare amurg vedem cete de căprioare dispărând printre copaci, mișcându-se atât de tăcut, încât doar ogarii le simt mirosul și latră după ele, iar noaptea auzim uneori lupi.

Drumul e plăcut. James îndrăgește muzica, eu îi cânt la un instrument, iar muzicanții curții ne însoțesc. Are o pasiune pentru poezie și scris și curtea lui târăște peste tot propriu-i bard – un poet care călătorește cu noi oriunde mergem, asemenea unui bucătar, de parcă am avea nevoie de poezie la fel ca de cină când facem un popas peste noapte. Spre uimirea mea, James chiar are nevoie de poezie în felul ăsta; o vrea ca pe vin înainte de cină și are o poftă enormă pentru discuții despre cărți și filozofie. Așteaptă de la mine să le învăț graiul, căci dacă n-o voi face nu voi aprecia niciodată frumusețea poemelor seara. Zice că nu pot fi traduse, trebuie să le auzi așa cum au fost cântate prima oară. Zice că ele vorbesc despre popor și țară și nu pot fi traduse în engleză.

— Englezii nu gândesc ca noi, zice el. Ei nu iubesc țara și poporul așa cum o fac scoțienii.

Când îl contrazic, îmi spune că și mai în nord oamenii vorbesc doar propriul lor grai, numit *erse*[1], și că ar trebui să-l învăț și pe acesta. Oamenii de pe insulele îndepărtate din mările reci din nord vorbesc o limbă care e pe jumătate daneză și a trebuit să fie forțați să recunoască domnia lui, ei crezându-se un popor și un regat de sine stătătoare.

— Și ce e dincolo de ei? întreb.

— Departe, foarte departe, e un tărâm cu totul alb, zice el. Unde nu există noapte și zi, ci anotimpuri întregi de întuneric și apoi multe luni de lumină albă și pământul este numai gheață.

James e foarte interesat de orice și, pe oriunde mergem, se duce la clopotnițe să vadă mecanismele orologiilor sau la morile de apă ca să afle o metodă nouă de încărcare a grâului în pietrele de moară. Într-un sătuc există o pompă acționată de vânt cu care se scoate apa din șanțuri, și el petrece jumătate de zi cu olandezul care a construit-o, mergând în susul și în josul stăvilarelor și

1. Limba galică din Highlands (Scoția).

urcând și coborând scările până la aripile morii de vânt, până când înțelege pe deplin cum funcționează. Pot să împărtășesc unele dintre preocupările lui; însă el mi se pare adesea complet de neînțeles. E fascinat de corpul omenesc, chiar și de trupurile murdare ale săracilor, și stă de vorbă cu doctorii despre aerul pe care îl respirăm, încercând să afle dacă din noi iese același aer care intră și unde se duce și ce face, sau despre sângele care țâșnește din gât, dar curge foarte încet din braț și de ce oare o fi așa? Nu are nici o rușine și nu îi e niciodată scârbă. Când zic că nu vreau să știu de ce venele de la încheietura mâinii mele sunt albastre, dar sângele care curge din ele e roșu, el spune:

— Margaret, dar asta este chintesența vieții, asta este lucrarea lui Dumnezeu. Trebuie să vrei să o înțelegi pe toată.

Când ne apropiem de Stirling, tot urcând călare pe străzile întortocheate ale orășelului cocoțat pe panta muntelui, până la porțile castelului, unde, mă previne el, se află un filozof, care locuiește într-unul dintre turnuri și studiază natura existenței. Îmi mai spune că acesta are o forjă și o urnă de distilare și că nu trebuie să mă las tulburată de zgomotul ciocănitului sau de mirosul ciudat al fumului.

— Dar ce face acolo? întreb eu, nedumerită. Ce sperați să descoperiți?

— Dacă am fi binecuvântați, am descoperi al cincilea element, îmi răspunde el. Există foc, apă, pământ și aer și mai există ceva, însăși esența vieții. Toate acestea trebuie să fie prezente pentru ca viața să fie posibilă și știm că ele trăiesc înlăuntrul nostru, dar trebuie să mai fie încă un element, nevăzut, dar simțit, care ne animă. Dacă l-aș descoperi, aș putea face piatra filozofală și aș avea putere asupra vieții.

— În toată lumea sunt filozofi care caută secretul vieții veșnice și piatra care transformă materia simplă în aur, spun. Și totuși speri că tu vei fi cel care îl va descoperi înaintea oricui altcuiva?

— Suntem tot mai aproape cu fiecare zi, mă asigură el. Și el studiază, de asemenea, cum zboară păsările, pentru ca și noi să putem zbura.

Din tunurile castelului răsună un duduit în chip de salut când stindardul nostru se vede apropiindu-se pe ulița care șerpuiește

pe muntele abrupt, iar podul mobil se lasă cu zgomot și porțile-ghilotină se ridică zornăind. Zidurile imense din piatră sunt compacte, cu excepția porții din fața noastră. Văd – întinzându-se la dreapta și la stânga – cum zidurile urcă de-a lungul stâncii, tot mai sus, până când devin o margine îngustă deasupra râpei de sub ele, parte a stâncii înseși.

— Este cel mai bun dintre castelele mele, zice James cu satisfacție. Numai un prost spune că o fortăreață nu poate fi cucerită – însă aceasta, Margaret, aceasta este broșa care prinde laolaltă Highlands[1] și Lowlands[2], aceasta este cea pe care aș paria împotriva oricărei alte fortărețe din lumea creștină. Este așezată atât de sus, încât din turnuri poți vedea mile întregi în depărtare în toate direcțiile și nici un dușman n-are cum să reușească să urce până la baza zidurilor nevăzut, darămite să le escaladeze. Sunt construite pe rocă solidă, nimeni n-ar avea cum să sape prin ele. Aș putea controla acest castel cu doar douăzeci de oameni, care ar face față unei armate de mii de oșteni. Musai să-i spui asta tatălui tău când îi vei scrie. El nu are nimic atât de sigur precum această fortăreață, nimic atât de frumos.

— Însă el nu are nevoie de așa ceva, căci acum e pace, slavă Domnului, zic eu recitând parcă ceva ce învățasem pe de rost. Iar apoi, cu un glas foarte diferit, întreb: Și cine sunt acești oameni?

Pe când intrăm călare pe poarta principală solidă, la fel de lungă ca un tunel, zăresc în față o curte mare, construită pe panta muntelui. Servitorii se aliniază și cad în genunchi și, deodată, adunați la sunetul salvelor de tun, șase copii de vârste diferite, îmbrăcați la fel de somptuos ca niște micuți nobili, coboară alergând treptele de pe cea mai înaltă parte a clădirii și vin în goană în curte de parcă ar fi încântați să ne vadă, înclinându-se sau făcând reverențe precum o gloată de supuși credincioși. Se apropie de James țopăind, în timp ce acesta sare din șa și îi cuprinde pe toți într-o îmbrățișare largă, mormăind nume după nume și binecuvântându-i în limba galică, așa că nu pricep o iotă din ce se zice.

---

1. Regiunea muntoasă din nordul Scoției.
2. Partea de sud a Scoției, cu ținuturi joase.

Intendentul grajdurilor mele mă coboară din şa şi mă aşază în picioare. Mă folosesc de braţul lui ca să-mi găsesc echilibrul în timp ce mă întorc spre soţul meu.

— Cine sunt aceşti oameni? îl întreb din nou.

El e în genunchi pe bolovanii uzi din pavaj, ca să-l poată săruta pe cel mai mic dintre copii, şi când se ridică ia un bebeluş din braţele unei doici. Ochii îi sclipesc de iubire - nu l-am mai văzut niciodată aşa. Ceilalţi micuţi aleargă în jurul lui, trăgându-l de haina de călărie, şi cel mai mare dintre băieţi stă mândru lângă rege, de parcă ar fi atât de însemnat încât ar trebui să-mi fie prezentat şi se aşteaptă să mă bucur să-l cunosc.

— Cine sunt aceşti oameni?

James zâmbeşte radios datorită frumoasei surprize de care a avut parte.

— Aceştia sunt copiii mei! anunţă el, gestul lui cu braţul larg întins cuprinzând cele şase căpşoare şi pe cel din braţele lui. Copilaşii mei. Se întoarce spre ei şi le zice: Micuţii mei lorzi şi lady, aceasta este noua regină a Scoţiei, soţia mea. Aceasta este regina Margaret, care a venit tocmai din Anglia ca să-mi facă cinstea de a fi soţia mea şi buna voastră mamă.

Toţi se înclină sau fac reverenţe cu o graţie studiată. Dau din cap, dar sunt complet pierdută şi nu am nici cea mai mică idee ce ar trebui să fac. Mă întreb, într-o doară, dacă a fost căsătorit înainte şi nu mi-a spus nimeni. Cu siguranţă nu poate să aibă o soţie secretă, mama tuturor acestor copii, ascunsă aici, în castelul meu. Ce să fac? Dacă s-ar confrunta cu o asemenea situaţie îngrozitoare, ce ar face Caterina?

— Au o mamă? întreb.

— Mai multe, răspunde James vesel nevoie mare.

Băiatul cel mare îmi face o plecăciune, dar nu-l bag în seamă. Nu zâmbesc către căpşoarele plecate şi, încetişor, James îi dă înapoi bebeluşul doicii. Una dintre doamnele de la Stirling, văzându-mi chipul glacial, ia copilaşul de mână şi îi îndrumă pe ceilalţi spre uşa deschisă a turnului.

— Mame, spune regele, fără să arate vreo urmă de stânjeneală. Una, Dumnezeu s-o binecuvânteze, Margaret Drummond, a murit. Scumpa mea prietenă Marion nu va mai veni la curte. Janet locuieşte în altă parte, la fel şi Isabel, cu cei trei prunci ai ei, cei mai

mici copii ai mei. Nu trebuie să-ți faci griji din pricina lor, nu trebuie să te gândești la ele. Nu vor fi prietenele tale sau doamnele tale de onoare.

Să nu mă gândesc la ele? Patru amante? Patru amante și numai una dintre ele moartă, din fericire? S-o creadă el că nu-mi voi pune întrebări și nu mă voi compara cu ele în fiecare clipă tot restul vieții mele. De parcă aș putea să mă uit la fețele drăgălașe ale fetițelor, fără să mă întreb dacă seamănă cu mamele lor. De parcă aș putea să nu mă gândesc, de fiecare dată când James va pleca de la curte, că se duce să o viziteze pe vreuna dintre femeile astea fertile sau să o jelească pe cea care, adevărată binecuvântare, a murit.

— Aceștia vor fi frații vitregi și surorile vitrege ale copilului nostru, când va veni, zice regele voios. Nu că sunt ca o ceată de îngerași? Am crezut că vei fi încântată să-i cunoști.

— Nu, nu sunt, e tot ce sunt în stare să îi răspund.

[13] Castelul Stirling, Scoția, toamna anului 1503

Îi scriu bunicii că soțul meu e un mare păcătos. Petrec ore în șir în genunchi în capelă întrebându-mă ce pot să-i povestesc ca să fiu sigură că va fi la fel de revoltată ca mine. Sunt cu mare băgare de seamă când pomenesc de faptul că e osândit la chinurile iadului, pentru că nu vreau să pomenesc despre răzvrătirea lui și despre moartea tatălui său. Răzvrătirea e un subiect stânjenitor pentru noi, Tudorii, fiindcă le-am luat tronul Plantageneților, când ei erau regi miruiți de drept și toți englezii le juraseră credință. Sunt convinsă că bunica a pus la cale răzvrătirea împotriva regelui Richard după ce a depus un jurământ de credință ce nu putea fi încălcat. Cu siguranță, ea era buna prietenă a soției lui și i-a purtat trena la încoronare.

Așa că nu îi vorbesc bunicii despre răzvrătirea soțului meu contra tatălui său, dar insist asupra faptului că e un mare păcătos

și că sunt uluită și nefericită să-i întâlnesc pe acești copii din flori. Nu știu ce să cred despre băiatul cel mare, Alexander, care e așezat lângă tatăl lui la cină, unde stau ca o familie, în ordine descrescătoare de la Alexander, care are zece ani, până la bebelușul din poala doicii, care lovește masa cu lingura ei de argint – cu un ciulin pe mâner! Emblema regală! James se poartă de parcă ar trebui să fiu fericită să îi am pe toți la masă, de parcă acești copii frumoși ne fac cinste amândurora.

Acesta este un păcat, îi scriu bunicii. Și, de asemenea, este o insultă la adresa mea, regina. Dacă tatăl meu a știut ceva despre ei înainte de căsătorie, ar fi trebuit să ordone ca acești copii să nu poată sta în castelul meu. Ar trebui să locuiască departe de pământurile care fac parte din moștenirea mea. De bună seamă nu se poate aștepta de la mine să le ofer o casă, nu? De fapt, ar fi trebuit să nu se fi născut. Însă nu știu ce pot face ca să scap de ei.

Măcar pot să-i țin departe de odăile mele. Camera copiilor și sala de clasă sunt într-un turn, filozoful – ca și cum n-ar fi de ajuns că trebuie să-l găzduiesc – este în altul. Eu am odăile reginei, legate între ele – sala de audiențe, odăile reginei și dormitorul, cel mai frumos pe care l-am văzut vreodată. Le spun clar doamnelor mele onoare și intendentului regelui că numai doamnele mele au voie să intre în odăile reginei. Nu au voie să alerge pe acolo „prunci" de nici o vârstă, indiferent cine le sunt părinții, căci nu-mi doresc compania lor.

Trebuie să știu mai multe ca să-mi dau seama ce pot să fac. În timp ce aștept sfaturi de la bunica, mă sfătuiesc cu una dintre doamnele mele de onoare, lady Katherine Huntly. Face parte din clanul Gordon și e rudă cu soțul meu. A trăit la curtea noastră din Anglia mulți ani, poate vorbi limba galică la fel ca el – așa cum vorbesc toți – și îi cunoaște pe oamenii ăștia; probabil că le știe și pe mamele copiilor. Presupun că jumătate dintre ele sunt înrudite cu ea. Ăștia nu sunt nobili, sunt un trib – iar copiii sunt niște mici sălbatici nelegitimi.

Aștept până când muzicanții mei termină de cântat și ne așezăm, ca să ne apucăm de lucrul de mână. Coasem un antimis[1]

1. Pânză pentru altar pe care sunt așezate pâinea sfințită și potirul.

care o înfăţişează pe Sfânta Margaret înfruntând dragonul. Cred că şi eu sunt silită să înfrunt un dragon al păcatului, şi Katherine îmi poate spune cum să-l înving.

— Lady Katherine, poţi să iei loc lângă mine, îi spun, iar ea se aşază pe un taburet şi începe să lucreze la un colţ din broderia mea. Poţi să laşi aia, îi zic, şi, veselă ca întotdeauna, ea lasă jos lucrul şi îşi scoate aţa din ac, punându-l apoi în siguranţă în cutia lui de argint. Voiam să vorbesc cu dumneata despre rege, zic.

Îşi întoarce spre mine faţa impasibilă, gata să mă asculte.

— Despre copiii ăştia.

Rămâne tăcută.

— Copiii ăştia foarte mulţi.

Ea dă aprobator din cap.

— Trebuie să plece! exclam dintr-odată.

Ea se uită la mine, chibzuind.

— Alteţă, aceasta e o chestiune între rege şi Domnia Voastră.

— Da, dar nu ştiu nimic despre ei. Nu ştiu ce se obişnuieşte pe aici. Nu pot să-i poruncesc lui.

— Nu, nu puteţi să-i porunciţi. Dar cred că aţi putea să întrebaţi.

— Oricum, cine sunt aceşti copii?

Se gândeşte o clipă.

— Sunteţi sigură că vreţi să ştiţi?

Dau din cap, iritată, şi ea mă priveşte cu milă şi blândeţe.

— Cum doriţi, Alteţa Voastră. Nu uitaţi că regele e un bărbat cu puţin peste 30 de ani. Este regele Scoţiei de când era un băietan. A ajuns la tron prin forţă şi e un bărbat pasional care are multă putere, un bărbat viguros, cu dorinţe înflăcărate. Bineînţeles că a zămislit copii. El e neobişnuit doar prin faptul că îi ţine pe toţi împreună în cel mai bun castel al său şi că îi iubeşte atât de mult. Majoritatea bărbaţilor au copii în afara căsătoriei şi îi lasă să fie crescuţi de mamele lor sau, uneori, sunt daţi altora spre creştere şi neglijaţi. Poate că regele ar trebui onorat pentru că i-a recunoscut pe ai săi.

— Nu, n-ar trebui, zic eu sec. Tatăl meu ne are doar pe noi. Nu şi-a luat niciodată o amantă.

Ea se uită în jos, la mâini, ca şi cum ar şti mai bine. Întotdeauna am urât asta la Katherine Huntly; tot timpul pare să aibă un secret.

— Tatăl dumneavoastră a fost binecuvântat cu soția sa, mama dumneavoastră, zice ea. Poate că regele James nu își va mai lua niciodată o amantă, acum că vă are pe dumneavoastră.

Mă înfurii numai când mă gândesc că cineva ar putea să-mi ia locul, că ar fi preferată în detrimentul meu. Nu-mi place nici măcar gândul ca cineva să mă compare cu altă femeie. În parte m-am simțit ușurată să părăsesc Anglia fiindcă nimeni nu va mai putea să mă compare cu grațioasa și eleganta Caterina, că nimeni nu mă mai poate asemui cu sora mea Mary. Urăsc să fiu comparată – și acum descopăr că soțul meu are jumătate de duzină de iubite.

— Cine a fost această Marion Boyd, mama lui Alexander, băiatul cel mare, căruia i se permite să fie atât de obraznic?

Sprâncenele ei ridicate parcă mă întreabă dacă sunt sigură că vreau să aflu toate astea.

— Cine e? Și ea a murit?

— Nu, Alteța Voastră. E rudă cu contele de Angus. O familie foarte importantă, clanul Douglas, știți.

— A fost multă vreme amanta soțului meu?

Katherine se gândește.

— Cred că da. Alexander Stewart are un pic peste zece ani, nu-i așa?

— De unde să știu eu? întreb tăios. Nu mă uit la el.

— Da, zice ea, și se oprește din vorbit.

— Continuă, îi zic supărată. E singurul copil nelegitim pe care îl are regele de la ea?

— Nu, a avut trei copii cu regele, un băiat a murit. Dar fiica ei, Catherine, este aici, cu fratele ei mai mare.

— Fetița cu părul blond? De vreo șase ani?

— Nu, aceea este Margaret, e fiica lui Margaret Drummond.

— Margaret! exclam eu. I-a dat bastardei lui numele meu?

Ea lasă capul în jos și tace. Doamnele mele îi aruncă o privire de parcă o compătimesc că e prinsă la fereastra foișorului cu mine. Sunt cunoscută pentru temperamentul meu și nici una dintre ele nu vrea să-mi dea vreodată vești proaste.

— Le-a dat tuturor numele lui, zice ea încet. Toți se numesc Stewart.

— De ce nu poartă numele soților, dacă sunt toți copii din flori?

Sunt furioasă acum.

— De ce nu poruncește regele ca soții lor să le ofere un cămin atât soțiilor cât și copiilor? Să le țină pe femei la locul lor, acasă?

Ea nu zice nimic.

— Însă pe unul l-a numit James. Care este James?

— E fiul lui Janet Kennedy, zice ea încet.

— Janet Kennedy? recunosc numele. Și unde e ea? Nu-i aici?

— O, nu, zice repede Katherine, de parcă asta ar fi imposibil. Locuiește departe, la Castelul Darnaway. N-o veți întâlni niciodată.

Măcar asta mă bucură.

— Regele încă se mai întâlnește cu ea?

Katherine apucă de colțul tapiseriei ca și cum și-ar dori să lucreze la ea.

— Nu știu, Alteță

— Așadar se mai întâlnește cu ea?

— N-aș putea spune.

— Și ceilalți? îmi continui tirada.

— Ceilalți?

— Toți ceilalți copii. Pe Sf. Margareta, trebuie să fie o jumătate de duzină!

Se apucă să-i numere pe degete:

— Sunt Alexander și Catherine, copiii lui Marion Boyd, Margaret, fiica lui Margaret Drummond, și James, băiatul lui Janet Kennedy, și cei trei care sunt încă atât de mici, încât locuiesc cu mama lor, Isabel Stewart, departe de curte: Jean, Catherine și Janet.

— Câți sunt în total?

O văd cum îi numără.

— Sunt șapte aici. S-ar putea să fie mai mulți, desigur, nerecunoscuți.

Mă uit la ea cu privirea în gol.

— Nu-l voi accepta pe nici unul dintre ei sub același acoperiș cu mine, îi spun. M-ai înțeles? Va trebui să-i spui regelui.

— Eu? Clatină din cap cu calm. N-aş putea să-i spun regelui Scoţiei că odraslele lui nu sunt binevenite la Castelul Stirling, Alteţă.

— Ei bine, şambelanul meu va trebui să facă asta. Sau duhovnicul meu. Cineva trebuie să-i spună. Nu voi accepta una ca asta.

Lady Huntly nu tresare la tonul meu ridicat.

— Va trebui să-i spuneţi chiar dumneavoastră, Alteţă, îmi zice ea cuviincios. Sunteţi soţia lui. Dar dacă aş fi în locul dumneavoastră...

— N-ai putea să fii în locul meu, îi spun eu tăios Eu sunt o prinţesă Tudor, cea mai mare dintre ele. Nu e nimeni care să-mi semene.

— Dacă aş fi atât de binecuvântată încât să fiu în poziţia dumneavoastră..., se corectează ea.

— Ai fost soţia unui pretendent la tron, îi zic cu răutate. E limpede că nu ai izbutit să ajungi la poziţia mea.

Ea îşi înclină capul.

— Tot ce vreau să spun e că dacă aş fi proaspăta soţie a unui rege atât de măreţ, i-aş cere să facă asta de dragul meu, în nici un caz nu i-aş impune acest lucru, ca şi cum aş avea acest drept. E bun cu dumneavoastră şi îşi iubeşte foarte mult copiii. E un om blând, care dăruieşte multă dragoste şi afecţiune. I-aţi putea cere acest lucru ca pe-o favoare. Deşi...

— Deşi ce? mă răstesc eu.

— Se va întrista, zice ea. Îşi iubeşte nespus copiii.

Ca prinţesă Tudor, nu mă pot înjosi să cer favoruri, mă aştept să primesc ce mi se cuvine. Când a ajuns la Ludlow, Caterina de Arogant nu a împărţit castelul cu nimeni în afară de verişoara noastră Plantagenet, Margaret Pole, şi soţul ei, tutorele lui Arthur. Nici nu i-ar fi trecut cuiva prin cap să-i ceară aşa ceva. Când surioara mea, prinţesa Mary, se va căsători – cel mai probabil cu un prinţ spaniol – şi va merge în noua ei ţară, va avea parte de onoruri, nu de bastarzi, copii vitregi sau târfe. Nu voi accepta

să fiu tratată mai prejos decât aceste prinţese care îmi sunt inferioare fie prin naştere, fie ca vârstă.

Aştept până a doua zi, când mergem la mesă la capelă şi, înainte să părăsim spaţiul sacru, îmi pun mâna pe braţul soţului meu, îl opresc pe treptele capelei şi îi zic:

— Domnul meu, nu cred că este potrivit ca odraslele tale nelegitime să fie găzduite în castelul meu. Acesta e moştenirea mea, proprietatea mea, iar eu nu îi vreau aici.

Îmi ia mâna într-a lui şi se uită în ochii mei de parcă ne-am lua acest angajament în faţa altarului.

— Draga mea, copiii aceştia sunt concepuţi de trupul şi de inima mea. Nădăjduiam că vei fi bună cu ei şi că le vei oferi un frăţior.

— Fiul meu se va naşte din doi părinţi căsătoriţi şi de neam regal, îi răspund înţepat, şi nu va împărţi odaia cu copii din flori. Va creşte alături de alţi copii ca el de viţă nobilă.

— Margaret, zice el cu şi mai multă blândeţe, pruncii ăştia nu te privează de nimic; mamele lor nu îţi sunt rivale. Tu eşti mai presus de toate celelalte, eşti regină şi singura mea soţie. Când va veni pe lume, fiul tău, va fi prinţul Scoţiei şi moştenitorul Angliei. Copiii mei pot să locuiască şi ei aici fără să te încurce. Venim la acest castel doar de câteva ori pe an, abia dacă o să-i vezi. Pentru tine nu va însemna nimic, dar eu voi şti că sunt în siguranţă.

Nu zâmbesc, deşi el îmi leagănă uşor mâna. Nu mă topesc, deşi atingerea lui e caldă. L-am văzut pe tatăl meu terorizat de fiii, verii şi copiii nelegitimi ai bunicului meu. Plantageneţii îşi iau numele de la o buruiană care creşte fără oprire şi, prin ei, noi, Tudorii, suntem împletiţi cu copii de acelaşi sânge şi copii vitregi, băieţi care se vor rudele noastre şi băieţi-fantomă, cu care nu ne înrudim în nici un fel. Nu voi îngădui ca acest castel al meu să se umple de copii apăruţi de niciunde. Tatăl meu a pus sub secure gâtul verişorului propriei sale soţii, încât să ştie toată lumea cine va moştenitorul tronului Angliei. Părinţii Caterinei au cerut uciderea lui înainte să ajungă ea în Anglia. Nu voi accepta niciodată să fiu mai prejos decât ea. Nu voi îngădui ca fiul meu să aibă rivali la tron înainte ca măcar să se fi născut. Nu voi accepta să am eu rivali.

— Nu, spun eu fermă, deşi îmi bubuie inima şi mă tem să-l sfidez pe soţul meu.

El îşi lasă capul în jos pentru o clipă şi mă gândesc că am câştigat. Apoi văd că e tăcut, deloc umilit, încercând să-şi stăpânească mânia. Când se uită din nou la mine, privirea lui e foarte tăioasă.

— Prea bine, zice el. Dar e meschin din partea ta, Alteţă. Meschin şi plin de răutate şi – mai presus decât orice – prostesc.

— Să nu îndrăzneşti!

Îmi trag deodată mâna dintr-a lui şi mă răstesc la el înfuriată. Dar el înclină uşor capul spre mine, face o plecăciune adâncă spre altar şi se îndepărtează tocmai când sunt pe cale să-mi ies din fire şi să-i arăt ce-nseamnă mânia Tudorilor. Nu-i pasă de mânia mea şi pleacă lăsându-mă să tremur de furie, fără ca nimeni să mă audă.

Îi scriu din nou bunicii mele. Cum de îndrăzneşte să mă facă proastă? Cum poate el– cu un castel plin de bastarzi şi care şi-a ucis propriul tată – să mă facă proastă? Care dintre noi e mai prost? O prinţesă Tudor care se luptă să îşi apere drepturile de regină? Sau un bărbat care ziua stă cu filozofii, şi noaptea cu târfele?

[14] Castelul Edinburgh, Scoţia, iarna anului 1503

Scrisoarea mea către bunica e pe acelaşi drum cu răspunsul ei la scrisoarea de dinainte. Mesagerii se încrucişează, fără ca măcar să se vadă unul pe altul pe drumul prăpăstios, iar când soseşte scrisoarea ei, noi suntem înapoi la Edinburgh pentru cea de-a paisprezecea aniversare a zilei mele de naştere şi pentru festivităţile

de Crăciun. Sigiliul de pe scrisoarea ei a fost rupt. Nu e stricat, a fost tăiat intenționat și, în felul acesta, îmi dau seama că soțul meu a citit răspunsul ei către mine și probabil că a aflat care sunt nemulțumirile mele.

Bunica îmi scrie:

Palatul Richmond,
Perioada Crăciunului, 1503
Către Margaret, Regina Scoției

Salutări, Margaret, fiica mea,

Mi-a părut rău să aud că ești necăjită din pricina copiilor nelegitimi ai soțului tău care stau în castelul tău și te îndemn stăruitor să te rogi la Dumnezeu ca el să-și îndrepte purtările. Dumnezeu și legile din țările noastre îl pun mai presus de tine și nu poți decât să-l călăuzești spre o purtare mai bună, fiind răbdătoare și chemând ajutorul Sfintei noastre Fecioare. Ține minte că tu i-ai jurat lui supunere și fidelitate, nu el ție.
Copiii ar trebui să fie crescuți după rangul lor și vei vedea că e un privilegiu să ai o familie nobilă pe care să o conduci. Amintește-ți întotdeauna că te afli într-o țară în care oamenii au un caracter îndoielnic, iar lorzii sunt niște desfrânați. Trebuie să ți-i apropii pe cei care-ți pot fi loiali ție și familiei tale. Copiii aceștia de care spui pot fi încurajați și atrași să devină prietenii prințului tău când acesta se va naște. Nimic nu e mai important decât siguranța și viitorul lui. După cum ai văzut, eu mi-am ținut aproape rudele și le-am ocrotit tocmai din acest motiv: ca fiul meu să aibă prieteni pe tot cuprinsul țării care să poată fi chemați la ceas de nevoie. Ba chiar m-am măritat cu un mare lord pentru a-i oferi fiului meu un aliat puternic. Tot ce vei face de-acum încolo trebuie îndreptat spre acest țel: să ai grijă ca fiul tău să ajungă la tron și să rămână acolo. Trebuie să-i ții pe lângă tine pe acești copii nelegitimi ca să-ți îndeplinești țelul.
Vei fi dorind să ai vești de la curtea noastră. Regele, fiul meu, e bolnav și asta mă îndurerează și îmi pricinuiește cea mai mare îngrijorare. Fac tot ce pot pentru sănătatea lui și încerc să-i iau de pe umeri multe dintre poverile guvernării. Caterina de

Aragon nu ne face necazuri la curte și o vedem rar. Încearcă să se descurce singură, în casa ei, și din ce am auzit are greutăți în a o scoate la capăt cu banii. Noi nu-i datorăm nimic și nu-i oferim aproape nimic. Părinții ei nu vor să o primească înapoi până ce nu le vom plăti moștenirea ce i se cuvine ca văduvă, iar noi nu îi vom îngădui să plece, până nu ne vor plăti suma finală din zestrea ei. Prințesa Mary crește, e politicoasă și ascultătoare și plănuim o căsătorie foarte bună pentru ea, încrezându-ne în Dumnezeu și în voia lui.
Rămân la deosebita bunăvoință a lui Dumnezeu, așa cum se arată ea prin numeroasele Sale binecuvântări asupra mea și mă dedic lui prin rugăciune și fapte bune. Te rog să ai grijă să fii supusă și să te faci plăcută soțului tău. Mai curând ar trebui să naști tu un fiu, decât să te preocupi pentru bastarzii lui. Și apropie-ți-i degrabă ca să-i poți folosi în viitor.

Margaret R

Se semnează „Margaret R", ceea ce ar putea însemna Margaret Richmond – titlul ei nobil – sau Margaret Regina. Și-a născocit semnătura singură, fără să întrebe pe cineva, așa cum face de atâtea ori. Și nu din modestie, ci pentru că obișnuiește să facă totul în taină. Își face prieteni și aliați în secret, dar nu din dragoste față de ei, ci pentru ziua când ar putea să aibă nevoie de ei. S-a măritat de două ori pentru ceea ce puteau soții ei să facă pentru fiul ei. A chinuit-o pe mama, aproape că nu i-a vorbit, și a trecut sub tăcere tot ce a făcut în timpul domniei lui Richard. Mi-aș dori să fiu la fel de îndrăzneață și iscusită ca ea. Însă eu sunt o prințesă Tudor și m-am născut mândră. Cu siguranță n-ar trebui să-mi doresc să fiu altfel, nu?

În orice caz, important e că voi obține ce vreau. Cei doi băieți care poartă numele Stewart vor fi trimiși la colegiu în Italia, o onoare la care cred că nu s-au așteptat, iar ceilalți urmează să fie trimiși în altă parte, tot în Scoția, dar nu știu unde și, cu siguranță, nu voi întreba.

Îmi pare rău de Caterina că e ținută fără bani, îmi pare rău că se chinuie să țină o casă mare în Londra, cu mulți servitori, fără vreun ajutor din partea bunicii sau a tatălui meu; dar nu pot

să nu mă bucur că nu mi-a luat locul la curte, că nu a devenit fiica preferată, care asistă la toate festivităţile, aşezată lângă logodnicul ei, fratele meu Harry, dansând cu el. O iubesc mult mai mult de când ştiu că nu mi-a furat locul.

Vestea care m-a indispus cel mai tare este că sora mea Mary va avea parte de o partidă grozavă din Europa. Mă nelinişteşte gândul că soţul ei ar putea fi un bătrân sau un tiran tânăr şi nemilos. Mary e o frumuseţe, e mică şi încântătoare ca o pisicuţă, splendidă ca un înger sculptat. Nu vreau să fie vândută celui care dă cel mai mult sau să fie aruncată în ghearele unei curţi necuviincioase. A rămas fără mamă, iar eu sunt cuprinsă de îngrijorare. Ştiind-o inocentă şi vulnerabilă, simt nevoia să o protejez. Mi-aş dori pentru ea un soţ bun şi iubitor şi, de fapt, fără un rang prea mare. Căci n-aş suporta ca ea să se mărite cu un rege de seamă. Ar fi foarte greşit ca ea să fie mai sus decât este acum. Eu sunt sora mai mare şi trebuie să-i fiu superioară, nu doar ca ani, ci şi în măreţie. E limpede pentru toată lumea, nu? De bună seamă, bunica mea, cu înţelepciunea ei strategică şi cu dragostea ei pentru avere şi titlu, îşi va aminti oare că eu, tiza ei, nu pot fi întrecută, nu trebuie să fiu întrecută niciodată de surioara mea, nu?

[15] Castelul Edinburgh, Scoţia, primăvara anului 1504

În ianuarie, chiar la sfârşitul sărbătorii de Crăciun, primim vestea că fratele mai mic al lui James, ducele de Ross, a murit. Trebuie să fie foarte dureros pentru soţul meu, deşi nimic nu se compară cu ce am simţit eu când a murit Arthur; el, însă, îşi ascunde atât de bine durerea, încât mă face să cred că nu o simte deloc.

— Mi-a fost frate, dar a fost şi o mare povară pe umerii mei, îmi explică el, şi mă ia de braţ în timp ce păşim de-a lungul galeriei, printre feţele întunecate şi posace ale numeroşilor James

care ne priveau din tablouri, pe când curtenii pălăvrăgesc și se uită după noi cu coada ochiului.

— Așa sunt frații, încuviințez eu, gândindu-mă la Harry. La fel și surorile.

— Mă temeam că tata îl prefera pe el, iar una dintre pricinile înfruntării noastre a fost că el avea de gând să-i ofere fratelui meu locul meu, să-l numească moștenitor și să-l pună pe tron.

— Ăsta e un păcat, zic eu cu evlavie prefăcută. Copilul cel mare trebuie să fie onorat înaintea celorlalți. Dumnezeu a ales ordinea în familie, iar aceasta nu ar trebui răsturnată.

— Vorbești ca o soră mai mare! îmi zice cu un ușor zâmbet mâhnit.

— Acesta este adevărul, zic eu, cu gravitate. Părinții mei au greșit atunci când i-au permis lui Mary să iasă în față și, chiar mai rău, când Caterina de Aragon a încercat să capete întâietate în fața mea, devenind prințesă Tudor prin căsătorie, în vreme ce eu eram deja prin naștere. Dumnezeu le hotărăște pe toate și trebuie să ne supunem voinței Lui.

— Ei, bine, moartea fratelui meu mă lasă cu încă o dificultate. Îmi pare rău dacă n-o să-ți placă asta, dar va trebui să îmi numesc, de îndată moștenitorul, zice el, fără menajamente, ca întotdeauna.

— De ce? întreb.

— Draga mea, știu că nu ai încă nici cincisprezece ani, dar ești regină și trebuie să te gândești! Moștenitorul meu era, desigur, fratele meu, iar acum că el a murit, am rămas fără urmaș la tron.

— Vei numi un moștenitor? întreb și mi se taie de îndată respirația, la gândul că aș putea fi eu.

— Sunt nevoit.

— Mă vei numi pe mine?

Și dintr-odată izbucnește într-un hohot de râs care îi face pe toți să se întoarcă spre noi.

— O, Dumnezeu să te binecuvânteze! Nu! zice el. Nu se poate să fii tu, draga mea. După doar o lună, ai lua-o la fugă numai în cămașă de noapte. După o singură zi! Dacă noi trăim în pace și liniște este pentru că eu merg tot timpul - tot timpul - de la un capăt al țării la celălalt, impunându-mi voința în fața lorzilor

care ar proceda după bunul lor plac, cerşind prietenia altora, îmbunându-i pe cei mânioşi din fire, mângâindu-i pe cei nedreptăţiţi. Construiesc nave! Forjez tunuri! Numai un bărbat iubitor de pace, cu o întreagă armată în spate, poate păstra ţara asta întreagă; numai un bărbat cu o oştire de neînfrânt. Nici o femeie n-ar putea să facă asta. Conduc ţara asta spre pace şi prosperitate după mulţi ani de luptă. Să ne ferească Dumnezeu să ne conducă o regină. Totul s-ar prăbuşi.

Mă simt atât de jignită, că abia pot vorbi.

— Cum doreşti, Alteţa Ta, zic eu, foarte rece şi mândră. Îmi pare rău că ai o asemenea părere despre mine.

— Nu e vorba doar despre tine, scumpo, spune el, şi îmi strânge braţul sub al lui. Nici o femeie nu poate domni. Tu nu ai deprins arta de a conduce treburile ţării, tu iubeşti să fii regină, dar nu înţelegi că în spatele acestui titlu e o muncă istovitoare.

— Vorbeşti asemenea unui fierar, îi zic tăios.

— Păi, chiar sunt, răspunde el. Făuresc un regat dintr-o ţară de clanuri pe care încerc să le aduc laolaltă. În momentul acesta, lupt să păstrez de partea mea Insulele[1], să veghez graniţele, ba chiar să revendic proprietatea pământurilor disputate. Tatăl tău a fost nevoit să facă la fel atunci când a urcat pe tron, iar sarcina lui a fost chiar şi mai grea, pentru că toată lumea îl ştia ca fiind contele de Richmond cel exilat. Eu, măcar, m-am născut rege şi aşa am rămas. La fel ca mine, tatăl tău se chinuie şi el cu lorzii lui. Pe aceşti oameni trebuie să-i înveţi să-ţi fie loiali, credincioşi şi statornici. Apoi se uită la mine, zâmbind, şi zice: La fel şi pe tine.

— Dar pe cine vei numi moştenitor? întreb.

Am simţit un gol în stomac atunci când, dintr-odată, îmi trece prin minte că ar putea să-l onoreze pe fratele meu Harry. N-aş putea suporta ca Harry să aibă un titlu mai bun decât al meu şi cât de groaznic ar fi dacă acesta i-ar fi acordat de către propriul meu soţ.

— Doar nu pe Harry, nu?

— Harry? Nu, zice el. Tu nu asculţi deloc ce-ţi spun? Niciunul dintre lorzii scoţieni n-ar accepta vreodată un rege englez. Trebuie

1. The Isles, în original, denumirea generică pentru insulele care făceau parte din regatul Scoţiei: Insulele Hebride, insula Man, insulele care alcătuiesc Firth of Clyde, insula Orkney şi insula Shetland.

să avem un rege al nostru. Următorul succesor după mine este John Stewart, ducele de Albany, vărul meu.

Clipesc. E chiar mai rău decât dacă ar fi Harry.

— Nici măcar nu știu despre cine vorbești. Cine e acest om?

— Nu l-ai cunoscut. Trăiește în Franța, a fost crescut acolo și n-a fost deloc printre preferații tatălui meu. Însă, ne place sau nu, el va deveni moștenitorul meu până când îmi vei dărui un fiu. Până atunci, îl voi recunoaște ca fiu legitim pe Alexander. Mi-aș dori mai mult ca orice să înveți să-i îndrăgești pe copiii mei. Dacă l-ai crește pe Alexander ca pe copilul tău, l-aș numi de îndată moștenitorul meu. Așa, pot, cel puțin, să-l recunosc în mod public.

Pentru mine acest lucru este mai umilitor decât dacă l-ar fi ales pe Harry.

— E cineva care să nu știe de el? Toată lumea știe câți copii ai! Nu poți să-mi bagi pe gât un bastard în felul ăsta! N-o să-ți permit să dezonorezi tronul.

— Nu e nici o dezonoare, zice. E cunoscut ca fiind fiul meu meu încă de când a fost zămislit și la fel toți ceilalți. Departe de mine gândul să te rănesc, draga mea, dar, până când vom avea un fiu împreună, vreau un băiat care să-mi poarte numele și să aibă binecuvântarea mea. O să-i recunosc ca legitimi pe Alexander și pe James.

—Ăsta care mai e? întreb cu răceală. Căci erau atât de mulți când i-am văzut dincolo de zidurile de la Stirling, încât n-aș putea să spun că am ținut minte pe vreunul

—E băiatul meu. Amândoi sunt băieții mei dragi, spune el cu afecțiune. Mama lui Alexander a fost Marion Boyd, Dumnezeu s-o binecuvânteze, iar James e băiatul lui Janet Kennedy. Și cred că i-ai ținut minte îndeajuns, încât să-mi ceri să te scap de ei. Alexander și fratele său vitreg James vor studia în Italia, iar sora lor, Catherine, va trăi la Castelul Edinburgh. Vreau să-mi țin copiii lângă mine, draga mea. Până acum, tu nu mi-ai dăruit nici unul pe care să-l pun în locul lor.

Îmi trag mâna de sub brațul lui.

— Nu voi accepta niciodată ca vreunul dintre copiii tăi din flori să stea la masă cu mine sau, mai ales, în apropierea tronului, îi zic furioasă. Și nu voi lua cina diseară. Nu mă simt bine. Poți să mergi fără mine.

El nici măcar nu clipeşte.

— Prea bine, spune. Voi veni în odaia ta după cină şi voi petrece noaptea cu tine.

Îmi stă pe limbă să-i spun: „Nu vreau", dar mimica lui mă descurajează să-l sfidez.

— Prea bine, îi zic, făcând apoi o reverență, şi în timp ce se îndepărtează, strigând către lorzi că e *licnit*, şoptesc în urma lui, către spinarea lui lată, „Țăranule", dar destul de încet încât să nu mă poată auzi.

Nu îndrăznesc să-mi arăt în fața soțului meu iritarea, dar nu mă feresc deloc în fața doamnelor mele. Leg câinii, îmi biciuiesc caii şi toată lumea trebuie să rabde fără să crâcnească. James îl numeşte pe băiatul său la episcopia St. Andrews, proprietatea fratelui său, şi colectează dări imense. Pe băiatul de zece ani îl trimite în Italia, unde va studia cu nimeni altul decât Erasmus, marele savant care l-a vizitat pe fratele meu Harry şi a fost impresionat de învățătura lui. L-a adus chiar Thomas More. Acel Erasmus, aşadar! Pentru doi bieți scoțieni bastarzi! Filosoful a vizitat curtea regală engleză şi a venit la noi, în odaia copiilor din Greenwich, şi, împreună cu fratele meu Harry, şi-au spus poezii unul altuia. Noi am fost elevi demni de un asemenea învățat. James, însă, nu ia în seamă rangul şi meritul. El se încăpățânează ca bastarzii lui să studieze la Padova şi nimic nu îl poate face să vadă că îi ridică prea sus.

Eu ştiu că greşeşte. Chiar dacă nu mă vede potrivită să conduc regatul, am şi eu habar de câte ceva. Mi-am văzut tatăl hăituit de copii, de Plantageneți; unul dintre ei chiar s-a declarat prinț Plantagenet. Tata a cheltuit o avere pe spioni ca să-l găsească, iar apoi i-a mituit pe toți mincinoşii din Flandra să împrăştie zvonul că este fiul unui barcagiu din Tournai. Am văzut cât de mult s-a luptat să scape de el după aceea. Pierdea vremea la curtea noastră, pe jumătate prinț şi pe jumătate pretendent la tron. Singurul lucru de făcut cu un rival e să-l ucizi de îndată. Acum James educă doi băieți care vor deveni rivalii fiului meu, ba chiar îl numeşte moştenitor pe unul dintre ei. E absurd. Fiecare prinț, fiecare prințesă, vrea să fie unicul.

[16] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoţia, primăvara anului 1506

Regele mă copleşeşte tot timpul cu daruri – pentru că am împlinit şaisprezece ani, cu prilejul Crăciunului, al Anului Nou şi pentru plăcerea lui de a-mi dărui aur şi bijuterii. Sărbătoarea Crăciunului a fost mai veselă şi mai însufleţită decât oricare alta de până acum. John Damien, alchimistul lui James, a venit de la Sterling ca maestru de ceremonii al spectacolului pentru curteni şi am avut parte de dans, deghizări, focuri de artificii, bal mascat şi surprize în fiecare zi. Bătrânul vrăjitor a preschimbat vinul în culoarea cernelii, a făcut ca flăcările care ardeau să aibă culoarea verde. Am avut poezii şi cântece noi în fiecare zi, curtea a fost veselă, iar regele a fost darnic cu prietenii săi şi iubitor cu mine.

Singurul lucru care ne umbreşte fericirea este că, deşi suntem cununaţi de aproape trei ani, nu avem încă un copil. Regele nu are nici o vină; în căsnicia mea nu există „Vai, nouă nu ni s-a întâmplat niciodată." El vine la mine, fără greş, în fiecare noapte în care nu există vreo oprelişte bisericească, mai cu seamă în zilele dinaintea menstruaţiei mele. Cred că ţine socoteala ciclului meu şi este grijuliu atunci când simte că este momentul cel mai prielnic să rămân grea. Poate că împreună cu alchimistul lui îl calculează după lună sau desenează diagrame. Nu ştiu nimic şi nici nu întreb. De unde să ştiu ce citeşte el în cărţile lui din greacă, pline de poze cumplite cu trupuri jupuite de piele, cu toate vasele alea de distilare şi şerpi?

În pachetul cu scrisori sosit din Anglia, primesc un bilet de la sora mea, Mary, în care se laudă cât de minunat s-a distrat primăvara asta. Isabela de Castilia a murit, şi, moştenitorii Spaniei, Filip şi soţia lui, Juana, s-au întors acasă. În timp ce navigau spre ţara lor, vântul i-a împins pe coastă, la Dorset, iar tatăl meu şi întreaga curte i-au invitat să stea la Windsor şi apoi la Richmond. Caterina a fost târâtă afară din bârlogul ei şi împinsă să o întâmpine pe sora ei Juana. În tot acest timp, Mary i-a fost parteneră la

dansuri, la cântat şi la călărit, împreună cu restul musafirilor, la tras cu arcul – unde au şi câştigat – şi la vânătoare – unde au prins de toate în afară de unicorni. Au avut loc şi spectacole de pantomimă, şi banchete... Iar lista continuă la nesfârşit. Mary dă amănunte despre petreceri şi chiar şi despre hainele pe care le-a purtat. Mă miră că bunica îi permite să facă paradă în felul ăsta, deşi în scrisoare îmi zice că se gândesc la Carlos de Castilia[1] ca soţ pentru ea, înţeleg atunci că au etalat-o ca pe o tavă cu plăcinte, pentru a ademeni cumpărătorul. Fireşte, Caterina a făcut şi ea parte din alaiul de negustori care a scos aceste mărfuri proaspete la piaţă. Sunt uimit că s-a înjosit să-i cânte în strună tatălui meu, când el n-a mişcat un deget pentru ea. Ar trebui să aibă mai multă mândrie. Eu aş fi avut. Şi, fără îndoială, o asemenea atenţie faţă de Mary a fost ridicolă.

Toată lumea a fost atât de prietenoasă cu mine și au zis că trebuie să învăț spaniolă! scrie Mary, literele ei şerpuiesc pe pagină, iar la colţuri devin mici şi înghesuite. *Când te gândești că dacă m-aș mărita cu Carlos, aș deveni Împărăteasa Sfântului Imperiu Roman! Imaginează-ți cât de minunat ar fi! Și toate trei am fi regine.*

Asta e un plan atât de naiv, încât îmi vine să râd în hohote şi îmi trezeşte afecţiunea faţă de ea. Carlos de Castilia este un copilaş de şase ani. Mary se va pomeni logodită şi, cel puţin opt ani, va rămâne ţintuită în Anglia, asta dacă n-o vor lua în Castilia, ca dădacă pentru soţul ei. Desigur, el va avea un titlu important, însă nu e deloc sigur că va apuca să-l folosească, iar ea va îmbătrâni până să îşi poată spune regină.

Eu și Caterina petrecem mult timp împreună, acum că a venit să locuiască la curte, scrie Mary, neînţelegând nimic, ca de obicei, căci aceasta este o insultă gravă adusă Caterinei, care, după cum se vede, nu şi-a putut păstra propria casă şi trebuie să trăiască pe spinarea tatălui meu, ca o linge-blide.

Tata a încetat să-i mai dea banii cuveniți și a concediat-o pe însoțitoarea ei din cauza sfaturilor pe care i le dădea. Mă bucur atât de mult! Sunt încântată să o avem la curte, chiar dacă se descurcă greu cu banii și nu poate cina în fiecare zi pentru că nu are haine potrivite. Are niște rochii groaznic de ponosite,

1. Este vorba despre viitorul Carol Quintul.

fiindcă tatăl ei nu vrea să-i trimită bani; iar bunica nu îmi dă voie să-i dau nimic și zice că nu-i pasă de soarta ei.

Mă întreb de ce tata şi bunica o împing pe Caterina la asemenea lipsuri. Bănuiesc că o mai pedepsesc încă pentru întâmplarea cu zestrea ei. Aşa că îi transmit toată dragostea mea şi o felicit pe Mary pentru viitorul ei strălucit, chicotind în timp ce scriu. Îi zic că sunt fericită pentru ea, că e un lucru minunat să fie regină într-o ţară atât de frumoasă. Îi zic că sunt fericită cu soţul meu, un om minunat, un bărbat în toată firea, un bărbat adevărat, şi că îi doresc şi ei să aibă parte de toată fericirea, atunci când mirele ei va creşte – peste un deceniu de acum încolo. Sărmana Mary! Prostuţa Mary! E atât de orbită de titlul lui, încât nu îşi dă seama că nu se va mărita decât peste mulţi ani. Şi nimeni nu ştie când se va căsători Caterina cu Harry. S-ar putea ca cele două surori ale mele, rivalele mele, să fie amândouă logodite cu cele mai strălucite partide din Europa, dar Caterina nu-şi poate permite o rochie în care să danseze cu mirele ei, iar logodnicul lui Mary abia dacă e în stare să stea fără ajutor pe poneiul lui. Mai că nu pot să mă semnez de atâta râs, gândindu-mă la ambiţiile lor prosteşti

Iar apoi, în vară, bucuria mea este desăvârşită. Plină de mândrie scriu o misivă către Anglia, în care o anunţ pe bunica, îi anunţ pe toţi, de fapt, că sunt, în sfârşit, însărcinată.

[17] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoţia, martie 1507

Pentru mine nu există nici cea mai mică îndoială că dintre cele trei prinţese, eu, cumnata mea, Caterina de Aragon, şi sora mea Mary, eu sunt cea mai de seamă. Caterina nu a reuşit să conceapă un copil cu Arthur, şi apoi a spus la toată lumea: „Vai,

nouă nu ni s-a întâmplat niciodată", iar acum măritişul ei nu mai este pomenit şi ea nu e decât o rudă săracă, un parazit. Oricât de lăudate sunt frumuseţea şi farmecele lui Mary, logodna ei cu Carlos de Castilia este încă numai un gând, căci el e doar un copil. Tatăl lui a murit, aşa că el e acum moştenitorul Sfântului Imperiu Roman de Apus. Cu toate astea, e un băieţel, iar în următorii zece ani, Mary nu se va putea căsători cu el şi nici să le ofere un moştenitor Habsburgilor. Însă eu am conceput şi născut un băiat. Deşi asta aproape că m-a costat viaţa. Am fost pe moarte, cu toţii s-au speriat crezând că o să-mi dau duhul. Dar atunci, soţul meu a mers în pelerinaj, pe jos, cale de sute de mile – cel puţin o sută – până la St. Ninian la Whithorn şi, în chiar clipa în care a îngenuncheat în faţa altarului, mi-am revenit. Acesta este un miracol, un fiu şi un moştenitor pentru Scoţia şi un mesaj de la Dumnezeu că binecuvântează domnia mea ca regină şi căsnicia noastră.

Copilul nostru este moştenitor şi pentru Anglia. De-ar fi să păţească Harry ceva (Doamne fereşte, desigur), copilaşul meu ar fi urmaş la tronul Angliei, prin mine. Caterina şi Mary nu pot nici să viseze, în vreme ce eu aş putea fi mama regelui şi la fel de importantă ca bunica noastră, care conduce curtea engleză prin fiul ei şi care a făcut asta încă de când el a urcat pe tron, căsătorit sau văduv.

Am pus la cale un fastuos turnir pentru a sărbători naşterea moştenitorului Scoţiei, unde a ieşit câştigător detaşat un cavaler misterios, numit „Sălbaticul". A înfruntat Cavalerul Alb – *Sieur* de la Bastie, chipeşul cavaler de origine franceză care a luptat dinaintea mea când l-am chemat la nuntă. Acum a încântat din nou mulţimea şi a fermecat toate doamnele de la curte cu armura lui strălucitoare ca gheaţa şi eşarfa ce-i flutură pe lance. A făcut un pariu cu James legat de leacul potrivit pentru picioarele unui cal de luptă. James a pierdut şi îi dă cavalerului un butoi de vin ca să spele copitele calului. Cea mai grozavă înfruntare e cea dintre Cavalerul Alb şi Sălbatic. Totul s-a transformat într-o încleştare a lăncilor, iar noi ţipăm cu toţii de încântare când Sălbaticul îşi dă jos coiful şi îşi leapădă masca – şi vedem că este chiar soţul meu, care s-a luptat cu toţi participanţii de până acum şi i-a învins pe toţi! E mândru de el, de mine, de fiul nostru, pe care îl cheamă tot James şi care acum e prinţ al Scoţiei şi al Insulelor şi duce de

Rothesay, aşa că Alexander al lui Marion Boyd poate să se întoarcă la soarta lui de copil din flori şi să se joace de-a arhiepiscopul.

Totul ar trebui să fie perfect, de vreme ce căsnicia noastră, în mod limpede, este binecuvântată de Dumnezeu, numai că soţul meu se îndoieşte sau zice că se îndoieşte de buna credinţă a tatălui meu. Tâlhari scoţieni năvălesc pe pământurile fermierilor englezi, furând oi şi vaci, uneori jefuind chiar călătorii, iar tatăl meu se plânge, pe bună dreptate, că acest lucru încalcă Tratatul de Pace Veşnică. Pe de altă parte, James se plânge cu tratamentul aplicat de tatăl meu flotei comerciale scoţiene şi nu mai sfârşesc în a se plânge despre legile care nu prezintă încredere şi despre permanenta stare de război din ţinuturile de graniţă.

Tatăl meu se aştepta ca acest mariaj să aducă o pace lungă între Anglia şi Scoţia, dar nu ştiu cum ar trebui să o fac eu să se întâmple. James nu e omul care să se lase copleşit de admiraţia pentru un rege experimentat şi mai în vârstă, aşa cum îmi spune Mary că a fost Harry faţă de Filip de Castilia. James e bărbat în toată firea, nu vrea să se supună autorităţii tatălui meu. Nu i-ar trece vreodată prin cap să-mi ceară sfatul, iar când i-l ofer, nu-l ia în seamă – chiar dacă sunt o prinţesă a Angliei. Îi zic cu mare mândrie că, în calitate de prinţesă a Angliei, regină a Scoţiei şi mamă a următorului rege, am şi eu câte ceva de spus uneori şi că mă aştept ca părerile mele să fie preţuite.

Atunci el face o plecăciune adâncă şi zice:

— Dumnezeu s-o apere pe regină!

[18] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoţia, Crăciunul anului 1507

Înainte de Crăciun sunt din nou însărcinată şi numai acest triumf mă mai ajută să rămân senină ca o madonă, când primesc vestea că sora mea Mary s-a logodit oficial cu Carlos de Castilia. Va avea o zestre de 250.000 de coroane de aur, iar bunicul lui Carlos, împăratul, i-a trimis un rubin atât de mare, încât

un nătăfleață a scris chiar o poezie despre el. Logodna s-a făcut printr-un mijlocitor care a ținut un discurs într-o franceză impecabilă, iar Mary capătă titlul de Prințesă de Castilia.

Vestea o primesc de la ea personal, ca să se laude cu triumful ei, printr-o scrisoare atât de grosolan scrisă, ortografiată atât de stângaci, încât îmi ia aproape o oră să pricep.

O să mă căsătoresc când prințul va împlini 14 ani, peste șapte ani, și nu mă deranjează deloc să aștept, deși e o veșnicie, deoarece urmează să rămân acasă și să învăț spaniolă. Este o limbă extrem de dificilă, dar Caterina zice că o să mă învețe ea și cred că ar trebui să o plătesc de vreme ce trăiește foarte modest la curte, părinții ei nu o ajută și noi nu vrem să-i plătim moștenirea cuvenită ca văduvă până când ei nu îi vor fi plătit zestrea. Însă nu am voie să o văd foarte des sau să-i dăruiesc ceva. Urmează să am o nuntă foarte mare, dar până atunci voi sta acasă. Îmi voi primi titlul imediat, îl am acum! Sunt Prințesă de Castilia și mi se coase coroana pe toate lucrurile. Voi avea întâietate în fața bunicii și, desigur, a Caterinei, la toate ocaziile – poți să-ți imaginezi cam cât de mult îi place asta bunicii! Mi-a ținut o prelegere nesfârșită despre mândria falsă și mi-a spus să mă uit la Caterina, care e o prințesă văduvă și, cu toate acestea, e umilită peste măsură în fiecare zi. Când vei veni în vizită, vei putea să-mi vezi rubinul. E cea mai mare nestemată pe care am văzut-o în viața mea, ai putea să îneci o mâță cu ea.

Cu drag, Mary

Nici nu merită efortul de a desluși această împletire de biruință asupra cumnatei ei și lauda fățișă pentru propria-i bogăție, dar nu o să las asta să mă necăjească. Alinarea mea este că eu chiar sunt regină și voi continua să fiu mai mare în rang mulți ani de-acum încolo; însă este foarte greu să-mi aduc aminte că trebuie să fiu calmă ca o madonă când văd că îmi trimite poezia despre rubinul ei și un desen cu tatăl și fratele meu, prințul Harry, luând cu toții parte la triumful ei, stând pe un postament sub un baldachin țesut cu fir de aur. Ambasadorul englez i-a povestit lui James că toată lumea a mâncat din farfurii de aur. Farfurie din aur pentru Mary! Ce idee ridicolă! Ridicolă.

[19] Castelul Stirling, Scoţia, primăvara anului 1508

De fiecare dată când am fost aici, am simțit că acest castel îmi aduce ghinion. Aici am avut prima ceartă cu soțul meu şi, deşi am scăpat de bastarzii lui, mă gândesc adesea că acesta a fost căminul lor şi al alchimistului care se adăpostea chiar în turn. E ca şi cum le-aş simți lipsa de fiecare dată când intru pe sub poarta-ghilotină a castelului şi o iau în sus prin curtea în pantă.

Acesta e locul în care se întâmplă cel mai rău lucru. Cel mai groaznic lucru cu putință. Copilaşul meu, prințul James al Scoției şi al Insulelor, duce de Rothesay, moare în somn, în leagănul lui de prinț. Nu ştie nimeni de ce şi nici dacă l-am fi putut fi salva în vreun fel. Nu mai sunt mama viitorului rege al Scoției. Port în pântec următorul copil, dar am un leagăn gol şi cred că n-o să mă opresc niciodată din plâns.

Soțul meu vine la mine, iar asta îmi aminteşte de acel du-te-vino între camerele mamei şi tatălui meu, atunci când a murit Arthur, aşa că ridic privirea când intră James şi mă gândesc că vine să mă aline.

— Sunt atât de nenorocită, îi spun plângând în hohote. Îmi doresc să fi murit şi eu.

— Afară, îl aud zicându-le tăios doamnelor mele de onoare, iar ele dispar de parcă ar fi o răsuflare în aer rece. Îți voi cere să fii curajoasă, pentru că sunt nevoit să te întreb ceva.

Îl privesc şi e încruntat, ca atunci când ascultă pe cineva explicându-i ceva mecanic, de parcă aş fi o enigmă care trebuie desluşită, şi nu o soție pe care trebuie s-o alini şi să-i aduci daruri.

— Ce? răspund cu răsuflarea tăiată.

— E posibil, oare, să fii blestemată?

Mă ridic în capul oaselor, plânsul mi se opreşte în gât şi fac ochii mari, fără să ştiu ce să spun.

— Tatăl tău a avut trei fii, şi doi dintre ei au murit. Fratele tău a murit la 16 ani fără să lase în urmă un moştenitor. Tu ai fost

stearpă aproape trei ani, iar când ai dat naştere fiului nostru, la scurt timp acesta a murit. E o întrebare pe care nu pot s-o alung.

Mă arunc cu capul în pernă şi încep să bocesc şi să strig, deopotrivă furioasă şi îndurerată. Asta e atât de obişnuit pentru el, aşa cum e atras să afle ce face ca unui cerşetor să-i cadă dinţii Îl fascinează orice, oricât de scârbos. Nu ştiu cum de Arthur a murit de Sudoare, iar Caterina a fost cruţată. De unde să ştiu? Nici măcar nu îmi aduc bine aminte de Edmund, frăţiorul meu, care a murit înainte de a fi înţărcat. Nu ştiu nici de ce Arthur şi Caterina n-au avut nici un copil, nu vreau să mă gândesc ce a vrut ea să spună cu: „Vai, nouă nu ni s-a întâmplat niciodată" şi n-am nici o dorinţă să vorbesc despre asta acum, când am inima frântă de durere, iar oamenii ar trebui să mă aline şi să mă înveselească, nu să intre odaia mea ca să-mi pună întrebări cumplite cu o voce care nu trădează nici un pic de milă.

— Însuşi prinţul Richard mi-a spus că Tudorii sunt blestemaţi, continuă el.

Îmi pun mâinile la urechi ca să nu mai aud asemenea blasfemii. Pentru mine e de neconceput ca un soţ atât de bun şi de blând, într-un moment atât de greu pentru mine, când sunt paralizată de durere, să-mi spună asemenea lucruri. Cuvintele lui sunt precum vrăjile rele ale alchimistului său, care transformă viaţa în moarte, aurul în zgură, vrăji care transformă totul în materie neagră.

— Margaret, trebuie să-mi răspunzi, zice fără să ridice vocea, ca şi cum ar şti sigur că aud tot ce spune.

— Presupun că te referi la Perkin Warbeck, spun ursuză, ridicând capul din pernă.

— Toată lumea ştie că nu ăsta era numele lui, zice cu mare seninătate. Ştim cu toţii că ăsta e numele pe care i l-a dat tatăl tău. Însă el a fost prinţul Richard şi unchiul tău. E unul dintre cei doi prinţi pe care Richard al III-lea i-a închis în Turnul Londrei şi despre care tatăl tău zice că, din fericire, nu i-a mai văzut nimeni niciodată. Ştiu că aşa a fost. Richard a venit la mine înainte ca noi să invadăm Anglia. Era prietenul meu cel mai drag. Am trăit împreună ca regi-fraţi. I-am dat-o în căsătorie pe verişoara mea, doamna ta de onoare, Katherine Huntly. Am luptat călare alături de el. Şi el mi-a spus că cel care a încercat să-i omoare pe el şi pe fratele lui Edward, e blestemat.

— Ce nu știi e că nu era câtuși de puțin prinț, e tot ce reușesc să bâigui. Nimeni nu știe asta. Să spui asta e o sfidare. Iar Katherine Huntly nu vorbește niciodată despre soțul ei.

— Eu știu că e prinț. Mi-a spus chiar el.

— Ei bine, n-ar trebui să-mi zici mie! izbucnesc eu.

— Așa e, încuviințează el. Dar ă trebuie să știu. Richard zicea că există un blestem asupra celui care l-a ucis pe fratele lui, tânărul rege. Cea care a aruncat blestemul e mama mamei tale, regina vrăjitoare albă, Elizabeth Woodville, iar acest blestem zice că oricine ar fi provocat moartea tânărului rege își va pierde fiul, iar acesta își va pierde, la rândul lui, fiul și tot așa până când neamul se va sfârși cu o fată stearpă.

Îmi mângâi pântecul țanțoș. Eu nu sunt stearpă.

— Dar sunt iarăși însărcinată, îi zic sfidător.

— Tocmai ne-am pierdut fiul, spune el, tăios și cu calm, așa că sunt silit să te întreb. Crezi că asta s-a întâmplat pentru că există un blestem asupra voastră, a Tudorilor?

— Nu, zic eu ieșindu-mi din fire. Cred că l-am pierdut pentru că țara ta împuțită e murdară și geroasă, și jumătate dintre copiii născuți vor muri pentru că nu pot să respire în odăile pline de fum și nici să iasă afară în aerul ucigător de rece. De vină e țara ta mizerabilă, moașele tale îngălate, doicile tale bolnăvicioase cu laptele lor slab. Nu blestemul meu.

El dă aprobator din cap, ca și cum ar fi aflat ceva interesant.

— Dar ceilalți copii ai mei trăiesc, zice el. În țara asta mizerabilă, cu moașe proaste și doici bolnăvicioase cu lapte slab.

— Nu toți. Și, oricum, sunt însărcinată. Nu sunt stearpă.

El dă din nou din cap, ca și cum de data asta aș fi spus ceva de luat în seamă, ceva ce ar putea să-și noteze în caiet și să discute cu alchimistul său.

— Așa e. Și îți doresc multă sănătate. Încearcă să nu jelești prea mult după cel care a murit, căci îl vei pune în primejdie pe acesta pe care-l porți în pântec. Băiețelul nostru nevinovat e în rai acum. A fost creștinat. Și chiar dacă a fost pe jumătate al tău, urmașă a unui uzurpator care a ucis copii, și pe jumătate al meu, părtaș al unui regicid și paricid, el s-a curățat de păcatele noastre prin botez și trebuie să ne rugăm să fie în rai acum.

— Mi-aș dori să fiu și eu acolo în rai, cu el, urlu eu.

— Cu toate păcatele familiei tale, cum ai putea să ajungi tu în rai? întreabă şi, dintr-odată, se ridică şi pleacă. Fără ca măcar să facă o plecăciune.

Dragă Caterina,

Mi-am pierdut băiatul, soțul meu se poartă foarte crud cu mine. A spus cele mai cumplite lucruri. Singura mea alinare este că sunt însărcinată din nou și nădăjduiesc că vom avea un alt băiat. Mary îmi zice că trăiești foarte sărăcăcios și că nimeni nu mai zice nimic de nunta ta cu fratele meu. Îmi pare rău pentru tine. Acum că am ajuns eu însămi atât de rău, înțeleg mai bine. Înțeleg cât de nefericită trebuie să fii și mă gândesc la tine tot timpul. Cine ar fi crezut că totul ar putea să ne meargă atât de rău nouă, care trebuie să fim preferatele lui Dumnezeu? Poate exista vreo pricină? Nu poate fi, desigur, vorba de un blestem, nu-i așa? Mă voi ruga pentru tine,

Regina Margaret

[20] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoția, primăvara anului 1508

James călăreşte împreună cu mine pe drumul de la Castelul Stirling către Holyroodhouse. Culmile munților sunt acoperite de zăpadă, iar de-a lungul râului cenuşiu, pământul a înghețat. Călăresc un cal blând, care mă poartă în siguranță cu pântecul meu din ce în ce mai rotund. Nu mai vorbim de băiatul nostru mort, ci îl aşteptăm pe cel care va veni la vară.

De îndată ce ajungem la Edinburgh, James pleacă la portul din Leith[1], unde construieşte vase şi testează tunuri. Are de gând

1. Port din districtul cu acelaşi nume din nordul oraşului Edinburgh, situat la gura de vărsare a râului Water of Leith.

să construiască încă un port mare, departe de bancurile de nisip. Îi zic că nu înțeleg de ce are nevoie de atât de multe vase; tatăl meu conduce şi el o țară înconjurată de ape şi, cu toate astea, nu are o întreagă flotă sub comanda sa. James zâmbeşte şi mă prinde de bărbie, de parcă aş fi un biet muncitor care repară nave într-unul din atelierele lui şi care poate visează să stăpânească mările. Apoi mă întreabă dacă mi-ar plăcea să fiu regina tuturor oceanelor.

Aşa că el nu se află la curte când soseşte un emisar trimis de tatăl meu, un slujbaş cu ochi de vultur, pe nume Thomas Wolsey, care vrea să vorbească cu James în legătură cu menținerea păcii. Și din această pricină sunt foarte stânjenită să spun că regele nu e la curte, ci a mers să încerce cum trag noile tunuri şi să vegheze la construirea unor vase de război.

Însă Wolsey nu se dă bătut, căci Scoția a încălcat alianța, iar el are sarcina să se asigure că James are de gând să mențină pacea. E numai vina bastarzilor lui, care îmi fac iarăşi necazuri. James Hamilton, numit recent conte de Arran, înnobilat chiar în ziua nunții mele, i-a însoțit pe cei doi frați ai săi până în Italia şi s-a întors acasă prin Anglia, fără a avea un permis de liberă trecere, astfel că a fost arestat. Atenția ridicolă pe care o acordă soțul meu bastarzilor săi are încă o dată urmări rele, de data aceasta a dat naştere unei adevărate încurcături.

N-oi înțelege eu prea bine, deşi toată lumea încearcă să-mi explice termenii şi clauzele nesfârşite ale tratatului, dar până şi una ca mine poate pricepe despre ce vorbeşte Thomas Wolsey, în vreme ce aşteptăm să se întoarcă James din Leith. Acesta zice că Franța încearcă să-l facă pe soțul meu să reînnoiască vechea lor alianță, iar tatăl meu se luptă să-l facă să respecte Tratatul de Pace Veşnică. Cum căsătoria noastră a fost o parte din acest tratat, soțul meu ar trebui să-l respecte aşa cum respectă căsătoria noastră. S-a însurat cu o prințesă a Angliei, aşa că ar trebui să păstreze pacea pentru totdeauna: asta înseamnă veşnic. N-ar trebui să facă o alianță cu Franța şi nu are nevoie de arme, de o flotă şi de cel mai mare tun din lume.

Thomas Wolsey trebuie să-i explice aceste lucruri soțului meu, aşa că trimit imediat după el. Wolsey vorbeşte fără încetare cu mine, în speranța că îl voi convinge pe James să renunțe la alianța cu Franța şi s-o aleagă pe cea cu Anglia. Soțul meu, însă, este

foarte alunecos, iar atunci când în sfârşit se întoarce la curte şi reuşim să vorbim între patru ochi, mă mângâie uşor pe obraz şi zice:

— Care este mottoul meu? Care va fi mottoul fiului nostru?

— În apărarea mea, spun eu, pe un ton posac.

— Întocmai, zice el. Felul în care îmi duc viaţa, alianţele şi tot ce fac în fiecare zi e ca să-mi apăr şi să-mi întăresc regatul şi, nici măcar tu, prinţesă fără seamăn, nu mă vei îndupleca să-mi pun în primejdie ţara, insultându-i pe francezi.

— Francezii nu ne sunt de nici un folos, îi spun. Singura alianţă de care avem nevoie e cu Anglia.

— Sunt sigur că ai dreptate, nobila mea soţie, zice. Iar dacă Anglia va deveni un vecin mai de nădejde decât este în acest moment, atunci alianţa noastră va continua vreme îndelungată.

— Sper să nu uiţi că înainte de a fi regina Scoției, m-am născut prinţesă a Angliei, îi zic.

Mă plesneşte uşor peste fund, de parcă aş fi una dintre târfele lui.

— Nu uit niciodată însemnătatea ta, spune el zâmbind. N-aş îndrăzni să fac una ca asta.

— Prin urmare, ce-i vei spune lui Thomas Wolsey? insist eu.

— Mă voi întâlni cu el şi vom vorbi pe îndelete, promite el. Şi în cele din urmă, îi voi spune că ţelurile mele sunt aceleaşi dintotdeauna: să păstrez pacea cu Anglia şi să menţin relaţii apropiate cu Franţa. De ce m-aş împrieteni cu una şi nu cu cealaltă? Când amândouă sunt la fel de primejdioase? Când tot ceea ce vor este să mă înghită, şi își amintesc de noi numai pentru a se ameninţa reciproc.

Wolsey mi-a adus o scrisoare de la Caterina şi, în timp ce el şi James discută cu înflăcărare, merg să o citesc singurică, în odaia mea. Caterina e plină de compasiune şi blândețe când îmi vorbeşte despre multele femei care pierd un copil, mai cu seamă pe primul, şi mă îndeamnă să mă odihnesc şi să-mi păstrez nădejdea că Dumnezeu îmi va dărui un fiu şi un moştenitor. *Nu cunosc nici un motiv să nu fii fertilă și să te bucuri de fericire*, scrie ea afectată. *Nu am habar să existe un blestem împotriva Tudorilor.* Încerc să mă gândesc că aceste cuvinte ale Caterinei nu sunt decât exprimarea unei afecţiuni între surori, în nici un caz nu vreau să mă gândesc la blesteme şi la morți provocate de naştere.

Cât despre mine, încheie ea scrisoarea, de parcă situația ei ar fi cu mult mai fericită decât a mea, *treburile nu merg bine. Tatăl meu nu vrea să trimită restul zestrei până când nu mă mărit cu prințul, iar tatăl tău nu vrea să-mi plătească moștenirea de văduvă până când nu primește zestrea. Sunt un pion între doi regi de seamă și nu am deloc bani, nici companie, căci, deși locuiesc la curte, nu sunt luată în seamă și sunt adesea trecută cu vederea. Îl văd pe fratele tău atât de rar, încât mă întreb dacă măcar își amintește că suntem logodiți; mă tem că a fost pus la cale împotriva mea. Pe Mary o văd numai atunci când tatăl tău vrea să-l impresioneze pe ambasadorul Spaniei. Pe măsură ce crește e tot mai frumoasă și e atât de drăgălașă că nici nu-ți pot spune! E singura mea prietenă la curte. Am început s-o învăț spaniolă, dar nu i se dă voie să vină des la mine. Sunt prinsă în capcană la Londra, în sărăcie, nici văduvă, nici mireasă.*

Oare ai putea să-i vorbești despre mine bunicii tale, oare s-ar putea îngriji măcar ca servitorii mei să fie plătiți? Aș fi recunoscătoare să-mi împrumute rochii din garderoba regală. Fără rochii, nu pot merge la cină și sunt nevoită să merg la culcare flămândă dacă cei de la bucătărie uită să-mi trimită ceva în cameră. Oare ai putea să mă ajuți? Nu știu încotro s-o apuc, iar bărbații care ar trebui să mă sfătuiască sunt hotărâți să mă folosească pentru propriile lor țeluri.

[21] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoția, iulie 1508

Mă ascund în odăile întunecate și stătute, unde o să-mi duc sarcina săptămâni în șir, în izolare și tăcere. Îmi jur că nu mă voi gândi la blestemul de care a pomenit James, că nu voi lua în seamă vorbele lui – sunt ridicole, el însuși e ridicol. Toată lumea știe că tiranul de Richard al III-lea e cel care i-a aruncat pe prinți în Turn și i-a ucis, ca să poată pune mâna pe tronul nepotului său.

Toată lumea ştie că tatăl meu a salvat Anglia de acest monstru. Noi, Tudorii, suntem binecuvântați pentru asta; nu există nici un blestem asupra noastră.

Bătălia de la Bosworth arată că Dumnezeu a fost de partea Tudorilor. Mama mea s-a măritat cu Henric Tudor, deşi ea era Plantagenet – roza roşie a cuprins-o pe cea albă şi au dat naştere rozei Tudor. Ei l-au conceput pe Arthur, apoi m-au avut pe mine. Aceasta este o mărturie grăitoare că acest neam este binecuvântat de Dumnezeu, neîntinat, ocolit de orice blestem. Ar trebui să fie îndeajuns de grăitor pentru oricine. Pentru mine este, cu siguranță, grăitoare căci bunica m-a ținut departe de orice superstiție şi erezie şi am crescut ştiind că Tudorii sunt aleşii lui Dumnezeu şi spița regală aleasă a Anglie, iar Dumnezeu e cel care m-a chemat în poziția mea de vază, pentru că sunt aleasa Lui şi a ei.

Îmi este de ajuns să mă gândesc, de asemenea, la Caterina, care nu mai este arogantă; acum este o prințesă care imploră să fie măritată în familia Tudorilor şi care mă asigură că nu există nici o umbra aruncată asupra noastră. Mă gândesc la ea, împovărată de sărăcie şi singurătate, în cămăruțele destinate paraziților la curte, în timp ce eu stau în cele mai bune odăi, în cel mai frumos palat din regiune şi mă gândesc la ea cu duioşie şi bunătate. Îi răspund cu multă înțelegere:

Draga mea soră,

Bineînţeles că-i voi scrie bunicii şi, de asemenea, tatălui meu, voi face ce-mi va sta în puteri pentru tine. Cine s-ar fi gândit când ai venit în Anglia atât de fastuos – ţin minte că am fost foarte fascinată de şireturile tale din aur! – ca acum să te afli într-o poziţie atât de joasă? Te compătimesc din toată inima şi mă voi ruga pentru întoarcerea ta în siguranţă în Spania dacă nu se pot aranja lucrurile în Anglia.

Sora ta, regina Margaret

Am artoforul pregătit în odaia mea pentru această perioadă, iar duhovnicul meu şi bunele femei de la mânăstirea Holyrood se roagă pentru mine tot timpul. Nu am nici o temere, în ciuda

a tot ce zice soțul meu. În sinea mea îmi spun, cu dispreț, că el e un bărbat care poartă cămașă de penitență din păr de animal, care se încinge la brâu cu un ciliciu, care și-a ucis propriul tată, un rege miruit – bineînțeles că vede pretutindeni blesteme și moarte. Zău așa, ar trebui să meargă la Ierusalim cât mai degrabă cu putință. Cum altfel poate recăpăta ajutorul lui Dumnezeu, dacă nu printr-o cruciadă? Păcatele lui nu sunt niște greșeli nevinovate, pe care să le poți îndrepta spunând de câteva ori Ave Maria, povățuit de un preot neatent. El nu e ca mine, care m-am născut pentru măreție cu binecuvântarea lui Dumnezeu.

Nu mă tem de această naștere, căci este una ușoară. Bebelușul e o mare dezamăgire, pentru că este o prințesă, dar cred că îi voi pune numele de Margaret și o voi ruga pe bunica mea să-i fie nașă și să vină la botezul ei. Copilul e luat de doică la sânul ei, dar nu suge cum trebuie și văd că femeia schimbă priviri cu una dintre slujitoarele care se ocupă de legănatul fetiței, cu oarecare neliniște. Mie nu-mi zic nimic și le las să mă spele și să-mi lege părțile intime cu mușchi și plante medicinale și mă duc la culcare. Când mă trezesc, copila e moartă.

De această dată, soțul meu îmi vorbește cu blândețe. Vine în odaia mea de lehuzie, deși nici un bărbat nu ar avea voie să intre – până și preotul s-a rugat cu mine de pe partea cealaltă a unui paravan din voal. Însă James intră în liniște, făcându-le semn femeilor să se dea la o parte, în timp ce ele se plimbă de colo-colo și îl mustră, și mă ține de mână pe când stau întinsă în pat, cu toate că încă nu mi s-a făcut o slujbă după naștere și sunt încă impură. Nu plâng; e ciudat că el nu zice nimic de tăcerea mea. Nu-mi vine să plâng. Îmi vine să dorm. Mi-aș dori să dorm și să nu mă mai trezesc niciodată.

— Biata mea iubită, zice el.

— Îmi pare rău.

Abia pot să vorbesc, dar trebuie să-i cer iertare. Trebuie să fie ceva în neregulă cu mine, de mi-au murit doi prunci unul după altul. Vestea va ajunge și în Anglia, iar Caterina o să creadă

că s-a abătut ceva asupra mea, asupra Tudorilor şi „Vai, nici uneia dintre noi nu i s-a întâmplat niciodată". Mary e prea tânără şi prostuţă ca să ştie că pierderea unui copil este cel mai rău lucru care i se poate întâmpla unei regine, dar Caterina se va grăbi să mă compare cu mama ei care a dat naştere atâtor copii şi cu simbolul rodiei şi va aduce vorba de măritişul ei cu Harry.

— E doar ceasul rău, zice James, de parcă n-a auzit niciodată de vreun blestem şi nici n-a adus vorba despre asta. E bine că ştim că putem face copii şi că tu poţi să duci sarcina la bun sfârşit. Asta e încercarea cea mai grea , draga mea, crede-mă. Următorul va trăi, sunt sigur de asta.

— Băiat, spun eu încet.

— Mă voi ruga să fie aşa. Voi merge în pelerinaj. Tu să te odihneşti şi să te înzdrăveneşti, iar când vom fi bătrâni şi curtea va fi plină de nepoţi şi strănepoţi, ne vom ruga pentru sufletele acestor micuţi. Ne vom aduce aminte de ei în rugăciunile noastre, dar vom uita această durere. Totul va fi bine, Margaret.

— Ziceai de un blestem..., încep eu.

James schiţează un gest, ca pentru a alunga acest gând.

— Am vorbit mânat de durere, de frică şi de mânie. Am greşit vorbindu-ţi astfel. Eşti prea tânără şi ai fost crescută să te consideri mai presus de greşeală. Viaţa îţi va arăta că e tocmai pe dos. N-ai nevoie de mine să te zoresc să capeţi înţelepciunea deznădejdii.

— Nu sunt o proastă, spun cu trufie.

El îşi plecă capul.

— Asta e bine, căci eu cu certitudine sunt.

Cred c-o să-i scriu surorii mele Mary, de vreme ce acum e logodită cu moştenitorul celui mai de seamă dintre regii creştini, ca să o previn să nu fie din cale-afară de mândră, căci s-ar putea să se mărite cu un bărbat de seamă, dar să nu-i ofere un moştenitor. Toate veştile din Anglia spun la nesfârşit că Mary devine din ce în ce mai frumoasă, dar asta nu înseamnă că va fi fertilă

sau capabilă să crească un prunc puternic. Cred c-ar trebui să știe că durerea mea ar putea fi și durerea ei; nu trebuie să se încreadă că o să scape basma curată. Cred c-o să-i spun că s-ar putea ca Tudorii să nu fie atât de grozavi și de binecuvântați de Dumnezeu. Cred c-o să-i zic că s-ar putea să nu aibă un destin atât de măreț cum îi prevede încrezătoare toată lumea și că n-ar trebui să creadă că ea va fi ocolită doar pentru că a fost mereu febletea tuturor și cel mai frumos copil.

Însă apoi ceva mă împiedică. E ciudat că, acum că am tocul și hârtia în față, mă pomenesc că nu vreau să o avertizez. Nu vreau să arunc o umbră asupra ei. Bineînțeles, gândul că ea dansează prin castelul Richmond, că face pe stăpâna la Greenwich, că ea e inima modei, a frumuseții și a extravaganței la o curte bogată mă calcă pe nervi, dar nu vreau să fiu cea care-i spune că familia noastră s-ar putea să nu fie atât de binecuvântată pe cât ne-am închipuit. S-ar putea să nu fim mereu norocoși. S-ar putea să existe o umbră care plutește deasupra numelui nostru; s-ar putea să trebuiască să plătim pentru moartea lui Edward de Warwick, pentru spânzurarea celui pe care noi l-am numit Perkin Warbeck, indiferent cine a fost el. Fără îndoială, noi am fost cei care am tras foloase de pe urma dispariției celor doi prinți Plantagenet din Turn. Poate că noi n-am făcut nimic, dar am avut cel mai mult de câștigat.

Așa că, în loc de asta, îi scriu bunicii și îi povestesc despre dezamăgirea și durerea mea și o întreb – pentru că poate știe ea – dacă există vreun motiv pentru care Dumnezeu și-ar întoarce fața de la mine și nu m-ar binecuvânta cu un fiu. De ce n-ar fi în stare o prințesă Tudor să aibă și să păstreze un băiat? Nu pomenesc de blestemul asupra Tudorilor sau despre Caterina aflată în sărăcie la curte – căci de ce m-ar asculta pe mine? – însă o întreb dacă știe de vreun motiv pentru care neamul nostru să nu fie puternic. Chiar mă întreb ce îmi va răspunde. Mă întreb dacă o să-mi spună adevărul.

[22] Castelul Stirling, Scoţia, Paşti, 1509

Venim la Stirling de Paşti, pe un ger cumplit, caii chinuindu-se prin troienele de zăpadă şi căruţele doldora împotmolindu-se şi sosind cu zile întârziere, astfel că pereţii mei sunt goi, fără tapiserii, nu am perdele în jurul patului, trebuie să dorm în pânză aspră, şi pe pernele mele nu sunt brodate blazoane.

Soţul meu râde şi spune că am fost răsfăţată de vremea blândă din Anglia, dar mie tot nu îmi vine să cred că poate fi atât de frig şi de întuneric în această perioadă a anului. Tânjesc după priveliştea oferită de iarba verde care răsare şi după cântul vioi al păsărilor dis-de-dimineaţă. Spun că voi rămâne în pat până se luminează, iar dacă asta se va dovedi a fi la amiază, atunci aşa să fie.

Îmi promite că voi rămâne în pat şi că el însuşi va aduce lemne pentru şemineu, că va încălzi şi va pune mirodenii într-o cană cu bere slabă pentru mine, lângă patul meu, pentru micul dejun. E vesel şi se poartă foarte frumos cu mine, iar eu sunt din nou grea, însufleţită de speranţă şi încredere: cred că de data asta voi avea noroc. Am suferit destul.

James intră în odaia mea într-o după-amiază, cu o hârtie în mână, să-mi citească din nou şi sper doar că nu e poezie scoţiană iarăşi. Acum înţeleg galica vorbită în Scoţia, dar poemele pe care mi le citeşte el sunt foarte lungi. Nu se aşază pe scaunul lui obişnuit, lângă şemineu, ci stă pe marginea patului meu, iar chipul îi este posomorât în timp ce se uită în jur după Eleanor Verney, doamna mea de onoare mai în vârstă, şi îi face un semn din mână să rămână cu noi. Îmi dau imediat seama că am primit veşti proaste din Anglia.

— E vorba de bunica? întreb.

— Nu, zice el. Va trebui să fii curajoasă, draga mea. E vorba de tatăl tău. A plecat dintre noi, Dumnezeu să-l odihnească.

— Tata a murit?

El dă din cap.

— Atunci Harry e rege? șoptesc eu, nevenindu-mi să cred.

— El va fi regele Henric al VIII-lea.

— Nu se poate.

James îmi aruncă un zâmbet forțat.

— M-am temut că vei fi foarte îndurerată.

— O, sunt, sunt, îl asigur eu, nesimțind nimic. E un șoc, deși știam că era bolnav. Bunica zicea întotdeauna că e bolnav.

— Va fi greu pentru țară, zice el. Fratele tău e destul de necunoscut și e lipsit de pricepere. Tatăl tău nu i-a oferit nici o putere. Nu l-a învățat arta guvernării.

— Întotdeauna a fost vorba să fie Arthur.

— Nu mai e așa de mulți ani.

Simt cum mă podidesc lacrimile.

— Sunt orfană, zic eu, jelindu-mă.

El stă lângă mine și mă cuprinde cu brațul.

— Ai o familie aici. Iar dacă Harry va păstra pacea așa cum ar trebui să o facă, poate vei putea să mergi în vizită când va urca pe tron.

— Mi-ar plăcea să fac asta, încuviințez eu.

— Dacă va păstra pacea. Ce crezi că o să facă? Este obligat de Tratatul de Pace Veșnică să ne respecte granițele și suveranitatea. Cu tatăl tău mă certam din cauza tâlharilor și piraților și pentru că el a încercat să-mi interzică o prietenie cu Franța. Crezi că Harry poate fi convins că pacea este în interesul nostru, al tuturor? Crezi că va fi un vecin mai puțin dificil decât tatăl tău? Ai vreo influență asupra lui?

— O, sunt sigură că pot să-l înduplec. Sunt sigură că pot să-i explic. Aș putea merge la Londra să-i spun.

— După ce vei fi dat naștere unui băiețel frumos. Atunci vei fi ambasador. Nu poate fi vorba de călătorit până când nu veți fi amândoi sănătoși și puternici.

— O, da, dar atunci...

Mă gândesc la cât de minunat va fi să mă întorc în Anglia, cu fratele meu mai mic ca Rege al Angliei, cu mama regelui având o poziție inferioară și redenumită Bunica Regelui și cu Mary, o

simplă prinţesă, pe când eu voi fi o regină cu un prinţ în leagăn, care a adus pace celor două ţări. Voi avea un convoi de bagaje care să se întindă mile întregi. Vor vedea bijuteriile pe care James mi le-a dăruit; îmi vor admira rochiile.

— Şi ai o moştenire, spune soţul meu.

— Da?

— Da. Nu ştiu exact ce anume vei avea, dar el a murit fiind extrem de bogat. Va fi o sumă destul de mare.

— Va fi doar a mea? întreb. Nu trebuie să meargă la tine?

El clatină din cap.

— Tu o să o păstrezi pe toată, micuţa mea zgârcită. Îţi va reveni în întregime.

Simt cum mă podidesc din nou lacrimile.

— Va fi o alinare. În durerea mea. În marea mea durere.

— O, şi n-o să-ţi vină să crezi, zice soţul meu, ştergându-mi cu blândeţe lacrimile cu dosul palmei. Prima acţiune a fratelui tău este să-i pedepsească pe sfetnicii tatălui său care impuneau poporului dări excesive.

— O, da?

Dările nu mă interesează deloc.

— Iar a doua este să anunţe căsătoria lui cu prinţesa văduvă. Urmează să se însoare în sfârşit cu Caterina de Aragon. A fost sub ochii lui vreme de şapte ani; se vor căsători în câteva zile. Sau poate că deja sunt căsătoriţi. Drumurile sunt foarte proaste şi scrisoarea asta e datată acum multe zile.

Mă cuprinde un sentiment vecin cu groaza. s.

— Nu. Sigur nu. Nu ea. Trebuie să fi înţeles tu greşit. Lasă-mă să văd scrisoarea.

Mi-o dă. Este o veste oficială venită direct de la herald. Vorbeşte doar de moartea tatălui meu şi de declaraţia pentru Harry. Mă uit la titlul lui de parcă tot nu-mi vine să cred. Urmează apoi vestea că Harry se va însura cu prinţesa văduvă. E negru pe alb, cu scris de mână înflorit. Sunt sigilii în partea de jos – nu poate exista vreo îndoială.

— Ea va fi regina Angliei, zic eu.

Îndată, compasiunea mea pentru anii ei de singurătate la periferia curţii, ignorată de toată lumea, încercând să supravieţuiască

din vânzarea veselei, mă părăseşte complet. Nu-mi pot redeştepta mila pentru sărmana mea soră văduvită. În schimb, mă gândesc că a jucat un joc de noroc monstruos şi acesta a dat roade. Și-a pus în jos sănătatea şi siguranța şi a câştigat. A mizat că va rezista mai mult decât tatăl meu. L-a învins trăind mai mult ca el; pur şi simplu, şi-a dorit ca el să moară.

— Prefăcuta aia a câştigat.

James râde sincer amuzat de dispreţul din vocea mea.

— Credeam că o iubeşti.

— O iubesc! zic eu, dar sunt cuprinsă de un val de gelozie. Am iubit-o. Pur şi simplu o iubesc în mod firesc mai mult când e săracă şi nefericită decât când triumfă împotriva mea.

— Nu, de ce? A aşteptat îndeajuns de mult pentru răsplata ei. Și-a câştigat-o pe merit. Se zice că aproape a murit de foame în ultima vreme.

— Nu înţelegi. L-a dezamăgit pe Arthur şi am crezut că tata o va pedepsi nelăsând-o să se mărite cu Harry, nici să se întoarcă în Spania. Caterina e cu mulţi ani mai mare decât Harry. Căsătoria este foarte nepotrivită.

— Sunt doar cinci ani.

— E văduva fratelui lui!

— Au o dispensă de la papă.

— Ea nu e...

Îmi încleştez mâinile în pumni. Nu pot să-i explic.

— N-o cunoşti. E ambiţioasă – vrea tronul, nu pe Harry. Bunica mea nu... Eu nu... E mândră. Nu e potrivită. Nu se va ridica niciodată la nivelul mamei mele.

James mă ia tandru de mâini.

— Harry va trebui să ia locul tatălui tău, iar ea va trebui să ia locul mamei tale. Nu în inima ta, desigur. Dar pe tron. Anglia trebuie să aibă un rege şi o regină şi vor fi Harry şi Caterina de Aragon. Dumnezeu să-i binecuvânteze şi să-i apere.

— Amin, zic eu bosumflată, dar nu pot să spun asta din suflet şi nu o fac.

[23] Castelul Stirling, Scoţia, vara anului 1509

Pe când zăpada stăruie pe culmile munţilor noştri scoţieni, şi vânturile îngheţate şuieră dinspre est, mă gândesc la cei doi, în Anglia, în această primă vară miraculoasă a lui Harry, bucurându-se de titlurile pe care le-au câştigat printr-un ghinion al tatălui meu: rege şi regină, profitând de moartea celor mai buni decât ei. Mă gândesc la Caterina, spunând că acesta este destinul ei, aşteptând şi trăgând de timp. Mă gândesc la ea spunând că va trăi mai mult decât tatăl meu şi aşa s-a întâmplat. Mă gândesc că acolo nu e vorba de iubire adevărată, ci doar de ambiţie şi vanitate. Harry a furat-o pe soţia fratelui său; Caterina l-a prins în mreje pe moştenitorul Angliei. Cred că amândoi sunt vrednici de dispreţ şi că nu există durere adevărată atunci când băiatul mai mic poartă pantofii răposatului său frate, şi văduva îşi leapădă doliul.

Iar apoi soseşte un alt mesager, luptându-se cu noroiul îngheţat şi râurile Angliei ieşite din matcă, aducând veşti urgente. Bunica mea a murit. Se zice că a mâncat prea mult la banchetul de încoronare – alinându-şi durerea cu lebădă friptă. Dar eu mă gândesc că poate nu mai avea nimic pentru care să trăiască, odată ce şi-a văzut nepotul pe tron şi şi-a dat seama că munca ei pentru Tudori – atât cea publică, cât şi cea secretă – s-a încheiat, ştiind că tronul e în mâinile noastre şi aşa o să rămână pentru totdeauna Încerc un sentiment de durere pentru bunica mea, care m-a crescut şi m-a îndrumat cu atâta rigoare, dar mintea mea se întoarce întruna la gândul că, odată dispărută bătrâna lady, Caterina va fi stăpâna absolută a curţii şi nu va fi nimeni care să treacă peste ea. Nici măcar mamei mele nu i se dădea voie în odăile reginei – ele au fost întotdeauna rezervate pentru mama regelui. Dar Caterina se va descurca chiar mai bine decât mama; va fi regină fără o soacră care să o pună în umbră, liberă să facă ce vrea. În mod cert, Harry nu va şti cum s-o pună la locul ei. Se va purta cu ea de parcă ar fi regină de drept, asemenea mamei ei lipsite de trăsături

feminine, Isabela a Spaniei. Va fi triumfătoare, sărind de la sărăcie la a fi regină, dintr-un capriciu al lui Harry. Se va crede învingătoare în toate, se va crede aleasa lui Dumnezeu Însuşi. Mama ei s-a autointitulat *conchistadora*. Caterina a fost crescută să domnească cu mână de fier peste toţi.

Îi scriu lui Mary:

Sunt sigură că încoronarea şi nunta vor fi grandioase şi sunt sigură că te vei distra la ele; dar trebuie să-i fii o soră bună Caterinei şi să-i aminteşti să-i fie recunoscătore lui Harry că a ridicat-o în această poziţie de seamă, când ea căzuse atât de jos. Fratele nostru a fost generos să recunoască logodna lui cu ea, deşi nu era obligat să facă asta. Ar trebui să o avertizezi asupra mândriei şi lăcomiei care îşi pot face loc în noua ei poziţie. Desigur, mă bucur nespus de extraordinara ei înălţare, dar n-am fi nişte surori bune dacă nu am preveni-o să nu cadă în păcatul ambiţiei şi rivalităţii cu noi, care suntem născute Tudor.

[24] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoţia, toamna anului 1509

James are ambasadori la noua curte a lui Harry, iar aceştia ne dau de ştire că, întocmai cum m-am temut, tânărul cuplu cheltuieşte peste măsură pe haine, festinuri, turniruri şi muzică. Sunt dansuri în fiecare seară şi, pare-se, Harry compune cântece pentru propriii săi corişti, şi chiar poezii. Sarcina mea nu este una uşoară şi greţurile mele se înrăutăţesc, jur, din pricina acestor veşti despre Caterina dansând în rochii din ţesătură cu fir de aur, despre draperiile de la loja ei de turnir, cusute peste tot cu litere micuţe de K şi H din aur, despre blazonul ei cu rodie gravat pe fiecare ornament din piatră, despre barca ei cu perdele din mătase, despre caii ei nemaipomeniţi, garderoba ei frumoasă şi lăcomia cu care îşi cumpără bijuterii.

Sunt atât de însetată să primesc aceste veşti despre cea mai frumoasă curte din Europa, încât lumea crede că ador să aud despre fericirea fratelui meu. Zâmbesc uşor, spun „da". Toate astea sunt îndeajuns de neliniştitoare, însă veştile despre bogăţia şi libertatea surorii mele Mary sunt încă şi mai rele pentru mine. Va fi complet nesupravegheată – deoarece Caterina nu-i va porunci niciodată – şi Harry pur şi simplu o va îneca în bijuterii şi rochii splendide ca să se dea mare cu ea. Toată lumea îmi spune că e cea mai frumoasă prinţesă din întreaga Europă. Harry o va folosi ca marionetă pentru a etala bijuteriile coroanei; va pune să i se picteze portretul şi îl va trimite prin toată Creştinătatea pentru a se grozăvi cu cât e de frumoasă. Îmi imaginez că se fac deja pariuri dacă Mary o să-l lase baltă pe Carlos de Castilia şi o să se mărite cu un alt pretendent, dacă vor putea găsi pe cineva mai de vază. Nu cred că pot îndura să văd un alt tablou cu o altă logodnă. Nu pot să suport să primesc o altă scrisoare de la Mary în care să se laude cu darurile ei de logodnă – rubinul ăla! Şi n-or s-o oblige să-l returneze, sunt sigură.

Îmi scrie chiar Caterina. Este prima ei scrisoare împodobită cu sigiliul regal în partea de jos. Mi se pare extrem de enervantă:

Am fost mereu surori şi acum sunt sora ta şi o regină-soră. Eu şi fratele tău i-am plâns pe scumpul vostru tată şi pe buna voastră bunică şi suntem foarte fericiţi împreună. Am fi foarte bucuroşi dacă ai putea să faci o vizită la curte la vară, când drumurile vor fi bune.

Desigur vrei veşti despre surioara ta. Locuieşte cu noi la curte şi cred că se face mai frumoasă pe zi ce trece. Sunt foarte fericită că e logodită cu cineva din familia mea şi, astfel, când ne va părăsi, se va duce în fostul meu cămin şi ştiu că vor fi încântaţi de pielea ei albă şi părul ei auriu şi de frumuseţea firii ei blânde. Foloseşte garderoba şi bijuteriile mele şi uneori dansăm împreună seara şi lumea exclamă la imaginea pe care o oferim: ni se zice Graţia şi Frumoasa – foarte nostim. O să-ţi scrie data viitoare. Încerc să o fac să se ţină de studiile ei – dar ştii cât de jucăuşă şi năzdrăvană e.

Sper că în curând voi două veţi fi mătuşile regale ale unui mic prinţ. Da, sunt însărcinată! Voi fi foarte fericită să-i dăruiesc fratelui tău un fiu şi un moştenitor. Cât de binecuvântaţi suntem!

Mă rog pentru tine în fiecare zi și știu că te gândești la mine și la sora noastră Mary și la scumpul meu soț, fratele vostru, regele. Știu că în mod sigur simți, așa cum simțim cu toții, că anii noștri întunecați au rămas în urmă și noi trei trebuie să ne rugăm ca binecuvântările noastre să continue. Dumnezeu să te binecuvânteze, soră.

Caterina

Scrâșnesc din dinți. Scriu un răspuns. Spun cât de încântată sunt pentru ea. Explic că mi-e rău dimineața, dar unii zic că asta dovedește că va fi băiat. Zic că mi se dă supă de vită. Nu mi-e frică de naștere, pentru că am mai trecut prin asta, și sunt, de asemenea, foarte tânără, am doar 19 ani. Este mult mai puțin primejdios să ai copii când ești o mamă tânără, toată lumea zice asta. Și Caterina cum se simte? Cum îi e la vârsta de 23 de ani? Însărcinată cu primul copil la 23 de ani?

Nu-mi răspunde la asta și mai întâi râd în sinea mea la gândul de a o chinui cu vârsta ei și a-i aminti de anii lungi în care a așteptat ca văduvă, anii când ar fi putut să se mărite cu Harry și să conceapă un copil, și apoi – când tăcerea ei continuă – mă simt jignită, gândindu-mă că se crede prea importantă pentru a fi obligată să răspundă prompt. De asemenea, a zis că Mary îmi va scrie și nu-i face nici o favoare copilei dacă îi dă voie să fie neglijentă și leneșă. Ar trebui să-și aducă aminte că sunt cumnata ei și eu însămi regină în toată legea. Ar trebui să-și aducă aminte că prietenia mea e valoroasă, că pacea veșnică este creația mea, că suntem vecine regale și că soțul meu e un rege mare. De bună seamă, ar fi trebuit să-mi răspundă prompt când m-am ostenit să-i scriu.

În octombrie, neavând nici o vorbă de la nici una dintre așa-zisele mele surori, le scriu de pe patul de lăuză ca să le spun că am născut un băiat. Știu că scriu ca și cum ar fi triumful meu. Nu sunt în stare să-mi stăpânesc avântul – chiar este triumful meu. I-am dăruit un băiat vigurosului meu soț, și orice ar înfăptui Caterina în viitoarea ei sarcină eu am făcut deja asta și am făcut-o înaintea ei, așa că trebuie să se știe asta la Londra. I-am dăruit soțului meu un fiu și un moștenitor, iar acest băiat este și fiul și moștenitorul Angliei – până când Caterina își va face

datoria aşa cum mi-am făcut-o eu. Până atunci, moştenitorul coroanelor Scoţiei şi Angliei e în leagănul meu aurit, eu sunt cea care dă dă naştere primului Tudor din a treia spiţă regală. Fără nepoţi care să-i urmeze la tron tatălui meu, nu suntem o dinastie, nu suntem nimic fără fii, iar eu, nu Mary şi nici Caterina, sunt cea care are un prinţ Tudor în odaia copiilor în seara asta.

[25] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoția, Crăciunul anului 1509

Sărbătorim Crăciunul în cel mai grandios mod pe care şi-l poate permite Scoţia, cu spectacole de bal mascat şi deghizări, dansuri şi banchete, iar John Damien, alchimistul, construieşte un aparat care poate zbura prin cameră precum o pasăre captivă, ceea ce-i face pe oameni să ţipe înspăimântaţi. James îmi dăruieşte un lănţişor din aur şi bijuterii care se pun în păr şi îmi spune că sunt cea mai frumoasă regină pe care a avut-o vreodată Scoţia. Arăt bine, ştiu. Rochiile mele sunt prea strâmte şi li s-a dat drumul la cusături, iar şireturile mi-au fost strânse mai slab, dar James zice că sunt frumoasă şi veselă, aşa cum ar trebui să fie o nevastă şi că el n-are nimic împotriva unui trup plinuţ.

[26] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoţia, primăvara anului 1510

James şi cu mine suntem atât de fericiţi, încât nici măcar întoarcerea de la Padua a celor doi bastarzi nu ne învrăjbeşte. Alexander, care a fost numit arhiepiscop de St. Andrews, şi fratele lui vitreg

James, conte de Moray, vin să-și prezinte omagiile, iar eu îi întâmpin cu o politețe rece. Li-l arăt amândurora pe fiul legitim al tatălui lor și le spun că acesta este Arthur, prințul Scoției și al Insulelor și duce de Rothesay. Amândoi îngenunchează lângă micuțul leagăn și jură credință, iar Alexander clipește din ochii miopi din spatele ochelarilor rotunzi cocoțați pe vârful nasului și zice șovăitor:

— E atât de mic pentru un titlu atât de mare.

Asta mă face să râd.

Nici măcar nu mă împotrivesc când soțul meu îl numește pe Alexander lord cancelar.

— Am nevoie de cineva în care să mă pot încrede pe deplin, zice el.

— E un copil, spune eu, pe un ton iritat.

— În Scoția, ne maturizăm devreme.

— Ei bine, atâta timp cât știe că toată învățătura lui a fost în folosul fratelui său vitreg...

— Sunt sigur că Desiderius Erasmus n-a uitat asta nici o clipă, zice James, cu surâsul lui prefăcut.

Spre uimirea mea, Caterina îmi răspunde în sfârșit, scriindu-mi cu mâna ei, punând sigiliul ei cu rodie. Este o scrisoare particulară pentru a-mi spune că este foarte tristă și rușinată, că a pierdut copilul pe care-l purta în pântece, deși ar fi fost o fetiță, simte că a eșuat în a înfăptui singurul lucru care-i lipsește lui Harry, singurul lucru de care au nevoie pentru a face ca fericirea lor să fie desăvârșită.

Șocul acestei vești alungă sentimentul meu întemeiat de jignire. Mă face să mă gândesc la fetița mea care a murit și la fiul de dinaintea ei. Îmi dau seama cât de crudă am fost necăjind-o că va fi mamă pentru prima oară la 23 de ani. A fost o glumă proastă când a citit asta și a pierdut copilul. Sunt cuprinsă de remușcare și mi-e rușine că am îngăduit ca rivalitatea noastră să se transforme în venin. Iau scrisoarea și mă duc la capelă să mă rog pentru micul suflet al pruncului pierdut. Mă rog pentru alinarea durerii Caterinei, mă rog pentru alinarea dezamăgirii fratelui meu și pentru tronul Angliei. Mă rog să li se dăruiască un fiu și un moștenitor Tudor, să i se dăruiască un fiu tinerei femei care mi-e soră de opt ani, pe care când am iubit-o, când am

invidiat-o, dar care s-a aflat în inima și în rugăciunile mele de atâta timp.

Iar apoi îmi plec capul și îi șoptesc Sfintei Margareta, cea care a fost înghițită de un dragon și care trebuie să fi cunoscut, așa cum cunosc eu, tainicul salt către bucuria de a fi salvată de la cel mai rău lucru care se poate întâmpla. Margareta a ieșit nevătămată din pântecul dragonului, iar eu am scăpat din chinurile facerii cu un fiu și un moștenitor – singurul fiu și moștenitor Tudor. Nu i-aș dori niciodată Caterinei răul, nici lui Harry sau lui Mary – de fapt, o compătimesc sincer pentru pierderea pe care au suferit-o –, dar fiul meu Arthur este moștenitor al Scoției și al Angliei și așa va fi până când ea va avea un băiat. Fiul ei, când va veni pe lume, îl va da la o parte pe al meu. Cine m-ar putea învinovăți pentru o mică bucurie ascunsă că eu am un fiu, și ea nu?

Ambasadorul la Londra scrie pentru a ne da de știre că, deși a pierdut un copil, o fată, Caterina era – slavă Domnului – însărcinată cu gemeni și are totuși un prunc.

— Asta e neobișnuit, spune soțul meu pe când citește scrisoarea cu glas tare lângă foc, în dormitorul meu, după ce a poruncit doamnelor mele de onoare să plece. E norocoasă.

Simt că-mi ies din fire la gândul că ea avea un băiat în pântec în timp ce mă rugam în genunchi să-și găsească alinarea pentru suferința ei. Ce ridicol să-mi scrie o scrisoare atât de tragică, deși încă era însărcinată cu un copil. Atâta zgomot pentru nimic!

— Cum adică neobișnuit? întreb pe un ton înțepat, enervată că soțul meu este atât de pasionat de activitatea medicilor, citind el însuși cărțile lor groaznice și uitându-se la desene scârboase cu inimi bolnave și intestine umflate.

— Este surprinzător că nu a pierdut ambii copii când a pierdut unul, zice el, recitind scrisoarea. Dumnezeu s-o binecuvânteze, sper că așa este, dar e foarte neobișnuit să pierzi un geamăn și să-l păstrezi pe celălalt. Mă întreb cum de și-a dat seama. Mare păcat că nu poate fi examinată de un medic. S-ar putea doar să nu-i fi revenit menstruația, dar să nu fie însărcinată.

Îmi astup urechile.

— Nu poți vorbi despre menstruația reginei Angliei! protestez eu.

El râde de mine, dându-mi mâinile la o parte.

— Știu că așa crezi, dar e o femeie ca oricare alta.

— Nu aș accepta niciodată un medic, chiar dacă aș fi pe moarte în timpul nașterii! spun eu răspicat. Cum să se apropie un bărbat de o regină într-un asemenea moment? Bunica mea a scris clar că regina trebuie să intre într-o perioadă de izolare în timpul sarcinii și să fie slujită numai de femei, în întunericul unei camere încuiate și cu obloanele trase. Regina nu poate nici măcar să-l vadă pe preotul care vine să-i țină mesa - acesta trebuie să-i dea anafura printr-un paravan.

— Dar dacă o femeie însărcinată are nevoie de cunoștințele unui medic? se împotrivește el. Dacă e ceva în neregulă? Bunica ta n-a fost ea însăși cât pe ce să moară când a născut? N-ar fi fost mai bine pentru ea dacă ar fi avut un medic care să o sfătuiască?

— Ce să știe un bărbat despre asemenea lucruri?

— O, Margaret, nu fi prostuță! Nu e nici o taină. Vaca face vițe și purceaua purcei. Crezi că o regină naște un copil altfel decât femela unui animal?

Scot un mic țipăt.

— Nu vreau să aud așa ceva. E o erezie. Sau trădare. Sau ambele.

El îmi dă mâinile la o parte de pe fața uluită și mi le sărută pe amândouă cu blândețe

— Nu-i nevoie să auzi nimic din toate astea, îmi zice. Eu nu sunt precum ghicitorii de la crucea iarmarocului. Pot să am habar de ceva fără să strig în gura mare.

— În orice caz, trebuie să fie cea mai norocoasă femeie din lume, zic eu cu ciudă. Să atragi compasiunea cuiva pentru că ai pierdut o fiică și să fii însărcinată în continuare cu un fiu geamăn.

— Poate că e, încuviințează el. Chiar sper asta.

Se îndepărtează de mine și își dă jos cămașa. Ciliciul de la brâu scot un mic zăngănit.

— O, scoate-ți grozăvia aia, îi spun.

Se uită la mine.

— Cum dorești. Orice pentru a o mulțumi pe a doua cea mai norocoasă femeie din lume - dacă o poate mulțumi ceva, fiind mereu pe locul doi, o regină de mâna a doua, într-un regat de

mâna a doua, aşteptând ca băiatul ei nou-născut să fie silit să ocupe locul doi.

— Nu asta am vrut să spun, protestez eu.

James mă ia în braţe şi nu se sinchiseşte să-mi răspundă.

[27] Palatul Linlithgow, Scoţia, vara anului 1510

În mai, primesc o scurtă scrisoare de la Caterina scrisă de mâna ei, zicând că, până la urmă, se pare că nu exista un alt copil. Îmi scrie cu un scris mărunt şi înghesuit, de parcă şi-ar fi dorit să nu scrie deloc.

L-am implorat pe tatăl meu să nu-mi reproşeze. N-am făcut nimic nechibzuit sau greşit. Mi s-a spus că am pierdut un prunc, dar că i-am păstrat geamănul şi nu am ştiut că nu era nimic acolo până când burta mi s-a retras din nou ca după o balonare şi mi-a început menstruaţia. Cum aveam să ştiu? Nu mi-a spus nimeni. Cum aveam să ştiu?

Caterina zice că soţul ei a fost bunătatea întruchipată, dar că ea nu se poate opri din plâns. Dau scrisoarea la o parte şi nu mă pot urni să-i răspund la cât de furioasă sunt pe amândoi. Gândul că Harry este bun cu soţia lui – frăţiorul meu care niciodată nu s-a putut gândi decât la el însuşi! – şi Caterina de Arogant umilindu-se pentru a-şi cere scuze pentru ceva ce nu putea împiedica mă înfurie un pic. Cum ar fi fost dacă nu m-aş fi putut opri din plâns când mi-am pierdut copilul? N-aş mai fi făcut niciodată altul. De ce Caterina să se desfete în durere şi să o arate lumii întregi? N-ar trebui să arate un curaj de regină, aşa cum am făcut eu?

Trebuie poate să-i dau dreptate soţului meu în privinţa consultării ei de către un medic. Cum a putut lumea să-i spună că e însărcinată când tocmai lepădase un prunc? Cum de moaşele au

fost atât de proaste? Cum a putut ea să fie atât de proastă încât să le asculte?

Presupun că toată lumea încearcă să-i facă pe plac lui Harry, ca de obicei. Nimeni nu îndrăzneşte să-i dea veşti proaste, de vreme ce el nu îngăduie nimic ce contrazice propria-i voinţă. Întocmai precum bunica mea, are o idee despre cum ar trebui să fie lucrurile şi nu vrea să asculte dacă cineva zice că lumea nu este aşa. A fost dintotdeauna nespus de răsfăţat. Îmi imaginez că atunci când i-au zis că soţia lui a pierdut fetiţa, el s-a uitat la ei de parcă o astfel de dezamăgire ar fi pur şi simplu imposibilă, iar pe urmă au simţit cu toţii că trebuie să-i spună că ea încă e însărcinată, probabil cu un băiat. Acum, minciuna a fost dezvăluită, şi Caterina se va simţi mai rău ca oricând. Dar cine e de vină?

Mă duc în odaia regală a copiilor să-mi văd bebeluşul, moştenitorul Scoţiei şi Angliei, rotofei şi puternic, în braţele celei care-l leagănă.

— E bine? întreb.

Femeile îmi zâmbesc şi-mi spun că bebeluşul e foarte bine, mănâncă şi creşte pe zi ce trece

Mă întorc în odaia mea şi îi scriu Caterinei:

Slavă Domnului, fiul meu e puternic şi foarte sănătos. Suntem binecuvântaţi cu adevărat să-l avem. Îmi pare foarte rău să aud de încurcătura petrecută. Mă rog pentru tine în durerea şi stânjeneala ta.

— Nu-i scrie asta, zice soţul meu, uitându-se peste umărul meu şi citind nepoliticos scrisoarea mea personală.

O presar cu nisip ca să se usuce cerneala şi o flutur deasupra capului ca el să nu poată citi vorbele mele compătimitoare.

— E doar o scrisoare între surori, îi spun.

— N-o trimite. Are ea destule necazuri, n-o mai împovăra şi cu mila ta.

— Mila nu e o povară.

— E una dintre cele mai rele.

— Oricum, de ce poate fi necăjită o femeie ca ea? întreb eu. Are tot ce a visat vreodată în afară de un copil şi de bună seamă va avea unul.

Îl văd ferindu-şi privirea de parcă ar avea ceva de ascuns.

— James! Spune-mi! Ce-ai auzit?

El trage un taburet şi se aşază, zâmbind în sus la mine.

— Nu trebuie să te bucuri de necazul altora, mă povăţuieşte el.

Nu-mi pot ascunde zâmbetul.

— Ştii că n-aş fi atât de rea. E vorba de necazul Caterinei?

— Vei scrie altă scrisoare.

— Aşa voi face. Dacă o să-mi spui ce ştii.

— Ei bine, în ciuda educaţiei sale nobile, fratele tău sfânt Harry nu e cu nimic mai bun decât un biet păcătos ca mine, zice el. Cu toate că tu îmi reproşezi copiii din flori şi îi alungi din odăile lor, fratele tău Harry nu e un soţ mai bun decât sunt eu; nu e deloc mai bun decât noi, ceilalţi. În timp ce soţia lui era însărcinată, el a fost prins în pat cu una dintre doamnele ei de onoare.

— O! Nu! Cu care dintre ele? Cinee? îngaim eu cu răsuflarea tăiată. Chiar în pat cu ea?

— Anne Hastings, zice el. Aşa că acum s-a iscat un mare scandal între ducele de Buckingham, fratele ei, întreaga familie Stafford şi rege.

Oftez de parcă tocmai mi-a oferit un dar nepreţuit.

— Ce nenorocire, îi zic încântată. Ce ghinion. Sunt absolut năucită.

— Iar familia Stafford e una foarte de seamă, îmi aminteşte el. Şi de viţă nobilă după Edward al III-lea. N-o să le placă să fie făcuţi de ruşine, n-o să-i permită lui Harry să-şi facă de cap cu cineva din familia lor. E un prost dacă-şi face duşmani printre lorzii lui.

— Bănuiesc că tu nu faci aşa niciodată.

— N-o fac, zice el cu mândrie reţinută. Dacă îmi fac un duşman, atunci îl ucid sau îl întemniţez, nu-l întărât şi apoi las liber pe pământurile lui, să-mi facă necazuri. Ştiu ce trebuie să fac pentru a păstra întreg regatul ăsta. Fratele tău e nou la tron şi e nechibzuit.

— Anne Hastings, zic eu tărăgănat. Chiar doamna de onoare a Caterinei. Trebuie să fie absolut scoasă din minţi şi răpusă de dezamăgire. Sigur scuipă flăcări de mânie. După nunta ei fastuoasă! După căsătoria ei din dragoste! Toate madrigalele alea ridicole!

James ridică un deget ca pentru a mă preveni.

— Să nu mă mai cerţi niciodată pentru amante, îmi zice. Spui mereu că tatăl tău nu s-a uitat niciodată la altă femeie şi că fratele tău s-a însurat din dragoste. Acum vezi şi tu. E absolut normal ca un bărbat să-şi ia amantă, mai ales dacă soţia lui e însărcinată. E absolut normal ca un rege să-şi aleagă pe cine vrea de la curte. Să nu-mi mai reproşezi niciodată.

— Nu este nici normal, nici moral, îl contrazic eu. E împotriva legii lui Dumnezeu şi a oamenilor.

Nu pot păstra tonul bunicii mele şi continui:

— O, James, spune-mi mai multe! Caterina are de gând s-o păstreze pe lady Anne ca doamnă de onoare? Are de gând să treacă totul cu vederea? Harry o s-o păstreze pe Anne ca târfa lui? Suspin, năucită: N-o s-o ţină la curte ca amanta lui, asemenea unui rege francez, nu? N-o s-o lase să conducă peste curtea lui şi n-o s-o alunge pe Caterina, nu-i aşa?

— Nu ştiu, zice el, ciupindu-mă de bărbie. Ce fetiţă clevetitoare eşti să vrei să ştii toate amănuntele! Să-i spun ambasadorului meu să raporteze de îndată?

— O, da, îi răspund. Vreau să ştiu tot!

[28] Castelul Edinburgh, Scoţia, vara anului 1510

Următoarele veşti care sosesc din Anglia nu mai sunt despre vreun scandal nostim, ci despre un lucru îmbucurător: foarte îmbucurător. Caterina este iar însărcinată. Îmi fac cruce când aud, pentru că sunt îngrijorată cu privire la fiul meu, Arthur. Eu şi Caterina am făcut tot timpul cu rândul când a fost vorba de noroc şi ghinion – logodna mea a coincis cu văduvia ei, moartea tatălui meu a însemnat căsătoria şi încoronarea ei –, încât mă tem că naşterea unui moştenitor pentru tronul Tudorilor în Anglia va aduce moartea actualului moştenitor din Scoţia.

James nu râde de temerile mele, ci își trimite cel mai bun medic la castelul Edinburgh, unde avem reşedința acum. Acesta intră în odaia copiilor unde toată lumea merge pe vârfuri în jurul doicii care îl dezbracă pe fiul meu de cămăşuța din pânză şi jură că acesta e cuprins de fierbinţeală.

Copilaşul are numai nouă luni, e mititel. Nu pare să fie îndeajuns de mare să învingă dogoarea care îi mistuie trupul şi îi face ochii să se afunde în orbite. Femeile îi îmbibă aşternuturile cu apă rece, închid obloanele pentru a alunga soarele, dar fierbinţeala tot nu piere. I se pun ventuze, i se ia sânge din călcâiul lui mic şi rozaliu, i se fac purgații, încât vomită şi plânge de durere, dar nimic nu pare să-l facă bine. Pe când stau în genunchi pe podea, lângă prima doica, uitându-mă la ea cum îi şterge trupul plin de sudoare cu un prosop ud, el închide ochii şi se opreşte din plâns. Îşi întoarce capul de parcă ar vrea doar să doarmă, apoi rămâne nemişcat, iar femeia zice, cu glasul plin de groază:

— S-a prăpădit.

Dragă soră,

Sunt atât de nefericită din cauza pierderii lui. Nu pot să scriu mai mult. Roagă-te pentru sufleţelul lui şi roagă-te pentru mine, sora ta, în ceasul acesta de durere pentru mine. Am fost vinovată de mândrie şi invidie, dar nu se poate să fi primit această lovitură pentru a mă învăţa umilinţa, nu? Îmi pare foarte rău că am păcătuit împotriva ta. Te rog să mă ierţi pentru orice am spus sau făcut vreodată împotriva ta. Iartă-mi gândurile rele şi nepotrivite pentru o soră pe care nu le-am rostit niciodată. Transmite-i lui Mary dragostea mea. Mi-e foarte dor de voi amândouă. Sunt descumpănită şi m-au lăsat puterile. N-am mai cunoscut o asemenea durere.

Margaret

[29] Palatul Holyroodhouse, Scoția, primăvara anului 1511

În ianuarie, pentru Caterina începe perioada de izolare pricinuită de sarcină, iar vestea triumfătoarei nașteri ne e trimisă pe un pergament ilustrat cu trandafiri Tudor și rodii spaniole. Literele sunt împodobite cu foiță de aur. E limpede că au pus să fie scrisă cu săptămâni înainte; călugării i-au pictat marginile luni de zile. Trebuie să fi fost pe deplin încredințați de binecuvântarea lui Dumnezeu, încât să poruncească o astfel de lucrare, cu o asemenea cutezanță, pentru urmările atât de neașteptate ale unei nașteri. Primesc scrisoarea într-o după-amiază, pe când stau întinsă în pat. Mă podidește plânsul și nu-mi pot stăpâni lacrimile în nici un fel. Desenez cuvintele cu vârful degetelor; bucuria lor pare foarte îndepărtată. Nu știu cum de ei îndrăznesc asta.

Însă trufia lor scapă nepedepsită, căci Dumnezeu le zâmbește Tudorilor. Caterina are un băiat. I se dă numele de Henric – desigur. Mă gândesc cu amărăciune că e ca și cum fratele meu Arthur n-a existat niciodată, ca și cum a uitat că numele de Arthur urma să i se dea primului nou-născut Tudor și că numele de Henric era destinat celui de-al doilea fiu. Bineînțeles că Henric se crede primul fiu și îi dă orgolios numele său băiatului lui. Așa că nu există nici un Arthur Tudor.

Caterina nu-mi scrie mie direct despre triumful ei. Mă lasă să fiu informată ca și când ar trebui să fiu recunoscătoare că sunt tratată asemenea monarhilor europeni, ca și când n-ar ști că norocul ei mă tulbură și mai tare când îmi aduc aminte de băiețelul meu. Nici măcar n-a catadicsit să răspundă la scrisoarea în care i-am plâns durerea mea. Îmi trimite, însă, această lăudăroșenie brodată cu aur.

Ambasadorul nostru ne trimite vești despre turnirul și banchetul mărețe date în cinstea nașterii fiului lui Henric și a moștenitorului tronului său. Din fântânile din Londra țâșnește vin,

pentru ca toată lumea să poată bea pentru sănătatea pruncului. Se frig boi la Smithfield pentru ca toată lumea să ia parte la bucuria regală. La turnir – se ține un turnir enorm, care durează zile în şir – Henric îşi dă voie, pentru prima oară, să se ia la întrecere cu toţi participanţii. Se pune în primejdie de parcă e în sfârşit bărbat. Cu un fiu şi un moştenitor în leagăn, poate să-şi asume riscuri. Câştigă detaşat, învingând pe toată lumea, ca şi cum el, Caterina şi fiul lor ar fi de neatins.

— Zâmbeşte, îmi porunceşte soţul meu în timp ce intrăm să luăm cina. E nepoliticos să pizmuieşti un om pentru naşterea copilului său.

— Sufăr pentru pierderea mea, îi zic cu oarecare asprime. Îmi ceri să-mi uit mâhnirea; nici măcar nu mă gândeam la ei.

— Eşti roasă de invidie. E cu totul şi cu totul altceva, şi nu voi accepta o soţie pizmaşă şi invidioasă. Îţi voi dărui alt copil, nu te teme. Fii încrezătoare pentru naşterea următoare şi zâmbeşte. Altminteri nu poţi veni la cină.

Îi arunc o privire rece, dar zâmbesc aşa cum îmi cere, iar când ridică pocalul în cinstea reginei Angliei şi a mândrului ei fiu, ridic şi eu paharul şi beau ca şi cum aş fi în stare să mă bucur pentru ea, ca şi cum cel mai bun vin nu s-ar face pelin în gura mea.

Izbânda Caterinei este nemilos de scurtă. În martie, primim de la Londra vestea că băiețelul ei, Henric, nou-născutul celebrat şi lăudat peste măsură, a murit. Nu avea nici măcar două luni.

Soţul meu vine la mine pe când stau îngenuncheată în capela de la Holyroodhouse, rugându-mă pentru sufletul micuţului. Îngenunchează lângă mine şi tace pentru o clipă de rugăciune. Se mişcă şi aud zăngănitul slab al brâului său sub cămaşă.

— Ei, acum crezi că fratele tău nu poate avea un copil sănătos? mă întreabă, cu un aer cât se poate de firesc, de parcă ar fi o chestiune banală, de parcă m-ar întreba de calul meu.

Mă foiesc stingherită pe pernuţa brodată.

— Nu ştiu nimic despre asta, răspund cu toată sinceritatea.

Mă ridică de cum stăteam genunchi ca să mă aşez pe treptele altarului, ca şi cum casa Domnului ar fi a noastră şi ne putem aşeza aici să pălăvrăgim de parcă am fi în iatacul meu. James e întotdeauna revoltător de neceremonios şi m-aş ridica să plec, dar mă ţine strâns de ambele mâini.

— Ba da, zice el. Ştiu că i-ai scris bunicii tale ca să o întrebi dacă există un motiv de temere.

— Nu mi-a spus nimic, îi zic hotărât. Iar mama nu mi-a zis niciodată ceva de vreun blestem.

— Asta nu dovedeşte că n-a existat unul. Nimeni nu ţi-ar spune de el tocmai ţie, care cu siguranţă suferi atât de mult de pe urma lui.

— De ce aş suferi? întreb, deşi nu vreau să aud răspunsul pe care mi-l va da.

— Dacă blestemul zice că Tudorii nu pot să aibă un băiat şi neamul se va termina cu o fată stearpă, atunci tu vei fi cea care nu va da naştere unui copil, zice el blând, de parcă mi-ar vorbi de o moarte în familie. Nici tu, nici Caterina de Aragon, nici sora ta, prinţesa Mary, nu veţi reuşi să aveţi un băiat sănătos. Veţi cădea toate sub puterea blestemului. Nici una dintre voi nu va putea să nască un prinţ sau să-l crească, şi coroana Tudorilor va ajunge pe capul unei fete, iar ea va muri, de asemenea, fără a avea copii.

Acum îl apuc de mâini la fel de strâns cum mi le ţine el pe ale mele.

— E înfiorător, absolut înfiorător ce spui, şoptesc.

Chipul lui s-a posomorât.

— Ştiu. Trebuie să ne ispăşim păcatele. Eu, pentru uciderea tatălui meu; tu, pentru păcatul tatălui tău împotriva verilor tăi. Trebuie să plec în cruciadă. Nu-mi vine în minte nici un alt mod prin care am putea să ne salvăm.

— Nu înţeleg! spun eu, lăsându-mi capul în palme.

James îmi dă mâinile la o parte încât să fiu nevoită să mă uit la el, la gura lui neliniştită, la ochii plini de lacrimi.

— Ba înţelegi. Ştiu că înţelegi.

[30] Palatul Linlithgow, Scoția, primăvara anului 1512

Nu se poate ca regele să plece în cruciadă fără un moștenitor care să-i urmeze la tron. Până și sfetnicii lui religioși știu asta. Dar cum sunt din nou însărcinată și mi se apropie sorocul, James pleacă adesea în pelerinaje la altarele sfinte din propria-i țară, în același timp împărțind dreptate și cerând îndurare pentru el însuși. A făcut tot ce a putut pentru a porni o cruciadă de îndată ce ni se va naște un fiu și, așa se face că noi, o țară mică, avem una dintre cele mai mari flote din Europa. James are multe idei despre felul în care pot fi folosite vasele în luptă – nimeni n-a purtat vreodată o bătălie navală așa cum crede soțul meu că ar trebui făcut. Proiectează un vas frumos, foarte puternic, *Măreţul Mihail*, și supraveghează chiar el construirea acestuia, numai în cămașă, muncind cot la cot cu meșterii: fierari și tâmplari, dulgheri și velari. Încearcă permanent să-l convingă pe papă să facă o alianță cu regele Franței, Ludovic al XII-lea, astfel încât toți prinții din Europa să se poată uni într-un atac puternic împotriva necredincioșilor care au cucerit locurile sfinte și au pângărit locul nașterii lui Hristos.

Însă papa are alte planuri și face o alianță între Spania și venețieni, iar apoi, prostănacul meu de frate mai mic – sub înrâurirea soției lui spaniole, Caterina de Arogant – intră în ceea ce se numește Liga Sfântă, care va rupe unitatea regilor creștini. Caterina îl face pe Harry să-l slujească pe socrul lui spaniol și îl târăște într-un război împotriva Franței, exact când James spera că toată Europa va pleca în cruciadă.

Tot ce nădăjduia James s-a întors cu susul în jos, Europa este din nou dezbinată, și totul pentru ca fratele meu să-și poată urma visul de a recâștiga Aquitania pentru Anglia, de parcă el ar fi viteazul rege Henric al V-lea, și nu un rege dintr-o cu totul altă familie, într-o cu totul altă epocă. Îl învinuiesc pe Harry de vanitate și de ambiția prostească de a porni un război, dar știu că el se află sub înrâurirea Caterinei și mi se pare o ticăloșie să-l împingă

pe Harry – şi cu el întreaga Anglie – într-un război pe care nu-l putem câştiga şi care va asmuţi creştinii unii împotriva altora, când ar trebui să luptăm împotriva necredincioşilor.

Cum îşi va organiza soţul meu cruciada dacă regii creştini se luptă între ei? Caterina, însă, nu se gândeşte decât să-i facă pe plac tatălui ei şi să-i ofere pe tavă armata engleză. Fratele meu este dus de nas de soţia lui şireată. A fost întotdeauna preferatul mamei, sclavul bunicii noastre. Acum, a găsit din nou o femeie care să-i spună ce să gândească. Caterinei ar trebui să-i fie ruşine de ea însăşi – salvată de la sărăcie de regele Angliei, dar încurajându-l pe acesta să se pună în pericol. Nu se gândeşte decât la ea însăşi. Mama ei a fost o regină care a domnit în toată puterea cuvântului. Caterina vrea să facă la fel. Speră să fie o parteneră regală, o regină egală regelui. Vrea să-l trimită pe Harry la război, ca să alerge după cai verzi pe pereţi, şi să rămână regentă în locul lui. O ştiu eu. Ştiu că ambiţia ei ascunsă e să fie asemenea mamei ei: cea mai importantă femeie din Creştinătate. De asta s-a măritat cu Arthur, ca să poată conduce Anglia prin intermediul lui. De asta s-a măritat cu Harry, iar acum e pe cale să capete ce şi-a dorit.

Cred c-o să-i scriu Caterinei să-i spun cât de mult greşeşte sfătuindu-l pe Harry să intre în război alăturându-se tatălui ei. Însă, înainte de a-mi începe scrisoarea, soseşte din Anglia un mesager cu un pachet pentru mine. Când îl deschid, găsesc înăuntru o relicvă sfântă, înfăşurată cu grijă în mătase şi hârtie de pergament: cingătoarea sfântă a Fecioarei Maria înseşi, însoţită de o scurtă scrisoare de la Caterina.

Dragă soră,

Ştiind că ţi se apropie sorocul, îţi trimit cel mai de preţ lucru pe care-l posed, care m-a ajutat atât în timpul sarcinii, cât şi în suferinţa mea. Este cingătoarea sacră a Sfintei noastre Fecioare, pe care a purtat-o când a dat naştere Mântuitorului nostru. Ajunge la tine cu sfinţenia Ei şi cu speranţele şi afecţiunea mea profundă pentru tine şi noul tău prunc. Mă rog să fie un băiat puternic.

Dumnezeu să te binecuvânteze,

Caterina

Mânia mea întemeiată față de amestecul Caterinei în guvernarea Angliei se topește când țin în mâini această relicvă aparținând Fecioarei. Cunosc pioșenia Caterinei - această relicvă valorează pentru ea mai mult decât tot argintul din Spania. N-ar putea să-mi dăruiască ceva mai prețios, iar dacă ea mă va ajuta să dau naștere unui fiu sănătos, atunci Caterina mi-a dăruit împlinirea celei mai mari dorințe ale mele.

Scumpă soră,

Îți trimit cele mai profunde mulțumiri pentru că mi-ai dăruit această cingătoare de preț. Nu putea un alt dar să mă bucure mai mult. Sunt temătoare pe măsură ce mă apropii de soroc, căci părem să fim atât de nenorociți. Soțul meu e chinuit de gândul că păcatele lui cad asupra mea și a copiilor noștri nenăscuți. Ăsta e motivul pentru care cingătoarea mă va alina când voi intra în perioada de izolare și mă va ajuta în momentul nașterii și va aduce, sper, fără primejdie, un moștenitor în brațele mele și la tronul soțului meu. Dumnezeu să ne ierte pentru păcatele noastre și fie ca mila Lui să se reverse asupră-ne. Dumnezeu să te binecuvânteze pentru că mi-ai dăruit asta, ești o soră adevărată. Roag-o pe Mary să se roage pentru mine așa cum știu că o să faci tu.

Margaret

Ludovic al Franței, alarmat de aliații care se strâng împotriva sa, îi promite soțului meu că va primi orice va vrea dacă va respecta „Vechea Alianță" dintre Franța și Scoția. Mă pregătesc să intru în perioada de izolare, când James vine după mine în odaia din vârful turnului, cu vedere spre pajiștile întinse și spre lac.

— M-am gândit că o să te găsesc aici, zice el. Mă mir că ai reușit să urci scările astea abrupte cu mândrețea asta de burtă.

— Respir aer curat și stau puțin la soare înainte să trebuiască să intru în izolare.

Se așază lângă mine. Abia dacă e loc pentru amândoi pe banca circulară din piatră care înconjoară scara rotundă, dar ferestrele fără sticlă lasă să se vadă ținuturile câmpenești de jur-împrejurul castelului și rândunicile zboară de colo până colo în jurul turnului, de parcă ar fi cel mai înalt punct. Văd cale de multe mile toate

răspântiile, şi cerul uriaş se arcuieşte deasupra turnului de parcă acesta ar fi cel mai înalt punct din lume.

— Voi lucra pentru pace, iar tu ne vei aduce bucurie, zice James. Îmi ia mâna şi şi-o duce la piept, în dreptul inimii. Iar când vei veni din nou aici sus, îl vom avea cu noi pe băiatul nostru să-şi vadă regatul.

Ne ridicăm în picioare şi păşim în afara micii încăperi, sprijinindu-ne de parapet şi privind în jos către lacul vălurit de vânt, albastru cum e cerul de deasupra lui.

— Dacă sunt într-o alianță cu francezii, fratele tău nu-i va invada. Nu va îndrăzni, de teamă că aş putea să cotropesc ținuturile nordice în vreme ce el e plecat.

— Nu poţi să faci asta! Căsătoria noastră a pecetluit Tratatul de Pace Veşnică.

— N-o să fac asta, dar fratele tău e tânăr şi prostănac şi trebuie să se teamă de primejdiile apropiate pentru a-l împiedica să caute altele îndepărtate

— Ea e de vină, zic eu, pe un ton trist. Ea e de vină. Vrea să se alieze cu tatăl ei, iar tatăl ei este omul cel mai puţin demn de încredere din Creştinătate. Propriului meu tată nu i-a plăcut niciodată de el.

James râde scurt.

— Ai dreptate în legătură cu asta, îmi zice. Tu, însă, vezi-ți de treabă, te încredințez că voi păstra țara asta, ba chiar şi Anglia, în linişte şi pace pentru băiatul pe care s-ar putea să ni-l dăruieşti. Cine ştie? Ar putea fi moştenitorul ambelor regate.

Mă pomenesc că-mi tremură un pic buzele când încerc să-l întreb dacă i s-au spulberat gândurile despre blestem.

— Nu crezi...?

James ştie imediat ce vreau să zic şi, cu un gest rapid, mă trage lângă el şi mă sărută pe cap.

— Ştt, mă îndeamnă el. Am întreaga Biserică a Scoției în stăpânire şi toţi se roagă pentru tine, pentru băiatul tău, pentru noi. Du-te cu inima uşoară, Margaret, şi fă ce ai tu de făcut. Vino, te duc eu.

O ia înaintea mea în jos pe scările şerpuite din piatră şi mă obligă să merg cu o mână pe umărul lui, ca să nu mă împiedic. Intrăm în sala de primire şi toţi slujitorii mei aşteaptă să-şi ia rămas bun de la mine şi să-mi ureze sănătate. Cei doi bastarzi,

James şi Alexander, îngenunchează dinaintea mea şi îmi urează sănătate. În uşa iatacului învăluit în întuneric, şambelanul meu îmi oferă o cupă cu bere slabă, şi soţul meu mă sărută pe gură.

— Domnul fie cu tine, draga mea, zice el. Curaj! O să aştept veşti aici afară.

Încerc să zâmbesc, dar intru în camera întunecată cu capul plecat. Mi-e frică; mă tem că ar putea fi un blestem asupra familiei mele pentru ceea ce am făcut ca să obţinem tronul Angliei şi că blestemul va cădea asupra mea şi a pruncului pe care trebuie să-l aduc pe lume.

Nasc un băiat. Poate că e datorită binecuvântării cingătorii Fecioarei Maria, pe care o leg în jurul pântecului meu mărit, poate că e datorită rugăciunilor noastre, ale celor trei regine-surori, dar eu, Margaret, regina Scoţiei şi prinţesă a Angliei, am un băiat sănătos şi puternic. De îndată ce primeşte vestea, James se duce în tăcere prin sala de audienţe aglomerată la capelă şi se lasă în genunchi pentru a mulţumi pentru sănătatea noastră şi îşi pune fruntea pe pardoseala din piatră ca să se roage să fim sănătoşi în continuare. Apoi se ridică şi vine la paravanul din iatacul meu.

— Pleacă, îi zic. Ştii că n-ai voie aici.

— Lasă-mă să-l văd. Lasă-mă să te văd.

Mă ridic de pe patul imens, căci cel micuţ pe care l-am folosit în timpul naşterii a fost scos afară, şi acum mă odihnesc sub perdelele ţesute cu fir de aur, întinsă pe pernele de lângă tăblia patului, pe care sunt sculptate şi aurite ciulinul şi roza. Îi fac semn femeii care leagănă copilul să-l aducă la paravan şi stau lângă ea, în capotul meu minunat brodat, şi întind dantela de pe cămăşuţa copilului, pentru ca tatăl lui să o admire. Chipul atent al lui James e aplecat asupra micuţului; nu observă deloc dantela de Mechlin[1], deşi a costat o mică avere. Copilul doarme, genele lui negre au coborât peste obrajii palizi. E atât de mic. Uitasem cât de mic e un nou-născut. Ar încăpea într-una din palmele mari ale tatălui său. E ca o perluţă într-o mare din cea mai fină mătase.

— E sănătos, zice James, de parcă mi-ar da o poruncă.

---

1. Oraş din Belgia, numit în prezent Mechelen.

— Este.

— Iar tu nu ai deloc dureri?

Cred că aş fi murit după prima mea naştere dacă James nu s-ar fi rugat îndelung. Şi de data asta a fost o naştere grea, dar cingătoarea Fecioarei m-a ajutat în chinul meu. Caterina a împărţit cu mine darul ei cel mai de preţ şi nu voi uita niciodată că s-a gândit la mine.

— Am dureri, dar cu ajutorul Fecioarei ce a fost mai rău a trecut.

James se închină.

— Voi sta treaz toată noaptea, rugându-mă; dar tu trebuie să bei nişte bere slabă şi să dormi.

Dau din cap în semn că da.

— Iar când va fi creştinat, vom avea zile de turnir şi banchete pentru a-i sărbători naşterea.

— Un turnir la fel de bun ca...?

Ştie că mă gândesc la turnirul care s-a ţinut la Westminster când s-a născut Henric, fiul lui Harry.

— Mai bun, zice el. Şi o să-i fac să-ţi trimită moştenirea din Anglia, ca să poţi să-ţi porţi bijuteriile. Aşa că dormi liniştită şi să te înzdrăveneşti degrabă, draga mea.

Mă întorc în pat. Iau în mână un fald al perdelei şi mângâi uşor firele de aur, gândindu-mă la bijuteriile din moştenirea mea şi mă ia somnul..

[31] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoţia, toamna anului 1512

Sunt prea bolnavă pentru o ceremonie cu fast a fiului şi moştenitorului nostru. James încearcă disperat să păstreze pacea între regii creştini care şi-au uitat cu toţii datoria faţă de Dumnezeu. Îi este cu neputinţă să-i cheme pe monarhii Europei la cruciadă, dacă aceştia se vor învrăjbi mai departe unul pe celălalt. Cel mai mare vinovat este, evident, tatăl Caterinei de Aragon, Ferdinand.

Îi scriu Caterinei, ca soră şi ca regină-soră, rugând-o să-l facă pe Henric să-şi dorească pacea. Nu-mi este uşor să-i scriu eu însămi o scrisoare lungă, pentru că sunt din nou grea şi înfiorător de obosită de această dată. Copilul e plasat jos şi sufăr de dureri de spate şi de dureri fulgerătoare în pântec. Însă James insistă să îi scriu Caterinei, spunându-mi că trebuie să-i îmbunăm pe fratele meu şi pe soţia lui ca să nu distrugă pacea Creştinătăţii, că Harry ar trebui să meargă în Ţara Sfântă cu James, nu să invadeze Franţa alături de Ferdinand.

— Spune-i că mă tem de păcat, mă îndeamnă el. Povesteşte-i tot. Spune-i că eşti însărcinată din nou şi că eu trebuie să plec în cruciadă pentru a-mi îndeplini promisiunea, ca să te ştiu teafără.

Nimănui nu-i pasă de pace atât de mult cum îi pasă soţului meu. Nimeni altcineva nu are dorinţa lui arzătoare de a merge în cruciadă. Întristător e că nu poate nici măcar să le spună de ce îşi doreşte atât de mult să plece în cruciadă. Nu le poate încredinţa fraţilor săi regi povestea păcatului său ori temerile sale cu privire la un blestem asupra Tudorilor.

Când pierd copilul, o fetiţă care se naşte înainte de termen în noiembrie şi nu e îndeajuns de mare să trăiască, împărtăşesc graba soţului meu. Are dreptate, o ştiu. Sunt încredinţată acum că există un păcat ce trebuie ispăşit şi că nici una dintre noi – nici eu, nici Caterina, nici măcar surioara mea Mary – nu vom putea fi în siguranţă cu privire la viitorul copiilor noştri până când Ierusalimul nu revine în mâini creştine şi nu e alungat blestemul de pe neamul Tudorilor, iar James iertat pentru păcatele sale.

[32] Castelul Sterling, Scoţia, primăvara anului 1513

Însă nimic nu-l opreşte pe fratele meu să invadeze Franţa. Nu renunţă la planurile lui nici măcar de teama unui război la graniţa de nord cu soţul meu. Sunt insultată la gândul că pacea creată în

cinstea căsătoriei mele ar putea fi distrusă; Harry trimite un emisar pentru a-i porunci lui James să nu invadeze Anglia în timp ce el este ferm hotărât să invadeze Franța.

Nu e nevoie să trimită un om să ne spună asta. James nu ar recurge niciodată la ceva împotriva regulilor cavalerismului, n-ar ridica niciodată primul armele, dar e într-o alianță cu francezii, iar aceştia l-au încredințat că-i vor acoperi costul oricărui atac punitiv, ba chiar costurile întregii cruciade, după ce vor fi terminat cu Harry. Fratele meu e un nătărău să intre în război cu francezii – bineînțeles că primul lucru pe care aceştia îl vor face va fi să-i corupă pe vecinii lui să se ridice împotriva sa. De ce nu poate să înțeleagă că viitorul acestor insule este să trăiască în pace una cu alta? Micuțul meu fiu este moştenitorul lui! Are de gând să rişte un război cu tatăl moştenitorului său? Are de gând să intre în război cu țara propriei lui surori şi a soțului ei?

James petrece tot postul Paştelui la mânăstire. Spre deosebire de fratele meu – care face paradă cu studiile sale teologice – sau de Caterina, soția lui, împodobită mereu cu crucifixe – soțul meu este cu adevărat un om spiritual. Aşa că Doctor Nicholas West, un vestit împăciuitor şi un diplomat foarte iscusit parcurge lungul drum de la Londra ca să descopere că soțul meu cel cucernic lipseşte şi că, în locul lui, trebuie să trateze cu mine.

Pe toată durata cinei, una foarte frugală, pentru că suntem în ultima zi din post, el se minunează cât de mult a crescut Harry şi cât de chipeş s-a făcut. Aproape că-i scapă că seamănă în partea familiei mamei, Plantageneții, vestiți pentru frumusețea lor, dar se stăpâneşte şi vorbeşte despre înfățişarea Tudorilor. Asta e ridicol, căci tata şi bunica au fost amândoi oacheşi şi uscățivi, zgârciți la zâmbet şi înfiorător de lipsiți de farmec. Se pare că şi Caterina este nespus de frumoasă şi înfloritoare. Mă întreb dacă e din nou însărcinată, dar nu pot să-l întreb asta pe dr. West. În sinea mea, mă întreb dacă va putea duce vreo sarcină până la capăt. Dr. West îmi spune că toată lumea îi laudă frumusețea, vioiciunea şi, neîndoios, fertilitatea. Încuviințez din cap; lumea întotdeauna face asta. Nu înseamnă nimic.

Dr. West se laudă că Henric a început să fie interesat de guvernare, de parcă nu asta ar trebui să fie principala sa îndatorire. Îmi dau ochii peste cap şi mă stăpânesc să spun că soțul meu

trăieşte pentru ţara lui. E şi el compozitor şi poet şi un prinţ minunat, dar nu-şi iroseşte vremea zadarnic, aşa cum face fratele meu. Apoi dr. West preamăreşte vasele pe care le construieşte Harry. De data asta îl întrerup şi îi vorbesc şi eu despre cele pe care le-a proiectat şi plănuit soţul meu şi că *Măreţul Mihail* este cel mai mare vas construit vreodată.

Mă tem că apoi ne ciondănim puţin, gândindu-se că mă laud cu măreţia ţării mele, Scoţia. Cum e postul Paştelui şi nu există muzică sau dans, îi spun că suntem o curte evlavioasă şi mergem la capelă după cină, apoi ne despărţim cu foarte puţină bucurie.

Nu e deloc mai bine când luăm masa festivă de Paşti, deşi e plăcut să mănânci din nou carne, după un post atât de lung. Iar în cea de-a doua zi de Paşti aproape că ajungem să ne certăm când dr. West îmi spune pe şleau că Harry îşi pune nădejdea în mine că-mi voi onora dreptul de prinţesă engleză primit prin naştere şi voi avea grijă ca James să păstreze pacea.

— Îi datoraţi această loialitate, îmi zice solemn. Îi datoraţi dragostea de soră a lui şi a reginei voastre surori.

— Şi cum rămâne cu ceea ce îmi datorează Anglia mie? întreb eu. Mi-aţi adus bijuteriile? Moştenirea mea?

Pare puţin încurcat.

— Acestea sunt chestiuni de stat, zice el. Nu sunt potrivite pentru o discuţie între mine şi o doamnă.

— Sunt chestiuni personale, îl corectez eu. Tatăl meu mi-a lăsat o moştenire, şi bunica mea mi-a lăsat bijuterii de o valoare egală cu cele pe care le-a dăruit Caterinei şi lui Mary. Ele şi le-au primit pe ale lor? Căci eu n-am primit nimic din Anglia, deşi i-am amintit fratelui meu, iar soţul meu i-a scris chiar ambasadorului său. Acestea mi se cuvin. Nu-mi pot fi refuzate.

Doctor West se foieşte pe scaun de parcă l-ar înţepa ceva.

— Le veţi avea, fără îndoială, mă asigură el.

— Nu mă îndoiesc de asta. Pentru că sunt ale mele, încredinţate mie de iubitul meu tată şi de scumpa mea bunică. Propriul meu frate n-ar îndrăzni să nu mi le înmâneze şi să încalce astfel dorinţele propriului său tată, ale propriei lui bunici! Dacă Mary

şi Caterina şi-au primit moştenirea, atunci ar trebui s-o primesc şi eu pe a mea.

— Nu, nu vă privează de ele, se bâlbâie dr. West, roşu la faţă de ruşine. Se uită împrejur de parcă ar căuta pe cineva să-l scape din capcana asta. Poate să se uite cât vrea; aceasta este o curte scoţiană, iar englezii nu sunt şi n-au fost niciodată foarte bineveniţi. Cu mine sunt îngăduitori pentru că James arată că mă iubeşte şi le-am dăruit un prinţ scoţian.

— Atunci de ce nu le-aţi adus?

— Vă veţi primi întreaga moştenire când regele se va încredinţa că soţul dumneavoastră va păstra pacea.

— Dar el păstrează pacea! izbucnesc eu. A muncit pentru pacea asta în tot acest timp, în vreme ce Anglia s-a înarmat pentru război.

— El e cel care se înarmează..., mă întrerupe dr. West, cu armele, cu tunurile lui uriaşe...

Îmi dau seama îndată că el este deopotrivă spion şi emisar şi regret că m-am lăudat cu *Măreţul Mihail*.

— Nu-mi voi primi bijuteriile dacă soţul meu nu-l încredinţează pe Harry că va păstra pacea?

— Nu, zice el, regăsindu-şi în sfârşit glasul. Înălţimea Sa, fratele tău, mi-a poruncit să spun că, dacă soţul dumneavoastră porneşte la război împotriva lui, nu numai că va păstra bijuteriile dumneavoastră, dar va cuceri cele mai bune oraşe ale Scoţiei.

Mă ridic furioasă în picioare, cu mâna încleştată pe pocal, gândindu-mă că o să azvârl vinul din el în faţa uimită a lui dr. West, când uşa din spatele mesei înalte se deschide şi intră James, zâmbitor şi netulburat ca întotdeauna, întorcându-se de la mânăstire, cu chipul strălucind după baie şi pe deplin informat cu privire la această discuţie. Aş bănui chiar că a ascultat în taină la uşă în tot acest timp.

Dr. West se lasă în genunchi, pe când James mă sărută şi îmi dăruieşte o broşă din aur. Mă mândresc îndelung cu ea ca dr. West poate să vadă că am deja multe bijuterii şi n-am nevoie de nimic de la Harry; însă nu-i voi permite niciodată Caterinei să se dea mare cu bijuteriile bunicii mele. Probabil că şi-a însuşit şi moştenirea mea. Îi şoptesc lui James că emisarul este pe jumătate

spion şi pe jumătate duşman, iar el mă dă cu blândeţe la o parte. Ştie asta deja. Ştie tot.

Dr. West nu scoate un cuvânt de la el nici în seara aceea, nici în zilele rămase din săptămâna Paştelui. James s-a întors de la rugăciune ca să se bucure din nou de cele lumeşti. Îi sunt aduse cele mai bune cărnuri şi cele mai fine vinuri şi ne roagă pe mine şi pe doamnele mele să dansăm. Trec pe lângă dr. West şi-mi întorc dispreţuitor capul, ca pentru a-i spune: Uite! Acesta este un rege! Nu un prostănac care îşi însuşeşte bijuteriile altcuiva şi declară război unei mari puteri ca Franţa, după cum îi cere socrul său. Acesta e un rege adevărat şi eu sunt soţia aleasă de el, iar Harry n-are decât să păstreze bijuteriile alea stupide. Soţul meu îmi va dărui încă şi mai multe, n-am nevoie de ele, şi Scoţia n-are nevoie de prietenia Angliei; nu trebuie să ne ameninţe că ne vor cuceri oraşele, pentru că putem la fel de uşor să le cucerim noi pe ale lor. Şi vom face asta dacă vom hotărî aşa. Iar francezii vor plăti pentru armata şi flota noastră. Aşa că Harry ar face mai bine să se gândească la asta înainte să ne ameninţe. Iar Caterina nu trebuie să creadă că, dacă suntem surori, poate să mă nesocotească pe mine şi ceea ce mi se cuvine. Îmi zice ea că sunt sora ei dragă, dar asta nu-i conferă dreptul să pună stăpânire pe moştenirea mea. Nu are voie să poarte bijuteriile mamei mele.

[33] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoţia, vara anului 1513

Harry nu se gândeşte decât la invadarea Franţei. James îl roagă stăruitor să cumpănească, îi aminteşte că atât lorzii francezi, cât şi cei englezi vor muri pe câmpul de luptă şi că ei – şi regii – ar trebui să-şi dea viaţa doar pentru a-l slăvi Dumnezeu, pentru a recuceri pământul sfânt. Îi scrie răbdător, ca un bărbat mai în vârstă şi mai înţelept către unul tânăr şi nesăbuit, dar nu primeşte nici un răspuns. Căci prostănacul şi încăpăţânatul de Harry vrea

cu tot dinadinsul să intre în război, la fel cum se încăpățâna când era copil să se lupte călare cu manechinul de antrenament sau să scrie cel mai bun poem ori să învețe un dans nou. Acum are un public mare și întreaga Europă drept scenă și o să se asigure că toată lumea îl privește. Harry are parte de admirația deplină a propriei soții și va face orice pentru a fi pe placul ei și al ticălosului ei tată.

Iar apoi ne amenință prin intermediul Bisericii. Îl pune pe dr. West să-l avertizeze pe James că dacă va încălca Tratatul de Pace Veșnică va fi excomunicat de către papă și va ajunge în iad. Așa, deci! Unui bărbat care vrea doar să meargă în cruciadă, care poartă o cămașă de penitență din păr aspru de animal pe durata celor 40 de zile ale postului Paștelui și un ciliciu la brâu tot timpul. Unui bărbat atât de conștient de păcatul său și atât de temător în fața lui Dumnezeu, încât merge în pelerinaj de patru ori pe an și nu mă vede niciodată în timpul izolării pentru sarcină fără a se ruga toată noaptea. E o amenințare ticăloasă, țintită spre cele mai întunecate frici ale lui James. Caterina trebuie să-i fi mărturisit că James se teme atât de mult pentru siguranța mea și că e mânat de vinovăție. Caterina i-a povestit toate grozăviile pe care soțul meu mi le-a mărturisit mie și pe care eu i le-am împărtășit ei. A folosit toate acestea împotriva mea și a soțului meu. Aceasta este o asemenea trădare, încât abia dacă suport să mă gândesc la ea.

Dau fuga în odaia lui James, furioasă pe Caterina că mi-a trădat încrederea, și-l găsesc pe soțul meu, zâmbitor și vesel, la masa de lucru, înconjurat de șuruburi din alamă și piulițe,cu niște ochelari caraghioși cocoțați pe nas, asamblând un instrument despre care zice că se poate folosi pentru a-i arăta unui marinar aflat pe mare în ce direcție este nordul.

— Uită-te la asta, Margaret! L-am dezmembrat și acum îl fac la loc. Ai văzut vreodată o busolă mai mică? Nu-i așa că e frumoasă? Venețiană, bineînțeles. Cred c-am putea să le facem și noi pentru vasele noastre.

— James, mi-au spus că vor face în așa fel încât să fii excomunicat!

James zâmbește și dă din mână, semn că nu ia în seamă.

— Pot să amenințe cât vor. Pot chiar să-l cumpere pe papă și să-l întoarcă împotriva mea. Însă Dumnezeu știe că acum aș fi

fost la jumătatea drumului spre Ierusalim, dacă fratele tău nu s-ar fi băşicat din cauza mândriei lui închipuite. Nu mă las tulburat de un băieţel care intră în război la porunca soţiei sale. Nu mă înspăimântă blestemul unui papă cumpărat.

— E numai vina ei, zic eu cu înverşunare. Eu m-am luptat să menţin pacea, în vreme ce ea l-a aţâţat pe Harry să înceapă războiul. James se uită la mine peste ochelari, dar nu ascultă.

— Sunt sigur că ai dreptate.

Soră Caterina,

Iartă-mă că-ncep fără ocolişuri, vorbesc asemenea poporului din nord, fără ascunziş şi întorsături isteţe de frază. Dacă vei persista în a-l sfătui pe Harry să-l sprijine pe tatăl tău în conflictul său cu Franţa, atunci vei acţiona împotriva intereselor Angliei. Franţa este de multă vreme o prietenă adevărată a scoţienilor şi noi îi vom sprijini dacă vom fi nevoiţi. Te rog să nu-i îngădui tatălui tău să provoace o asemenea ruptură între James şi Harry, între soţul tău şi al meu, între Anglia şi Scoţia şi între mine şi fratele meu. Este o purtare nepotrivită pentru o soră şi pentru o prinţesă engleză.

De asemenea, nu am primit bijuteriile pe care mi le-a lăsat bunica şi nici moştenirea de la tatăl meu. Acestea sunt obiecte de mare însemnătate pentru mine datorită iubirii ce le-o port celor care mi le-au dăruit – valoarea lor nu înseamnă nimic. Mary şi le-a primit pe ale ei? Tu le ai pe ale tale? E oare posibil ca fratele meu să-mi reţină moştenirea? Nu vreau să cred că ar putea face aşa ceva, nici că tu ai permite un asemenea lucru. Mai cu seamă, există o broşă cu granate care i-a aparţinut bunicii şi pe care ştiu că voia să mi-o dăruiască. Mary nu şi-o poate dori, acum că are cel mai mare rubin din lume. Cer să-mi fie trimisă. Insist chiar.

Te rog să-mi fii cu adevărat o soră şi o regină a Angliei, să împiedici acest război şi să-mi trimiţi moştenirea. Mă rog să vezi calea aceasta ca pe-o datorie. Cred că voia Domnului este limpede.

Margaret

Caterina nici măcar nu răspunde. Stăruie în ambiţia războiului cu Franţa şi nici măcar nu ştiu dacă Mary şi-a primit bijuteriile.

Abia când ambasadorul nostru ne spune că armata invadatoare chiar a pornit din Anglia spre Franța, înțeleg de ce s-a purtat Caterina atât de urât; abia acum văd care e răsplata ei.

Henric ridică pânzele și o lasă pe Caterina la conducerea Angliei. A întregii Anglii! Țara se află acum în mâinile unei femei care cândva nu-și putea permite mere proaspete din Kent. Henric o numește regentă. Nu-mi vine a crede, cu toate că am știut că asta voia, că așa avea să fie. Sunt atât de furioasă pe ea, încât nu mă împotrivesc în nici un fel când James îmi spune că e obligat de onoare, de alianța sa cu Franța. să invadeze ținuturile nordice ale Angliei.

— Probabil îl voi înfrunta pe vechiul tău prieten, Thomas Howard, zice James, venind în odaia mea să ne conducă pe mine și pe doamnele mele la cină. Îmi dau seama după mirosul de praf de pușcă din părul lui că a fost la atelierul unde se produce acesta.

— Nu a fost prietenul meu. Cu tine a vorbit tot timpul. Era nespus de îngâmfat. Am fost încântată când a plecat..

— Ei bine, acum a fost lăsat să apere Anglia, zice James. Fratele tău și-a luat cei mai buni oameni și toată oștirea în Franța și nu i-a lăsat decât pe bătrânul Howard, pe fiul acestuia și pe regină să apere Anglia. O să-l întâlnesc din nou pe câmpul de luptă.

— Va duce lipsă de oameni? Harry a luat pe toată lumea?

James mă ia de mână și vine mai aproape, ca să nu-l poată auzi nimeni în afară de mine.

— Are destui, dar dacă mi se vor alătura clanurile, atunci eu voi avea mai mulți. Și mi se vor alătura, căci le-am fost un rege adevărat și un conducător onorabil, care nu i-a dus niciodată pe căi greșite.

În fața noastră, în sala cea mare, aud zarvă de glasuri și scârțâitul băncilor pe pardoseală, în timp ce oamenii se așază la locurile lor. Aud sunetul pierit al muzicii și cântecul lent al corului de la galerie.

— Nu-i voi dezamăgi, spune James încet. Sunt un rege al Scoției adevărat și i-am slujit mulți ani și ei m-au slujit pe mine. Pe când regele englez e doar un băietan lipsit de pricepere

Se uită la mine și-mi spune lucrul pe care știe că-mi doresc cel mai mult să-l aud:

— Eu am alături o regină, foarte tânără, dar o mare regină, pe când el nu are decât o prințesă spaniolă, văduva fratelui său, care e unealta tatălui ei. Cum putem să dăm greș?

— Și Thomas Howard este foarte bătrân, îi zic. Cu siguranță anii lui de luptă s-au încheiat, nu-i așa?

James se încruntă.

— Nu e în grațiile fratelui tău, zice el gânditor. Și-a pierdut fiul, care s-a înecat în mare şi a pierdut vasele lui Harry. Fratele tău îi învinovățeşte pe cei din familia Howard că l-au dezamăgit şi s-a întors împotriva lor. Howard este singurul conte care nu a fost luat în Franța în oştirea cea mare. Cred că va lupta precum un şobolan încolțit când mă va înfrunta. Știe că este ultima lui şansă de a reintra în grațiile regelui. Va fi un om disperat - nu mă dau în lături să recunosc că aş prefera să nu mă confrunt cu un om care n-are nimic de pierdut.

— Poate c-ar fi mai bine să nu lupți? îi strecor neliniştită. Poate c-ar fi mai bine să nu invadăm Anglia?

— Asta e ocazia noastră, spune el răspicat. N-am avut o ocazie mai bună de decenii. Zâmbeşte, ştie cum să mă ispitească: Cea mai mare rivală a ta este regenta Angliei. Nu vrei să îi atac oştirea? Nu vrei s-o vezi înfrântă?

[34] Palatul Linlithgow, Scoția, vara anului 1513

Vizităm Linlithgow ca să-l vedem pe fiul nostru, James. Avem parte de o călătorie frumoasă pe o vreme caldă de vară. Am străbătut țara în lung şi-n lat până ce am ajuns la malurile întinse ale râului Forth, şi luncile care se întind cale de mile. Cum e miezul verii, lăptăresele ies în fiecare dimineață şi seară să cheme vacile care pasc în iarba deasă care le trece de genunchi, astfel că la cină avem budinci, băuturi calde din lapte cu bere slabă şi mirodenii, glazuri fine şi brânza grasă din zonă.

O luăm spre panta dinspre lac, ne apropiem de castel şi intrăm pe poarta mare. Îmi văd fiul în brațele doicii, în frumoasa curte interioară. Slavă Domnului că e puternic şi creşte frumos, că a

trecut de primejdia primei aniversări, că e cuminte cu doica lui irlandeză, chicotind și dând din pumnii încleștați spre tatăl lui, țipând de încântare când fugi după el, alergând cu piciorușele-i dolofane.

Ne bucurăm de zile liniștite la acest palat îmbietor și retras. Mergem pe lac în fiecare zi cu copilul, iar atunci îl las să-și bage degetele de la picioare în apă. Lacul e plin cu pește: păstrăvi, și chiar somoni. Soțul meu se îndepărtează de noi și se avântă spre adâncimile reci cu o undiță și-mi promite că voi avea somon la cină. Slujitorii îl însoțesc și împreună aduc o mulțime de pești, cu solzii ca de argint, prea grei ca să poată fi cărați de un singur om.

Serile, îl chem pe James să bea vin cu mine în turnul reginei, unde scările urcă până sus de tot și, chiar în vârf, este o odaie micuță, cu un acoperiș care s-o apere de ploaie, cu vedere spre întregul ținut Lothian. Când apune soarele, parcă aș fi în cuibul unui vultur, văd cerul care se întinde la nesfârșit deasupra mea, cu norii ca o dantelă. Când plouă sau când norii se coboară de pe crestele munților, apar curcubeie uriașe, arcuindu-se ca pentru a arăta drumul spre rai.

— Știam că o să-ți placă aici, zice James cu satisfacție. Am pus să fie construită pentru tine, mi te-am închipuit stând aici, în vârful palatului, și bucurându-te de toate aceste priveliști încântătoare. Nu-i așa că este la fel de frumos ca Greenwich?

— O, este cu totul altceva, îi atrag eu atenția. Greenwich este un palat la câmpie, lângă un fluviu, construit pentru vreme de pace. Acesta este un palat într-un ținut de munte, cu un șanț de apărare și un pod mobil. Greenwich are în față un lung chei din marmură, după modelul venețienilor, unde poate ancora oricine, iar porțile rămân deschise toată vara. Ăsta e mai mult un castel decât un palat.

Văd dezamăgirea de pe chipul lui.

— Dar nu încape nici o comparație, îl liniștesc eu. Aici avem cele mai frumoase odăi care dau una într-alta, cea mai frumoasă sală. Toată lumea e încântată de acest loc. Putem călări în jurul lacului, putem merge cu barca – uită-te la debarcaderul pe care l-ai construit pentru vasul regal! Iar dacă vreau să vânez, am o pădure plină cu vânat. E un palat splendid, poate cel mai frumos din Scoția. Iar încăperea asta din vârful turnului pe care

l-ai construit pentru mine este cel mai frumos loc în care am fost vreodată.

— Mă bucur că ai ajuns să-l îndrăgeşti.

— Îl îndrăgesc. Cum ai putea să nu-l îndrăgeşti?

— Asta e minunat, pentru că sunt nevoit să te las aici. Mâine trebuie să plec la Edinburgh, zice el, de parcă s-ar duce pentru vreo treabă măruntă. Apoi o să mă întâlnesc cu lorzii mei şi vom ataca Anglia.

Simt un gol în stomac.

— Cum? Atât de curând? Vrei să începi războiul?

— Aşa sunt nevoit să fac.

— Dar pacea...

— Trebuie să fie încălcată.

— Tratatul...

— Nu mai are nici o valoare. Henric l-a anulat ori de câte ori mi-a arestat oamenii pe mare şi ori de câte ori i-a lăsat pe lorzii lui de la graniţă să ne atace pământurile. Dacă flota mea l-ar fi prins în timp ce naviga spre Franţa, am fi fost deja în război. În împrejurările acestea, vor aştepta în apropiere de coasta franceză şi-l vor prinde pe drumul de întoarcere. Între timp, vom ataca degrabă şi cu putere Anglia.

Îmi acopăr ochii cu mâinile. Sunt o prinţesă engleză. Am venit aici tocmai pentru a împiedica asta.

— Nu există nici o posibilitate să poţi păstra pacea, dragul meu?

— Nu. Fratele tău vrea război. E un bărbat tânăr şi nesăbuit, iar eu o să conduc această campanie, plătită de francezi, pentru a ne recâştiga pământurile şi a deveni vecini puternici.

— Mă tem pentru ce ţi s-ar putea întâmpla.

— Îţi mulţumesc. Îmi închipui că ţi-e teamă şi pentru tine însăţi.

— Şi asta, răspund cu sinceritate. Şi pentru băiatul nostru.

— Am avut grijă. Vorbeşte ca un gospodar grijuliu, nu ca cineva care se duce să înfrunte moartea. Tutorele lui va fi William Elphinstone, episcopul de Aberdeen.

— Nici măcar nu-ţi place de el!

— E cel mai bun om pe care-l avem. Nu am nevoie să fie întotdeauna de acord cu mine. De fapt, nici nu voi fi aici ca să mă contrazică.

— Nu spune aşa ceva! Şi nu mă lasă aici. Nu vreau să te aştept aici. Arăt spre turn, către odaia mea ca un far din vârf. Nu vreau să stau aici şi să aştept după tine.

Îşi pleacă capul, de parcă l-aş fi mustrat.

— Mă rog ca atunci când vei privi din turn să mă vezi întorcându-mă, cu steagul fluturând în semn de triumf. Iar dacă nu, micuţa mea dragă, atunci va trebui să te descurci fără mine.

— Cum o să mă descurc fără tine?

— Am numit tutorele fiului meu, am numit un consiliu de lorzi.

— Dar cum rămâne cu mine? Îmi aud glasul - smiorcăitul copilului Tudor, care se întreabă mereu cine e pe primul loc.

— Te-am făcut regentă a Scoţiei.

Sunt uluită.

— Un titlul de mare vază, la fel ca al ei.

James râde pe sub mustăţi.

— Da, la fel ca al ei. Ştiam că ăsta va fi primul tău gând. Te preţuiesc la fel de mult cum o preţuieşte Harry pe Caterina. Însă asta nu e doar pentru a te face să te simţi egală cu ea, Margaret. Ci pentru că poţi să domneşti peste acest regat, să-l creşti pe fiul nostru şi să păstrezi Scoţia în pace şi linişte. Ştiu că vei răzbi Trebuie să fii mai deşteaptă decât fratele tău - dar eşti oricum mai deşteaptă decât el. Trebuie să fii asemenea bunicii tale - devotată doar copilului ei, hotărâtă să-l vadă rege. Cred că poţi să faci asta. Nu lăsa nimic să te abată de la calea asta, nici vanitatea, nici poftele trupeşti sau lăcomia. Ascultă-mi poveţele şi vei fi o femeie bună, o femeie cum nu s-a mai văzut.

Încuviinţarea lui e ca o adiere venind dinspre lac într-o zi însorită.

— Nădăjduiesc că nu va fi nevoie, zic eu, cuprinsă dintr-odată de frică.

— Şi eu îmi doresc să nu se întâmple asta.

Rămânem tăcuţi o clipă, privind către apele cristaline ale lacului, către oamenii care se plimbă cu barca şi către cei care înoată aproape de mal. Câteva copile şi-au ridicat poalele şi merg prin apă, stropindu-se şi chicotind. Toată lumea pare atât de lipsită de griji, ca şi cum nu s-ar putea întâmpla nimic rău vreodată.

— Nu ştiu dacă voi fi în stare să fac asta, zic eu întristată. Dacă n-o să te întorci din bătălie, nu ştiu dacă voi fi în stare...

Mă prinde de bărbie ridicându-mi capul astfel încât să fiu silită să-l privesc în ochi. Niciodată n-am putut suferi să facă asta, să fiu silită să mă uit în ochii lui, de parcă aş fi o fată care mulge vacile, iar el, stăpânul atotputernic.

— Nimeni nu ştie dacă e în stare, spune poruncitor. Când a fost ucis tata la porunca mea şi am devenit rege, eram încredinţat că nu voi avea puterea să stăpânesc regatul ăsta. Dar am făcut-o. Am învăţat s-o fac. Am studiat. Fii ce ţi-a fost dat să fii prin naştere şi îi vei vedea pe copiii noştri stăpânind tronurile Scoţiei şi Angliei. Fii o nesăbuită şi vei pierde totul. Aşa cum e fratele tău, care nu chibzuieşte şi va pierde tot ce preţuieşte alergând după lucrurile pe care nu le poate avea. S-ar putea ca tu să ai înţelepciunea de a păstra ceea ce ai. El va alege întotdeauna să-şi satisfacă propriile capricii în loc să fie un rege adevărat. Tu trebuie să fii o regină şi nu o nesocotită ca el.

[35] Palatul Linlithgow, Scoţia, august 1513

Am nişte vise înfiorătoare: cu James care se scufundă în nişte ape adânci şi din gură îi ies perle ca nişte bule de săpun; cu mine mergând pe ţărmul mării şi strigându-l, cu perlele scârţâindu-mi sub picioare; cu mine stând în faţa unei oglinzi şi uitându-mă la el cum îmi prinde la gât un colier strălucitor cu diamante, care apoi se preschimbă în perle şi se deşiră când mi-l leagă. Mă trezesc plângând şi îi spun:

— O să mori, ştiu c-o să mori şi n-o să mai port niciodată diamante. Va trebui să port perlele de doliu, doar perle, şi o să fiu singură cu fiul meu; şi cum o să-l aduc pe tron în siguranţă?

— Ştt, zice el cu blândeţe. Nu mai putem da înapoi. Îmi urează un rămas-bun ceremonios, de parcă am fi un rege şi o regină dintr-un basm. Face o plecăciune în faţa mea, iar eu îmi pun mâna pe capul lui roşcat şi încăpăţânat şi îi dau binecuvântarea

mea. Se ridică şi-mi sărută mâna. Îi dăruiesc o batistă din mătase brodată cu iniţialele mele, pe care şi-o bagă în interiorul hainei, de parcă ar fi o cocardă, iar el ar pleca la un turnir. S-a îmbrăcat cu haina lui cea mai bună, de un roşu aprins, cu numele lui brodat pe guler cu fir de aur şi cu blazonul cu ciulini peste tot pe piept. Am brodat-o chiar eu, e foarte frumoasă. Se întoarce cu spatele şi sare în şaua calului său de luptă, ca un băietan, ca pentru a-mi arăta că e la fel de tânăr şi puternic ca fratele meu. Ridică mâna, şi garda lui personală se apropie şi apoi o pornesc la drum. Sute de cai mari înaintează precum un singur animal uriaş, iar copitele lor răsună în depărtări ca un tunet. În urma lor se ridică un nor de praf. Îi fac semn doicii să-l ducă înăuntru pe băieţelul nostru, iar eu rămân să privesc în zare până când nu li se mai vede urma.

Apoi aşteptăm. Bag de seamă că eu încă nădăjduiesc ca planurile să se schimbe în ultima clipă. Sunt simbolul păcii veşnice, nu sunt în stare să accept că pacea e încălcată. Mi se aduc veşti aproape zilnic. James cucereşte castelul Norham, apoi Wark, Etal şi altele. Acestea nu sunt victorii mărunte; sunt fortăreţe importante, gravate în inimile oamenilor de la graniţă, iar noi mutăm frontiera, împingând-o tot mai la sud, către Newcastle. Cucerim castele englezeşti, teritorii englezeşti. Zona căreia i se spune „teritorii disputate" nu va mai fi disputată; aceste pământuri vor fi ale Scoţiei. Începe să devină o mare expediţie; nu un simplu atac, ci o invazie victorioasă.

De fiecare dată când mesagerul se apropie de castelul nostru de lângă lac, cu steagul regelui fluturând înaintea lui, cu o gardă năvalnică în urmă, ne mai vine inima la loc. Aşa cum am prevăzut, Thomas Howard aduce toate forţele pe care le-a putut strânge, dar el nu are provizii suficiente şi este temător. Nu are rezerve, nici sprijinul oamenilor de-acolo. Chiar lorzii lui englezi de la graniţă îi jefuiesc convoiul de căruţe şi îi fură caii. Aliaţii lui sunt nestatornici şi nu sunt dornici să trimită servitori să lupte la graniţă, când au plătit deja pentru un război în Franţa. Harry a luat cu el floarea nobilimii pentru a duce acest război pentru

socrul lui, ca să-i facă pe plac soţiei sale. A lăsat Anglia teribil de lipsită de apărare. E un nesăbuit. Putem să câştigăm acest război împotriva unui rege absent şi a unor apărători fără tragere de inimă.

James ne dă de ştire după aceea că vor ajunge la luptă deschisă. Va pune stăpânire pe Branxton Hill. I-a dejucat planurile lui Howard, care ar trebui, dacă are un pic de minte, să se retragă la Newcastle. Oştenii lui sunt flămânzi, însetaţi, îşi fură propriile raţii, iar oamenii de la graniţă – bărbaţi nemiloşi, englezi şi scoţieni, îi atacă pe cei rămaşi în urmă, îi ucid şi îi dezbracă până la piele. Armata lui James, bine hrănită şi bine înarmată, şi-a făcut tabăra pe locul mai înalt de la Flodden Edge. Englezii vor fi nevoiţi să ducă lupta împotriva tunarilor scoţieni de la poalele dealului.

Aştept veşti. Trebuie să fi avut loc o bătălie. Thomas Howard nu va îndrăzni să se întoarcă la Londra pentru a se înfăţişa dinaintea Caterinei, fără a avea o bătălie despre care să raporteze. Dacă se va întoarce învins, atunci familia Howard va fi ruinată. Thomas Howard poate să piardă totul. Cu reputaţia pe care o are şi fiind în joc prietenia cu regele, ştiu cu câtă hotărâre şi înverşunare va urmări singura şansă care i-a mai rămas. James, însă, nu mai are nevoie să lupte, el ar putea să se retragă. Ar putea să treacă înapoi graniţa noastră împreună cu oştirea sa şi să se laude cu un alt atac reuşit asupra Angliei care i-a înspăimântat de moarte în ţinuturile de nord şi i-a arătat lui Harry că nu poate să ne trateze cu dispreţ.

Sunt sigură James aşa va face – acesta este felul în care scoţienii i-au chinuit întotdeauna pe englezi – însă apoi vine vestea unei noi bătălii. După o jumătate de zi, cineva vine de la Edinburgh cu vestea că am câştigat bătălia şi că scoţienii înaintează spre sud. S-ar putea să avanseze chiar până la Londra! Ce îi poate opri dacă au învins armata engleză? Dar apoi soseşte un alt raport, de la un soldat fugar, cum că a avut loc o bătălie cumplită, iar că, atunci când a fugit el, sorţii erau împotriva noastră.

Plouă cu găleata, un zid de apă care ne ţine în castel şi care ameninţă că nu vom mai primi nici o veste. Mă trezesc în fiecare dimineaţă cu răpăitul picăturilor de ploaie în fereastră şi aud gâlgâitul apei care se varsă în cisterne sau se scurge de pe feţele

garguielor sculptate în piatră, coborând în şiroaie în curtea pietruită. Mă gândesc la soţul meu, care stă în vânt şi furtună; mă gândesc la arcaşii lui cu arcurile ude, la tunarii lui cu praful de puşcă ud. Spun răspicat că nimeni nu trebuie să creadă nimic, că n-au voie nici măcar să vorbească, până când nu auzim veşti chiar de la James. Trebuie să fiu, aşa cum mi-a cerut el, o regină adevărată, o regină a Scoţiei, o inimă vitează şi mândră. Însă apoi mi se dă de ştire că a sosit un mesager de la consiliul lorzilor din Edinburgh, cu veşti precise, şi că mă aşteaptă în sala mea de audienţe.

Inima mi-o ia la galop şi mă simt rău, la fel ca atunci când sunt însărcinată. Îmi duc mâna la gât şi îmi simt pulsul crescând. Toată lumea care are motiv să se afle în odaia mea sau oricine a găsit un pretext oarecare e aici. Vin încet de la capelă, unde mă rugam ca James să vină acasă, înfrânt sau biruitor – îmi dau seama că nu-mi pasă cum, atâta timp cât vine acasă. Gărzile deschid uşile şi murmurul din sală amuţeşte de îndată ce trec prin mulţimea de chipuri necunoscute şi urc treptele până la tronul meu. Mă întorc şi stau în picioare în faţa lor, privind calm în juru-mi. Fără nici o legătură, îmi vine în minte: Doamne-ajută, am numai 23 de ani. Altcineva ar trebui să fie aici, să audă vestea, cineva care ştie ce să facă. Sunt sigură, Caterina ar şti cum să stea, cum să asculte, cum să răspundă. Mă simt de parcă aş fi ca surioara mea Mary – prea tânără pentru a lua parte la lucrurile importante.

Mesagerul stă dinaintea mea în livreaua lui James, cu misiva din partea consiliului lorzilor în mână.

— Ce veşti? întreb şi încerc să vorbesc calm. Veşti bune, nădăjduiesc.

Omul a mers drum lung călare de la Edinburgh şi e murdar şi plin de noroi, a trecut râuri şi e leoarcă din cap şi până la cizmele murdare din picioare. I se va fi spus să nu lase nimic să-l întârzie şi să-mi raporteze numai mie. Îngenunchează şi îmi dau seama imediat, după neliniştea de pe chipul lui, că n-are rost să spun „Veşti bune, nădăjduiesc." cu glasul meu de fetiţă prostuţă. Nici vorbă de vreo veste bună şi îmi dau bine seama de asta.

— Vorbeşte, îi zic încet.

— Înfrângere, răspunde el cu glasul sugrumat, de parcă e gata să plângă în locul meu.

— Regele?

— Mort.

Mă clatin, însă nobilul care slujește ca tăietor de carne[1] la castel mă sprijină, de parcă trebuie să aud această veste cu capul sus, în picioare, deși soțul meu e cu fața în noroi.

— Ești sigur? întreb, gândindu-mă la micuțul meu, care are aproape un an și jumătate și e acum un băiat fără tată; gândindu-mă chiar la copilul pe care s-ar putea să-l port în pântec. Ești sigur? A confirmat Consiliul de Coroană - nu e nici o îndoială?

— Am fost acolo. Am văzut cu ochii mei.

— Spune-mi ce-ai văzut.

— E o minune dacă se va întoarce cineva viu, zice el palid. Ne-am năpustit în șarjă asupra lor, dar ei aveau cosoare cu care luptau împotriva sulițelor noastre și retezau capete de parcă tăiau garduri vii. Tunarii noștri nu erau la distanța potrivită, așa încât, deși i-au bombarda pe englezi, tunurile trăgeau pe deasupra capetelor lor, iar ei rămâneau în formație, nevătămați și neîmprăștiați. Noi ne închipuiam că i-am zdrobit, dar ei erau neobosiți. Regele a condus un atac puternic, călare și pedestru, și membrii clanurilor i-au stat toți alături. Nimeni nu l-a lăsat baltă - nu pot să spun nimic împotriva vreunui clan - toți au fost acolo; însă pământul a cedat sub picioarele noastre. Părea solid când l-am văzut din vârful dealului, dar era o mlaștină înșelătoare, verde, plină de buruieni. Am căzut și ne-am afundat și n-am mai putut să ne ridicăm, iar englezii ne-au lăsat să ne târâm spre ei. Au stat în formație și au așteptat să venim, și apoi au tăiat capete și au sfârtecat burți și au dărâmat cai.

Doamnele mele se strâng în jurul meu murmurând îngrozite tot felul de întrebări, șoptind nume. Își vor fi pierdut fii și soți, tați și frați.

— Câte pierderi? întreb.

— Morți, stăruie el. Sunt morți. În jur de zece mii.

Zece mii de oameni! Simt cum mă clatin iar.

---

1. *Carver*, în original, titlu purtat la curte de cel care se ocupa de servirea cărnii la masă și se ocupa direct de rege și de regină (n.r.).

— Zece mii? repet. Nu se poate. Întreaga oştire avea treizeci de mii. Nu se poate să fi ucis o treime din armata scoţiană.

— Ba da. Pentru că i-au omorât pe cei care s-au predat, zice el cu amărăciune. I-au ucis pe cei care erau pe moarte. I-au omorât pe răniţii care zăceau pe câmpul de luptă. I-au urmărit pe cei care şi-au aruncat pumnalele şi se întorceau spre casă. Au declarat că nu vor lua prizonieri şi n-au luat. A fost o luptă sălbatică şi nemiloasă şi a durat prea mult. N-am mai văzut niciodată aşa ceva. Ai fi zis că eşti undeva într-un loc barbar ca Spania. Într-o cruciadă printre păgâni. A fost ca un măcel făcut de conchistadori. Erau oameni care ţipau să li se cruţe viaţa şi urlau, iar cosoarele treceau prin faţa lor cât era ziua de lungă, cât era noaptea de lungă. Au fost răniţi care au tăcut abia când cineva le-a tăiat gâtul.

— Regele? şoptesc eu.

James nu se poate să fi murit de o unealtă de tăiat gardurile vii. Nu James, cu dragostea lui pentru cavalerism şi pentru ritualul onorabil al turnirului. Nu se poate să fi murit răsturnat de pe cal în armura lui frumoasă, cu securea unui ţăran englez înfiptă în faţă.

— Şi-a croit drum luptând până la Thomas Howard însuşi – aproape că a fost o singură confruntare, exact aşa cum ceruse. Însă un cosor i-a zdrobit capul chiar când a ajuns la steagul englez şi o săgeată l-a rănit în coastă.

Îmi plec capul. Nu-mi vine să cred asta şi nu ştiu nici ce să spun, nici să fac. Deşi l-am prevenit, deşi am visat perlele de văduvă, n-am crezut niciodată cu adevărat că nu va mai veni acasă. Întotdeauna vine acasă. Pleacă iar şi iar la amantele lui sau să-şi vadă copiii, în pelerinaj, în călătorie diplomatică, pentru a împărţi dreptate, să vadă un tun ieşit din forjă sau să lanseze un vas la apă, dar întotdeauna se-ntoarce. Mi-a jurat că n-o să mă părăsească niciodată. Ştie că sunt prea tânără să rămân singură.

— Unde este trupul lui? întreb.

Va trebui să organizăm o înmormântare grandioasă. Va trebui să fac pregătirile pentru ea. Băiatul meu, James, va trebui să fie declarat rege; îl vom duce la Mânăstirea Scone pentru o încoronare fastuoasă. Nu ştiu cum s-o fac fără soţul meu, care întotdeauna a făcut totul pentru mine, totul pentru ţara lui.

— Unde este trupul lui? Trebuie dus la capelă pentru ceremonia de înmormântare. Trebuie adus la Edinburgh.

James va fi depus cu mari onoruri în capela de la Holyroodhouse, unde ne-am cununat, unde m-a încoronat ca regină; iar ţara – toată lumea, chiar şi bastarzii lui şi mamele acestora – vor veni să-şi prezinte omagiile celui mai mare rege al Scoţiei de la Malcolm încoace, de la Robert de Brus. Vor veni căpeteniile clanurilor, în tartanele lor, şi lorzii, iar steagurile lor vor flutura deasupra sicriului, şi bocetul scoţian din cimpoi va răsuna pentru măreţul lor rege şi ne vom aduce mereu aminte de el. Îl vom îngropa într-un coşciug dintr-un pin scoţian, sub un giulgiu din catifea neagră cu o cruce brodată cu fir de aur, vom arbora steagul de cruciat, căci el ar fi fost un cruciat, clopotele vor bate pentru fiecare din cei 40 de ani de viaţă ai săi. Tunurile pe care le-a poruncit vor bubui de parcă şi ele ar fi îndurerate. Îl vom cinsti pe regele nostru şi nu-l vom uita niciodată.

Mesagerul cade în genunchi, de parcă greutatea cuvintelor sale e prea mare ca s-o suporte. Se uită către mine, şi faţa lui albă, plină de murdărie arată atâta suferinţă.

— I-au răpit trupul, zice el. Englezii. I-au luat trupul preţios din noroi, zdrobit şi sângerând cum era, şi l-au trimis la Londra, ca ofrandă pentru ea.

— Cum?

— Regina engleză, Caterina, a spus că îi vrea leşul ca trofeu. Aşa că l-au rostogolit în noroi şi i-au scos platoşa şi haina – haina lui frumoasă –, l-au dezbrăcat de ea şi de mănuşi, de cizme şi de pinteni. Ca să fie desculţ, precum un cerşetor. I-au luat sabia, i-au scos coroana de pe coif. L-au dezbrăcat de parcă era pradă de război. I-au aruncat toate lucrurile într-o cutie, i-au pus trupul într-o căruţă şi l-au dus la Berwick.

Atunci mi se înmoaie genunchii şi cineva mă ajută să mă aşez pe scaun.

— Soţul meu?

— Târât de pe câmpul de luptă precum un stârv, într-o căruţă. Regina engleză îi voia leşul ca trofeu, şi acum îl are.

Nu-i voi ierta niciodată asta. Nu voi uita asta niciodată. În Franţa, Harry câştigă o bătălie într-un loc numit Thérouanne, şi, drept răspuns pentru triumful lui, Caterina îi scrie că a câştigat

o bătălie la fel de importantă ca a sa. Se laudă că a vrut să-i trimită capul tăiat al soțului meu, dar că sfetnicii săi au oprit-o. Ar fi vrut să-l mureze pe James în saramură și să i-l trimită în dar. Însă Thomas Howard poruncise deja ca trupul să fie pus într-o cutie din plumb și trimis într-o căruță la Londra. Neputând să-i trimită leșul, Caterina trimite în schimb steagul regal și haina lui James. Haina lui roșie, cu fir de aur, pe care am brodat-o eu însămi. Acum este pătată cu sângele lui, e murdară de noroiul de pe câmpul de luptă și duhnește a fum. Creierul lui e risipit pe gulerul brodat, unde am cusut ciulinii aurii. Însă ea i-o trimite triumfătoare lui Harry, de parcă așa ceva poate fi un dar, de parcă un asemenea lucru ar trebui să fie altundeva decât îngropat cu respect în capela regelui.

Caterina e o barbară, mai rău decât o barbară. Acesta este trupul cumnatului ei, trupul sacru al unui rege. Asta e femeia care și-a văzut soțul dus la îngropăciune în cea mai solemnă procesiune, călătorind noaptea cu torțe aprinse, o femeie care a purtat negru și m-a rugat să fiu bună cu ea în suferința ei – dar când rămân eu văduvă, ea pune ca trupul neînsuflețit al soțului meu să fie aruncat într-o căruță și adus precum carcasa unui animal la măcelarii din piața Smithfield. Ce fel de sălbatici sunt ăștia? Numai un sălbatic nu ar înapoia trupul unui rege poporului său pentru o înmormântare onorabilă. Numai o bestie s-ar folosi de el, așa cum vrea ea să facă. N-o s-o iert niciodată pentru asta. N-o să uit niciodată. Nu e sora mea, e o harpie, un monstru care smulge carne.

Și nici nu voi mai aduce vreodată vorba despre asta. Nu mi-o pot scoate din minte, însă ei nu trebuie să afle niciodată cât de mult îi urăsc și că n-o s-o iert niciodată pe Caterina. Voi cădea la pace cu această hoață, cu această jefuitoare de morminte. Voi face apel la faptul că-i sunt soră acestui uliu care se ospătează cu morți. Voi fi nevoită să trimit ambasadori, să scriu scrisori și poate chiar să mă întâlnesc cu bărbatul care a fost cândva fratele meu și cu vulturul care e soția lui. Dacă e să fiu regină și să-l pun pe fiul meu pe tron, voi avea nevoie de susținerea și de ajutorul lor. Am de gând să mă rog de ei pentru asta și să nu-i las niciodată să vadă disprețul din ochii mei. Voi fi nevoită să fiu ce mi-a poruncit soțul meu: o femeie extraordinară, nu o fată prostuță.

Deşi ea e un demon, o femeie care pătează onoarea poziţiei ei, care a mânjit cu sânge tronul mamei mele. E o femeie care vrea să fie egală regelui, o femeie care a stat lângă patul de moarte al fratelui meu şi a poruncit omorârea soţului meu. Ea e Lilith. O urăsc.

Trebuie să-l ducem pe băieţelul meu, James, la Castelul Stirling – fortăreaţa despre care tatăl lui mi-a promis că e cea mai sigură din regat. Va trebui să fie încoronat acolo. Nu îndrăznesc să-l duc mai departe, la Mânăstirea Scone, în nord, pericolul e prea mare. Aproape sigur, Thomas Howard, care nu mi-a fost mare prieten înainte şi care acum este duşmanul meu de moarte, îşi va întregi victoria cu o invadare a bietei mele ţări. Cum putem să ne apărăm capitala când toate tunurile noastre sunt pe vasele aflate pe mare sau înţepenite în noroiul de la Flodden? Ce va împiedica armata victorioasă a lui Thomas Howard să înainteze și să atace palatul meu de la Linlithgow? Sau să vină şi mai în nord, la Stirling? Thomas Howard – care cunoaşte tradiţiile scoţienilor la fel de bine ca mine – ar putea să purceadă mai repede decât credem într-un marş forţat pentru a pune mâna pe micuţul rege al Scoţiei înainte ca acesta să fie încoronat.

Pornim la drum a doua zi, înainte de ivirea zorilor, pe când luna coboară şi numai o linie gri, precum creta croitorului pe pânza de doliu, mărgineşte cerul la est. În faţa noastră este înălţat steagul regal, şi gărzile păşesc umăr la umăr în jurul lui, iar în mijlocul gărzilor călăreşte bardul soţului meu, poetul Davy Lyndsay, pe un cal puternic, cu James, care n-are încă doi ani, aşezat la oblâncul şeii în faţa lui. Un stegar călăreşte lângă ei cu blazonul prinţului fluturând deasupra capetelor lor. Oricine ne-ar ataca şi l-ar răpune pe prinț cu o suliță înfiptă în inimă n-ar putea pretinde că n-a știut cine era. James stă drept, încrezător în braţul ferm cu care-l ţine Davy. Au călărit împreună de zeci de ori, dar niciodată urmăriţi de un duşman, cu o viteză ameţitoare. Davy îmi vede faţa palidă şi îmi aruncă zâmbetul lui pieziş.

Eu merg călare chiar în spatele lor, cu pântecul meu care se rotunjeşte, încredinţată acum că sunt însărcinată şi cu ochii pironiţi asupra fiului meu, pe care trebuie să-l păzesc. Nu mă gândesc la nimic, doar îl privesc şi mă uit la drumul măturat de vânt din faţa noastră. Dacă mi-aş lua un răgaz să gândesc, atunci mi-aş opri calul şi m-aş apleca pe gâtul lui şi-aş plânge speriată, ca o fetiţă. Dar nu îndrăznesc să gândesc. Pot doar să călăresc şi să nădăjduiesc că vom ajunge la Stirling înainte ca englezii să vină după noi.

De îndată ce suntem la nord de Linlithgow, ţinuturile întinse din faţa noastră se sălbăticesc, iar cerul parcă e tot mai sus. Dealurile rotunjite din Lothian, adânciturile imense ale văilor şi lanţurile de munţi întinse devin şi mai maiestuoase pe măsură ce mergem spre nord, la Stirlingshire. Când răsare soarele şi înaintăm, intrăm în pădurile dese de pe fundul văilor. Dăm de un drum abia schiţat prin pădure, care ocoleşte un petic de pământ mlăştinos, şerpuind pe lângă un copac prăbuşit de multă vreme şi dispărând cu totul acolo un pârâu a ieşit din matcă şi a măturat poteca. Înaintăm prin frunzişul des, căutând mereu soarele ca să ne încredinţăm că mergem spre vest. James ştia drumul foarte bine. Călărea des între Linlithgow şi Stirling şi mai departe, spre nord, pentru a menţine pacea şi a împărţi dreptate. Însă James n-o să mai meargă niciodată călare printre munţii ăştia. Nu vreau dă mă gândesc la asta. Mă uit la fiul lui şi văd că a adormit în şa, în braţele grijulii ale lui Davy. Nu vreau să mă gândesc că tatăl lui nu va călări niciodată cu el aşa, că tatăl lui nu va mai călări niciodată.

Pădurile astea n-au fost plantate de nimeni şi nu le administrează nimeni. Nu sunt oameni care să le taie, nici pentru lemn de foc sau cărbune, nici pentru grinzi pentru şantierele navale sau case. Nu există şantiere navale sau case nicăieri în apropiere, nu există căsuţe cu sobe în care să ardă cărbuni, nu există pădurari care să-şi câştige traiul făcând bordeie. Nu există nici măcar braconieri, pentru că e puţin vânat, şi nici tâlhari, căci nu sunt destui oameni pe care să-i jefuiască, sunt foarte puţini călători. Pădurile sunt pustii, nu e nimeni în afară de căprioarele speriate şi fiarele pe care nu le putem vedea: vulpi, mistreţi şi lupi. Gărzile strâng rândurile, călărind unul lângă altul în jurul lui Davy Lyndsay şi al băiatului meu drag, şi lasă steagul regal mai jos,

ţinându-l ca pe o lance, ca să nu se agaţe de crengile joase şi curbate ale copacilor.

Nu seamănă în nici un chip cu Anglia, nici măcar cu imensele parcuri regale unde nimeni nu are voie să taie copaci sau să vâneze. Aceştia sunt codri deşi, ca aceia de dinaintea facerii omului, iar noi suntem ca nişte stafii care merg călare în tăcere prin ei. Locul nostru nu e aici. Copacii ăştia sunt mai bătrâni decât epoca în care a trăit Hristos; astea nu sunt păduri creştine, acesta este meleagul omuleţilor, neamul străvechi despre care îmi povestea adesea James.

Tremur în semiîntunericul rece, deşi soarele e sus pe cer. Nu-i simţim căldura, nu putem nici măcar să vedem lumina amiezii. Arborii şi chiar şi aerul parcă ne apasă.

Ce uşurare când pământul se înalţă şi izbutim să zărim un pic de lumină în faţă, pe măsură ce copacii se răresc şi apar tufişuri şi plante la marginea drumului, unde e mai multă lumină, iar apoi trecem prin luminişuri de mesteceni argintii şi, treptat, aproape frunză cu frunză, părăsim umbrele. Acum putem să vedem cerul şi urcăm tot mai sus până ajungem pe coasta unui munte care se înalţă deasupra noastră. Caii răsuflă greu, ne aplecăm înainte în timp ce ei îşi coboară capetele şi încep să urce tot mai sus, urmând o cărare care abia se întrezăreşte, ocolind stâncile şi îngustându-se pe partea cealaltă, purtându-ne peste vârful rotunjit. Însă nu vedem decât munţi, alţi munţi, întinzându-se peste tot în faţa noastră, de parcă ar fi valurile învolburate ale unei mări nesfârşite, şi suntem nevoiţi să coborâm din nou, şerpuit, pe fundul văii, mergând spre acum nord, uitându-ne mereu în urma noastră după orice sclipire a soarelui care să se răsfrângă pe vreun obiect de metal sau după oştirea lui Howard.

Călărim toată ziua, făcând un popas înainte de amiază să mâncăm, apoi ne continuăm călătoria până la lăsarea serii. Când soarele începe să coboare spre vârful munților, şi umbrele se lungesc pe cărare, aproape ascunzând-o, de ni se face teamă că o să ne rătăcim, James țipă cu glas mititel şi smiorcăit că e obosit, şi Davy bagă mâna în buzunar după o bucată de pâine şi o sticluță cu lapte. James mănâncă, ţinut bine în şa, apoi se reazemă de ocrotitorul său şi doarme, în vreme ce noi înaintăm neîntrerupt.

Mergem tot spre nord, având în stânga soarele care apune, și îi zic încet lui Davy:

— Mai e mult? O să se întunece în câteva ore.

— Cu voia lui Dumnezeu, vom fi acolo înainte de lăsarea întunericului, zice el. Iar dacă ne urmăresc, nu vor îndrăzni să ne atace pe întuneric. Își vor face tabără peste noapte. Ei nu cunosc ținutul deloc, le va fi teamă de o ambuscadă. Nu se pot orienta pe întuneric.

Dau din cap. Mă dor toate oasele, dar în special spatele, căci nu mă pot apleca înainte din cauza pântecului și nici spre spate, de teamă să nu mă dezechilibrez.

— Veți avea parte de o cină grozavă și de un somn bun într-un pat moale, îmi zice Davy încet. În spatele unor ziduri puternice.

Încuviințez din cap, dar mă gândesc: dacă Davy se înșală și se lasă întunericul, și noi suntem tot pe drum? Vom fi nevoiți să ne așezăm tabăra și să dormim pe versantul rece al muntelui? Dar dacă am greșit drumul și am trecut pe lângă oraș? Dacă tot înaintăm spre nord, și Stirlingul e acum în spatele nostru, iar noi o să aflăm abia mâine dimineață? Apoi îmi spun: aș face mai bine să nu mă mai gândesc la asta, altminteri o să mă lase puterile și n-o să mai fiu în stare să călăresc deloc. Trebuie să cântăresc, acum și întotdeauna, fiecare lucru în parte. Trebuie să văd aceste îndatoriri ca pe un șirag de perle cu câte un nod între ele – și să nu-mi fac griji că sunt simbolul doliului, așa cum am știut când l-am visat pe soțul meu, fermecătorul și veselul meu soț, că îmi prindea la gât un colier de diamante și le-am văzut topindu-se și transformându-se în perle pe care le poartă văduvele.

În cele din urmă, zărim câteva lumini pe un munte deasupra noastră.

— Acela e Stirling, Alteță, îmi zice stegarul întorcându-se spre mine, și caii ciulesc urechile și înaintează mai vioi, de parcă ar ști că îi așteaptă grajduri cu fân și apă.

Îmi spun în sine mea– să ne rugăm lui Dumnezeu să nu fie vreo capcană. Să ne rugăm ca Thomas Howard să nu fi făcut un marș ocolitor, și să înaintăm căutând un refugiu, dar dăm de o bătălie. N-ai cum să-ți dai seama ce se ascunde în gardurile vii

întunecate de la marginea drumului, în timp ce ne îndreptăm şerpuind spre orăşel. A sunat ora stingerii, şi porţile oraşului sunt ferecate. Trâmbiţele intonează salutul regal, apoi trebuie să aşteptăm, în vreme ce orăşenii aleargă la poartă, iar gărzile dau fuga la zăvoare, şi imensele porţi se deschid cu un scârţâit ca să putem intra.

Oamenii vin spre mine, descoperindu-şi capetele, unii dintre ei cu hainele pe umeri şi ştergându-se la gură, fiind chemaţi de la cină.

— Alteţă, zic ei, îngenunchind în faţa mea, de parcă sunt o regină triumfătoare a Scoţiei, cu un soţ care a biruit în război.

Fac un gest obosit care spune totul: înfrângerea, moartea lui James, sfârşitul a toate.

— Acesta este regele vostru, le spun, arătându-li-l pe fiul meu, care doarme dus în braţele ocrotitorului său pe calul cel mare. Regele James al V-lea.

Ei pricep imediat că tatăl lui a murit. Împovăraţi de tristeţe, cad în genunchi pe pavajul rece din piatră. Îşi coboară capetele; îl văd pe unul dintre ei acoperindu-şi ochii cu mâinile pentru a-şi ascunde plânsul şi pe altul îngropându-şi faţa în bonetă.

Suntem primii reprezentanţi ai autorităţii care sosesc în Stirling de când a avut loc bătălia. Aici n-au ajuns decât zvonuri, nici un soldat nu s-a întors încă acasă. Dezertorii care au plecat înainte să se încheie lupta şi-au tăinuit laşitatea, dar puţini au ajuns atât de departe în nord. Aşa că acum, oamenii se îmbulzesc pe străzi, trântind uşile în urma lor, deschizând larg ferestrele în afară, nădăjduind că aceasta e vestirea biruinţei, că regele se află la jumătatea drumului spre Londra şi că oştirea lui e mai bogată cu fiecare zi. Apoi îmi zăresc faţa plecată şi bagă de seamă că nu zâmbesc şi nu fac cu mâna şi se opresc din urale şi rămân tăcuţi. Cineva strigă din urmă cu nerăbdare:

— Regele?

Toată lumea se uită la mine, dar eu nu pot să spun nimic. Nu pot să opresc calul şi să ţin o cuvântare solemnă şi să le spun că înfrângerea nu înseamnă disperare, că moartea nu e sfârşitul a toate, că Scoţia are un viitor măreţ. Aş minţi. Suntem disperaţi, este sfârşitul a toate şi nu sunt în stare să văd cum să croiesc un viitor.

Ridic vocea şi zic:

— Regele a murit. Dumnezeu să-l ocrotească pe rege!

Uşor-uşor, mulţimea tăcută e cuprinsă de înţelegere. Bărbaţii îşi scot pălăriile, femeile îşi acoperă ochii cu mâinile.

— Dumnezeu să-l apere pe rege, îmi răspund ei şoptind, de parcă n-ar suporta să rostească aceste cuvinte. Dumnezeu să-l apere pe rege.

Au pierdut unul dintre cei mai mari regi-războinici pe care i-a avut vreodată Scoţia. Au pierdut un muzician, un medic, un inginer, un educator, un tunar, un poet, un constructor de vase, un creştin convins, neliniştit cu privire la sufletul lui şi al lor. Au pierdut un prinţ minunat, un bărbat de seamă. Haina şi steagurile sale au fost trimise în Franţa, trupul lui neînsufleţit e purtat spre sud, un trofeu înfăşurat în plumb într-o căruţă care hurducăie. În locul lui, tot ce pot să le ofer e un regişor, un copil neajutorat, când cel mai mare duşman al Scoţiei stă la pândă. Îi văd că-şi sărută palmele şi suflă apoi sărutările spre mine, ca pentru a-mi spune: Dumnezeu să te binecuvânteze. Dumnezeu să te ajute. Şi îmi întorc cu îndârjire privirea de la ei, gândindu-mă: nu sunt în stare.

[36] Castelul Stirling, Scoţia, septembrie 1513

Intru în odaia mea frumoasă din Castelul Stirling şi trimit vorbă familiilor marilor lorzi să vină la încoronarea lui James. Foarte mulţi dintre ei nu răspund; mai mult de jumătate sunt morţi. Au mai rămas în viaţă cincisprezece lorzi în tot regatul. Am pierdut o jumătate de generaţie de bărbaţi. Însă familiile îşi trimit fiii, care erau prea mici să lupte, şi pe taţii vârstnici care îşi jelesc moştenitorii. Vin din toate colţurile regatului să jure credinţă noului rege.

N-are nici doi ani, e doar un copilaş, dar soarta l-a lovit necruţător. Stă în poala doicii, iar aceasta îi desface cămăşuţa din olandă

de sub mantia aurie, şi episcopii îi ung pieptul micuţ cu mir sfinţit. James scoate un mic sunet de mirare şi se uită la mine:

— Mami?

Dau din cap în semn că trebuie să stea cuminte şi să nu plângă. I se pune în mânuţă măciulia sceptrului, şi degeţelele lui se strâng în jurul acesteia, de parcă n-ar mai da drumul puterii. Episcopii înalţă coroana deasupra capului său. Ochii lui privesc cu uimire în sus în timp ce răsună trompetele, buzele lui tremură din cauza zgomotului şi îşi întoarce capul.

— Dumnezeu să-l apere pe rege! strigă episcopii, dar dinspre adunarea lorzilor nu se aude nici un ecou triumfător.

Ar trebui să strige drept răspuns: s-a întâmplat ceva înfiorător. Mă înspăimântă tăcerea din spatele meu - ce ar putea oare să însemne? Nu-l acceptă pe rege? Refuză să jure credinţă? Au hotărât în taină să se predea englezilor şi rămân tăcuţi la jurământul faţă de James? Temătoare, îmi întorc capul şi privesc către capela aglomerată unde sunt lorzii, aşezaţi după clanurile şi familiile lor, într-o linişte deplină. Chipurile le sunt palide când privesc spre locul de unde episcopii şi-au strigat jurământul de credinţă. Apoi, pe rând, buzele fiecăruia dintre ei rostesc: „Dumnezeu să-l apere pe rege!", însă bărbaţii şi-au pierdut glasul. Nu este un strigăt loial, ci o şoaptă de durere; lorzii au răguşit de mâhnire. În fundul bisericii, cineva plânge în hohote, şi bărbaţii aceştia puternici, căliţi în lupte, îşi lasă capetele în jos ca să-şi şteargă lacrimile.

— Dumnezeu să-l apere pe rege, zic ei încet, unul după altul, cu glasul sugrumat. Dumnezeu să-l binecuvânteze, spun ei, şi cineva adaugă: Dumnezeu să-l aibă în pază. Aşa că acum ştiu că ei se gândesc nu la fiul meu şi la povara imensă pe care o punem pe umerii lui, ci la James, regele răposat, soţul meu, şi la trupul lui furat şi dus departe, la Londra.

Îi scriu fratelui meu Harry, care îşi sărbătoreşte cu veselie triumfurile în Franţa. Înmoi vârful peniţei în miere şi îl rog să-l cheme pe Thomas Howard la Londra şi să nu-i poruncească să năvălească adânc în inima Scoţiei. Îi zic că fiul meu e mic şi

plăpând și că Scoția e deznădăjduită. Îl implor să-și aducă aminte că sunt sora lui, că tatăl nostru ar fi vrut ca el să mă protejeze în asemenea clipe grele și nu să înrăutățească lucrurile. Îi spun că eu sunt simbolul păcii dintre Anglia și Scoția și că mi-aș dori ca între noi să fie pace acum.

Strâng din dinți și, pe-o altă foaie de hârtie, îi scriu Caterinei, care e regenta Angliei și unica răspunzătoare pentru nenorocirea mea. Mi-aș dori să pot scrie adevărul: că o urăsc, că o învinuiesc pentru moartea lui Arthur, că a încercat să-l seducă pe tatăl meu, că știu că l-a prins în mreje pe frățiorul meu și l-a întors împotriva mea. O învinovățesc pentru războiul dintre Anglia și Franța, pentru cel dintre Anglia și Scoția și pentru moartea soțului meu. Ea este dușmanul păcii mele și al țării mele.

Scumpă soră...

Un membru al gărzii deschide ușile de la odaia mea, și una dintre doamnele mele de onoare intră și se apleacă peste scaunul meu ca să-mi șoptească:

— A sosit un bărbat care vrea să vă vorbească, unul dintre slujitorii răposatului rege. Vine de la Berwick.

Rostește „răposatul rege" cu glasul pierit. Nimeni nu poate să-i rostească numele.

Dau scrisoarea mincinoasă deoparte și îi spun:

— Să intre.

Poartă pe umeri o pătură pe care i-a oferit-o cineva să-i țină de cald, dar sub ea, haina lui căptușită arată că el a făcut parte din garda lui James. Îngenunchează înaintea mea, ținându-și strâns boneta în mâna murdară. Are cealaltă mână legată la piept, cu un bandaj pătat la umăr. Cineva aproape că i-a retezat brațul. A avut noroc că a scăpat cu viață.

Aștept.

— Alteță, trebuie să vă spun ceva.

Arunc o privire la scrisoarea către Caterina.

Scumpă soră...

Asta e din vina ei.

— Trupul pe care l-au trimis în Anglia nu era al regelui, zice omul fără înconjur, captându-mi imediat toată atenția.

— Poftim?

— Am fost rândașul regelui. Am fost pe urmele englezilor până la Berwick. M-am gândit că ar trebui să spăl trupul și să-l pregătesc pentru coșciug. Înghite în sec, cu gâtul uscat, de parcă încearcă să-și rețină lacrimile. A fost stăpânul meu. Era ultima mea îndatorire.

— Și?

— M-au lăsat să văd trupul, dar nu m-au lăsat să-l spăl. Și nu era nici un coșciug. Îl înfășurau în plumb ca să-l poată duce la Londra. Trage aer în piept, apoi continuă: La căldură..., explică el. Trupul la căldură... muștele... au fost nevoiți să facă asta.

— Înțeleg. Continuă.

— Am văzut trupul în timp ce se pregăteau să-l înfășoare în plumb. Nu era regele.

Obosită și nerăbdătoare, mă uit țintă la el. Nu cred că minte, însă, totodată, asta nu poate fi adevărat.

— De ce nu crezi că era el?

— Nu semăna cu el.

— Nu i-a fost zdrobit capul de un cosor? întreb aspru. N-avea chipul desfigurat?

— Ba da. Dar nu despre asta era vorba. Nu avea ciliciul.

— Poftim?

— Trupul înfășurat în plumb și trimis în Anglia nu avea ciliciul la mijloc.

Asta este de neînțeles. James nu și-ar fi scos niciodată brâul *cilice* înainte de luptă. De bună seamă, nu putea fi cineva atât de ticălos încât să i-l scoată și să-l ia ca trofeu, nu? Să fi izbutit James să scape cu viață? Să fi izbutit cineva să-i fure trupul de la Caterina? Gândurile mi se învălmășesc, dar nu găsesc nici o mângâiere. Mă uit în jos la scrisoarea imploratoare către cumnata pe care o disprețuiesc.

— Ce contează asta pentru mine? întreb cu deznădejde. Dacă ar fi fost să vină acasă, ar fi ajuns până acum. Dacă n-ar fi mort, ar lupta încă. Nu contează deloc.

Convocăm un consiliu al lorzilor cu cei care au supraviețuit, și aceștia mă recunosc ca regentă, potrivit voinței regelui. Urmează să domnesc sub îndrumarea lor. Fiul meu va fi în grija mea. Voi fi sprijinită de un consiliu al lorzilor condus de contele de Angus, căruia i se zice „Neînfricatul“ datorită unei victorii mai vechi. Acesta se află acum în fața mea, cu chipul brăzdat de durere. Doi dintre fiii săi au fost alături de soțul meu la Flodden și nici ei nu se vor mai întoarce acasă. Știu că nu e demn de încredere. A fost pe rând de partea Angliei și a Scoției de-a lungul unei vieți lungi de război la frontieră, și James l-a întemnițat cândva din cauza unei femei, mama unuia dintre bastarzii lui. Dar el se uită la mine cu ochii lui negri și ageri.

— Puteți avea încredere în mine, îmi spune.

După schimbul de priviri dintre lorzi, îmi dau seama că nici lor nu le prea vine a crede că stau cu toții aici, sub comanda unei englezoaice. Mie însămi nu-mi vine să cred. Însă totul este neașteptat, totul e greșit. Nu e om la masa asta care să nu fi pierdut un preaiubit fiu sau frate, un tată sau un prieten drag. Toți ne-am pierdut regele și încă nu știm ce se mai poate salva.

Cădem de acord să întărim Stirlingul. Acesta va fi noul centru al guvernării, principalul obiectiv al apărării noastre. Convenim să se construiască un zid nou la castelul Edinburgh, dar știm că dacă Howard va veni în forță cu oștirea lui, castelul acela va cădea. Le spun că le-am scris fratelui meu și cumnatei mele ca să-i implor pentru pace și că ei au primit această veste cu tăcere neprietenoasă.

— Trebuie să facem pace cu ei, le zic. Indiferent ce ar fi în inimile noastre.

Le spun că fratele meu, Henric, regele Angliei, mi-a poruncit să-mi trimit copilul în grija lui la Londra, pentru a fi crescut ca rege al Scoției, departe de căminul lui. El zice că nu trebuie să-i las pe lorzii scoțieni să pună mâna pe băiețelul meu și să-l ducă pe Insule, unde va fi „în primejdie și dificil pentru rege de ajuns“. Lorzii râd scurt la asta, deși nu e multă veselie printre noi. Suntem de acord, fără discuție, că James al V-lea, noul rege al Scoției, va rămâne în țara lui, cu mama lui. Caterina a furat trupul neînsuflețit al tatălui, nu va pune mâna și pe fiu.

Legea pământului a încetat să mai domnească. Sunt prea mulți fii rămași fără tată și care nu își capătă moștenirea. Sunt văduve care n-au pe nimeni să le protejeze. În ținuturile de la graniță, sunt războaie întotdeauna, căci administratorul Ținuturilor de la Graniță, lordul Thomas Dacre, la ordinele Caterinei, merge în fiecare zi să dea foc recoltelor și să distrugă cămine pentru a menține pământurile disputate într-o stare permanentă de pericol și neliniște. Nici un om nu are încredere în vecinul său. Se înarmează unii împotriva altora. Fără soțul meu, James, care să mențină regatul unit, acesta se divide între clanurile lorzilor și ținuturile tribale, care se războiesc unele cu altele.

Adoptăm legi, dăm porunci. Soldații care se întorc de la Flodden sunt neajutorați, însă ei nu trebuie să fure și să siluiască. Trebuie să ne îngrijim de orfani. Însă nu sunt destui lorzi care să ducă la îndeplinirea legilor, și bărbații de bună credință care le stăteau alături sunt morți.

Este un consiliu trist. Dar am o veste bună pentru ei.

— Trebuie să vă dau de știre, lorzii mei, că sunt însărcinată, le spun încet, cu ochii ațintiți spre masă.

Acest lucru ar fi trebuit făcut printr-un anunț al heraldului, de la regină la soțul ei regal, însă nimic nu este așa cum ar trebui să fie.

Din partea lorzilor se aude un murmur stânjenit de compasiune și felicitări, dar bătrânul Neînfricat nu răspunde ca un lord, ci ca un tată. Își pune mâna peste a mea, deși nu îi e îngăduit să atingă pe cineva din familia regală, și mă privește cu compasiune îndârjită.

— Dumnezeu să vă binecuvânteze, sărmană copilă, zice, și sunt năucită de ce aud. Și Dumnezeu să vă binecuvânteze, căci James ne-a lăsat ceva care să ne aducă aminte de el. În primăvară vă va veni sorocul să nașteți?

Rămân cu gura căscată de familiaritatea pe care și-o îngăduie, iar cele trei doamne de onoare, așezate în spatele jilțului meu se ridică și înaintează ca pentru a mă apăra de asemenea grosolănie. Văd înălțându-se capul cuiva și cineva rostește o vorbă scurtă de

mânie, apoi văd că în ochii contelui sunt lacrimi şi îmi dau seama că nu mă priveşte ca pe-o regină sau ca pe-o prinţesă engleză de neatins, ci ca pe cineva de-al lor, ca pe una dintre numeroasele văduve scoţiene cu bebeluşi în leagăn şi prunci în pântec, care n-au un soţ care să vină acasă să le ajute.

[37] Castelul Stirling, Scoţia, Crăciunul anului 1513

Avem parte de un Crăciun liniştit. N-am bani de cheltuit pe ospeţe şi dansuri şi suntem prea nenorociţi ca să sărbătorim. Curtea e în doliu, zguduită încă de pierderea atât de multor bărbaţi. Nu mai avem un rege chipeş care să ceară muzică sau vin şi nu avem bani pentru aşa ceva.

Bătrânul sfetnic, contele de Angus, se retrage la castelul său, cocoţat pe o stâncă la Tantallon, şi moare la Whithorn, în cântecul pescăruşilor. Titlul trece la nepotul lui, un tânăr din suita mea, care mă slujeşte ca tăietor de carne, şi am pierdut încă un om destoinic. Consiliul e divizat între cei care ar vrea să facă pace cu Anglia, vecina noastră primejdioasă, şi cei care nu-i vor ierta niciodată pe englezi pentru pierderile noastre şi care îşi doresc să ia bani de la francezi pentru a intra în război cu englezii ca să ne răzbunăm.

Avem un oaspete care face drumul greu către nord, venind tocmai de la Londra, călătorind prin noroi şi gheaţă, târându-se prin nămeţi, trezindu-se târziu în dimineţile întunecate, nevoit să caute adăpost în după-amiezile întunecate. Călugărul Bonaventure Langley îmi aduce condoleanţele cumnatei mele, de parcă toate necazurile mele n-ar fi provocate de ea. E de necrezut cum Caterina, ştiind că sunt văduvă, ştiind că sunt însărcinată, ştiind că sunt singură într-un regat primejdios, cu un băieţel în grijă, săracă şi îndurerată, crede că lucrul cel mai util pe care-l poate face e să-mi trimită un duhovnic.

El îmi ia uşor mâinile şi, cu blândeţe, face semnul crucii deasupra capului meu. Sărut crucifixul pe care mi-l oferă în vreme ce mă ajută să mă ridic, şi apoi îmi zice:

— Fiica mea, puteţi să mă încredinţaţi că el chiar a murit? În Anglia şi în străinătate umblă zvonul teribil că regele Scoţiei e în viaţă. Regina trebuie să ştie - i-a promis soţului ei că va afla adevărul.

Mi se face greaţă şi gura mi se umple de fiere. Îmi acopăr gura cu mâinile şi o înghit, aşa cum am înghiţit toată amărăciunea de până acum.

— Ai parcurs atâta drum ca să mă întrebi asta? Călcând pe urmele oştirii care l-a ucis?

— I-a jurat regelui Angliei că e mort. Are un leş şi trebuie să ştie dacă este trupul care trebuie.

Femeia asta e o hienă.

— E mort, zic cu înverşunare. O, linişteşte-o. Linişteşte-i inima iubitoare. Nu s-a lăudat soţului ei fără temei. N-a furat trupul altcuiva. L-a ucis pe soţul meu şi jumătate din nobilii Scoţiei. E mort de-adevăratelea Poate să-şi liniştească inima gingaşă. Ai grijă să-i mulţumeşti pentru întrebarea ei plină de compasiune.

[38] Castelul Stirling, Scoţia, primăvara anului 1514

În lunile reci şi întunecate ale noului an, pe măsură ce pântecul meu se rotunjeşte, sunt din ce în ce mai istovită de luptele cu lorzii din consiliul meu, tot mai sătulă de suspiciunea lor faţă de mine, vârâtă în odaia mea din pricina întunericului şi viscolelor înainte de a intra în perioada de izolare impusă de naştere. Le scriu surorilor mele - căci pe cine altcineva mai am pe lume? - plângându-mi de milă, în caz că acestea vor fi ultimele veşti pe care le vor mai avea vreodată de la mine:

Dragi surori, Caterina și Mary,

Vă scriu fiind în pragul izolării impuse de naștere, înțelegând că viața e schimbătoare și copiii se nasc în suferință. De-ar fi să nu supraviețuiesc acestei nașteri, vă implor pe voi două să aveți grijă de băiatul meu și de pruncul nou-născut, de va trăi. Nu e nimeni aici în care să pot avea încredere mai mult decât în voi două, care, știu, mă iubiți pe mine și ai mei, indiferent ce s-a petrecut între țările noastre.
Mary, ca sora mea mai mică, îți cer să te încredințezi că fiul meu e crescut ca rege al Scoției și că e apărat de dușmanii săi.
Caterina, ca soră a mea de două ori, îți cer să te asiguri că fiul meu va moșteni regatul pe care i l-a lăsat tatăl său și orice altceva i se cuvine de drept.
Dacă voi trăi, sper să vă slujesc pe amândouă ca soră iubită și aliat de încredere. Și dacă voi trăi, sper să primesc bijuteriile bunicii și restul moștenirii mele.
Dumnezeu să vă binecuvânteze pe amândouă,

Sora voastră,
Margaret

Fără un tată care să se roage pentru siguranța pruncului, fără un rege care să meargă în pelerinaj sau să promită o cruciadă, am parte de o naștere lungă și dureroasă și nu întrevăd nici un semn sau ajutor de la Dumnezeu, însă, în cele din urmă, am un băiat, încă un băiat pentru dinastia Stewart, căruia îi pun numele Alexander. Ultima oară, James a stăruit să vină să mă vadă, încălcând toate regulile lăuziei. Ultima oară, m-a dus în patul lui de îndată ce mi s-a ținut slujba de după naștere, fără a lua în seamă zilele de post și poruncile Bisericii, disperat să-mi ofere încă un copil înainte să fie nevoit să plece la război. Însă de această dată, nici un soț nu vine la paravanul din odaia de lăuză, nici un tată nu cere cu nerăbdare să-și vadă fiul. De astă dată, zac singură noaptea, cu bebelușul în odaia alăturată, ascultând scârțâitul încet al balansoarului doicii de noapte. De astă dată, mă sprijin de perne reci și știu că nu va fi nici un ciocănit la ușă și nici o lumânare care să pâlpâie când vine regele să mă vadă. De data asta sunt singură, sunt foarte singură. Nu pot să suport deloc să fiu atât de singură.

Îi scriu fratelui meu Harry, care s-a întors biruitor din Franța pentru a afla că soția lui, Caterina, e în stare să ucidă un rege și să-i fure trupul, dar nu poate să ducă la bun sfârșit o sarcină cu un prunc sănătos. După câte se pare, a pierdut un fiu pe când Harry era plecat la război. Îmi pare rău pentru ea, dar nu mă miră. Nu văd cum o femeie care a putut să trimită haina pătată de sânge a unei rude ca simbol al triumfului ei ar putea fi îndeajuns de femeie să nască un copil. Cum poate să fie Caterina binecuvântată? Cum poate Dumnezeu să o ierte pentru cruzimea ei? Fără îndoială că El o iubește mai mult pe văduvă decât pe ucigașă. Nu-i de mirare că mie îmi dăruiește un băiețel puternic și Caterinei un prunc mort. Ce altceva merită? Îmi doresc să nu aibă niciodată un copil. Nădăjduiesc că nu va reuși să-i dăruiască lui Harry un băiat viu, de vreme ce s-a bucurat oferindu-i un rege mort.

Sora mea Mary îmi scrie să mă felicite. În scrisoarea ei agramată și plină de ștersături, pomenește în treacăt despre nașterea copilului meu, căci e plină de vești despre ea însăși. Charles Brandon – bunul prieten și însoțitor al lui Henric a fost făcut intendent al grajdurilor regale, a mers împreună cu Harry în Franța și nu l-a părăsit în timpul primejdiei și al bătăliei. Arhiducesa Margareta a Flandrei l-a găsit atât de atrăgător, încât toată lumea zice că se vor căsători, deși, după unii, o asemenea căsătorie ar fi o ocară pentru o doamnă atât de nobilă, dar Mary nu crede asta.

Tu crezi asta? Nu crezi că ar fi minunat să te căsătorești din dragoste? Dacă ai fi arhiducesa Margareta, tu te-ai putea împotrivi? Căci el este cel mai chipeș și mai curajos bărbat din Anglia și cel mai bun luptător de turnir.
Sunt foarte bucuroasă să aflu că ai născut un fiu, scrisoarea ta m-a făcut să plâng atât de mult, încât Charles Brandon a spus că lacrimile mele erau ca niște safire într-un râu și că un cavaler curajos ar vrea să bea dintr-un asemenea râu.

Îi răspund scurt:

Desigur, arhiducesa, asemenea tuturor doamnelor nobile, trebuie să se mărite pentru binele familiei ei și pentru siguranța țării ei, la alegerea tatălui sau tutorelui ei. Și, oricum, cred că Charles Brandon e deja logodit, nu?

Apoi iau o coală și petrec ceasuri întregi scriindu-i Caterinei: e desăvârșirea răutății. Îi zic că sunt îndurerată, profund îndurerată că a pierdut încă un copil. Că mi-aș dori să pot împărtăși cu ea fericirea pe care mi-a adus-o fiul meu nou-născut, cel de-al doilea fiu. Îi spun că băiețelul urmează să poarte numele de Alexander și că va avea titlul destinat celui de-al doilea fiu al Scoției: duce de Ross. Mai spun (în caz că asta a scăpat minții ei de ucigașă) că asta e tot ce mi-a mai rămas de la soțul meu.

A fost o naștere lungă, dar e un prunc voinic. Frățiorul lui, regele, este și el sănătos. Sunt foarte fericită să am doi fii, cei doi micuți moștenitori ai mei. Sper că tu, regina Angliei și sfătuitoarea de încredere a regelui, vei lucra pentru pace între cele două regate ale noastre, de dragul meu – sora regelui – și al celor doi băiețeí ai mei – nepoții și moștenitorii lui.

Nu mă miră că nu îndrăznește să-mi răspundă. Harry, însă, îmi trimite o misivă prin administratorul Ținuturilor Graniței, Thomas, lord Dacre, omul care a aruncat trupul neînsuflețit al regelui Scoției într-o căruță, ca pradă de război, cel care distruge pacea regatului, nimicind castelele de la graniță, așa cum trage un câine de un os. Fratele meu îmi dă de știre că francezii au de gând să-l trimită pe John Stuart, duce de Albany, vărul născut în Franța al soțului meu – pasă-mi-te să mă ajute, dar, de fapt, să conducă Scoția în locul meu. Henric îmi cere să refuz venirea ducelui de Albany și să mă asigur că acesta nu dobândește nici o putere.

— Cum? îl întreb pe John Drummond, mai-marele judecătorilor, un lord scoțian de seamă, care a adus această scrisoare de la Edinburgh și e așezat lângă mine la cină. Cum anume crede el că trebuie să fac asta?

Tânărul conte de Angus taie un fazan pentru noi cu o îndemânare nemaivăzută și pune o felie frumoasă de carne în fața mea, regina lui, și în fața bunicului său. John Drummond îmi zâmbește.

— Asta nu-i o întrebare la care el să răspundă. El trebuie numai să dea porunca. Asta e bucuria de a fi rege.

— Nu e și bucuria de a fi regină, îi răspund eu. Nu izbutesc să-mi adun arenzile, țăranii mei arendași refuză să plătească. Și, oricum, jumătate din intendenții și servitorii mei au murit. Nu

pot să trimit o gardă să strângă banii, căci nu pot să plătesc garda; iar fără bani şi slujitori numeroşi, nu pot să domnesc peste ţară.

— Va trebui să vinzi vasul regelui.

Suspin la gândul că *Măreţul Mihail* o să ajungă la francezi.

— Am făcut asta deja.

— Iar dacă n-are bani Coroana, atunci trebuie să pui mâna pe vistierie, zice el încet. Pentru Domnia Ta. Casa micuţului rege trebuie să fie păzită.

Roşesc. Ăsta e furt - furt nobil - dar tot furt e.

— Am făcut asta, îi spun. Eu ţin cheile, nimeni nu poate scoate aur fără consimţământul meu.

Zâmbetul lui reţinut încuviinţează că am procedat cum se cuvine, chiar dacă nu legal.

— Cum rămâne cu lorzii care au consimţit să domnească alături de tine? Ei au chei?

— Există numai o cheie, nu şase.

Întrezăresc încă o dată o uşoară sclipire în ochii lui, băgând de seamă că sunt de neînduplecat.

— Ei bine, ai făcut ce trebuia. O vom lămuri când va afla consiliul despre ea.

— N-o să le placă. Nu le place să fie conduşi de o femeie.

Rămâne tăcut o clipă.

— Poate că ar fi înţelept ca Domnia Ta să-şi ia un alt soţ?

— Lord Drummond - n-am nici un an de când sunt văduvă. Abia am ieşit din perioada de izolare impusă de naştere. Soţul meu m-a numit regentă şi mi-a spus că ar trebui să conduc Scoţia singură.

— Dar n-avea cum să prevadă toate piedicile de care te vei lovi în consiliu. Nu cred că şi-ar fi putut închipui cineva. Dumnezeu ne e martor, e o altă ţară fără el.

— Ar fi împăratul, spun eu, gândindu-mă la bărbaţii de vază din Europa care îşi caută soţie. Deşi nu m-aş putea căsători mai devreme de un an. Şi regele Franţei tocmai şi-a pierdut soţia.

— Aşadar te-ai gândit la asta? Ce prost sunt! Bineînţeles că te-ai gândit.

— N-am avut pe nimeni cu care să vorbesc în perioada de izolare şi am stat singură multe nopţi lungi şi întunecate. Fireşte că mă gândesc la viitorul meu. Ştiu că toţi se aşteaptă să mă căsătoresc din nou.

— O vei face, iar fratele Domniei Tale va găsi de cuviinţă să te îndrume. O să vrea să te căsătoreşti în avantajul Angliei. N-o să vrea ca micuţul rege al Scoţiei să aibă un tată care să fie duşmanul lui. De pildă, n-o să îngăduie să te măriţi cu regele Franţei.

— Dacă sora mea Mary s-ar mărita cu Carlos de Castilia, şi eu m-aş mărita cu Ludovic al Franţei, atunci aş fi o regină mai de seamă decât ea, spun eu. Şi de-ar fi să fiu regina Franţei, atunci aş fi egala Caterinei.

— Nu e important să le întreci în rang pe surorile tale. N-are nici o însemnătate care dintre domniile voastre are coroana mai mare. Ceea ce contează e ca Scoţia să aibă un aliat puternic.

— Ştiu, ştiu, zic eu cu o uşoară iritare. Dar dacă ai fi văzut-o pe Caterina de Aragon când s-a căsătorit cu fratele meu, prinţul Arthur, ai înţelege că nu vreau să fiu niciodată mai prejos de ea... Mă opresc, aducându-mi aminte de haina pătată de sânge, şi adaug: Acum mai mult ca oricând.

— Da, înţeleg asta foarte bine. Dar cumpăneşte mai bine, Alteţă. Dacă te-ai mărita cu unul dintre aceşti regi de departe, ai fi nevoită să mergi să trăieşti în Burgundia sau în Franţa, iar consiliul i-ar ţine pe băieţii tăi în Scoţia. Dacă, însă, te-ai căsători cu un nobil scoţian, atunci ai fi încă regina Scoţiei, ai fi încă regentă, ai avea încă titlul şi averea care ţi se cuvine, ai locui cu fiii tăi şi totuşi ai avea pe cineva care să-ţi ţină de cald noaptea şi să te păzească de primejdii. Face o pauză, uitându-se la faţa mea gânditoare, şi adaugă: Şi ai fi stăpâna lui. I-ai fi soţie, însă ai fi, totuşi, regina lui.

Din sala de mese privesc spre la cei de la curtea mea, la amestecul de sălbăticie şi şlefuire. Oamenii de la munte care sfâşie carnea cu pumnalul şi o mănâncă de pe vârful cuţitului, tinerii crescuţi în Franţa care folosesc cele mai noi furculiţe şi au şervete aruncate pe umeri ca să se şteargă pe mâini. Cei care mănâncă la mesele fixate pe capre din acelaşi castron, ciorovăindu-se în limba galică. Şi lorzii din insule şi din munţii îndepărtaţi care vin rareori la curte şi se aşază cu cei din familiile lor, ignorându-se cu trufie unii pe alţii, vorbindu-şi în graiul lor de neînţeles.

— Da, dar nu e nimeni. Nu e nimeni în care să pot avea încredere, zic ca pentru mine, neputincioasă.

John Drummond e îndreptățit să facă planuri de viitor. Aproape de îndată ce ies din perioada de izolare cerută de naștere, încep să apară cererile în căsătorie. Să mă ierte Dumnezeu, însă mi se pare greu să-mi ascund încântarea la gândul bârfelor care se nasc la marile curți din Europa despre viitorul meu, fiind, încă o dată, socotită ca un trofeu. Sunt iarăși un trofeu care trebuie câștigat, nu o soție lăsată în stăpânirea unui rege și care prezintă interes numai atunci când e însărcinată. Sunt o prințesă și trebuie să-mi aleg un soț – cine va fi acesta? O fi purtând Caterina coroana Angliei (deși nu are nici un copil în leagăn, pe când eu am doi), o fi fost Mary îngropată în bijuterii și logodită cu Carlos de Castilia, însă eu sunt liberă să-l aleg fie pe Maximilian, împăratul Sfântului Imperiu Roman de Apus, fie pe Ludovic, regele Franței. Aceștia sunt cei mai bogați și mai de seamă bărbați din Creștinătate. Năzuințele mele sunt tot mai mari. Îi primesc curtenitor pe emisarii celor două curți. Este limpede că atât regele Franței, cât și împăratul Sfântului Imperiu Roman de Apus ar fi bucuroși să se însoare cu mine, amândoi m-ar înzestra cu averi și m-ar face regină peste pământuri întinse și peste curți bogate și frumoase. Unul dintre ei m-ar face împărăteasă.

Aceasta nu este o hotărâre personală, ci una referitoare la o dinastie. Fratele meu va trebui să negocieze condițiile și să mă sfătuiască; iar eu va trebuie să mă gândesc îndelung ce este cel mai bine pentru țara mea, Scoția, pentru căminul meu, Anglia, și pentru viitorul meu. De vreme ce sunt regentă, iar alegerea mea va afecta țara, hotărând alianțe și totodată dușmani noi, sfetnicii mei scoțieni vor avea și ei un cuvânt de spus. Dacă voi alege bine, Scoția ar putea fi îmbogățită și apărată de noul meu soț. Dacă, însă, voi alege rău, țara mea va fi stăpânită de un tiran, fiul meu va avea un tutore rău, iar viața mea va fi nenorocită. Nu e altă alegere mai grea. Divorțul este de neconceput și, oricum, imposibil de obținut. Pe cel pe care îl voi alege acum, îl voi avea drept soț până la moarte.

Și, dintr-odată, sunt din nou în grațiile lui Harry. Își aduce aminte acum că are o soră, că sunt un pion de luat în seamă în

lupta continuă pentru putere din Europa. Tronul meu este uşa din dos către Anglia – cel care se căsătoreşte cu mine se căsătoreşte cu vecina periculoasă a Angliei. Ţara mea e săracă, dar puternic fortificată şi învăţată. Averea mea nu e mare, dar pot să fac copii şi sunt frumoasă şi sunt în floarea vârstei. Harry este foarte afectuos şi binevoitor, fericit să dea sfaturi, scriindu-mi prin lordul Dacre, recomandându-l drept bun vecin şi un sfătuitor de încredere, îndemnându-mă să ţin seama de ce este cel mai bine pentru fiii mei şi pentru mine. Harry crede că o alianţă cu împăratul ar fi cea mai bună. Bineînţeles că aşa crede, doar e însurat cu ruda împăratului şi e nerăbdător să intre din nou în război cu Franţa.

Voi hotărî singură, îmi spun, uitându-mă la scrisoarea lui Harry, redactată cu un scris perfect de unul dintre secretarii lui. Desigur, a dictat-o în vreme ce se ocupa de altceva. Dar la sfârşit a mâzgălit nişte urări de bine şi s-a semnat. Caterina a scris câteva cuvinte pline de afecţiune pe margine.

Aş fi foarte fericită să te numesc atât verişoara mea prin alianţă, cât şi sora mea, şi ştiu că unchiul meu Maximilian ţi-ar oferi siguranţă şi prosperitate. Nădăjduiesc că nu te gândeşti la Franţa, draga mea. Am auzit că Ludovic este foarte bătrân şi bolnav, are obiceiuri vicioase, iar noi nu te-am mai vedea niciodată. Ar fi cumplit dacă încă un soţ al tău ar fi să pornească un război împotriva Angliei, când te gândeşti la ultimele urmări.

Citesc şi recitesc amestecul acesta ciudat de afecţiune, ameninţare şi răutate, prin care mă avertizează să nu mă mărit cu regele Franţei, ba chiar îndrăzneşte să mă ameninţe cu moartea încă unui soţ.

Mary adaugă o pagină despre studiile ei de spaniolă, despre muzica şi despre rochiile ei. Văd cu amărăciune sporită că sunt cu mult mai atenţi cu mine, acum că am asemenea perspective. Dacă voi deveni împărătească, voi fi mai mare în rang decât fratele meu şi n-o să-i mai scriu niciodată cu mâna mea. Ca împărăteasă, o voi întrece în rang pe Caterina, voi fi mai mare în rang decât Mary, al cărei soţ-băieţel – nepotul împăratului – nu va ajunge pe tron decât după moartea acestuia.

Asta mă face să șovăi; va fi o mare plăcere să ocup un tron lângă un bărbat care îi întrece în rang pe soții surorilor mele, dar, când el va muri, voi fi din nou văduvă. Are 55 de ani acum – cât poate să mai trăiască? Nu vreau să fiu din nou văduvă și, mai rău, cel mai rău lucru cu putință, aș fi Împărăteasa Văduvă, și Mary, sora mea cea mică, îmi va ocupa locul și-mi va moșteni coroana, în vreme ce eu ar trebui să mă dau la o parte și să mă uit la ea cum face asta. N-aș putea suporta așa ceva.

Vreau un soț cu un rang mare, dar vreau un prieten și un iubit, un protector și un partener. Nu pot îndura să dorm singură, urăsc să cinez în fața întregii curți fără un soț alături de mine. Singura mea alinare la mesele festive, atunci când stau singură în fața întregii curți, este tăietorul meu de carne, Archibald Douglas, singurul bărbat care are voie să stea la masa mea. Bucățile de carne sunt așezate pe masa înaltă, iar el taie carne pentru mine și feliază și pentru restul lorzilor, zâmbindu-mi și vorbindu-mi în șoaptă ca să nu mă simt singură.

Nu cred pot să mă mărit cu Ludovic al Franței. E aproape la fel de bătrân ca Maximilian, cu mintea slăbită și foarte urâcios. A divorțat de prima soție, spunând că e prea slută pentru împreunare, apoi a silit-o pe cea de-a doua să se mărite cu el și nu a fost în stare să da naștere decât unor băieți morți și a două fete. Căsătoria cu el m-ar pune în fruntea unei mari puteri, o aliată a Scoției, cu siguranță, dar veșnic în război cu Anglia. Nu vreau să mai fiu niciodată într-o țară care dă piept cu o armată engleză. De asemenea, nu-mi pot închipui că am avea un copil sănătos. El va muri neîndoios și voi rămâne din nou văduvă, așa încât voi pierde coroana aproape de îndată ce o voi câștiga. Și pe deasupra, omul ăsta e un monstru.

Sunt nevoită să aleg între două rele. Singurul rege tânăr și chipeș din Europa este fratele meu, și Caterina mi-a dovedit că trebuie să pui mâna pe un soț tânăr. Îmi voi asuma un risc indiferent ce voi alege. Poruncesc curții mele să mergem la Perth pe perioada verii și îmi promit că atunci când mă voi afla printre dealurile verzi, departe de scrisorile înveninate ale Caterinei, voi hotărî ce am de facut.

[39] Castelul Methven, Perth, Scoția, iunie 1514

— O, nu te mărita cu nici unul dintre ei, zice râzând Archibald Douglas.

A venit la picnic ca să taie carnea de vânat rece, dar tot el are grijă şi de ulcioarele de apă, dându-mi ştergarul şi vinul. Mă bucur că suntem ca o familie ieşită la joacă, numai noi – tânărul acesta grijuliu şi copiii mei cu doicile lor. James aleargă prin iarbă, făcând ca o morişcă cu braţele, doica lui aleargă după el, până când copilul se prăbuşeşte, râzând atât de tare că nu se mai poate ţine pe picioare. Lordul şambelan, Davy Lyndsay, îi strigă „Aleargă, băiete! Aleargă!", în timp ce micuţul Alexander doarme la umbra copacilor, cu femeia care-l leagănă lângă el, cu doica de lapte moţăind pe o pernă la umbră.

— Ba da, trebuie să mă mărit, îi spun. Este minunat acum, când ne bucurăm de vară şi suntem fericiţi cu toţii aici, ca şi cum nimic rău nu se poate întâmpla şi va fi veşnic vară. Însă de cum va sosi toamna, şi apoi iarna, lorzii vor complota unii cu alţii şi unii împotriva altora, ştii bine. Francezii vor căuta să înceapă un război cu Anglia folosindu-se de noi, fratele meu va cere lucruri pe care eu nu le voi putea îndeplini, blestematul lord Dacre va invada graniţa, iar oamenii vor fi flămânzi şi se vor răscula. Când închei această înşiruire, îmi tremură glasul. Nu pot să dau piept cu asta, continui. Nu pot să înfrunt încă o iarnă singură.

Pe chipul lui Archibald străluceşte simpatia.

— Mi-aş da viaţa pentru Domnia Ta. Toţi ne-am da-o, îmi zice el. Toţi lorzii de la graniţă îmi sunt prieteni. Numai să dai poruncă, şi îi vom ucide pe jefuitori, vom întruni consiliul şi vom stărui asupra lor să cadă la pace. Ştii că sunt dintr-o familie de vază, una dintre cele mai de seamă. Am trecere. Bunicul meu, John Drummond, este căpetenia clanului Drummond, străbunicul meu a fost Neînfricatul, tatăl meu a murit la Flodden, aşa că

acum eu sunt căpetenia casei Douglas. Acestea sunt cele mai puternice familii din Scoția. Dă poruncă și te vom apăra.

— Știu că ați face asta, îi spun. Iar vara, când toți lorzii sunt la curte, fericiți să se afle aici, sau când sunt în siguranță pe propriile lor pământuri și e vânat din belșug și sunt dansuri în fiecare seară, mă gândesc că sunt în siguranță și că voi fi în siguranță mereu. Dar nu trebuie să las garda jos. Trebuie să găsesc pe cineva care să înfrunte asta alături de mine.

Îmi oferă niște fructe și un pahar cu vin. Gesturile lui de servire sunt pline de grație, asemenea unor pași de dans. Nu scapă niciodată ceva din mână, nu varsă nimic, nu-și afurisește propria stângăcie și e întotdeauna foarte frumos îmbrăcat. Dintre toți lorzii scoțieni, care fac doar cum îi taie capul, călăresc în forță, luptă vajnic și nu se sinchisesc întotdeauna să se îmbăieze, el este mereu frumos tuns și ras, mâinile-i sunt întotdeauna curate, miroase a rufărie curată și răspândește un parfum de mosc care este numai al lui. Dumnezeu mi-e martor că e chipeș - jumătate din doamnele de la curtea mea sunt îndrăgostite de el -, însă își poartă frumusețea ca pe-o haină pe care a avut-o dintotdeauna; nu își dă seama cât de bine arată. Este logodit cu o fată care locuiește în apropiere de casa lui, bănuiesc că e vorba despre una dintre acele logodne din leagăn din familiile scoțiene. Însă nu se comportă ca un bărbat logodit. John Drummond își arată lumii nepotul cel chipeș ca pe un cocoș premiat, cu picioarele sale lungi, zvelt, cu umerii lui lați și chipul celtic, uimitor de elegant, cu părul de culoarea frunzelor de toamnă, ochi negri și un zâmbet cuceritor.

— Janet Stewart de Traquair e o fată norocoasă, îi zic, pomenind-o pe tânăra cu care se va însura.

Își lasă capul în jos și roșește. Însă ochii lui privesc în sus și îi întâlnesc pe ai mei.

— Eu sunt cel norocos, pentru că sunt logodit cu una dintre cele mai frumoase fete din Scoția, dar o slujesc pe cea mai frumoasă regină.

— O, nu poate exista comparație între noi, spun imediat. Eu sunt mama a doi copii și o văduvă bătrână de 24 de ani.

—Bătrână? Am aceeași vârstă ca Domnia Ta. Și eu sunt văduv, la fel ca tine. Și sunt conte de Angus, capul unei familii de vază,

conducătorul unei case mari. Știu cum e să-şi pună toată lumea nădejdea în tine.

— Janet Stewart e o copilă, nu, o fecioară?

— Are aproape 13 ani.

— O! Un copil! zic dispreţuitor. N-am ştiut. Toată lumea vorbea de frumuseţea ei; am crezut că e o femeie tânără; mă mir că n-ai vrut o femeie de vârsta ta.

— E micuţa mea iubită. Am fost promişi unul altuia de când era în leagăn. Am văzut-o crescând şi nu-i găsesc nici un cusur. O să mă însor cu ea când va avea vârsta potrivită. Însă Domnia Ta eşti regina mea, acum şi întotdeauna.

Mă aplec un pic spre el şi îi zic:

— Aşadar, Archibald, n-o să mă părăseşti când te vei însura cu mireasa ta copilă?

— Spune-mi Ard, şopteşte el. Iubitele mele îmi zic Ard.

Mă iubeşte. Știu că mă iubeşte. Știu că pulsul lui o ia la goană la fel ca al meu şi că simte şi el aceeaşi înflăcărare năucitoare. Îmi doresc un bărbat care să mă iubească, am nevoie de un bărbat care să mă iubească, şi tânărul conte de Angus – Ard, cum îi zic în taină în sinea mea – este limpede că mă iubeşte. Și n-o să mă părăsească niciodată, o să fie mereu în slujba mea, alături de mine la cină, călărind cu mine când curtea face o ieşire, jucându-se atât de înduioşător cu băieţelul meu, privindu-l cu drag pe cel mic. Va trebui, desigur, să mă mărit cu un bărbat important, regele Franţei sau împăratul, de dragul ţării şi al bunăstării mele, însă îl voi ţine mereu pe Ard lângă mine. El va fi cavalerul meu rătăcitor, ocrotitorul meu galant. Voi fi ca o doamnă din poveşti, din cântecele trubadurilor: adorată şi veşnic de neatins. Și chiar cred că n-o să se însoare cu Janet Stewart de Traquair. Chiar cred că-mi voi da voie să interzic căsătoria, chiar dacă fetiţa aia o să plângă în pernă o lună. Pot să fac asta. Sunt regină. Pot s-o fac fără a da vreo explicaţie.

Primesc o scrisoare de la sora mea Mary, care împlinește 18 ani anul ăsta și e tot acasă, nemăritată. Îmi trimite vești de la curtea aflată în călătoria diplomatică de vară. Sunt bine cu toții, Sudoarea n-a pătruns la curte și călătoresc neceremonios în sudul Angliei, uneori mergând cu barca pe râu, însoțiți de muzicanți, astfel încât mulțimea de pe maluri să aclame, să le facă cu mâna și să le arunce trestii și flori când trec. Uneori merg călare, cu steagurile regale în față, și la fiecare oraș iese o delegație pentru a-l lăuda pe Henric pentru puterea lui militară, pentru victoriile din Franța și Scoția și pentru a-i dărui punguțe cu aur.

Am un dulap plin cu rochii noi plătite de spanioli. Ei zic că nimic nu e destul de bun pentru mireasa Castiliei. Au cerut să mi se facă încă un portret, și artistul jură că sunt cea mai frumoasă prințesă din Creștinătate!

Mary zice că o să se mărite cu micuțul Carlos anul viitor și că deja pun la cale un șir imens de festivități și turniruri pentru a sărbători plecarea ei în Spania. Cu siguranță că Charles Brandon va participa la turnir și, cu siguranță, el va câștiga. Henric l-a făcut duce, o onoare mai presus de închipuirea oricui. Unii cred că a fost ridicat atât de mult peste rangul lui ca să o poată cere în căsătorie pe arhiducesa Margareta, dar Mary știe mai bine. Și îmi împărtășește asta, cu scrisul ei lăbărțat, plin de greșeli din cauza avântului cu care vrea să-mi dea de știre, cu însemnări mâzgălite pe margine.

Nu e îndrăgostit de arhiducesa Margareta, deși ea îl adoră; mi-a spus că n-o iubește deloc, că nu are ochi pentru ea. Zice că inima lui a fost cucerită de cu totul altcineva.

Mary crede că i s-au dăruit onoruri ducale – cel mai important titlu din regat, întrecut doar de statutul regal – pentru că Henric îl îndrăgește atât de mult.

Acum el este recunoscut ca unul dintre bărbații cei mai de seamă din Anglia, e onorat așa cum ar trebui să fie. Este prietenul cel mai bun al lui Harry, iar acesta îl iubește ca pe un frate.

Asta mă face să mă opresc un pic din citit. Harry a avut un frate, un tânăr mai strașnic decât ar putea Charles Brandon să fie vreodată. Se poate ca Harry să-l fi uitat pe Arthur? Se poate ca Mary să fi uitat cine a fost adevăratul frate al lui Harry? Poate folosi cuvântul „frate" față de mine și să nu știe ce înseamnă? L-au uitat pe Arthur și, totodată, și pe mine?

El este, fără îndoială, cel mai chipeș bărbat de la curte, toată lumea îl admiră. O să-ți spun un secret, Margaret, dar nu trebui să sufli o vorbă despre asta. A cerut să-mi poarte cocarda la turnirul de la nunta mea! Va fi cel mai grozav turnir din Creștinătate și, cu siguranță, el va câștiga. Zice c-o s-o poarte lângă inimă și că ar muri bucuros cu ea acolo!

La sfârșitul scrisorii își aduce aminte că sunt o văduvă cu doi copilași, care se luptă să domnească peste o țară dificilă, și că toată vorbăria ei despre rochii și aventuri amoroase s-ar putea să mă indispună, așa că folosește un ton mai personal. A luat lecții să fie fermecătoare, știe foarte bine cum să se facă îndrăgită:

Îmi pare rău că nu poți să fii cu noi. Mi-ar fi plăcut foarte mult să fii aici. Vreau să-ți arăt bijuteriile și rochiile mele. Mi-aș dori să poți veni. N-o să fie la fel fără tine și așa zice și Caterina.

Brandon nu este singurul ticălos târât la statutul de nobil prin această împrăștiere risipitoare de titluri. Thomas Howard, învingătorul de la Flodden, își recâștigă în sfârșit titlul pe care l-a pierdut la Bosworth – va fi numit duce de Norfolk, iar fiul său va fi numit conte de Surrey, drept răsplată pentru cosorul care a zdrobit capul încoronat al soțului meu, pentru săgeata care i-a străpuns coasta miruită. Sau poate că-și primește titlul pentru haina pătată de sânge pe care a trimis-o în Franța? Poate pentru cadavrul învelit în plumb, rămas neîngropat, undeva în Londra?

Pare-se că fratele meu crede de cuviință să răsplătească un ucigaş înainte de a-i îngropa victima, iar Thomas Howard poartă semeț frunzele de căpşun ducale, în vreme ce soțul meu e azvârlit pe undeva – aproape uitat – fără a fi pus într-un sicriu, aşteptând clipa când papa va zice că bietul lui trup, excomunicat la cererea lui Harry, este iertat şi că sufletul său îşi poate începe călătoria spre rai.

Mary nu descrie onorurile lui Norfolk, dar ştiu că blazonul său ducal este un leu: leul Scoției, leul lui James, cu o săgeată străpungându-i falca pentru a întruchipa cosorul care a tăiat fața soțului meu, săgeata din coasta lui. Un gest cu adevărat nobil, un blazon vrednic să fie ales. Sper ca fratele meu să nu regrete ziua în care a înnobilat un ucigaş de rege.

Țin în poală scrisoarea prostească şi îngâmfată a lui Mary şi bag de seamă regretele ei facile că nu pot să vin la nunta ei. Dar mă gândesc: poate că aş putea să merg? Aş putea să iau cu mine un mic alai, o mică gardă în livreaua cea nouă. Aş putea să fac o vizită oficială: regina călătorind cu mare pompă, poposind în felurite oraşe, iar oamenii venind să-mi recite poeme. Ard ar putea să călărească alături de mine să mă înveselească şi să vadă cât de mult mă iubesc oamenii în Anglia – prima lor prințesă Tudor şi cea mai de seamă. Mi-ar plăcea să vadă cum o să fiu primită în Anglia, să vadă că sunt o adevărată prințesă şi că oamenii mă prețuiesc. Iar în timpul călătoriei m-ar da jos din şa şi m-ar ține strâns în brațe în fiecare zi. Nimeni n-ar băga de seamă acel moment. Ar sta în picioare lângă mine în timpul cinei în fiecare seară şi am dansa împreună. Aş purta rochii noi şi aş pune să mi se picteze portretul şi, poate, aş porunci să fie pictat şi el lângă mine, ca un membru ales al casei mele. Mary e atât de răsfățată şi nesăbuită încât nu mă invită, închipuindu-şi pur şi simplu că nu pot să merg; dar poate că voi merge – şi îi voi surprinde pe toți.

E numai o închipuire – la fel de înşelătoare şi de ademenitoare ca făgăduielile de iubire şoptite de Ard. Nu am bani să fac o călătorie cu fală la Londra, nu am rochiile cu care să o întrec în strălucire pe sora mea mai mică, nu am bijuterii mai bune decât regina Angliei, n-am nici măcar bijuteriile regale pe care mi le-a lăsat tatăl meu – şi nu m-au invitat să iau parte la ceremonie.

Caterina e în călătoria diplomatică de vară, parcurgând drumul într-o lectică, și dau pagina înapoi degrabă și mai citesc o dată. Da, zice clar. Știu că poate fi un singur motiv pentru care Caterina ar fi într-o lectică și nu călare, încercând să țină pasul cu Harry: sigur e însărcinată și se roagă din toată inima ca de data asta să poată păstra copilul.

Pun scrisoarea în cutia de bijuterii goală și mă uit prin ferestruica arcuită la dealurile domoale care se întind până hăt departe, la linia orizontului. E un peisaj atât de diferit de pajiștile joase din lunca Tamisei. Aici nu există o înșiruire de case frumoase și mânăstiri bogate înconjurate de meri împovărați de roade. Nu sunt parcuri împrejmuite de ziduri sau pajiști netede pentru jocul de crichet. E doar cerul boltit, nesfârșit, deasupra dealurile și munților cu creste și stânci abrupte, întunecimea străvechilor codri din munți, cu vulturi zburând sus deasupra lor.

Am avut parte de multe bucurii vara asta cu băieții mei, încântată de adorația plină de respect a lui Ard, și bucuroasă că în țară e pace. Dar fericirea mă părăsește dintr-odată din pricina acestei vești. Mi-o imaginez pe Caterina călătorind într-o lectică cu draperii de mătase, regina Angliei așteptând un alt copil, și mă gândesc: va fi mereu înaintea mea. Va avea mereu parte de pace când eu sunt necăjită. Are un soț care o apără și care se întoarce biruitor din război. Are o lectică în care să călătorească și o țară unde e în siguranță. Acum e însărcinată și, de va avea un băiat, va oferi un moștenitor pentru tronul Angliei, iar prințul meu va moșteni cândva doar Scoția, și acesta este un regat greu de păstrat.

Îmi spun în sinea mea: întotdeauna voi fi în urma ei. Nu pot îndura ca ea să fie regina Angliei, cu un Prinț de Wales în leagăn, în timp ce eu îmi duc viața aproape uitată, într-un regat îndepărtat și sărac. Și în clipa următoare îmi spun cutezător: prea bine! Voi sfida urările ei prefăcute de bine, felul ei de a-mi vorbi pe ocolite, ca s-arate că mi-e soră. O să mă mărit cu Ludovic al Franței și voi avea un aliat pentru țara mea, îndeajuns de puternic și de bogat încât să înfrângă Anglia, de se va ajunge din nou la război. Voi fi regina Franței și Scoției, cu doi băieți puternici în Scoția și poate mai mulți în viitor, și asta e mai bine decât să fii regina Angliei, agățându-te de laturile unei lectici și sperând să nu-ți lepezi viitorul.

Îi scriu chiar eu ambasadorului scoţian în Franţa. Îi spun că am făcut alegerea şi că poate să-i dea de ştire bătrânului rege pe care l-am numit monstru. Îi poate spune că sunt pregătită să mă mărit. Ludovic al Franţei va face publică o cerere în căsătorie oficială şi îi voi oferi mâna mea. Mă voi căsători cu el, oricât de bestie bătrână ar fi, şi voi deveni regina Franţei, duşmanul Angliei, şi superioară în rang Caterinei.

[40] Castelul Methven, Perth, Scoţia, iulie 1514

Mi s-a întâmplat un lucru groaznic şi nu pot pricepe. Nu pot să înţeleg făţărnicia surorii mele, a propriei mele surori! Nu-mi vine a crede că propriul meu frate poate fi atât de viclean. Mă simt de parcă nu i-am cunoscut niciodată, de parcă m-au trădat printr-o înţelegere ticăloasă făcută între ei. Este o mârşăvie ce-au făcut, ca şi cum ar mărturisi întregii lumi că sunt nişte mincinoşi. Sunt mai mult decât demni de dispreţ. Caută să mă ruineze şi să-mi închidă toate uşile. Mai întâi m-au lăsat văduvă, şi acum mă distrug.

Mary a respins înţelegerea de căsătorie cu Carlos de Castilia. L-a respins! Ca şi cum n-a existat niciodată! Ca şi cum poate să-şi dea cuvântul, să accepte bijuteriile şi să facă jurămintele, să stea sub baldachinul ţesut cu fir de aur – căci n-am uitat de baldachinul ţesut cu fir de aur, n-am uitat gravura din lemn tipărită şi care a făcut înconjurul întregului regat – s-a bucurat de toate acestea, iar acum zice că nu e aşa. N-a promis, n-o să se înfăptuiască. Mary n-o să se mărite cu Carlos de Castilia.

Cum să aibă cineva încredere în cuvântul unei prinţese, dacă Mary poate să fie logodită ani în şir – nu pentru puţină vreme, ci ani în şir, primind daruri în fiecare lună – şi apoi să-şi ia cuvântul înapoi, să-şi tăgăduiască logodna şi să respingă un asemenea monarh? Cum rămâne cu dulapul ei plin cu rochii? Cu

cel mai mare rubin din lume? Dintr-odată, fiul împăratului nu mai e îndeajuns de bun pentru ea? Cât de sus năzuieşte sora mea? Nu-i asta o vanitate păcătoasă? Nu este chiar păcatul despre care a prevenit-o bunica pe când era doar o fetiţă în odaia copiilor? De bună seamă, cineva ar trebui să-i spună lui Mary că nu poate să-şi dea cuvântul şi apoi să-l încalce. Cuvântul unei prinţese ar trebui să fie aur.

Sunt năucită. Sunt furioasă. Doamnele de onoare se strâng în jurul meu şi mă întreabă dacă sunt bolnavă, căci m-am albit la faţă şi apoi m-am aprins ca apucată de fierbinţeală. Le alung. Nu le pot mărturisi cele petrecute. Nimeni nu trebuie să ştie vreodată despre cumplita lovitură care s-a abătut asupra mea – căci este cel mai înfiorător lucru. Cel mai rău lucru din lume. De necrezut – Mary o să se mărite cu Ludovic al Franţei.

Chiar în clipa în care am hotărât să accept cererea lui în căsătorie, din motive politice, din motive demne de o regină, Mary mi-a luat-o înainte şi o să se mărite cu el în locul meu. În locul meu! Şi cum de-a putut el să-i facă o propunere de căsătorie lui Mary, fiind în toiul discuţiilor cu mine? Nu e, oare, dezonorant din partea lui? Toată lumea zice că este întruchiparea dezonoarei şi a încălcării jurămintelor, dar nimeni nu m-a prevenit că ar putea să mă arunce la o parte pentru sora mea cea mică. Şi cum rămâne cu Harry, care ştia că Ludovic m-a cerut pe mine în căsătorie şi că eu luam în calcul propunerea lui? N-ar trebui Harry să spună: „Cum îndrăzneşti să-i faci o propunere de căsătorie unei regine de seamă şi, în acelaşi timp, să o alegi pe sora ei mai mică?" Asta e o înşelătorie din partea lui Ludovic – dar şi din partea lui Harry şi a lui Mary!

De ce l-ar lua Mary în seamă? Oare Ludovic nu e îndeajuns de bătrân să-i fie bunic? Străbunic? Nu e bolnav de sifilis şi o primejdie pentru orice soţie? Nu şi-a băgat o soţie la mânăstire şi pe cealaltă prea devreme în mormânt? De ce ar accepta Mary? De ce ar îngădui Harry una ca asta? De ce ar consimţi Caterina? Fără îndoială, aici e mâna lui Harry; a lui şi a Caterinei. Dumnezeu mi-e martor că ei sunt cei care trag sforile, de parcă Mary ar fi o micuţă marionetă, într-o piesă de teatru de moravuri[1]. Nu-mi

1. În original *morality play*, piesă alegorică la modă în secolele al XV-lea şi al XVI-lea, în care personajele întruchipează virtuţi şi vicii.

pot închipui cum a putut Harry să-i facă asta surorii lui. Ludovic este inamicul lui! Duşmanul pe care l-a atacat nu mai devreme de anul trecut. Inamicul de-o viață al soției lui spaniole şi al întregii familii a acesteia!

Aceasta este o afacere atât de plină de fățărnicie şi de înşelătorie, că nici nu pot să încerc să o deslușesc. Însă un lucru e limpede – tatăl Caterinei şi-a schimbat planurile cu privire la Franța, iar fiica lui îi dă ascultare şi o mărită pe surioara ei cu un monstru, umilindu-mă şi lăsându-mă fără un soț şi fără ajutor în Scoția, o urmare pe care n-a luat-o nimeni în seamă.

Dacă ar fi numai asta, şi tot ar fi îndeajuns de rău, dar mai e ceva, încă şi mai rău. Ambasadorul nostru în Franța raportează că Harry negociază cu francezii, cerându-le să accepte stăpânirea sa asupra oraşelor franceze pe care le-a cucerit şi să-i plătească dări imense. Dacă Ludovic se va însura cu Mary, trebuie să plătească un milion şi jumătate de coroane[1]. Este o avere, este o răscumpărare nemaiîntâlnită pentru o prințesă. Dovedeşte lumii întregi cât de mult o prețuieşte Harry pe frumoasa lui surioară şi cât de mult e dispus Ludovic să plătească pentru ea. Însă, dacă Ludovic ar fi ales să se însoare cu mine, ar fi obținut un preț mai bun. Dacă s-ar fi însurat cu mine, ar fi trebuit să plătească Angliei doar o o sută douăzeci de mii de coroane.

Înțeleg. Înțeleg ce crede el despre mine, ce vor fi crezând toți despre mine. Văd cum sunt prețuită. Harry le-a arătat tuturor cât de mult mă prețuieşte. Sunt făcută de ruşine în ochii tuturor. Bag de seamă că mâna lui Mary valorează un milion şi jumătate de coroane şi câteva oraşe din Franța, însă mie mi se pune prețul pentru o vânzare rapidă. Harry a spus lumii că pe Mary o consideră ca valorând de zece ori mai mult decât mine. Ludovic a confirmat că va plăti aproape oricât i se va cere ca să se însoare cu ea. Niciodată, în întreaga mea viață, n-am fost insultată cu atâta cruzime.

Mă plimb de colo până colo cu paşi mari prin sala mea de audiențe de la Methven, trecând pe lângă fereastra deschisă, fără

1. Unitate monetară folosită odinioară în Anglia, monedă în valoare de cinci şilingi.

ca măcar să arunc o privire la peisajul de vară, cu rochia fâşâind de câte ori mă răsucesc, precum coada unei pisici înfuriate. Una dintre doamnele mele dă fuga lângă mine, dar o alung. Nimeni nu trebuie să ştie că fierb de mânie din cauza jignirii aduse şi a orgoliului rănit. Trebuie să fiu şireată şi să tăinuiesc totul, chiar dacă în lăuntrul meu mă simt rănită şi fierb de mânie.

Nu pot îndura. Când îmi aduc aminte că i-am spus lui Ludovic că aş vrea să fiu soţia lui, când îmi aduc aminte că mă hotărâsem să mă sacrific pentru a fi regina Franţei, iar acum regină va fi Mary! Mă cutremur când mă gândesc: cât de umilită m-aş fi simţit dacă aş fi spus consiliului lorzilor mei că-l voi accepta pe Ludovic, dacă lumea ar şti că am consimţit, şi apoi l-ar vedea cu toţii alegând-o pe Mary! N-aş putea îndura să aflu că cineva ar şti că asta a fost intenţia mea; nu pot suporta nici măcar să-mi închipui că i-ar putea trece cuiva prin minte aşa ceva. Ar trebui să mă mărit cu potcovarul meu, astfel încât toată lumea să poată vedea că nu aveam gânduri cu Ludovic. Ar trebui să mă mărit cu împăratul. Trebuie să mă asigur că nimeni nu va spune vreodată că regele cel scârbos şi primejdios al Franţei s-ar fi putut însura cu mine, dar a hotărât să n-o facă. Moşul ăla înfiorător m-a cerut pe mine de soţie şi a cerut-o şi pe Mary, iar apoi a hotărât că o preferă pe ea! Pe surioara mea! O copilă prostuţă, fără nici o virtute, alta decât un chip frumos! Preţuieşte de zece ori mai mult ca mine după cum apreciază fratelui meu. Ce spune asta despre Harry şi despre cât valorez eu în ochii lui?

John Drummond şi nepotul său, tăietorul meu de carne, Archibald, intră fără să mi se dea de ştire, în vreme ce eu străbat sala de audienţe în lung şi în lat, iar doamnele mele stau cu spatele lipit de pereţi, ca să nu-mi stea în cale. Fără îndoială, una dintre ele, înspăimântată de indispoziţia mea, s-a strecurat afară ca să-l cheme pe John Drummond. Acesta îmi aruncă o privire, le face semn din cap doamnelor, şi acestea ies val-vârtej din încăpere, de parcă numai aceşti doi bărbaţi sunt îndeajuns de puternici să-mi asculte ocările rostite printre dinţi, furia şuierătoare.

— Ce se întâmplă, Alteţa Ta? zice blând John Drummond. Bag de seamă că au sosit veşti proaste din Anglia?

— Au cutezat să..., încep eu, dar mă opresc brusc. Se fac de ruşine... Mă înec, apoi reiau: Iar eu...

Mă răsucesc şi îl văd pe bătrân gesticulând către tânăr, ca un cioban către câinele său - cu o scurtă mişcare din deget îi porunceşte câinelui să dea ocol turmei şi să o mâne încet spre ţarc. Ard face un pas în faţă, chipul lui frumos e plin de compasiune.

— Ce v-au făcut? întreabă el înflăcărat. Cine v-a supărat aşa?

— Fratele meu!

În mine se zbat mânia şi mila de sine, şi apoi mă arunc spre el şi mă pomenesc că mă strânge în braţele lui puternice, şi plâng pe catifeaua frumoasă a hainei lui, în vreme ce el se leagănă uşor cu mine, ţinându-mă în braţe ca pe-un copil rănit, mângâindu-mă pe păr şi şoptindu-mi cuvinte liniştitoare.

— Ard, Ard, m-au făcut de ruşine şi m-au azvârlit şi fac asta de fiecare dată, mereu o fac. M-au făcut să par o proastă şi să mă simt ca o proastă şi şi-au însuşit o poziţie mai presus de a mea şi mereu fac aşa. Iar eu speram că voi fi în siguranţă şi că voi fi regina Scoţiei şi că voi avea ajutor...

— Draga mea, iubita mea, regina mea, zice el, şi din gura lui sună ca un cântec duios precum cele de pe Insule. Mă leagănă în braţele lui dintr-o parte în alta ca un cântăreţ de balade. Iubita mea, scumpa mea, draga mea.

— Sunt? întreb. O, să facă aşa ceva, cu toţii, împotriva mea!

John Drummond iese în tăcere din odaie, aud uşa închizându-se încet în spatele meu. Abia dacă aud cheia răsucindu-se în broască atunci când ne încuie înăuntru, ca să nu fim întrerupţi. Ard mă leagănă în braţele sale, mă sărută pe genele ude, pe pleoapele închise, pe gura tremurândă, îmi sărută gâtul, sânii şi apoi mă lasă încetişor pe spate pe bancheta de la fereastră. Gura lui caldă o atinge pe a mea şi îi simt dulceaţa limbii şi tremur la atingerea lui, iar apoi, aproape uimită de mine însămi, mă pomenesc că mă las pe spate şi că-mi trag în sus rochia frumoasă, arcuindu-mi spatele spre el şi şoptind „Archibald“ când mă ia şi mă posedă şi-mi aud suspinele de furie transformându-se în gâfâieli repetate şi, în cele din urmă, într-un ţipăt de bucurie, şi nu-mi mai pasă deloc de fratele meu cel egoist ori de sora mea cea vanitoasă, de Ludovic al Franţei sau de oricine altcineva.

[41] Biserica parohială Kinnoull, Perth, Scoția, august 1514

Trebuie să ne căsătorim fără întârziere. Fără îndoială. Trebuie să ne căsătorim de îndată, căci sunt cuprinsă de o dorința nestăpânită și, pentru prima oară în viața mea, aș putea să cânt, să dansez și să râd sub puterea ei. Aceasta este vara mea. N-am mai avut niciodată o vară în care să mă simt ca o femeie, să-mi simt sângele în vine și căldura pielii. Sunt îndrăgostită de mine însămi, de trupul meu tânăr și catifelat, de sânii mei plini, de umezeala caldă a părților mele tainice. Acesta este momentul meu: n-am fost niciodată îndrăgită de un bărbat care să mă vrea pentru mine însămi, nu ca pe simbolul unui tratat între două țări. Acesta e bărbatul pe care l-am ales: bărbatul ăsta fascinant, plăcut, fermecător, încântător, care îmi oferă o asemenea plăcere, încât nu pot suporta să fiu despărțită de el, noapte sau zi.

De cum mă trezesc dimineața, arzând de dorință, vreau să-l văd fără întârziere. Curtea s-a învățat că acum mergem la capelă foarte devreme și că el trebuie să stea în picioare lângă jilțul regal, ca să-l pot vedea, chiar dacă nu putem vorbi. În vreme ce preotul ține mesa în fața noastră, închid ochii ca pentru rugăciune, dar de fapt visez de pe acum cum o să mă sărute el și cum o să mă atingă în clipa în care vom fi singuri. Mă simt de parcă m-a cuprins fierbințeala, așa sunt de aprinsă din cauza dorinței. La micul dejun, el trebuie să stea în picioare lângă mine ca să taie șunca și carnea rece de vită și acum mănânc felie după felie pentru plăcerea de a-l face să se aplece spre mine ca să-mi pună carnea pe farfurie. Uneori, brațul lui îmi atinge ușor umărul și mă uit în sus la el și îi văd ochii ațintiți asupra gurii mele, ca și cum și el tânjește să mă sărute. Când ieșim la o plimbare călare, calul lui trebuie să meargă lângă al meu ca să vorbesc numai cu el. Oricine intră în vorbă cu noi simt că ne curmă liniștea și abia aștept să plece. Călărim unul lângă altul, atât de aproape,

încât genunchii ni se ating uşor, iar el se poate întinde să-mi mângâie mâna înmănuşată cu care ţin frâiele. Dansez doar cu el; nu suport să-l văd având o altă parteneră. Când mişcările dansului cer ca el să se răsucească spre altă femeie şi să o ia de mână, o pizmuiesc atât de tare şi mă mir că ea îşi îngăduie să vină la curte şi să se bage în faţă. Nu mă mai sinchisesc de treburile de stat, nici măcar nu mă uit după scrisori de la lordul Dacre, ţinându-mi prelegeri despre ce ar fi cel mai bine pentru Anglia. Nu-mi pasă deloc de Caterina şi sarcina ei, de Mary şi logodna ei. Mai cu seamă, nu vreau să aud nimic despre Mary şi logodna ei ticăloasă cu Ludovic al Franţei. Ei sunt foarte departe şi nu le pasă de mine – eu de ce ar trebui să mă sinchisesc de ei? Uit de consiliu, uit de ţară, îi neglijez chiar şi pe băieţeii mei din cauza acestei nevoi arzătoare, care nu-mi dă pace, de a fi cu el – pur şi simplu de a fi cu el.

Asta e dragostea şi sunt fermecată de ea. N-am ştiut niciodată că e aşa, nu mi-am închipuit niciodată să simt asta. Îmi recitesc romanele cavalereşti, să văd dacă asta e ceea ce cântă trubadurii, şi le poruncesc muzicanţilor să cânte cântece de dragoste şi dor. Mă întreb dacă asta e ceea ce a simţit Harry pentru Caterina – se poate oare ca el să fi simţit asta? Oare această dorinţă oarbă e cea care l-a făcut să nu vadă toate cusururile Caterinei care pe mine mă calcă pe nervi? Mă întreb dacă Mary, surioara mea cea prostuţă, e cuprinsă de această dorinţă nestăvilită pentru Charles Brandon. Poate Mary, aşa tânără şi prostuţă cum e, să tânjească după Charles Brandon aşa cum tânjesc eu după Ard? Dacă da, atunci chiar îmi e milă de ea – nu pentru că eu am bărbatul mai bun (deşi îl am), ci pentru că ea e nevoită să renunţe la dragoste şi să aleagă singurătatea, pe când eu, în libertatea mea binecuvântată, pot să mă mărit cu bărbatul pe care-l iubesc. N-aş putea să renunţ la el. Dacă Mary simte ceea ce simt eu, nu va fi în stare să renunţe la Charles Brandon, iar măritişul cu regele Franţei o să-i frângă inima. Slavă Domnului, eu nu sunt nevoită să păşesc pe calea aceea groaznică.

Ba chiar, în zorii zilei, vărul lui Archibald, vicarul de Dunblane, ne întâmpină şi ne deschide uşa capelei sale. Păşesc pe culoarul îngust în rochia mea verde, cu părul lăsat să-mi cadă pe umeri, de parcă aş fi o mireasă fecioară. De ce n-aş face-o? La fel a făcut

Caterina la a doua ei cununie. Un băiat din cor cântă un psalm, cu un glasul nespus de dulce, în vreme ce soarele intră prin ferestrele arcuite şi se răsfrânge la picioarele noastre ca pentru a spune că drumul care ne aşteaptă va fi cald şi aurit. Râd când descopăr că Ard nu are un inel şi îmi scot unul dintre cele de pe mâna dreaptă şi i-l ofer, iar el mi-l dă înapoi, punându-mi-l pe degetul pentru verighetă. Nici măcar nu mă gândesc la Carlos de Castilia şi la rubin. Vicarul ţine mesa şi ne împărtăşim amândoi cu pâinea şi vinul şi trăim împreună clipa aceasta sfântă, iar apoi plecăm în linişte din capelă şi mă simt recunoscătoare că el e liber şi că eu sunt liberă, că suntem tineri şi frumoşi, că suntem sănătoşi şi Dumnezeu ne-a binecuvântat cu dorinţă unul pentru celălalt, şi că acum aceasta e o dorinţă sfinţită. Cred că vom fi mereu fericiţi, profund fericiţi, şi că n-o să mai invidiez niciodată pe nimeni, căci m-am căsătorit cu un bărbat tânăr care ar fi putut să curteze orice femeie din lume şi să-i intre în graţii, dar el s-a îndrăgostit de mine. M-a ales pentru mine însămi, mă iubeşte pentru mine însămi, nu pentru numele sau titlul meu ori pentru moştenirea mea. Cred că e primul om din lume care mă iubeşte pentru mine însămi, de când l-am pierdut pe fratele meu Arthur.

— Dumnezeu să vă binecuvânteze, zice preotul, Gavin Douglas, unchiul lui Archibald şi vicar la biserica Saint Giles din Edinburgh, unul dintre cei mai mari poeţi de la curtea primului meu soţ. Aş scrie o poezie, dar nu cred că aş putea să surprind fericirea de pe chipurile voastre. Îmi doresc doar să fi putut să vă cununaţi în cadrul unei ceremonii grandioase, binecuvântaţi de un episcop.

Îi ofer mâna mea, şi el se înclină deasupra ei şi o sărută reverenţios.

— Binecuvântează-mă dumneata, unchiule, îi zic pe negândite, plecându-mi capul, şi el face semnul crucii deasupra mea. Gata! zic triumfător. Uite aşa am fost binecuvântată de un episcop, căci te voi face episcop la Saint Andrews.

El se înclină iar, ascunzându-şi încântarea.

— Sunt onorat, Alteţă. Vă voi sluji pe Domnia Ta, pe proaspătul tău soţ şi pe Domnul.

Eu şi Archibald ne întoarcem călare la castel şi mergem imediat în odaia mea, cutezători ca o pereche de tineri îndrăgostiţi

care n-au nimic de ascuns. Mă aflu încă în primul an de doliu. Ard a rupt logodna cu Janet Stewart. Dar asta nu înseamnă nimic. Nimic nu ne poate sta în cale. Suntem căsătoriţi, am inelul ăsta pe deget şi se prea poate să-i port copilul în pântec. Păşim ţinându-ne de mână pe lângă doamnele de onoare uluite şi le închidem în faţă uşa de la odaia mea. S-a întâmplat. M-am măritat cu bărbatul pe care-l iubesc şi, de azi înainte, Caterina de Aragon – care a trebuit să aştepte ani de zile înainte ca Harry să catadicsească să se însoare cu ea – şi sora mea Mary – care va fi legată de un desfrânat putred de boală – pot să mă invidieze. Totul s-a schimbat. Ele or să mă invidieze de-acum înainte.

[42] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoţia, august 1514

Consiliul meu de lorzi îndrăzneşte să-mi spună că am pierdut regenţa. Îndrăznesc să spună că îl vor convoca pe Ard sub învinuirea că s-a căsătorit cu mine fără acordul lor. Ba chiar îndrăznesc să spună că Gavin Douglas nu va fi episcop şi că nu pot să-l fac episcop la Saint Andrews, de vreme ce este numit deja altcineva. De parcă aşezămintele Bisericii nu sunt în stăpânirea mea! De parcă nu i-am cerut lui Harry să sprijine revendicarea familiei Douglas! Sunt regentă şi pot să mă mărit cu cine vreau şi să acord titluri cui vreau! Consiliul mă convoacă – pe mine, regenta! – să mă întâlnesc cu lorzii. Eu şi Archibald plecăm în mare grabă spre sud, la Edinburgh, plini de mânie şi cu hotărârea de a nu mai îngădui cuiva să pună vreodată la îndoială persoana mea şi drepturile mele.

Aşteptăm consiliul în sala tronului. Dinadins, stau în picioare în faţa tronului, cu soţul meu cel chipeş în dreapta mea şi bunicul lui, John Drummond, în stânga. Lorzii pot să vadă puterea pe care o am de partea mea: clanul Douglas de o parte, clanul Drummond de cealaltă parte. Însă ei sunt sfidători. Îl trimit pe Marele Lord

Herald, Sir William Comyn, lordul mai mare peste chestiunile heraldice, să anunțe că mă resping ca regentă și că îi vor lua pe fiii mei din grija mea. La început, când acesta este anunțat cu toată solemnitatea datorată tuturor heralzilor și când intră, cu steagul fluturând deasupra lui, sunt cuprinsă dintr-odată de spaimă. Sunt într-un necaz mult mai mare decât mi-am închipuit. Știam că n-o să le fie pe plac această căsătorie, dar n-am crezut că se vor întoarce împotriva mea. N-am crezut că îmi vor lua titlul, fiii, totul. Credeam că ăsta este triumful meu; acum, dintr-odată, este nimicirea mea.

— Lady Regină Văduvă, mamă a Alteței Sale, regele nostru..., mi se adresează heraldul.

Iată! s-a spus. Ar trebui să mi se adreseze cu regină regentă, dar nu o face. Bunicul lui Archibald, roșu de mânie, pășește în față și îl lovește peste gură înainte să apuce să mai rostească vreun cuvânt de trădare.

Este fapta cea mai îngrozitoare. Trupul unui herald trebuie să fie sacru. El este mijlocitorul taberelor aflate în război și trebuie să fie de neatins. El este apărat chiar de legile cavalerești. Sir William se clatină și e cât pe ce să se prăbușească, dar unul dintre lorzi îl prinde și-l sprijină, în vreme ce Archibald strigă:

— Sir, nu! Nu! Nu un herald!

Clătinându-se din toate încheieturile, heraldul e ajutat să stea în picioare și să îl înfrunte pe lordul Drummond:

— Asta este dezonorant! Ar trebui să-ți fie rușine! zice el, cu glas sugrumat.

Archibald sare să-l sprijine pe bunicul său, de parcă acesta ar avea de gând să-l împingă din nou pe Marele Lord Herald.

— Nu spune să ne fie nouă rușine!

— Archibald, nu! țip eu, apucându-l de braț.

— Angus! țipă lordul Drummond, ca un strigăt de luptă, și deschide ușa de la odăile mele și toți trei părăsim încăperea, lăsându-i complet năuciți pe lorzi, pe herald și pe Lordul Cancelar. Ne avântăm în iatacul meu și mă prăbușesc în brațele lui Archibald și amândoi ne agățăm unul de altul, plângând și râzând în același timp din pricina lucrului cumplit care tocmai s-a petrecut, din pricina lucrului cumplit pe care tocmai l-a făcut bunicul lui.

— Fața lui! Archibald râde în hohote, dar eu mă potolesc și nu mi se mai pare atât de comic. Mă întorc și văd mânia întunecată a lui John Drummond în timp ce-și leagănă mâna cu care l-a lovit pe Marele Lord Herald. Ard încă râde.

— Lordul meu, îi zic cu prudență.

Drummond se uită la mine.

— Or să mă închidă pentru asta, spune el. M-am lăsat furat de mânie.

— Când l-ai lovit! râde Archibald.

— Taci, îi zice bunicul său pe un ton iritat. A fost greșit din partea mea. Nu e de râs.

Ard încearcă să pară serios, dar izbucnește într-un râs nestăpânit. Eu nu mai râd acum. Mi-e teamă. Lorzii vor face din asta o învinuire gravă împotriva noastră și va trebui să-i istorisesc această întâmplare lui Harry, în așa fel încât să îmblânzesc faptele și să nu să părem niște smintiți nesăbuiți, care ne luăm la ceartă chiar la primul nostru consiliu, când lorzii se întorc împotriva mea și îmi sfidează autoritatea.

Eu și tânărul meu soț asistăm la întrunirea consiliului ca doi copii chemați în fața tutorilor supărați. Apoi are loc o întrunire a parlamentului. Toată lumea e furioasă, lorzii sunt furioși și dezbinați, parlamentul bărbaților de rang inferior este scandalizat de purtarea mea. Ei sunt deja furioși pe Ard pentru că a aspirat să se însoare cu mine și scârbiți de mine pentru că m-am măritat cu el, dar acum sunt plini de plângeri cu privire la istoria clanului Douglas.

Împotriva soțului meu sunt invocate vechi legende de care n-am mai auzit niciodată, de parcă crime vechi de secole sunt toate pricinuite de el. Sunt cât pot de calmă și de grijulie, întâlnindu-mă pe rând cu mulți dintre ei, încercând să le explic că Archibald va fi o forță a unității în această țară tulburată, că el mă va ajuta să fiu o regină bună pentru toate clanurile. Nu vom pune mai presus clanul Douglas; tronul nu a fost capturat de clanul Drummond. Însă ei jură că familia Douglas a mai avut și alte încercări de a pune mâna pe tron, că răposatul rege, propriul

meu soț, a muncit toată viața să-i țină într-o poziție umilă. Îmi spun lucruri despre familia lor și despre John Drummond pe care nu pot să le cred. Zic că și-a vândut propria fiică soțului meu, regele. Îmi spun că celălalt bunic al lui Archibald, Neînfricatul, s-a luptat cu James pentru favorurile lui Janet Kennedy și că James l-a aruncat în temniță pentru o perioadă nedefinită, eliberându-l doar pentru că avea nevoie de fiii acestuia pentru a-și conduce oamenii la Flodden.

— Nu spuneți asta, îi întrerup.

Nu pot să concep ca onoarea strălucitoare a lui Archibald să fie pătată de aceste vechi dorințe trupești. Eu și Ard suntem proaspăt căsătoriți, ajunși de curând mire și mireasă, ne-am găsit fericirea asta de scurt timp. Nu avem nici o legătură cu iubitele soțului meu, nimic de-a face cu vrajbele și certurile încurcate dintre lorzii scoțieni. Suntem tineri și curați; asta e o istorie veche și murdară.

— Contele de Angus îmi este devotat, continui eu. Nimic din ceea ce a făcut bunicul sau tatăl lui nu mai contează acum.

Lorzii nu sunt de acord. Zic că el este capul clanului Douglas cel Roșu, unii chiar mai răi decât clanul lui Douglas cel Negru, și că ei au fost o mare primejdie pentru tron încă de pe vremea lui James al II-lea.

— Asta e o istorie foarte, foarte veche. Cui îi mai pasă acum de toate astea?

Însă ei sunt de neclintit, hotărâți să nu uite niciodată vechile ofense. Nimeni nu e inocent în Scoția; fiecare este moștenitorul unei nedreptăți, pregătindu-se să se răzbune. Când le zic că Ard va sta alături de mine și va lua parte la domnie, lorzii jură că asta nu se va întâmpla niciodată. În ciuda a tot ce zic, în ciuda faptului că le reamintesc de jurământul lor de credință față de mine, față de fiul meu, nu vor să audă nimic altceva, ci declară solemn că vor trimite după ducele de Albany, ca să-mi ia locul și să fie cârmuitor.

E vorba de ducele crescut în Franța, un moștenitor la tronul Scoției, tocmai bărbatul despre care fratele meu Harry spunea că ar trebui să-l țin departe de Scoția.

— Nu-i este permis să vină, le spun.

— Nu îngăduim asta, întărește Ard.

Lordul Hume spune că am pierdut regența pentru că nu mai am statut de văduvă. Contele de Arran zice că, în calitate de membru al familiei Hamilton, ar trebui să aibă o poziție mai înaltă decât un Douglas. Ard îmi spune la ureche:

— Nu suntem în siguranță aici, trebuie să ne întoarcem la Stirling.

Nu pot să-mi ascund încântarea la gândul de a fugi departe de toată această mânie și nefericire. Așa că, în chiar acea noapte, ne luăm caii și o mică gardă și plecăm din capitală, de parcă am fi niște hoinari și nu regenta domnitoare și consortul ei – sau coregentul, așa cum îi jur lui Ard că va fi când ne vom întoarce.

[43] Castelul Stirling, Scoția, toamna anului 1514

Sora mea Mary îmi scrie pe o coală pătată de lacrimi ultima ei scrisoare din Anglia, ultima ei scrisoare ca prințesă engleză. Zice că atunci când îmi va scrie data următoare, o va face în calitate de regină a Franței. Strâng din dinți și îmi amintesc mie însămi că măcar eu mi-am ales singură soțul și n-aș putea fi mai fericită de atât. Zău, chiar n-aș putea fi mai fericită. M-am măritat din dragoste și nu-mi pasă deloc de împotrivirea consiliului.

Pe când îi citesc scrisoarea, îmi piere invidia înnăscută – optsprezece căruțe sigilate cu crinul regal francez, un simbol mai elegant decât ciulinul meu scoțian – și începe să-mi fie milă de surioara mea. În unele părți ale scrisorii, literele sunt pătate și ușor șterse, și cred că plângea în timp ce scria, și lacrimile i-au șters cuvintele. Îmi spune că e îndrăgostită, profund și sincer îndrăgostită de un nobil, cel mai chipeș de la curte, poate chiar din lume. Mary a făcut o înțelegere cu Harry, una pe care ea jură că acesta trebuie să o onoreze. Au convenit că atunci când va muri regele Franței, ea va fi liberă să se mărite cu ce bărbat va dori. Șireată, nu spune cine e acest bărbat, dar, judecând după

pasiunea ei copilărească pentru Charles Brandon, bănuiesc că trebuie să fie vorba despre proaspătul duce.

Mă vei sprijini? Oh, Margaret, îmi vei fi o soră bună? O să-i aduci aminte lui Harry de promisiunea lui solemnă? Ziua în care voi fi văduvă nu e foarte departe, căci bătrânul rege nu mai are mult de trăit, sunt sigură că nu mai are mult. Mă vei ajuta să-ți urmez exemplul și să mă mărit o dată pentru binele familiei și țării mele și a doua oară din dragoste?

Cu mâna tremurând de emoției, scrie că nu poate suporta să plece în Franța și să se mărite cu bătrânul rege francez, fără să fie încredințată că va fi nevoită să îndure doar pentru puțină vreme, că într-o bună zi va fi fericită.

N-aș putea face asta fără speranță în viitor. Am auzit că soțul tău, contele de Angus, este tânăr și frumos – mă bucur foarte mult pentru tine, dragă Margaret. Îmi vei fi o soră adevărată? O să mă ajuți să fiu la fel de fericită ca tine, cu bărbatul pe care-l iubesc?

Îmi spun în minte: cât de ridicolă e – nu încape asemănare. Ard este marea iubire a vieții mele, din cea mai nobilă familie din Scoția. A fost crescut să conducă una dintre cele mai de vază case, rudele lui sunt membri ai consiliului lorzilor, bunicul său a fost Lordul Justiției, tatăl lui a murit în mod nobil la Flodden, e de viță nobilă. Charles Brandon este un aventurier care s-a însurat pentru bani, și apoi s-a logodit pentru avuție. Și-a răpit soția, și ea a murit când să dea naștere unui copil. S-a însurat cu o doamnă pentru averea ei și a părăsit-o. Și-a croit drumul spre putere prin farmecul cu care a fost înzestrat, etalând măiestrie și fiind unul dintre prietenii apropiați și supuși ai lui Harry. Archibald al meu e un nobil, Brandon e un grăjdar.

Însă îi răspund binevoitor surorii mele prostuțe, zâmbind în timp ce scriu. Îi spun că o să-i trimit o carte a orelor[1] ca dar de nuntă

1. Specie a literaturii liturgice apusene, conținând rugăciuni cu indicarea orelor la care trebuiau rostite, precum și ilustrații cu miniaturi prezentând muncile specifice fiecărui anotimp și sărbătorile religioase importante.

şi că ar trebui să se roage şi să se gândească la voia Domnului; El îl va lua la Sine pe soţul ei atunci când va crede El de cuviinţă. Dacă va veni ziua aceea, îi voi aminti cu bucurie fratelui nostru că ea doreşte să-şi aleagă următorul soţ; îmi trece prin minte, dar nu-i spun, că e o proastă să năzuiască să se distrugă şi să se înjosească din dragoste. Îi zic că trebuie să facă tot ce poate ca regină a Franţei şi ca soţie a lui Ludovic – mă gândesc la el ca la un destrăbălat bătrân, dar ei nu-i spun nici asta. Îi scriu că nădăjduiesc că va putea să îi dăruiască un copil, deşi chiar în timp ce scriu buzele mi se curbează într-un zâmbet. Cum să reuşească un bărbat atât de bolnav să conceapă un fiu? Îi spun că sper că va găsi fericire în noua ei ţară, alături de soţul ei, şi vorbesc serios – doar e sora mea cea mică, pe cât de frumoasă, pe atât de lipsită de minte. De la înălţimea a tot ce trăiesc eu acum şi a fericirii mele, îi promit să mă rog pentru ea. Mă tem de ce o să-i facă el, mă tem pentru ea. Mă voi ruga, aşa cum se va ruga şi ea, ca monstrul acela bătrân să moară curând şi să-i redea libertatea.

Să găsesc un mesager care să-mi ducă scrisoarea şi să-l scot pe furiş noaptea pe intrarea fortificată din zid seamănă cu eliberarea unui spion dintr-un castel asediat. Lorzii din consiliu au venit în forţă şi s-au încartiruit în casele de la poalele muntelui. Ţinem porţile-ghilotină lăsate în jos şi poarta închisă şi nimeni nu intră şi nu iese fără permisiunea lui Ard. Clanul lui e cel care face de pază la punctele de observaţie şi mă păzeşte pe mine. Mă încântă loialitatea lor înflăcărată şi nepieritoare faţă de el; l-au slujit pe bunicul lui, l-au slujit pe tatăl lui, acum el nu trebuie decât să-i cheme şi ei sunt aici. E straniu şi totodată emoţionant pentru mine, căci eu fac parte dintr-o familie ajunsă la tron de puţină vreme. Nu avem pe nimeni care să fi jurat să ne slujească de-a lungul secolelor.

— Asta înseamnă să fii lord scoţian, îmi spune Archibald. Sunt născut şi crescut aici şi la fel sunt şi oamenii mei. N-am încotro, trebuie să îi conduc. Nici ei n-au încotro, trebuie să mă urmeze. Suntem rude, suntem legaţi prin jurământ, suntem membri ai clanului.

— E minunat. E cea mai puternică formă de iubire.

Bineînțeles că lumea zice că asta dovedește că nu sunt o regină a Scoției, că nu sunt o regină a tuturor lorzilor și care să-și crească fiul pentru a le fi rege tuturor. Zice că arată că sunt în tabăra familiei Douglas, dar ce aș putea să fac? Parlamentul și-a dus la îndeplinire amenințările, mi-a refuzat regența și a trimis după ducele de Albany să fie adus din Franța. Chiar dacă regele Franței mi-a scris foarte curtenitor și plin de grijă că nu-l va trimite pe Albany decât dacă-i voi cere eu, lorzii scoțieni nu încetează să ceară să mă înlocuiască.

Lordul Cancelar, James Beaton, vine să mă vadă, purtând cu el sigiliul cu care pecetluiește fiecare lege. Îi zic că ar trebui să mi-l lase mie; el spune că trebuie să-l păstreze. Legile trebuie create atunci când regele poruncește parlamentului, nu când i se năzare unei femei, o simplă mamă de rege. Schimb o privire cu Archibald și-l văd albindu-se în jurul gurii.

— Îndrăznești să mă insulți, îi spun. Eu sunt regentă. Nu uita cine face legile în țara asta.

— Iar Domnia Ta să nu uite cine păstrează sigiliul, răspunde el. Eu sunt Lordul Cancelar.

Îl ține ridicat în fața mea, ca un măscărici lăudăros. Este un obiect mare din argint, de mărimea unei farfurii, gravat și cu niște caneluri ca să fie umplute cu ceară fierbinte. Îl ține în fața mea de parcă ar fi o lupă și îmi văd chipul schimonosit în gravură.

— Asta se poate îndrepta cu ușurință, zice Archibald și, ca un copil, înhață sigiliul din mâna Lordului Cancelar și o zbughește în cealaltă parte a încăperii.

— Archibald! icnesc cu nespusă groază, iar bunicul lui strigă: „Angus! Nu!“ Însă înainte să poată să spună cineva ceva, el a fugit din sală, cu marele sigiliu al Scoției în mâini, de parcă ar duce în grabă un platou din lemn la o masă. Lordul Cancelar se uită la mine, cu gura căscată, de parcă s-ar chinui să respire ca un pește pe uscat.

Nu pot să spun nimic. E o faptă atât de nostimă și de obraznică, atât de îndrăzneață și totuși atât de copilăroasă. Schimb o privire înspăimântată cu bunicul lui Archibald și apoi îmi ridic poalele și ies iute din odaie, înainte să apuce cineva să-mi spună ceva. Dau năvală în odăile mele și-l găsesc pe Archibald dansând,

fluturând sigiliul deasupra capului, cu un zâmbet biruitor pe chip. Nu pot să-l cert.

— Va trebui să-l dăm înapoi, îi zic.

— Niciodată! strigă el ca un pirat dintr-o piesă de teatru.

— Îl vom înapoia, căci oricum vom fi în mare bucluc.

— Ce pot să facă? Ce vor cuteza să ne facă?

— Mi-au poprit toate arenzile, n-am nici un ban: pot să ceară să vină Albany; pot să insiste ca fiul meu să ajungă în grija lor..., îi fac eu lista. Asta e doar începutul.

— Nu pot să facă nimic, afirmă el. Eşti regina Scoţiei, eu sunt soţul tău. Eşti mama viitorului rege. Pot să vină în genunchi la tine. Nu sunt decât nişte răzvrătiţi şi trădători, iar acum că avem marele sigiliu, putem să adoptăm orice lege vrem.

Îmi doresc foarte mult să aibă dreptate, iar bunicul lui şi toate rudele lui, atât cei din familia Drummond, cât şi cei din familia Douglas, sunt de acord cu el. Ei zic că putem să-i sfidăm pe lorzii care nu sunt de acord cu noi. Când ne însuşim această curajoasă poziţie de putere, alţi lorzi vin de partea noastră. Lordul Dacre spune că lorzii care mi se opun şi trimit după moştenitorul francez, Albany, sunt pur şi simplu duşmanii mei şi că trebuie să folosesc puterea clanului Douglas pentru a-mi impune voinţa. Anglia mă va sprijini dacă le voi declara război. Archibald spune că trebuie să numim propriul nostru guvern, aşa că îl numesc pe unchiul lui, episcopul Gavin Douglas, ca rival al Lordului Cancelar, şi convoc parlamentul - un parlament rival - să se întrunească la porunca noastră la Perth.

Cred că ar putea fi o acţiune foarte riscantă, un joc de noroc care presupune curaj şi îndrăzneală. Cum cei care au jurat să mă coboare în rang sunt chiar lorzii mei, aceştia sunt acum nevoiţi să-mi trimită o misivă din partea ducelui de Albany, care le-a stricat socotelile prin corectitudinea cavalerească a răspunsului său. Va fi de acord să vină în Scoţia numai ca sfetnic; nu vrea să fie duşmanul meu, nu va uzurpa puterea fiului meu. Nu va veni la cererea lor, ci doar la cererea mea.

Însă ce să fac cu lorzii? Se răzvrătesc împotriva mea şi n-am bani pentru o armată şi nici ce oameni să adun. Ard n-are decât să spună că vom instaura starea de asediu şi că ei nu vor cuceri

niciodată Stirlingul. Asta nu e viață, să fim zăvorâți într-un castel, în vreme ce parlamentul trimite în Franța după regentul pe care îl vor ei. Îi scriu lui Harry și îi spun că, oricât de ocupat este cu Mary și rochiile ei frumoase, cu logodna ei magnifică și minunata ei călătorie în Franța, trebuie să-mi trimită o oștire pentru că sunt asediată de propriii mei oameni. Îi zic că sunt la Stirling pentru siguranța mea, dar că acum descopăr că nu pot să plec. Sunt întemnițată în propriul meu castel, și singurul care mă poate salva este Harry.

Harry îmi trimite mesaje prin lordul Dacre, administratorul Ținuturilor Graniței, pe care trebuie să-l consider acum un aliat sincer și un prieten. În mod limpede, Harry nu vrea să mă ajute așa cum ar trebui. Îmi spune că nu poate trimite o armată în Scoția după mine și soțul meu coregent, pentru că tocmai a auzit că l-am atacat pe Marele Lord Herald și am furat sigiliul de la Lordul Cancelar. Harry zice că nu sunt în siguranță în Scoția și că trebuie să scap - și să-i scot și pe fiii mei - de sub puterea acestor lorzi rebeli. Îmi spune că trebuie să fug la lordul Dacre, care mă va duce la Londra. Îmi promite că băieții mei vor fi crescuți ca prinți englezi, și James va fi numit moștenitorul său. Însă trebuie să ies din Stirling și să trec granița în Anglia înainte să sosească Albany și să mă arunce în temniță. Harry zice că a făcut tot ce a putut pe lângă noul său cumnat, regele francez, pentru a se asigura că Albany nu va veni - dar dacă lorzii scoțieni s-au întors împotriva mea și l-au chemat, ce se mai poate face?

Îi duc scrisoarea lui Archibald.

— N-o să trimită nici o armată, îi zic scurt. Spune că trebuie să fugim în Anglia. Ard, ce să facem?

Pare paralizat de frică, tânărului și curajosului meu soț îi este frică pentru prima oară în viața lui. Simt un puternic val de tandrețe față de el. Ard conta pe fratele meu să ne sprijine cu o armată.

— Nu știu, zice el. Nu știu.

[44] Castelul Stirling, Scoţia, iarna anului 1514

Mary este încoronată regină a Franţei în noiembrie şi aud că soţul ei îi dăruieşte câte o bijuterie imensă în fiecare dimineaţă. Mantia ei de încoronare a fost din brocart cu fir de aur, s-a plimbat prin Paris într-o trăsură deschisă pe sub arcade de crini, simbolul dinastiei din Franţa, şi trandafiri, ca simbol al Angliei Tudorilor. Regele are podagră şi nu prea poate să stea în picioare, dar toată lumea laudă calmul şi frumuseţea miresei sale. El îi trimite lui Harry un harnaşament în dar, mulţumindu-i că i-a trimis un aşa cal de soi. Acestea sunt chiar cuvintele lui. Mă simt scârbită când îmi spune asta ambasadorul nostru. Asta înseamnă să fii o prinţesă măritată pentru binele ţării. Nu toate putem avea fericirea pe care am căpătat-o eu cu Archibald.

Îmi dăruieşte atâta bucurie! Chiar dacă suntem prinşi în capcană de propria noastră strategie, zăvorâţi în castelul nostru, nu pare o înfrângere cât timp Ard e cu mine. Tânjesc după nopţile când vine în camera mea – şi vine în fiecare noapte, şi în zilele de sărbătoare, şi în zilele de post, şi râde cu mine şi-mi zice că la spovedanie va trebui să îşi mărturisească dorinţa trupească, pasiunea, iubirea şi chiar idolatria. Îmi spune asemenea vorbe în vreme ce îmi sărută pleoapele, gurguiele întărite dureros, buricul, ba chiar şi sexul ascuns. Mă iubeşte fără ruşine, fără şovăială, de parcă sunt regatul lui şi intră în ce e al lui. Iar eu, întinsă ca o târfă, tânjind după atingerea lui, îl las să spună şi să facă orice ar vrea, atâta timp cât gura lui o devorează pe a mea. Nu mai am ruşine, sunt fermecată. Habar n-am avut că asta e plăcerea, că un bărbat ar putea să deştepte în mine asemenea senzualitate, încât abia dacă mai ştiu pe ce lume sunt, abia dacă mai sunt regină, abia dacă mai sunt mamă. Sunt toată numai dorinţă şi nu mai am astâmpăr. Sunt udă şi ard de dorinţă toată ziua. Abia aştept noaptea şi clipa în care el închide încet uşa de la iatacul meu.

Abia aştept zâmbetul acela care-mi spune că va veni la mine mai târziu. Nu pot să suport zorii, când trebuie să se trezim şi să mergem la capelă, să purtăm măştile de zi cu zi şi să ne prefacem că nu suntem complet absorbiţi, complet înnebuniţi unul după altul.

În timpul zilei trebuie să fiu regină, trebuie să veghez ca un căpitan şi să pun totul la cale ca un lord cancelar. Sunt veşti proaste. Deşi i-am dat vărului lui Archibald, Gavin Douglas, episcopia de Saint Andrews, consiliul scoţian este împotriva lui şi, cu toate că Harry mi-a sprijinit alegerea, papa a refuzat numirea. Lorzii scoţieni îşi trimit oştirea la castelul de la Saint Andrews, şi Gavin Douglas este asediat acolo, întocmai cum suntem noi reţinuţi în Stirling. Răsplata pe care i-am oferit-o în ziua nunţii mele a fost de rău augur.

Apoi primesc scrisorile de Crăciun. Una lungă de la Mary, în care-mi povesteşte despre bijuteriile ei nemaipomenite şi despre strălucirea curţii franceze. Au cheltuit o avere pe nunta ei, şi căsnicia ei este un succes orbitor. Charles Brandon i-a purtat culorile în turnirul de nuntă şi se zvoneşte că Francisc, moştenitorul soţului ei, s-a îndrăgostit de ea la fel de mult ca bătrânul rege Ludovic. Mary zice că este chiar aşa; mai că o pot vedea cum rânjeşte.

Este stânjenitor, e îndrăgostit de mine atât de nebuneşte, încât zice că ar muri din dragoste pentru mine. Soţul meu, regele, e gelos şi zice că trebuie să-l alung.

Scrie un lung inventar cu ceea ce i-a dăruit Ludovic şi cu câţi oameni au spus că e frumoasă ca o cadră, cât de bine îi vin hainele splendide şi cum insistă regele ca ea să primească toate onorurile. Încoronarea ei ca regină, bogăţia Parisului, doamnele ei, distracţiile ei... Şi continuă aşa la nesfârşit, iar eu dau două sau trei pagini abia citind cuvintele:

Ai fi uimită dacă ai putea să vezi cum sunt venerată. Francezii sunt atât de prostuţi, zic că sunt frumoasă ca o sfântă, iar regele zice că va comanda o duzină de portrete cu mine, nimic nu va surprinde frumuseţea mea. Zice că nici o ţară din Creştinătate

nu are o regină pe potriva mea, că nu există alta mai îndrăgită, că toate reginele sunt invidioase pe mine.

Nu, eu nu sunt invidioasă, îmi zic în sinea mea. Nu mă socoti printre femeile care-şi doresc să fi avut frumuseţea ta, bijuteriile tale, rochiile tale. Am de gând să-mi recâştig ţara prin meritele mele de cârmuitoare, nu fiind cea mai frumoasă femeie. Sunt o regină domnitoare, nu o păpuşică.

Apoi mă uit pe misiva trimisă de Caterina.

Îmi pare rău că trebuie să-ţi spun că am mai pierdut un copil. A venit prea devreme şi, deşi am crezut că ar putea fi salvat, ne-a părăsit. Era băiat. Este al patrulea copil mort. Dumnezeu să aibă milă de mine şi să mă ferească de încă o zi ca aceasta. Roagă-te pentru mine, Margaret, te implor, şi pentru bietul lui sufleţel. Nu ştiu dacă o să fiu în stare să suport o altă pierdere. Nu ştiu cum s-o îndur pe aceasta, după toate celelalte.

Mă aşez lângă foc cu scrisorile în poală; dintr-odată nu mă mai sinchisesc de înălţarea şi decăderea acestor două femei, invidia mea s-a domolit. Nu cred că sunt în stare să judec care dintre noi se află în cea mai bună poziţie: eu, măritată din dragoste, dar asediată chiar de poporul meu, Mary, osândită la o frumoasă robie, la fel ca oricare dintre târfele de la băile publice din Southwark, sau Caterina, plecându-şi capul în faţa celei mai groaznice nenorociri, cu inima frântă de durere în fiecare an din cauza unei alte pierderi.

Un al patrulea prunc mort? Se poate întâmpla aşa ceva fără să existe un blestem? Ar trimite Dumnezeu patru tragedii unei regine pe care o îndrăgeşte? Ori refuză să ridice un alt băiat Tudor pe tronul Angliei? Asta ne arată El? Ori Caterina este cea blestemată? Pentru că a insistat ca vărul meu Warwick şi băiatul căruia îi spuneam Perkin să moară, pentru că l-a ucis pe soţul meu, un monarh predestinat?

Ard intră în cameră şi ştiu că mi se luminează faţa când îl văd.

— Stai pe întuneric? mă întreabă el, zâmbind. Cred că ne permitem nişte lumânări!

Caută degrabă prin odaie şi, cu multă delicateţe, aprinde una după alta lumânările scumpe din ceară, de parcă ar fi încă tăietorul meu de carne, devotat slujirii mele, iar eu încă aş fi cea mai frumoasă regină.

[45] Castelul Stirling, Scoţia, ianuarie 1515

N-a fost un Crăciun vesel pentru noi ca proaspăt însurăţei, pentru că am fost înconjuraţi de oastea lui James Hamilton, contele de Arran, care m-a ales să fiu soţia regelui său, a dansat la nunta mea prin împuternicit şi şi-a primit titlul când am fost încoronată. Acum suntem duşmani şi este nevoit să înceapă un asediu împotriva mea în toiul iernii, zădărnicit în permanenţă de Albany, care refuză să vină din Franţa dacă nu i se garantează căminul strămoşesc, titlul şi pământurile.

— Oare nu-şi dau seama că să le ia şi pielea de pe ei? îl întreb pe Archibald.

El clatină din cap. Se joacă cu James, aşezând un şir de jucării cu capete care se mişcă în aşa fel încât James să o mişte pe prima şi să cadă toate. Fac asta la nesfârşit, în vreme ce eu stau la masă şi citesc cererile cu neputinţă de înfăptuit venite din partea consiliului lorzilor şi îmi vine să strig, căci pălăvrăgeala lor şi zăngănitul jucăriilor care se ciocnesc mă tulbură.

Se aud paşi şi un schimb scurt de parole. Sar în sus, mereu temătoare acum. Mi-am închipuit că familia Douglas mă va considera una de-a lor şi mă va apăra, dar tot ce descopăr e că duşmanii lor s-au adăugat alor mei. Intră un mesager, aducând un pachet de scrisori.

— Vrei să citeşti astea? îl întreb pe Archibald.

— Dacă doreşti, zice el fără tragere de inimă. Dar n-ar trebui s-o faci tu? Sunt de la fratele tău. Să merg cu James să ne jucăm în turnul din odaia copiilor?

— Pentru Dumnezeu, deschide-le, zice John Drummond posac din colțul întunecat. Stătuse tăcut atât de mult timp, încât am crezut c-a adormit, legănat de jocul repetitiv al lui James și Archibald. Deschide-le și vezi ce vești sunt. Dumnezeu știe că mai rău nu se poate.

Nu așa trebuie să i se adreseze un lord unui coregent, dar încerc să încuviințez din cap cu veselie și mă așez pe podea lângă James.

— O să mă joc eu cu tine cât măritul tău tată citește scrisorile, îi zic.

— Nu, se smiorcăie el imediat și se uită în jur după Davy Lyndsay, să vină să-l ia de acolo. Nu sunt în stare să așez micul joc pe placul lui James și începe să scâncească dezamăgit și îi cere lui Ard să vină înapoi și să se joace cu el.

— Uite, zice Davy, și îi arată niște popice cioplite de mână și o minge mică.

— O, du-te și joacă-te cu ele, îi zic, la capătul răbdării.

— Dumnezeule mare! exclamă Archibald, citind scrisorile. Ludovic al Franței a murit. Sănătatea lui s-a șubrezit și apoi a murit.

— Otravă? întreabă John Drummond.

— Ei zic că epuizare, răspunde Archibald, citind cu atenție, parcă venindu-i să râdă. Se pare că din cauza frumoasei sale soții. Regele Angliei scrie că Francisc va urca pe tron, iar el nu e deloc un prieten al Angliei. Fratele tău zice că nu putem să-l lăsăm pe Albany să vină, căci el va preda francezilor cheile nordului Angliei.

Citește încet, iar fruntea lui netedă e acum încruntată.

— Fratele tău zice c-o să facă ce poate pentru a-l întârzia pe Albany. Dar tu trebuie să revoci decizia consiliului și să-i interzici să vină.

— Cum? zic eu sec. Am cheltuit tot aurul și toate bunurile din vistierie cu acest asediu. Nu avem bani, armată sau putere. Oamenii tăi se fac nevăzuți în fiecare zi, nu putem să rezistăm.

— Scrieți-i despre asta fratelui dumneavoastră, mă sfătuiește Drummond. Spuneți-i regelui că veți face întocmai cum poruncește el, iar dacă nu vrea un cârmuitor francez pentru Scoția, atunci trebuie să ne trimită bani. Vom păstra autonomia sau vom deveni fief englez - nu ne pasă care din ele - dar trebuie să ne

trimită bani. Iată, ăsta este cel mai bun lucru pentru noi. El are nevoie de noi acum. Spuneți-i limpede că trebuie să ne plătească pentru a-i păstra Scoția. Putem să zicem noi prețul.

— Și cu Mary cum rămâne? întreb eu, în timp ce mă așez și iau tocul ca să redactez scrisoarea mea imploratoare. Ce zice despre ea?

— Nu zice nimic. Archibald își mai aruncă un ochi prin scrisul îngrijit al secretarului. O, zice că îl trimite pe ducele de Suffolk, Charles Brandon, în Franța, să o aducă acasă, dacă nu e însărcinată cu pruncul regelui francez.

— Îl trimite pe Brandon?

Nu-mi vine să cred ce nesăbuință din partea fratelui meu. Ar putea la fel de bine să o dea pe sora lui cea mică acestui nimeni, dacă tot îi aduce laolaltă în prima lună a văduviei ei. Pe cine și-a închipuit el că voia Mary atunci când a stabilit înțelegerea de a fi liberă să își aleagă al doilea soț? Nu se poate să nu se fi gândit deloc.

[46] Castelul Stirling, Scoția, aprilie 1515

Trec multe săptămâni până să aflu că Harry a fost păcălit de sora noastră cea frumoasă și că ea și-a găsit dansând drumul spre dezonoare. Scrisoarea ei ajunge la mine printr-un negustor. Știind că urma să aducă mărfuri în Scoția, unul dintre clienții săi din Paris îi încredințează această scrisoare. E pătată de pe urma călătoriei, dar sigiliul e intact.

Mary îmi scrie:

Cel mai groaznic lucru și cel mai minunat lucru. Știu că mă vei sprijini, căci mi-ai promis c-o vei face. Îmi ești soră și sunt nevoită să-ți cer ajutorul. Și chiar asta fac. Îți cer ajutorul ca soră a mea. Îi cer ajutorul și lui Harry în calitate de frate al

meu, însă el e furios. Caterina nici măcar nu îmi scrie. Ai vrea să-i spui că n-aş putea să fac nimic altceva? Că este rândul meu la iubire. Ai vrea s-o convingi? Pe tine o să te asculte, şi apoi poate să vorbească cu Harry şi să-l facă să se răzgândească.
Îl iubesc atât de mult, Maggie, încât n-am putut să mă împotrivesc. De fapt, ca să-ţi spun adevărul, el n-a putut să se împotrivească, căci am plâns şi l-am implorat şi el a fost atât de iubitor, încât m-a ridicat şi a jurat că o să se însoare cu mine, indiferent ce s-ar întâmpla.
Aşa că ne-am căsătorit – o! eu şi Charles Brandon –, suntem căsătoriţi şi nimeni nu poate schimba asta, iar eu nici că aş putea fi mai fericită, căci l-am iubit, cred, întreaga mea viaţă. Bineînţeles că toată lumea e nespus de furioasă pe noi; dar ce era să facem? N-aş putea să-mi părăsesc din nou căminul şi mă mărit cu un străin. Harry mi-a făgăduit că a doua mea căsătorie va fi la alegerea mea, aşa că de ce nu şi-ar respecta cuvântul? Caterina a hotărât singură la a doua căsătorie, tu ai făcut la fel. Eu de ce n-aş avea acest drept? Însă toată lumea este foarte furioasă.
Consiliul de Coroană zice că Charles va fi învinuit de trădare! Dar eu ştiu că vom fi iertaţi dacă tu şi Caterina o veţi cere. Scrie-i lui Harry şi roagă-l să mă ierte. Tot ce vreau e să fiu fericită. Tu şi Caterina sunteţi fericite. De n-aş fi şi eu?

Scrisoarea e atât de copilărească şi de egoistă, încât nu am un răspuns pentru Mary. Apoi cumpănesc, şi mă gândesc că am propriile mele necazuri şi nu mai sunt aşa de sigură că e potrivit ca o regină să se căsătorească din dragoste. Cred că e primejdios să faci un prinţ dintr-un om de rând, chiar şi din dragoste. Cred că lui Brandon nu i-ar strica să petreacă vreo câteva luni în Turn pentru îngâmfarea lui. În final îi scriu Caterinei:

Dragă soră,

Aud că Mary se teme că va cădea din graţiile fratelui nostru din cauza căsătoriei ei. Cred că el i-a îngăduit să-şi aleagă după bunul ei plac cel de-al doilea soţ, iar ea a făcut întocmai. E foarte tânără şi n-a avut pe nimeni în Franţa s-o sfătuiască. Sper că-l vei îndemna stăruitor pe Harry să fie blând cu ea,

deşi Dumnezeu ştie că ea nu are necazuri ca ale mele. Când vei vorbi cu Harry, te implor să-i aduci aminte că nu pot să păstrez această ţară şi să-i ţin pe francezi la distanţă fără ajutorul lui. Când are de gând să-mi trimită oameni şi bani?

[47] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoţia, vara anului 1515

Sunt în sfârşit eliberată de sub asediu, dar numai ca să-mi întâmpin duşmanii, îmbrăcată în veşmintele de gală, din cap până în picioare prinţesă Tudor şi regina regentă a Scoţiei. Archibald, lângă mine, este nespus de chipeş, înalt, cu părul şaten-roşcat, ochi pătrunzători, părând, în clipa asta, serios şi nobil, ca un rege chiar. Am avut cununia oficială în faţa lorzilor şi, stând unul lângă altul, atât de aproape încât ni se ating degetele, ne tragem curajul unul de la celălalt. Aşteptăm sosirea ducelui de Albany din Franţa care vine să-şi ocupe locul de guvernator al Scoţiei, în ciuda împotrivirilor mele.

Fratele meu a jurat că n-o să reînnoiască tratatul de pace cu Franţa decât dacă francezii îl vor ţine acasă pe Albany. Însă l-a semnat, şi lui Albany i s-a dat voie să plece. Pacea încheiată prin căsătoria lui Mary este reînnoită, în ciuda recăsătoririi ei. Pacea încheiată de mine este dată uitării.

Mi se aduce o mare insultă prin chemarea lui Albany împotriva voinţei mele, dar ăsta e preţul pe care îl plătesc pentru iubire. Parlamentul nu recunoaşte strălucirea soţului meu, măreţia familiei sale. Archibald e ţinta invidiei tuturor; sunt încredinţată că e vorba despre invidie şi nimic altceva.

În spatele nostru sunt reprezentanţii de seamă ai familiei sale, clanul Douglas şi clanul Drummond. Lângă soţul meu stă bunicul lui, lordul John, şi unchiul lui, episcopul Gavin Douglas, candidatul meu pentru Saint Andrews şi Dunkeld. Sunt întotdeauna înconjurată şi sprijinită de o familie care mă iubeşte şi mă preţuieşte,

așa cum mi-am dorit întotdeauna. Ei nu mă compară cu altă femeie; am locul meu între ei. Sunt ruda și regina lor, la fel de importantă printre ei cum era bunica mea pentru mulțimea ei de veri. Toată bogăția și protecția pleacă de la mine, toată puterea este în mâinile mele. Ei nu mă compară cu altă femeie pentru că nu au cum; pur și simplu nu există altcineva pe măsura mea. Eu sunt inima lor, eu sunt capul lor, acești oameni sunt neamul meu.

Însă astăzi sunt decăzută din poziția mea. Toată protecția și puterea au fost ale mele, dar acum vine ducele de Albany să-mi ia locul în capul mesei consiliului lorzilor, să ducă țara mai aproape de Franța. El nici nu s-ar afla aici dacă flota fratelui meu ar fi reușit să-l prindă pe mare. Intenția lui Harry era să-l captureze sau poate chiar să scufunde vasul ducelui. L-au zărit în Marea Nordului și l-au ratat, iar acum, iată-l aici, vioi după debarcarea la Dumbarton cu un alai de o mie – o mie! – de oameni. De parcă ar fi deja rege.

Intră în încăpere cu semeție, și hotărârea mea de a-l disprețui se spulberă. E îmbrăcat foarte frumos, în catifele și mătăsuri, dar nu ca un rege, căci nu poartă garnituri de hermină. Îi sclipesc bijuterii la mâini și are un diamant mare la pălărie, dar nu seamănă cu un cufăr de bijuterii ambulant, ca fratele meu. Plecăciunea sa în fața mea e perfect cântărită, respectuoasă față de o regină regentă și o prințesă Tudor, dar ca din partea unei rude, nu a unui servitor. Îi fac o reverență și, când mă ridic, ne sărutăm pentru a recunoaște legătura de familie. Miroase frumos a apă de flori de portocal și rufărie curată. E la fel de imaculat ca o prințesă în ziua nunții și sunt cuprinsă imediat de admirație și invidie. Acesta e un francez de cea mai aleasă spiță, un adevărat nobil. Îi face pe restul membrilor consiliului meu să semene cu niște cerșetori din Lowland.

În spatele lui, înclinându-se cu un zâmbet cald pe chipu-i frumos, se află cavalerul meu, *Sieur* de la Bastie, cavalerul viteaz care a luptat în turnir când am fost mireasă și când abia devenisem mamă. Îmi face o plecăciune până la pământ și apoi îmi ia mâna și o sărută. E ca și cum aș fi din nou copilă și mi-ar făgădui că participă la turnir pentru mine. Dacă de la Bastie e de partea lui Albany, simt că pot să am încredere în amândoi. Îi prezint lui Archibald și zăresc, cu atenția mea mereu la pândă,

fugara privire piezişă a lui Albany către mine, ca pentru a-i confirma că într-adevăr l-am ales pe acest tânăr zvelt drept al doilea soț al meu – eu, care am fost căsătorită cu un rege atât de mare.

Ne îndepărtăm puțin de cei adunați în sală ca să schimbăm câteva cuvinte. Îi fac semn lui Archibald să meargă cu noi, dar Albany mă ia de braț şi merge aproape de mine, astfel încât Ard trebuie să meargă în urma noastră, fără să poată auzi ce vorbim şi să poată interveni.

— Alteța Ta, sfetnicii Domniei Tale m-au informat că pe-aici s-au petrecut nişte lucruri, zice el, zâmbind. Sper să te ajut să le îndrepți.

— Trebuie să apăr moştenirea fiilor mei, îi zic. I-am jurat tatălui lor, vărul dumitale, că fiul său îi va moşteni tronul şi îi va continua munca de a face din Scoția o țară bogată şi cultivată.

— Eşti un om care iubeşte învățătura, asemenea soțului Domniei Tale? mă întreabă el, deodată, cu interes.

— Nu, mărturisesc eu. Dar am continuat munca soțului meu, înzestrând şcoli şi universități. Suntem prima țară din Europa care are la şcoală toți copiii născuți liberi. În Scoția, suntem mândri de învățătura noastră.

— Este o realizare remarcabilă, spune el. Şi mă simt mândru să te ajut. Putem să cădem de acord că Scoția trebuie să continue să-şi găsească propriul drum – că nu putem să ne plecăm sub stăpânirea Angliei?

— Sunt prințesă engleză, dar sunt o regină scoțiană, îi zic. Scoția trebuie să fie liberă.

— Atunci, unchiul soțului Domniei Tale, Gavin Douglas, trebuie să renunțe la pretenția sa asupra episcopiei Saint Andrews, zice el încet. Şi la cea de la Dunkeld. Ştim cu toții că le-a obținut prin influența engleză asupra papei, doar pentru că nepotul lui s-a însurat cu Domnia Ta

Scot un mic icnet de mirare şi îi zic:

— Nu sunt deloc de acord.

— Iar bunicul soțului Domniei Tale va trebui să răspundă pentru atacul asupra Marelui Lord Herald, continuă el cu glas scăzut şi răbdător. Nu puteți permite favoruri speciale noilor dumneavoastră rude – asta vă pătează reputația ca regină corectă.

— Abia dacă l-a atins! protestez eu. Dacă l-a atins cu mâneca peste față...

Se uită la mine cu milă, cu ochii lui albaștri. E pe deplin conștient de farmecul lui; are niște maniere extrem de frumoase.

— Ai face mai bine să te gândești la asta, Alteță, îmi zice. Nu pot să îți redau poziția și să îți înapoiez sumele din arendele cuvenite ca văduvă, să fac guvernul să îți plătească ceea ce îți datorează și să te onoreze cum ar trebui, dacă nu le silești pe noile rude să se poarte cum se cuvine..

— Trebuie să-mi primesc arendele. N-am, practic, nici un ban.

— Le vei avea. Însă rudele Domniei Tale trebuie să respecte legea.

— Sunt regină regentă! exclam eu.

El din cap a încuviințare. Bag de seamă acum că are un aer de superioritate, de parcă a anticipat această discuție și s-a pregătit pentru ea.

— Ești, Domnia Ta. Dar - îmi pare rău s-o spun - tânărul soț al Domniei Tale nu e nici din sânge regesc, nici curtean, iar cei din familia lui sunt pungași vestiți.

Sunt atât de furioasă, de jignită și, ca să spun adevărul, mi-este atât de frică, încât îi chem pe episcopul Gavin Douglas, pe lordul John Drummond și pe Archibald în odăile mele și le alung pe doamne, ca să putem sta de vorbă în liniște.

— Nu cred că ar fi trebuit să stăruim să fii făcut episcop, îi mărturisesc lui Gavin. Și n-ar fi trebuit să-ți obținem numirea la Dunkeld prin mită.

— Eram cea mai bună alegere, zice el, fără nici o părere de rău.

— Poate că ești, dar parlamentului nu-i place ca cei din neamurile Douglas și Drummond să obțină tot.

— Nu e neîntemeiat, zice lordul Drummond, cu mâna pe umărul soțului meu. Noi suntem conducători înnăscuți.

— Și nu obținem tot, adaugă Gavin, de parcă ar visa la mai mult.

Archibald dă aprobator din cap.

— Tu ești regină regentă; dreptul de a face numirile în rangurile bisericești e în mâinile tale. Nu ți se poate porunci de către alții. Și e de înțeles că pui mai presus de toți familia mea. Pe cine ar fi să pui? Cine altcineva ți-a arătat vreun sprijin?

— Dumneata n-ar fi trebuit să-l lovești pe Lordul Herald, găsesc curajul să-l înfrunt pe John Drummond, deși privirea lui aspră mă face să tremur de frică. Îmi pare rău, lordul meu, dar ducele zice că va trebui să dai socoteală pentru asta. N-am știut ce să-i răspund.

— Erai acolo, știi că n-a fost mare lucru.

— Știu că l-ai lovit.

— Ar fi trebuit să negi, zice el simplu.

— Am negat! Însă e limpede că Lordul Herald a făcut o plângere și este cuvântul lui împotriva cuvântului dumitale.

— Cuvântul lui împotriva cuvântului *tău*, subliniază el. Vei continua să negi. Nimeni nu poate pune la îndoială cuvântul unei regine.

— Dar ei îl pun la îndoială! mă văicăresc eu, de-a dreptul speriată acum. N-o să-mi primesc arendele de văduvă dacă Albany nu consideră că sunt o regină bună. Și o să-mi ia băieții în grija lui! O să-i ia de lângă mine. Îmi pun mâna peste pântec. Știi că sunt însărcinată. Nu îndrăznesc să merg în izolarea impusă de sarcină și să las toată încurcătura asta. Cine o să aibă grijă de... - mă opresc. Era să zic: cine o să aibă grijă de Archibald? Mă corectez: Cine o să aibă grijă de fiii mei?

— Noi, zice lordul Drummond. Ei fac parte din neamul Douglas și Drummond, tatăl lor vitreg fiind Archibald. Și prostul ăla de Albany a făcut prima lui greșeală. L-a insultat pe lordul Hume în prima clipă a întâlnirii lor, așa că și-a pierdut cel mai mare aliat. Hume s-a dat de partea noastră și îi va aduce în tabăra noastră și pe cei din neamul Bothwell. În curând, lorzii aflați de partea noastră îi vor depăși ca număr pe cei care l-au chemat pe Albany și vom putea să-l alungăm din țară și să-l trimitem înapoi în Franța.

Astea sunt vești bune, însă bunăvoința lorzilor nu-mi oferă nici bani, nici putere, până când nu mă vor vota în parlament. Până atunci, Albany are o mie de oameni cu el, zece mii care îi vor urma, sprijin francez; iar eu am doar oamenii din clanul

Douglas şi nici un ban cu care să-i plătesc. N-am nici măcar bani să ţin casa; nici ca să le pot da de mâncare servitorilor mei.

— N-ar fi mai bine să mergi la fratele tău? mă întreabă Archibald. Aşa cum a sugerat lordul Dacre? Aşa cum te invită chiar el? Am pierdut prima bătălie aici. N-ar fi mai bine să mergi în Anglia şi să faci rost de o armată şi de bani?

Întorc spre el o privire îndurerată.

— În Anglia? Şi să te părăsesc? Vrei acum să scapi de mine?

— Iubita mea! Bineînţeles că nu! Îmi ia mâna şi mi-o sărută. Dar gândeşte-te la băieţii tăi. N-ar fi oare mai bine să-i duci la regele Henric? El te-a invitat; du-te la el pentru propria ta siguranţă. Ai putea să vii înapoi când nu va mai fi nici o primejdie.

— Să merg la fratele meu ca o cerşetoare? Şi să păşesc în urma Caterinei ca o sărăntoacă?

El nu înţelege importanţa întâietăţii în rang.

— Totul merge prost aici, zice el, simplu ca un copil. Ţara se dezbină, clanurile s-au întors unele împotriva altora, aşa cum era pe vremuri. Nu i-ai păstrat pe lorzi uniţi, aşa cum a făcut-o soţul tău. Ce poţi să faci altceva decât să te întorci la fratele tău? Chiar dacă nu eşti mai mult decât o regină văduvă, o femeie care a fost cândva regină? Atâta timp cât eşti în siguranţă. Atâta timp cât băieţii sunt în siguranţă? Ce contează dacă vei merge în spatele reginei Angliei, atâta timp cât vei fi ocrotită?

— Să mă pici cu ceară dacă ea o să se umilească în felul ăsta! îl repede bunicul lui, făcând să-mi crească inima de mândrie. De ce-ar face asta? Când totul e în favoarea ei aici? Iar tu unde te-ai duce? Te-ai săturat de luptă? Când îi spui ei să fugă departe, tu încotro te gândeşti s-o apuci? Înapoi la Janet Stewart?

N-am crezut niciodată c-o să mai aud numele ei. Mă uit de la sfetnicul meu supărat la soţul meu alb la faţă.

— Poftim? Ce înseamnă asta? Cine vorbeşte de Janet Stewart?

Archibald scutură din cap, zicând:

— Nu înseamnă nimic. Mă gândeam numai la siguranţa ta. Nu e nevoie de asta. Se uită cu o mină furioasă la bunicul lui. Asta ne ajută? întreabă el încet. Toată cearta asta între noi? Mă ajuţi pe mine?

— O să ne întoarcem la Stirling, zic dintr-odată. Nu pot să suport asta. Iar tu vei veni cu mine, Archibald, adaug. Vom trece

din nou castelul în stare de asediu. Îi vom proteja pe fiii mei și o să-mi nasc copilul acolo... Mă uit urât la el. Copilul nostru, îi aduc eu aminte. Al tău și al meu, primul nostru copil împreună. Nici vorbă să merg în Anglia. Nici gând să ne despărțim. Suntem căsătoriți în fața lui Dumnezeu, o dată în taină și o dată în fața congregației, și nu vom fi niciodată despărțiți.

El îngenunchează la picioarele mele, îmi ia mâna și-și apasă buzele pe ea.

— Regina mea, îmi zice.

Mă aplec deasupra capului său plecat și-l sărut pe ceafă. Părul lui moale și ondulat e cald sub buzele mele; miroase a curat, ca un băiețel. E al meu și nu-l voi părăsi niciodată.

— Și nici o vorbă despre Janet Stewart, șoptesc eu. Niciuna.

Se aude un ciocănit puternic în ușă și ne depărtăm unii de alții, privindu-ne. Gărzile mele deschid ușa și apar oamenii lui Albany, căpitanul gărzii lui purtându-și sabia după moda franceză și având în mână mandate de arestare, cu panglicile atârnând de sigilii.

— Ce cauți dumneata aici? îl întreb, și sunt mândră că nu-mi tremură glasul. Par scandalizată pentru că sunt scandalizată.

— Am un mandat de arestare pentru lordul John Drummond, pentru lovirea Marelui Lord Herald, și unul pentru Gavin Douglas, numit pe nedrept episcop, pentru ocuparea prin înșelăciune a scaunului episcopal din Dunkeld.

— Nu poți să faci asta. Eu, regina, mă împotrivesc.

— Regentul a poruncit asta, mă lămurește căpitanul în timp ce gărzile intră în cameră și îi ia de aici, închizând încet ușa în urma lor, lăsându-ne singuri pe mine și pe Archibald, fără nimeni care să ne sprijine. Ard ridică mâna ca pentru a protesta, și căpitanul îi aruncă o privire calmă. Asta e legea, zice el. Acești oameni au încălcat legea. Vor fi judecați și condamnați. La ordinul ducelui regent.

A doua zi, cer să-l văd pe ducele de Albany în persoană. Poruncesc să-mi fie adus calul și, așezată pe șaua însoțitorului ca să-mi fie confortabil, o iau pe Via Regis, de la Palatul Holyroodhouse

până la castelul din vârful dealului. Toată lumea mă aclamă când trec, căci sunt încă îndrăgită în capitala mea, și lumea își aduce aminte când am mers călare la cununia mea, așezată în spatele soțului meu, regele.

Zâmbesc și fac cu mâna și sper că așa-numitul duce regent aude uralele când ajung pe coama dealului și trec podul mobil și intru în castel. Va afla că nu poate să acționeze împotriva mea și alor mei.

Sunt primită imediat și intru din sala cea mare, în odăile reginei, și acolo se află Albany însuși, la fel de elegant și parfumat ca întotdeauna. Îmi face o plecăciune foarte adâncă, așa cum se cuvine, și sunt politicoasă cu el și convenim să stăm jos. Ni se aduc scaune, al meu un pic mai înalt, și mă așez, fără să oftez de oboseală, deși mă doare spatele, și fără să mă reazem de spătar sau să-mi pun mâna pe pântecul rotunjit. Mă așez cu mâinile ținute în poală, la fel de dreaptă cum obișnuia Caterina de Arogant, și zic:

— Toate învinuirile împotriva lui Gavin Douglas sunt false, el trebuie să fie imediat pus în libertate.

— Învinuirile? repetă Albany, de parcă a uitat că l-a arestat pe unchiul soțului meu.

— Înțeleg că e învinuit de cooperare secretă și complotare cu Anglia împotriva intereselor Scoției, spun cu îndrăzneală. Iar eu mă aflu aici ca să vă spun că nu a făcut așa ceva și că n-ar face așa ceva. Aveți cuvântul meu.

Se îmbujorează și mă gândesc, triumfătoare, că l-am întrecut la cacealma și că va fi nevoit să-l elibereze pe Gavin și cât de încântat va fi Archibald. Ard s-a panicat după arestarea unchiului său, îndoindu-se de judecata mea, nerăbdător să ne întoarcem în grabă la Stirling, temător că noi am făcut niște greșeli cumplite, înspăimântat pentru bunicul lui. Acum o să vadă că sunt într-adevăr marea regină de care s-a îndrăgostit și că încă pot să poruncesc.

Însă roșeața lui Albany nu e din cauza stânjenelii proprii, ci e stânjenit pentru mine. Clatină din cap, ferindu-și privirea, apoi se ridică în picioare și se duce la o masă din colțul încăperii și ia niște hârtii.

— Există scrisori, zice el fără tragere de inimă. Scrisori de la Gavin Douglas către fratele Domniei Tale, regele, prin intermediul lordului Dacre, care este un mare dușman al păcii noastre.

Ele demonstrează că unchiul soțului Domniei Tale le-a cerut englezilor să sprijine încercarea lui de a obține episcopiile Saint Andrews și Dunkeld și că aceștia l-au ajutat. Demonstrează că el a plătit pentru această numire în funcție. E corupt, și fratele Domniei Tale l-a favorizat la solicitarea ta.

— Eu... Acum nu mai știu ce să-i spun și simt cum mă îmbujorez când mă confruntă cu nelegiuirile lui Gavin Douglas. Dar asta nu e împotriva intereselor Scoției..., vorbesc eu cu greutate.

— Este complotare cu o putere străină, zice el simplu. E trădare. Am, de asemenea, scrisorile dintre fratele Domniei Tale, regele Angliei, și Domnia Ta, continuă el foarte încet. L-ai invitat să facă false propuneri de pace parlamentului scoțian, în vreme ce îi cereai în taină să invadeze țara. I-ai cerut lui - dușmanului Scoției - să invadeze propria ta țară. Ai trimis scrisori în secret, ați folosit un cod. Scrisorile arată că ți-ai trădat propria țară englezilor.

Nu pot să-i întâlnesc ochii căprui plini de reproș.

— Am cerut ajutorul propriului meu frate. Nu e nimic greșit în asta.

— L-ai sfătuit cum să-i păcălească pe lorzii Domniei Tale.

— Oamenii mei se răzvrătesc împotriva mea. Nu pot să am încredere în lorzi...

— Îmi pare rău, Alteța Ta, dar știu că uneltești împotriva Scoției. Știu că plănuiești să fugi în Anglia, lordul Dacre e pregătit să te ducă la fratele Domniei Tale.

Sunt atât de rușinată, că simt cum îmi dau lacrimile și le las să-mi curgă pe obraji. Îmi duc mâna la fruntea fierbinte, iar cu cealaltă mă apuc de pântec.

— Sunt singură, șoptesc. O văduvă-regină! Trebuie să-i protejez pe fiii regelui. Trebuie să am ajutorul familiei mele. Trebuie să pot să-i scriu fratelui meu. Trebuie să le pot scrie surorilor mele, scumpelor mele surori. Îi arunc o privire pe sub genele ude să văd dacă e mișcat.

Dă să-mi ia mâna, dar se stăpânește.

— Iartă-l pe Gavin Douglas, îl implor. Și pe lordul Drummond. Tot ce au făcut a fost în apărarea mea. Nu știi cum sunt lorzii! Se vor întoarce și împotriva Domniei Tale.

Albany are maniere frumoase: mă roagă să nu plâng şi îşi scoate din haina de mătase batista tot din mătase, brodată de soţia lui, o moştenitoare franceză, cu blazonul şi iniţialele ei. Cine poartă batistă în Scoţia? Scoţienii nici măcar n-ar şti ce e o batistă. Mi-o oferă şi mi-o ţin la ochi. Are un parfum delicat. Mă uit pe furiş la el pe deasupra batistei.

— Lordul meu? îl întreb. Cred că l-am câştigat de partea mea.

Face o plecăciune adâncă, dar îmi vorbeşte cu răceală.

— Din păcate, Alteţa Ta, nu pot să îţi fac pe plac în această chestiune, îmi zice, şi apoi iese din cameră.

Pleacă din cameră! Fără să i se poruncească asta! Fără nici un alt cuvânt! Și mă lasă cu lacrimi şiroindu-mi pe obraji, nevoită să mă ridic şi să mă întorc călare la Archibald şi să-i spun că bunicul şi unchiul lui vor rămâne la închisoare şi că Albany ştie ce complotăm şi că suntem pierduţi. Nu pot să-l oblig pe acest duce să facă ceva. Este incoruptibil. Nu am nici un rezultat din această discuţie, în afară de faptul că am aflat că ei ne ştiu planurile, înainte să le ştim noi şi de o batistă din mătase.

Însă apoi, exact aşa cum am ştiut că o vor face, lorzii se întorc împotriva ducelui de Albany. În ciudă, într-o criză de mânie din cauza manierelor şi etichetei franceze, parlamentul ordonă ca lordul Drummond să fie eliberat în toamnă. O fi greşit el să-l lovească pe Lordul Herald, dar e un lord scoţian, şi dacă poate cineva să greşească la Edinburgh cu binecuvântarea tuturor, acela este un lord scoţian. Ei se supun doar cârmuitorilor pe care îi admiră şi n-au de gând să fie învăţaţi bunele purtări de către un nou-venit crescut în Franţa.

Îi scriu fratelui meu că acum e şansa noastră. Lorzii şi-au avut momentul lor de dragoste faţă de Albany, acum vor să se întoarcă la adevăratul lor rege. Dacă Harry o să mă ajute, voi putea să-i cumpăr pe unii dintre ei, să-i angajez pe alţii şi să-i conving pe restul. Însă trebuie să fie conştient că sunt înconjurată de duşmani. Dacă mă vor sili să-i scriu împotriva voinţei mele, îmi voi semna scrisoarea cu semnătura bunicii noastre, Margaret R; dacă îi voi scrie ce vreau eu, voi semna Margaret. Trebuie să fie atent la asta, trebuie să conspire cu mine, trebuie să-mi trimită soldaţi de îndată. Totul este acum în favoarea noastră, a Tudorilor. Suntem pe cale să câştigăm.

[48] Castelul Stirling, Scoția, vara anului 1515

O fi fost Albany, înfrânt de parlament, însă au căzut de acord că fiul meu, regele, nu e în siguranță în grija mea, așa că o să vină după el. După ambii mei fii. N-o să-l ia pe James fără micul Alexander. Urmează să-mi fie luați amândoi copiii, iar eu nu am nici o putere să mă împotrivesc.

O fi Albany un curtean desăvârșit, dar eu sunt o regină măreață. Îngădui ca parlamentul să vină la podul mobil de la Castelul Stirling și stau în poarta cea mare, ținându-l pe băiețelul meu James de mână. Arătăm deopotrivă deznădăjduiți și de neînvins. L-am învățat pe James să-și țină capul drept și să nu rostească un cuvânt, să nu dea din picioare sau să privească în jur. E bine că l-am învățat purtările regale, căci lângă zidurile castelului s-a strâns întreg orașul, venit ca la târg, să vadă ce se va întâmpla când ducele francez îi va aduce pe recent numiții tutori regali să-l ia pe micuțul rege din brațele mamei sale.

Ei se simt ca la o piesă de teatru, în vreme ce eu încerc cu tot dinadinsul să arătăm ca eroina și copilul ei din acea piesă. În spatele meu, cei o sută de slujitori ai mei și gărzile stau în poziție de drepți, într-o liniște deplină, cu chipurile grave. Tânărul și chipeșul meu soț așteaptă cu mâinile pe sabie, de parcă ar provoca pe oricine la luptă dacă ar îndrăzni să mă atace.

Micul James e fără cusur. L-am îmbrăcat în verde și alb ca să le reamintesc tuturor că e un prinț Tudor, dar poartă în spate lira tatălui său. E un detaliu minunat. Eu port alb, ca o martiră, albul văduvelor, și o trenă țesută cu fir de aur cu o glugă cu partea de sus triunghiulară, din aur, ca o coroană. Pântecul meu mare se ivește triumfător, ca pentru a aminti tuturor că i-am dăruit regelui James fii și moștenitori. Lângă mine, doica îl ține în brațe pe micuțul Alexander, în cămășuța lui albă, înfășurat cu un șal din mătase de un alb imaculat. Iat-o pe regina văduvă, spunem numai prin prezența noastră acolo. Iată-l pe regele Scoției, iată-l pe fratele

lui, ducele de Ross. Suntem toți în alb precum îngerii din ceruri. Cine o să îndrăznească să ne despartă? Cine să ne doboare?

Lumea strigă urale de binecuvântare când ne vede pe toți trei. Noi suntem Stewarzii de neam regesc, suntem îndrăgiți. Nu se mai poate auzi nimic, totul e acoperit de ovații. Oamenii și-au ieșit din minți la vederea micului lor rege și a mamei sale îmbrăcate ca o martiră, palidă ca o văduvă, cu pântecul semeț care adăpostește încă un scoțian.

Delegații parlamentului înaintează și le strig:

— Stați pe loc și declarați motivul venirii!

Îl văd pe sfetnicul din fața mea făcând o grimasă. Asta nu e bine, ținând cont de starea mulțimii, și își dorește să fie altundeva, gândindu-se că nu e în stare să ducă acest lucru la bun sfârșit. Cu o voce atât de scăzută, încât mulțimea îi strigă „Vorbește tare!", „Ce zice?" și „Numai răufăcătorii șoptesc!", el îmi spune că au venit după rege. Că acesta trebuie să trăiască în grija noilor săi tutori, care au fost numiți de ducele de Albany și de consiliu.

Fac un mic gest cu mâna, și porțile-ghilotină sunt lăsate în jos în fața noastră, cu delegația pe dinafară, și cu mine și toți ai casei în siguranță în spatele lor. James tresare la zornăitul lanțului și la scrâșnetul metalului care coboară și la zgomotul dinților de fier pe piatră; îl ciupesc de mânuță ca să-i aduc aminte să nu plângă. Lumea își strigă tunător îndemnurile și îmi ridic vocea și le strig că eu sunt tutorele fiului meu și mama lui și că mă voi gândi bine la recomandarea parlamentului, dar fiul meu e fiul meu, întotdeauna va fi fiul meu și trebuie să fiu mereu cu el.

Strigătele încurajatoare ale mulțimii sunt un sprijin. Mă las cuprinsă de adulația lor, îi îngădui să mă învăluie și să mă trezească la viață, și apoi mă uit cu triumf și cutezanță în ochii membrilor delegației parlamentare, prin porțile-ghilotină solide. Am câștigat bătălia asta, ei au pierdut. Le zâmbesc, mă răsucesc pe călcâie și îmi conduc fiul și slujitorii înapoi în castel. Archibald ne urmează.

Încerc să mă agăț de acel moment de triumf. Încerc să-mi amintesc strigătul puternic al mulțimii și conștientizarea faptului că poporul Scoției mă iubește. Încerc să țin minte atingerea înduioșătoare

a mânuței lui James în a mea, știind că am un fiu, știind că fiul meu este rege. Ce bucurie mai mare poate avea o femeie? Eu am înfăptuit ceea ce bunicii mele i-a luat o viață întreagă, și n-am decât 25 de ani. Am o familie regală și am un soț care pune totul în primejdie ca să fie cu mine.

Mă agăț de credința în iubirea pe care scoțienii au avut-o pentru soțul meu, pe care o au pentru fiul meu, pe care, cu siguranță, o au pentru mine. Mă agăț de dragostea mea pentru Ard – nu pot să mă gândesc la ce m-a costat – când primesc o scrisoare din Anglia cu scrisul dezordonat al lui Mary pe o parte și cu sigiliul ei pe cealaltă. Folosește sigiliul regal al Franței; o să-și spună mereu regina Franței, sunt sigură.

Dragă soră, scumpă soră,

Sunt foarte fericită, asta trebuie să fie cea mai grozavă zi din viața mea. M-am măritat cu preaiubitul meu Charles, pentru a doua oară, în Anglia, iar Harry și Caterina au venit la cununie și s-au bucurat alături de mine. Avem o datorie imensă de plătit, nu vom avea niciodată bani, vom fi nevoiți să trăim cu rugăciuni precum franciscanii, dar măcar am făcut așa cum mi-am dorit. Chiar și reginele se pot mărita cu cei pe care-i iubesc. Caterina a făcut-o, tu ai făcut-o, am făcut-o și eu. De ce să nu aleg fericirea mea, când tu și ea ați făcut la fel? Iar toți cei care zic că sunt o nesăbuită n-au decât să se întrebe – cine s-a măritat cu cel mai mare rege din Creștinătate și, apoi, s-a măritat din dragoste? Eu!

Scrisoarea continuă. Și continuă. Mary crede că Harry nu va putea să fie supărat mult timp. I-a amendat de i-a sărăcit, nu vor scăpa niciodată de datoriile față de el, dar Harry îl îndrăgește pe prietenul său Charles și o adoră pe ea... și așa mai departe, cu tăieturi pe pagină, cu exclamații prostești despre fericirea ei adăugate pe margini.

Chiar la sfârșit, zice că, de bună seamă, trebuie iertată de datorie, pentru că Harry e în toane foarte bune datorită sarcinii Caterinei. Sunt siguri că de această dată copilul va ajunge la soroc, și toți medicii zic că sarcina ei decurge bine.

Țin scrisoarea în poală și mă uit pe fereastră. Îmi reamintesc că am doi fii în odaia copiilor și că port în pântec încă unul. Nu m-am măritat cu cineva pe care încerc să li-l bag pe gâtul familiei mele și să-l vâr în rândul nobililor. Fiul meu și al lui Ard nu va fi prinț, dar va fi un conte adevărat. Ce era familia lui Charles Brandon în urmă cu o generație? Cum va suporta Mary când se va domoli pasiunea începutului și va vedea un bărbat al cărui renume se sprijină pe ea? Ea crede că fericirea din primul an ține veșnic?

Am un soț tânăr, un soț chipeș dintr-o familie de vază, și el mă iubește pe mine, doar pe mine, în vreme ce Caterina trebuie să treacă cu vederea infidelitățile lui Harry și să arate că nu-i pasă. Sunt o regină la fel de bună ca ea, ba chiar mai bună – mult mai bună –, căci eu am un fiu care este rege. Ea nu naște decât prunci morți sau copilași care mor după naștere; cu siguranță este foarte nefericită. Ar trebui să fie foarte nefericită. Când mă gândesc la ce mi-a făcut, știu că ar trebui să fie foarte nefericită pentru totdeauna.

Însă nu e nici o alinare să mă gândesc la ea aplecată peste pântecul care i se mărește pe zi ce trece și rugându-se ca de data asta Dumnezeu să-i dea un copil viu, sperând că Harry nu-i va fi necredincios în timpul lunilor de izolare impusă de sarcină. Deși vestea nu mi-a picat bine și sunt invidioasă, bag de seamă că nu-mi face nici o plăcere să mi-o imaginez nefericită. Căci, în ciuda numeroaselor binecuvântări din viața mea – soțul meu cel chipeș, cei doi băieți ai mei, pruncul din pântecul meu –, și eu mă simt nefericită.

Așteptăm răspunsul ducelui de Albany și al consiliului lorzilor. Archibald iese călare cu James în fiecare zi, învățându-l cum să stea pe un cal agitat, cum să țină lancea în poziție de atac, cum să nimerească ținta din goana calului la manechinul de antrenament. Îi vorbește despre bătălii. Nu-mi place să meargă departe pe câmp, căci mă tem că poate consiliul își va pierde răbdarea și-l va răpi pe micuțul nostru rege. Sunt neliniștită, nervoasă din cauza sarcinii. Mă gândesc că mă las înspăimântată de umbre. Dar alteori mă gândesc că am multe motive să mă tem.

Am visele animate ale sarcinii. Încep să mă gândesc la Albany cu groază, de parcă ar fi însuşi diavolul, şi nu un politician curtenitor şi atent. Îmi închipui că o să mi-l răpească pe James. Îmi închipui că o să mi-l ia pe Ard. Mă gândesc la el lăsându-l pe lordul Drummond fără avere, numai pentru că mi-a fost un sfetnic credincios, un bunic iubitor. Deşi au făgăduit că-l vor scoate din temniță la anul, l-au ruinat, luându-i proprietățile şi vitele. Ard şi-a pierdut moştenirea, şi acum nu avem bani deloc. Episcopul Gavin Douglas e la închisoare, fără nici o speranță de eliberare, şi scrisorile mele secrete către Harry au fost citite de toată lumea. Toată lumea ştie că uneltea să-i aduc pe englezi să-mi atace țara, că soțul meu şi familia sa beneficiau de pe urma trădării mele. George Douglas, fratele mai mic al lui Ard, a fugit în Anglia, dezonorându-şi întreaga familie şi făcându-i să arate în ochii tuturor ca nişte trădători. Simt că mi-am pierdut toți prietenii, simt că Ard şi-a pierdut familia din cauza mea şi, totuşi, fratele meu încă nu trimite bani sau vreun ajutor. Caterina tot nu-l sfătuieşte că ar trebui să mă despăgubească – şi, totuşi, cine m-a adus în această primejdie, dacă nu ea?

Știu că ducele de Albany n-o să aştepte la infinit şi că la sfârşitul lui iulie va trimite după fiul meu James. Consiliul e nestrămutat în hotărârea de a-l încredința pe micul rege noilor săi tutori.

Vorbesc din nou prin porțile-ghilotină, dar de astă dată nu mai există oameni adunați să aclame. Le spun că Stirling este castelul meu, soțul meu, regele mi l-a dăruit mie. Le spun că fiul meu este în grija mea, soțul meu m-a făcut protectoarea lui. Le spun că n-o să li-l încredințez lor. Nu voi preda cheile castelului.

Ei îl cheamă pe Archibald, care stă în spatele meu fără să scoată o vorbă, şi îi ordonă să mă sfătuiască. Încrezătoare, mă întorc şi zâmbesc, dar Archibald mă uluieşte. Atunci şi acolo, în curtea Castelului Stirling, unde obişnuia să se considere norocos dacă îl lăsam să mă ridice în şa, zice că sfatul lui pentru mine în calitate de soț a fost dintotdeauna să dau ascultare guvernatorului, ducelui de Albany, care a fost numit de parlament ca regent. Zice că aceasta este voința lorzilor Scoției şi că noi toți ar trebui să ne supunem puterilor pământeşti. Înmărmuresc. Mă trădează sub privirile tuturor, elegant şi fără să lase loc de întoarcere, iar ochii mei aruncă fulgere spre chipul lui palid. Nu scot o vorbă

până ce nu intrăm în castel şi se închide uşa de la odăile mele, unde suntem singuri. El stă în picioare, cu mâinile la spate, cu capul plecat, îmbufnat ca un copil, aşteptând muştruluiala care ştie că urmează.

— Cum ai putut? Cum ai putut?

Pare obosit. Pare palid, ca un băiat care a studiat prea mult, care a fost silit să se lupte cu necazuri ce depăşesc vârsta lui.

— Ca să nu mă învinuiască de trădare ca pe bunicul meu, zice el.

— Cum ai putut să mă trădezi? Îmi datorezi totul. Am făcut totul pentru tine. Nu eşti nimic mai mult decât este Charles Brandon pentru sora mea. Amândouă am onorat soţi aflaţi cu mult mai prejos de noi, care n-ar fi nimic fără noi.

El scutură din cap, şi asta nu face decât să mă enerveze şi mai mult.

— N-o să iert niciodată asta, mă răstesc la el. Mi-am pierdut tronul din dragoste pentru tine. Dacă nu m-aş fi măritat cu tine, aş fi încă regină regentă. Toate astea sunt din vina ta şi, totuşi, când ei te cheamă la ordine, tu răspunzi supus! Însă nu eşti liber să le răspunzi, eşti legat de mine! Eşti soţul meu, eu sunt regina regentă. N-ar trebui nici măcar să vorbeşti când ţi se adresează!

— Răspund corect ca să-mi păstrez pământurile şi bunurile, zice el încet. N-are pic de mânie în glas; spre deosebire de mine, vorbeşte încet şi calm. Îmi păstrez castelele şi ţăranii arendaşi. Acum o să plec să strâng ostaşi pentru a te apăra. Nu avem pe nimeni aici în Stirling; n-avem bani să plătim o armată. Dar dacă pot să merg acasă şi să-mi strâng ţăranii arendaşi şi să împrumut bani de la prietenii mei, atunci pot să mă întorc şi să te scot de aici.

— Mă aperi? Mânia mi se transformă în uimire. Inima mea se îmbunează

— Bineînţeles. Bineînţeles.

Îl apuc de mână, cu lacrimile şiroindu-mi pe faţă, la fel de îngrijorată pe cât eram de furioasă.

— Juri? Nu mă părăseşti numai? Nu cauţi doar să îţi scapi pielea şi să mă laşi aici?

— Bineînţeles că nu. Îmi sărută mâinile, mă sărută pe faţa udă de lacrimi. Drept cine mă iei? Bineînţeles că am de gând să strâng o armată ca să te salvez. Sunt soţul tău, ştiu ce trebuie să fac.

— Am crezut că m-ai trădat. De faţă cu toţi! Am crezut că te-ai dat de partea lor şi m-ai părăsit.

— Ştiam că aşa o să crezi. Dar trebuia să crezi asta, iar ei trebuiau să fie convinşi de asta, ca să pot să te slujesc.

— O, Archibald, rămâi cu mine.

— Nu, voi pleca să-mi iau oamenii ca să pot să te salvez. Voi pleca la mine acasă.

— Şi n-o s-o vezi? Cuvintele îmi scapă înainte să-mi dau seama.

Dintr-odată i se şterge de pe chip expresia de tandreţe şi pare la fel de bătrân ca bunicul lui şi foarte obosit.

— Va trebui să o văd dacă voi încerca să strâng trupe de pe pământurile ei. E o copilă credincioasă şi dulce şi niciodată n-a arătat altceva decât bunătate faţă de mine. Chiar şi acum, ar face orice pentru mine. Va trebui să mă întâlnesc cu familia ei pentru a le obţine bunăvoinţa. Dar n-o să te părăsesc pentru ea. Nu uit că sunt însurat cu tine. Îmi cunosc datoria, chiar dacă nu este ceea ce am crezut că va fi.

— Vom fi fericiţi din nou, îi promit de parcă ar fi un copil, asemenea lui James, disperată să-i arăt iubirea mea iar şi iar. Îndatoririle tale îţi vor aduce din nou bucurie. Vom scăpa din asta, Harry va trimite o oştire. O să ni se nască pruncul şi vei fi fericit. O să-ţi dăruiesc un fiu, ştiu că aşa se va întâmpla. Ţi-l voi dărui pe următorul conte de Angus. O să te bucuri. Şi vom lua puterea.

Îmi oferă un surâs obosit.

— Sunt sigur. Acum o să plec şi mă voi grăbi cât pot de tare ca să mă întorc la tine.

— Te vei întoarce? N-o să fugi în Anglia ca fratele tău George?

El clatină din cap, spunând:

— Mi-am dat cuvântul de Douglas.

Aştept singură în castel. Suita lui Albany şi lorzii care îl sprijină s-au instalat în oraşul Stirling, şi castelul e sub asediu. Trebuie să-mi păzesc fiii şi să înfrunt parlamentul, lorzii şi guvernatorul. Îi scriu lui Harry. Îi spun că sunt singură şi împresurată de propriul meu parlament. Că ei insistă să-mi ia băieţii, pe nepoţii şi moştenitorii lui. Dacă nu va veni să mă salveze, nu pot să ştiu ce

se va întâmpla. Nu primesc nici un răspuns. Lordul Dacre mă informează printr-o scrisoare secretă că Harry şi noul rege francez, Francisc, au convenit că nu se vor amesteca în treburile Scoţiei. Ştiu ce înseamnă asta: Harry mi-a abandonat cauza; fratele meu m-a trădat.

Mi se face rău la gândul că Harry a fost de acord să mă lase în voia sorţii, dar apoi îmi dau seama că tratatul e cu dus şi întors. Nici Albany nu are vreun sprijin în încercarea de a conduce Scoţia; şi nu va primi nici ajutor din Franţa. Amândoi suntem izolaţi şi lăsaţi de izbelişte. El este încartiruit în oraşul Stirling, eu sunt ţintuită în castel. El nu are un rege care să-i sprijine încercările de a fi guvernator, eu nu am un frate iubitor care să mă ajute să fiu regină regentă. Nu am surori care să-mi apere cauza. Trebuie să luptăm până la capăt, ca nişte cocoşi în ring, până când unul sfâşie gâtul celuilalt.

Aştept să se întoarcă Archibald, dar el nu se întoarce. Mă joc cu băieţii, mă odihnesc după-amiaza, îmi storc creierul gândindu-mă cine ar putea veni să mă salveze, de vreme ce Harry m-a trădat, şi Archibald nu vine; şi ştiu că nu e nimeni.

La sfârşitul săptămânii nu mai pot să amân şi consimt să-i încredinţez pe băieţi lorzilor pe care să îi aleg eu. Îi numesc pe soţul meu, contele de Angus, şi pe lordul Hume, prietenul nostru. Albany nici măcar nu se preface că-mi ia în considerare propunerile. Îmi cere doar să-i trimit pe băieţi dincolo de zidurile castelului. Îi răspund păstrând podul mobil ridicat şi încărcând tunurile. Ştiu că ne îndreptăm spre o bătălie, ştiu că asta poate fi singura cale. Nu pot să înving. Îi trimit un mesaj soţului meu printr-un servitor al lui.

„Dacă n-o să vii, îmi voi pierde fiii. Salvează-mă."

Îi trimit acelaşi mesaj şi fratelui meu. Nici unul dintre ei nu răspunde.

Nu mai avem pâine; nu mai avem făină pentru a face pâine. Fântâna este adâncă, are apă destulă, aşa că n-o să murim de sete. Însă ducem lipsă de carne şi brânză. La castel sunt găini şi vaci, care pasc pe islaz, dar am rămas şi fără fân. Poruncesc să fie

mânați caii afară pe poarta mică, pe unde soldații lui Albany îi prind și strigă în batjocură că ne mulțumesc pentru dar; însă chiar și așa mai avem fân pentru numai câteva săptămâni. Când vom tăia animalele pentru carne nu vom mai avea lapte sau ouă. Fiii mei au nevoie de hrană proaspătă – sunt copii, n-ar trebui să flămânzească sub asediu. Nu știu ce pot să fac.

Stau în cămașa de noapte și capot, cu mâna pe pântecul din ce în ce mai rotunjit în care se mișcă bebelușul, când ușa de la odaia mea se deschide un pic. O doamnă de onoare scoate un țipăt scurt și arată cu degetul, ducându-și cealaltă mână la gură.

— Alteța Ta?

Mă ridic în picioare, cu genunchii tremurând. Mai că mă aștept să fie însuși ducele de Albany, intrând printr-o ușă secretă, după ce a cucerit castelul pe ascuns, dar e Archibald.

— Ai venit! Ai venit!

Dă buzna în odaie, mă ia pe sus și-mi acoperă fața cu sărutări.

— Am făgăduit, nu?

— Așa e. Dumnezeule! Slavă cerului că ai venit! Am fost atât de înspăimântată. Câți oameni ai?

— Nu destui, zice fratele lui, intrând pe ușă în spatele lui. Numai șaizeci.

— O, George! Te-ai întors. Credeam că ai plecat în Anglia pentru totdeauna.

Își înclină capul cu părul lui negricios peste mâna mea.

— Doar ca să strâng vești și să aduc ajutoare, zice el. Doar ca să vă slujesc pe fratele meu și pe tine, zâmbește el fugar.

Roșesc când văd membrii familiei Douglas cât de loiali sunt unul față de celălalt. Ei jură credință până la moarte familiei lor, și acum fac și eu parte din această familie.

— Sunt șase sute de trădători afară, zice Archibald. N-am putut să găsesc oameni care să vrea să lupte pentru noi. Îi am doar pe țăranii mei arendași și pe unii de-ai lordului Hume. N-am crezut niciodată că Albany ar putea să adune atâta oștire.

— Cauza mea e dreaptă! Eu sunt regina regentă.

— Știu, zice George, trecându-și mâna peste chipul tânăr. Însă oamenii de rând nu vor să se întoarcă împotriva guvernatorului și n-am putut să aduc ajutoare în Anglia.

— Ce putem face?

— Hai să plecăm, mă îndeamnă Archibald. Vino imediat, adu băieţii şi vom pleca în Anglia. Lordul Dacre zice că vom fi în siguranţă în clipa în care vom trece graniţa şi putem merge cu toţii la Londra.

— E primejdios, zic imediat.

— E mai sigur decât aici, spune George.

Archibald dă din cap.

— Nu poţi rezista asediului aici.

— Fratele meu va trimite ajutor dacă va şti cât de disperaţi suntem.

— Am încercat, zice George. Am vorbit cu Dacre şi cu ceilalţi lorzi din nord. Nu vor război. Sora ta, prinţesa Mary, a adus acasă din Franţa un tratat de pace, şi fratele tău nu-l va încălca.

— Şi eu trebuie să-i fiu recunoscătoare! Ei nu se gândesc deloc la noi?

— N-ar trebui să-i fii recunoscătoare pentru nimic, mă corectează Archibald. N-ai pentru ce să-i mulţumeşti lui Henric. Ea s-a întors triumfătoare din Franţa, la braţul bărbatului pe care-l iubeşte, şi e primită la curte şi iertată. Dar tu – care ai făcut întocmai ce a făcut ea – eşti ţintuită aici, şi eu împreună cu tine, iar ei au uitat cu totul de noi. Trebuie să-i scrii lui Henric! Trebuie să-i spui că nu poate să ne trădeze.

— Însă nu acum, intervine George. Timpul pentru scris s-a terminat. Alexander Hume e la poartă cu caii. Vino acum, Alteţă, şi adu-ţi băieţii.

— Nu îndrăznesc. Scot un mic geamăt. Dacă ne vor prinde? Vor şti că fug la Harry şi mă vor întemniţa ca să nu pot ajunge în Anglia. Îmi vor lua fiii pentru totdeauna, iar tu, Ard... – suspin uşor – ţie îţi vor lua capul pentru trădare.

— Vino, zice el. Îmi voi asuma riscul.

— Nu, spun eu, hotărâtă. N-o să te pun în primejdie de moarte. Nu pot îndura aşa ceva. Nu pot să te pierd. Du-te, ascunde-te undeva. O să ies eu de-aici. Mă voi apropia de graniţă de îndată ce voi putea. Vino după mine când va fi mai puţin primejdios.

— Rămân cu regina şi o voi păzi aici, îi zice George plin de curaj fratelui său. Tu strânge oameni, Archibald, şi du-i un mesaj lui Dacre. Spune-i că ea va veni în Anglia. Spune-i să ne întâmpine.

— Da, încuviinţez eu. Dar ai grijă să nu te prindă, Archibald. De mine şi de James nu vor îndrăzni să se atingă, dar ţie îţi vor lua capul cu siguranţă. Du-te acum. Du-te, iubirea mea.

Îl scot pe uşă afară, sărutându-l pătimaş înainte să plece. George iese şi el şi se-ndreaptă către odaia gărzii. Când uşa se închide şi e zăvorâtă în urma lor, îmi dau seama că zvâcnirea neîntreruptă a timpanelor mi se domoleşte. Îmi lipesc spatele de uşă şi mă sprijin de ea. Mă dor picioarele, soţul meu a plecat, pruncul mi-e greu în pântec şi sunt din nou complet singură.

Am căpătat obiceiul de a mă plimba seara pe terasele castelului. Uneori James vine cu mine, având-ul alături pe Davy Lyndsay, lordul lui şambelan. Cred că mişcarea e bună pentru mine şi pentru pruncul care stă, atât de greu, în pântecul meu. Mă plimb de-a lungului castelului, de la un turn la celălalt, uitându-mă la drumul care şerpuieşte în sus printre copacii din orăşelul din vale, la cerul care se întunecă. Cu vedere spre dealurile vălurite care coboară spre sudul înverzit, drumul care m-ar duce spre libertate este o cărare verde care coboară din vârful nostru stâncos, prin oraş, peste câmpuri, apoi făcându-se nevăzut în întunericul pădurii. Ceva îmi captează privirea: un nor de praf şi o sclipire de metalică.

Sunt salvată – este oştirea triumfătoare a lui Harry. A venit chiar el şi a mărşăluit spre nord, a cucerit Edinburgh şi înaintează pentru a-l ataca pe Albany din spate şi pentru a mă elibera, iar lorzii scoţieni vor vedea că, dacă sfidează o prinţesă a Angliei, răzbunarea nu întârzie să apară. Îmi vine să ţip de bucurie la acea mică lucire de metal care se zăreşte printre copaci, oştirea engleză venind pentru o prinţesă engleză, condusă, poate, de fratele meu, ca un adevărat cavaler.

Mijesc ochii şi îmi pun mâinile streaşină la ochi ca să-mi ţintesc privirea spre steaguri. Cred că zăresc trandafirul Tudorilor, trandafirul meu. Cred că zăresc poarta-ghilotină a familiei Beaufort, steagul bunicii mele. Cred că zăresc crucea roşie, pe fundalul alb, a Sfântului Gheorghe.

— Priveşte! îi zic lui Davy, cu un râs uşor în glas. Ce vezi? Ce e pe drumul dinspre Edinburgh?

Davy Lyndsay se urcă pe treapta santinelei şi se uită încotro îi arăt eu. Coboară în tăcere şi e alb la faţă. În spatele lui, George Douglas stă la adăpostul unuia dintre turnuri.

— Priveşte, George! îi strig eu, şi arăt cu degetul spre norul de praf care-i ascunde pe bărbaţii aflaţi în marş şi caii şi căruţele care vin în urma lor. Mă frec la ochi cu ambele mâini sperând că mă înşel, sperând că soarele înserării mă păcăleşte, dar acum pot să văd limpede. Cele care vin pe drumul Edinburghului până lângă zidurile castelului nu sunt steagurile iubite ale ţării mele. Nu e o oştire întru ajutorarea noastră. Acum pot chiar să aud şi huruitul roţilor de la căruţele grele şi mugetul boilor care duc povara. Este artileria soţului meu James, proiectată şi turnată din fier de el însuşi. Era mândria lui. În fruntea convoiului de căruţe se află cel mai mare tun dintre toate, cel mai mare tun din Europa, cel despre care el zicea că este sfârşitul cavalerismului şi începutul unui nou tip de război. Se numeşte Mons. James zicea că nici un castel nu ar putea rezista puterii lui. Ducele de Albany a adus tunurile soţului meu ca să le folosească împotriva mea, având ca sprijin şapte mii de oameni, şi acesta este sfârşitul împotrivirii mele şi sfârşitul speranţei mele. Va trebui să ne predăm înainte ca Albany să dărâme zidurile castelului meu şi să transforme Stirlingul în ţărână.

— Va trebui să mă predau, îi zic lui George. Spune-i lui Ard.

George dă din cap, răspunzând:

— Plec acum.

[49] Castelul Edinburgh, Scoţia, august 1515

Sunt luată prizonier de propriul meu popor. Fiul meu, regele, adevăratul rege al Scoţiei, şi fratele lui, următorul la succesiunea tronului, sunt ţinuţi în castelul Stirling, onoraţi ca oaspeţi, dar de fapt prizonieri ai falsului duce care ţine cheile. Eu, regina regentă,

sunt ţinută în Castelul Edinburgh de parcă aş fi o criminală, de parcă aş fi o deţinută care-şi aşteaptă judecata şi execuţia.

Dumnezeu ştie ce o să se aleagă de noi. George Douglas a dispărut înainte chiar ca tunurile să fie aduse în faţa castelului. S-a zis cu intenţia lui de a mă păzi, l-a lăsat pe fratele lui să poată ajunge la loc sigur şi, cum a dat ochii de Mons, a dispărut. Ceilalţi servitori au dat bir cu fugiţii. Nu ştiu unde este Archibald, nu ştiu de ce Harry nu îi cere regelui francez ca Albany să îmi înapoieze castelul. Am coborât scările, băieţelul meu James a mers la poarta din faţă ca să predea castelul şi, ca un adevărat rege, nu a şovăit; are numai trei ani, dar e un adevărat prinţ. Micuţul meu fiu a ţinut cheile Castelului Stirling şi le-a înmânat omului de paie al Franţei, fără să tremure vreun pic.

Un bărbat adevărat, un cavaler adevărat, n-ar fi despărţit niciodată o mamă de băieţii ei şi n-ar fi alungat-o din propria ei casă. Însă Albany m-a pus în grija lorzilor credincioşi conducerii sale şi m-a trimis înapoi la castelul Edinburgh. Pe băieţii mei i-a dus în odaia copiilor de la Stirling. Davy Lyndsay a mers cu ei, făcându-mi o mică plecăciune, ca pentru a-mi spune că, oriunde va merge James, acolo va merge şi ocrotitorul lui credincios. Albany şi-a condus armata mai departe, pe urmele soţului meu nevinovat şi a familiei lui. Zice că va instaura domnia legii de la un capăt la altul al Scoţiei. Zice că a fost făcut guvernator de către consiliul lorzilor şi că are de gând să domnească în mod drept. Nu cred că e omul care să facă asta. A existat odată un bărbat care putea să facă asta, dar el nu mai e, trupul lui e aproape uitat de toată lumea, zace încastrat în plumb, undeva în Londra, în mâinile Caterinei de Aragon.

Primesc scrisori urgente de la Dacre şi mesaje mâzgălite la repezeală de la Archibald, îndemnându-mă să plec cu primul prilej. Acum vedem cât de departe va merge Albany, cât de groaznic se va purta. Știu că nu sunt în siguranţă în mâinile lui şi mi se apropie sorocul. Nu pot să intru ca prizonieră în izolarea impusă de sarcină. Dacă voi muri la naştere, atunci voi lăsa doi orfani în grija duşmanului meu.

Îi dau de ştire lui Albany că vreau să merg la Palatul Linlithgow pentru travaliu, şi el mă pune să semnez o scrisoare către Harry

ca să-i spun că o să intru în perioada de izolare pentru naştere şi că sunt fericită să-mi las fiii în mâinile vărului lor. Minciuni. Sunt disperată şi mă semnez cu „Margaret R", aşa cum obişnuia să se semneze bunica noastră - semnul pentru Harry că sunt în mare dificultate, deşi nici măcar nu ştiu dacă îşi va aduce aminte de acest cod. Nici măcar nu ştiu dacă spionii nu îmi vor intercepta scrisoarea şi o vor copia răstălmăcindu-mi vorbele. Nu ştiu dacă lordul Dacre îi va spune de pericolul cumplit în care ne aflăm. Nu ştiu unde e soţul meu în seara asta.

Cuprinsă de fierbinţeală din cauza greutăţii copilului din pântec, în noaptea aceea mă răsucesc fără astâmpăr de pe o parte pe alta şi simt copilul mişcându-se şi apăsându-mi puternic oasele, de parcă o să plesnesc ca o nucă. Cred că nici un loc nu e sigur Nicăieri nu e un loc sigur pentru mine, dacă fratele meu n-o să mă protejeze, aşa cum ar trebui să facă. Nicăieri nu e un loc sigur, dacă surorile mele nu sunt de partea mea. Şi nici măcar nu ştiu dacă ele se roagă pentru mine aşa cum ar trebui s-o facă nişte surori. Nu mi-au trimis cingătoarea Fecioarei, nu mi-au transmis urări de bine. Nici măcar nu ştiu dacă se gândesc câtuşi de puţin la mine.

De îndată ce sunt îmbrăcată pentru călătorie, mă las într-un jilţ, mă întorc spre doamna de onoare şi îi spun:

— Sunt bolnavă, mi-e rău. Spune-i ducelui că trebuie să-mi văd soţul.

Ea ezită.

— E o chestiune de viaţă şi de moarte, îi zic. Spune-i ducelui că mă tem că or să mă lase puterile degrabă.

Asta o sperie. Coboară fuga scările, ca un şoarece gonit cu o mătură, grăbindu-se să intre în castel ca să-i găsească pe numeroşii slujitori francezi ai ducelui şi să le dea de ştire că regina regentă provoacă - din nou - necazuri. În timp ce coborâm scările, îmi întind amândouă mâinile spre doamnele mele de onoare, iar ele mă călăuzesc jos spre curtea grajdurilor, unde mă aşteaptă lectica. Când ajungem la cotul scării, mă ia cu leşin şi trebuie să mă opresc. Nu pot să stau în picioare şi trebuie să mă reazem pe

pervaz. Pe când ajungem noi în curtea grajdurilor, unde nu mai ai loc să arunci un ac din cauza imensului meu convoi de căruţe şi de servitorii care mă aşteaptă, soseşte Albany şi îmi face o plecăciune.

— Îmi pare rău, lordul meu, îi spun slăbită. Nu vă pot saluta cum se cuvine. Trebuie să fac un drum foarte lung şi apoi voi sta la pat.

— Vă rog... Mai că dansează pe loc, mâhnit peste măsură. Pot să fac ceva? Pot să vă aduc ceva? Medici?

Mă clatin un pic.

— Mă tem... Mă tem că s-ar putea ca pruncul să vină mai devreme. Asta e o perioadă primejdioasă. Am fost silită să călătoresc în cel mai greu moment. Viața mea...

Se albeşte la gândul că aş putea pierde copilul sau chiar să mor din cauza tiraniei lui. Regele francez i-a poruncit să conducă Scoția, nu să înrăutăţească relaţia ei cu Anglia. Dacă mă ucide, surorile mele vor fi silite să-l învinuiască, Harry va acţiona, dându-şi seama că nepăsarea lui ruşinoase mi-a pricinuit atâtea rele. Dacă voi muri, îl vor învinui cu toții pe Albany, iar cei care nu m-au prețuit când eram în viață vor fi chinuiţi de durere la moartea mea.

Mă țin de mijloc, icnind:

— Durerea!

Doamnele mele se reped să mă ajute să urc în lectică, să-mi pună o cărămidă caldă sub picioare şi o sticlă din ceramică umplută cu apă fierbinte pe pântecul dureros.

— Soţul meu, îngaim. Trebuie să-l mai văd o dată pe Archibald. Nu pot să intru în perioada de izolare fără binecuvântarea lui.

Îl văd pe Albany oprindu-se şi întorcându-se. L-a tot urmărit pe Archibald sub o învinuire de trădare, hotărât să-l vadă pe eşafod.

— Trebuie să-l grațiați, îi spun gâfâind. Trebuie să-l văd. Trebuie să-mi iau rămas-bun. Dacă nu mai ies vie din izolare? Dacă n-o să-l mai văd niciodată?

Albany nu vrea să fie ţinut minte ca guvernatorul care a mânat-o pe regină la moarte pe când îi urmărea soţul tânăr prin regiunile de la graniţă, de-a lungul şi de-a latul unui ţinut unde nici un străin nu ar putea să ajungă din urmă un scoțian.

— A fost trădare! zice el cu glas slab. A fost vinovat de trădare. I s-a poruncit să se alăture celorlalți lorzi.

— Cum putea să-și asedieze propria soție? N-avea nici o noimă să i se ceară una ca asta! mă răstesc eu, uitând pentru o clipă de ce urmăream, iar pe urmă tresar puternic și mă țin de spate. Aaah! Ceva nu e bine. Unde sunt moașele?

— Îl voi grația și-l voi trimite la Domnia Ta la Linlithgow, mă asigură Albany. Ca orice bărbat, e grăbit să se îndepărteze de o femeie care suferă de dureri necunoscute. Îi voi da de știre că e liber să vină să vă vadă. Aveți grijă, milady. Aveți grijă, Alteță. Chiar trebuie să călătoriți? N-ar fi mai bine să rămâneți aici?

— Insist, îi spun cu glas sfârșit. Trebuie să-mi nasc copilul la Linlithgow, cu soțul meu alături.

— Mă voi asigura că așa va fi, îmi făgăduiește el.

Dau din cap, nici măcar nu-i mulțumesc, căci mă cuprinde leșinul și mă las pe spate în brațele doamnelor de onoare. Ele mă așază pe pernele mari din puf de gâscă și se agită în jurul lecticii. Le fac semn din mână să plece și le poruncesc să lase în jos perdelele groase din țesătură cu fir de aur ca să mă feresc de privirile mulțimii. După ce doamnele urcă pe cai să mă însoțească, și Albany pleacă, mă ridic în capul oaselor și mă cuprind cu brațele și și-mi pun mâinile la gură ca să-mi înăbuș râsul triumfător.

[50] Palatul Linlithgow, Scoția, septembrie 1515

Stau într-un jilț lângă foc, într-un capot de noapte argintiu, foarte ușor. Părul mi-a fost pieptănat și e lăsat peste umeri ca un văl de aur. Când căpitanul oștirii lui Albany îl aduce pe soțul meu, ridic privirea și fac un mic gest ca pentru a arăta că nu pot să mă ridic, în vreme ce Archibald, cu chipul ars de soare și zâmbitor, după săptămâni în șir de călărit pe drumuri anevoioase,

aleargă să se arunce la picioarele mele și își lasă capul cu părul lui moale și roșcat în poala mea.

— Alteța Ta, zice el, cu glas înăbușit. Soția mea, iubita mea.

— Eu o să vă părăsesc, zice căpitanul, nerăbdător să iasă din camera parfumată. Lord Archibald Angus, ești eliberat pe cuvânt de onoare. O să-i raportez ducelui de Albany la Edinburgh că ai ajuns cu bine aici și că ți-ai dat cuvântul să rămâi aici, înăuntrul zidurilor palatului.

Soțul meu întoarce capul și zâmbește dușmanului nostru.

— Mulțumește-i pentru asta, îi zice. Sunt recunoscător. Indiferent ce se va întâmpla mai departe, el a arătat buna-cuviință unui lord și manierele unui cavaler. Căpitanul își umflă un pic pieptul de mândrie, se înclină și iese.

În tăcere, Archibald străbate tiptil camera și zăvorăște ușa în urma căpitanului, după care se-ntoarce la mine.

— Ești gata? mă întreabă el, cu ochii săi negri sclipind însuflețiți.

— Gata, îi răspund. Azvârl de pe mine capotul de noapte care flutură. Sub el port rochia de călărie. Archibald însuși îngenunchează la picioarele mele și mă ajută să-mi pun cizmele. Doamna de onoare îmi dă o mantie neagră și îmi acopăr capul cu gluga.

— Ai totul gata?

— Tom, rândașul meu, a pregătit bijuteriile mele și ce bani mai am. Convoiul de bagaje va veni după aceea.

El încuviințează din cap.

— Știi scările?

Îl conduc prin ușa alăturată la capela micuță. În spatele altarului este o ușă ascunsă, folosită numai de preoții veniți în vizită. Se deschide fără scârțâit. Iau o lumânare din altar și-l conduc pe treptele întortocheate. Ușa de jos nu este zăvorâtă, Archibald trage de ea și o deschide și, acolo, așteptându-ne, se află George Douglas împreună cu câțiva servitori și oșteni.

— Poți să mergi călare? întreabă George, uitându-se la pântecul meu umflat.

— Trebuie să pot, îi zic simplu. O să vă spun dacă e nevoie să mă opresc.

Au pus o șa de însoțitor pe calul lui Archibald și un oștean mă ridică în șa. Camerista mea și doamna de onoare merg pe propriii lor cai, iar rândașii mână câțiva cai de schimb.

— Nu foarte iute, îi zic lui Archibald.

— Trebuie să ne îndepărtăm, îmi amintește el. Trebuie să ne întâlnim cu Alexander Hume și garda lui și să mergem la castelul meu înainte ca ei să afle că ai plecat.

Îmi pun brațele în jurul lui și îmi lipesc pântecul de spatele lui. Tatăl copilului meu o să ne salveze. Ne-a scăpat de la o întemnițare nedreaptă. Suntem liberi.

[51] Castelul Tantallon, Firth of Forth[1], Scoția, septembrie 1515

Mergem toată noaptea printr-un ținut pe care îl pot doar ghici, nu și vedea. Deasupra, cerul e nesfârșit și, de jur împrejur, e o întindere de dealuri vălurite. Se aud bufnițele și, dintr-odată, de pe gardul viu din fața noastră își ia zborul o strigă[2] cu penajul ei alb în față, ca o stafie. Calul se sperie și eu mă prind cu toată puterea de Ard. Cea mai mare parte a călătoriei auzim marea, din ce în ce mai zgomotoasă, și țipătul ascuțit al pescărușilor.

Se ivesc zorii înainte ca noi să ajungem la Castelul Tantallon, fortăreața lui Ard, căminul familiei lui, și scot un ușor țipăt de bucurie când îl zăresc printre ramurile copacilor. Este un castel nespus de impunător, cu patru turnulețe mândre în fiecare colț, care au în vârf un acoperiș conic. Fațada e îmbrăcată în calcar cenușiu, dar, din loc în loc piatra a fost măcinată de vremea rea, și culoarea vineție a pietrei locale face castelul să sclipească la fel de cald ca răsăritul soarelui.

E îndreptat cu fața spre Marea Nordului, unde soarele își arată razele lungi și strălucitoare peste valurile care se unduiesc. Se aude vuietul mării, de parc-ar fi tropotul copitelor cailor noștri; mirosul mării mă face să-mi ridic capul și să trag în piept aerul

1. Estuarul râului Forth, la vărsarea acestuia în Marea Nordului.
2. Lat. *Tyto alba*, specie de bufniță.

sărat. Pescăruşii ţipă, zburând în mare grabă şi desenând cercuri în lumina zorilor, iar dincolo de castel se ridică Bass Rock: un dom imens de piatră, aproape ca un munte, strălucind alb în lumina dimineţii, cu un roi de păsări marine care zboară în jurul stâncilor şi un mic fort cocoţat cu faţa spre uscat. Castelul şi insula sunt faţă în faţă şi amândouă par de neînvins. În jurul castelului sunt tot timpul roiuri de rândunici, şi acum le aud ciripitul ascuţit.

— Nu putem să rămânem mult aici, zice Angus. E prea mic, nu e potrivit pentru nevoile tale şi nu poate să reziste unui asediu.

— Cu siguranţă ar putea să reziste la infinit!

— Nu şi dacă Albany aduce tunuri, clatină el din cap. Ştim că îl are pe Mons. Dacă intrăm în stare de asediu, n-o să mai putem ieşi de aici, şi el ar putea să aştepte până când noi nu mai putem rezista. E un castel bun pentru lupte scurte, pentru apărare şi atac. Dar nu-l putem aştepta mult pe fratele tău. Eşti sigură c-o să vină?

— Nu uită el de mine, îi răspund stânjenită. Surorile mele îi vor spune...

— O să-l trimită pe lordul Dacre?

— Harry mă iubeşte, îţi jur. O să-l îndemne Caterina; regina văduvă a Franţei va vorbi în favoarea mea. Harry n-o să uite o prinţesă Tudor. Acum că am fugit, o să acţioneze. Va veni după mine sau voi ajunge eu la el.

— Chiar sper asta, zice Archibald cam tăios. Căci dacă n-o să te salveze, nu ştiu ce-o să facem. Sau unde vom merge de aici.

— De aici? Dar trebuie să mă odihnesc, Archibald. Trebuie să fiu undeva în siguranţă ca să nasc..

Înflăcărarea datorată acestei fugi a dispărut şi sunt cuprinsă de griji pentru băieţii mei, lăsaţi în mâinile lui Albany la Stirling. Cineva o să-i spună fiului meu că mama lui a fugit şi i-a lăsat pe el şi pe fratele lui în mâinile duşmanilor lor.

— Poţi să te odihneşti aici, zice el în silă. Îi vom da de veste lordului Dacre că ai fugit, aşa cum a cerut. Suntem aproape de graniţă. Poate că ai dreptate şi o să vină după tine.

Mergem pe o cărare îngustă şi trecem şanţul masiv, adânc cât să piară în el un regiment întreg de cavalerie. Dacă ar cădea în el, n-ar mai ieşi niciodată. Ajungem apoi într-un câmp deschis şi dăm apoi de şanţul de apărare al castelului, traversat de un pod de lemn până la casa porţii.

Gărzile îl recunosc pe soțul meu și mă cuprinde un fior de mândrie când podul mobil este lăsat în jos și poarta-ghilotină e ridicată fără să se fi rostit un cuvânt. Ard intră călare la el acasă, ca un adevărat lord ce este.

Înăuntrul zidurilor de apărare e un talmeș-balmeș care-ți dă impresia că ai intrat într-un sat sărac. Fermierii, țăranii și șerbii care trăiesc în afara zidurilor castelului au prins de veste degrabă, așa cum fac întotdeauna acești oameni, că Archibald s-a împotrivit guvernatorului, punându-se în slujba soției sale, regina regentă. N-or fi înțelegând ei ce înseamnă asta, dar știu că îi paște o primejdie. Toți cei care trăiesc la mai puțin de 20 de mile de castel s-au adunat în interiorul zidurilor acestuia și și-au adus și vitele cu ei. Pricep acum ce voia să zică Archibald, când spunea că un castel atât de mare nu poate să reziste unui asediu. Oamenii ar termina toate rezervele în câteva zile.

— Ei n-ar trebui să se afle aici, îi zic lui Archibald cu glas scăzut, din spatele lui. Va trebui să-i trimiți de aici.

— Ăștia sunt oamenii mei, zice el cu trufie. Pot veni neîndoios aici la vremuri de restriște. Dacă sunt eu în primejdie, sunt și ei. Vor să ia parte la asta alături de mine.

Ard sare de pe cal și se întoarce să mă dea jos din șa. Am crampe de la atâta stat în spatele lui, sunt frântă de oboseală și mi-e foame.

— Cele mai bune odăi nu sunt nici ele foarte potrivite pentru nevoile tale, mă previne el. Dar doamnele tale te vor duce sus.

Nu pot să pricep de ce m-ar aduce într-un loc care nu e nici comod sau potrivit pentru mine, nici ușor de apărat, dar urc în odăile mele fără să crâcnesc. Are dreptate. În interiorul zidurilor reci e umezeală și întuneric. Focul arde în odaia mea de culcare și scoate întruna un fum gros care se ridică și iese pe ferestrele înguste, iar când mă-ndrept spre fereastră să privesc marea, tremur în ceața rece ce se strecoară înăuntru. Deși încerc să mă bucur că nu-mi va fi atacat turnul de pe uscat, nu mă pot stăpâni să tânjesc după traiul măreț lăsat în urmă la Linlithgow.

— Aduceți-mi un încălzitor de pat, o să merg la culcare, poruncesc eu. Dar apoi se iscă o zarvă și femeile se întreabă unde ar putea fi încălzitorul și dacă n-ar fi la fel de bună o cărămidă și că așternuturile, aspre și grosolane, nu sunt foarte jilave. Sunt atât

de obosită, încât mă întind în pat şi mă înfăşor în mantia de călătorie, în vreme ce ele se întreabă nedumerite cum să facă odaia primitoare şi plăcută şi ce ar avea potrivit de mâncare pentru mine.

Toată mobila şi aşternuturile mele regale au rămas la Linlithgow. Nu vor ajunge aici decât peste mai multe zile. N-am mai mult de un rând de haine. Înţeleg că n-am putea călători cărând după noi căruţele cu toate comorile mele, dar asta nu e bine. Nu pot să nu am parte de îngrijirea cuvenită. Aţipesc un pic, dar mă trezesc când Ard vine încet lângă patul meu.

— Acum ce mai e?

Ard îşi muşcă buza, arătând deosebit de îngrijorat.

— Un mesaj de la Albany. Ştie că eşti aici. Va trebui să mergem la Blackadder, castelul familiei Hume. E întărit cu o garnizoană şi păzit aşa cum trebuie şi au făgăduit să te apere. Nu mai au nimic de pierdut – sunt deja declaraţi trădători. Şi sunt bine plătiţi.

— Plătiţi? întreb eu. Nu de mine!

— Dacre, răspund el scurt. El îi plăteşte pe toţi lorzii de la graniţă.

— Dar pentru ce? Dacre e cel care m-a sfătuit în aşa fel de am ajuns în asemenea primejdie. Am avut încredere în el cu toate.

— Îi plăteşte pe lorzi să întreţină în permanenţă răzvrătirile de la graniţă, zice Archibald, ca să poată să invadeze şi să pretindă că menţine pacea. Ca să poată năvăli el însuşi ca un tâlhar, să stârnească încăierări şi să fure vite. Ca să poată avea nişte lorzi îndatoraţi Angliei pentru că au primit bani sau sprijin şi pentru ca fratele tău să poată dovedi la curţile Europei că scoţienii sunt imposibil de guvernat. Ca să arătăm cu toţii în ochii străinilor ca nişte netrebnici nelegiuiţi.

— El e cel mai de încredere sfetnic al fratelui meu! protestez eu. Mă slujeşte pe mine. Îmi este loial, ştiu asta. Mă sfătuieşte, îi pasă de siguranţa mea.

— Asta nu-l împiedică să fie un duşman al scoţienilor, zice Archibald cu răceală. Oricum, i-a plătit îndeajuns de bine pe cei din familia Hume ca să-i avem de partea noastră. Putem să mergem acolo.

— Cum rămâne cu lucrurile mele, cu rochiile şi bijuteriile? Căruţele mele vor veni toate aici?

— Pot fi ținute în siguranță aici până când vei trimite după ele.

— Nu putem să rămânem aici și să ducem tratative cu Albany? întreb eu, slăbită.

— O să-mi vrea capul, zice Ard cu îndârjire. Mi-am călcat cuvântul de onoare pentru tine, adu-ți aminte.

Mă cutremur când mă gândesc la asta.

— Vom pleca de îndată, îi spun.

Plecăm la prima geană de lumină și urc sleită de puteri pe cal în spatele lui. Când îi ating haina cu obrazul mă liniștesc ca după o îmbrățișare. Mirosul lui, chipul pe care i-l zăresc fugar când se-ntoarce spre mine și-mi zâmbește întrebându-mă „Te simți bine?" – toate acestea mă fac să mă simt prețuită și protejată.

Alung într-un ungher îndepărtat al minții gândurile neloiale. Nu vreau să mă gândesc că mergem la William Hume pentru că Ard nu știe ce altceva să facă și, mai rău chiar, că dacă Dacre i-a tot plătit pe lorzii de la graniță să se răzvrătească, îl plătea și pe soțul meu, nu? Îi plătea pe cei din clanul Douglas înainte să mă căsătoresc cu Ard? M-am măritat cu spionul lui Dacre?

Nu e nici un drum, nici o uliță. E o cărare îndeajuns de lată pentru un singur om care trece călare dintr-un sat în altul; poate un pic mai mult decât atât, dar o bună bucată din drum mergem pe câmpuri, printre snopii în care oamenii și-au strâns recolta Știm încotro s-o luăm numai ținând stâncile de la mare în stânga noastră și fața spre sud. Cerul se întinde ca o boltă imensă deasupra noastră, în aceste ținuturi rustice care se-ntind de-a lungul și de-a latul, iar când îmi ridic privirea dau cu ochii de câmpurile care văluresc în depărtare la orizont, spre dealurile îndepărtate. Archibald cunoaște ținutul cale de multe mile împrejurul castelului său și mergem călăuziți de el, iar după aceea luăm câte un flăcău din fiecare sat pe lângă care trecem ca să ajungem până la următorul.

Buimăcită din cauza oboselii și a durerii, adorm lipită de spatele soțului meu, agățându-mă de el și gemând la fiecare durere cumplită pe care-o simt în șold, ca pe ceva ce mă-mpunge chiar în os.

Mă trezesc și văd un călăreț venind spre noi, cu calul plin de noroi și sudoarea acoperindu-i greabănul și gâtul.

— Cine e? întreb cu teamă.

— Unul de-al meu, mă linişteşte Archibald, şi sare din şa să se ducă să vorbească cu el.

Când se întoarce la mine, faţa lui tânără e posomorâtă.

— Nu putem sta la Castelul Blackadder, zice el sec. Albany a strâns o oştire şi vine pe drumul dinspre Edinburgh după tine. Va trebui să ne îndreptăm către graniţă. Tace o clip şi apoi, zice: Dacre a avut dreptate, ar fi trebuit să mergem direct în Anglia. Albany a jurat că o să te captureze din nou şi îşi pregăteşte armata.

— Armata? zic eu cu glas tremurător. Conduce o armată ca să mă prindă?

— Patruzeci de mii de oameni, zice Archibald încordat. Nu putem să facem nimic împotriva unei asemenea forţe. Blackadder n-ar rezista, nu suntem în siguranţă decât peste graniţă.

— Patruzeci de mii? repet eu într-un strigăt. Patruzeci de mii? De ce ar trimite atât de mulţi? De ce-ar veni chiar el? Dacă pur şi simplu ar fi de acord cu cererile mele, m-aş întoarce la fiii mei în pace!

— Nu mai poate fi vorba de aşa ceva, zice Archibald fără înconjur. Asta arată cei patruzeci de mii de oşteni. E război. Nu e vorba de tine şi de el încercând să ajungeţi la o înţelegere - nu e un conflict restrâns -, tu ai dezbinat naţiunea. Armata guvernatorului va asedia castelul lordului şambelan dacă vei fi tu acolo. Se întoarce spre calul lui şi îşi sprijină capul de gâtul animalului, de parcă îi vine să plângă. Este întocmai ce te-a sfătuit soţul tău să dai voie să se întâmple. Este întocmai ce nu şi-ar fi dorit niciodată: Scoţia dezbinată, un război fratricid; iar eu am ajutat la crearea lui. Te-am pus în primejdie. Ţi-am pus fiii în primejdie şi am pregătit scena pentru o nouă bătălie.

— Nu-i vina ta, îi zic hotărât. Pocnesc din degete spre un rândaş să vină să mă coboare din şa, neluând în seamă durerea ascuţită care străpunge de la şold până la degetele de la picioare, agăţându-mă de scara şeii ca să nu mă lase genunchii. Dacă mi-ar fi acceptat domnia..., încep eu.

— Este vina noastră, stăruie el. Dacă ai fi fost mai docilă cu Albany când a venit sau dacă ai fi fost mai corectă cu lorzii scoţieni, dacă am fi aşteptat înainte să ne cununăm, dacă le-am fi cerut încuviinţarea...

— De ce să cer încuviințarea? întreb eu furioasă. Sora mea Mary s-a măritat cu cine a vrut, și fratele meu a iertat-o într-o clipită. De ce să se mărite Mary cu bărbatul pe care-l iubește, și tu - propriul meu soț! - îmi spui că ar trebui să am o obligație pe când ea e liberă, că ar trebui să fiu mai puțin prințesă decât ea! Că eu ar trebui să fiu o văduvă singură, dar că ea poate să-și celebreze a doua cununie în clipa în care iese din perioada de izolare impusă de statutul ei de văduvă? Cum poți să-mi spui că Mary poate să fie fericită, și eu nu pot?

— Nimănui nu-i pasă de Mary în afară de tine! țipă el la mine, de față cu toată lumea. Toți se întorc să se uite la noi. Doamnele mele, albe la față, știu că nu se poate țipa la o prințesă Tudor, la o regină regentă. Însă Archibald e furios și continuă: Nici de Mary, nici dacă tu obții lucrurile pe care le are ea, nici de Caterina. Nu e vorba despre rivalitatea dintre trei femei proaste! Aici e vorba despre Scoția - Dumnezeule! - este vorba despre dorințele răposatului tău soț, despre înțelepciunea lui. Iar eu n-am fost călăuzit de el, ci de tine și de dușmanii Scoției. Și cu toții am fost sfătuiți de bărbatul care a luat trupul soțului tău de pe câmpul de luptă ca trofeu. Da! Dacre e cel care a făcut asta! Nu e nevoie să te prefaci că n-ai știut! Iar acum el îmi spune să te duc în Anglia, ca și cum ai fi un alt leș regal! Și știu că nu vei mai ajunge niciodată înapoi în Scoția dacă fac asta. Nu te vei mai întoarce niciodată în Scoția. Nu vom aduce niciodată trupul regelui acasă. Fiul tău nu va ajunge niciodată pe tron. Mă sfătuiește să distrug familia regală și să-mi distrug țara, iar el e singurul nostru sfătuitor!

— Și cu cât te plătește? îl reped eu mânioasă. Ce primești? Ce primește Alexander Hume? Ce primește George? Ce primește clanul Douglas de la lordul Dacre? Cu cât te-a plătit ca să complotezi împotriva soțului meu, regele?

Se lasă o tăcere grea.

— Îmi insulți onoarea, îmi spune, alb la față și, dintr-o dată, calm, și mă-nfior. Nu ne-am mai certat niciodată așa. Nu l-am mai văzut niciodată ieșindu-și din minți de furie, și apoi devenind dintr-odată glacial în asemenea fel. Am avut certuri de îndrăgostiți, cuvinte mânioase date uitării cu sărutări fierbinți. Dar așa ceva nu s-a mai întâmplat și e cumplit. Te voi duce la loc sigur în Anglia, și apoi te voi părăsi, continuă el. Dacă sunt un trădător în ochii tăi, nu pot să te mai slujesc.

— Archibald!

Nu poate fi alegerea lui să mă părăsească. Sunt regina regentă, trebuie să aştepte până când i se porunceşte să plece. Însă el îmi face o plecăciune foarte adâncă şi îi face semn rândaşului să mă ridice înapoi pe cal.

— Urcă pe cal, zice el. Mergem la Berwick.

Cu faţa lipită de spatele lui ţeapăn, plâng înfundat. Simt cum mi se cutremură pântecul din cauza hohotelor de plâns şi mă gândesc că acest copil are parte de cea mai rea întâmpinare. Cu siguranţă nu va supravieţui acestui lucru. Apoi mă gândesc că eu nu voi supravieţui acestui lucru şi, pe urmă, îmi doresc să nu supravieţuiesc. Archibald n-are decât să se chinuie cu onoarea şi cu conştiinţa lui, fratele meu n-are decât să fie fericit cu soţia lui, sora mea, şi toată lumea n-are decât să uite că am trăit vreodată şi că am încercat să fac ce e bine pentru cele două ţări ale mele şi cei doi fii ai mei, în vreme ce ei toţi îşi risipesc averile şi lasă să le scape şansele politice doar ca să-şi satisfacă propriile dorinţe. Trag un pic de nas printre suspine, plină de invidie, plângându-mi de milă. Începe să plouă. Apoi adorm, cu obrazul lipit de spatele soţului meu, cu gluga învăluindu-mi chipul şi cu umerii tot mai uzi.

Mă trezesc când se opresc să adape caii şi să mâncăm. Cerul este de un albastru închis minunat şi pe alocuri uşor întunecat, nori ca un voal cenuşiu aşternut peste satinul albastru definesc orizontul. Archibald mă dă jos de pe cal şi mă ajută să mă aşez pe covoraşul pe care l-a întins cineva pe pământ. Doamna de onoare îmi aduce vin, un pic de pâine şi nişte carne; slujnica mea îngenunchează înainte de a-mi întinde pocalul. Nu îndrăznesc să spun cuiva cât de rău mă simt.

Ţinutul e sălbatic şi întins – locuri pustii, nu trăieşte nimeni aici, nimeni nu cultivă pământul, nu creşte animale, nici măcar nu se vânează aici. Acestea sunt câmpurile deschise de la graniţă,

unde e prea pustiu să trăieşti şi e primejdios pentru orice casă care nu e un turn fortificat. Cerul care se întinde la nesfârşit îmi dă impresia că suntem ca nişte furnici pe o câmpie imensă. Cel puţin, n-o să ne găsească nimeni, mă gândesc. Ţinutul e atât de întins şi de sălbatic şi sunt atât de puţine drumuri, încât n-o să poată nimeni să ghicească unde suntem.

Mănânc nişte pâine, beau nişte vin cu apă. Doamnele mele mă îndeamnă stăruitor să mai mănânc, dar durerea din pântec e atât de chinuitoare, încât cred că o să vomit dacă mai iau o îmbucătură.

Archibald vine la mine în timp ce ele insistă să beau nişte bere foarte slabă.

— Trebuie să plecăm, zice el fără înconjur.

— Mă dor picioarele, îi spun. Nu cred că pot să mă urc înapoi în şa.

— Îmi pare rău, dar n-ai încotro. Trebuie să ajungem în Anglia. Albany va şti că ne îndreptăm spre Berwick. Mai avem de mers încă vreo şase mile; suntem la jumătatea drumului. Trebuie să trecem graniţa. Lordul Dacre zice că trebuie să avem grijă şi să ne ferim de un schimb de focuri între noi şi Albany. Astea sunt ordinele regelui Henric. Un singur foc de armă ar însemna război între Anglia şi Scoţia. Şi Franţa ar trimite o armată să sprijine Scoţia. El zice că nu trebuie să fim cauza încălcării păcii.

— Nu-mi pasă, îi răspund cu încăpăţânare. Las' să vină Albany! Hai să ne apărăm şi să începem un război. Poate să-i fie învăţătură de minte lui Harry pentru că n-a venit mai repede în ajutorul meu.

— Ştii unde te afli? mă întreabă Archibald. Vocea lui tânără e batjocoritoare, de parcă ar necăji un alt copil în sala de lecţii. Ştii unde eşti, când vorbeşti de începerea unui război?

Dau din cap.

Doamna mea de onoare se apleacă şi îmi şopteşte la ureche:

— Suntem pe drumul pe care a mers soţul Domniei Tale, regele, când a mărşăluit spre sud la Flodden, Alteţă. Soţul meu a murit pe drum şi e îngropat în apropiere.

Archibald îmi vede faţa înspăimântată şi râde aspru.

— N-o să fie nici un război pentru tine, îmi zice. Am fi cu toţii morţi înainte ca armata lui Henric să facă un singur pas în

afara Londrei. Tunurile ar brăzda din nou câmpurile astea înainte ca fratele tău să apuce să convoace parlamentul. Uiţi ce mare general a fost soţul tău – el zicea că tunurile lui vor însemna sfârşitul vechiului tip de război, sfârşitul cavalerismului, şi a avut dreptate. Trebuie să trăim în lumea pe care el a prezis-o. Acum ridică-te. Trebuie să plecăm.

Scot un ţipăt şi mă agăţ de Archibald când sunt ridicată pe şaua de însoţitor din spatele lui. Cred că trebuie să mi se fi rupt şoldul, aşa de puternică e durerea. E ca şi cum mă străpunge o sabie de fiecare dată când mă mişc şi sunt zdruncinată la fiecare pas în timp ce calul începe să înainteze cu greu spre sud.

— Mergem la Castelul Berwick, zice Archibald, punându-mi mâinile mai strâns în jurul mijlocului lui şi bătându-mă uşurel peste ele, liniştitor. E din nou blând, acum că am pornit din nou la drum. Înciudată, îmi trece prin minte că el nu poate fi iubitor decât dacă suntem în mers. Când ne oprim, e atât de înspăimântat, încât se arată mânios numai ca să ascundă asta. Ne îndreptăm spre Anglia şi mai avem de mers vreo două ceasuri ca să fim acolo, adaugă el.

— Nu pot să merg călare două ore, şoptesc eu. Nu pot.

Îşi bagă mâna în interiorul hainei şi-mi întinde un corn. Ia o gură. E *uisge beatha* – whisky.

Seamănă la miros cu o poţiune a bătrânului alchimist al lui James.

— Îhî, fac eu.

Archibald scoate un mic mormăit supărat.

— O să-ţi potolească durerea, îmi zice. Şi ţâfna, adaugă el încet.

Iau o gură şi mă arde pe gât, dar apoi arsura mi se răspândeşte până la pântec şi în tot corpul.

— Ajută, îi spun.

— Fii curajoasă, mă sfătuieşte Archibald. Diseară vom ajunge la loc sigur. În Anglia.

[52]

Castelul Berwick, Anglia, septembrie 1515

Orașul e închis; interdicția de a ieși din case este de la lăsarea serii până în zori. Alexander Hume se duce la poarta din zidul de apărare și lovește în ușă. Apoi trage de sfoara pentru clopot pe care o vede alături. Un clopot mare se-aude deasupra capetelor noastre și văd luminile aprinzându-se în ghereta portarului. Zăvorul de la ușa cea mare se deschide și se-arată de-acolo un chip întunecat.

— Cine e acolo?

— Regina regentă a Scoției și contele de Angus, soțul ei, cer să intre, tună Alexander.

Mă îndrept un pic în șa, așteptând ca zăvoarele să fie date la o parte, și poarta uriașă să se deschidă. Acesta e un oraș fortificat, un oraș englez. Am venit acasă, am venit în propria mea țară. Țin minte Berwick, piața publică a orașului și castelul cu poarta-ghilotină și pod mobil. Îmi amintesc primirea pe care mi-au făcut-o când m-am oprit să mă odihnesc aici în drum spre Scoția. Mă gândesc la cină și la alinarea de scăpa de durere când voi putea să mă bag în pat.

— Cine?

— Regina regentă a Scoției și contele de Angus, soțul ei, cer să intre. Trimite după guvernator să-i întâmpine de îndată.

Se aud pași în spatele porții, dar zăvoarele tot nu se deschid. Archibald se uită peste umărul meu.

— Nu am putut să trimitem pe cineva înainte, îmi zice.

Desigur, ar fi trebuit să facem asta ca să spunem că venim, el nu s-a gândit la asta, așa că avem parte de această primire rece și trebuie să așteptăm mai mult până când ni se va deschide, iar eu încă mai mult până să mă pot, în sfârșit, întinde.

Se văd lumini la ferestruica din poartă, și cineva ne aruncă priviri aspre, și apoi poarta se deschide, în sfârșit, dar nu îndeajuns cât să putem intra. Iese un bărbat cu o mantie aruncată peste cămașa de noapte, însoțit de o parte și de alta de două gărzi. Mă scrutează pentru o clipă, și apoi face o plecăciune foarte adâncă.

— Iartă-mă, Alteță.

— Îți iert orice, dacă mă vei lăsa înăuntru și-mi vei oferi un pat peste noapte, îi zic, încercând să-mi rețin furia din glas. Sunt foarte obosită și sunt însărcinată și venim tocmai din Scoția. Mă așteptam la o primire mai bună decât asta în propria mea țară.

Își înclină capul și apoi se uită la Archibald.

— Aveți acte de liberă trecere? întreabă el.

Bineînțeles că nu. Nu avem mâncare. Nu avem bijuteriile, garderoba sau pantofii mei. Nu avem caii, șoimii ori mobilele mele. Nu avem tapiseriile sau argintăria mea. Nu avem cărțile, muzicanții ori secretarul personal. Nu avem lăuta răposatului rege James. Nu avem un permis de liberă trecere pentru că am pornit să căutăm un loc sigur aici.

— Aceasta este regina regentă! țipă Archibald. Nu are nevoie de un permis de liberă trecere ca să intre în castelul propriului ei frate! Ar trebui să fii în genunchi, chemând-o înăuntru. Îmi poartă copilul în pântec! E mama regelui Scoției! Deschide porțile sau, pe Dumnezeul meu, o să...

Se oprește. Nu zice până la capăt ce o să facă. Bineînțeles, asta doar reamintește tuturor că nu poate să facă nimic. Suntem un grup de douăsprezece persoane și trei dintre noi suntem femei, dintre care una e însărcinată în luna a opta. Ce-o să facem dacă guvernatorul ne refuză intrarea?

— Sir Anthony, zice George pe un ton cuviincios, din cavalerism, din loialitate, trebuie să o primești pe sora regelui în toiul nopții, când fuge de trădători scoțieni.

— Nu pot, răspunde el întristat. Îmi face o plecăciune adâncă, spunând: Mi s-a poruncit, cu strictețe, chiar de către rege, să nu primesc pe nimeni din Scoția fără un permis de liberă trecere de la regele însuși. Fără un permis de liberă trecere semnat și purtând sigiliul, porțile mele trebuie să rămână închise.

— Și pentru sora regelui? repet eu.

Se înclină în tăcere și îmi dau seama că nu m-am ales cu nimic fiind sora acelor două femei.

— Și noi ce să facem? întreabă Archibald, pe un ton care nu mai trădează mânie, ci neputință. Trebuie să ajungem într-un loc sigur. Ea are mai puțin de-o lună până îi vine sorocul. Trebuie să ajungem într-un loc sigur!

— Ce ziceţi de Mânăstirea Coldstream? zice Sir Anthony, nerăbdător să ne vadă plecaţi mai departe. Stareţa o va primi, iar de acolo puteţi trimite după ajutor de la Londra.

— Trebuie să intre aici! se înfurie Archibald din nou. Insist!

— Cât de departe este Coldstream? întreb eu.

— Doar vreo patru ore, răspunde guvernatorul. Trei, se corectează el, când îmi vede faţa.

George aruncă frâiele unui servitor şi vine la mine şi la Archibald.

— N-o să ne lase să intrăm; nu poate, zice el. Ne pierdem timpul şi demnitatea cerşind aici. Coldstream este cea mai bună şansă a noastră. Suntem în Anglia acum, ar trebui să fim în siguranţă. Probabil că Albany n-o să treacă graniţa. Haideţi să-l forţăm pe prostănacul ăsta să ne dea mâncare şi vom merge mai departe şi vom face rost de un pat pentru noapte la o mânăstire sau într-o casă ori altundeva, iar dimineaţă vom pleca mai departe spre Coldstream.

— Sunt foarte obosită, spun încet. Nu cred că pot.

— O să ne oprim de îndată ce vom putea, îmi făgăduieşte George.

— Nu pot, vă spun, le zic încercând să-mi stăpânesc plânsul din glas.

— Trebuie să poţi, răspunde Archibald. N-ar fi trebuit să pleci de la Linlithgow dacă nu erai pregătită să fugi în Anglia.

[53] Mânăstirea Coldstream, Anglia, septembrie 1515

De data asta, soţul meu se gândeşte îndeajuns de devreme să trimită înainte un servitor să vestească la mânăstire că sosim şi, când ne apropiem greoi de ele, porţile se deschid şi le zăresc pe călugăriţe venind pe alee să mă primească

Stareţa însăşi stă lângă calul meu pe când Archibald mă coboară din şa, uluită să vadă durerea care mă chinuie şi pântecul meu

uriaş şi chemând trei călugăriţe să mă ajute să merg. Nu mă mai ţin picioarele; mi s-a întâmplat ceva groaznic la şold. Ele trimit după un scaun, şi surorile mirene mă cară până în mânăstire.

Casa de primiri e spaţioasă şi confortabilă şi are un pat mare, cu aşternuturi bune şi perdele. Le pun pe doamnele de onoare să mă dezbrace de hainele soioase şi mă bag în pat în rufăria de corp murdară.

— Plecaţi, le spun. Trebuie să dorm.

Nu sunt trezită până după-amiază, şi atunci mi se aduce un castron cu terci şi mi se spune că cina va fi servită oricând doresc eu. Pot să merg în sala de oaspeţi şi să cinez cu stareţa sau pot să mănânc în odaia mea, după cum prefer.

— Unde e Archibald? întreb. El unde ia cina?

Ard este găzduit în casa destinată pelerinilor, la oarecare distanţă de clădirile mânăstirii, împreună cu fratele său şi servitorii, dar poate să mă viziteze în casa de oaspeţi, dacă doresc.

— Trebuie să vină de îndată, spun eu. Şi voi lua cina în sala de oaspeţi. Asiguraţi-vă că am un jilţ potrivit.

— Nu avem baldachin cu însemnele rangului, îmi aduce aminte doamna de onoare. Iar Alice v-a periat rochia, dar nu este prea curată. Stareţa v-a împrumutat nişte rufărie.

Asta mă reduce la tăcere. Nu sunt eu însămi dacă nu stau sub baldachinul regal, în haine frumoase, cinând ca o regină. Toată viaţa mea am fost la masa de sus, lângă tron. Ce-o să se-aleagă de mine dacă voi ajunge la fel de săracă precum era Caterina?

— Voi mânca aici, zic morocănoasă. Şi va trebui să-mi faci rost de haine noi.

Nu îmi bat capul cum o să-mi facă rost de haine noi, aici, atât de aproape de graniţă, iar ea înţelege prea bine aceste chestiuni regale ca să mă întrebe cum cred că se va întâmpla asta. Iese să poruncească să mi se aducă cina şi să-l cheme pe Archibald, şi mă gândesc, pentru o clipă, cum am făcut în urmă cu doisprezece ani această călătorie la Berwick şi s-a ţinut o cuvântare de credinţă, mulţumindu-I-se lui Dumnezeu că eu, prinţesa Tudor mai mare în vârstă, am onorat orăşelul cu prezenţa mea.

Archibald intră, tânăr şi înviorat. Micul dejun şi o baie sănătoasă i-au redat sănătatea şi energia. El nu e cocoşat de sarcină şi ologit de durere. Un bărbat tânăr poate să îndure multe şi să se trezească plin de viață şi veselie; însă o femeie tânără – iar eu sunt încă o femeie tânără – trebuie să se chinuie.

— Iubita mea dragă, zice el, îngenunchind în fața mea.

A împrumutat nişte rufărie curată, şi părul lui, ud de la spălat, e creț şi lucios ca blana de berbec. Archibald străluceşte de vitalitate.

— Nu am unde să iau cina, îi zic nefericită. Şi n-am haine.

— N-ai putea să împrumuți o rochie de la stareță? întreabă el. E o doamnă foarte educată şi cuviincioasă. Sunt sigur că are rufărie frumoasă.

— Nu pot să mă îmbrac ca o călugăriță, îi spun tăios. Nu pot să port rufăria altei femei, oricât de mult te-a impresionat ea. Trebuie să mă îmbrac ca o regină.

— Da, zice el neatent. Poate că am putea să-i scriem lui Albany să-ți trimită hainele. Poate căruțele tale au ajuns deja la Tantallon, şi de-acolo ar putea să le trimită mai departe?

— Putem să-i scriem lui Albany? Poate să ştie unde ne aflăm?

— Eşti în siguranță acum, în Anglia. Poți începe să negociezi, îmi închipui. De fapt, va trebui să-i spunem ce aşteptăm.

— Pot? Dintr-odată întrezăresc o rază de speranță. Fugeam ca nişte criminalii ca să scăpăm de o armată de patruzeci de mii de scoțieni hotărâți să-l prindă pe Archibald şi să-l judece pentru trădare, hotărâți să mă arunce în temniță ca să mor în captivitate. Dar acum suntem în siguranță, acum sunt acasă în Anglia, totul s-a schimbat.

— Te-am salvat, zice Archibald. Am reuşit. E de necrezut. E ca o poveste de iubire, e ca un basm. Ce călătorie! Dumnezeule mare, am călărit întruna! Iar acum suntem aici şi am câştigat.

— Fă-mi rost de nişte hârtie şi un condei de la maica stareță. Voi scrie de îndată, spun eu.

Într-o scrisoare extrem de rece, îl informez pe duce că mă aflu în siguranță în Anglia. Nu-i spun unde, pentru că încă sunt înspăimântată la gândul armatei sale. Îi zic că mă voi întoarce în

anumite condiții. Nu mă mulțumesc cu puțin: îmi vreau înapoi pământurile și arendele datorate ca văduvă, restituirea în întregime a averii, bijuteriilor și, mai ales, a hainelor mele. Vreau grațiere pentru Archibald și pentru toți cei care m-au apărat, indiferent dacă ei au sau nu a se confrunta cu învinuiri de fapte împotriva țării. Vreau să-mi fie îngăduit să-mi văd fiii și dreptul de a le numi guvernanții, tutorii și slujitorii. Vreau, de fapt, tot ce mi-a luat Albany, dar nu mă împotrivesc la a-și păstra titlul de guvernator atâta vreme cât lucrează alături de mine (vreau să spun sub mine) pentru binele Scoției, așa cum, în mod limpede, a intenționat parlamentul că ar trebui să facă el.

Mă odihnesc. Mănânc bine. Dorm noaptea fără să am vise tulburătoare. Durerea din șold piere și simt copilul mișcându-se și răsucindu-se, așa că știu că e sănătos și puternic. Stau de vorbă pe îndelete cu stareța, Isabella Hoppringle, o femeie înțeleaptă și ageră la minte care iubește învățătura. Mă sfătuiește să aștept să aflu de la lordul Dacre ce ar trebui să fac mai departe și că n-ar trebui să mă încred în Albany. Îmi spune că lordul Dacre mă va scăpa. Îi spun pe un ton trufaș că sunt stăpână pe viața mea, că am câștigat războiul cuvintelor cu ducele. Îi arăt scrisorile pe care le-am schimbat între noi, când el îmi oferă ceva și eu cer altceva. Cred că joc bine această carte. Regina contează foarte mult în acest joc, și eu am cele mai bune cărți.

Voi câștiga. Fiind acum la loc sigur, mi-am restaurat puterea, sunt o forță de care trebuie să se țină seama. Ducele de Albany hotărăște ca ambasadorul francez să medieze între noi, iar acesta va veni la Coldstream, aducând complimentele și urările ducelui și parlamentului. Îmi va aduce propuneri trecute cu forța prin parlament de către duce, nerăbdător să mă întorc. Ultimul lucru pe care-l vrea Albany este să târască Franța în război cu Anglia din cauza Scoției. Ba chiar, regele lui i-a poruncit răspicat să nu îngăduie înrăutățirea situației. El a fost trimis să aducă pace și ordine în Scoția, iar acum toată lumea îl învinovățește pentru anarhia creată și pentru primejdia iscării unui război. Izgonirea unei regine din propriul ei castel e o amenințare pentru toți monarhii din Creștinătate. Nimeni nu-l va sprijini. Așa că urmează să am copiii lângă mine, să stau oriunde vreau, să mi se restituie averea și să-mi fie grațiat soțul. Ambasadorul va sosi la

amiază, iar numele său pe acord va face ca acesta să fie obligatoriu pentru ambele părți. Nu voi câștiga, deja am câștigat.

Mă plimb prin grădină cu Isabella și îi spun ce fericire va fi să mă întorc la Edinburgh să-mi revăd băieții. Nu m-am gândit niciodată c-o să tânjesc să-mi ocup locul ca regină regentă a Scoției, dar acum îmi doresc asta. Îi spun că sora mea și-a părăsit prostește noul cămin, fără a da vreun moștenitor pentru tronul Franței, s-a măritat cu un om de rând și s-a întors în Anglia, iar acum va fi ca și cum n-ar fi plecat niciodată. Francezii o vor uita într-o săptămână. Va trebui să dea înapoi bijuteriile. Bineînțeles, s-o fi bucurând ea de plăcerile curții engleze și de prestigiul de a fi sora regelui – astea sunt plăceri pentru oamenii de rând, pentru o fată prostuță –, dar o femeie chemată de Dumnezeu să-și facă datoria față de țara soțului ei ar trebui să stea acolo, servind țara și slujindu-l pe Dumnezeu, așa cum fac eu. Socotesc că a fi mama unui rege este cea mai de seamă chemare pe care ar putea să o aibă o femeie. Sunt acum o femeie însemnată la fel ca bunica mea, care a născut un rege și a avut grijă să-l vadă pe tron. Ea a avut în toate binecuvântare lui Dumnezeu și la fel a fost și cu mine. Sunt mai aproape de Dumnezeu decât o stareță. E o vocație și o datorie. Am acea măreție. Voi servi Scoția și pe Dumnezeu.

Este foarte plăcut să mă plimb cu stareța prin grădina cu ierburi aromatice, cu fustele atingându-ni-se de lavanda de sfârșit de vară, cu mirosul acela înțepător în aerul îmbătător. Pe măsură ce mergem agale prin grădină, ea rupe o crenguță de mentă și o duce la nas. Îmi trec mâinile peste o tufă de rozmarin. Crește și rută aici, și florile ca niște margarete ale mușețelului, și fețișoarele vesele ale florilor de trei-frați-pătați, și frunzele parfumate ale roiniței.

— Mă miră că Domnia Ta se încrede în el, zice ea sec.

— Poftim?

— Albany. *Sieur* de Albany. Îl rostește ca pe un nume franțuzesc, întruchiparea accentului înșelăciunii. Te-a păcălit și te-a trădat de fiecare dată când a încheiat o înțelegere cu Domnia Ta, de la sosirea lui în Scoția. De bună seamă că nu este cinstit față de Domnia Ta! A adus tunurile împotriva ta la Stirling; te-a făcut

de ruşine în fața fiului tău. A luat cheile castelului din mâna băiețelului tău. Te-a despărțit de cei doi fii. Chiar te-ai supune din nou puterii lui?

— E duce, îi zic, şi e un bărbat de o mare curtoazie. Iar acum mă recunoaşte ca regină. Am cuvântul lui în scris.

Ea se strâmbă un pic şi dă din umeri.

— E francez, zice dispreţuitor. Sau ca şi cum ar fi. Însurat cu o franţuzoaică pentru banii ei. Juruit regelui francez. Un francez făţarnic şi un scoţian necinstit. Alături de parlament, mă tem c-o să vă nimicească.

Sunt îngrozită.

— Doar nu crezi asta!

— De când a venit în Scoţia, v-a adus numai necazuri! exclamă ea. De ce te afli aici, dacă nu surghiunită? Ai ales să pleci de la Stirling? Ai hotărât de bunăvoie să pleci din Edinburgh? N-ai fugit din Linlithgow de teamă pentru viaţa ta? N-ai venit călare de la Tantallon doar cu hainele pe care le aveai pe tine?

Pentru o clipă mă gândesc că pare să fie uimitor de bine informată pentru o stareţă dintr-o mânăstire de la graniţă; dar poate că a stat de vorbă cu George.

— Dacă aş fi în locul Domniei Tale, m-aş întoarce la Edinburgh numai în fruntea unei oştiri, spune ea. Aş face aşa cum te sfătuieşte lordul Dacre şi aş merge la casa lui mare de la Morpeth, şi acolo m-aş pregăti de luptă.

Râd cu nesiguranţă.

— Mă faci să semăn cu Caterina şi cu mama ei care iubeşte războaiele.

— Sunt sigură că Domnia Ta se va dovedi la fel de curajoasă ca ea. Aş fi jurat că-i eşti egală.

— O, sunt, cu siguranţă sunt. Caterina nu e mai curajoasă decât mine. O cunosc şi ştiu asta sigur.

— Şi sunt sigură că avei un soţ la fel de curajos ca Ferdinand al Spaniei.

— Archibald face cât zece ca el.

— Atunci de ce n-aţi recuceri Scoţia aşa cum au făcut Isabella şi Ferdinand cu Spania? Iar apoi nu ai mai fi nevoită să te certi cu ducele şi să te ploconeşti în faţa lui. O să-l trimiţi pur şi

simplu înapoi în Franța. Se oprește o clipă, apoi continuă: Sau o să-i iei capul, după cum vei considera de cuviință. Dacă ai fi o regină domnitoare și nu o simplă regentă, ai putea să faci orice ți-ar plăcea.

Se aude o bătaie puternică la ușa de-afară. Ridic privirea, neliniștită.

— E cu putință să fi ajuns mai devreme ambasadorul francez? Isabella, va trebui să-l conduci în sala casei de oaspeți și să-l rogi să aștepte cât mă îmbrac. Trebuie să semnez acordul cu el.

Ea așteaptă o călugăriță care se-ndreaptă spre noi prin grădină dinspre casa porții, îmi face o reverență și îi șoptește ceva. Isabella râde și mă ia de mână.

— Ești norocoasă, îmi zice. Bărbații și femeile de vază sunt întotdeauna norocoși, iar Domnia Ta ai tot norocul de a fi o regină binecuvântată. La ușă e lordul Dacre, sosit cu o zi înaintea fățarnicului francez, aducând un permis de liberă trecere ca să poți merge oriunde în Anglia. Poate să te ducă la Londra chiar acum.

Scot un geamăt scurt de mirare, strângând în mână o tufă de virnanț, astfel că mirosul lui înțepător se răspândește în aer.

— La Londra?

— A venit lordul Dacre! zice ea, la fel de încântată de parcă ar fi propriul ei triumf. Și ești liberă!

Mai că nu-mi vine să cred că a venit, cu oșteni călare, cu un permis de liberă trecere, gata să mă escorteze spre sud de îndată. O sărut pe Isabella de parcă mi-ar fi soră și încălecăm bucuroși. Am o mică durere înțepătoare când mă așez în șaua din spatele soțului meu, dar pot să-mi închipui cum va arăta de-acum viața mea. Isabella are dreptate: o să-l fac pe Harry să-și îndeplinească datoria față de mine, mă voi întoarce în Scoția în fruntea unei armate și voi intra în Edinburgh biruitoare. Pot să-mi cresc băieții în așa fel încât să fie fiii pe care și i-ar fi dorit tatăl lor, moștenitori ai tronului Scoției și chiar și al Angliei.

Sunt deja în șa când îmi aduc aminte:

— O, lord Dacre, dar ducele de Albany îl trimite pe ambasadorul francez cu propuneri. N-ar trebui să-l aştept şi să-i dau un răspuns? Dacă îmi oferă regenţa? Dacă îmi va oferi tot ce îi cer?

— Poate să ţi le trimită la Morpeth, la castelul meu. Se poate întâlni cu noi acolo, îmi răspunde bătrânul păzitor al graniţelor. E mai bine să discute cu Domnia Ta condiţiile pe care le oferă când te afli în spatele unor ziduri puternice, într-un castel englez care n-ar cădea niciodată într-un asediu, decât când eşti într-o singură rochie într-o mânăstire de la graniţă, înconjurată de morţii de la Flodden.

— Dar dacă vine cu o capitulare? insist eu.

— Ai vrea să te vadă aşa? întreabă bătrânul lord. Atât de epuizată de călătorie? Atât de ponosită? Şi - iartă-mă, Alteţă - dar pântecul tău este uriaş. N-ar trebui să fii în izolare? Chiar vrei să-l vezi pe ambasadorul francez în această stare? Nu crezi că el va spune tuturor că erai aproape de sorocul naşterii şi călăreai pe o şa de însoţitor pe la graniţe, ca o femeie săracă?

Mă simt nespus de ruşinată. Dacă aş avea rufăria mea de la Edinburgh sau mobila mea de la Linlithgow, m-aş putea întâlni cu el şi aş putea să-l îndemn să ia seama la pântecul meu. Însă lordul Dacre are dreptate - nu pot să mă încred deloc în mine însămi arătând aşa. O să mă întâlnesc cu el când voi fi curată şi îmbrăcată cum se cuvine. Poate să vină la mine când voi sta sub un baldachin oficial într-un castel impunător. În acest moment, sunt îmbrăcată cum era Caterina de Arogant când bunica mea o ţinea în sărăcie

— Dumnezeu să te binecuvânteze! îmi strigă Isabella. Şi să te ducă înapoi la ai tăi.

Plecăm ca nişte lorzi englezi şi nu cum am venit, ca nişte tâlhari scoţieni. Stindardul lordului Dacre merge înaintea noastră, având în faţa sa steagul regal al Angliei şi în faţă de tot steagurile mele ca regină regentă a Scoţiei. A avut toate astea pregătite. Mă gândesc că e posibil să se fi pregătit de luni de zile. A ştiut că voi veni în Anglia înainte chiar să ştiu eu asta.

— Chiar cred că trebuia să fi așteptat, din curtoazie față de ambasadorul francez, îi zic Înălțimii Sale, care își încetinește calul ca să poată să rămână în urmă și să vorbească cu mine, așezată pe șaua de însoțitor în spatele soțului meu. Lordul Dacre nu se ostenește să-l bage în seamă pe Archibald, aș putea foarte bine să fiu călare în spatele rândașului meu. La rândul său, Archibald e îmbufnat ca un copil.

— O, de ce să nu pornești spre Londra, pentru a avea o ședere liniștită în izolarea pentru naștere și apoi pentru Crăciun acolo? întreabă Dacre.

— Cred că ambasadorul a fost împuternicit să-mi ofere tot ce voiam. Scrisorile ducelui arătau limpede că a vorbit parlamentului și i-a forțat pe membrii acestuia să fie de acord cu cererile mele.

— E mincinos, zice Dacre simplu, clătinând din cap. Și e slab. Te minte. Nu venea să se întâlnească cu Domnia Ta, venea să te întârzie și să te rețină aici, chiar la graniță, într-o casă care nu poate fi apărată, în timp ce ducele își punea armata în mișcare. Te-ar fi făcut să aștepți aici, scriind și vorbind cu ambasadorul francez, în timp ce ei mărșăluiau să pună mâna pe Domnia Ta și chiar și pe soțul Domniei Tale. Alteță, te-ar fi închis poate într-o mânăstire de maici, poate într-un turn la Glamis, la mile depărtare, unde n-am fi putut niciodată să ajungem la Domnia Ta. Iar Domnia Ta, *my lord*, ați fi fost spânzurat, vai, ca un tâlhar de rând pe porțile mânăstirii Coldstream.

Îl simt pe Archibald încordându-se în șa.

— Bine că am plecat atunci, zice el. Am salvat-o de la Linlithgow, am dus-o la Berwick și Coldstream, iar acum am salvat-o de la a fi capturată aici.

— Într-adevăr, zice Dacre, ca un om care laudă un copil. Toată Anglia va ști ce ai făcut pentru noi.

— Întâmpinând primejdii, insistă Archibald. Primejdii mari și fără nici un ban.

— Vei fi răsplătit, zice Dacre mieros.

Archibald lasă capul în jos.

— Toţi ceilalţi sunt. Cât a primit stareţa?

Lordul scoate un mic chicotit, dar nu răspunde.

— Iar aici trebuie să ne despărţim, zice el ferm. Nu am permis de liberă trecere pentru Domnia Ta, *my lord*. Nu te pot duce în Anglia sau să te primesc la castelul meu la Morpeth. Totul s-a făcut într-o aşa de mare grabă, încât Domnia Ta, nobilul frate al Domniei Tale şi lorzii Hume nu au fost trecuţi pe listă. Pot s-o iau pe Alteţa Sa şi atât.

— Dar Archibald trebuie să vină cu mine, zic eu, nepricepând ce zice lordul Dacre. Într-un moment întreaga Anglie îi este îndatorată lui Archibald, iar în momentul următor nu poate să intre în ţară. Spun mai departe: E soţul meu. Un permis de liberă trecere pentru mine înseamnă un permis de liberă trecere şi pentru el.

Dacre strigă la oştenii săi, care se opresc când el îşi smuceşte frâul la răscrucea de drumuri.

— Trebuie să te ducem la castelul meu cât de repede putem, zice el. Ar trebui să fii în izolare într-o săptămână. Însă Domnia Ta, lordul meu, trebuie să mai ai răbdare. Voi trimite la Londra după permisul de liberă trecere pentru Domnia Ta şi fratele tău, iar apoi vei putea să te alături nouă la Morpeth. E doar o mică întârziere.

— Aş prefera să vin cu voi acum, zice Archibald. Aruncă o privire la drumul care duce înapoi în Scoţia şi mă gândesc că îşi imaginează o armată de 40 de mii de oşteni după următoarea cotitură.

— Şi vei veni, îl asigură Dacre. Dar nu ai vrea să amân ajungerea Alteţei Sale la loc sigur, nu? Când Domnia Ta poţi atât de uşor să găseşti un refugiu, să stai ascuns, să trăieşti folosindu-ţi isteţimea, până când voi trimite după tine. Ştiu că regele este nerăbdător să te primească, îi este cumnat. Ce erou vei fi dacă vei reuşi să scapi din Scoţia de unul singur, prin propria dibăcie, nu călărind pe o şa de însoţitor cu soţia Domniei Tale.

— Desigur, se bâlbâie Archibald. Dar am crezut că voi veni cu voi la Morpeth.

— Nu ai permis de liberă trecere, repetă lordul Dacre cu părere de rău. Vrei să te dai jos din şa, *my lord*? Am cai odihniţi pentru Domnia Ta şi fratele Domniei Tale şi o pungă de aur în desagă pe care nu vreau să pună mâna orice rândaş.

Archibald opreşte calul nostru şi îşi trece băieţeşte piciorul peste gâtul acestuia, sărind jos pe pământ. Se răsuceşte şi mă ia de mâini, aşa cum stau, de-a curmezişul pe cal, fără un călăreţ în faţa mea, cu chipul schimonosit de durere.

— Asta e dorinţa ta? mă întreabă stăruitor. Să te las aici acum, în paza lordului Dacre, şi să vin din nou la tine la castelul Morpeth când voi avea permisul meu de liberă trecere?

Mă întorc spre lordul Dacre şi îl întreb:

— Nu poate să vină şi el cu noi?

— Din păcate, nu, îmi răspunde.

Aşa că Archibald mă părăseşte. Trebuie să mă bucur că va fi în siguranţă. Toată lumea ştie unde să-l găsească dacă e cu mine. Nu-aş putea îndura să-l pun în primejdie. Însă el, fratele său George şi Alexander Hume se îndepărtează călare în mare grabă pe cai odihniţi şi îi văd, aplecaţi pe gâtul cailor, luându-se la întrecere, de parcă ar fi nişte băieţi fără nici o grijă pe lume. Mă gândesc o clipă că acum e liber, un bărbat tânăr care are pentru ce să lupte, îl aşteaptă multe primejdii, iar acum e liber de mine. Călăreşte ca un tânăr născut să fie în şa. E un lord de la graniţă. S-a născut pentru primejdii, încercări şi atacuri în miez de noapte. Dispare într-o clipă şi mă gândesc că poate că mi-am ieşit din minţi înainte de asta.

Îmi întorc faţa rece şi inexpresivă către lordul Dacre, care trebuia să fe salvatorul meu, dar care nu mi-a adus nimic altceva decât suferinţă.

— Am dureri de naştere, îi spun. O să nasc copilul. Trebuie să-mi găsiţi un loc în care să nasc.

Chiar dacă nu există nici un drum uşor până la un refugiu în care să mă simt comod. Mergem călare toată ziua şi mă agăţ de un necunoscut în şaua din faţa mea, dar nimic nu poate atenua zdruncinatul calului în timp ce înaintează. Ţinutul devine mai abrupt, văile sunt luxuriante, verzi şi reci la umbra pădurilor dese, şi mă uit în jurul nostru şi mă tem că sunt lorzi scoţieni care ne aşteaptă într-o ambuscadă. Drumul şerpuieşte printre copaci şi iese din pădure într-un câmp deschis, înalt şi mlăştinos; cât vezi cu ochii, nu e nimic decât un desiş lânos de iarbă-neagră, tufe şi trestii. Cărarea e greu de găsit, aproape că nu e nimic printre tufişuri şi ierburi. Coteşte şi se răsuceşte tot mai sus şi mai sus, iar apoi, când suntem în vârf, nu e nimic de văzut în afară de alte dealuri şi mai mult cer şi cărarea şerpuind din nou în jos până la valea râului. Râurile sunt întinse, şerpuind prin lunci inundabile. Dacă ar exista oameni care să cultive aceste văi, ele ar fi fertile; însă nu se zăreşte nimeni. Oricine care trăieşte în aceste ţinuturi deschise şi pustii a deprins şiretlicul de a sta ferit ca un iepuraş când trece cineva. Sau, dacă nu, dispar grăbiţi în turnurile de piatră care privesc posace la peisaj. Nimeni nu salută pe cineva pe drum. Nu sunt călători şi nu există drum. Mă gândesc că am făcut prea puţin bine pentru regatul meu, de vreme ce n-am făcut ca pacea să ajungă până aici. Soarele e cald, dar simt frigul până în pântec.

Mergem şi tot mergem şi îi fac semn lordului Dacre să călărească alături de mine.

— Cât mai e? întreb printre dinţi.

— Nu mai e mult de-acum.

— O oră?

— Poate mai mult.

Trag aer în piept. S-ar putea să mai fie jumătate de zi de mers. În această lungă călătorie am învăţat că Înălţimea Sa nu se simte obligat să-mi spună cu precizie.

— Vă spun adevărul - nu pot să fac asta.

— Ştiu că sunteţi obosită...

— Nu ştiţi nimic. Vă spun că nu pot să merg mai departe.

— Alteţă, casa mea e la porunca Domniei Voastre, e primitoare şi...

— Trebuie să vă scriu o scrisoare cifrată? O să nasc. Nu pot să aştept. Trebuie să intru într-o casă. Mi-a venit sorocul.

Îmi aduce, desigur, aminte că trebuie să nasc abia luna viitoare şi îi zic că o femeie ştie când îi vine sorocul, iar o femeie cu doi fii sănătoşi şi care a pierdut mai mulţi copii ştie cu siguranţă. Oprim caii şi continuăm să ne certăm, în mijlocul drumului, până când un vânt rece de la est aduce o ploaie iute şi îi zic:

— O să nasc copilul ăsta într-un şanţ?

Abia atunci renunţă la ideea de a continua drumul până la Morpeth şi zice că ne vom abate şi vom merge la micul lui castel din Harbottle.

— E aproape? vreau să ştiu.

— Destul de aproape, îmi răspunde, şi din asta îmi dau seama că mă aşteaptă ore în şir de durere.

Îmi sprijin capul de spatele lat al rândaşului şi simt calul coborând văile şi urcând dealurile, iar din când în când mă uit în stânga şi în dreapta şi văd copaci, şi apoi ţinuturile înalte. Văd un uliu şorecar zburând în cerc deasupra unei păduri. O vulpe se furişează în ferigile de la marginea drumului, şi spinarea ei roşcată mă face să mă gândesc la Ard şi mă întreb pe unde o fi acum. Trecem apoi printr-un sătuc care nu e altceva decât un şir de cocioabe dărăpănate cu copii care se joacă în praf şi care fug înăuntru când ne văd.

— Am ajuns, zice lordul Dacre.

Cărarea spre castel se înalţă abrupt din sat şi, în vreme ce urcăm, podul mobil se lasă în jos cu zgomot şi poarta-ghilotină se ridică zornăind. Calul îşi lasă capul în jos şi urcă întruna. Castelul se află pe o mică stâncă deasupra satului, şi în jurul meu sunt alte creste goale. Trecem printr-o poartă din piatră şi ne aflăm în interiorul zidului de apărare. Rândaşul sare jos de pe cal. Îl las pe lord să mă coboare din şa şi mă prind de el, căci picioarele îmi sunt slăbite, iar el mă conduce prin ghereta portarului în turnul mare din centrul castelului.

[54] Castelul Harbottle, Anglia, octombrie 1515

Mă odihnesc, dorm. Mă trezesc şi mănânc. Mâncarea nu e bună, dar măcar există un pat cu somieră din funii, nu o grămadă de paie strânse într-o pânză de sac; însă nu sunt aşternuturi bune şi nici perdele la pat să te ferească de curent şi am o singură pernă mică. Este dormitorul intendentului castelului şi trebuie să spun că rangul nu-l face mai primitor. Pare că salteaua a fost umplută cu pietre – nici o pasăre nu se poate să fi avut astfel de pene – şi are purici sau păduchi sau, în orice caz, ceva care pişcă. Am semne roşii pe tot corpul. Dar cel puţin nu mai sunt pe cal. În câteva zile, durerile se domolesc şi mă gândesc că poate copilaşul meu n-o să vină prea devreme, dar, oricum, dacă va veni acum, se va naşte sub un acoperiş, ca un creştin, şi nu în nişte tufişuri ca un animal.

Nu-mi fac griji pentru Archibald, care trăieşte în sălbăticie în ţinuturile aflate în dispută dintre Scoţia şi Anglia, fără un permis de intrare în una dintre ţări şi un proscris în cealaltă. Nici măcar nu mă gândesc la fiul meu James, cu Davy Lyndsay la Castelul Stirling, întrebând, fără îndoială, de mine, şi începând să-şi dea seama că drumul spre tron e singuratic şi greu. Nu mă gândesc la frăţiorul lui, Alexander, copilaşul meu, odorul meu. Nu mă gândesc la Caterina, din nou gravidă, sperând la un băiat pentru Anglia. Nu mă gândesc la Mary, şi ea însărcinată, aşa cum am aflat de la lordul Dacre – deşi ce contează, de fapt? În cel mai bun caz, Mary poate să nască fiul lui Charles Brandon, moştenitor al datoriilor tatălui şi al nesăbuinţei mamei. Eu sunt singura regină care are şanse să aibă un fiu în viaţă şi ar trebui să fiu foarte bucuroasă şi triumfătoare, dar sunt atât de obosită, încât mă gândesc că suntem în sfârşit cu adevărat surori, surori de suferinţă şi surori în dezamăgire.

Pe măsură ce durerile mele încep să piară cu totul, devin tot mai nepăsătoare şi mai nesimţitoare, ca o vacă în care s-a întors

vițelul și nu-l poate fâta. Nu pot să fac nimic să-l aduc pe lume și nu pot să fac nimic să-l păstrez în siguranță. Mi-e teamă că tot călăritul acesta nesfârșit din ultimele câteva zile l-a mișcat de la locul lui. Mi-e teamă că o să moară în mine și apoi va fi nevoie să mă taie și voi muri și eu, cu siguranță. Mă gândesc că ăsta e Floddenul meu, asta e bătălia mea împotriva unui dușman și că aproape sigur voi pierde. Trebuie să fiu extrem de curajoasă, căci știu că datoria m-a adus aici și, oricum, nu există cale de scăpare.

Când încerc să mă dau jos din pat – pentru că simt tot timpul nevoia să urinez, iar aici nu există latrină, ci doar o găleată sub pat – îmi dau seama că sunt încremenită. Astea nu sunt chinurile facerii, ci o boală profundă a oaselor. Am nevoie de un medic, nu de o doftoroaie. Îi spun lordului Dacre că trebuie să-l văd pe ambasadorul francez acum, că n-am de ales: trebuie să fac pace cu ducele de Albany pentru că probabil voi muri. El trebuie să-mi trimită medici de la Edinburgh.

— Trimiteți după ambasadorul francez, îi zic. Poate să vină după noi aici. Îi puteți da permis de liberă trecere.

— Nu știu unde e. S-ar putea să fie încă la Berwick.

— A fost la Berwick?

Lordul își dă seama că a lăsat să-i scape această informație.

— A venit la Berwick?

— Dacă vă amintiți, a trebuit să plecăm. Dacă oamenii lui l-ar fi arestat pe soțul Domniei Voastre? N-ați vrea să riscați arestarea contelui, nu?

Desigur, siguranța lui Ard are întâietate, dar dacă l-aș fi văzut pe ambasadorul francez și dacă el ar fi putut să facă o înțelegere cu mine, atunci poate că n-aș fi fost silită să vin aici, în acest fort nenorocit, să îndur această durere fără un medic, o doftoroaie sau un om priceput la ierburi vindecătoare în care să pot avea încredere.

— Trimiteți după el! îi poruncesc eu. Dacă vom încheia o înțelegere, va putea să-mi trimită medici de la Edinburgh.

— Nu încă, Alteță, răspunde el cu grijă. Nu vrem să punem în pericol curajul soțului Domniei Voastre, imensul lui efort.

— De ce, ce face? întreb. Credeam că se ascunde până va putea să ni se alăture?

Lordul Dacre zâmbește, ochii lui îmbătrâniți strălucesc.

— Cred că veţi descoperi că un lord tânăr şi curajos ca el poate să facă mai bine de atât!

— Îi salvează pe fiii mei, zic eu, fără pic de îndoială, şi lordul îmi face cu ochiul.

— Asta face, să-i ajute Dumnezeu! Cum o să fie când veţi fi amândoi în siguranţă în spatele zidurilor Castelului Morpeth, şi fiii Domniei Tale vor fi cu tine?

— O să-i aducă în Anglia?

— Nu există alt loc pentru ei. Veţi fi cu toţii împreună din nou.

Clatin din cap. Nu răspund. Are dreptate. Fiecare pas pe care l-am făcut, fiecare alegere pe care am făcut-o pare să mă conducă în locuri unde nu vreau să fiu, la şi mai multe alegeri pe care nu vreau să le fac.

— Voi vedea, îi zic. Mă gândesc la bunica mea, care nu spunea niciodată nimănui nici ce gândea, nici ce avea de gând să facă. Voi hotărî după ce voi naşte copilul, adaug eu.

— Am trimis după doctori din Berwick. De-am putea ajunge la Morpeth, aş putea să vă găzduiesc mai confortabil. Soţia mea e acolo, cu doamnele ei. Ele ar avea grijă de Domnia Ta şi ai avea camere pe placul tău.

— Ştiu. Dar asta nu se poate. Nu pot nici măcar să păşesc, nicidecum să călăresc.

O durere bruscă, ca şi cum aş fi străpunsă cu o sabie în burtă, mă face să mă chircesc şi să icnesc. Dacre se ridică în picioare.

— A venit momentul?

Dau din cap că da.

— A venit momentul. Cred că o să vină chiar acum.

Naşterea durează zile în şir. Două zile şi trei nopţi lungi de durere, băut, somn şi trezit din nou în dureri, şchiopătând de colo până colo prin cameră şi gemând în pat, până ce mi se pune în braţe un ghemotoc care ţipă, înfăşat în pânză de olandă şi mi se spune:

— O fată. O fată, Alteţă.

Sunt atât de sleită de puteri, că nici măcar nu-mi pasă că nu e băiat. Sunt aşa de bucuroasă că s-a terminat şi că am un copil

care trăieşte în ciuda travaliului, încât îmi ridic faţa pătată de lacrimi să mă uit la ea şi văd un bebeluş fără cusur, mititel, curat şi desăvârşit ca bobocul de trandafir, la fel de dulce ca mierea, un înger din marţipan. Nu pot să vorbesc despre durere şi oboseală. Mă gândesc că, de-o fi să mor din cauză că am născut-o, măcar am văzut-o, iar Archibald va avea un copil de la mine.

— Ce nume o să-i puneţi? întreabă cineva.

— Margaret, spun eu. Margaret Douglas. O micuţă lady scoţiană, chiar dacă mama ei nu va mai fi aici.

Chiar cred că voi muri. Durerile continuă, deşi copilul s-a născut, sângerarea continuă şi nimic din ce pot să facă moaşele nu o opreşte. Sunt înspăimântate. Sunt femei sărace, neştiutoare, care fac câţiva bănuţi asistându-le la naştere pe vecinele lor; de obicei, sunt plătite cu ouă. N-au mai fost niciodată în castel, n-au mai înfăşat niciodată un prunc în olandă fină. Fac şi ele tot ce pot, dar nimeni nu mă poate ajuta atunci când mă cuprinde fierbinţeala şi nu mai ştiu unde mă aflu şi strig după James, soţul meu James, să nu meargă la luptă şi să nu-mi dăruiască perle pentru doliu. Visez că el e aproape, că trupul pe care l-a răpit Caterina nu e al lui. Visez că el trăieşte ca un animal, undeva în sălbăticie, pe aceste ţinuturi pustii şi că va veni la mine în clipa morţii mele.

Am parte de zile lungi de chin, pe jumătate beată din cauza berii tari cu *uisge beatha*. Plutesc între starea de veghe şi inconştienţă şi văd lumina zilei, apoi luminile pâlpâitoare ale lumânărilor de ceară, şi în cele din urmă lumina rece a zorilor. Aud, ca de la mare depărtare, un plânset subţirel şi sunetul cuiva plimbându-se încoace şi încolo şi liniştind un prunc care plânge.

O fată nu îmi este de prea mare folos. Archibald nu va ieşi din ascunzătoare ca să vină să vadă o fată. Clanul Douglas n-are nevoie de o fată, are nevoie de următorul conducător al clanului. Însă mă bucur că fetiţa e în viaţă. M-am temut că mergând călare

atâta drum când eram atât de aproape de soroc ar fi putut s-o ucidă. Şi mă bucur că sunt în viaţă, deşi încă nu pot să stau jos sau în picioare fără să simt durere, şi piciorul pare să-mi fie înţepenit

Îmi ridic capul.

— Scrieţi-i fratelui meu, zic. Spuneţi-i că am încă un copil sănătos şi că sper că îi va fi naş fetiţei. Spuneţi-i că ea are nevoie de un unchi care să o apere.

Mă întind la loc şi mă las furată de gânduri, în vreme ce femeile o înfaşă şi o leagă de scândură. Încă n-au reuşit să găsească o doică să o alăpteze şi nu pot nici măcar să meargă călare în satele mai îndepărtate, căci drumurile sunt foarte primejdioase, pline de tâlhari şi bărbaţi înarmaţi. Femeile o hrănesc cu pâine înmuiată în lapte subţiat cu apă, pe care i-o storc în gură.

— Oh, o s-o hrănesc eu, le zic arţăgoasă, şi pe urmă scâncesc din cauza unei dureri noi atunci când îmi pun copilul la piept.

Fetiţa mănâncă un pic, şi apoi femeile mi-o iau şi zic că pot, în sfârşit, să mă odihnesc. Mă întind pe perna subţire, umedă de la transpiraţie, dar nu există schimburi de aşternuturi pentru pat. Îmi leagă părţile care sângerează cu muşchi de copac, apoi se aşază tăcute şi o aud pe femeia care mişcă leagănul lovind în sus şi în jos pedala lui şi toate celelalte zgomote dispar când restul femeilor se duc să mănânce sau să doarmă.

Lumina lumânărilor pâlpâie şi ceara topită se scurge, iar focul se stinge în cămin. Nu pot să cred că eu, o prinţesă Tudor, sunt izolată aici, într-un turn de la graniţă, uitându-mă cum se ridică umbrele pe tavanul de pământ şi ascultând cum zgârie şobolanii în podea. Închid ochii. Nu pot să înţeleg cum de m-am născut atât de sus-pusă şi să decad atât de mult. Prin obloane răzbate un curent rece, care face ca flăcările lumânărilor să ardă viu, clipocind uneori, şi apoi să se stingă. Ferestrele nu au sticlă ca să nu pătrundă frigul. Aud zgomotele nopţii de pe aceste dealuri, ţipătul nesfârşit al unei bufniţe, schelălăitul ascuţit al unui vulpoi şi, undeva la multe mile depărtare, urletul unui lup.

[55] Castelul Harbottle, Anglia, noiembrie 1515

A trecut o lună şi bebeluşul meu parcă înfloreşte I-am găsit o doică de lapte, şi durerile mele de la naştere au încetat. Lordul Dacre vine la uşa odăii intendentului castelului şi întreabă dacă i se îngăduie să intre. Nimic nu e aşa cum ar trebui să fie. Mi s-a ţinut slujba de după naştere în pat, copilul a fost botezat în capela micuţă. Naşul ei a fost numit Thomas Wolsey, în absenţă, căci nu am avut timp să primim consimţământul lui. Noi înşine suntem asemenea unor tâlhari, cu tabăra ridicată pe ţinuturile pustii de la graniţă. Îi zic că poate să intre. N-are rost să încerc să trăiesc după legile din cartea bunicii despre orânduiala casei, când suntem doar cu puţin mai bine decât nişte surghiuniţi.

Lordul ia seama la chipul meu palid, la mobilele sărăcăcioase.

— Alteţă, speram că poate v-aţi însănătoşit îndeajuns încât să faceţi călătoria până la Castelul Morpeth, unde soţia mea poate să aibă grijă de Domnia Voastră.

Scutur din cap.

— Nu cred că pot să plec. Am ceva la oase. Mi-am revenit după naştere, dar, în mod straniu, sunt oloagă. Nu pot să merg. Nu pot nici măcar să mă ridic în capul oaselor. Medicii de la Berwick n-au mai văzut niciodată ceva asemănător.

— Am putea să vă ducem făcând mai multe opriri.

— Nu pot s-o fac, îi repet.

Una dintre doamnele care au fost găsite să mă slujească vine şi îi face o reverenţă lordului englez, spunându-i fără înconjur:

— Nu poate să se dea jos din pat. Are dureri cumplite.

Lordul se uită la mine, întrebând:

— E aşa de rău?

— Da.

Şovăie.

— Fratele Domniei Voastre v-a trimis la castelul Morpeth căruţe pline cu lucruri care să vă facă şederea mai plăcută, spune el. Iar regina Caterina v-a trimis nişte rochii frumoase.

Simt cum mă cuprinde dorința, precum foamea.

— Caterina mi-a trimis rochii?

— Și yarzi[1] întregi de țesături, mulți, mulți yarzi.

— Trebuie să le văd. Puteți să le aduceți aici?

— Aş fi jefuit pe drum, zice el. Însă vă pot duce la ele. Dacă v-ați găsi curajul, Alteță..

Gândul la Morpeth şi la căruțele cu lucruri, la rufăria curată şi vinul bun, la rochiile mele - rochii noi - îmi dă curaj.

— Am poruncit doctorilor să vină la Morpeth să vă vadă acolo. Fratele Domniei Voastre e hotărât să facă tot ce se poate să vă însănătoşiți. Și apoi putem să mergem la Londra de Anul Nou.

— Londra, îngân eu cu nostalgie.

— Da, chiar aşa. Și jumătate din Europa a fost foarte scandalizată de modul în care ați fost tratată. Europa chemată la război împotriva Franței şi la război împotriva ducelui. Sunteți eroina lor. De-ați fi în stare să vă ridicați, ați putea chiar să vă revendicați tronul.

— Cum aş putea să ajung la Morpeth?

— Oamenii mei pot să vă care patul.

Doamna mea de onoare face repede un pas în față.

— Patul Alteței Sale nu poate fi purtat de soldați de rând.

Lordul Dacre îşi întoarce spre mine fața asprită de vremea rea

— Ce credeți? Fie faceți aşa, fie rămâneți de sărbătoarea Crăciunului aici, păzită de soldați şi veşnic în primejdie de a fi atacați.

— O s-o fac, îi zic. Câte rochii mi-a trimis?

Mă leagă de pat de teama unui accident şi mă țin strâns de funie în vreme ce ei coboară patul pe cele trei trepte de la odaia mea până în sala mare de jos. Îmi ascund fața în pernă ca să-mi înăbuş gemetele; la fiecare hurducătură, mă simt de parcă aş fi înjunghiată în şold cu un vătrai încins. N-am cunoscut niciodată un asemenea chin, sunt sigură că am spatele rupt.

Odată ajunşi în sala mare, oamenii se adună în jurul patului meu şi bagă pe sub el nişte țăruşi lungi, de parcă ar căra un sicriu.

1. Unitate de măsură englezească pentru lungime, egală cu 0.91 m.

Sunt câte şase de fiecare parte şi merg cu băgare de seamă, la pas – ies din sală, trec podul mobil şi coboară drumul şerpuit care duce în sus pe pantele abrupte ale castelului. În fața noastră merg gărzile, cu Dacre călărind între ei; bebeluşul meu e purtat în brațe de domnişoara de onoare, care călăreşte pe şaua însoțitorului.

Locuitorii zdrențuroşi şi oamenii săraci care trăiesc în cocioabe lipite de zidurile castelului, nădăjduind la oarecare pavăză împotriva vremii şi a tâlharilor, privesc încremeniți în vreme ce trec pe lângă ei, legănându-mă ca o icoană purtată cu mare alai în zi de sărbătoare prin împrejurimile unei parohii. M-aş simți stânjenită dacă n-aş fi total absorbită de durere. Zac întinsă pe pernă şi văd nori aducători de zăpadă îngroşându-se pe cer deasupra mea. Mă folosesc de fiecare picătură de curaj Tudor pe care o mai am şi mă rog ca această călătorie de coşmar, în care sunt legănată şi zdruncinată, să nu-mi vină de hac şi să nu cedez înainte să ajungem la capătul ei.

[56] Castelul Cartington, Anglia, noiembrie 1515

Trec multe ore până ajungem la un alt fort amărât, cocoțat pe un deal cu vedere spre un pârâiaş, cu nişte cocioabe părăginite pe lângă ziduri şi cu un turn de piatră înăuntru. Oamenii îmi poartă patul în sala mare şi îl pun acolo jos. Sunt frânți de oboseală şi nu pot face față să urce patul pe scările înguste, iar eu nu suport să merg mai departe.

Ne odihnim aici cinci zile. Sunt năucită de durere; de fiecare dată când mă mişc în pat, îmi simt oasele măcinându-se şi urlu de durere. Când mă ridică pentru oala de noapte, trebuie să-mi dea o duşcă de tărie înainte să suport să fiu mişcată. Mănânc întinsă pe spate şi mi se dă supă cu lingura în gură.

În dimineața celei de-a cincea zile, ştiu că trebuie să pornim din nou la drum.

— Nu e departe, îmi zice lordul Dacre liniştitor.

— Cât va fi de lung drumul? întreb. Îmi doresc să nu par temătoare, dar ştiu că aşa par.

— Vreo trei ore. Şi or să vă care mai bine acum că s-au deprins să-şi potrivească pasul.

Strâng din dinţi ca să nu mă plâng, dar ştiu că mă vor zdruncina la fiecare pas de-a lungul celor cinci mile. Părăsim castelul fără părere de rău, dar oamenii se împiedică un pic în gropi şi alunecă în făgaşele drumului; nu reuşesc să-mi înăbuş plânsul.

— Nu e departe, zice Thomas Dacre cu hotărâre.

[57] Mânăstirea Brinkburn, Anglia, noiembrie 1515

Mânăstirea e un loc mic şi sărăcăcios, cu vreo şase călugări care sunt, chipurile, augustini, dar păstrează rânduiala fără prea mare tragere de inimă. Au un zid din piatră în jurul clădirilor şi un clopot mare pe care îl pot trage în semn de alarmă, dar sunt rareori jefuiţi, căci localnicii ştiu că nu e mare lucru de luat de aici şi, mai cu seamă, tuturor le este folositor să fie călugării aici, să-i hrănească pe săraci, să-i adăpostească pe călători şi să-i îngrijească pe bolnavi.

Sunt neliniştiţi din cauza sosirii mele, şi stareţul hotărăşte ca patul meu să fie pus în sala din micuţa casă de oaspeţi. Abia reuşesc să-l bage pe uşă şi, când e înăuntru, ocupă toată odaia care seamănă cu o celulă. Însă podeaua e măturată şi curată şi ne aduc de mâncare o tocăniţă bună din carne de oaie care-mi bucură sufletul. Mi se serveşte un vin roşu apos. Însuşi stareţul vine să binecuvânteze mâncarea şi să se roage pentru însănătoşirea mea. Înţeleg după chipul lui îngrijorat că par deosebit de bolnavă şi, când zice că se vor ruga pentru sănătatea mea şi pentru viaţa bebeluşului meu, îi şoptesc:

— Vă rog să faceţi asta.

Mă odihnesc încă două zile, apoi oamenii lui Dacre iau din nou țărușii și, cu patul legănându-se și zguduindu-se între ei, pornim din nou la drum. Aceasta este cea mai lungă călătorie pe care o facem; va dura toată ziua, din zori până la apusul soarelui, până vom ajunge la Morpeth. La amiază, Dacre poruncește să facem un popas, și soldații fac un cerc în jurul nostru, cu halebardele în afară, în vreme ce doamnele mele mănâncă niște pâine și beau bere slabă. Apoi mănâncă bărbații, supraveghind drumul din spatele nostru și calea pe care o avem de făcut, gata mereu de atac, temându-se de orice bandă de tâlhari aflată în trecere. Lordul Dacre are veșnic pe chip o expresie de nemulțumire.

Mă gândesc la mărturisirile lui Archibald, cum că lordul Dacre i-a plătit pe tâlhari să atace această graniță și să o facă nesigură, să provoace revolte, astfel încât unui rege scoțian să-i fie imposibil să domnească. Mă întreb cum se simte acum, în ținuturile acestea pustii, aflându-se într-o primejdie creată de el însuși, știind că oamenii pe care i-a plătit să fie nelegiuiți s-ar putea întoarce împotriva sa.

Apune soarele când se zărește impunătoarea casă a porții a castelului Morpeth, și lordul Dacre își încetinește calul și zice:

— Iată, Alteță. Aici veți fi în siguranță.

Plâng de ușurare când trecem pe sub poarta uriașă. E o mare biruință că am ajuns aici. În sfârșit sunt în siguranță. În vreme ce toată lumea se grăbește să mă salute, mă feresc să spun cuiva că îmi doresc din toată inima ca acesta să fi fost Castelul Windsor, nu Morpeth, și ca poarta să se deschidă și să iasă să mă întâmpine cele două surori ale mele.

[58] Castelul Morpeth, Anglia, Crăciunul anului 1515

Așa cum mi-a promis Thomas Dacre, la Morpeth mă așteaptă daruri. Lady Dacre a pus să fie răspândite în sala cea mare, ca să pot vedea tot ce mi-au dăruit Harry și Caterina; pentru ca toată

lumea să poată vedea cât de mult mă prețuiește fratele meu. Sunt rochii din țesătură cu fir de aur, rochii din brocart, mâneci din hermină și valuri de catifea roșie și verde, să mi le fac cum vreau eu. Sunt podoabe pentru cap bătute cu aur, așa cum se cuvine pentru o regină de seamă ca mine, pelerine, pantofi din satin cu tocuri de aur. Maldăre de rufărie brodată și cape garnisite cu blană. Bonete din catifea cu broșe din aur. Mănuși din piele parfumată și ciorapi cu model. În sfârșit, bijuteriile din moștenirea mea, granatele bunicii mele, crucifixul ei cu perle, colierul cu diamante al mamei și un lănțișor din aur. E tot ce ar trebui să aibă o regină, și Caterina le-a ales și mi le-a trimis pe toate, ca să-mi arate recunoștința fratelui meu pentru curajul meu în slujba Angliei. Alături de daruri mă așteaptă și câteva scrisori. Acestea nu-mi aduc nici o bucurie. Caterina este în dispoziția ei cea mai triumfătoare; simt că mă necăjește cu pierderile mele, în timp ce ea sărbătorește. Copilul pe care-l poartă în pântec e plasat atât de sus, încât e sigură că este băiat. E sigură că acest copil este mai puternic.

Am fost îndurerați cu toții când am auzit că ai fost nevoită să fugi din țara ta.

Strâng din dinți la asta, de vreme ce, dacă Harry m-ar fi sprijinit, dacă ea i-ar fi spus să mă salveze, mi-aș fi păstrat tronul.

Și atât de uimiți că ți-ai lăsat fiii în urmă.

Ce crede Caterina că puteam să fac? Uită că ei sunt fără tată, și asta la porunca ei?

Nu caut departe motivul pentru care ea n-a stăruit să fiu salvată. De ce să-mi salveze fiul și moștenitorul, când speră să aibă unul al ei? Grija ei pentru mine e doar fățărnicie. E în folosul Caterinei ca eu să fiu în primejdie și fiii mei să fie întemnițați. Știu asta; cuvintele ei iubitoare nu mă conving de contrariu.

Și, draga mea, trebuie să fii foarte singură și înspăimântată fără soțul tău.

Asta de la femeia care a poruncit văduvia mea! Aş putea să râd de n-aş fi atât de înverşunată.

Sper să te bucuri de daruri – ne dorim foarte mult să ai un Crăciun fericit după anul pe care l-ai îndurat şi să vii la noi de îndată ce vei putea.

Am grijă să nu mi se citească pe chip dispreţul. Caterina, din mărinimia ei de femeie cu burta la gură îmi dăruieşte mila ei. Da, ea este în culmea fericirii acum, iar eu sunt la pământ, cât se poate de jos. Nu pot nici măcar să stau în picioare fără cârje. Însă eu mă voi însănătoşi, indiferent cum se simte ea acum, nu există nici o certitudine la naştere, nu poate fi sigură că va avea un fiu sănătos. Nu trebuie să se laude în faţa mea. S-ar putea ca totuşi să-mi recâştig regatul, iar eu am doi băieţi de neam regal în odaia copiilor, pe când ea n-are decât un leagăn gol. Poate să-mi trimită rochii, poate să-mi trimită blănuri, poate să-mi trimită – în sfârşit! – moştenirea mea, dar toate astea nu sunt decât ceea ce mi se datorează. Încă sunt regină şi regentă şi sunt mama regelui.

Îmi scrie şi sora mea Mary. Era încredinţată că pruncul pe care-l poartă în pântec va fi băiat. Dar, de fapt, cui îi pasă de copilul care va fi moştenitorul ducelui de Suffolk? Mary îmi este inferioară în rang, copiii ei vin după ai mei, iar eu am doi băieţi frumoşi şi sănătoşi; ea n-o să-şi pună niciodată fiul pe tronul Angliei.

Scrisoarea lui Mary e plină de veşti de la curte şi despre activităţile lor de toamnă. Henric a construit şi echipat un vas foarte mare, cea mai mare galeră din Europa, şi toată lumea îi zice Prinţesa Mary, ca un compliment ridicol faţă de sora mea cea mică. Mary scrie că s-au distrat cu toţii de minune, că Harry a luat-o la bord, că era îmbrăcat în costum de marinar din ţesătură cu fir de aur, că a luat timona, şi Mary a anunţat ritmul bătăilor pentru vâslaşi şi a lovit în tobă asemenea unui răspunzător cu îndemnurile la vâslit, apoi au mers mai iute ca vântul, mai repede decât poate naviga o corabie cu pânze. Sunt nenumărate pagini de lăudăroşenie şi încă vreo câteva despre cât de binecuvântată e ea cu un soţ credincios, vorbe pe care le iau drept o aluzie răutăcioasă la

faptul că am fost nevoită să mă despart de Ard, și despre cât de fericiți sunt ei să-și pregătească împreună casa de la țară, vorbe pe care le înțeleg ca fiind modul ei de a-mi spune că știe că nu am putut să rămân la Tantallon. Îi dau tot teancul de scrisori îngrijitorului odăii, care aruncă bușteni pe foc.

— Arde-le, îi zic.

Le ia de parcă l-ar putea frige.

— Sunt secrete? mă întreabă uluit.

— Trufie păcătoasă, îi răspund la fel de arțăgoasă cum ar fi fost bunica mea.

Stau culcată în odaia cea mare, cea mai bună odaie din casă. Lordul Dacre și soția lui, Elizabeth, au eliberat-o în grabă pentru mine și pe perete sunt tapiserii regale, iar deasupra jilțului de lângă sobă e un baldachin cu însemnele oficiale ale rangului. Sculpturi masive din piatră, înfățișând blazonul familiei Greystoke, pe care lordul Dacre l-a câștigat de la soția sa, moștenitoarea, anunță cu mândrie însemnătatea lor. Însă ei sunt nevoiți să doarmă într-o odaie mai proastă cât sunt eu aici.

În cinstea mea, au orânduit un mare ospăț de Crăciun în impunătoarea sală veche. N-au mai avut niciodată găzduită o regină cu prilejul Crăciunului, și intendentul, slujitorii și administratorul grajdurilor s-au întrecut pe ei înșiși în pregătirea castelului pentru sărbătorile de iarnă. Dacre a numit un actor spiritual să fie maestrul de ceremonii și în fiecare zi avem parte de concerte de muzică, de cântece și dans, de piese de teatru sau vânătoare, o cursă de cai, vreo întrecere. Ținuturile aride din jur au fost secătuite de mâncare și provizii pentru ca la castel să se poată sărbători. Până și pădurile au fost despuiate de verdeață pentru a împodobi toate ușile de la castel, iar în fiecare șemineu e un buștean tradițional de Crăciun[1], și în aer plutește mirosul dulceag al frunzelor veșnic verzi. Castelul e strălucitor în bezna adâncă din nordul Angliei, arzând ca un fier încins. Călătorii pot să vadă

1. *Yule log*, în original, buștean sau butuc care se aprindea odinioară cu ocazia ceremoniei focului în Ajunul Crăciunului.

de la mile depărtare ferestrele luminate, căci în fiecare sfeşnic de pe pereți sunt puse lumânări scumpe şi în fiecare şemineu arde câte un foc zdravăn.

Jumătate din nobilimea Scoției şi toată nobilimea din nordul Angliei vin să-mi prezinte omagiile şi să celebreze sărbătoarea care este una atât de promițătoare pentru ei. Toți sunt ferm hotărâți ca Anglia să declare război Scoției ducelui de Albany. Cu toții speră să dobândească pământuri scoțiene, să fure bunuri scoțiene. Tulburarea mocnită pe care Thomas Dacre a întreținut-o în decurs de două domnii dă în clocot când el declară fiecărui vizitator că regele Angliei nu va tolera o asemenea insultă față de sora sa, că în mod sigur va invada Scoția, că suferința mea face din cauza sa o cauza dreaptă şi, deşi nu spune asta, Dacre însuşi îşi poate găsi cea mai mare fericire în participarea la un nou război.

Nu pot să primesc pe nimeni, deşi soții Dacre înfrumusețează marea lor sală de primire pentru mine, şi lordul Dacre zice că mă va căra el însuşi în jilțul său. Zice că îl va căptuşi cu perne şi va agăța baldachinul cu steagul deasupra, şi acesta va fi tronul meu. Însă nu suport să fiu ridicată din pat; piciorul mi s-a umflat atât de tare că e aproape cât trupul meu. Îi văd doar pe cei pe care îi accept în camera de culcare, dar nu pot să părăsesc patul pentru ei. Am ajuns o oloagă, la fel de slăbită precum cerşetorii de la crucea iarmarocului care trebuie să fie împinşi de colo până colo într-un căruț mic şi târâți până la trepte dimineața.

Aşa că lady Bothwell şi lady Musgrove vin în odaia mea ca să stea cu mine, iar lady Dacre vine la mine de vreo zece ori pe zi să vadă dacă am nevoie de ceva. Îl primesc pe lordul Hume, care a fost loial cauzei mele, deşi asta l-a costat pământurile şi siguranța sa, şi discutăm despre cum mă voi întoarce şi cum îmi voi recupera fiii. Se uită un pic pieziş, de parcă e ceva greşit, când vorbesc despre ei.

— Băieții mei trebuie să locuiască cu mine, îi zic. Nu intenționez să-i pun în grija fratelui meu sau a soției lui. Vor veni la mine.

— Desigur, desigur, spune el, cu subitul şi îngrijoratul ton liniştitor al unui bărbat însurat care ştie că n-ar trebui să superi o femeie când o doare ceva. Vom vorbi mai mult despre asta când vă veți simți mai bine. Şi, mai mult decât atât, am pentru Domnia Voastră nişte veşti care vor fi cel mai bun leac din lume.

Aud tropăitul cizmelor de-a lungul galeriei din fața odăii mele.

— Nu pot primi vizitatori, încep eu.

— Îl veți primi cu bucurie pe acesta, zice el încrezător și deschide ușa de la dormitor; garda din fața ușii se dă la o parte și intră... Archibald, soțul meu.

Mă salt în pat și țip de durere în aceeași clipă în care el traversează încăperea în mare grabă.

— Iubita mea, iubita mea, șoptește el în părul meu. Mă sărută pe față, mă îmbrățișează strâns, și apoi mă ține tandru la mică distanță de el, astfel că îmi poate vedea lacrimile care-mi șiroiesc pe obraji în vreme ce îi spun:

— Archibald, o, Ard! Nu credeam c-o să te mai văd. Fetița noastră! Trebuie s-o vezi.

Lady Bothwell a trimis deja pe cineva în fugă la odaia copilului, și acum mai marea peste doici vine cu micuța Margaret în brațe. Ard o ține pe brațul său, se uită la fața ei somnoroasă și clatină din cap copleșit.

— E atât de micuță! se minunează el. E atât de perfectă.

— Am crezut c-o s-o pierdem și că voi muri!

O dă înapoi, cu grijă, dădacei și se întoarce spre mine.

— Trebuie să fi fost groaznic pentru tine. De atât de multe ori mi-am dorit să fiu cu tine.

— Știam că nu poți fi. Nu puteai risca să te afli în Anglia fără un permis de liberă trecere! Mă lovește deodată un gând. Ard, iubirea mea, ești în siguranță acum?

— Fratele tău, regele, a trimis un permis de liberă trecere pentru mine, pentru lordul Hume și pentru fratele meu. Urmează să mergem cu toții la Londra cu mare pompă, de îndată ce te vei înzdrăveni îndeajuns încât să călătorești.

— Voi fi bine în curând, îi promit. Durerea a fost cumplită. Nici măcar cel mai bun medic al lordului Dacre, din Newcastle, nu știe ce am la picior. Însă odihna la pat potolește durerea și sunt sigură că umflătura va da înapoi. Voi fi îndeajuns de bine să merg la Londra, jur că voi fi, dacă tu vei putea veni cu mine.

La cină ni se serveşte pui de lebădă şi bâtlan, carne de căprioară şi mistreţ. În odaia mea se aduc cele mai bune feluri de mâncare, şi Archibald stă cu mine şi îmi dă să mănânc din lingura lui. Îmi ţine companie de-a lungul celor douăsprezece zile de Crăciun şi în zilele reci şi ascultăm împreună veselia din sală, el pe un taburet umil lângă mine, pentru că nu suport să stea cineva pe pat şi să facă salteaua din pene să se lase. Stau întinsă, sprijinită foarte jos pe o singură pernă minunat brodată, astfel încât picioarele şi spatele să-mi stea nemişcate.

— Nu-ţi sunt soţie aşa cum se cuvine, îi zic necăjită. Nu pot să-l ţin în braţe, nu pot să mă culc cu el. Nu pot nici măcar să stau în picioare alături de el. Am îmbătrânit în câteva luni, pe când el este mult mai puternic şi mai chipeş decât când era tânărul însărcinat să-mi taie carnea la masă. Iarna aceasta petrecută pe drumuri l-a asprit şi l-a călit; a trebuit să poruncească oamenilor, să înfrunte primejdii, să-l sfideze pe regentul Scoţiei. E mai zvelt ca oricând, iute de picioare, atent la orice primejdie. Iar eu sunt obosită şi măcinată de durere, m-am îngrăşat în urma sarcinii, incapabilă ca măcar să mă mişc din pat fără să ţip.

— Tocmai faptul că-mi eşti soţie te-a adus în această situaţie, zice el. Dacă ai fi rămas o regină văduvă, ai fi încă la castelul Stirling.

Vorbeşte liniştitor, aproape mecanic, dar deodată greutatea a ceea ce a spus îl face să tacă şi să mă privească îndelung. Înghite în sec, de parcă n-a mai simţit pe limbă disperarea acestor cuvinte.

— Eu am fost nenorocirea ta.

— Iar eu a ta, îi răspund, uitându-mă la el cu deznădejde.

Este adevărat. Şi-a pierdut castelul, Tantallon, frumosul cămin al familiei sale, care se înălţa atât de mândru, atât de impunător pe stâncă. Şi-a pierdut pământul, iar toţi oamenii care l-au slujit şi aparţineau clanului său de generaţii şi-au pierdut conducătorul şi capul familiei. E un proscris, nu posedă nimic în afară de hainele de pe el, e un om fără pământuri, un om fără supuşi – în Scoţia, asta înseamnă să fii cerşetor. S-a identificat întru totul cu

cauza engleză – în Scoţia, asta e suficient pentru a fi numit trădător, iar el a fost declarat trădător.

— N-am nici un regret, îmi zice el. Minte. Trebuie să aibă, sigur are. Şi eu am.

— Dacă Harry îşi va trimite armata...

El încuviinţează clătinând din cap. Desigur, asta este ceea ce ne spunem mereu unul altuia. Dacă Harry va trimite armata, atunci lumea se poate schimba din nou într-o clipă. Trebuie să devenim susţinători ai războiului, asemenea lui Thomas Dacre, să dorim o invazie nemiloasă asupra Scoţiei. Trebuie să cerem răzbunare, trebuie să cerem o flotă. Dacă fratele meu se va purta ca un frate faţă de mine, dacă soţia lui, Caterina, îl va sfătui aşa cum ar trebui să facă o soră, atunci voi fi din nou regină regentă. Totul depinde de Harry. Totul depinde de cumnata mea, soţia lui.

— Trebuie să-ţi spun ceva, zice Ard, alegându-şi cu grijă cuvintele. Nu ţi-au spus mai devreme, pentru că s-au temut pentru sănătatea ta.

Simt un gol în stomac, de parcă m-aş prăbuşi. Dintr-odată, mă cuprinde o frică nebună.

— Ce e? Spune-mi repede. E vorba despre Mary, surioara mea? Doar n-a murit la naştere? Doamne fereşte! Nu e vorba de ea, nu?

El dă din cap că nu.

— Caterina a pierdut copilul, zic eu, cu toată siguranţa.

— Nu, e vorba de fiul tău.

Am ştiut. Am ştiut de îndată ce i-am văzut chipul posomorât.

— A murit?

El încuviinţează din cap.

Îmi acopăr faţa cu mâna ca pentru a mă ascunde de compătimirea lui. Lacrimile îmi şiroiesc pe sub degete şi-mi ajung până la urechi. Nu pot să-mi ridic capul ca să mă şterg. Nu pot să urlu din cauza acestei noi dureri, căci am urlat atât de mult din cauza durerii de la încheieturi.

— Dumnezeu l-a luat la El, murmur eu. Dumnezeu să-l binecuvânteze şi să-l apere.

Îmi vine în minte, destul de firesc, chiar şi în primul moment de şoc, că măcar am avut doi prinţi. Dacă a murit unul, există totuşi un fiu şi un moştenitor. Încă mai am unul. Încă mai am

un moştenitor pentru Scoţia, un moştenitor pentru Anglia. Încă sunt singura dintre cele trei regine care are un fiu. Chiar dacă unul a murit, chiar dacă mi-am pierdut băiatul, moştenitorul, încă mai am comoara mea dragă, încă îl am pe copilaşul meu.

— Nu vrei să ştii care dintre ei a murit? mă întreabă Archibald pe un ton stingherit.

Am presupus că regele. Acesta ar fi cel mai rău lucru. Dacă regele încoronat moare, atunci ce împiedică uzurparea tronului, în afară de un copilaş?

— Nu e vorba de James?

— Nu, Alexander a murit.

— O, Dumnezeule, nu! Acum plâng în hohote. Alexander e băieţelul meu scump şi drăgălaş. Acesta este copilaşul cu care m-a lăsat James. Nici măcar pruncul nou-născut, Margaret, nu i-a luat locul în inima mea. Nu se poate să fie Alexander! El e atât de frumos şi de puternic.

Archibald dă din cap palid.

— Îmi pare foarte rău.

— Cum a murit?

Ard ridică din umeri. E un bărbat tânăr. Nu ştie cum mor copiii mici.

— S-a îmbolnăvit, şi apoi l-au lăsat puterile. Draga mea, regret nespus!

— Ar fi trebuit să fiu acolo!

— Ştiu. Ar fi trebuit să fii. Dar a avut parte de îngrijire bună şi n-a suferit...

— Băiatul meu! Alexander! Băieţelul meu. E al treilea băiat pe care l-am pierdut. Al treilea băiat al meu!

— Te las în grija doamnelor tale, zice Archibald ceremonios. Nu ştie ce să-mi spună sau ce să facă. E nevoit tot timpul să mă aline. Nimic n-a mers bine vreodată pentru noi. Acum e legat de o femeie oloagă care plânge moartea fiului ei. Se ridică în picioare, îmi face o plecăciune şi iese din cameră.

— Copilaşul meu, băieţelul meu!

Jur că ducele de Albany va plăti pentru asta. Oricum ar fi murit Alexander, ducele e cel vinovat. N-ar fi trebuit niciodată să fiu silită să-mi părăsesc băieţii şi să-i las la castelul Stirling. N-ar fi trebuit să fiu despărţită de el. Propriei mele surori, Mary,

văduva unui rege la fel ca mine, căsătorită în taină, i s-a dat voie să-și părăsească țara primind toate onorurile. De ce eu să fiu surghiunită, soțul meu să fie vânat, și fiul meu să moară? Niciodată, dar niciodată, nu am primit ce mi se cuvenea ca prima prințesă Tudor. Lordul Thomas Dacre îmi împărtășește regretele și supărările și formulăm împreună opt pagini de învinuiri împotriva ducelui, pe care să le trimitem la Londra. Dacre nu cruță nimic și amintește de fiecare prilej când scoțienilor li s-a permis să invadeze ținuturile nordice engleze, de tot ce au furat, de fiecare căsuță căreia i-au dat foc, de fiecare călător jefuit. O să-l nimicim pe duce. Îl vom convinge pe Harry să atace. Dacă asta duce la un război cu Franța, va fi un preț mic pentru răzbunarea pe care o regină ar trebui să o ceară pentru moartea fiului ei.

Fățarnicul duce îmi scrie, mă compătimește pentru pierderea mea, mă felicită pentru nașterea fiicei mele și zice că speră să putem ajunge la o înțelegere. Va trimite un emisar la Harry. Nădăjduiește să putem face pace.

— Niciodată, îi spun răspicat lui Dacre. Înainte să iau în seamă un tratat de pace, o să-i zic tot ce trebuie să facă pentru asta. Trebuie să-l elibereze pe Gavin Douglas, trebuie să-l ierte pe lordul Drummond, trebuie să retragă hotărârea de scoatere a soțului meu în afara legii, trebuie să-mi trimită bijuteriile și trebuie să-i restituie soțului meu pământurile și averea.

— Nu poate să facă toate astea, zice Dacre, părând îngrijorat.

— Trebuie s-o facă, îi zic. Îi voi scrie chiar eu.

Bătrânul lord de la graniță pare precaut.

— Mai bine să nu negociați cu el acum, când trimite un emisar la fratele Domniei Voastre. Mai bine lăsați-i pe cei doi să cadă la învoială.

— Ba deloc, zic eu cu înverșunare. Sunt regină regentă, nu un om de rând. Îi voi da de veste care sunt cererile mele, iar el le va îndeplini.

Îi scriu, de asemenea, surorii mele regina Angliei, Caterina, care pare să fi păstrat copilul în pântec în tot acest timp, și îi spun că mă rog pentru ea, acum că i se apropie sorocul, și o rog să-mi

scrie imediat, de îndată ce i se naşte copilul, micul verişor al lui Margaret. Mă gândesc la cele două surori ale mele, care se apropie de momentul naşterii, înconjurate de lux şi bogăţie, îngrijite de medici, cu leagăne din aur pregătite pentru copiii lor, şi mă gândesc că ce mă chinuie cel mai tare e nedreptatea de care am avut parte. Ele n-au habar de durerea pe care am suferit-o; nu vor îndura nimic asemănător. N-au habar de primejdia în care m-am aflat. Ele sunt surori care au stat mereu împreună; eu sunt ca un copil schimbat la naştere, dat la o parte pentru totdeauna.

Albany îmi scrie promiţând pace, promiţând un acord, dar în acelaşi timp emisarii lui îi scriu fratelui meu. Poate că încearcă să obţină pacea, negociind cu Harry şi încercând să ajungă la învoială cu mine, dar aş prefera să trateze direct cu mine. Nu-i pot îngădui lui Harry să fie de acord ca Albany să păstreze custodia fiului meu, regele. Nu reuşesc să-l fac pe Harry să înţeleagă importanţa bijuteriilor mele. Toată lumea îşi închipuie că mă gândesc la lucruri triviale, la lucruri femeieşti. Însă ştiu că Albany mă tratează cu dispreţ, că îi tratează cu dispreţ pe aliaţii mei. Nimeni în afară de mine nu pare să înţeleagă că bărbaţii care s-au luptat pentru mine trebuie să fie eliberaţi din temniţa lui Albany. Gavin Douglas e încă la închisoare. Trebuie eliberat şi trebuie să i se dea scaunul de episcop pe care eu i l-am făgăduit. Astea nu sunt lucruri care să fie negociate nechibzuit; ele sunt, asemenea bijuteriilor mele, posesiunile mele. Cel care şi le însuşeşte este un hoţ.

Îmi trece uneori prin minte că ar trebui să mă furişez înapoi în Castelul Stirling şi să-l supun unui nou asediu, numai ca să pot fi cu băiatul meu. Uneori mă gândesc că ar trebui să merg la Edinburgh şi să negociez eu însămi cu ducele. Dar apoi, pe când stau lângă foc, Dacre vine în odaia mea şi-mi aduce scrisori de la Londra.

— Daţi-mi-le! îi spun încântată.

— Una e de la regină, îmi spune el, arătând spre blazonul ei.

Cu o expresie de însufleţire şi bucurie pe chip, întind mâna şi rup nerăbdătoare sigiliul ca să citesc. Am grijă să nu-mi trădez

nici o clipă în ochii lui Dacre spaima care m-a cuprins, fiind sigură că ea a dat naştere unui băiat sănătos, în sfârşit, după atâtea încercări. Dacă a născut un băiat, atunci fiul meu a pierdut moştenirea şi tronul Angliei, şi Harry n-are nici un motiv să-l salveze. Îmi pun mâna la ochi, ca pentru a-mi apăra faţa de dogoarea focului. Asta ar fi cea mai rea pierdere din şirul de pierderi din acest an.

Apoi aflu că, încă o dată, Caterina nu şi-a făcut datoria. Dumnezeu n-a binecuvântat-o. Slavă Domnului, Caterina n-a izbutit nici de data asta, iar inima ei se va frânge de durere. Înghesuită în josul paginii, aproape acoperită de semnătura ei, este vestea care mă face să zâmbesc.

— A născut o fată, zic pe un ton lipsit de expresie.

— Dumnezeu s-o ierte. Ce păcat, zice Dacre, sincer, aşa cum ar zice orice englez. Dumnezeu s-o binecuvânteze. Ce dezamăgire.

Mă gândesc atunci că eu am născut patru fii de neam regesc şi încă mai am unul. Caterina n-are decât o fată.

— Îi va pune numele Mary. Prinţesa Mary.

— După mătuşa ei, regina văduvă? întreabă Dacre, cu bucurie.

— Mă îndoiesc, îi zic răstit. Nu de când s-a întors acasă în dizgraţie, măritată fără voia regelui. Mary în cinstea Fecioarei, căci Caterina doreşte cu siguranţă protecţia Reginei Cerurilor asupra micuţei copile, după toate necazurile ei de dinainte. Trebuie să ne rugăm ca micuţa să trăiască; nici unul dintre ceilalţi copii ai ei n-a trăit.

— Am auzit că prinţesa Mary şi regina sunt foarte apropiate, insistă Dacre.

— Nu în mod deosebit, îi zic. Acum e ducesă de Suffolk.

— Şi iată o scrisoare de la intendentul fratelui Domniei Voastre, zice Dacre. Mi-a scris mie.

— Puteţi să o citiţi aici, îi spun, şi rupem sigiliile şi citim împreună.

Este scrisoarea pe care o aşteptam amândoi. Intendentul grajdurilor regale scrie pentru a ne da de ştire că a comandat o lectică anume pentru mine cu care să mă ducă la Londra cu o gardă de onoare, cai de rezervă, căruţe pentru bunurile mele şi soldaţi care să mă păzească prin ţinuturile pustii din nord. Harry însuşi a mâzgălit o însemnare pe marginea scrisului îngrijit al intendentului ca să-mi spună că trebuie să merg de îndată.

— Cum rămâne cu Archibald? întreb zâmbindu-i soțului meu în vreme ce intră în odaia mea.

Stă în picioare în spatele jilțului meu și îi simt mâna sprijinindu-se ușor pe umărul meu. Mă îndrept de spate, plină de mândrie, și alung înțepătura de durere din șold. Știu că suntem un cuplu frumos. Îl văd pe Dacre băgând de seamă forța fizică a lui Archibald și hotărârea care se citește pe chipul meu.

Dacre zâmbește.

— Sunt încântat să vă pot spune că fratele Domniei Voastre, regele, a trimis un permis de liberă trecere pentru Alteța Sa, soțul Domniei Voastre. Urmează să mergeți împreună la Londra și veți locui amândoi acolo ca regină regentă și consort. Lui i se vor acorda toate titlurile corespunzătoare și veți avea întâietate în fața tuturor, cu excepția reginei. Veți fi mai presus de sora Domniei Voastre, regina văduvă Mary, și de soțul ei.

— O să vezi ceea ce am încercat să-ți descriu, îi promit lui Ard. O să mă vezi la mine acasă, în castelele care au fost căminul copilăriei mele. Te voi prezenta fratelui meu, regele. Vom intra în urma lui și a Caterinei la cină, iar apoi toți ceilalți, *toată lumea*, va fi în urma noastră. Vei fi cel mai important bărbat din Anglia după rege, și eu voi fi cea mai importantă femeie după Caterina.

Ard dă ocol jilțului și se lasă într-un genunchi în fața mea. Își înalță fața frumoasă spre mine și nu mă pot stăpâni să nu-mi pun mâna pe obrazul lui ras, catifelat. Dumnezeule, ce bărbat chipeș. Simt cum mă cuprinde dorința pentru el. Au trecut atât de multe zile de când sunt nevoită să zac întinsă în pat ca un cadavru, în vreme ce el stătea lângă mine, neîndrăznind să mă atingă din cauza durerii pe care mi-ar provoca-o. Vreau să fiu din nou soția lui, vreau să fiu iubita lui. Vreau să fiu regina lui și să pășesc cu mândrie alături de el.

— My lady, Alteța Ta, nu pot să vin, îmi zice simplu.

Eu și Dacre schimbăm năuciți priviri pe deasupra capului său.

— Cum?

— Nu pot veni la Londra.

— Dar trebuie să vii, îi zic hotărâtă.

— Am fost surghiunit din Scoția. Dacă vin cu tine, toate pământurile îmi vor fi luate de rudele mele, și castelele îmi vor fi distruse, îmi spune fără înconjur. Tot ce mi-a lăsat tatăl meu, tot ce dețin

bunicul meu va fi făcut una cu pământul. Clanul meu va rămâne fără conducător, oamenii mei vor muri de foame. Îmi voi fi abandonat dreptul din naștere, și toată lumea va ști că i-am părăsit pentru confortul de a fi soțul tău la Londra, când ar trebui să lupt pentru căminul meu. Vor crede că am fugit ca să mă pun la adăpost și că i-am părăsit și i-am lăsat pradă nenorocirilor.

— Nu puteți rămâne aici să luptați, zice Dacre. Regele însuși încearcă se lupte pentru pace. Nu puteți stârni necazuri acum.

— Acum sunteți un porumbel al păcii, Înălțimea Voastră? zice Archibald înțepat. N-am crezut niciodată c-o să aud din gura Domniei Voastre că un scoțian n-ar trebui să lupte împotriva altor scoțieni. Apoi își îndreaptă privirea spre mine, de parcă Dacre e prea demn de dispreț pentru a-i răspunde. Iubita mea, regina mea, nu pot să-i părăsesc pe cei care au pus în primejdie totul pentru cauza ta. Lordul Hume își va pierde și el pământurile. Albany le-a amenințat deja pe soția și mama lui cu închisoarea. Nu putem să fugim și să ne lăsăm familiile în urmă.

— Dar eu sunt soția ta! Asta e familia ta!

— Ar fi dezonorant să fug.

— Datoria ta e față de mine!

— Datoria mea e în Scoția! zice el. Fratele tău te va apăra și va avea grijă de tine în Anglia. Însă nimeni nu-i va apăra și nu va avea grijă de oamenii mei dacă îi voi abandona.

— Gândiți-vă mai bine, îl îndeamnă Dacre. Nu vă grăbiți, *my lord*. S-ar putea să vă ascundeți multă vreme în munți. E posibil ca regele să facă pace cu Franța, iar în felul acesta nu vă veți recăpăta drepturile. Dacă nu veți fi la Londra, s-ar putea să uite de Domnia Voastră. Se uită la mine și continuă: Acesta e obiceiul oamenilor de seamă, oricât de rău îmi pare să spun asta. Dacă soțul Domniei Voastre nu va fi acolo, s-ar putea să fie uitat.

Asta e o batjocură la adresa mea și a soțului meu. Dacre este întotdeauna mai întâi omul fratelui meu și, abia apoi, servitorul meu. Știu foarte bine că nu-și vor aminti de Archibald – abia dacă își aduc aminte de mine. Cine să știe mai bine decât mine, o prințesă care trece granița în Scoția și dispare din amintirile tuturor? Cine să știe mai bine decât mine că ei nu luptă pentru tine decât atunci când nenorocirea e atât de mare că n-o mai pot trece cu vederea? Eu nu sunt Mary, care poate să vină și să plece

fără să piardă grija și protecția fratelui ei, să fie neascultătoare, necredincioasă, și totuși primită cu festivități. Nu sunt Caterina, care poate să dea greș an după an în a-i dărui un fiu, și să fie, totuși, soția aleasă de el și regina curții. Eu sunt Margaret, regina Scoției, și de mine uită cu totul până când primejdia în care mă aflu îi amenință și pe ei.

— Va veni cu mine la Londra! zic eu cu înflăcărare. Ne vor vedea împreună. Își vor aduce aminte de noi atunci.

Dacre se întoarce spre soțul meu schițând un zâmbet slab și așteaptă răspunsul lui. Îmi aduc aminte că omul ăsta s-a ocupat ani în șir de asmuțirea scoțienilor unii împotriva altora, de asmuțirea englezilor unii împotriva altora. Acum stârnește o soție împotriva soțului ei. Dacre e un bărbat de la graniță în toate sensurile. Crede că îi cunoaște foarte bine pe cei ca Archibald, că i-a plătit să danseze cum le cântă el. L-a considerat întotdeauna cumpărat, ușor de influențat, ușor de trădat.

— Nu pot să vin, zice Ard categoric. Că-și vor aminti sau nu de mine, nu pot să vin.

Pornim la drum fără el. Am numai 26 de ani și, totuși, pare să-mi fi petrecut viața părăsindu-i pe oamenii pe care îi iubesc și pierzându-i pe cei care ar trebui să mă ocrotească. Îl părăsim pe Alexander în pământul rece al Scoției, căci Albany mi-a îngropat băiatul în decembrie, înainte chiar ca eu să aflu că a murit. Îl lăsăm pe fiul meu care trăiește, regele, un copil de patru ani, în grija tutorilor săi. Mă rog ca Davy Lyndsay să fie lângă el, căci cine altcineva i-ar mai putea oferi alinare? O luăm cu noi pe Margaret, cu doica de lapte, slujnicele care se ocupă de legănat și suita ei nesfârșită. Călătorim cu cât de puține bagaje putem, și, cu toate astea, e un lung convoi de căruțe cu lucrurile mele și cu lucrurile lui Dacre, de oșteni care le păzesc și de lorzi care ne însoțesc – bucuroși de prilejul de a ajunge la Londra după atâția ani petrecuți la graniță. Luăm cu noi jumătate de Northumberland, dar plecăm fără soțul meu.

Înainte să plec, îmi sărută mâna, ochii în lacrimi, buzele, din nou mâinile. Jură că acum mă iubește mai mult decât atunci când

era frumosul meu tăietor de carne, cavalerul meu, prietenul meu. Zice că nu-şi poate abandona prietenii şi aliaţii, oamenii, ţăranii arendaşi care n-au habar de rege, regent sau regină regentă, dar care-l vor urma oriunde îi va conduce. Nu-şi poate părăsi castelul, fortul imens cu vedere spre marea care suspină şi spre pescăruşii care ţipă. Îmi spune că vom fi din nou împreună într-o bună zi. Vom fi din nou fericiţi într-o bună zi.

— Mă voi întoarce, îi promit. Mă voi întoarce la tine, şi tu o să mă aştepţi. Îi voi porunci lui Harry să facă pace cu francezii şi cu lorzii scoţieni, şi ei îmi vor da voie să vin acasă şi voi fi regină regentă, aşa cum am fost, iar tu vei fi consortul meu.

Privirea lui iubitoare e limpede şi la fel de sinceră ca atunci când era tânărul meu tăietor de carne.

— Întoarce-te la mine, şi eu îmi voi păstra castelele, pământurile şi puterea. Întoarce-te în Scoţia şi voi întâmpina revenirea ta ca regină. Întoarce-te curând.

[59] În drum spre sud, Anglia, primăvara anului 1516

E o călătorie lungă, dar sunt semne că-mi voi recăpăta puterea. Cu cât înaintăm, cu fiecare bucată de drum pe care o străbatem încet, alaiul nostru devine tot mai măreţ. Intru în York cu mare pompă şi defilez prin oraşul care îşi aduce aminte de intrarea mea ca prinţesă acum mulţi ani. În fiecare zi ni se adaugă alţi şi alţi însoțitori. Numesc oameni noi în slujba mea şi sunt înconjurată de tot felul de linge-blide şi petiționari. Dacre zice că nu poate adăposti şi hrăni atâţia oameni la drum; ridic din umeri şi îi spun că întotdeauna am fost îndrăgită în Anglia; ar fi trebuit să mă asculte când i-am spus că lumea va da năvală să fie în preajma mea.

Primesc scrisori de la Londra: de la Caterina, spunând că bebeluşul ei e sănătos și puternic, și de la sora mea Mary, care a

dat naştere unui băiat. E greu să mă bucur pentru ea. Acesta nu e un băiat care va fi un mijloc pentru mama sa, surioara mea, de a urca spre măreţie. Nu e un băiat care va ocupa un loc de seamă în lume. Părinţii lui sunt ruinaţi, de vreme ce sunt nevoiţi să plătească vistieriei regale o amendă imensă pentru căsătoria lor. Titlul pe care-l va purta băiatul nu e decât o răsplată pentru faptul că tatăl lui e un prieten spiritual al regelui; Brandon nu are vreun talent sau merit, nu e dintr-un neam ales. Îi spun Henric micuţului, în încercarea de a câştiga bunăvoinţa fratelui meu. Îmi închipui că îl vor ruga pe Thomas Wolsey, care e acum în graţiile tuturor, să îi fie naş, aşa cum este şi pentru fetiţa mea. Vor fi nevoiţi să facă ceva să-şi refacă averea. Aşa că nu pot să sărbătoresc naşterea acestui băiat, care nu va fi decât o cheltuială pentru familie. Dar mă bucur că Mary e în afara pericolului. Întotdeauna am crezut că va fi fertilă şi sănătoasă. Toţi cei din familia mamei noastre sunt roditori. Plantageneţii se înmulţesc precum buruiana al cărei nume îl poartă. Eram sigură că Mary nu va fi neputincioasă precum Caterina. Mă bucur că e sănătoasă şi se simte bine şi că va putea să mă întâmpine când vom ajunge la Londra. Gândul de a o revedea, ba chiar de a o vedea pe Caterina, mă face să fiu tot mai nerăbdătoare pe măsură ce ne apropiem de capitală. Am stat departe de ţară treisprezece ani. N-am crezut niciodată cu adevărat că voi mai ajunge acasă. N-am crezut niciodată că voi dormi din nou sub un acoperiş englez, cu stindardul Tudorilor fluturându-mi deasupra capului. Au fost clipe când n-am crezut că le voi mai revedea pe vreuna dintre ele.

Şi nu uit, nici măcar acum, cuprinsă de bucuria întoarcerii, că nenorocirea mea s-a întâmplat pentru că Henric a încălcat tratatul meu şi a ţinut morţiş să intre în război cu Scoţia, iar Caterina a poruncit celor din familia Howard să conducă o armată nemiloasă, le-a poruncit să nu cruţe pe nimeni. Căci, deşi noul steag Howard etalează emblemele înfrângerii soţului meu, nu ei sunt cei care au decis să nu ia prizonieri. Caterina a fost cea care a hotărât asta: necruţătoare şi însetată de sânge ca mama ei, care a supus Spania sabiei creştine. Cu toate că acum îmi trimite scrisori pline de iubire şi promite că vom cădea una în braţele celeilalte când ne vom întâlni, nu uit că ea a poruncit ca trupul gol al

soțului meu să fie pus la murat într-un borcan și trimis fratelui meu ca trofeu de război. O femeie care se poate gândi la asta nu e o femeie pe care s-o pot numi vreodată soră. Nu știu nici măcar unde este îngropat în Anglia bietul trup al lui James. Nu știu nici măcar unde este haina lui pătată de sânge – îmi închipui că pe undeva, prin vreun bufet de bucătărie. Eu și Caterina suntem dușmani. A fost mărinimoasă și bună cu mine de la cumplita mea decădere, iar eu am tras foloase de pe urma conștiinței ei tulburate; însă ea a fost pricina acelei decăderi, iar eu nu iert și nu uit.

În ziua în care suntem pe cale să plecăm din York, auzim o bătaie în ușa odăii mele și aceasta se deschide fără încuviințarea mea. Ridic privirea să văd cine intră în odăile reginei văduve a Scoției fără să i se dea de veste și dinaintea mea se înfățișează soțul meu, Archibald, cu boneta în mână, zâmbitor și atât de frumos că-mi rupe inima. Mă ridic în picioare – acum pot să stau în picioare fără să am dureri – întind mâna spre el și într-o clipă străbate încăperea și e în genunchi la picioarele mele.

— Plecați, le șoptesc doamnelor mele, și ele ies grăbite din odaie și închid ușa în urma lor în vreme ce el se ridică și mă cuprinde strâns într-o îmbrățișare înflăcărată. Mă sărută pe pleoapele ude, pe buze, pe gât, prin corsetul strâmt îi simt mâinile calde. Își lasă capul în jos și îmi sărută partea de sus a sânilor și îl simt cum îmi dezleagă șireturile.

— Vino, e tot ce îi zic, și îl conduc în dormitorul meu și-l las să mă dezbrace de parcă aș fi o țărăncuță într-un fânar, să-mi dea la o parte fustele bogate și lenjeria de corp garnisită cu dantelă fină și să mă pătrundă cu la fel de multă dorință ca atunci când ne-am căsătorit și credeam că vom domni împreună peste Scoția.

E minunat. Stăm întinși amândoi într-o învălmășeală de haine și așternuturi și soarele strălucește prin fereastră și aud clopotele din York bătând unul după altul pentru slujba de după-amiază de la ora trei.

— Iubirea mea, zic cu glas somnoros.

— Regina mea, răspunde el.

Îi cuprind chipul măsliniu și zâmbitor cu mâinile și-l sărut pe buze.

— Ai venit la mine, îi spun. Credeam că te-am pierdut pentru totdeauna.

— Nu puteam să te las să pleci așa. Nu puteam să te las să pleci fără să știi că dragostea mea e cu tine, că-ți sunt la fel de credincios ca întotdeauna, la fel de îndrăgostit de tine cum am fost mereu.

— Mă bucur foarte mult, zic încet. Îmi sprijin capul pe umărul lui și îi simt, prin pânza subțire a cămășii, bătăile regulate ale inimii.

— Ești tratată bine? murmură el. Văd că ai rochii frumoase și doamne de onoare și o gospodărie frumoasă în jurul tău.

— Sunt tratată ca prințesa Tudor care m-am născut și regina Scoției care sunt. Dacre este un slujitor foarte loial.

— Așa cum ar trebui să fie, spune Ard țâfnos. Ți-a dat bani de la fratele tău?

— Sunt din nou bogată, îi confirm. Și toată lumea îmi spune că îmi voi primi înapoi bijuteriile și lucrurile de la Albany. Nu e nevoie să te temi pentru mine, dragul meu. Nu-mi lipsește nimic.

— Slavă Domnului. Și când se gândesc ei că te poți întoarce în Scoția?

— Nimeni nu știe încă. Trebuie să negocieze cu Albany. Dar Harry zice că n-o să stea de vorbă cu nimeni până nu află mai întâi vești de la mine. Eu și Dacre am întocmit o cărțulie cu toate plângerile mele. Albany va răspunde pentru ele, lorzii scoțieni care l-au sprijinit vor da socoteală pentru ele. Noi doi vom fi răzbunați.

Se aude un ciocănit în ușă și o voce spune:

— Alteță, veți cina în sala de mese?

Mă întorc cu un zâmbet leneș spre Ard.

— Toată lumea va ști că am stat în pat după-amiază, îi zic.

— Suntem soț și soție. Acum pot să știe asta. Pot să le spun că voi dormi în patul tău la noapte, dacă vor să afle.

Chicotesc ușor.

— În patul meu în fiecare noapte tot drumul până la Londra.

Pe chip îi trece o umbră fugară.

— O, iubito. Hai să nu vorbim despre asta.

— Ce? întreb speriată. Strig la doamna de onoare care așteaptă afară: Da! Da! Vino peste puțin să mă îmbraci.

— Nu pot veni la Londra, zice Ard. Pentru mine nu s-a schimbat nimic în Scoția, deși tu ești acum bogată și bine păzită. Eu încă sunt un proscris. Încă fug și mă ascund în munți ca să-mi salvez viața.

— Dar acum vei sta cu mine. Vei fi și tu bogat și bine păzit.

— Nu pot, zice el cu blândețe. Oamenii mei încă au nevoie de mine. Trebuie să-i conduc și să-i protejez de dușmanii noștri.

— Ai venit doar ca să-ți iei rămas bun?

— N-am putut să stau departe, șoptește el. Iartă-mă. Am greșit?

— Nu, nu, prefer să te văd chiar și o clipă decât deloc. Dar ești sigur că nu poți veni, Ard?

— Castelul, pământurile mele și țăranii mei arendași vor fi în pericol dacă nu mă duc înapoi. Mă ierți?

— O, da! O, da! Ți-aș ierta orice; dar nu pot îndura să mă părăsești.

Se ridică din pat și-și trage pe el pantalonii de călărie din piele. Sunt moi de atâta purtat și se mulează după atâtea drumuri grele pe orice fel de vreme.

— Doar nu pleci acum?

— Voi rămâne la cină, dacă se poate. Am avut parte de puține cine bune în ultimele săptămâni. Și voi dormi în patul tău la noapte. N-am avut parte de perne moi și de dragoste și tandrețe. Voi pleca în zori. E datoria mea.

— În zori? repet eu, simțind cum îmi tremură buzele.

— Din păcate, trebuie.

Îl iubesc pentru că ține la mândria lui și la simțul onoarei. Mă trezesc lângă el zori și îl privesc cum își pune pantalonii lui vechi și ponosiți.

— Uite! îi zic. Ia măcar cămășile astea. Îi dau șase cămăși din olandă fină, minunat cusute de mână și garnisite cu dantelă.

— De unde le ai? întreabă, luând una și trăgându-și-o peste spatele zvelt.

— Le-am luat de la lordul Dacre, îi mărturisesc. S-a împotrivit, dar el poate să-şi facă altele, iar tu ar trebui să ai parte de tot ce e mai bun.

Râde scurt şi îşi încalţă cizmele vechi de călărie.

— Ai ce mânca? îl întreb. Unde dormi?

— În castelele şi forturile altor surghiuniţi, de-a lungul graniţei, răspunde el. Uneori dorm rău, sub cerul liber, dar de obicei întâlnesc un prieten, pe cineva loial cauzei tale, care e de acord să se supună primejdiei de a mă adăposti sub acoperişul său. Uneori chiar, mă duc înapoi în apropiere de Tantallon, unde toată lumea şi-ar risca viaţa ca să-mi ofere un pat peste noapte.

Ştiu că Janet Stewart ar deschide uşile de la Traquair pentru el. Însă nu vreau să-i pomenesc numele.

— Ai nevoie de bani? îl întreb cu înfocare.

— Banii ar ajuta, zice el codindu-se. Trebuie să cumpăr arme, haine şi mâncare pentru cei care merg cu mine şi aş vrea să plătesc pentru ospitalitatea care mi se oferă, mai ales când oamenii sunt săraci.

Mă duc la cufărul meu.

— Poftim, îi zic. Dacre mi i-a dat din partea fratelui meu, pentru actele de caritate pe care le voi face pe drum. Poate să-mi mai dea. Ia-i pe toţi.

Cântăreşte punguţa în mână.

— Aur?

— Da, îi răspund. Şi ia şi ăsta.

Deschid cutia cu bijuterii şi scot un lănţişor lung cu inele din aur.

— Poţi să-l desfaci şi să-l vinzi după cum ai nevoie, îi zic. Ia-l, poartă-l la gât ca să-l păstrezi în siguranţă.

— Ăsta valorează o avere, protestează el.

— Tu valorezi o avere pentru mine, îi spun eu. Ia-l. Şi ia şi astea.

Scot o mână de monede grele din aur de pe fundul cufărului.

— E prea mult, zice el, dar mă lasă să-i îndes aurul în mâini. Soţia mea, eşti atât de bună cu mine.

— Aş face mult mai mult pentru tine de-aş putea, îi jur. Când voi veni acasă în Scoţia, vei avea jumătate de regat pentru tine. Ard, ai grijă de tine. Să-mi fii credincios.

Se lasă în genunchi şi îşi înclină capul pentru binecuvântarea mea, apoi se ridică şi mă ia în braţe. Închid ochii, trăgând în piept mirosul lui, adorându-l. I-aş da inelele de pe degete, i-aş da giuvaierele din păr, i-aş promite lumea întreagă.

— Să te întorci la mine, îi şoptesc.

— Bineînţeles, zice el.

[60] Compton Wynyates, Anglia, mai 1516

Aştept în casa lui Sir William Compton, bunul prieten şi slujitor al fratelui meu, în cea mai bună rochie a mea din catifea violet cu fireturi din ţesătură de aur. Fratele meu, regele, vine să mă întâmpine şi să mă însoţească în oraş. Vom face o mare paradă pentru toată lumea - noi, Tudorii, ştim că trebuie să oferim o mare paradă - şi autoritatea mea printre scoţieni va fi mai mare când vor auzi că regele însuşi a mers călare alături de mine ca să mă readucă acasă. Sunt treisprezece ani de când nu l-am mai văzut, un băieţel lăudăros şi vanitos, şi în acest timp ne-am pierdut tatăl şi bunica, el a devenit rege, eu am devenit regină şi amândoi am avut şi am pierdut copii. Toată lumea îmi spune că acum e extraordinar de chipeş şi sunt cuprinsă de entuziasm şi, în acelaşi timp, de nelinişte pe când stau la fereastră în frumoasa odaie de primiri a lui Sir William şi aud zăngănitul armelor gărzilor în faţa uşilor duble şi multe picioare tropăind. Apoi uşile se deschid, în sfârşit, şi intră Harry.

S-a schimbat foarte mult. Am lăsat un băiat şi am în faţa ochilor un bărbat. E foarte înalt, mai înalt decât Archibald, cu un cap mai înalt decât mine, şi primul lucru pe care-l zăresc, şi mă dau înapoi la vederea acestuia, este o barbă arămie deasă, frumos pieptănată şi tunsă. Îl face să pară un bărbat în toată firea, departe de amintirea pe care o purtam despre frăţiorul meu cu piele albă şi pas domol.

— Harry, îi zic cu glas nesigur.

Apoi îmi aduc aminte că acesta este regele Angliei și fac o reverență, spunând:

— Alteță.

— Margaret, zice el afectuos. Surioară, adaugă, și mă ridică și mă sărută pe amândoi obrajii.

Ochii lui pătrunzători sunt de un albastru senin, trăsăturile îi sunt armonioase și puternice. Zâmbește și își arată dinții albi și drepți. Este un bărbat năucitor de frumos. Nu-i de mirare că toate curțile din Europa îl numesc cel mai frumos prinț din Creștinătate. Mă gândesc pentru o clipă, înciudată, ce norocoasă e Caterina de Aragon că a pus mâna pe el chiar în clipa urcării lui pe tron. Orice femeie din lume ar fi bucuroasă să se mărite acum cu fratele meu; nu e de mirare că ea e tot timpul cu ochii pe doamnele sale de onoare.

— Te-aș fi recunoscut oriunde, zice el.

Roșesc de plăcere. Știu că arăt bine. Durerea din picioare a dispărut și pot să stau dreaptă și să merg fără să șchiopătez. Am pierdut toată greutatea pe care am pus-o înainte de nașterea lui Margaret și, datorită Caterinei, sunt frumos îmbrăcată.

— Oriunde! continuă el. Ești la fel de frumoasă ca mama noastră.

— Mă bucur că îți par așa, îi spun, făcându-i o mică reverență în glumă.

Îmi oferă brațul și ne plimbăm un pic prin odaie, cu capetele apropiate ca să nu ne poată auzi nimeni altcineva.

— Da, așa îmi pari, Margaret. Sunt mândru să fiu un bărbat cu două surori frumoase.

Mary; deja. Abia ce m-a salutat și deja trebuie să vorbim despre Mary.

— Dar cum e micuța ei tiză? îl întreb. Ce face fiica ta? E puternică și sănătoasă?

— Da. Îmi zâmbește larg, adăugând: Bineînțeles că noi voiam un băiat mai întâi, dar nu e nici o îndoială că va avea un frățior alături în curând. Iar tu ești sora mai mare a unui rege, poți să-i spui cum să meargă mai departe.

Nu am fost. Am fost sora mai mică a lui Arthur, fratele meu care ar fi trebuit să fie rege. Însă zâmbesc și spun:

— Şi Alteţa Sa, regina? E bine şi ea?

— A revenit la curte, zice el. Şi vei sta cu ea la marele turnir pe care l-am plănuit luna asta. Cel mai mare eveniment pe care l-am plănuit vreodată - pentru a sărbători venirea ta şi naşterea fiicei mele şi a fiului lui Mary.

Mary din nou.

— Trebuie să ţi-o arăt pe Margaret, nepoata ta. Dau din cap spre dădaca ei, care o aduce cu o plecăciune dinaintea lui Harry, să o vadă. E micuţă şi dolofană, cu păr şaten şi ochi căprui, şi dă din mânuţe şi îi zâmbeşte lui Harry de parcă ştie că norocul ei depinde de bunăvoinţa lui.

— Frumoasă ca mama ei, zice Harry cu drag, lovindu-i uşurel pumnul cu degetul. Şi la fel de dulce ca ea, sunt sigur.

— E un copilaş foarte cuminte. A avut parte de destule greutăţi.

— Dumnezeule, cât ai mai suferit!

Îmi las cu tandreţe capul pe umărul lui.

— Am suferit, încuviinţez eu. Dar ştiu că vei îndrepta din nou lucrurile.

— Jur c-o voi face, promite el. Şi vei merge înapoi în Scoţia ca regină regentă. Nimeni n-o să se mai poarte urât cu tine. Ce idee! Pare să se umfle în haina frumoasă de catifea verde - umerii uriaşi se fac şi mai laţi. Şi unde e soţul tău? Mă aşteptam să fie aici cu tine.

Ştie, bineînţeles; Dacre îi va fi raportat totul de îndată ce s-a întâmplat.

— A trebuit să stea să-şi apere oamenii, îi zic. I s-a frânt inima de tristeţe, voia să fie cu mine; voiam să fim împreună. Voia, mai ales, să vină să te cunoască. Dar a simţit că lorzii care m-au sprijinit şi oamenii sărmani care au suferit pentru că m-au apărat ar fi în primejdie din cauza răzbunării lui Albany, dacă n-ar fi el acolo să-i protejeze. E un bărbat de mare onoare.

Mă pomenesc că vorbesc prea mult, prea repede, încercând să-i fac cunoscute lui Harry primejdiile şi dificultăţile din Scoţia. El n-are cum să ştie, aflat în siguranţă în spatele zidurilor castelelor sigure dintr-o ţară paşnică, cum e să încerci să domneşti într-o ţară unde trebuie să obţii învoiala tuturor, până şi voinţa regelui trebuie să fie acceptată de poporul său.

— Archibald a rămas în Scoţia. Ca să-şi facă datoria. A simţit că aşa ar trebui.

Fratele meu se uită la mine şi din spatele zâmbetului său se iveşte un gând de neînduplecat

— A făcut întocmai ca un scoţian, e tot ce zice, şi mă gândesc că în glasul lui răsună dispreţ faţă de un bărbat care a putut să-şi lase soţia în primejdie. A făcut întocmai ca un scoţian.

[61] Castelul Baynard, Londra, mai 1516

Caterina îmi trimite un buiestraş ca să-mi fac intrarea oficială în Londra. Îmi trimite diademe bătute cu aur, după gustul ei, grele şi conice. Îmi trimite rochii şi materiale bogate pentru alte rochii. Cred că ea a poruncit ca în fiecare odaie a castelului să fie minunata mobilă din lemn şi să fie presărate pe podele ierburi parfumate precum levănţica şi creţuşca. Pe mai marii din gospodăria mea i-a ales în aşa fel încât aceasta să poată fi condusă ca un mare palat, iar intendentul ei s-a îngrijit de proviziile din cămări. Regele îi plăteşte pe slujitorii din casa mea: pe tăietorul meu de carne, Sir Thomas Boleyn, pe capelanul meu, pe toţi yeomenii din casă – uşieri, pivniceri şi gărzi – şi pe doamnele de onoare care mă slujesc. Caterina mi-a împrumutat bijuterii pe care să le adaug la moştenirea pe care mi-a trimis-o, în sfârşit, la Morpeth, şi am blănuri din garderoba regală şi mâneci căptuşite cu hermină regală.

Iar apoi, în cele din urmă, vine ea însăşi. Una dintre doamnele ei, soţia lui Sir Thomas Parr, vine dimineaţă să-mi spună că regina îşi va oferi plăcerea de a mă vizita după-amiază, dacă doresc. Îi spun că va fi o plăcere pentru mine, dar consimţământul meu nu e decât o formalitate, aşa cum ştim şi eu, şi Maud Parr. Caterina poate veni cu sau fără îngăduinţa mea. E regina Angliei, poate să facă orice doreşte. Strâng din dinţi când mă gândesc că va veni

şi va pleca după bunul ei plac şi că îi datorez mulţumiri pentru grija şi gândul bun.

Aud garda de onoare care o însoţeşte pe Poarta Dower şi aud ovaţiile care o urmează. Englezii o iubesc pe prinţesa spaniolă care a aşteptat la nesfârşit ziua când va fi în sfârşit regină. Nu pot s-o văd de la fereastră, deşi îmi lipesc faţa de geam. Trebuie să mă aşez pe tronul meu din sala de audienţe ca să-i aştept sosirea.

Uşile se deschid larg. Mă ridic în picioare şi înaintez să o salut, căci, deşi mi-o aduc aminte de pe vremea când eram copile – palidă, tristă, săracă –, ea e acum regina Angliei, pe când eu sunt regina surghiunită a Scoţiei, şi eu sunt cea care aşteaptă să i se schimbe norocul, nu ea. Îi fac o reverenţă, îmi face şi ea o reverenţă, apoi îşi desface braţele şi ne îmbrăţişăm. Sunt uimită de afecţiunea pe care mi-o arată. Mă mângâie uşor pe faţă şi îmi zice că am devenit o frumuseţe. Şi ce păr frumos am. Cât de bine îmi stă rochia.

Îi arunc o privire scrutătoare şi aş putea să râd zgomotos. S-a îngrăşat după cele cinci sarcini, pielea i s-a lăsat şi i s-a făcut pământie. Părul ei frumos, auriu, e ascuns sub o diademă care arată rău, poartă o mulţime de lănţişoare, care îi ajung până la talia îngroşata, şi un crucifix lipit de gât; mâinile ei micuţe şi durdulii au inele pe fiecare deget. Bag de seamă cu un triumf ruşinos că îşi arată toţi cei 30 de ani. Pare obosită şi deznădăjduită, pe când eu sunt încă o femeie tânără, care are la ce să spere.

— Hai să nu vorbim aici, cu toată lumea de faţă, zice ea dintr-odată. Putem să mergem în odaia ta? întreabă şi aud imediat accentul ăla spaniol familiar, enervant, pe care l-a păstrat în mod ostentativ, crezând că o face deosebită, după cincisprezece ani de vorbit engleză.

— Bineînţeles, îi spun, şi, chiar dacă locuiesc aici, trebuie să fac un pas înapoi şi să o conduc în odaia care se învecinează cu sala de audienţe, chiar înainte de încăperile mele private.

Se aşază fără solemnitate pe locul de la fereastră şi îmi face semn să merg lângă ea, la aceeaşi înălţime cu ea, de parcă am fi egale. Doamnele ei și ale mele stau pe taburetele lor îndeajuns de departe încât să nu ne poată auzi, deşi toate mor de curiozitate să ştie cum ne vom împrieteni, când toată lumea ştie că s-au întâmplat atâtea între noi, cele mai multe, lucruri rele.

— Arăţi foarte bine, zice ea cald. Eşti atât de frumoasă! După toate câte le-ai îndurat...

— Şi tu la fel, mint eu. Când am văzut-o ultima oară, era o văduvă tânără, nădăjduind să se mărite cu Harry, în ciuda tuturor dovezilor de împotrivire din partea tatălui meu, îmbrăcată în negru, fragilă, micuţă şi delicată ca o păpuşă. Acum dorinţa cea mai fierbinte s-a împlinit, dar Caterina nu e împlinită. S-au căsătorit din dragoste – iubire pătimaşă şi de tinereţe din partea lui – dar au avut cinci sarcini şi doar un copil sănătos, şi acesta o fată. Harry îşi a o amantă de fiecare dată când Caterina e gravidă, iar ea e gravidă aproape în fiecare an. Nu sunt cuplul de aur din visele ei. Îmi închipui că a crezut că va fi ca mama şi tatăl ei – la fel de mândră, la fel de frumoasă, la fel de puternică, îndrăgostită pentru totdeauna.

Nu s-a întâmplat aşa. Harry s-a făcut mai înalt şi mai chipeş, mai bogat şi mai măreţ decât ar fi putut ea să spere, şi aruncă o umbră uriaşă asupra ei – asupra tuturor. E obosită, suferă de dureri necunoscute. Se teme că Dumnezeu nu binecuvântează căsnicia lor şi îşi petrece jumătate din zi în genunchi, întrebându-L care e voia Lui. Nu are nimic din siguranţa de sine a mamei ei, care a pornit cruciade. Acum caută bunăvoinţa mea, dar chiar şi aici miroase a vinovăţie. Are mâinile pătate de sânge: oştirea ei mi-a ucis soţul şi nu uit asta.

— Sper să poţi rămâne cu noi multă vreme, zice ea. Ar fi o bucurie atât de mare să le avem pe amândouă surorile regelui la curte.

— Pe amândouă? Mary petrece multă vreme aici? întreb. Nu credeam că îşi poate permite să trăiască la curte.

Caterina roşeşte.

— Vine des, zice ea demnă. Ca oaspete. Am devenit foarte bune prietene. De-abia aşteaptă să te vadă.

— Nu ştiu cât de mult voi putea rămâne. Va trebui să merg acasă de îndată ce lorzii scoţieni vor fi de acord cu domnia mea, îi spun. E datoria mea. Nu pot să părăsesc ţara soţului meu.

— Da, ai fost chemată într-un rang de seamă, într-o ţară care ştiu că nu e uşor de condus. Am regretat moartea soţului tău, regele.

Amuţesc pentru o clipă. Nu pot nici măcar s-o privesc cu duşmănie. Nu-mi închipui cum de îndrăzneşte să vorbească despre

moartea lui, de parcă ar fi un eveniment îndepărtat şi mai presus de puterea cuiva.

— Sorţii războiului, zice ea.

— Un război neobişnuit de crud, adaug eu. N-am mai auzit niciodată ca soldaţilor englezi să li se ordone să nu ia prizonieri.

Are decenţa să se arate ruşinată.

— Războaiele astea de la graniţă sunt întotdeauna crude, zice ea. Ca atunci când se luptă vecinii. Lordul Dacre mi-a spus...

— El a fost cel care a găsit trupul soţului meu.

— Ce trist, şopteşte ea. Îmi pare foarte rău. Îşi întoarce faţa şi, ascunsă sub diadema ei mare, se şterge la ochi. Iartă-mă. Mi-am pierdut tatăl de curând şi...

— Am auzit că după Flodden ai ieşit biruitoare, o întrerup, găsind brusc curajul de a vorbi răspicat.

Îşi lasă capul în jos, dar nu se fereşte de adevăr.

— Am fost. Bineînţeles că am fost bucuroasă să păstrez Anglia în siguranţă, în vreme ce regele era departe, el însuşi luptând. Era datoria mea ca regină a lui. Se zicea că regele Scoţiei plănuia să atace Londra. N-ai crede cât de înspăimântaţi eram toţi de venirea lui. Bineînţeles că m-am bucurat că am câştigat noi. Dar am regretat foarte mult pentru tine.

— I-ai trimis lui Harry haina lui. Haina lui pătată de sânge.

Urmează un răstimp de tăcere. Apoi ea se ridică în picioare cu o demnitate pe care nu i-am mai văzut-o.

— I-am trimis-o, zice ea încet.

În spatele ei, toate doamnele ei se ridică, la fel şi ale mele. Nu pot să stea jos când regina Angliei stă în picioare, dar nimeni nu ştie ce să facă. Mă ridic şi eu, cu stângăcie. Or să plece deja? Regina se simte ofensată? Am cutezat să mă cert cu regina Angliei în vreme ce m-am stabilit într-o casă oferită de ea, primul acoperiş cuviincios pe care l-am avut deasupra capului de luni de zile?

— I-am trimis-o, zice ea încet. Pentru ca regele Angliei, care se lupta pentru ţara lui, să ştie că graniţa sa de nord era în siguranță. Ca să știe că mi-am făcut datoria față de el, soțul meu, chiar dacă tu a trebuit să-ţi pierzi soţul. Ca să ştie că soldaţii englezi au învins. Pentru că eram bucuroasă că am învins. Îmi pare rău pentru asta, draga mea soră, dar aşa e lumea în care trăim. Datoria mea cea dintâi este întotdeauna față de soțul meu;

Dumnezeu ne-a adus împreună, nici un om nu poate să ne despartă. Nici măcar dragostea pe care o am față de tine și ai tăi nu poate să intervină între mine și soțul meu, regele.

Se poartă cu atâta calm și cu atâta demnitate, încât mă simt nesăbuită și necuviincioasă. N-am crezut niciodată că o s-o văd pe Caterina ridicându-se la rangul de regină astfel. Îmi aduc aminte cum o ignoram batjocoritor când era săracă, o linge-blide la curte. N-am știut niciodată că are în ea această mândrie întemeiată. Acum văd că este cu adevărat o regină și e regină de șapte ani, în vreme ce eu mi-am pierdut tronul și m-am măritat cu un lord, care nici măcar nu locuiește cu mine.

— Înțeleg, spun eu cu glas pierit. Înțeleg.

Ea șovăie, de parcă se vede pe ea însăși pentru prima dată, cu toată demnitatea ei, în picioare, gata să iasă din odaia mea.

— Pot să mă așez din nou? mă întreabă cu un mic surâs.

E politicos din partea ei, căci nu e nevoită să întrebe.

— Te rog.

Ne așezăm împreună.

— L-am înmormântat cu cinste, zice ea încet. În Biserica Călugărilor Franciscani. Poți să-i vizitezi mormântul.

— N-am știut. Îmi rețin un hohot de plâns. Mai mult decât orice altceva, sunt stânjenită. Nici măcar n-am știut asta, îi zic.

— Desigur. Și am pus să i se facă slujbe. Regret nespus. Trebuie să fi fost un moment cumplit pentru tine. Și durerii tale s-au adăugat apoi alte momente grele pe urmă.

— Se zice că n-ar fi trupul lui, șoptesc. Se zice că a fost văzut după bătălie. Că trupul pe care l-ai adus în Anglia nu purta ciliciul.

— Lumea născocește mereu povești, răspunde ea, calmă ca o stâncă. Dar l-am îngropat cu cinste, ca pe un rege, Alteța Ta.

Nu pot să o sperii și nu pot să o zdruncin.

— Poți să-mi spui Margaret, întotdeauna mi-ai spus așa.

— Iar tu poți să-mi spui Caterina, zice ea. Și poate că putem să fim prietene, la fel cum suntem surori. Poate că mă poți ierta.

— Îți mulțumesc pentru rochii și pentru tot, spun cu stângăcie. M-am bucurat să-mi primesc moștenirea.

Își pune mâna peste mâna mea.

— Nu e decât ceea ce ți se cuvenea, zice ea blând. Ar trebui să-ți recapeți tronul și bogăția din Scoția. Soțul meu, regele, a jurat că vei avea din nou tot ce e al tău și că se va asigura că așa va fi, iar eu voi vorbi în sprijinul tău.

— Sunt recunoscătoare, îi zic, deși mi-e greu să-i spun așa ceva.

Are palma caldă și inelele par grele pe degetele ei micuțe.

— N-am fost surori bune una pentru cealaltă până acum, zice ea încet. Îmi era foarte teamă că nu mă voi mărita niciodată cu fratele tău, îmi era dor de casă și eram groaznic de săracă. Nu știi prin ce am trecut în anii în care am așteptat. N-am fost niciodată fericită după ce a murit mama ta. Când ea s-a dus, a fost de parcă mi-am pierdut singurul prieten din familie.

— Bunica..., încep eu.

Caterina dă din umeri. Rubinele de la gâtul ei strălucesc.

— Mama regelui n-a ținut niciodată la mine, zice ea scurt. M-ar fi trimis acasă dacă ar fi putut să facă asta. A încercat să spună... Se întrerupe, apoi continuă: O! Tot felul de lucruri. A încercat să împiedice căsătoria mea cu prințul. A încercat să-l întoarcă împotriva mea. Dar când el a ajuns pe tron, m-a luat de soție, în ciuda a toate.

— A avut mereu planuri mari în privința lui, îi spun încet. Și avea dreptate, mă gândesc în sinea mea – el ar fi putut nimeri mult mai bine decât o văduvă care nu poate să-i facă un fiu.

— Așa că înțeleg ce înseamnă să fii departe de casă și să crezi că nu te îndrăgește nimeni, că ești în primejdie și nimeni nu te va ajuta. Mi-a părut foarte, foarte rău când am aflat că ești văduvă și că ai pierdut custodia fiului tău. Am jurat atunci că voi face ce pot să te ajut și să-ți fiu o soră bună. Amândouă suntem din neamul Tudorilor. Ar trebui să ne ajutăm una pe alta.

— Întotdeauna am crezut că mă tratezi de sus, îi mărturisesc. Păreai mereu atât de trufașă.

Hohotele ei de râs le fac pe doamnele ei să ridice privirea și să zâmbească.

— Mâncam pește de-o zi pe care îl cumpăram ieftin de la piață, zice ea. Mi-am amanetat vesela ca să-mi plătesc servitorii. Eram o prințesă în zdrențe.

— Am fost și eu o prințesă în zdrențe, îi zic încet, luând-o de mână.

— Știu. De aceea l-am îndemnat pe Harry să trimită o oștire ca să te pună înapoi pe tron.

— O să te asculte? întreb curioasă, gândindu-mă la cum mă apuca James de sub bărbie, și apoi mergea și își îndeplinea propriile planuri, neluând în seamă nimic din ce îi ziceam. Îți urmează sfaturile?

Chipul îi e străbătut de o umbră.

— Le urma, zice ea. Dar Thomas Wolsey a căpătat multă influență la curte în ultima vreme. Știi că îl sfătuiește pe rege cu privire la toate? Este Lord Cancelar, e foarte priceput, e un om foarte înzestrat. Dar se gândește numai la cum să-i facă pe plac regelui. Nu se gândește că dorința regelui nu trebuie să disprețuiască voia lui Dumnezeu. De fapt, se întâmplă tot mai rar ca cineva să-l poată întoarce pe rege de la gândul și dorințele sale.

— El e regele, zic eu sec.

Zău așa, n-o înțeleg deloc; de ce să-l abată cineva de la dorințele sale??

— Dar și el greșește, spune ea cu un zâmbet șters.

— Thomas Wolsey este în favoarea întoarcerii mele în Scoția? De bună seamă vrea ce e mai bine pentru fiica mea, ca naș al ei?

Ea ezită, apoi zice:

—Nu cred că e vorba doar de întoarcerea ta, cred că are planuri mai mari de atât pentru tine. Știe că scoțienii trebuie să te accepte și că băiatul tău trebuie să se afle în grija ta, dar cred că speră...

— Ce speră? o întreb.

Își înclină capul o clipă, ca pentru rugăciune, de parcă trebuie să se gândească la ce să spună în continuare.

— Cred că speră că actuala ta căsătorie poate fi declarată nulă și că te vei mărita cu împăratul.

Sunt atât de năucită, încât nu pot să zic nimic. Doar mă uit la ea, cu gura căscată.

— Poftim? Bâigui eu, când îmi recapăt glasul. Poftim?

Ea dă aprobator din cap.

— M-am gândit eu că nu știi nimic despre asta. Thomas Wolsey joacă pe mize mari în Europa. Ar fi foarte încântat să aibă un aliat legat prin căsătorie de Anglia, pe care să-l pună contra

Franței. Mai ales acum, că încearcă să-i scoată pe francezi din Scoția.

— Dar eu sunt deja măritată! Ce se gândeşte el să facă?

— Lordul Cancelar crede că mariajul tău ar putea fi anulat, zice ea încet. Și apoi Harry a băgat de seamă că soțul tău nu te-a însoțit, deşi avea un permis de liberă trecere. Harry s-a gândit că s-ar putea să fiți înstrăinați unul de altul. S-a gândit că poate tu ți-ai dori o despărțire.

— Archibald are îndatoriri în Scoția! I-am spus chiar eu asta regelui. Onoarea îl obligă să...

— Ai fi împărăteasă, adaugă ea.

Asta mă reduce din nou la tăcere. Ca soție a împăratului Sfântului Imperiu Roman de Apus, aş fi regină peste ținuturi întinse, peste jumătate din Europa. Aş depăşi-o în rang pe Caterina. De fapt, m-aş căsători cu ruda ei. Mary, soția unui neica-nimeni cum e Charles Brandon, ar fi nimic pe lângă mine, ar trebui să mă slujească în genunchi. N-aş mai vedea-o pe nici una dintre ele vreodată şi aş fi mai bogată decât fratele meu Harry. Acesta e destinul care mi-a scăpat printre degete când i-am avut în vedere pe împărat şi pe regele Franței ca soți, şi apoi am aflat că regele Franței m-a lăsat pentru sora mea cea mică. Când m-am măritat cu Archibald, am pierdut ocazia de a fi unul dintre marii conducători ai Europei. Acum, din nou, mi se deschide în față calea spre măreție

— Cum s-ar putea face?

Caterina nu mai zâmbeşte. Își retrage mâinile din mâinile mele, de parcă atingerea unei soții necredincioase ar putea s-o contamineze.

— Sunt sigură că, dacă vei consimți, Lordul Cancelar va găsi o cale, zice ea cu răceală. Eu mi-am îndeplinit sarcina de a te întreba dacă ai vrea să te gândeşti la asta. Regele zice că Scoția se afla sub regimul excomunicării când te-ai măritat cu contele de Angus. Lordul Cancelar susține că nici o căsătorie încheiată într-o asemenea perioadă n-ar putea fi valabilă. Și, de asemenea, soțul tău era logodit, urmând a se însura cu altă femeie, nu-i aşa? Lordul Cancelar va spune că a fost o căsătorie deplină, nu doar o logodnă. Că soțul tău era însurat cu Janet Stewart, căsătorie care a avut loc înainte de a ta şi în timp ce Scoția se afla în comuniune

cu Roma. Căsătoria lui o precede pe cea cu tine şi, astfel, a ta nu poate fi acceptată.

— Nu era însurat. Nu se întâlneşte niciodată cu ea! zic eu cu înflăcărare. Nu ţine la ea. E însurat cu mine. Era liber să se însoare cu mine. Îmi este credincios.

Caterina se uită la mine şi îmi dau seama că nu doar pierderea celor patru prunci i-a întunecat privirea. A fost dezamăgită şi de Harry.

— Nu contează dacă un soţ e sau nu credincios, zice ea încet. Nu contează dacă te iubeşte pe tine sau pe alta. Ceea ce contează e că aţi jurat să fiţi împreună înaintea lui Dumnezeu. Preotul a fost martor la jurămintele voastre, dar i le-aţi făcut lui Dumnezeu. O căsătorie nu poate fi desfăcută pentru că oameni cu rang înalt doresc ca o femeie să fie liberă. O căsătorie nu poate fi desfăcută din cauză că un soţ a fost atât de nechibzuit şi atât de slab încât să se îndrăgostească de altă femeie. O căsătorie adevărată, făcută în faţa lui Dumnezeu, nu poate fi desfăcută niciodată.

Privirea ei se mută de la mine la însoţitoarele ei, doamnele de onoare, care stau la taifas, ca să le treacă timpul până se vor putea întoarce la Palatul Greenwich să ia cina cu bărbaţii. Una sau mai multe dintre ele vor fi atras privirea regelui, una sau mai multe vor fi fost deja în patul lui, una sau mai multe nădăjduiesc ca acest lucru să se petreacă.

— Ştiu asta, îi zic. Ştiu că nimic nu contează mai mult decât jurămintele de căsătorie. Eu şi Archibald am făcut aceste jurăminte. El e soţul meu şi va fi soţul meu până la moarte.

— Asta e ceea ce cred a fi adevărat, zice ea încet, plecându-şi capul. Dacă Harry îmi va cere sfatul, îi voi spune că în faţa lui Dumnezeu eşti căsătorită şi că nici Lordul Cancelar, nici împăratul Sfântului Imperiu Roman, nici însuşi regele Angliei nu pot să schimbe asta.

[62] Palatul Greenwich, Anglia, mai 1516

Turnirul pentru sărbătorirea sosirii mele în Anglia urmează să aibă loc la Greenwich. Călătoresc pe fluviu în barca reginei până la cel mai frumos dintre toate palatele noastre din Londra. Îmi doresc foarte mult ca Archibald să fie cu mine, ca să audă cum ne aclamă oamenii din Greenwich când trecem pe lângă ei, să-i audă pe muzicanții care cântă în cinstea noastră și să audă bubuitul tunurilor care salută revenirea mea acasă.

Noul prunc Tudor, prințesa Mary, e în brațele doicii, alături de noi, în barcă. Caterina o ține aproape și o veghează neîntrerupt. Micuța mea Margaret, doar cu câteva luni mai mare, este mult mai veselă și mai vioaie; are o culoare trandafirie în obraji și se uită în toate părțile, zâmbind când ne vede pe mine sau pe doica ei. Dar când îi vezi pe Caterina sau Henric alintându-și bebelușul, ai crede că nu s-a mai născut niciodată vreun alt copil.

În taină, îmi spun că Margaret a mea va fi recunoscută ca fiind mai frumoasă. Voi avea grijă să fie îmbrăcată fără cusur, voi avea grijă să se mărite bine. N-o fi ea prințesă, iar tatăl ei n-ar putea să-i ofere o coroană, dar este de neam regal și este pe jumătate o Tudor. Cine știe cum va fi viitorul acestor două fetițe? Jur că a mea nu va fi niciodată mai prejos. Nimeni n-o va trimite într-o țară străină ca apoi să uite de ea. Nimeni n-o va lăuda pe Mary mai presus de ea. Nimeni n-o va neglija pe ea și o va lăuda pe cealaltă în fața ei.

Nu pot să spun că acum sunt neglijată. Sunt frumos îmbrăcată, cu haine din garderoba regală, cu rochii din țesătură cu fir de aur și, deși merg în urma reginei Angliei, tot restul lumii merge în urma mea. Toți mi se adresează cu titlul de regină regentă a Scoției și Thomas Wolsey îmi plătește datoriile din visteria regală fără să șovăie și fără să pună întrebări. Merg în urma Caterinei și coborâm de pe barcă, le zâmbesc slujitorilor regali adunați de

o parte şi de alta a covorului care ne duce la uşile larg deschise ale palatului regal şi îmi dau seama că n-am a mă plânge. Poate mi-aş dori ca Archibald să fie aici să mă vadă, întâmpinată cu cele mai mari onoruri, poate mi-aş dori ca toată lumea să-l poată vedea pe soţul meu cel chipeş, poate mi-aş dori ca el să participe la turnir, însă eu sunt acolo unde ar trebui să fiu. Este ceea ce mi-am dorit întotdeauna.

— Vom merge în camerele cu garderoba, hotărăşte Caterina, zâmbindu-mi. Sper că Mary e deja acolo, alegându-şi rochiile.

Urmează să o revăd în sfârşit. Mary, scumpa mea surioară, a venit de la casa ei de la ţară pentru turnirul dat în cinstea mea. Charles Brandon va face ce ştie el cel mai bine – poate singurul lui talent în afară de a fi un desfrânat şi de a cheltui bani; el şi Harry se vor întrece cu toţi participanţii.

— E deja aici?

Sunt foarte nerăbdătoare s-o văd şi nădăjduiesc, de asemenea, să ajungem acolo înainte ca ea să-şi aleagă cele mai bune rochii. Sper să-i fi poruncit deja Caterina îngrijitorului garderobei să se asigure că noi, cele trei regine, avem rochii asemănătoare. Dacă rochia lui Mary ar avea croială franţuzească sau ar fi mai brodată ori mai la modă, acest lucru ar strica totul. S-a obişnuit cu ce e mai bun; însă n-ar trebui să i se îngăduie să o întreacă în strălucire pe regină. Este nedrept faţă de toate doamnele regale ca Mary să fie încurajată să se poarte mai presus de rangul ei. O fi ea regina văduvă a Franţei, dar e măritată cu un om de rând, nu cu un nobil ca Archibald. Nu vreau ca ea să iasă în evidenţă sau să atragă atenţia. Nu vreau ca lumea să-i strige numele, să-i arunce flori şi s-o încurajeze să se fălească în faţa tuturor, aşa cum făcea când eram mici.

Yeomenii din gardă, stând drepţi de o parte şi de alta a uşii, ne salută şi ne deschid uşile spre odăile umbrite în care rochiile regale de ceremonie atârnă în saci din pânză, cu flori de levănţică îndesate în mâneci pentru a alunga moliile şi cu spini de grozamă în lambriuri pentru a alunga şobolanii. În penumbra încăperii cu obloanele trase, văd o faţă micuţă, ca de elf, sub eleganta bonetă franţuzească şi am impresia că sora mea e fetişcana pe care am lăsat-o în urmă acum treisprezece ani, febleţea mea, surioara mea, păpuşica mea frumoasă.

Uit imediat de gândul că şi-ar putea lua cea mai bună rochie, că ar putea fi mai bine îmbrăcată, uit totul despre întâietate.

— O, Mary, zic simplu. Îmi deschide braţele şi ea îmi cade în ele şi se agaţă de mine.

— O, Margaret! O, draga mea! O, Maggie! Mi-a părut atât de rău pentru băieţelul tău Alexander!

Icnesc la auzul numelui lui. Nimeni n-a vorbit despre el de când am plecat de la Morpeth. Nici măcar nu l-a pomenit nimeni. Toţi mi-au oferit condoleanţe pentru moartea regelui, dar nimeni n-a vorbit despre copilul meu. E ca şi cum Alexander n-a existat niciodată. Și dintr-odată plâng pentru el, băieţelul meu dispărut; iar Mary - care nu mai e o fetiţă, ci o femeie care a cunoscut singurătatea şi suferinţa, la fel ca mine - mă îmbrăţişează, îmi desface acele care îmi fixează gluga, îmi trage capul pe umărul ei şi se leagănă cu mine, şoptindu-mi ca o mamă care îşi linişteşte copilul rănit:

— Șşştt. O, Maggie. Șşştt. Dumnezeu să-l binecuvânteze, Dumnezeu să-l binecuvânteze în ceruri.

Caterina se apropie şi Mary îi zice, peste umărul meu:

— Plânge pentru Alexander.

— Dumnezeu să-l binecuvânteze şi să-l apere şi să-l ţină lângă El, zice Caterina imediat, şi îi simt braţul pe după umăr şi stăm îmbrăţişate toate, cu capetele lipite, şi îmi amintesc că şi Caterina a pierdut un băiat, mai mult de unul. Pierderile Caterinei nu sunt nici ele pomenite vreodată. Și ea a îngropat sicrie micuţe şi i se cere să le uite. Nu e nimic mai rău pe lume decât moartea unui copil şi şi noi împărtăşim această nenorocire, suntem surori în suferinţă

Stăm toate trei împreună, agăţându-ne una de alta în odaia întunecată şi cufundată în tăcere, vreme îndelungată, apoi valul de durere trece şi ridic privirea şi zic:

— Arăt cumplit, cu siguranţă.

Știu că am părul răvăşit şi că am nasul roşu. Îmi închipui că faţa şi gâtul îmi sunt roşii şi pătate, iar pleoapele îmi sunt umflate. Caterina arată cu zece ani mai bătrână, urâţită de suferinţă. Două lacrimi se leagănă ca două perle pe genele dese ale lui Mary, buzele-i trandafirii tremură şi în obraji are o roşeaţă ca un răsărit de soare.

— Și eu, zice Mary, zâmbind.

Arena pentru turnir de la Greenwich e la fel de măreață ca oricare din Europa. Loja reginei este față în față cu cea a regelui, iar eu, surorile mele și doamnele noastre de onoare stăm în mijlocul tribunei, cu fața spre bariera care îi desparte pe cei care se întrec în lupta cu lancea, iar vântul cald umflă draperiile. Harry și prietenii lui nu sunt niciodată în loja lor, desigur; ei sunt participanți, nu spectatori. De jur împrejurul arenei flutură steaguri înalte. Pe jos e nisip fin, alb ca zăpada. Locurile din tribune sunt ticsite cu oameni care-și etalează cele mai bune haine. Sunt invitații numai nobilii și favoriții lor – nu se pot cumpăra bilete, aceasta e o distracție pentru cei mai de seamă. Negustorii din Londra și oamenii de la țară veniți la acest spectacol măreț așteaptă în spatele zidurilor scunde ale arenei și se împing unii în alții ca să-și facă loc. Cei mai tineri, cei mai îndrăzneți se cațără pe ziduri ca să vadă mai bine și sunt împinși și dați jos când ajung pe neașteptate lângă nobili. Toată lumea râde când se rostogolesc. Oamenii mai săraci nu pot nici măcar să intre în palat, dar se înșiră pe malul fluviului, unde pot să privească neîncetatul du-te-vino de bărci al caselor nobiliare, aducându-i pe oaspeți. Stau de-a lungul aleii care duce de la porțile palatului împrejmuit de ziduri la Greenwich și la docuri. Pe aici sunt aduși caii și oamenii pot vedea șeile splendide și frumoasele costume de turnir, în vreme ce caii mari de luptă, mergând în *piaffe* și fornăind, vin pe drum călăriți de cavaleri sau aduși de rândași.

Mirosul unei întreceri de cai se simte de departe E un iz de fum de lemn de la locul unde lumea frige șuncă la focuri mici, ca să mănânce când se termină întrecerea, și mirosul puternic de fum negru de la forja unde caii sunt iute potcoviți din nou și se bat cu ciocanul capetele ascuțite ale lăncilor, ca să se tocească. Peste tot miroase a cai, un amestec de sudoare, baligă și însuflețire ca la o vânătoare sau ca la o cursă, și peste toate astea, parfumul ghirlandelor de flori care atârnă de loje. Livezile au fost chelite de florile de măr pentru plăcerea noastră; prețioasele flori roz și albe au transformat loja reginei într-un umbrar. La fiecare colț,

bobocii trandafirilor timpurii sunt prinşi în buchete mici aştep-tând să fie aruncate celui mai curajos participant. Mai presus de toate florile, aşezate în mici împletituri printre acestea, sunt flo-rile înstelate ale caprifoiului în felurite culori – trandafiriu, galben şi untiu, cu parfumul lor ameţitor, dulce ca mierea. Regina, eu şi toate doamnele ne-am îmbăiat în apă de trandafiri şi rufăria noas-tră a fost stropită uşor cu apă de lavandă. Albinele zumzăie în loja regală, îmbătate de parfum, de parcă ar fi într-o livadă.

Din senin, o amintire neaşteptată ca fulgerul de vară mi-l aduce în faţa ochilor pe soţul meu, regele James, în toată puterea şi frumuseţea sa, când călărea ca un sălbatic îmbrăcat în verde, şi *Sieur* de la Bastie era tot în alb, iar eu eram regina turnirului şi sărbătoream naşterea primului meu fiu şi credeam că voi fi mereu fericită şi triumfătoare şi cea dintâi din ţară.

— Ce e? mă întreabă blând Mary.

Încerc să alung tristeţea care m-a cuprins şi îi răspund:

— Nimic, nimic.

Toată lumea aşteaptă intrarea regelui în arenă. Nisipul e nete-zit cu grebla, de parcă au trecut peste el valurile în retragere ale mării. Pajii stau la fiecare uşă, în livrelele lor viu colorate. Un zumzet de veselie şi râsete cuprinde arena şi se înteţeşte tot mai mult până când auzim sunetul trompetelor şi un icnet, apoi tăcere în vreme ce uşile mari se deschid şi Harry intră călare în arenă. Îl văd aşa cum îl văd alţii, nu ca pe frăţiorul meu, ci ca pe un rege de seamă şi un bărbat măreţ. E pe un cal de luptă uriaş, un animal negru, cu crupă lată şi coapse puternice. Harry a porun-cit să fie potcovit cu argint şi caielele sclipesc pe copitele lui negre. Şaua, frâul, pieptarul şi curelele de la scara şeii sunt de un splen-did albastru închis, cea mai bună piele vopsită indigo, şi părul negru al calului luceşte de parcă ar fi fost dat cu ulei. Are pe el un valtrap din ţesătură cu fir de aur, de care sunt prinşi clopoţei din aur care zornăie la fiecare pas săltăreţ. Harry însuşi e înveş-mântat în catifea albastru-închis brodată peste tot cu fir de aur, cu o cascadă de flori de caprifoi, astfel încât străluceşte. În timp ce dă ocol arenei, cu o mână ţinând frâul albastru al splendidului cal şi cu cealaltă ţinându-şi lancea înaltă, lăsată în jos în pielea încrustată cu aur de la cizma lui din piele albastru-închis, Harry străluceşte sub privirile tuturor

Asemenea unei brize de vară, mulţimea oftează văzându-l; un cavaler dintr-o carte de poveşti, un zeu de pe o tapiserie. Harry e atât de înalt, atât de frumos, calul său e atât de ameninţător şi de mare, catifelele lui atât de groase şi de strălucitoare, încât parcă vedem portretul unui rege măreţ, şi nu un rege în carne şi oase. Dar apoi trage frâul calului său semeţ în faţa loja reginei şi îşi scoate pălăria, bătută cu safire, şi zâmbetul lui vesel adresat Caterinei ne spune tuturor că acesta este un bărbat adevărat, cel mai chipeş bărbat din Anglia, cel mai iubitor soţ din lume.

Toată lumea ovaţionează, chiar şi oamenii din afara arenei, de pe malurile fluviului, de pe drumurile care duc spre port, aud semnalul gutural de încuviinţare şi ovaţionează şi ei. Harry radiază ca un actor bine primit pe scenă şi pe urmă se răsuceşte şi le face semn însoţitorilor săi.

Sunt patru participanţi la turnir, îmbrăcaţi astfel încât să se asorteze cu regele. Charles Brandon e unul dintre ei; îşi întoarce capul într-o parte şi alta pentru a primi aplauzele. În spatele lor vin optsprezece cavaleri, tot în catifea albastră, pe caii lor maiestuoşi, în urma lor vin pe jos slujitorii lor, purtând satin de un albastru atât de intens încât străluceşte, iar după ei vin toţi pajii, cavalerii, trompetiştii, şelarii, servitorii, sacagiii, comisionarii, cu zecile, toţi înveşmântaţi în damasc albastru. Toţi se opresc în faţa lojei regale, iar Caterina, în rochia ei albastră care dintr-odată pare ştearsă şi lipsită de eleganţă pe lângă albastrul de păun de la livreaua soţului ei, se ridică pentru a primi salutul participanţilor la turnir.

— Să înceapă turnirul! tună crainicul. Trompetele răsună într-o explozie, astfel că toţi caii de luptă trag într-o parte şi dau din picioare de nerăbdare, iar Harry călăreşte la pas către linia de fund din arenă, în timp ce pajii lui îl aşteaptă cu coiful şi mănuşile de armură încrustate cu aur.

Când e gata, bine strâns în armura frumoasă, cu coiful pe cap, cu viziera coborâtă, cu calul smucindu-se nervos de o parte a barierei vopsite în culori vii care împarte în două locul destinat întrecerii cu lancea, cu adversarul aşteptându-l la capătul celălalt, de cealaltă parte a barierei, Caterina se ridică în picioare, ţinându-şi batista albă în mâna dezgolită. Mănuşa ei e vârâtă în interiorul platoşei lui Harry, în dreptul inimii. El e preocupat de

aceste semne cavalereşti de devotament. Caterina ţine batista ridicată şi apoi o lasă să cadă.

În clipa în care batista cade, Harry dă pinteni calului şi animalul ţâşneşte şi goneşte de-a lungul barierei lungi. Adversarul său porneşte în acelaşi timp şi lăncile se apropie de zor. Mâna lui Harry se întinde mai mult, poziţia sa în şa e joasă, dar aplecată înainte. Lancea lui răsună într-un zăngănit nemaipomenit când lancea se izbeşte de platoşa adversarului; Harry o trage înapoi, ca să nu se dezechilibreze şi să cadă. Câteva secunde mai târziu şi lancea adversarului, dezechilibrat şi clătinându-se din cauza impactului, îl loveşte uşor în umăr. Dar Harry trece deja mai departe, recăpătându-şi echilibrul, săltând lancea lungă înapoi spre el, în vreme ce adversarul său se clatină în şa, se apucă de oblâncul şeii şi de gâtul calului cu mâna protejată de zale, cade, se tot duce şi se clatină spre spate de pe cal, trântit la pământ cu zgomotul răsunător al armurii din metal. Calul loveşte cu picioarele dinapoi, cu harnaşamentul fluturând, cu frâiele atârnând pe jos. Cavalerul stă nemişcat, de bună seamă cu răsuflarea tăiată, poate mai rău. Rândaşi în damasc albastru prind calul, paji în satin albastru dau fuga la cavaler. Îi deschid viziera; capul îi atârnă.

— Are gâtul frânt? întreabă sora mea cea mică speriată.

— Nu, îi zic, aşa cum obişnuiam să-i spun când era o prinţesă micuţă, care se temea pentru toţi caii, pentru toţi cavalerii. Probabil că e doar zdruncinat.

Medicii vin degrabă, vine şi felcerul. Vine şi carul, împins de patru paji. Ei îl ridică grijuliu pe cavaler şi îl pun în car. Harry, care a descălecat şi are coiful sub braţ, merge ţeapăn în armură să-şi vadă adversarul. Zâmbind, îi zice câteva cuvinte celui doborât. Îi vedem atingându-şi mănuşile de turnir unul altuia ca şi cum ar da mâna.

— Uite, e bine, îi zic lui Mary.

Se aude un vuiet în timp ce rănitul e scos din arenă şi Harry face turul acesteia, primind aplauzele, cu zâmbetu-i vesel strălucind pe chip şi păru-i roşcat întunecat de la transpiraţie. Îşi duce pumnul apărat de armură la platoşa de pe piept în vreme ce îi face o plecăciune Caterinei şi apoi pleacă. Trece pe lângă Charles Brandon, călare pe un cal de luptă murg, care îşi întâmpină regele cu un salut camaraderesc şi o înclinare a capului în timp ce merge

la trap în jurul arenei şi se opreşte în fața lojei noastre ca să-şi salute regina, pe mine şi apoi pe soția lui.

— Nu are mănuşa ta? o întreb pe Mary., văzând că ea le poartă pe amândouă.

— A uitat, răspunde ea, strâmbându-se uşor. Şi nu m-am simțit în stare să alerg după el ca să-i aduc aminte.

— Nu poartă un semn de la tine?

— Nu-mi pot îngădui să arunc o pereche de mănuşi de fiecare dată când participă la un turnir, zice ea pe un ton uşor iritat. Regele îi plăteşte armura şi harnaşamentul, garderoba regală îmi dă o rochie. Dar de mănuşi şi rufărie trebuie să-mi fac rost singură şi suntem săraci lipiți, Maggie, zău că da.

Nu spun nimic, dar o strâng de mână. E uimitor ca o prințesă Tudor să ajungă atât de jos încât să îşi facă griji pentru prețul unei perechi de mănuşi. Harry ar trebui să fie generos cu Mary; ar trebui să fie generos cu mine. Tatăl nostru mi-ar fi plătit datoriile mai devreme; n-ar fi amendat-o pe Mary pentru că s-a măritat cu bărbatul ales de ea. Harry ar trebui să-şi aducă aminte că toți suntem Tudori, chiar dacă el este singurul băiat în viață. Toți suntem moştenitori ai Angliei.

Toată ziua, nou-veniți odihniți călăresc împotriva competitorilor şi nisipul e răscolit şi murdar, iar frumoasele harnaşamente şi livrele sunt rupte şi îşi pierd strălucirea când apune soarele peste arenă şi tabăra regelui e declarată învingătoare, iar cel mai mare învingător dintre ei fiind Harry.

Caterina stă în picioare în lojă când el vine şi se înclină în fața ei şi parcă o văd pe mama noastră atunci când era obosită, dar făcea efortul de a răspunde nevoii nesfârşite a lui Harry de a fi lăudat. Zâmbeşte la fel de cald cum zâmbea mama, înmânându-i premiul care constă într-o centură de aur cu safire, dăruindu-i o avere tânărului care are deja totul. Îşi ține mâinile împreunate ca şi cum victoria lui ar umple-o de bucurie şi apoi, după ce a făcut tot ce ar fi putut nădăjdui el c-o să facă, se răsuceşte, iar noi mergem în urma ei spre palat pentru lunga cină de după turnir. Se vor ține cuvântări, vor fi spectacole de bal mascat

și dans până noaptea târziu. Îi văd privirea piezișă îndreptată spre fetița ei, Mary, care a fost adusă în lojă pentru a asista la triumful tatălui ei și pentru a fi arătată mulțumii însuflețite și știu că ar prefera să fie în odaia copilului, s-o vadă cum mănâncă, și apoi să se ducă ea însăși la culcare.

Nu mi-e milă de ea. E regina Angliei, cea mai bogată femeie din Anglia, cea mai de vază femeie din regat. Soțul ei tocmai i-a învins pe toți participanții la turnir. M-aș aștepta să nu-și mai încapă în piele de bucurie. Dumnezeu mi-e martor că eu așa aș fi în locul ei.

Urmează să mă întâlnesc cu lorzii scoțieni sosiți în Anglia pentru a-l convingă pe Harry să facă pace. Îi vor cere să mă țină aici, îi vor cere să-i îngăduie ducelui de Albany să-mi conducă țara, îi vor reaminti că soțul meu este un proscris și îi vor sugera că așa ar trebui să rămână, ca să fie hăituit ca un animal până când îl vor prinde și-l vor omorî. Cu siguranță sunt foarte speriați, căci eu sunt din nou o prințesă Tudor, la loc de seamă sub protecția fratelui meu, chiar dacă e o protecție care poate dispărea oricând. El nici măcar n-o să se-ntâlnească cu ei.

— Vor trata cu tine înainte să trateze cu mine, îmi promite Harry la cina de la Palatul Greenwich. Sunt așezată în stânga lui, Caterina e în dreapta lui, sora mea e lângă mine, foarte elegantă într-o rochie de un galben foarte pal, cu păru-i blond și des ascuns de o bonetă gălbuie bătută cu diamante, fără îndoială cea mai frumoasă dintre noi trei – însă ea e la două locuri depărtare de tron, pe când eu sunt chiar lângă el. Harry continuă: Le vei face cunoscute cererile tale. Vor fi nevoiți să-ți dea lămuriri.

— O să te-ntâlnești și tu cu ei după aceea? îl întreb.

El înclină din cap.

— Poți să-mi spui ce ți-au zis. Vom sta de vorbă cu Wolsey. Îi vom aduce pe calea cea bună, Margaret, nu te îndoi câtuși de puțin de asta.

— Când vor veni? întreb.

Nu sunt neliniștită. Știu că pot să-mi impun voința. Știu că pot să fiu o regină regentă bună. În Scoția sunt o mulțime de

interese care se ciocnesc; dar la fel e şi în Anglia, la fel e şi în Franţa. Orice tron poate atrage rivali – James m-a învăţat asta – şi acum sunt gata să-i ascult lecţiile şi să fiu măreaţa regină a Scoţiei care zicea el că ar trebui să fiu.

— Peste câteva zile. Dar vreau să-ţi muţi reşedinţa. Ghici unde.

Pentru o clipă, mă întreb dacă urmează să merg în unul dintre palatele regale şi pentru o clipă sper să fie vorba de Richmond. Însă pe urmă ştiu unde ar trebui să fiu.

— Palatul Scoţiei, îi răspund.

Harry râde la isteţimea mea şi îşi ciocneşte pocalul de aur de al meu.

— Ai dreptate, zice el. Vreau să te vadă în palatul londonez al regilor Scoţiei. Le poate aduce aminte că eşti stăpâna lui la fel de mult cum eşti stăpâna Castelului Edinburgh.

[63] Palatul Scoţiei, Londra, Anglia, toamna anului 1516

Au fost trimişi Episcopul de Galloway şi Custodele[1] de Dryburgh. Vine şi Monsieur du Plains, pentru a reprezenta interesele franceze şi a ne convinge pe toţi să ajungem la un compromis care să-l lase pe duce în poziţia de regent. Sunt însoţiţi şi de şase clerici şi de doi lorzi neînsemnaţi. Îi primesc în sala tronului. Palatul e îngrozitor de dărăpănat; nu l-a mai folosit nimeni de la vizita lorzilor scoţieni cu prilejul cununiei mele prin intermediar şi asta a fost acum treisprezece ani. Însă ierburile frumos mirositoare aşternute pe jos ascund pietrele tocite şi podelele vechi, iar Caterina mi-a împrumutat tapiserii pentru a opri curentul prin uşile unde s-a contractat tâmplăria. Clădirea în sine e

1. În original, *commendator*, faţă bisericească (de regulă episcop) căreia i se încredinţa deţinerea beneficiilor unei parohii vacante până la numirea unui titular.

impunătoare şi intendentul lui Harry mi-a dat mobilă masivă de stejar, chiar şi un tron încrustat cu argint. Ca întotdeauna, aparenţa regalităţii contează mai mult decât realitatea. Niciunul dintre cei care se apropie de sala tronului din Palatul Scoţiei n-ar putea să se îndoiască vreo clipă că sunt o regină de seamă.

Când intră, eu stau pe tron sub baldachinul oficial, la fel de nemişcată de parcă aş fi prinţesa spaniolă, etalând cele mai bune şi mai cuviincioase maniere, acum mulţi ani, şi îi las să se încline în faţa mea, fără să mă ridic de pe jilţ.

Vorbesc încercând să păstrez un echilibru între măreţie şi diplomaţie. M-am gândit îndelung la ce acord voi face. Nu pot să fiu impulsivă şi mânioasă şi să mă gândesc la fiul meu James, la soţul meu sau la cumplita şi profunda durere a pierderii lui Alexander. Trebuie să-i câştig de partea mea. Trebuie să-i fac să vrea să mă întorc.

Îi văd cum se îmbunează şi parcă le place de mine. Am farmecul Tudorilor – toţi îl avem, şi Mary, şi Harry, şi eu – toţi suntem încredinţaţi de asta. Sunt agreabilă şi am un aer de superioritate când îi ascult şi mă prefac că mă interesează părerile lor. Îi amăgesc, aşa cum obişnuia bunica să-i amăgească pe bărbaţii de vază ai Angliei: cerându-le sfatul, consultându-i ca pe cei mai pricepuţi, arătându-le stimă, în vreme ce ea avea propriu-i plan. În tot acest răstimp, ei stau în picioare în faţa mea şi eu stau sub un baldachin din ţesătură de aur, stindardul oficial al majestăţii. I-o fi conducând ducele căruia ei îi spun regent, dar el nu stă sub ţesătură cu fir de aur, mânecile lui nu sunt tivite cu hermina albă a regalităţii.

Le vorbesc cu franchețe. Spun că trebuie să îmi fie înapoiate bunurile. Au fost trimise rochii şi bijuterii la castelul lui Archibald de la Tantallon, garderoba mea de vară în Linlithgow – dar vreau să-mi fie trimise aici, la Londra. Regentul îmi datorează arendele de pe toate pământurile mele din Scoţia: pământurile ce mi se cuvin ca văduvă, care mi-au fost date chiar de soțul meu, regele Scoţiei. Albany nu poate spune că el conduce o ţară în care e pace şi apoi să pretindă că arendele nu pot fi strânse. Şi eu trebuie să fiu cea care îi numeşte pe tutorii fiilor mei. Trebuie să am veşti de la James, fiul meu. Trebuie să fiu liberă să mă întorc în Scoţia şi el trebuie să locuiască cu mine. Soţul meu, bunicul lui şi toată

familia sa trebuie să fie grațiați, trebuie să fie liberi să locuiască cu mine.

Scoțienii încearcă să spună calm, politicos, că nu pot să mă întorc și să mă aștept să domnesc. Le spun că exact la asta mă aștept. Au greșit punându-l pe Albany în locul meu; i-au dat ascultare regelui francez, nu mie, adevărata lor regină. Iată-l pe aliatul lor din Franța avansând în Europa, imposibil de oprit! Schițez către Monsieur du Plains un mic zâmbet, ca pentru a-i spune că-i cunosc perfect interesele, că nu mă las păcălită. Cine se poate îndoi că Franța speră să pună stăpânire pe Scoția prin acest șiretlic cusut cu ață albă? Dacă Scoția continuă să fie de partea spionului francez Albany, cu soția lui franțuzoaică și loialitatea lui față de Franța, se va ajunge la un război cu Anglia. Fratele meu nu va îngădui să se știe că armata franceză e la ușa lui. El insistă ca eu să mă întorc în siguranță. Chiar își doresc un alt război cu Anglia? Au atât de mulți fii încât vor să piardă o altă generație la un alt Flodden? Când încă o jelim pe ultima?

Monsieur du Plains protestează calm la auzul întrebărilor, zicând că Franța nu are intenția de a pune mâna pe Scoția prin vicleșug, că ducele este scoțian, moștenitor al tronului după fiul meu, și nu francez. Mă uit în spatele lui și arunc un zâmbet către custode și la episcop. Zâmbetul meu spune – noi, cei trei scoțieni de-aici, știm că minte. Iar ei îmi răspund tot cu un zâmbet. Noi știm, noi, cei trei scoțieni.

[64] Palatul Lambeth, Londra, Anglia, toamna anului 1516

Merg la Palatul Lambeth călare pe buiestrașul alb și pe care mi l-a dăruit Caterina, ca să mă întâlnesc cu Thomas Wolsey și cu fratele meu Harry. Sunt amândoi în odăile reginei și ale lui Harry, cu doar alți șase oameni din suită și trei-patru servitori. Bag de seamă, dintr-o privire rapidă, că nimeni nu stă mai aproape

de rege decât noul său prieten, Wolsey, fiul unui măcelar din Ipswich. Cu siguranță, acest om de rând cu vorbă mieroasă trebuie să se ciupească în fiecare dimineață ca să fie sigur că nu visează. Este extraordinar ca un bărbat cu origini atât de modeste să se bucure de influență pe lângă rege. De bună seamă, nimeni nu s-a mai ridicat atât de sus pornind de atât de jos. Însă asta e Anglia pe care o făuresc Harry și Caterina: una în care priceperea contează mai mult decât originea și ceea ce faci contează mai mult decât cine ești. Pentru cineva ca mine, a cărui identitate este oferită de origine, aceasta este o perspectivă neliniștitoare. Pare greșită. Nici un rege din partea familiei mamei mele nu l-ar fi făcut vreodată Lord Cancelar pe băiatul unui măcelar și sunt sigură - de parcă ea mi-ar vorbi de dincolo de mormânt - că bunica n-ar fi îngăduit niciodată așa ceva.

Mă asigur că toate acestea gânduri nu se citesc pe chipul meu când îmi salut fratele cu o reverență călduroasă și îi ofer mâna sfetnicului său, de parcă aș fi încântată să-l văd aici.

— Cum a fost? întreabă Harry aspru.

În chip vădit, Thomas Wolsey știe deja despre ce vorba și urmează să ia parte la această discuție.

— Îmi vor da înapoi bijuteriile, îi zic cu mândră și calmă. Au recunoscut că au greșit punând stăpânire pe ele. Le au la loc sigur, toate în bună rânduială, și mi le vor trimite pe toate. Și rochiile, de asemenea.

— Sunteți un diplomat abil, Alteță, îmi zice Wolsey zâmbind.

Chiar cred că sunt. Îmi plec capul.

— Sunt de acord că ar trebui să mi se plătească arendele. Cred că mi se datorează o avere, poate chiar 14 mii de lire.

Harry fluieră încet.

— Ei zic că ți le vor plăti?

— Au promis.

— Și ce zic despre ducele de Albany? întreabă Wolsey. Acum că am rezolvat problema rochiilor?

Îmi plec capul, în vreme ce fiul măcelarului îndrăznește să facă remarci cu privire la discuția cu ambasadorii mei.

— Insistă ca el să rămână regent; însă le-am spus răspicat că asta înseamnă să dăm Scoția pe mâna francezilor.

Harry încuviințează din cap.

— Am avut grijă să știe că nu vei îngădui asta.

— Bine ai făcut, zice el. Nu voi îngădui.

— Și urmează să ne întâlnim iar, când îmi vor aduce bijuteriile.

— Voi vorbi cu ei între timp, spune Wolsey. Însă mă îndoiesc că voi abține mai mult decât a făcut deja Alteța Sa. Ce regină regentă sunteți: două dintre țelurile domniei voastre atinse într-o singură întâlnire!

— Trebuie să-mi fie înapoiat copilul.

— Fiul domniei voastre este în siguranță, zice blând Wolsey. Dar sunt vești proaste din Scoția despre Alexander Hume și fratele său William.

Aștept. Alexander Hume este un cameleon politic de o mândrie ridicolă. A schimbat taberele, s-a întors împotriva lui Albany și a trecut de partea mea deoarece s-a temut că Albany a făcut o glumă pe seama staturii sale mici. Are toată mândria înflăcărată a unui bărbat scund. Însă o dată ce s-a alăturat taberei mele, a fost un slujitor de nădejde. M-a salvat de la Linlithgow și a făcut tot drumul călare cu noi din Scoția. I-a ținut tovărășie lui Archibald, și noi n-am fi fost atât de cutezători fără curajul lui. Însă știu că e îngrozitor de nestatornic.

— A schimbat taberele? întreb bănuitoare.

— N-o să le mai schimbe, zice Wolsey făcând o glumă vulgară. I s-a predat lui Albany pentru o grațiere, dar pe urmă și-a încălcat eliberarea pe cuvânt de onoare și a fost executat pentru trădare. E mort, Alteță.

Icnesc ușor și mă clatin.

— Dumnezeule mare! A fost executat după o grațiere? Nimeni n-o să mai aibă vreodată încredere în Albany!

— Ba nu. Wolsey are impertinența de a mă corecta. Nimeni n-o să mai aibă vreodată încredere într-un Hume. El e cel care și-a călcat cuvântul. A primit o grațiere, a jurat credință, apoi s-a răzvrătit din nou. Merita să moară. Nimeni nu putea pleda în apărarea lui.

Aș contrazice asta. Nu cred că vreo promisiune făcută lui Albany trebuie să fie onorată. Însă n-am de gând să fiu în dezacord

cu sfetnicul apropiat al fratelui meu, care, după părerea mea, nici măcar n-ar trebui să vorbească decât dacă e invitat s-o facă.

Wolsey dă din cap spre Harry, ca pentru a-i face semn să spună ceva.

— Asta înseamnă că regina regentă a pierdut sprijinul unei familii puternice, zice el, de parcă ar gândi cu glas tare. De-am putea să-i facem rost de un alt aliat. Un aliat de seamă, care să-i înspăimânte pe francezi. Poate împăratul?

Harry îmi ia o mână și o pune sub brațul lui. Mă conduce departe de toți ceilalți - de Thomas Wolsey, de curteni, de servitori. E o galerie lungă care duce de la odăile reginei la scările private și mergem, unul lângă altul, potrivindu-ne pașii.

— Împăratul ar fi bucuros să-ți ofere căsătoria, zice Harry fără înconjur. Iar cu el ca soț și cu mine ca frate, ai fi cea mai puternică femeie din Europa.

La acest gând, simt o mică licărire de dorință.

— Sunt deja căsătorită, îi spun.

— Wolsey crede că ar putea fi anulată, zice Harry. Căsătoria a avut loc când Scoția se afla sub anatema excomunicării; nu este valabilă.

— Dar este valabilă în ochii lui Dumnezeu, rostesc încet. Eu știu asta, și Dumnezeu mi-e martor. Și ar face din fetița mea Margaret un copil nelegitim. N-o să fac asta, așa cum nici tu n-ai face din micuța Mary un copil nelegitim. N-ai putea să faci asta, o știu. Nici eu nu pot.

Harry se strâmbă.

— Ți-ar conferi o putere foarte mare, îmi reamintește el. Soțul pe care-l aperi nu este alături de tine, iar cel mai important aliat al său a fost executat.

— Nu pot s-o fac. O căsătorie e o căsătorie. Știi că nu poate fi anulată. Tu, care te-ai căsătorit din dragoste, așa cum am făcut eu, știi ce lucru sacru e ăsta.

— Asta dacă Dumnezeu nu-Și arată voia opunându-Se, zice Harry. A făcut așa cu sora noastră, când soțul ei a murit în câteva săptămâni.

Nu spun cu glas tare că Mary a fost norocoasă că a scăpat atât de repede din acea căsătorie, dar gândul meu ăsta e.

— Dacă El Își va arăta voia, încuviințez eu. Însă Dumnezeu a binecuvântat căsnicia mea cu Archibald și pe a ta cu Caterina. Ne-a dăruit sănătate și urmași. Sunt măritată pe viață. La fel ca tine. E până când moartea ne va despărți.

— Și eu la fel, zice Harry, cedând în fața determinării mele.

El e copilul crescut de bunica mea. Întotdeauna va asculta de sfatul unei femei cucernice. În ochii lui o femeie care e atât de hotărâtă este o femeie care are dreptate. Este urmarea faptului că a avut o bunică stăpână pe sine. Dacă se va lepăda vreodată de această convingere, va fi liber să gândească orice.

— Dar o să te mai gândești, Margaret? Căci soțul tău te-a abandonat și cine știe ce-i cu el... Ar putea fi mort. Poate Dumnezeu a hotărât ca mariajul tău să se-ncheie.

— Nu m-a abandonat. Știu exact unde este acum. Și m-am măritat cu el la bine și la rău, nu pot să-l părăsesc pentru că acum e un proscris, luptând pentru ce e al lui, luptând pentru mine.

— Dacă încă este un proscris, dacă nu s-a predat cu Hume și n-a făcut pace cu Albany, abandonând cauza ta, sugerează Harry.

— N-ar face niciodată așa ceva, spun eu răspicat. Și știu unde trebuie să se îndrepte onoarea și dragostea mea.

Când vorbesc cu Harry, e întotdeauna ceva care mă face să vorbesc ca într-o piesă de bal mascat. El are mereu ceva teatral. Nu vorbește niciodată fără să ia seama la efectul pe care-l poate avea. Nu pășește niciodată fără să ia seama la înfățișarea sa. Morga sa înnăscută este teatru.

Mă sărută acum pe ambii obraji, zicând cu tandrețe:

— Dumnezeu să te binecuvânteze pentru onoarea ta. Îmi doresc ca amândouă surorile mele să fi fost atât de grijulii cu numele lor.

Ei, iată o mustrare pentru tine, micuță Mary, îmi zic în sinea mea, întâmpinând lauda lui cu un zâmbet.

[65] Palatul Scoției, Londra, Anglia, toamna anului 1516

Însă nu scap din vedere aluziile lui Harry. Îi scriu lordului Dacre și-i cer vești despre Archibald și despre toți cei care mă sprijină în Scoția. Îi spun că știu totul despre Hume; nu e nevoie să-mi ascundă nimic. Știu tot ce-a fost mai rău. Dar chiar și prevenindu-l, el nu-mi răspunde și iau asta drept semn că fie nu știe nimic, fie nu vrea să-mi spună. Mă întâlnesc din nou cu ambasadorii scoțieni, dar nu pot să-mi dau seama din politețea lor calmă dacă soțul meu e încă de partea mea sau a schimbat tabăra și a trecut de partea lor. În cele din urmă sunt nevoită să-l rog pe Thomas Wolsey să vină la mine.

I-o arăt pe fina lui, pe micuța mea scumpă, Meg, și ea îi zâmbește, exact așa cum ar trebui. Îl servesc cu prăjiturile care îi plac și cu un pahar de vin dulce. Apoi, după ce l-am măgulit și îndestulat, îi cer un împrumut. Scoțienii mi-au trimis bijuteriile și rochiile de la palatele mele, dau nu și banii din arende. Thomas Wolsey e binevoitor – de ce n-ar fi? Ca Lord Cancelar, deține controlul vistieriei regale și a strâns grămezi de bani pentru sine. Degețelele lui grase sunt încărcate cu nestemate. Îmi împrumută bani pe care îi promit că-i voi înapoia când mi se vor plăti arendele. Dacre le va strânge la graniță și îi va trimite lui Wolsey partea sa.

Mă felicită pentru înțelegerea pe care am făcut-o cu scoțienii.

— Puteți merge acasă în siguranță, puteți să domniți în poziția de coregentă, zice el. Ei făgăduiesc să vă plătească moștenirea cuvenită ca văduvă și să se sfătuiască cu Domnia Voastră. Ați obținut o victorie, Alteță. Sunt impresionat.

Zâmbesc.

— Vă mulțumesc. Mă bucur că am reușit să obțin atât de mult. Dar chiar voiam să vă întreb de contele de Angus, îi zic.

Ezit să-i rostesc numele. Nu vreau nici să spun „soțul meu“ în fața acestui funcționar rotofei ai cărui ochi sunt atât de ageri,

a cărui isteţime e atât de ascuţită, dar care nu ştie nimic despre traiul greu, despre riscurile şi soarta de a te afla la graniţă.

Nu zice nimic, doar se înclină.

— Voiam să vă întreb dacă ştiţi unde este. Sunt îngrijorată... după ceea ce mi-aţi spus despre Alexander Hume. Călătoreau împreună, cei din familia Hume şi soţul meu.

Ştie ceva. Jur că ştie de săptămâni în şir.

— De fapt, da, cred că soţul Domniei Voastre, contele, s-a predat în acelaşi timp cu Alexander şi William Hume, zice el calm. Credem că s-au predat toţi trei lui Albany, regentul, şi au acceptat graţierea. Soţul Domniei Voastre a renunţat.

Pentru o clipă, pur şi simplu nu-l mai aud.

— A renunţat? S-a predat?

— Tocmai ce-am aflat. E o lovitură, zice Wolsey, încetişor ca un preot la spovedanie.

E o minciună. Trebuie să fie o minciună.

— Nu se poate să fi făcut asta, zic eu aprins. Nu mi-a scris. N-ar fi făcut un asemenea lucru fără să-mi spună. N-ar renunţa atât de uşor.

— Cred că şi-a primit înapoi pământurile, zice Wolsey blând. A dat la schimb cauza Domniei Voastre pentru cauza lui. Are din nou în stăpânire Castelul Tantallon. Ştiu că era important pentru el şi pentru... clanul lui, parcă aşa îşi spun ei? – ca el să îşi recupereze ce e al său. Şi averea, desigur.

— Cum rămâne cu a mea? întreb, furioasă dintr-odată pe acest om cu piele fină care îmi dă o veste atât de cumplită pe o ton blând şi încrezător. E soţul meu! Ar trebui să lupte pentru mine! N-a venit cu mine în Anglia ca să poată continua lupta. Ar trebui să lupte pentru mine în acest moment!

Wolsey îşi desface degetele, pline cu inele cu diamante.

— Poate că n-a venit în Anglia ca să-şi poată recăpăta castelele şi pământurile. Şi a reuşit. Pentru el, este o victorie.

Sunt atât de furioasă, că abia dacă pot să vorbesc.

— Pentru mine nu e nici o victorie, zic, cu glasul sugrumat.

Faţa lui rotundă e blândă.

— Nu, nu e, zice el. Aţi fost dată la o parte din nou.

Îmi vine să plâng când îmi dau seama că a găsit cel mai bun nume pentru durerea mea. Asta e ceea ce mi se întâmplă mereu,

iar şi iar. Am fost lăsată din nou în urmă. Nevoile mele au fost neglijate; de unde trebuia să mi se arate toată grija, sunt dată la o parte. Propriul meu soţ se aliază cu duşmanul meu în loc să lupte pentru cauza mea. M-a trădat.

— Nu îmi vine să cred, murmur eu. Mă întorc în aşa fel încât Wolsey să nu-mi poată vedea faţa, schimonosită de mânie. În inima mea se dă o luptă între furie şi disperare. Nu îmi vine să cred că Archibald s-ar preda fără să-mi spună. Nu îmi vine să cred că ar merge la Edinburgh şi nu la Londra. Nu îmi vine să cred că ar prefera să-şi recupereze el pământurile şi pe mine să mă lase fără nimic.

— Soţia împăratului ar fi cea mai de seamă femeie din Europa, zice Wolsey insinuant. Aţi fi prima. Aţi putea să porunciţi tuturor în Scoţia.

Nici măcar în clipele astea de suferinţă nu-mi uit jurămintele de căsătorie.

— Poate că Archibald şi-a neglijat îndatoririle faţă de mine, dar eu nu mi-o neglijez pe a mea faţă de el. Am fost cununaţi în faţa lui Dumnezeu şi nimic nu poate să schimbe asta.

— Dacă sunteţi sigură..., zice Wolsey.

[66] Palatul Lambeth, Anglia, toamna anului 1516

Mă mir că nu mă prăbuşesc izbucnind în lacrimi. Îmi dau seama că vreau să stau de vorbă cu cineva care să înţeleagă ce simt – nu cu cineva al cărui sfat spus cu glas domol să mă facă să mă simt şi mai rău. Poruncesc să-mi fie adus calul şi să vină rândaşii. Mă îmbrac cu cea mai bună pelerină de călărie şi cu rochia tivită cu blană de jder şi mă pornesc spre Greenwich. O iau pe scările care duc spre locul reginei şi mai marea peste doamnele mele de onoare îl întreabă pe intendentul casei Caterinei dacă aceasta mă poate primi. Mă conduce îndată înăuntru şi le

găsesc pe doamnele ei stând în linişte în sala de audienţe, cu uşa de la cabinetul ei privat închisă.

— Puteţi să intraţi, îmi zice el încet. Alteţa Sa e la rugăciune.

Intru încetişor pe uşa deschisă de la capela care se-nvecinează cu odaia ei. Stau în uşă şi privesc în timp ce preotul face semnul crucii deasupra capului ei plecat şi apoi se închină, iar ea se ridică din genunchi de pe băncuţa luxoasă de rugăciune, îi spune câteva vorbe şi iese, cu chipul zâmbitor şi senin.

O bucurie sinceră îi luminează chipul când mă vede.

— Chiar mă rugam pentru tine şi iată-te, exclamă ea. Îşi întinde mâna spre mine. Am auzit veştile din Scoţia. Trebuie să fii bucuroasă că măcar soţul tău e în viaţă şi i s-a dat înapoi ce îi aparţine.

— Nu pot, îi spun cu o sinceritate neaşteptată. Ştiu că ar trebui să fiu. Ştiu că ar trebui să mă bucur pentru el. Şi sunt bucuroasă că n-a fost ucis. Am trăit o mare spaimă tot timpul ăsta, gândindu-mă că i s-ar putea întâmpla ceva, că va fi atacat, că se va prinde în vreo luptă... Dar nu pot să fiu fericită că s-a înţeles cu Albany şi pe mine m-a lăsat aici. Îmi stăpânesc lacrimile şi continui: Ştiu că ar trebui să mă bucur că e în siguranţă. Dar nu pot.

Mă trage lângă şemineu şi ne aşezăm amândouă pe taburete de înălţime egală.

— E greu, încuviinţează ea. Fără îndoială, te simţi părăsită.

— Da! Îi încredinţez adevărul dureros: L-am lăsat acolo pentru că voia să lupte pentru mine şi nu a vrut să vină în Anglia când situaţia noastră era atât de proastă. Mi s-a frânt inima să-l părăsesc şi el a fost atât de iubitor, a venit după mine în York şi mi-a jurat că va lupta pentru mine până la moarte, iar acum aflu că a făcut o înţelegere cu duşmanul nostru şi stă liniştit în micuţul lui castel! Caterina, el trebuie să fi fost cel care mi-a trimis rochiile!

Ea lasă privirea în jos şi strânge din buze.

— Ştiu. E greu când crezi că cineva e foarte bun, foarte grozav, şi îţi înşală aşteptările. Dar poate că aşa va fi cel mai bine. Când te vei întoarce în Scoţia, vei avea castelele lui în care să locuieşti, el va avea o avere şi te va sprijini. Va fi în consiliu şi va putea să hotărască în favoarea ta. Vei fi soţia unui mare lord scoţian, nu a unui proscris.

—Ţi-au fost înşelate vreodată aşteptările? îi zic atât de încet încât mă întreb dacă mă poate auzi.

Îşi întoarce spre mine ochii albaştri în care se citeşte sinceritatea.

— Da, răspunde ea ferm. Vei fi auzit de unele dintre necazurile mele. Cred că toată lumea ştie că Henric şi-a luat o amantă în chiar primul an de căsnicie, când am fost în perioada de izolare impusă de sarcina şi naşterea primului nostru copil. De atunci, au fost şi altele, întotdeauna diferite. Are una şi acum.

— Una dintre doamnele tale? îndrăznesc să o întreb.

Încuviinţează din cap.

— Asta face să fie încă şi mai rău, zice ea. Pare o îndoită trădare. O vedeam ca pe-o prietenă, mi-era dragă.

Sunt cu sufletul la gură să aflu cine e. Nu cred că pot să întreb. Caterina are ceva, ceva ameninţător, chiar şi când stă pe un taburet lângă foc, umăr la umăr cu sora ei.

— Dar nu e ceva serios, zic eu. E un bărbat tânăr şi e o distracţie pentru el, aşa cum fac toţi bărbaţii tineri. Harry este galant, îi place să se joace de-a dragostea cavalerească.

— Poate că nu e ceva serios pentru el, zice ea cu demnitate şi calm. Însă e serios pentru mine; şi, desigur, e ceva serios pentru ea. Nu spun nimic despre asta şi o tratez la fel de cuviincios ca până acum. Dar asta mă necăjeşte. În nopţile în care el nu vine în patul meu, mă întreb dacă e cu ea. Şi, bineînţeles – aici glasul îi tremură un pic –, mi-e frică.

— Frică? N-aş fi crezut că îi e frică vreodată. Stă atât de dreaptă, se uită pe fereastră la fluviul luminat de soare de parcă ar şti toate tainele lumii şi nu s-ar teme de nimic. Îi spun: Nu te-am crezut niciodată temătoare, te consider de neîmblânzit.

Râde când aude.

— Ai plecat din Anglia înainte să cad în dizgraţie. Dar trebuie să fi ştiut că am fost înfrântă de bunica ta. Şi-a propus să mă facă să decad într-atât de mult şi a reuşit.

— Dar ţi-ai recuperat locul. Te-ai măritat cu Harry.

Caterina dă uşor din umeri.

— Da, am crezut că l-am cucerit şi că va fi al meu pentru totdeauna. Fata – e vorba despre Bessie Blount, ştii, copila aia drăguţă, blondă, fermecătoare, cu talent la muzică...

— Oh, exclam eu, gândindu-mă la capul acela blond aplecat peste lăută şi la vocea dulce şi cristalină.

— E tânără şi, presupun, cu un pântec roditor. Dacă el ar lăsa-o grea... Caterina se întrerupe şi văd că are ochii plini de lacrimi. Clipeşte ca să le alunge de parcă nu înseamnă nimic. De-ar fi ca ea să-i dăruiască un fiu înaintea mea, atunci cred că mi s-ar frânge inima.

— Dar vei avea un fiu data viitoare! spun eu cu siguranţă prefăcută. A născut patru copii morţi şi o singură fetiţă în viaţă. Se uită la mine; nu e o femeie care să înghite nişte minciuni dătătoare de speranţă

— Dacă aşa va fi voia lui Dumnezeu! zice ea. Însă am ţinut un băiat în braţe şi i-am pus numele de Henry după tatăl său şi apoi a trebuit să-l îngrop şi să mă rog pentru sufletul lui nemuritor. Nu cred că aş suporta ca Bessie să aibă un fiu de la soţul meu.

— O, dar cu siguranţă n-o va lăsa să-i pună numele de Henric, adaug eu, de parcă ar avea vreo însemnătate.

Caterina zâmbeşte şi clatină din cap.

— Ei bine, nu s-a întâmplat încă. Poate n-o să se întâmple niciodată.

— Trebuie dată de soţie cuiva, îi zic. Cel puţin poţi să-i aranjezi nunta şi s-o trimiţi de la curte.

Caterina face un mic gest din mână, zicând:

— Nu ştiu dacă asta ar fi corect faţă de ea sau de soţul ei. E foarte tânără. N-aş vrea să-i poruncesc să se mărite cu un bărbat care s-ar putea să-i poarte pică. El ar şti că ea a fost amanta părăsită a regelui. Ar putea să fie crud cu ea.

Pur şi simplu nu pot să pricep de ce ar trebui să-i pese de fericirea lui Bessie şi cu siguranţă nedumerirea mi se citeşte pe chip, căci Caterina râde şi mă bate uşurel pe obraz.

— O, sora mea, zice ea. Am fost crescută de o femeie al cărei soţ i-a frânt inima de multe ori. Sunt întotdeauna de partea femeii. Chiar dacă femeia îmi este rivală. Iar micuţa Bessie nu e cu adevărat rivala mea. E doar o amantă şi nu e prima, şi mă îndoiesc că va fi ultima. Dar eu voi fi mereu regina. Nimeni nu-mi poate lua asta. El se va întoarce întotdeauna la mine. Sunt prima şi adevărata lui dragoste. Sunt soţia lui, singura lui soţie.

— Iar eu sunt a lui Archibald, spun, alinată de încrederea ei deplină. Şi ai dreptate că ar trebui să fiu încântată că soţul meu a obţinut o graţiere de la Albany şi că poate să locuiască din nou în castelul său. Bineînţeles că mă bucur că e în siguranţă. Am să merg acasă la el acolo şi poate că fiul meu va putea să vină la noi.

— Trebuie să-ţi fie foarte dor de el, zice ea.

— Da, încuviinţez. Dar eu mă gândesc la Archibald, iar ea se gândeşte la fiul meu James. Şi măcar el a trăit din ce şi-a procurat singur în ţinuturile de la graniţă, adaug eu. E greu să găseşti un loc sigur pentru noapte, e greu să găseşti destulă mâncare. Acolo nu sunt fete frumoase care să compună cântece.

Caterina nu zâmbeşte.

— Sper să nu se înstrăineze niciodată de tine, indiferent unde trăieşte, zice ea. Este o suferinţă cumplită când bărbatul care are în mâini iubirea şi fericirea ta uită de tine.

— Aşa ţi se pare? întreb, gândindu-mă la furia mea nestăpânită cauzată de James şi infidelităţile lui făţişe; la toţi copiii din flori care veneau alergând la el, eu ştiind că mamele lor trăiau mulţumite în apropiere şi că el se ducea să le vadă în drum spre pelerinajele lui sfinte.

— Mă face să mă simt ca şi cum n-aş fi bună de nimic, zice ea încetişor. Şi nu ştiu cum să-i aduc aminte că onoarea şi inima lui sunt ale mele, că mi le-a jurat. Nu ştiu cum să-l chem din nou să-şi facă datoria în faţa lui Dumnezeu, aşa cum eu mi-o fac pe a mea. Chiar de nu vom avea niciodată un alt copil - deşi mă rog în fiecare zi să avem un fiu -, dar chiar dacă nu vom avea niciodată un alt copil, eu sunt soţia lui, tovarăşa lui de viaţă, alături de el pe timp de pace şi pe timp de război. Sunt soţia şi regina lui. Nu poate să uite de mine.

Mă simt ruşinată că fratele meu mai mic o tratează atât de rău pe soţia lui.

— E un prost, zic aspru.

Mă opreşte cu un gest mărunt al mâinii pline de inele.

— Nu pot îngădui nimănui să-l judece. Nici măcar ţie. El e regele. I-am promis dragostea şi supunerea mea pentru totdeauna.

[67] Palatul Richmond, Anglia, vara anului 1517

Urmează să părăsesc iarăşi Anglia. A fost un an lung şi frumos, dar ştiam că mă voi întoarce în nord pe drumul cel anevoios spre Scoția. Trebuie să-mi iau din nou rămas-bun de la familia şi prietenii mei, trebuie să fac din nou acest drum și să sper că voi avea succes la capătul lui.

— Trebuie să pleci? întreabă copilăreşte Mary.

Suntem dincolo de grădina frumos aranjată, plimbându-ne pe lângă fluviu, şi ne întoarcem ca să ne aşezăm pe o băncuță sub un copac, cu soarele cald mângâindu-ne spatele, şi să privim barjele şi bărcile care aduc vizitatori şi mărfuri pentru a distra şi hrăni curtea nesătulă. Mâna lui Mary se sprijină de pântecul umflat. E din nou însărcinată.

— Nădăjduiam că vei rămâne aici.

Nu îndrăznesc să-i spun că şi eu încep să sper asta. Mi se pare foarte greu: Caterina să locuiască aici, Mary cu ea, şi eu să fiu singura soră care trebuie să plece departe, spre un viitor atât de nesigur într-o țară care a fost aşa de nemiloasă cu mine.

— Să te avem acasă a fost ca şi cum am fi fost din nou copile. De ce nu stai mai mult? De ce să nu locuieşti cu noi şi să nu te mai duci deloc înapoi?

— Trebuie să-mi fac datoria, îi zic înțepat.

— Dar de ce acum? întreabă ea apatic. La începutul verii, cea mai grozavă perioadă a anului.

— E cea mai bună perioadă a anului să fac acest drum şi am permisul de liberă trecere în Scoția. Nu pot să-mi rețin amărăciunea din glas. Fiul meu, fiul meu în vârstă de cinci ani, mi-a trimis un permis de liberă trecere.

Asta îi atrage atenția şi îşi îndreaptă trupul.

— Trebuie să ai îngăduința micuțului James ca să te duci la el?

— Bineînțeles că da. El e regele, permisul are sigiliul lui. Bineînțeles, nu el face asta, de fapt, Albany e cel care a decis că pot să merg acasă. Și el trimite condițiile: nu mai mult de 24 de însoțitori, fără rebeli alături de mine, iar apoi urmează condițiile pentru a-mi vedea fiul. Nu am voie să merg în calitate de tutore, nici ca regentă. Doar ca mama lui.

— Francezii sunt foarte puternici, zice ea. Dar sunt binevoitori dacă te supui regulilor lor. Se dau în vânt după lucrurile frumoase şi după curtoazie. Numai de-ai accepta...

— Bineînțeles că tu eşti de partea lor, de vreme ce ei îți plătesc indemnizația, îi spun tăios. Toată lumea ştie că nu ai nimic altceva din care să trăieşti în afară de banii pe care-i primeşti de la el şi care ți se cuvin ca văduvă. Însă mie nu îmi dau nimic, nu îşi onorează datoria față de mine, aşa că nu poți să te aştepți să joc cum îmi cântă ei, cum faceți tu şi Brandon.

Mary roşeşte uşor.

— Bineînțeles că am nevoie de banii ăia. Noi suntem cerşetori, nişte cerşetori de neam regal. Și în fiecare zi are loc un nou bal mascat sau un dans nou ori o ceremonie fastuoasă şi regele stăruie să o conduc. Dacă e un turnir, el insistă ca Brandon să participe. Numai caii valorează greutatea lor în aur şi o armură completă costă de zece ori mai mult decât o rochie. Îşi pune mâna pe pântec ca să-şi găsească o alinare. Oricum, poate că voi avea alt băiat şi el ne va îmbogăți. La urma urmei, va fi moştenitor la tron după fratele lui şi după fiul tău James.

— Doar dacă Caterina nu va avea nici un fiu, îi reamintesc degrabă.

— S-o ajute Dumnezeu să facă un copil. Îşi doreşte ca fiul ei să fie înlăturat de la succesiune cu desăvârşită sinceritate. Dar Maggie, chiar cred că ar trebui să încerci să te înțelegi cu Franța. Nu poți să faci un acord mai bun cu Albany? E un nobil aşa de manierat. Mi-a plăcut de el şi de soția lui. Iar acum ea e bolnavă şi sigur el va dori să meargă acasă la ea. E posibil să se întoarcă în Franța şi să lase Scoția sub conducerea ta? Ai putea să te încrezi în el, ai putea să vorbeşti cu el.

— Cu cât te plătesc pentru asta? întreb eu dintr-odată. Francezii? Și ai putea să le spui, când îi vei raporta iscoadei care te plăteşte, că aş fi fericită să cad de acord cu ei dacă îşi vor retrage

soldaţii din ţara mea şi vor avea grijă să-mi plătească arendele de la pământurile moştenite ca văduvă, exact aşa cum te plătesc pe tine? Tu ai fost cumpărată ieftin, însă eu am o ţară de care să am grijă. Preţul meu e mai mare

Văd cum i se urcă sângele în obraji de mânie.

— Nu sunt iscoadă. Primesc bani de la francezi şi la fel face jumătate din curte. Nu-i nevoie să-mi scoţi ochii Şi ştiu că ai tot împrumutat bani de la Wolsey, aşa cum facem toţi. Nu eşti mai bună decât noi şi n-ai nici un drept să mă ocărăşti.

— Ba cu siguranţă am, îi zic. Sunt sora ta mai mare - este datoria mea să-ţi spun când greşeşti. Eşti la fel de rea ca o trădătoare - în simbria francezilor. Poţi să le spui să-mi plătească arendele dacă eşti aşa de prietenă cu ei.

— Nu pot să le spun, răbufneşte ea. N-ar folosi la nimic dacă aş vorbi cu ei. Eşti aşa de proastă! Nu francezii sunt cei care îţi reţin arendele, ci chiar soţul tău. Nu poţi să dai vina pe Albany pentru asta. Soţul tău strânge arendele în numele tău şi nu ţi le trimite.

— E o minciună! O minciună deopotrivă absurdă şi veninoasă. Archibald n-ar face niciodată aşa ceva. Nu e ca soţul tău, care s-a însurat cu tine doar pentru averea şi titlul tău. Archibald e un mare lord el însuşi, are multe pământuri ale lui. Nu s-ar coborî într-atât de jos încât să mă înşele. Tu n-ai de unde să ştii. N-ai iubit niciodată pe altcineva decât pe acest vântură-lume. Un om de rând, un arivist! Bineînţeles că Brandon ţi-ar lua pământurile. Trăieşte de pe urma ta şi a fiecărei femei cu care s-a însurat până acum. Dumnezeule! Brandon îl face pe Wolsey să pară binecrescut.

Mary sare în picioare, cu ochii ei albaştri scăpărând de mânie.

— Tu crezi că soţul tău nu te înşală? Când face pace cu Albany fără tine? Când trăieşte cu o femeie pe care o numeşte soţia lui? Când le spune tuturor că tu n-o să te întorci în Scoţia şi că se bucură de asta? Îndrăzneşti să-l compari pe trădătorul tău cu Charles al meu, care nu i-a fost neloial lui Harry şi care nu mi-a fost necredincios?

Mă simt de parcă mi-ar fi tras o lovitură în pântec, nu mai am aer. Mă aplec cu răsuflarea tăiată

— Cum? Cum? Ce tot spui? Aud cuvintele răsunându-mi în urechi, dar nu le pot pricepe. Ce ai zis? O soție?

Mary regretă de îndată. Se apleacă greoi pe genunchi lângă mine și-mi cercetează chipul, când propriu-i chip e pătat încă de lacrimile de mânie.

— O, Maggie! O, Maggie! Îmi pare foarte rău! Iartă-mă! Sunt atât de rea! O, draga mea! N-ar fi trebuit s-o spun. Ne-am înțeles să nu zicem nimic – și pe urmă eu...! Pentru că l-ai vorbit de rău pe Charles! Dar n-ar fi trebuit să suflu o vorbă!

Mă bate ușurel pe rochie și îmi mângâie umărul, împingându-mi bărbia în sus ca să se poată uita la mine. Îmi țin capul în jos, cu fața ascunsă. Mă simt atât de umilită, că nu mai pot scoate o vorbă..

— Îmi pare foarte rău. N-ar fi trebuit să zic nimic. Ea m-a silit să promit că nu voi spune nimic.

— Cine? o întreb. Îmi acopăr fața cu mâinile, ca să nu-mi poată vedea ochii aprinși, obrajii palizi. Cine ți-a zis să nu spui nimic?

— Caterina, șoptește ea.

— Ea zice asta? Ea ți-a spus toate astea? Despre arendele mele? Despre faptul că Archibald trăiește cu o femeie?

Mary încuviințează din capul bălai.

— Dar am jurat să nu-ți spunem. A zis că asta ți-ar frânge inima. M-a făcut să-i promit că nu îți voi spune nimic, a zis că nu vei putea suporta să auzi că el îți este necredincios. Că trebuie să vorbești tu însăți cu el. Că asta trebuie să fie doar între voi doi.

— O, prostii! zic eu, dintr-odată complet furioasă la gândul acestei bârfe fățarnice. Continui: Caterina e așa o fată bătrână. De parcă nu toți bărbații își iau amante! De parcă Ard urma să trăiască precum un călugăr cu lunile! De parcă unei soții ar trebui să-i pese!

— Nu-ți pasă? mă întreabă sora mea cea mică, uluită.

— Câtuși de puțin! mint cu furie. Ea nu e nimic. Nu e nimic pentru el, deci nu e nimic pentru mine. Caterina face o mare tevatură din nimic pentru că e supărată că Harry și-a luat-o ca amantă pe Bessie Blount și vrea ca lumea să creadă că Ard e la

fel de rău ca el. Că asta contează, pentru Dumnezeu! Că îi pasă cuiva!

— Atunci, ştiai de soțul tău?

— Sigur că da, îi răspund. Jumătate din Scoția o cunoaşte şi îi ştie desfrânarea. Probabil că jumătate din lorzi au avut-o. De ce ar trebui să-mi pese de o târfă?

— Pentru că ea spune că e soția lui, zice ea încet.

— Aşa cum zic toate târfele.

Mary vrea să mă creadă. Întotdeauna m-a admirat. Vrea să mă creadă pe cuvânt.

— Nu s-a însurat cu tine din dragoste? Și a fost o cununie cum se cuvine? N-a fost însurat cu ea deloc?

— Ce vrei să zici cu *deloc*? Eşti aşa o toantă. Nu. Niciodată. Au fost logodiți când ea era copil. N-a existat intenția să se meargă mai departe de atât. El a părăsit-o pentru mine, din dragoste pentru mine, m-a preferat pe mine tuturor femeilor din Scoția. Și ce dacă acum se distrează în timp ce eu sunt plecată? De îndată ce mă voi întoarce în Scoția, o s-o părăsească din nou.

— Dar se zice că ea trăieşte în casa voastră ca soția lui, draga mea.

— Asta nu înseamnă nimic pentru mine.

— Dar dacă vor avea un copil?

— De ce mi-ar păsa de un alt copil din flori? întreb eu, furioasă că imit sentimentalismul Caterinei. James avea zeci şi bunica şi tata m-au trimis să mă mărit cu el, ştiind prea bine că el îi găzduia în castelul dăruit mie. Crezi că îmi pasă că Janet Stewart ar putea să facă un copil când soțul meu regele avea propriul său regiment de bastarzi? Când l-a numit pe unul dintre ei ca moştenitor al lui înainte să nasc băiatul!?

Mary se aşază pe călcâie, cu genele întunecate de lacrimi, cu fruntea boțită de o încruntare nedumerită.

— Zău? Chiar nu-ți pasă?

— Deloc, îi zic. Și când vei afla că soțul tău s-a culcat cu o târfă, nici ție n-o să-ți pese. N-ar trebui să aibă nici o însemnătate pentru tine nici c-o face, nici că n-o face.

Mary îşi pune mâna la rădăcina gâtului, în micuța adâncitură în care îi zvâcneşte pulsul.

— O, mi-ar păsa. Mi-ar păsa, şi îi pasă şi Caterinei.

— Atunci sunteți două proaste, susțin eu. Eu sunt regină, sunt regina lui. Mă admiră, mă respectă şi mă iubeşte ca supus, ca iubit şi ca bărbat, ca bărbatul meu. Pentru mine nu contează dacă îşi mănâncă din când în când cina dintr-un platou de lemn. Asta nu micşorează valoarea farfuriilor mele din aur.

Mary se uită la mine cu ochii ei albaştri, mari de mirare.

— Nu m-am gândit niciodată la asta în acest fel. Întotdeauna am crezut că un soț şi o soție ar trebui să fie totul unul pentru altul. Aşa cum e Brandon pentru mine.

— Ar trebui să te odihneşti, îi zic degrabă, băgând de seamă paloarea alb-gălbuie a pielii ei fără cusur. Nu porți un prunc în pântec, dar tot ar trebui să ai grijă. N-ar trebui să plângi, n-ar trebui să stai în genunchi. Ridică-te.

Îi întind o mână neprietenoasă şi o ridic în picioare. O iau de braț şi o conduc înapoi la răcoarea scărilor din grădină.

— Eşti sigură că o să se întoarcă la tine când vei ajunge în Scoția?

— Sunt soția lui. Unde altundeva să se ducă?

Păşim în tăcere câteva clipe.

— Oricum, cum se face că ştiați toate astea? o întreb.

Nu-mi pot ascunde mânia că ea şi Caterina au şuşotit despre mine, plângându-mi de milă. Nu pot să ştiu că au întors pe toate părțile veşti sosite din Scoția, cu ochii mari şi cu nerăbdare.

— Thomas Wolsey i-a spus Caterinei şi ea mi-a zis mie. Thomas Wolsey ştie tot ce se petrece în Scoția. Are spioni peste tot.

— Care-l spionează pe soțul meu, adaug eu.

— O, sunt sigură că nu. Nu în mod deosebit. Doar dacă el este...

Se opreşte înainte de a spune că ei îl suspectează de lipsă de loialitate față de țara mea, precum şi față de mine. Ezită, apoi mă întreabă:

— Pot să-i spun Caterinei că nu eşti îngrijorată de acest zvon? Va fi foarte uşurată.

— Păi ce, trebuie să-i spui ei tot? E duhovnicul tău acum?

— Nu, doar că ne spunem întotdeauna totul.

— Asta trebuie să-i încânte pe soții voştri, pufnesc eu. I-ai spus că Harry se culcă cu Bessie, domnişoara ei de onoare?

— Da, şopteşte ea, urcând foarte încet scările în urma mea. Îi spun tot ce ştiu, chiar dacă mă îndurerează să-i spun.

— Și ea îți spune despre flirturile soțului tău?

Își pune mâna pe zidul de piatră, căci n-o mai țin picioarele.

— O! Nu! El nu are nici unul.

Nu pot să pretind, nici măcar în furia mea, că are.

— Nici unul de care să ştiu, îi zic pe un ton neprietenos. Dar sigur are pe cineva cât timp eşti aşa, mare cât casa şi fără să poți să te culci cu el. Toți bărbații își iau o târfă când soțiile intră în perioada de izolare pentru sarcină.

Ochii lui Mary se umplu din nou de lacrimi.

— Nu spune asta! Sunt sigură că nu face asta. Vine în patul meu şi doarme lângă mine, îi place să mă țină în brațe. Îmi place să dorm în brațele lui. Chiar nu cred că are o amantă. Chiar cred că n-ar face asta.

— O, du-te să plângi cu Caterina, îi zic, ieşindu-mi din fire în vreme ce ajungem sus la capătul scărilor. Voi două faceți o pereche frumoasă plângând din toate cele. Dar țineți-vă limbile înveninate departe de mine şi de soțul meu.

— N-am bârfit! exclamă ea. Am păstrat totul în taină de teamă că te-ar îndurera. Am promis că n-o să zic nimic. A fost foarte greşit din partea mea să spun ceva.

— Eşti atât de proastă, zic eu, folosind insulte de pe vremea când eram copii. Mă uit la tine şi mă gândesc că bine măcar că eşti frumoasă, căci Dumnezeu ştie că eşti cea mai proastă fată pe care o cunosc. Pentru Caterina, aşa bătrână şi urâtă cum e, nu mai există nici o speranță.

Își întoarce capul de la aceste vorbe răutăcioase şi urcă grăbită scările spre odăile reginei. Eu mă îndrept spre odăile mele. M-am vindecat de dorința de a rămâne aici. Vreau să merg acasă în Scoția. Sunt sătulă de casa asta de femei. Sunt sătulă de femeile astea care-şi zic surorile mele, dar şuşotesc şi clevetesc pe la spatele meu. Regina engleză şi regina franceză – le urăsc pe amândouă.

Nu sunt singura care s-a săturat de francezi şi de felul în care aceștia îi cumpără pe favoriții de la curte. Mary și soțul ei sunt rentieri francezi şi o ştie toată lumea, şi jumătate din curtea engleză e mituită. Negustorii şi meşteşugarii francezi le-au luat pâinea de

la gură englezilor în toate meseriile şi prăvăliile din oraş. Îl avertizez pe Harry că francezii nu trebuie să invadeze ţara venind cu o flotă, căci sunt deja atât de numeroşi, încât abia dacă mai auzi vorbindu-se engleză pe străzile Londrei, atât sunt de ticsite cu *m'sieur*-i şi milorzi.

Harry râde – nimic nu-i poate afecta buna dispoziţie. Îşi petrece toată ziua la vânătoare cu şoimi, în timp ce toată treaba regelui e făcută de Thomas Wolsey, care îi duce documentele la semnat când ar trebui să asculte mesa. Harry semnează grăbit, nefiind atent nici la Dumnezeu, nici la îndatoririle sale.

La fel cred şi londonezii, că sunt prea mulţi străini care fură mijloacele de trai ale englezilor de bună credinţă. În fiecare zi se raportează cam şase incidente despre negustori străini care înşală, despre cum francezi seduc femeile, despre răpiri, despre englezi cumsecade împinşi la o parte de pe drum sau lăsaţi fără slujbe. Când francezii sunt chemaţi în judecată, îi mituiesc pe magistraţi şi scapă nepedepsiţi. Londonezii sunt din ce în ce mai înfuriaţi.

Ucenicii se bucură de libertăţile pe care le aduce Paştele, când berea curge gârlă şi toată lumea se eliberează cu mare veselie de Postul cel lung. Beau până se pun în cap şi se înarmează împotriva intruşilor francezi. O slujbă ţinută la Spitalfields, unde francezii sunt arătaţi cu degetul, îi întărâtă. Stăpânii le dau flăcăilor zi liberă de Întâi Mai[1] şi ei se înarmează cu armele pe care trebuie să le poarte pentru apărarea oraşului. Totul se transformă într-un clocot puternic pentru tinerii dornici deopotrivă să lupte şi să bea, care descoperă că în această zi le pot face pe amândouă. Se strâng grupuri tot mai mari, care cutreieră prin oraş spărgând vitrinele negustorilor străini şi strigând înjurături la uşile nobililor străini. Ambasadorul portughez se trezeşte cu gunoaiele aruncate pe ziduri şi închide bine poarta, servitorii ambasadorului spaniol ies în forţă la luptă, negustorii francezi trag obloanele şi stau pe întuneric în camerele din spate ale caselor. Dar oriunde e un nume francez deasupra unei uşi de prăvălie sau se leagănă o firmă în franceză ori există ceva care ar putea fi franţuzesc – cum ucenicii nu sunt cei mai educaţi tineri –, ei huiduie pe la ferestre, scot pietre din caldarâm, aruncă cu ţărână şi pietre şi suduie.

1. *May Day*, în original, sărbătoare în cinstea primăverii.

Nici măcar Thomas Wolsey, un om din clasa lor, nu scapă. Casa lui cea nouă şi frumoasă din Londra e împresurată de o gloată care strigă că el va trebui să le dea socoteală pentru încercarea de a da de pomană săracilor. Nu trebuie să dăm de pomană străinilor, îl avertizează ei. Nu-l înghit pe Wolsey şi nu le place viclenia lui. În afară de asta, dacă li s-ar plăti o simbrie bună, n-ar avea nevoie de pomeni. Îşi strigă pe rând cererile numeroase şi scandează să vină vremuri bune, să fie reinstaurată dreptatea. Cu toţi oamenii din slujba lui înarmaţi şi pregătiţi, Lordul Cancelar ascultă din spatele uşilor solide şi se teme că mai devreme sau mai târziu cineva o să cheme înapoi roza albă, pe Plantageneţi, pe familia învinsă a mamei mele, iar acele cuvinte nu pot fi îngăduite. Trimite după rege să dea poruncă yeomenilor, care păstrează o distanţă sigură de oraş la Palatul Richmond, să iasă din gardă.

— Sunt nevoit să-mi atac propriul popor, zice Harry cu gravitate.

E seară târziu, întunericul vineţiu al unei seri de vară. Am mâncat şi am băut până adânc în noapte. Caterina pare frântă de oboseală, dar soţul lui Mary, Charles Brandon, şi Harry sunt îmbujoraţi după efort şi după vin şi arată de parcă ar vrea să danseze până în zori. Mary, splendidă în rochia ei crem şi cu perlele pe care le poartă la gât, braţ la braţ cu cei doi bărbaţi, ridică privirea spre fratele ei, îngrijorată.

— O, dar nu poţi! zice ea.

— Nu pot să scape de sub control, spune Harry răspicat şi arătă din cap către mine. Întreab-o pe regina Scoţiei, ea ştie. Ştie că trebuie să ţii poporul la locul lui cu toată dibăcia de care eşti în stare. Însă o dată ce nu ţi-a dat ascultare, trebuie să-l zdrobeşti. Nu-i aşa? Să-l zdrobeşti.

Nu pot să neg asta, deşi atât Mary, cât şi Caterina se uită la mine ca să-l calmez pe Harry.

— Când se răscoală, trebuie să fie pus la pământ, zic eu. Uitaţi-vă la mine – credeţi că n-aş fi pe tronul meu acum, de n-ar fi poporul care în neştiinţa lui s-a întors împotriva mea?

— Dar asta a fost pentru că... începe Mary, și văd, deși nimeni altcineva nu mai vede, că soțul ei o ciupește de mână, pentru a o face să tacă. Charles Brandon este prietenul apropiat al lui Harry, tovarășul lui de turniruri și de băutură, de dans și de jocuri de cărți. Iar el și-a păstrat locul alături de rege, lună după lună, an după an, făcându-i întotdeauna pe plac prietenului și stăpânului său de neam regal. Orice zice Harry, Charles încuviințează. Parc-ar fi una din păpușile alea cu cap mișcător pe care Archibald i le-a dat lui James și care dă mereu din cap: da, da, da. Brandon nu are cum să nu fie pe placul stăpânului său regal. Articulația de la gâtul lui merge într-un singur sens: de încuviințare – „da, da, da".

— Trebuie să mă duc, insistă Harry. Se întoarce spre căpitanul gărzii din spatele lui: Trimite după ducele de Norfolk și fiul său, contele.

— *My lord*..., începe Caterina.

Harry a ascultat-o încă din primele zile ale căsniciei lor. Însă pe atunci se culca cu ea, era nebun după ea și era sigur că vor avea împreună un fiu și un moștenitor. Acum, după toți pruncii pe care i-a pierdut, el se-ndoiește că ea știe chiar atât de multe. Se îndoiește că ea rostește cuvântul lui Dumnezeu. Se îndoiește că ar putea să învețe ceva de la ea. Se plimbă țanțoș un pic și se uită în jur să vadă dacă Bessie Blount a băgat de seamă cât a fost de curajos. O întrerupe pe Caterina:

— Vom pleca diseară.

Brandon știe că nu sunt în nici o grabă și nici măcar nu se obosește să se înarmeze. Nu pleacă în seara aceea, ci abia a doua zi, dimineața târziu. Brandon poruncește să i se înșeueze calul cu cel mai frumos harnașament și călărește alături de Harry, dar merg la pas domol și, câtă vreme sunt pe drum, cei doi Howard, tatăl și fiul, conduc gărzile înarmate pe străzi și scapă de răzvrătiți. Ucenicii, unii dintre ei oameni mari, alții, doar niște copilandri, se trezesc din beție și, sfârșiți, și-ar dori acum să nu fie atât de departe de casă. Încep să se întoarcă în cartierele lor când aud răsunând copitele pe pavajul din piatră și îl văd, venind de după colț, pe ducele de Norfolk în fruntea oamenilor săi, cu viziera

coborâtă, cu o mică oştire în spatele său, oameni cu feţe năprasnice gonind după ei de parcă erau scoţienii de la Flodden.

Răzvrătiţii cad sub copitele cailor, ca nişte copii care sunt prinşi de plug. Norfolk taie şi spânzură. La primul atac sunt ucişi cu zecile. Patruzeci de flăcăi sunt spânzuraţi, târâţi şi sfârtecaţi în patru vinovaţi că nu au fugit îndeajuns de repede, iar sute – nimeni nu ştie câţi – două sute? trei sute? patru? – sunt mânaţi în toate închisorile din oraş, în aşteptarea unui proces comun şi a unei execuţii în masă la vremea când intră călare în oraş Harry cu Brandon şi încă şase lorzi.

Doamnele de la curte îi urmează pe nobili şi se stabileşte o dată, peste mai puţin de o săptămână, pentru judecarea tuturor tinerilor, indiferent de vârstă, intenţie sau faptă. În general, sunt băieţi aflaţi în primul an de pregătire, luaţi din gospodării de la ţară, ajunşi de curând în oraş. Predica le-a luat minţile şi i-a stârnit împotriva francezilor; se îmbătaseră cu berea băută de Întâi Mai şi aveau liber de la lucru într-o ucenicie lungă de patru ani. Stăpânii lor râdeau şi le-au spus să pună foc caselor duşmanilor. Nimeni nu le-a zis să stea acasă. Nimeni nu i-a prevenit – cum aveau ei să ştie? Cine ar aduce o armată împotriva copiilor din propria capitală? Aceştia sunt nişte băieţi care muncesc pentru a învăţa meseriile de berar, şelar, măcelar, fierar. Unii dintre ei au degete pătate de cerneală de la prese, alţii sunt s-au opărit când făceau lumânărie din ceară. Unii sunt bătuţi în mod repetat de stăpânii lor, şi majoritatea lor sunt flămânzi. Nu contează, nici un individ nu contează. Henric e un rege prea mare ca să-şi facă griji pentru un băieţel, să se îngrijoreze pentru vreun orfan. Vor fi judecaţi împreună într-un singur proces mare şi Thomas Wolsey, al cărui tată a fost cândva un ucenic ca aceştia, deschide procesul de la Westminster cu o cuvântare lungă în care îi învinovăţeşte că au pus în primejdie pacea şi îi avertizează că îi va pedepsi cu moartea.

Mă gândesc cu amărăciune că probabil ei deja ştiu asta, căci fiecare stă cu o funie în jurul gâtului, ţinând în mâna tremurândă capătul liber. Urmează să fie luaţi de aici şi să stea la coadă la spânzurătorile publice ridicate peste tot prin oraş la colţuri de stradă, fiecare dintre ei purtându-şi propriul ştreang, cărându-şi propria funie şi aşteptând la rând să fie spânzurat.

— Va trebui să facem ceva, îmi zice încet Caterina. Nu putem îngădui să fie uciși sute de ucenici. Ne vom spune răspicat părerea.

Mary s-a albit.

— Putem cere îndurare pentru ei? întreabă ea. Pântecul i-a crescut, i-a ieșit mult în față. Parcă n-a fost niciodată mai frumoasă. E ca un boboc mândru cu chipul din petale albe. Toate trei stăm înghesuite una-ntr-alta, ca niște îngeri care uneltind să transforme tirania în milostenia.

— Harry ne-a cerut să pledăm pentru grațiere? o întreb pe Caterina.

Gestul ei iute de negare îmi spune tot.

— Nu, nu, ar trebui să pară ideea noastră. Este sarcina reginei. El ar trebui să susțină dreptatea, noi ar trebui să-l rugăm să arate bunătate.

— Ce facem? întreabă Mary.

— Vă rog să pledați alături de mine, zice Caterina.

— Bineînțeles c-o vom face, spun eu, întrerupând încuviințarea însuflețită a lui Mary. E doar un alt dans într-un nou spectacol de bal mascat. Ar trebui să-l facem minunat. Știți când vă vine rândul?

Mary e nedumerită.

— Nu vrei să-i salvezi, Maggie? mă întreabă. Știi, cei mai tineri nu sunt decât niște copii. Gândește-te la băiețelul tău. N-ai vrea ca ei să primească o grațiere regală la solicitarea ta?

— Dă-i drumul, atunci. Să vedem cum îl implori pe minunatul tău frate. Mă întorc spre Caterina: S-o vedem pe regina Angliei implorându-l pe rege pentru binele poporului. Asta ar fi mai impresionant decât o piesă de teatru, mai impresionant decât un spectacol de bal mascat. Un turnir de lacrimi care să stârnească mila. Haideți, care dintre noi va fi mai iscusită? Care dintre noi o va face cel mai frumos?

Mary e încurcată de tonul meu înverșunat.

— Îmi pare rău de băieți, zice ea.

— Și mie, îi răspund. Îmi pare rău de toți cei care dau piept cu cei doi Howard. Nu sunt vestiți pentru cavalerism.

Privirea piezișă a Caterinei îndreptată spre mine arată că săgeata mea otrăvită a nimerit-o. Însă o ia pe Mary de mână și îi zice:

— Haideți să cerem cu toatele milă.

Băieții mai mici sunt buimăciți de spaimă; nu înțeleg nimic din ce li se spune. Grăsanul de Lord Cancelar, în roba sa de un roșu aprins, este un personaj de neînțeles pentru ei, sala mare din Palatul Westminster, împodobită cu steaguri aurii și cu stindardele lorzilor, este copleșitor de strălucitoare, prea somptuoasă ca ei să cuteze să privească în jur. Mulți dintre ei plâng fără să ascundă; câțiva își întind gâtul pentru a privi dincolo de bărbații și femeile de vază, spre locul unde stau tăcuți în picioare oamenii de rând. Unul strigă „Mamă!" și cineva îl plesnește.

— Nu vrei să-i vezi eliberați? șoptește Mary.

— Nu-mi plac mascaradele, îi răspund tăios.

— Asta e ceva real! mă repede Caterina.

— Nu, nu e.

Thomas Wolsey se dă jos de pe scaunul lui de judecată și se duce acolo unde stă Harry pe tron, sub un baldachin oficial din țesătură cu fir de aur deasupra capului, cu coroana pe părul castaniu-roșcat, având o expresie severă pe chipul lui frumos.

Wolsey cel gras și prostovan îngenunchează încet pe perna imensă pentru rugăciune care se întâmplă să se afle pusă, foarte potrivit, în fața regelui. În spatele lui Wolsey văd, așezate la fel, trei pernițe mai mici, brodate cu fir de aur. Îmi imaginez că acestea sunt pentru noi. Aștept. Caterina va ști ce trebuie făcut. Va fi plănuit asta cu soțul ei. Se prea poate să se fi sfătuit și cu un maestru de dans. Un suspin se înalță de la cei patru sute de băieți când îl văd pe Wolsey împreunându-și mâinile în semn de credință. Își dau seama acum că bărbatul acesta de seamă pledează pentru viața lor în fața mărețului rege care stă nemișcat și tăcut. Unii dintre oamenii de rând șoptesc: „Vă rugăm!" Unele mame plâng. „À Tudor!" strigă cineva, ca pentru a-i aminti lui Harry de vechi loialități.

Fața lui Harry e la fel de gravă ca a unei statui frumoase.

— Nu, zice el, clătinând din cap.

Sala e cuprinsă de un fior. Toți acești băieți trebuie să moară? Fiecare dintre ei? Chiar și cel mititel care se freacă la ochi cu încheieturile degetelor și care are fața murdară, plină de urme de lacrimi?

Caterina se întoarce spre Margaret Pole, care stă în picioare lângă ea.

— Boneta mea, îi șoptește.

Margaret Pole, verișoara mamei, care a mai văzut așa ceva, știe ce e de făcut. Mary o imită imediat pe Caterina, de parcă ar fi oglinjoara ei, dându-și jos boneta. Mă întorc spre doamnele mele:

— Dați-mi jos capișonul, le poruncesc.

Într-o clipă, suntem toate trei cu capul descoperit. Părul încărunțit al Caterinei e revărsat pe umeri; mișc din cap și părul meu, cu o nuanță mai deschis decât al lui Harry, îmi alunecă moale pe spate. Mary își duce mâinile la cap și își dă spre spate buclele de cel mai frumos blond, care i se rostogolesc până la mijloc ca o coamă de aur.

Caterina ne conduce în față, pe când Lordul Cancelar face o plecăciune și mai adâncă. Mai întâi Caterina, apoi eu și pe urmă Mary îngenunchem înaintea lui Harry și întindem mâinile ca niște cerșetoare elegant înveșmântate.

— Implor milă, zice regina.

— Implor milă, repet eu.

— Implor milă, zice Mary, cu glasul afectat de lacrimi. Dintre noi toate, probabil că ea e singura care crede șarada asta. Chiar crede că Harry s-ar putea să-i ierte pe bieții băieți la rugămintea noastră.

Aud un foșnet ca un tunet înăbușit când toți ucenicii se lasă în genunchi și, în spatele lor, oamenii de rând fac la fel. Harry se uită roată prin sala cea mare de la Westminster la toate capetele plecate, ascultă murmurul de rugăminți, apoi se ridică în picioare și își întinde brațele precum Iisus binecuvântând lumea și zice:

— Milă.

Toată lumea plânge, chiar și eu plâng. Ucenicii își trag de la gât ștreangurile și gărzile se dau la o parte și îi lasă să alerge prin mulțime către părinții lor. Oamenii invocă binecuvântări asupra regelui, iar punguțele cu aur care ar fi îmbunat călăul pentru a pune repede capăt chinului vreunui tânăr, trăgându-l de picioare și lovind frenetic pentru a-i frânge gâtul înainte de a fi sfâșiat în bucăți, sunt puse la picioarele lui Harry și adunate de pajii săi. Ducele de Norfolk, călăul lui Harry, zâmbește încântat, parcă, de iertarea oferită. Toată lumea se înclină spre tron, dându-și jos căciulile și zicând:

— Dumnezeu să-l binecuvânteze pe regele Harry! Dumnezeu s-o binecuvânteze pe regina Caterina!

Londra n-a iubit niciodată mai mult un rege, nici măcar pe vreunul dintre regii Plantageneţi. Harry i-a cruţat pe băieţi. Ei vor trăi datorită acestui rege măreţ. El este un Irod de-a-ndoaselea, a dăruit viaţă unei generaţii. Lumea începe să strige şi unii cântă neînfricatul *Te Deum*. Caterina e roşie în obraji, mândră de succesul gestului ei. Margaret Pole, în spatele ei, îi ţine bine în mâini acoperitoarea pentru cap placată cu aur – ea, una, nu are încredere într-o gloată. Harry, cu un gest nobil, întinde mâna spre Caterina şi ea merge să stea în picioare lângă el, zâmbind cald la uralele de credinţă. Nechemată, Mary se duce de cealaltă parte a lui, sigură că e binevenită, şi cei trei, radiind, zâmbesc mulţimii ca un trio de îngeri, mai frumoşi, mai puternici şi mai bogaţi decât ar putea măcar să viseze oricare dintre oamenii aceştia. Harry îmi zâmbeşte, delectându-se cu admiraţia mea pentru imaginea pe care o creează toţi trei.

— Aşa conduc eu Anglia, zice el. Asta înseamnă să fii rege.

Zâmbesc şi încuviinţez din cap, dar, în sinea mea, zic: nu, nu asta.

O pornesc spre Scoţia având strălucitoare în minte imaginea celor trei – regele Angliei şi cele două surori ale mele –, singurul lucru luminos în intensul meu întuneric lăuntric. Mă simt alungată din Edenul care este Anglia Tudorilor, de la curtea bogăţiei şi strălucirii, unde fratele meu joacă rolul de rege, cu soţia lui, care nu-i poate dărui un fiu, drept aşa-zisă regină. Sora mea, fără avere şi având de soţ un nimeni, conduce toate dansurile, fiind cea mai frumoasă fată de la curte. Mă gândesc: toate astea sunt nişte închipuiri, totul e doar un portret, nu e nimic real, totul e o mascaradă şi nu o bătălie. Sunt mândri de ei înşişi, de imaginea pe care o creează în faţa unor oameni atât de săraci încât nu deosebesc aparenţa de viaţa reală. Surorile mele îşi etalează frumuseţea şi binecuvântările şi se conving pe ele însele că sunt binecuvântate şi merituoase.

Însă pentru mine nu este aşa. Tot ce am trebuie să fie câştigat. Oamenii din regatul meu nu vor îngenunchea în faţa mea cu ştreangul de gât, soţul meu nu mă va îmbrăţişa cu mândrie de faţă cu toată lumea. Surorile mele nu sunt alături de mine. Trebuie să plec departe pe lungul drum spre nord. Nu Mary trebuie să urce în şa în fiecare dimineaţă şi să-şi adune puterile de a călări prin burniţă sau vânt rece. Nu Caterina trebuie să aştepte răbdătoare în spinarea unui cal obosit în timp ce gazda mea pentru o noapte recită o lungă litanie de saluturi. Nu Harry trebuie să comploteze neîncetat pentru câştigarea regatului şi să lupte pentru puterea ce mi se cuvine de drept. Fetiţa mea călătoreşte în braţele doicii; nu doarme într-un leagăn din aur ca verişorii ei. În timp ce eu înaintez greoi spre nord, fratele meu şi cele două surori ale mele merg în pelerinaj la Walsingham, făcând o scurtă călătorie călare pe vreme bună, chemând binecuvântarea Sfintei Fecioare asupra pântecului gol al Caterinei; nebăgând de seamă semnul rău al lipsei de rodnicie. Eu merg întruna, întrebându-mă ce face Ard. Sunt singură, călătorind în fiecare zi, stoarsă de puteri în fiecare seară ca un câine bătut.

[68] Castelul Berwick, Anglia, vara anului 1517

Gărzile mele şi, după ei, lorzii şi doamnele din mica mea suită călătoresc spre orăşelul Berwick şi bagă de seamă piatra frumoasă, sclipitoare, râul din faţa castelului şi marea de dincolo de el. Îmi aduc aminte că am venit aici şi am apucat strâns mâna lui Ard când căpitanul castelului n-a vrut să ne primească. Acum, zâmbesc aspru în vreme ce tunul bubuie un salut, podul mobil se lasă cu zgomot, poarta-ghilotină se ridică zornăind şi căpitanul castelului iese grăbit, cu ofiţerii după el, cu doamna sa în urma lor. Îşi ţine boneta sub braţ, pe chipul lui se-arată un zâmbet servil Nu descalec. Îl las să vină la scăriţa şeii mele şi să-şi încline capul

până la genunchi. Îl las să-şi citească cuvântarea de întâmpinare. Nu învinuiesc oraşul Berwick că m-a alungat în beznă, trimiţându-mă să găsesc refugiu la Mânăstirea Coldstream, dar nici nu uit acest lucru. Apoi, de sub umbra gheretei de la poartă, zăresc înaintând o siluetă înaltă şi zveltă. Clipesc. Nu sunt sigură de ce văd. Mă frec la ochi cu dosul palmelor. Soţul meu a venit să mă întâmpine.

— Iubita mea, e tot ce zice. Uit într-o clipă de tot ce am auzit împotriva lui, de tot ce m-am temut. Vine iute spre calul meu şi se întinde după mine. Îi sar în braţe şi mă îmbrăţişează strâns. Cu capul pe umărul lui, cu gura lui pe gâtul meu, îi simt trupul vioi pe care-l ştiu, tăria suplă, şi bag de seamă, cu un uşor fior plăcut, o oarecare distanţă. N-am mai fost împreună de peste un an. Mă las spre spate în braţele lui ca să-i privesc chipul. Pielea îi e la fel de întunecată ca a unui ţigan de la lunile de trai aspru la graniţă. Profilul lui are o duritate care îmi aminteşte de cei doi bătrâni lorzi, cei doi bărbaţi extraordinari, bunicii lui. M-am măritat cu un băietan, dar acesta care a venit acum să mă întâmpine e un bărbat. Imediat, Harry mi se pare moale şi leneş, curtea sa, bogată şi excesiv de împopoţonată. Sora mea e o păpuşă delicată măritată cu un împătimit de turniruri, un fals războinic. Un bărbat ca soţul meu are nevoie de o femeie ca mine, cu un curaj care să-l egaleze pe al lui, cu o ambiţie comparabilă cu a sa.

— Ştiu că eşti bine. N-am auzit decât laude despre tine în călătoria ta, zice el cu gura lipită de părul meu. Şi fiica mea?

Mă întorc şi îi fac semn doicii. Margaret, cu părul şaten-roşcat al Tudorilor, îi zâmbeşte şi îi face cu mâna acestui străin aşa cum a fost învăţată.

— O prinţesă! exclamă tatăl ei, cu tandreţe sinceră în glas. Fetiţa mea!

Îşi strânge braţul în jurul mijlocului meu, zicând:

— Intră. S-a pregătit un ospăţ pentru tine şi s-a pus la cale o sărbătoare. Scoţia îşi vrea regina înapoi. Abia aştept să te trec hotarul.

Căpitanul castelului se înclină din nou, doamna lui face o reverenţă, servitorii îşi dau jos căciulile şi cad în genunchi când Archibald trece pe lângă ei ţinându-mă de mână. Îl văd aruncând o privire sutelor de oameni care fac plecăciuni în timp ce trecem

şi îi zăresc arcuirea mândră din zâmbet şi ştiu că întotdeauna mă va iubi mai mult decât pe oricare femeie din Scoţia atâta vreme cât orice om cade în genunchi la vederea mea. Archibald s-a născut să se însoare cu o regină. Eu sunt aceea.

Se opreşte în faţa unui bărbat nespus de chipeş, îmbrăcat tot în alb.

— Ţi-l aminteşti pe *Sieur* de la Bastie? zice Archibald fără prea multă căldură în voce. Slujeşte ca regent cât ducele de Albany se află în Franţa. Glasul lui arată clar că ducele de Albany nu contează pentru noi, în Franţa sau în Scoţia, şi că ar fi înţelept din parte-mi să nu-l admir pe nobilul impresionant care se apleacă deasupra mâinii mele şi o sărută.

— Bineînţeles că mi-l amintesc pe cavaler. Suntem prieteni vechi.

— Bine aţi venit acasă, Alteţă, zice el. Îşi îndreaptă trupul şi scutură din cap, astfel încât coama lui de păr castaniu să-i lase faţa liberă. Îmi zâmbeşte. Sunt sigur că putem lucra împreună.

[69] Castelul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoţia, vara anului 1517

Am toate motivele să fiu încrezătoare în această vară când mă întorc în ţara mea şi la puterea mea. Ard a făcut o treabă minunată în lipsa mea. Nu numai că a negociat o graţiere cu ducele de Albany, dar şi-a recuperat pământurile şi averea şi face din nou parte din consiliu, unde poate să-i aleagă pe tutorii fiului meu. A pregătit consiliul pentru întoarcerea mea şi l-a încurajat pe Albany să meargă acasă în Franţa la soţia lui bolnavă.

— Am făcut tot ce mi-a stat în putinţă pentru a-i face să înţeleagă că viitorul ţării noastre înseamnă să te avem pe tine ca regentă şi să încheiem o alianţă cu Anglia, îmi zice încet la ureche în vreme ce mă coboară din şa în curtea din faţa palatului. Cred că putem cuceri Scoţia împreună, dragostea mea.

Ca întotdeauna, când mă coboară de pe cal şi mă ţine în braţe îi simt pe gât răsuflarea caldă.

— Trebuie să-mi văd fiul de îndată, spun şovăielnic.

Adevărul e că nu pot nici măcar să-mi amintesc că sunt mamă, că sunt prinţesă. Am uitat că sunt o regină văduvă care năzuieşte să conducă ţara. Aş merge într-o clipită în dormitorul meu, ca o fată nerăbdătoare, şi m-aş culca cu el. Îmi zâmbeşte ca şi cum ar şti şi el ce-mi doresc.

— Du-te, îmi zice. Şi când te vei întoarce, vom cina şi vom merge la culcare. Am aşteptat un an în lipsa ta. Pot să mai aştept o oră sau două.

— Ard..., şoptesc eu.

— Ştiu, zice el. Grăbeşte-te cât poţi de mult. Te doresc. Te doresc cu ardoare. Scot un icnet înăbuşit şi merg înapoi la căruţe ca să mă asigur ca darurile pe care le-am adus pentru băiatul meu au să fie despachetate de îndată şi să-i spun intendentului că voi lua un cal odihnit ca să urc pe Via Regis, până la castel. Calul trebuie să aibă şaua mea englezească, cu damasc alb şi ţesătură din fir de aur, pe care a comandat-o Henric pentru călătoria mea; lumea mă va privi în vreme ce urc dealul abrupt pietruit, şi vreau să ştie că m-am întors la puterea mea, înconjurată de bogăţie şi lucruri frumoase. Regentul Antoine, *Sieur* de la Bastie, e la fel de chipeş şi de zâmbitor, de parcă anii grei nu l-au atins, e acelaşi tânăr care a participat la turnirul organizat în cinstea nunţii mele. Îmi zice că va veni cu mine, ivindu-se în curtea grajdurilor, în obişnuitul său alb orbitor, şi îi spun că se asortează cu livreaua mea.

— Sunteţi întocmai cum vă arată renumele, un bărbat foarte chipeş, îi zic râzând. Mă veţi întrece în strălucire.

— Eu sunt luna, Domnia Ta sunteţi soarele, spune el cu fermecătorul său accent franţuzesc. Şi aş fi onorat să călărim alături până la castelul Domniei Tale ca să vă vizitaţi băiatul. Am avut plăcerea de a mă întâlni adesea cu el şi i-am povestit despre turniruri şi i-am spus ce cavaler a fost tatăl lui. I-am promis că i-o voi aduce pe mama lui de îndată ce va sosi. Dar dacă vă împotriviţi, trebuie doar să spuneţi şi voi rămâne aici ca să mergeţi singură. Cum doriţi, Alteţă.

— O, puteţi veni, îi zic de parcă n-ar avea nici o însemnătate pentru mine; sunt, totuşi, flatată că vrea să să mă însoţească. E un

bărbat frumos; orice femeie ar fi bucuroasă să-l aibă lângă ea. De vreme ce e regent în absența lui Albany, trebuie să mi-l apropii. Cine știe, tot nu am destui oameni apropiați în consiliu.

Caii alunecă un pic pe pietre și se apleacă în față ca să urce dealul. Întocmai cum mă așteptam, lumea îmi trimite binecuvântări de la ferestre și iese în ușile întunecate că să-mi facă cu mâna și să-mi zâmbească. Femeile din piață stau cu coșurile sprijinite pe șolduri și își strigă tare urările de bine în *erse* și în graiul de la graniță. Eu înțeleg ce spun ei, dar Antoine de la Bastie râde de această limbă de neînțeles și își scoate pălăria cu pene albe și se înclină într-o parte și în cealaltă.

— Sper că îmi urează de bine, îmi zice el. La cât pricep eu, ar putea să mă blesteme.

— În orice caz, se bucură să mă vadă, îi spun. Și nici o femeie până în 90 de ani n-a spus vreo vorbă rea la adresa Domnia Voastră. Vă zic M'sieur de Beauty[1].

— Asta pentru că nu-mi pot pronunța numele, râde el. Există o singură frumusețe aici.

Zâmbesc.

— Vă admiră, dar nu cred că vă privesc cu ochi buni regența, îi spun.

— Nimănui nu-i place să plătească dări, nimănui nu-i place să respecte legi. Dacă lorzii scoțieni n-ar avea un regent care să îi stăpânească, pur și simplu s-ar omorî unii pe alții.

— Însă eu ar trebui să fiu regentă. Soțul meu, care vă e prieten, mi-a lăsat mie această autoritate la moartea sa.

— O, da, zice el cu un accent foarte puternic. Dar nu avea cum să știe că vă veți mărita cu primul tinerel chipeș pe care veți pune ochii! Cine ar fi bănuit așa ceva?

— Archibald este contele de Angus și un lord de vază printre lorzi, zic mânioasă. Nu un simplu tinerel. Și ar trebui să țineți minte că vorbiți cu o prințesă a Angliei și regina văduvă a Scoției.

Își lasă un pic capul spre mine, ca pentru a-mi șopti.

---

1. Joc de cuvinte în original, plecând de la pronunția oarecum asemănătoare a numelui propriu francez *Bastie* și a cuvântului englezesc *Beauty* (frumusețe).

— Nu uit cine sunteţi, zice el. Am fost la nunta Domniei Voastre. Nu l-aş uita niciodată pe primul Vostru soţ, care a fost un mare rege. Dar vă spun, fără teamă sau părtinire, că al doilea soţ nu-i ajunge nici la degetul mic.

— Cum îndrăzniţi? îl întreb.

El dă din umeri. Cineva ne aclamă şi el îşi îndreaptă zâmbetul strălucitor spre o fereastră de la etaj şi cineva aruncă o floare.

— Alteţă, aţi fost plecată mult timp. Tânărul şi chipeşul dumneavoastră tăietor de carne se slujeşte acum pe sine însuşi.

— Ce vreţi să spuneţi?

— O, cine sunt eu să vorbesc despre un soţ care calcă pe de lături? Trebuie să-l întrebaţi chiar Domnia Voastră dacă îi stăpâneşte pe lorzi. Întrebaţi-l unde vă sunt arendele. Şi întrebaţi-l unde a locuit cât aţi fost în exil şi dacă traiul lui a fost foarte greu. Întrebaţi-l cine primeşte acum cele mai bune bucăţele de carne.

— A fost la graniţă, zic cu hotărâtă. Ştiu toate astea. Şi viaţa lui a fost foarte grea. Era un proscris până când a reuşit să-şi negocieze propria pace cu regentul, ducele de Albany.

— Un erou, fără îndoială; ar trebui să-şi aibă propriul bard, asemenea primului dumneavoastră soţ, ca să compună poezii despre numeroasele sale victorii, zice el, apoi face semn santinelelor de pe zidul castelului Edinburgh să ridice poarta-ghilotină şi să coboare podul mobil.

Nu se întâmplă nimic. Amândoi ne oprim caii şi aşteptăm. Intendentul meu înaintează şi strigă:

— Alteţa Sa, Regina Văduvă a Scoţiei!

Stau mândră în şa, aşteptând ca podul să coboare cu zgomot şi să se ridice poarta-ghilotină, dar tot nu se întâmplă nimic. Zâmbesc, gândindu-mă că-mi voi vedea fiul pentru prima oară după doi ani, când Antoine zice:

— Există un neajuns, cred.

Pe mica intrare întărită de lângă poartă iese căpitanul castelului, îşi scoate boneta şi îmi face o plecăciune adâncă, apoi se înclină spre Antoine.

— Îmi cer iertare, zice el, părând stânjenit. Nu am voie să deschid nimănui fără o scrisoare cu îngăduinţă de intrare de la consiliu.

— Dar aceasta e Alteţa Sa, mama regelui, exclamă cavalerul. Iar eu sunt regentul.

— Ştiu asta, zice căpitanul, roşu până în vârful urechilor. Dar fără o scrisoare, n-am voie să deschid porţile. În afară de asta, în oraş e ciumă şi nu îngăduim nimănui să intre fără o scrisoare de la un medic care să spună că sunt sănătoşi.

— *Capitaine*![1] strigă Antoine. Sunt eu! O însoţesc pe regina văduvă. Ai de gând să ne închizi poarta?

— Nu puteţi intra fără scrisoare. Căpitanul este îndurerat. Îmi face o plecăciune, se înclină spre cavaler şi adaugă: Iertaţi-mă, Alteţă, nu pot să fac nimic.

— Asta e o insultă la adresa mea, strig eu. Mai că îmi dau lacrimile de furie şi dezamăgire. Voi porunci ca bărbatul ăsta să fie decapitat pentru asta.

— Nu poate să facă nimic, întăreşte Antoine. Haideţi să ne întoarcem la Holyroodhouse. Voi cere să ni se semneze o scrisoare şi să ne fie trimisă. Aşa conducem Scoţia acum. Totul e făcut de funcţionari. E singurul mod prin care putem menţine pacea. Cele mai stricte reguli şi nimic nu e îngăduit fără un permis. Dacă n-am avea reguli, am avea un război fără sfârşit. Ar fi la fel de rău ca la graniţă şi toţi am fi nimiciţi. Eu sunt de vină. Ar fi trebuit să obţin imediat un permis. Nu m-am gândit.

— Fiul meu mă aşteaptă! Regele Scoţiei! Va fi oare dezamăgit?

— I se va spune că aţi venit de îndată, i se va spune că vă veţi întoarce. Îi voi spune eu, când îl voi vedea în această seară după cină. Şi voi face rost de permis ca să puteţi veni mâine.

— Archibald nu le-ar fi îngăduit să-mi închidă uşa în nas.

Diplomat, nu zice nimic.

Archibald mă aşteaptă, sprijinit de tronul meu în sala mea de primiri. Vine spre mine când intru şi mă ia în braţe. Îmi vede faţa îmbujorată şi lacrimile din ochi şi încearcă degrabă să mă aline, îmi şopteşte la ureche vorbe de dragoste, mă ia de-o parte de lângă toţi cei care aşteaptă să mă vadă: arendaşii care

1. Căpitane (fr.).

au străbătut multe mile, petiţionarii cu procesele lor, datornicii cu rugăminţile lor, nenumăraţi oameni cu necazuri.

— Alteţa Sa o să vă vadă mâine, îi anunţă el, şi mă conduce în odăile reginei, pe lângă doamnele mele de onoare, şi apoi în odaia mea. Închide uşa după noi şi îmi dezleagă funda de la pelerină.

— Ard, eu...

— Iubita mea.

Îmi desface cu atenţie acele cu care îmi este prinsă boneta de călărie din catifea şi o pune deoparte. Îmi trage agrafele de fildeş din părul împletit şi acesta mi se revarsă pe umeri. Ca şi cum nu s-ar putea opri, îşi îngroapă faţa în el şi trage în piept parfumul meu. Ezit, tulburată de dorinţă.

— Castelul era închis...

— Ştiu.

Mâinile lui pricepute îmi desfac şireturile rochiei de la spate şi de la umeri, mă scot din corsetul rigid, dezleagă panglicile fustei şi o lasă să alunece..

— N-am putut...

— Cavalerul e un prostănac slab de înger. Te ador.

Îmi scoate mânecile brodate de pe braţe, ridică tivul furoului frumos din pânză fină şi mi-l scoate peste cap. În afară de o cămăşuţă, sunt goală în faţa lui. Îmi încrucişez braţele peste sâni şi pântec. Sunt, deodată, nespus de sfioasă. N-am mai stat goală în faţa lui la lumina zilei de la naşterea copilului nostru şi sunt conştientă de grăsimea de pe burtă, de rotunjimea sânilor.

El mă ia tandru de o mână şi mi-o pune pe ceafa lui, ca şi cum ar trebui să-l trag spre mine pentru un sărut. Îmi ia cealaltă mână şi o pune în partea din faţă a pantalonilor. Nu poartă suspensor; îl simt cu totul în căldura tare de sub mâna mea, simt toată dorinţa lui pentru mine.

— O, Ard, îi şoptesc. Tot ce s-a petrecut în dimineaţa asta – dezamăgirea că nu mi s-a dat voie să-mi văd fiul, castelul zăvorât, insinuările cavalerului – totul dispare la atingerea lui când mă lipeşte de el, ţinându-şi mâinile pe fesele mele aproape dezgolite, trăgându-mă mai aproape în vreme ce gura lui coboară peste gura mea.

După o oră, când ne urnim din patul mare, îmi aduc aminte.

— Am auzite multe despre tine, îi zic.

— Întotdeauna sunt zvonuri împotriva bărbaților de seamă, vine răspunsul lui. S-a așezat pe marginea patului meu răvășit și își trage pantalonii de călărie peste coapsele zvelte. Stau în pat, cu un cearceaf tras până la gât, și îl privesc. Chiar și acum, după o oră de amor, mă simt cuprinsă de dorință când îl privesc. El știe asta. Stă în picioare în fața mea și mă lasă să mă uit cum își leagă șireturile de la pantaloni, cum își trage o cămașă de olandă peste pieptul lat și neted, cum își leagă șnururile albe la gâtul bronzat.

Mă târăsc în pat spre el. Mă ridic în genunchi ca să-mi pun buzele la rădăcina gâtului său, unde îi simt pulsul bătând mai repede la atingerea gurii mele. Mâinile lui îmi cuprind umerii. Mă împinge înapoi spre pat. Mă supun visătoare.

— Trebuie să mergem la cină, îi amintesc eu. Toată lumea așteaptă.

— Lasă-i să aștepte, zice el, și trage cearceaful de pe mine. Încet, senzual, ia în mână o parte din părul meu și mă sărută pe gât, chiar mai jos de ureche. Îl las să depună un șir de săruturi în jos, pe sâni.

— Mi s-a spus că ai arendele mele, îi zic, distrasă de valul de plăcere care se stârnește din nou în mine.

— Îhâm, unele dintre ele. Țăranii arendași n-au bani. La graniță nu există lege. Cum poate să strângă cineva arendele?

— Dar ai o parte din ele?

El își oprește mângâierea tandră.

— Da, răspunde încet. Bineînțeles că n-am încetat niciodată să lucrez pentru tine, deși eram foarte departe. Am făcut tot ce am putut ca să strâng ce ți se cuvine.

— Îți mulțumesc.

Își freacă ușor coapsa de mine. Îl apuc de mijloc și-l trag spre mine. Pantalonii lui de călărie sunt din cea mai moale piele, atingerea lor pe pielea mea goală îmi provoacă valuri de plăcere.

— Și ai locuit în casele mele?

— Da, desigur. Cum altfel puteam să-ți păzesc pământurile și să-ți strâng arendele?

Își dezleagă șireturile de la pantaloni și sunt nerăbdătoare la atingerea lui. Trag șireturile din găuri și îl ating.

— Ți s-a spus despre Janet Stewart, ghicește el, în timp ce mâinile mele îl găsesc și oftez ușor.

— Nu am crezut nici un cuvânt, îi jur eu.

— Nu e nimic, promite el. E aproape, mă pătrunde încet; simt cum mă topesc de plăcere. Doar bârfe, zice el. Crezi în mine acum. Crezi în asta. Crezi în noi.

Cu fiecare poruncă, se împinge cu tandrețe în mine și eu murmur:

— Da. Da. Da.

[70] Castelul Craigmillar, Edinburgh, Scoția, vara anului 1517

Fiul meu, regele, este luat din orașul lovit de ciumă și dus la Castelul Craigmillar, aflat la sud de Edinburgh, la doar un ceas depărtare, unde locuiește *Sieur* de la Bastie. El zice că pot să merg să stau cât de mult doresc și că trebuie să-mi văd fiul fără opreliști. Că ar fi înțelept din partea mea să plec din Edinburgh cât durează molima. Îi zic că va veni și Archibald, și Antoine își dă frumoșii lui ochi căprui peste cap și râde de mine.

— Sunteți o femeie îndrăgostită, îmi zice el. Și nu puteți fi prevenită. Așa că veniți și aduceți-l și pe conte. Sunt întotdeauna încântat să-l văd, indiferent cu cine e însurat azi.

Nu iau nimic în seamă în afară de invitația sa și chiar în dimineața următoare eu și Ard plecăm, cu cadourile pentru James.

Craigmillar este un castel-turn în stilul francez, cu un zid frumos în jurul curții.

— Un castel de jucărie, zice batjocoritor Archibald. Pentru un așa-zis cavaler.

— Nu toate castelele pot să fie ca Tantallon, cu Marea Nordului ca şanţ de apărare, îl tachinez eu.

Intrăm călare pe sub arcada din piatră, cu gărzile în poziţie de drepţi de o parte şi de alta. Sunt frumos îmbrăcaţi. Văd porţi noi la intrare şi balamale noi şi strălucitoare. De la Bastie îşi ia foarte în serios îndatoririle de tutore al lui James.

E acolo să ne întâmpine la intrarea castelului şi vine chiar el să mă ajute să cobor din şa. Ard sare de pe cal ca un băiat ca să fie primul lângă mine; însă eu nu văd pe niciunul dintre ei – nici pe chipeşul francez, nici pe frumosul scoţian –, căci în uşă e Davy Lyndsay, pe care nu l-am mai văzut de doi ani, iar lângă el, stând singurel, e James, băieţelul meu în vârstă de cinci ani.

— O, James, îi zic. Băiatul meu, copilul meu.

În clipa în care-l văd, mă izbeşte amintirea pierderii lui Alexander şi abia îmi pot stăpâni plânsul. Nu vreau să-l tulbur cu lacrimile mele, aşa că-mi muşc buza şi mă duc spre el cu grijă, de parcă m-aş apropia de un micuţ şoim-de-iarnă, care ar putea să-şi ia zborul de lângă mine. Se uită în sus la mine, cu ochii la fel de negri şi de strălucitori ca ai unui şoim.

— Mamă? întreabă el, cu glăscioru-i cristalin de băieţel.

Îmi dau seama că nu e sigur cine sunt. I s-a spus că voi veni, dar nu-şi aminteşte de mine şi, în orice caz, îmi închipui că sunt mult schimbată faţă de femeia care l-a sărutat de rămas-bun şi i-a jurat că va veni curând după el. Pe atunci ne aflam într-o primejdie cumplită, eu eram însărcinată şi l-am părăsit, sigură că originea şi coroana lui îl vor apăra, în vreme ce numele şi purtarea lui Archibald l-ar pune în pericol. Mi-am lăsat fiul din dragoste pentru soţul meu şi nici măcar acum nu ştiu dacă am făcut bine.

Mă las în genunchi ca să fim faţă în faţă.

— Eu sunt mama ta, îi şoptesc. Te iubesc foarte mult. Mi-a fost dor de tine în fiecare zi. M-am rugat pentru tine în fiecare seară. Mi-am dorit nespus... – trebuie să-mi înăbuş din nou un lacrimile – mi-am dorit nespus să fiu lângă tine.

Are doar cinci ani, dar pare mult mai mare şi e tăcut. Nu pare să se îndoiască de mine, dar în mod limpede nu vrea declaraţii de dragoste, nici lacrimile mamei sale. Pare sfios, de parcă ar dori să nu stau în genunchi în curte în faţa lui, cu ochii plini de lacrimi şi buzele tremurânde.

— Eşti bine-venită la Craigmillar, îmi zice el, aşa cum a fost învăţat.

Davy Lyndsay îmi face o plecăciune adâncă.

— O, Davy! Ai rămas cu fiul meu!

— Nu l-aş părăsi niciodată. O, n-am nici un merit, n-aveam unde să merg altundeva, se corectează el. Cine vrea un poet în vremurile astea amărâte? Şi am fost împreună din când în când. Ne aducem aminte întotdeauna de Domnia Voastră în rugăciunile noastre şi am născocit un cântec pentru Voi, nu-i aşa, Alteţă? Vă amintiţi cântecul nostru pentru trandafirul englez?

— Aşa aţi făcut? îl întreb pe James, dar el tace, bardul este cel care răspunde.

— Da. O să vi-l cântăm în seara asta. E un cântăreţ foarte priceput, aşa cum a fost şi tatăl său înaintea lui.

James zâmbeşte când aude lauda şi se uită în sus spre tutorele lui.

— Ai zis că sunt surd ca o năpârcă.

— Şi iată-l pe tatăl tău vitreg, a venit şi el să te viziteze!

Cred că simt un pic de răceală. Davy Lyndsay îi face o plecăciune lui Archibald, James pleacă capul, însă nici unul dintre ei nu-l salută cu familiaritate sau căldură.

— Îl vei fi văzut des? îl întreb pe Ard.

— Nu foarte des, răspunde el. A semnat un mandat pentru executarea mea, dacă ţii minte.

— V-a semnat şi graţierea, intervine Davy Lyndsay.

Fiul meu, regele, îşi pleacă capul şi nu spune nimic despre asta. E un copil şi totuşi are grijă la manierele sale şi la ce zice. Mă cuprinde un val de mânie la gândul că fiul meu n-a fost niciodată lipsit de griji. Caterina de Aragon a poruncit moartea tatălui lui şi i-a distrus astfel copilăria. A fost rege înainte de a ieşi din scutece; Caterina l-a disciplinat după chipul ei. N-a putut să-şi facă un copil, mi l-a luat pe al meu.

— Ei bine, o să ne vedem des de-acum, îi spun eu. Am fost în Anglia, James, şi am câştigat un armistiţiu pentru Scoţia. Va fi pace între ţările noastre şi pace la graniţă, iar eu te voi putea vedea oricând ne vom dori amândoi. Voi locui din nou cu tine, ca mama ta. Nu-i aşa că va fi minunat?

— Da, zice băiețelul, cu accentul lui scoțian. Cum dorești, mamă. Orice îngăduie tutorii mei.

— I-au ucis voioșia, îi zic furioasă lui Ard, măsurând cu pași mari odaia noastră din turnul de la Craigmillar. Mi-au frânt inima.

— Câtuși de puțin, zice el cu blândețe. A fost crescut bine și cu grijă. Ar trebui să fii mulțumită că gândește înainte de a vorbi, că își ia seama..

— Ar trebui să alerge râzând. Ar trebui să se plimbe cu barca și să piardă vremea, ar trebui să fie afară pe calul lui, plecat la furat de mere.

— Toate deodată?

— Nu-ți dau voie să râzi pe seama mea!

— Văd că, într-adevăr, ești supărată.

— Mă alungă din țară, mă despart de fiul meu, apoi îl cresc taciturn ca un călugăr!

— Ba nu, e jucăuș și pălăvrăgește. L-am auzit chiar eu. Însă bineînțeles că e timid în preajma ta după atâta timp. A așteptat atâta să te întorci – bineînțeles că e un pic copleșit. Toți suntem. Ai venit acasă mult mai frumoasă decât își amintea vreunul dintre noi.

— Nu e asta, mă împotrivesc eu, dar mă liniștesc.

— Ba este, iubita mea, zice el, luându-mă de mână. Totul va fi bine, crede-mă. Fii atât de iubitoare față de el pe cât știu că tânjești să fii și el va redeveni băiețelul tău în câteva zile. Se va juca cu sora lui și amândoi vor fi cât de gălăgioși și de năzdrăvani ți-ai putea dori.

Mă aplec spre el.

— Ard, când l-am părăsit, avea un frățior. Avea un frățior care zâmbea și gângurea când mă vedea.

Își pune brațul în jurul taliei mele și-mi lipește capul de umărul lui.

— Știu. Dar cel puțin încă îl avem pe James. Și putem să-i facem un alt frățior.

Îmi las fața să se cuibărească la gâtul lui cald.

— Vrei încă un copil?

— Degrabă, zice el. Iar acesta se va naşte la Tantallon, cu toate fineţurile şi bogăţia pe care le poţi porunci. O să te îmbrac într-o rochie din ţesătură cu fir de aur, cu inele pe fiecare deget când vei intra în perioada de izolare pentru sarcină. Şi o să veghez să fii în siguranţă lună după lună în izolare. Voi pune să ţi se facă un pat sculptat, smălţuit cu aur, şi n-o să te ridici din el jumătate de an.

Zâmbesc.

— A fost atât de cumplit când eram însărcinată cu Margaret.

— Ştiu. Am crezut c-o să mor de grija ta. Dar de-acum totul o să fie mai bine.

— Nu e nimic de lămurit sau de iertat? întreb. Am auzit nişte bârfe...

— Cui îi pasă ce zice lumea? Dă din umeri şi apoi mă trage din nou aproape. Ar trebui să auzi ce lucruri mi s-au spus despre tine!

— O, ce ţi s-a spus despre mine?

— Că o să divorţezi de mine şi o să te măriţi cu împăratul, că fratele tău era hotărât să pună la cale această căsătorie. Că Thomas Wolsey redactase tratatul de pace, care avea să facă din sărmana mea Scoţie victima neajutorată a Angliei şi a Imperiului. Că vor spune că mariajul nostru n-a avut niciodată loc.

— Nici măcar nu m-am gândit la asta, îl mint uitându-mă în ochii lui.

— Ştiam că n-o vei face, zice el. Am avut încredere în tine, orice mi-ar fi ajuns la urechi. Ştiam că suntem căsătoriţi pe viaţă, la bine şi la rău, pentru totdeauna. Am auzit tot felul de lucruri despre tine, dar nici măcar nu le-am dat ascultare.

— Nici eu, îi spun, şi simt cum mă mi se aprinde din nou dorinţa. Îmi place să aud cum sună aceste vorbe de credinţă din gura mea. N-am ascultat niciodată nici măcar un cuvânt îndreptat împotriva ta.

În zilele următoare, încep să petrec timp cu fiul meu şi să recuperez lunile pierdute. Ştiu că acest lucru nu se poate întâmpla. Nu eu l-am învăţat să cânte la lăută sau cântecele pe care i

le-a predat Davy Lyndsay. Nu eu l-am pus pe primul lui ponei de munte și am mers agale pe lângă el, ținându-l drept în șa. Nu l-am scos afară iarna trecută ca să se joace în zăpadă, nu i-am construit un castel din gheață cu turnuleț. Îmi povestește cu amănuntul despre asta și mă gândesc, da – asta a fost când eu eram la castelul Morpeth, când nu mă puteam da jos din pat din cauza durerii de șold, când credeam că o să mor; când mi s-a dat de veste că fiul meu mai mic a murit. Cu cât devenim mai apropiați, cu atât îmi povestește mai multe despre aventurile sale pe când eu am fost plecată, cu atât îmi amintesc mai mult cum Caterina a fost cea care i-a poruncit lui Thomas Howard să nu fie luați prizonieri în Bătălia de la Flodden. Cu cât îmi povestește mai multe despre viața lui în spatele zidurilor castelului, cu atât îi detest mai mult pe ducele de Albany pentru că a luat puterea ca regent și pe Caterina pentru că nu a stăruit ca eu și băiatul meu să fim salvați împreună.

Îl prezint surioarei lui vitrege Margaret și el se strâmbă la ea ca s-o facă să râdă și o încurajează să alerge în spatele lui. Când fetița cade, el tresare la plânsul ei zgomotos și eu râd și îi spun că Margaret a moștenit temperamentul Tudorilor.

Thomas Dacre, care întotdeauna știe tot, îmi scrie că sora mea Mary a născut un copilaș frumos, Frances, și că e bine și s-a întors la curte. După câteva zile, primesc o scrisoare chiar de la Mary, în care își laudă bebelușul și zice că, de data asta, perioada ei de izolare pentru sarcină a fost ușoară. Zice că-i este dor de mine, că se roagă să-mi găsesc fericirea acasă, lângă soțul meu și că poate vom merge amândoi în Anglia din nou, atunci când va fi lipsit de primejdie pentru mine să fac asta. Zice că e încă sora mea cea mică, chiar dacă e o femeie măritată, înconjurată de copii. Mă roagă să-i scriu și să-i spun că sunt sănătoasă, în siguranță și că mi-am revăzut fiul.

Am auzit că soțul tău e cu tine acum și sper că ești fericită, îmi scrie ea, de parcă s-ar îndoi că se poate să fie așa.

Îi răspund pe un ton vesel. Îi spun că am auzit că Albany, regentul, se află încă în Franța și nu vrea să revină în Scoția și că mă rog să nu vină. În lipsa lui, în țară e pace. Îi spun că Antoine d'Arcy, *Sieur* de la Bastie, e un adevărat cavaler, chipeș ca o gravură dintr-o carte, și că suntem fericiți să fim oaspeții săi; este

un nobil în toată puterea cuvântului. Nu suflu o vorbă despre bârfele ei cu Caterina împotriva bunului renume al lui Archibald. Nu iau în seamă grija ei pentru fericirea mea. Poate să învețe din tăcerea mea să-și pună frâu limbii.

Vorbesc cu Antoine și îi dau de înțeles că am putea exercita puterea împreună. Am putea fi amândoi regenți ai Scoției; am putea lucra împreună. Nu tăgăduiește deloc că așa ceva ar fi cu putință, întotdeauna zice că este esențial ca Anglia să păstreze pacea la granițe. Din aceste ținuturi veșnic frământate pornește toată răzvrătirea din Scoția. Dacă pot să-l conving pe fratele meu, regele, să-i poruncească lui Thomas Dacre să respecte pacea la graniță, atunci putem să plănuim împreună un viitor pentru Scoția.

— Dacă veți avea încredere în mine? mă tachinează Antoine.

— Dacă veți avea încredere în mine? îi răspund la rândul meu, făcându-l să râdă. Îmi ia mâna și mi-o sărută.

— Aș avea încredere în Domnia Voastră și în rege, zice el. Aș avea încredere în regina văduvă și rege. În nimeni altcineva. Nu pot să fac promisiuni soțului dumneavoastră sau oricărui alt lord scoțian. Nu cred o vorbă din ceea ce spune vreunul dintre ei.

— Nu vă voi îngădui să-l vorbiți de rău în fața mea, îi spun.

El râde.

— Nu mă port într-un fel anume cu el. Nu spun despre el ceva mai rău decât spun despre oricare dintre lorzi. Toți sunt cu gândul la averea proprie, la propria putere și la propriile năzuințe înainte de orice altceva. Ei sunt credincioși numai clanurilor lor. Nici unul dintre ei nu știe măcar cum să-și slujească regele. Nici unul dintre ei nu are habar de țara sa. Puțini dintre ei se gândesc la Dumnezeu ca la altceva decât o căpetenie de trib invizibilă, mai imprevizibilă și mai periculoasă decât oricare alta. Nu au strop de imaginație.

— Nu înțeleg despre ce vorbiți, îi zic ferm.

Râde.

— Pentru că nici Domnia Voastră nu aveți imaginație, Alteță. Vă descurcați de minune fără ea. Acum povestiți-mi de tărăboiul de la curtea engleză. Aud că fratele Domniei Voastre, regele, e îndrăgostit?

Mă uit aspru la el.

— N-o să bârfesc cu Domnia Voastră, i-o tai eu.

— Şi tânăra doamnă este foarte, foarte frumoasă?

— Nu în mod deosebit.

— Şi foarte educată, cu talent muzical şi fire plăcută?

— Ce însemnătate are asta?

— Regele, fratele Domniei Voastre, se gândeşte să-şi înlăture soţia? De vreme ce Dumnezeu nu pare c-ar vrea să le dăruiască un fiu, soţia lui, regina, nu s-ar gândi să se retragă la o mânăstire? Pentru ca el să poată avea un moştenitor cu această lady tânără şi frumoasă?

Simt de îndată un val de încântare la gândul că bârfele acestea vorbesc despre umilirea Caterinei. Apoi, pe dată, mă gândesc la cât de nefericită ar fi – ea, care nu poate îndura nici măcar gândul ca Harry să facă ochi dulci altei femei.

— N-o să se întâmple niciodată aşa ceva, îi spun. Fratele meu e un mare apărător al Bisericii şi al tuturor practicilor bisericeşti. Iar cumnata mea nu şi-ar părăsi niciodată îndatoririle. Va trăi şi va muri ca regină a Angliei.

— Ea a fost un duşman însemnat al Scoţiei, îmi atrage el atenţia S-ar putea să ne fie mai bine dacă el ar asculta de o nouă soţie.

— Ştiu. Este o mare tristeţe pentru noi amândouă. Însă e sora mea. Nu pot decât să-i fiu credincioasă.

Plănuim ca eu şi Ard să mai stăm încă vreo câteva săptămâni la Castelul Craigmillar şi apoi să mergem la Castelul Newark, la moşiile din moştenirea mea de văduvă. Antoine zice că atunci când ne vom întoarce cu toţii la Edinburgh, după ce va trece molima, va convoca un consiliu al lorzilor la care să iau parte şi să mă adresez lor. Dacă pot să-i conving că ar trebui să fiu coregentă, el va fi bucuros să împartă puterea cu mine. Voi avea cale liberă spre fiul meu, care este tot mai în largul lui în preajma mea cu fiecare zi care trece, voi avea un loc în camera consiliului. Voi fi recunoscută ca regină văduvă.

— Iar Archibald va avea un scaun lângă mine, îi zic. De înălţime egală.

Cavalerul face un mic gest din mâini.

— Ah, nu cereți asta, mă roagă el. Știu că vă iubiți soțul. Dar are atât de mulți dușmani! Dacă li-l veți băga pe gât cu forța, ei vor deveni și dușmanii Domniei Voastre. Fiți mama regelui și regina văduvă în viața publică. Fiți soția lui în odaia Domniei Voastre. Fiți acolo sclava lui, dacă doriți. Dar nu-l luați în camera de consiliu ca egal al Domniei Voastre.

— E soțul meu, îi zic pe un ton menit să impresioneze. E stăpânul meu. N-o să-l țin în dulap.

— I s-a acordat grațierea numai prin generozitatea ducelui de Albany, îmi reamintește de la Bastie. Vărul lui, un proscris asemenea lui, a fost descăpățânat pentru trădare. Sunt mulți care cred că Hume a făcut doar ceea ce ar fi făcut și soțul Domniei Voastre dacă ar fi avut curaj. Își ridică mâna, căci sunt pe cale să-l întrerup. Ascultați-mă până la capăt, Alteță. Scoția va supraviețui ca regat pe care să-l poată moșteni fiul Domniei Voastre, numai dacă putem păstra pacea. Soțul Domniei Voastre, familia sa și toate rudele lui prin alianță sunt dușmani ai acestei păci. Își folosesc castelele ca bază pentru atacuri, le dau voie țăranilor arendași să fure vite, distrug piețele și îi jefuiesc pe țăranii arendași și pe săraci. Strâng dările regale, dar nu le trimit. Și ori de câte ori sunt în primejdie, se furișează peste graniță la Thomas Dacre, care le spune să continue încălcarea legii și îi plătește să facă mai rău. Va trebui să găsiți o cale de a limita ambiția și violența soțului Domniei Voastre la dormitor, unde, bănuiesc, vă place. Noi, restul, nu vrem ca el să taie carne și să danseze în jurul nostru. Noi, restul, știm că una zice și alta face.

— Cum îndrăzniți..., încep eu, când se aude un ciocănit puternic în ușa care se deschide larg, lăsându-l să intre pe căpitanul castelului, cu coiful sub braț.

— Iertați-mă, zice el, făcându-mi o plecăciune, după care i se adresează lui de la Bastie: O veste de la Turnul Langton. Sunt asediați de George Hume de Wedderburn și neamurile lui.

De la Bastie se ridică iute.

— Din nou clanul Hume? zice el, cu o înclinare din cap spre mine, ca pentru a-mi aduce aminte că aceștia sunt aliații și rudele lui Archibald. Câți sunt?

Trimisul face un pas înainte, răspunzând:

— Nu mai mult de cinci sute. Dar zic că vor da foc turnului și tuturor celor care se află în el.

Antoine îmi aruncă o privire, zicând:

— Trebuie să avem pace. Îl cunoaşteţi pe George Hume?

— Rudă cu Alexander? întreb eu.

— Întocmai. Ruda unui proscris, care îi continuă lucrarea. Îl voi aresta. Soţul Domniei Voastre va merge cu mine împotriva celor care au încălcat legea?

Nu ştiu ce să spun. Ştiu că Archibald nu se va îndrepta niciodată împotriva verilor lui din familia Hume.

De la Bastie râde, zicând:

— M-am gândit eu că nu. Cum poate fi el protectorul regelui când nu protejează pacea regelui?

Se înclină în faţa mea şi se duce la uşă, în timp ce căpitanul dă poruncă să se strângă garda pentru a pleca.

— Cât timp veţi fi plecat? întreb, brusc neliniştită.

El se uită la mesager pentru răspuns.

— E o călătorie călare de o jumătate de zi, spune omul.

— Ar trebui să fiu înapoi mâine, zice el cu glas liniştit. Îmi face o plecăciune cu mâna dusă în dreptul inimii şi o sclipire de zâmbet şi pleacă.

Îl aşteptăm la cină, dar suntem serviţi şi mâncăm fără el. Archibald spune că poate faimosul cavaler francez nu a putut să-l prindă pe George Hume aşa de uşor cum se aştepta. Zice că un turnir e una, o întrecere e una, dar să călăreşti anevoios într-un ţinut sălbatic comandând bărbaţi cu puţin mai buni decât nişte tâlhari cere un curaj de care cavalerul n-ar fi avut niciodată nevoie înainte.

— Ei încalcă pacea, zic aspru. Bineînţeles că trebuie să-i aresteze.

— Ei sfidează regenţa care te-a trimis în exil şi a făcut din tine o străină pentru fiul tău. Regenţa de la care a trebuit să cerşesc o graţiere înainte să mă lase să mă întorc la ce îmi aparţine.

— Trebuie să avem pace, repet eu.

— Nu în orice condiţii, zice soţul meu. Mi-aş dori să fiu cu ei.

— De la Bastie s-a gândit că poate îi vei fi alături! exclam eu.

Ard râde.

— Nu, nu s-a gândit, doar a spus asta ca să te necăjească. El ştie, aşa cum ştiu şi eu, că ţara asta n-o să aibă parte de pace până când nu va fi condusă de tine, regina văduvă, pentru fiul tău, regele. Ştie că n-aş lupta pentru nici o regenţă comandată de el sau de alt francez. Eu sunt pentru regină şi Anglia.

— Ce-i asta? zic eu, dând să mă ridic la auzul lanţurilor porţii-ghilotină care zăngănesc şi a scârţâitului cilindrului când poarta se ridică. S-a întors, în sfârşit?

Coborâm împreună la uşa castelului, aşteptându-ne să-i vedem pe de la Bastie şi garda sa intrând călare. În schimb, în uşă se ivesc şase bărbaţi cu stindardul lui. Îl poartă lăsat în jos, ca pentru doliu, de parcă ar fi murit cineva.

— Ce înseamnă asta? întreb eu, şi Ard se duce la căpitanul gărzii şi vorbeşte repede cu el. Când se întoarce la mine, chipul lui în pâlpâirea torţei este vesel.

— De la Bastie a fost învins. George Hume a scăpat, zice el degrabă.

— Vino să-mi raportezi de îndată, îi spun căpitanului gărzii. Şi adu-ţi toţi oamenii. Nu au voie să vorbească cu nimeni. Trebuie să-mi povestească mai întâi mie.

Mă întorc în castel şi aştept lângă şemineul mare din piatră din sala de audienţe a lui de la Bastie, în vreme ce gărzile intră încet şi se pun unul lângă altul.

Căpitanul vorbeşte în numele tuturor.

— A fost o ambuscadă, zice el rar. N-a fost vorba de vreun asediu al turnului. A fost o minciună, un vicleşug ca să ne scoată de aici.

În spatele lui, îl văd pe Ard ascultând atent. Pe chipul lui nu se citeşte vreo urmă de uimire sau nelinişte. S-ar putea să audă desfăşurarea unui plan încununat de succes, poate chiar planul lui.

— De ce? întreb. Deşi ştiu.

— Ne-am întâlnit cu George Hume şi oştirea lui chiar la nord de Kelso şi cavalerul i-a poruncit să vină în oraş să dea explicaţii. Am mers călare împreună, unii lângă alţii, dar chiar în apropiere de Langton situaţia s-a schimbat în rău. Hume şi-a scos sabia, toţi oamenii lui au făcut la fel. Cavalerul ne-a strigat să-l urmăm şi a pornit în galop înapoi spre Duns. S-au ţinut după noi tot drumul. N-a fost o bătălie, a fost o capcană, o ambuscadă. Am

crezut că lordul nostru va scăpa. Se îndrepta spre castelul lui. Însă e o porțiune deasă de pădure, unde nu poți să vezi la mai mult de trei pași în spatele tău, cu o stâncă de o parte și un povârniș abrupt spre râu în partea stângă. Se întoarce spre Archibald: Domnia Voastră știți.

Ard dă din cap. Știe.

— Ne-au prins acolo, ne-au silit să ieșim de pe cărare, ne-au împins la poalele dealului. La cotitura râului e o mlaștină. Ne-am împotrivit și am luptat, dar ei aveau de partea lor pământul pe care luptam și au știut să întâmpine necunoscutul. Au venit mai mulți oameni de-ai lor, din Duns, pe jos, ocolind pe după copaci, sărind peste trunchiurile trântite la pământ. Caii noștri se zbăteau, mulți s-au prăvălit, am fost împinși în josul dealului, și calul Înălțimii Sale a sărit peste mal, și a ajuns în râul Whiteadder. Un râu adânc. Majoritatea cailor au căzut în apă. A fost o adevărată nenorocire: oamenii țipau și se zbăteau să nu se înece. Îmi pun mâna pe piatra caldă a peretelui șemineului, agățându-mă de el de parcă și sub mine s-ar clătina pământul.

— Și apoi? mă aud întrebând cu voce slabă.

— Înălțimea Sa s-a dat jos de pe cal. Greutatea armurii îl trăgea în jos, dar avea un braț pe după gâtul calului și înotau împreună, se chinuiau împreună. Am crezut că s-ar putea să ajungă la țărm. Unul dintre cei din neamul Hume – John – l-a strigat. Avea un braț încolăcit în jurul unui copac aplecat, sprijinit de rădăcini și cu noroiul uscat pe picioare. S-a întins spre Înălțimea Sa și l-a luat de mână.

— L-a salvat? întreb eu, nevenindu-mi a crede.

— L-a tras spre el ca și cum l-ar fi scos din mlaștină, salvându-l de la înec, și apoi l-a înjunghiat la subsuoară, acolo unde a putut să-și bage lama pe sub armură. Înălțimea Sa s-a cufundat și Patrick Hume și-a scos sabia și i-a tăiat capul.

Ceilalți bărbați încuviințează din cap, prea năuciți ca să vorbească.

— Ați văzut cu ochii voștri? întreabă Archibald. Unde erați?

— Mă prăbușisem peste o buturugă, zice un bărbat.

— Eram călare, pe drum.

— Luptam cu ei, ca să ies din mlaștină.

— Am căzut de pe cal. Să mă ierte Dumnezeu că n-am putut să fac nimic.

— Și pe urmă? întreb cu glas nesigur.

Oamenii își lasă capetele în jos, se mută de pe un picior pe altul. Au fugit, dar nu vor să recunoască asta.

— Au venit mulți acasă? întreabă Ard. Nu v-au urmărit cei din neamul Hume? Nu le stă în fire să-și lase treaba neterminată.

Ei clatină din cap.

— Cred că noi suntem singurii care am scăpat, zice căpitanul. Dar se însera și nu puteai să vezi nimic printre copaci, n-a semănat deloc cu o bătălie, ci mai mult cu o încăierare. S-ar putea să mai fie și alții, care or fi fugit spre casă. Se poate ca unii să se fi împotmolit ca niște pești într-un butoi, să se fi înecat ca pisoii în râu.

— N-a fost ca la turnir, zice Archibald cu un zâmbet fugar către mine. Iar el era întotdeauna atât de chipeș în turniruri.

[71] Castelul Newark, Scoția, septembrie 1517

Plecăm la Castelul Newark, așa cum am plănuit, lăsând în urmă Craigmillar, cu stindardul cavalerului coborât în semn de mare doliu. E o călătorie cumplită, pe o ploaie rece și vânt puternic. Mă bucur că băiatul meu, James, nu vine cu noi și că Margaret rămâne în odaia copiilor. Însă e ciudat să intru călare în propriul meu castel, pe care abia dacă-l mai recunosc. Mă pomenesc căutând în jur după orice semn care să arate că ar fi locuit vreo altă femeie aici. Dar odăile mele sunt goale și curate și așternuturile de pat sunt curate și schimbate de curând, iar ierburile frumos mirositoare așternute pe podele sunt verzi. Nu există absolut nici o dovadă că a folosit cineva această casă. Mă gândesc că Antoine, cavalerul, trebuie să-și fi uitat codul de onoare când l-a vorbit de rău pe Archibald în fața mea. Și Ard are dreptate – toții bărbații de seamă sunt în cele din urmă supuși bârfelor și clevetelii.

Fiul meu, James, nu poate să vină cu noi pentru că lorzii din consiliu poruncesc ca el să meargă înapoi la Castelul Edinburgh,

unde e mai sigur. Acum, de la moartea lui Antoine de la Bastie, le e frică şi de propriile umbre. Se tem să nu-l scot pe furiş din Scoţia ca să-l duc în Anglia şi, acum că regentul locţiitor a fost omorât, se tem că acesta e începutul unei răzmeriţe împotriva regenţei.

— Îşi închipuie că unchiul tău, Gavin Douglas, îl va răpi pe fiul meu pentru a mi-l da mie, îi zic lui Archibald. Nu se mai încred în nimeni.

— Ridicol, zice el. Există vreo învinuire?

— Nu! E doar bârfă, îi zic. Ceva de pe chipul lui mă face să şovăi. De bună seamă nu-i nimic altceva decât bârfă, nu-i aşa? îl întreb. Nimeni n-ar fi atât de nebun încât să încerce să-l răpească pe James şi să-l ia din propria-i ţară, nu? Unchiul tău nu s-ar gândi la aşa ceva? Ard, n-ai îngădui una ca asta, nu?

— N-ar fi James mai în siguranţă în Anglia? mă întreabă Archibald. N-am fi cu toţii mai în siguranţă peste graniţă? Dacă ei pot să-l ucidă pe regent, partenerul tău?

— Nu! James trebuie să rămână aici. Cum o să-şi capete tronul dacă va fi departe de ţară?

— Dacă am fi în Anglia, nu s-ar simţi fratele tău silit de onoare să-l repună în drepturi? Ţi-a dat bani şi te-a trimis înapoi ca să domneşti.

— Nu ştiu.

Nu pot să bag mâna în foc în ce-l priveşte pe Harry. Nu prea am veşti de la el de când am venit acasă. Mi-e teamă că atunci când nu sunt acolo, în faţa lui, dispar din gândurile lui. E nechibzuit. E un tânăr tare nechibzuit.

Nu doar consiliul lorzilor e înspăimântat şi îngrozit de moartea lui de la Bastie. Se zice că George Hume a luat o şuviţă din părul castaniu, lung şi frumos al cavalerului şi a legat capul retezat al acestuia de învelitoarea de deasupra şeii, ca trofeu. A călărit cu el lovindu-i-se de genunchi tot drumul până la Duns şi acolo l-a prins în cuie de crucea din piaţă.

— Asta e o cruzime, spun eu.

— Este o şansă, mă corectează Ard.

Mă ia de mână şi mă trage de lângă focul care fumegă în mijlocul sălii mari. E dis-de-dimineaţă şi lumina toamnei e senină şi strălucitoare. Dacă am fi în Anglia pe o vreme ca asta, m-aş

duce la vânătoare. Aici, stau înăuntru şi privesc pe fereastră, întrebându-mă dacă sunt în siguranţă.

— Vino cu mine să facem o plimbare, zice Ard, cu voce afectuoasă.

Îi îngădui să-mi ia mâna şi s-o pună pe spatele lui, sub curea, în vremea ce el merge cu braţul pe după mijlocul meu. Mă conduce departe de servitorii care pregătesc sala pentru cină şi ieşim pe uşa masivă din lemn, pe scările care duc la pajişte. După încă vreo câţiva paşi, suntem dincolo de podul mobil şi privim în jos la pădurea care acoperă panta dealului de sub noi, cu coroanele aurii şi ruginii ale copacilor, printre care se iţeşte verdele intens, întunecat, al pinilor.

— Ţara e fără conducător, zice Ard. Cu Albany plecat, care n-o să se mai întoarcă, şi cu de la Bastie mort, singurul om de aici care poate să ia regenţa eşti tu.

— Nu vreau să trag foloase de pe urma uciderii lui, spun eu, cuprinsă dintr-o dată de regrete.

— De ce nu? El ar fi făcut asta de-ar fi avut ocazia. De vreme ce a murit, poţi să-ţi ocupi locul care ţi se cuvine de drept.

— Ei n-au încredere în mine, zic eu înciudată.

— Sunt cu toţii plătiţi de francezi. Însă regentul francez e plecat şi regentul care-i ţine locul e mort. Aceasta este şansa Angliei şi a celor care o îndrăgesc pe prinţesa engleză.

— Harry însuşi mi-a spus că trebuie să avem pace. Am fost măritată cu scopul de a aduce pace în Scoţia şi m-am întors ca să încerc asta încă o dată.

— Iar acum putem. Înainte nu puteam, nu sub o putere străină. Însă acum putem, sub conducerea ta, cu sprijinul Angliei.

Felul în care vorbeşte Ard e foarte ispititor; braţul lui în jurul mijlocului meu e la fel de ispititor ca optimismul său.

— Gândeşte-te, îmi şopteşte el. Gândeşte-te că o să fii din nou regentă şi o să-ţi aduci fiul pe tron. Am fi o familie regală pe măsura lui Henric şi a Caterinei. Ei au tronul, dar n-au un băiat care să-l moştenească. Ai fi regină regentă, eu aş fi consortul tău şi băiatul tău ar fi rege. Am fi o familie regală domnitoare, cu un rege de vârstă fragedă. Gândeşte-te cum ar fi asta.

M-a înduplecat. Şi numai gândul de a domni din nou ca regină este de ajuns să mă ispitească. Nu pot rezista gândului de a fi o regină mai mare decât Caterina.

— Cum am putea face asta?

El îmi aruncă un zâmbet viclean.

— E deja făcut pe jumătate, iubito. De la Bastie e mort şi mă ai pe mine alături de tine.

Scoţia se deschide dinaintea noastră precum un festin gata să fie savurat. Thomas Dacre îmi scrie pentru a mă sfătui să mă agăţ de şansa pe care o am să domnesc din nou. Îmi dă de înţeles că fratele meu va avea grijă ca ducele de Albany să nu se mai întoarcă niciodată în Scoţia. Scoţia are nevoie de un regent - acela ar trebui să fiu eu.

— Acceptă, îmi murmură Ard la ureche, citind scrisoarea peste umărul meu. Asta e izbânda ta.

Accept. Mă gândesc: în cele din urmă a sosit vremea mea. Asta înseamnă să fii regină. Asta e ceea ce a simţit Caterina când Harry a numit-o regentă. Pentru asta m-am născut şi asta e ceea ce am ştiut că ar trebui să fiu. Sunt o soţie iubită, sunt o regină domnitoare şi sunt mama regelui. Fratele şi soţul meu au câştigat asta pentru mine, iar eu o voi accepta. Fiul meu va intra în grija mea. Cele mai fericite zile ale mele sunt deja cele pe care le petrecem împreună şi nimeni n-ar putea să nu bage de seamă cum feţişoara lui se luminează când mă vede.

Lorzii s-au săturat de conducătorii francezi. Ar dori mai degrabă să urmeze o femeie decât un nobil francez. Sunt obosiţi de lupta asta continuă pentru putere - vor o regină care s-a născut mai mare în rang decât ei toţi. Pot să fac ceea ce mi-a cerut răposatul meu soţ, regele: să am grijă de ţara şi fiul lui ca o femeie deşteaptă, nu ca o proastă. Pot să fiu văduva lui credincioasă. Pot să-mi onorez jurămintele de căsătorie faţă de el şi tot ce m-a învăţat. Pot să-i cinstesc numele. Pot chiar să mă gândesc la el ca şi cum ar fi scăpat din bătălie şi s-ar ascunde, cutreierând ţinutul pustiu, cu o cicatrice cumplită la cap, mulţumit să fie ştiut mort, ştiind că m-am întors în ţara lui şi am luat din nou tronul, ştiind că fac tot ce-mi stă în putere, ştiind că atunci când a sosit momentul prielnic nu l-am dezamăgit.

Aşa că mă gândesc că prima mea întâlnire cu consiliul va fi decisivă: ei îmi vor primi cu bucurie întoarcerea, eu voi fi

cuviincioasă şi binevoitoare cu ei. Intenţionez să le reamintesc că am stabilit pacea cu Anglia şi că ei mă pot sluji în calitatea mea de regină văduvă şi prinţesă engleză.

Mă duc singură, spunându-i lui Ard să aştepte la Holyroodhouse, să vină când va fi chemat. De cum se aşază lorzii, le spun că voi accepta regenţa şi că soţul meu va sluji alături de mine în postura de coregent. Se iscă zarvă, de îndată ce, unul după altul, lorzii bat în masă şi îşi strigă împotrivirea. Sunt uimită de izbucnirea de furie, de aceeaşi veche rivalitate, de aceeaşi mânie despre care m-a avertizat Archibald. Din nou, Scoţia se dezbină fără nici un alt motiv în afară de faptul că ei nu sunt în stare să ia hotărâri împreună. Însă apoi, peste hărmălaia generală, câţiva dintre ei se fac auziţi. Aceştia mă silesc să ascult. Mă fac să înțeleg. Încet-încet, aud ce-mi spun. Încet, ca un fior rece tot mai puternic, pricep. Mă întreabă – nu-mi spun – mă întreabă ce arende am primit în Anglia de la moşiile mele scoţiene. Încep să mă plâng – ar trebui să ştie răspunsul la asta, era datoria lor să-mi trimită banii – nimic! Nimic! Aproape nimic! Iar ei zic: arendele au fost plătite. Ascultaţi-ne! Rentele au fost plătite cu bună-credinţă. Noi am trimis banii.

Se lasă tăcerea. Lorzii se uită la mine cu dispreţ pentru prostia mea, pentru faptul că nu pricep.

— Cui au fost plătite? întreb cu măreţie glacială, deşi ştiu. Deşi la rândul lor îşi dau seama că ştiu, îmi răspund. Îmi zic că arendele i-au fost plătite lui Archibald, soţul meu, şi că el nu mi-a trimis nimic. El a îngăduit să fiu silită să împrumut bani în Anglia de la fiul măcelarului, să fie nevoie ca servitorii mei să fie plătiţi de către sora mea bogată, să fiu silită să port rochiile aruncate de ea.

Mă întreabă unde cred eu că a locuit Archibald de când a fost graţiat. Le zic că nu e treaba lor unde a locuit, atâta vreme cât nu şi-a încălcat cuvântul. Am crezut până în acel moment că a stat la Tantallon. Ei clatină din cap văzând trufia mea şi îmi zic că nu, nici n-a prea fost pe la castelul lui. A mers pe rând la casele mele moştenite ca văduvă, strângând arendele care mi se cuveneau, bând din pivniţele mele, vânând vânatul meu, luând mâncare din cămările ţăranilor, punându-i la treabă pe bucătarii mei, ducând o viaţă de mare lord.

— Are tot dreptul să locuiască în casele mele, e soțul meu, le zic hotărâtă. Tot ce am este al lui prin lege.

Unul dintre bătrânii lorzi se lovește cu fruntea de masă, cu o bufnitură puternică, de parcă ar vrea să cadă în nesimțire și să nu mă mai audă.

Mă uit la el cu privirea goală. Nu pot să spun nimic. Mă simt o proastă, mai rău decât o proastă: o femeie care a ales să fie oarbă și să se dăruiască dorinței trupești, în loc să aleagă rațiunea.

— Întocmai, zice unul dintre ei. Este soțul Domniei Voastre, locuiește în casele Domniei Voastre, încasează arendele Domniei Voastre, nu vi le trimite.

Lordul cel bătrân își înalță capul, cu o urmă roșie pe frunte, și se uită la mine.

— Și cine este stăpâna casei? întreabă el. A casei Domniei Voastre? Cine doarme în așternuturile fine, cine mănâncă în capul mesei Domniei Voastre, cine le spune bucătarilor să-i aducă cele mai bune mâncăruri în farfuriile din aur? Cine v-a purtat bijuteriile? Cine trimite după muzicanții Domniei Voastre? Cine vă călărește caii?

— Nu voi asculta vorbe de ocară, îi avertizez eu. Mâinile îmi sunt reci ca gheața. Toate inelele mi se răsucesc cu ușurință pe degetele albe. Nu-mi voi pleca urechea la bârfe, adaug eu.

Îmi spun în gând: o să le arăt eu lor. Voi fi o regină precum Caterina de Aragon, nici măcar n-o să bag de seamă când soțul meu se îndrăgostește de doamna mea de onoare. Inima Caterinei s-a frânt, încrederea ei a fost zdruncinată, dar ea nu i s-a plâns niciodată lui Harry. Nici măcar nu s-a încruntat la Bessie Blount. Sunt încredințată acum că fidelitatea unui soț nu contează. Vor vedea în mine o regină mândră. Vor vedea că nu-mi pasă deloc de grijile lor mărunte. Eu sunt regină. Nimeni nu mă poate înlocui. Chiar dacă altcineva mănâncă din farfuriile mele, chiar dacă altcineva îmi poartă bijuteriile, eu sunt, totuși, soția lui Archibald, eu sunt, cu toate astea, regina văduvă. Eu sunt mama regelui, mama fiicei lui Ard.

— Și-a dus soția în casa Domniei Voastre zice cineva care stă atât de departe la masă, încât îmi dau seama că până și cel mai neînsemnat lord știe tot. E un om atât de lipsit de însemnătate, încât stă în picioare cu oamenii de rând din fundul sălii. Cu soția

lui, cea cu care s-a însurat cu mult timp înainte ca bunicul lui să-l silească să vi se juruiască. Frumoasa Janet Stewart de Traquair. Ea trăieşte ca doamnă a lui, aşa cum ar trebui să facă o soţie cinstită. Şi ei doi s-au îndestulat din arendele Domniei Voastre, din pivniţele Domniei Voastre şi s-au desfătat în patul Domniei Voastre. Nu-i sunteţi soţie. N-aţi fost niciodată. Sunteţi doar o năzuinţă pentru el, năzuinţa sângeroasă a clanului său. Cu ani în urmă, s-a însurat cu ea, nu doar s-a logodit. Era însurat. S-a prefăcut că se însoară cu Domnia Voastră, iar Domnia Voastră i-aţi dat totul şi acum vreţi să-i daţi Scoţia.

— Nu cred aşa ceva, e primul lucru pe care am puterea să li-l spun. Îmi zic în sinea mea: Tăgăduieşte ce spun ei! Tăgăduieşte tot! Minţiţi! le zic. Unde au locuit împreună? Unde s-a petrecut toată această fericire conjugală?

— La Castelul Newark, zic ei, unul după altul. Spun cu toţii acelaşi lucru, deci trebuie să fie adevărat. N-aţi băgat de seamă podeaua măturată, stratul proaspăt de ierburi de pe jos, aşternuturile curate?

— Janet Stewart a plecat de acolo cu o zi înainte să sosiţi Domnia Voastră şi a lăsat castelul curat şi în deplină orânduială pentru soţul ei, ca o bună soţie ce este.

— V-a dus până şi ciorapii la cârpit.

Mă uit la toţi bărbaţii ăştia înşelaţi şi furioşi. Nu mi-e milă de ei, sunt doar mânioasă că am fost prostită şi că la rândul meu am încercat să-i prostesc. Îmi spun în sinea mea: el a ales-o pe Janet Stewart, a preferat-o pe ea. Când am plecat eu în Anglia, s-a dus la ea. În vreme ce eu mă chinuiam cu ambasadorii şi împrumutam bani de la Wolsey, el era fericit cu ea, prima lui alegere.

Nu ştiu cum ies din sala de consiliu, cum cobor dealul, acea milă abruptă până la Holyroodhouse. Nu ştiu cum mă dau jos de pe cal şi le fac semn doamnelor mele să se dea la o parte şi ajung în odaie ca să mă pomenesc groaznic de singură în frumoasele încăperi regale.

Mă bag în pat de parcă aş fi o fetiţă, nespus de obosită după o zi plină. Doamnele vin să mă întrebe dacă sunt bine, dacă voi lua cina alături de curte. Le zic că sufăr de bolile femeieşti. Ele cred că vreau să spun că sângerez, însă eu chiar cred că acestea

sunt bolile unei femei – când iubeşte un bărbat care o trădează. O trădează în toate – cu gândul, cu vorba şi cu fapta. În intenţie şi în şoaptă, ziua şi noaptea şi – cel mai rău dintre toate – în ochii tuturor, în faţa lumii.

Mi se aduce o bere neagră şi dulce, mi se aduce mied fierbinte. Nu spun că n-am nevoie de asta, că bolile de care sufăr sunt gelozia, ciuda, pizma, ura. Beau berea, sorb miedul. Spun că Archibald nu poate să vină la mine, că trebuie să fiu singură. Mă întind în pat şi încep să plâng. Apoi dorm.

Mă trezesc noaptea, gândindu-mă că sunt cea mai mare proastă care a trăit vreodată şi că îmi vine să intru în pământ de ruşine. Mă gândesc la Caterina, care s-a măritat cu regele Angliei şi îi stă alături, neluându-şi niciodată în seamă propriile sentimente, nedând curs niciodată propriilor ei dorinţe, ci fiindu-i fără încetare şi fără greşeală fidelă lui pentru că i-a jurat credinţă. Caterina e statornică în ţelul ei. Ia o hotărâre într-o privinţă şi e de nestrămutat. De asta e o femeie de seamă.

Mă gândesc la mine, măritată cu un rege, dându-i cuvântul meu că voi fi o bună regentă şi apoi îndrăgostindu-mă de un chip frumos, un tânăr despre care ştiam că e făgăduit alteia. Mă gândesc la îndărătnicia mea ca el să mă iubească pe mine cel mai mult, chiar şi când ştiam că era logodit. Mă gândesc la încântarea mea că l-am luat alteia, de fapt, am preferat ca el să nu fie liber, am triumfat asupra unei fete pe care n-am văzut-o niciodată. I-am luat iubitul, i-am furat logodnicul. Acum, pentru prima oară, mă simt ruşinată de asta.

Mă simt atât de josnică, încât cred chiar că surioara mea Mary şi-a croit viaţa cu mai multă minte decât am făcut-o eu. Am făcut-o proastă, deşi ea şi-a jucat cărţile cu mai multă dibăcie decât mine. S-a măritat cu un bărbat din dragoste, şi-a impus voinţa şi acum e soţia lui. Trăieşte cu el şi sunt sigură că el nu se uită niciodată la altă femeie. Sunt tot timpul împreună. Dar eu – îmi bag faţa în pernă şi îmi înăbuş geamătul de disperare din cauza nesăbuinţei mele. Adorm din nou cu capul îngropat în pernă, de parcă aş vrea să nu mai văd zorile niciodată.

Dimineața, când mă trezesc, aud că Archibald a plecat la vânătoare, dar că mi-a lăsat o mulțime de mesaje drăgăstoase și a făgăduit să-mi aducă un căprior gras pentru cină. Îmi închipui că a aflat ce mi-au spus lorzii: acesta e un oraș al iscoadelor și al clevetelii. Îmi închipui că pune la cale să înfrunte asta sfidător sau strecurându-și brațul în jurul mijlocului meu și seducându-mă pentru a mă amăgi iarăși. După felul tăcut și plin de grijă în care mă slujesc doamnele mele în timp ce mă îmbracă și îmi aduc lucrurile trebuincioase pentru ziua ce vine, îmi închipui că au aflat și ele. Îmi imaginez că toată lumea din Edinburgh știe că reginei i s-a spus că soțul ei i-a furat averea și era de la bun început însurat cu altă femeie – soția aleasă de el. Jumătate dintre ei vor fi râzând la această batjocură adusă unei prințese engleze, iar cealaltă jumătate vor fi înălțând din umeri la prostia femeilor de orice neam. Vor fi zicând că femeile nu sunt potrivite să domnească. Vor fi zicând că am dovedit că femeile nu sunt potrivite să domnească.

Mă duc la slujba de dimineață, dar nu pot să aud rugăciunile. Mă duc la micul dejun, dar nu pot să mănânc. Din partea consiliului va veni o delegație de lorzi și trebuie să-i întâmpin în sala de audiențe. Mă îmbrac cu grijă, aplicând ușor pudră de orez pe pleoapele roz și umflate și un pic de roșu pe buzele și pe obrajii palizi. Aleg o rochie albă cu mânecile în verdele Tudorilor, port pantofii din argint cu șireturi de aur. Îi las să intre când sunt așezată pe tron, cu doamnele de onoare în jurul meu și cu servitorii aliniați unul câte unul lângă perete. Facem o impresie cât putem de bună, dar este doar o spoială, este asemenea unui castel din canava într-un bal mascat. N-am nici o putere și ei știu asta. Nu am soț și toată lumea în afară de mine știe asta de luni de zile.

Lorzii se înclină mimând curtoazia. Bag de seamă că James Hamilton, conte de Arran, cel care a negociat acordul meu de căsătorie cu regele James și care a fost înnobilat conte pentru efortul său, se află mai în spate, neobișnuit de umil, și că lordul din față are o hârtie în mână, pecetluită peste tot. În mod clar,

au convenit asupra unui lucru şi vin să mi-l anunţe. În mod clar, James Hamilton nu va fi cel care va vorbi primul.

— Lorzii mei, vă mulţumesc pentru atenţie.

Nu trebuie să par tristă, deşi Sfânta Fecioară ştie că aşa mă simt.

Ei se înclină. E limpede că se simt stingheriţi de ruşinea pe care mă străduiesc să mi-o înăbuş.

— Am ales un nou regent, zice încet unul dintre lorzi.

Văd uşa din fundul sălii de primiri deschizându-se şi intră Archibald. Stă acolo ascultând în linişte, cu privirea arzătoare aţintită asupra mea. Poate că se gândeşte că am izbutit să-i forţez pe lorzi să facă aşa cum vrea el. Poate nădăjduieşte că ei vor striga numele lui. Poate aşteaptă să vadă dacă pot să înfrunt batjocura pricinuită de el.

Lorzii îmi înmânează hârtia făcută sul. Arunc o privire la numele noului regent. Aşa cum am bănuit, este James Hamilton, conte de Arran, nepotul lui James al II-lea, rudă cu primul meu soţ, regele. Ridic privirea; Archibald se uită la mine, îndemnându-mă să vorbesc.

— Şi aceasta este dorinţa tuturor Domniilor Voastre? întreb.

— Da, răspund ei.

James Hamilton însuşi face o scurtă plecăciune umilă şi înaintează.

— Aş sugera să fie doi regenţi, care să guverneze împreună, le zic. Eu însămi şi nobilul conte de Arran, James Hamilton, care mi-a fost întotdeauna prieten. Îl las complet de-o parte pe Archibald, dar îmi aţintesc privirea asupra chipului lui James Hamilton, care se încruntă. Sunt sigură că aţi vrea să lucraţi cu mine, nu-i aşa, *my lord*? Suntem prieteni de multă vreme.

Contele şovăie. E limpede că nu-i surâde.

— Cum hotărăşte consiliul, zice el posomorât.

Unul dintre lorzii mai vârstnici, un bărbat pe care nu-l cunosc, ia cuvântul din fundul sălii şi nu e deloc blând:

— Nu şi dacă sunteţi soţia unui trădător şi nevoită să-i daţi ascultare.

Archibald se repede în faţă pentru a se aşeza lângă mine, în picioare. Încă e îmbrăcat pentru vânătoare şi, deşi la curte nu sunt îngăduite săbiile, toată lumea ştie că are în cizmă pumnalul de vânătoare.

— Cine îndrăzneşte să zică una ca asta? întreabă el. Cine îndrăzneşte să mă defăimeze şi să o defăimeze pe regină, soţia mea? Cine îndrăzneşte să ne sfideze pe noi şi pe regele englez?

Se stârneşte de îndată un murmur de împotrivire la tonul folosit de Archibald. El îi ignoră şi se întoarce spre mine:

— Propune-mă pe mine, zice el tăios.

— Ei niciodată nu vor...

— Vreau să văd cine se împotriveşte.

— Aţi accepta o regenţă cu contele de Arran şi contele de Angus? zic eu, dând titlul complet al lui Archibald, uitându-mă în jur la feţele furioase.

— Niciodată, zice scurt cineva din spate, şi toţi lorzii – absolut toţi lorzii care erau de faţă – zic „Nu".

Mă întorc spre Archibald.

— Cred că ai văzut destul de bine, îi zic cu înverşunare. Iar acum James Hamilton este regent şi tutorele băiatului meu, iar eu sunt dispreţuită.

Lorzii se înclină din nou şi ies unul după altul din sala de audienţe. Abia dacă bag de seamă că pleacă.

— Uite ce-ai făcut! îi zic lui Archibald. Ai stricat totul!

— Asta e ce-ai făcut tu! spune el, iute ca o lovitură de cravaşă. Fratele tău e cel care a greşit faţă de tine. Face pace cu consiliul fără să se sfătuiască cu tine. El este cel care a încuviinţat în taină ca Arran să fie regent şi tu să nu fii nimic. El este cel care a făcut un nimeni din tine aici.

Trebuie să fie o minciună; Harry n-ar face o înţelegere cu consiliul pe la spatele meu.

— Mă iubeşte, icnesc eu. Nu m-ar abandona niciodată. A promis... M-a trimis înapoi aici şi a promis!

— Te-a abandonat, zice Archibald. Vezi urmările..

— Tu eşti cel care m-a părăsit, îi zic cu amărăciune. Ştiu totul despre Janet Stewart.

— Nu ştii nimic despre ea, spune el cu răceală. Nu ştii nimic acum şi nu vei şti niciodată. Nu ţi-o poţi închipui.

— E o târfă! ţip la el, fulgerându-l cu privirea. Ce e de închipuit la o târfă?

— Nu-ţi voi îngădui să vorbeşti aşa despre ea, zice el, cu o mândrie stranie. Tu eşti regina. Poartă-te ca o regină.

— Sunt soţia ta! strig eu. Nici măcar n-ar trebui să aud de ea.

El se înclină în tăcere.

— De la mine nu vei auzi nimic despre ea, zice el glacial, apoi pleacă.

[72] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoția, vara anului 1518

Primesc vești pline de bucurie de la curtea din Anglia. Mă întreb dacă ei își dau seama că pentru mine e ca o durere în trup să aud că sunt bine, fericiți și înfloritori, făcând planuri încrezătoare pentru viitor, lipsiți de griji în privința iubirilor și averilor lor. Mă întreb dacă Mary se gândește vreodată că mâzgălelile ei înflăcărate despre rochii sau despre planurile pentru o logodnă glorioasă a micuței prințese Mary cu fiul regelui Franței mă fac să mă simt groaznic de lăsată pe dinafară. Scrie pagină după pagină și descifrez scrisul avântat, plin de tăieturi Îmi închipui planurile pentru balul mascat, pentru dans și turnir, rochiile care trebuie comandate, pantofii care trebuie făcuți, femeile de la garderobă alergând de colo până colo cu firele de aur pentru rochii, cu flori țesute și diamante mici, râsul lui Harry, bucuria lui Harry, triumful lui Harry la încheierea păcii cu Franța și pecetluirea acesteia prin logodna fiicei sale, o fetiță care n-are decât vreo doi ani. Chiar la sfârșit, Mary scrie:

> *Și am păstrat pentru final cea mai bună veste dintre toate – scumpa noastră soră Caterina e din nou însărcinată, Sfânta Fecioară de la Walsingham*[1] *a răspuns la rugăciunile noastre. Cu voia lui Dumnezeu, pruncul se va naște în perioada Crăciunului. Gândește-te ce Crăciun vom avea anul ăsta, cu un nou Tudor în leagănul regal!*

1. Sat din ținutul Norfolk renumit pentru altarele închinate Fecioarei Maria și important centru de pelerinaj începând cu anul 1061.

Îmi cere să mă gândesc la bucuria lor – nu e nevoie s-o facă! Numai la acolo mi-e gândul. Sunt hăituită de fericirea lor. Știu prea bine ce fel de Crăciun va fi la curte, iar eu nu voi fi acolo, nici măcar nu voi fi pomenită.

În vreme ce eu sunt părăsită de soțul meu, făcută de rușine în fața consiliului, cu fratele meu făcând planuri împotriva mea, Caterina va intra în izolarea impusă de sarcină și Mary va fi regină incontestabilă, va conduce toate dansurile, va câștiga premiile la toate jocurile, va fi stăpâna celei mai bogate curți din Europa. Apoi, când Caterina va ieși în lume cu copilul în brațe, se va face un botez fastuos pentru a cinsti pruncul adorat și vor începe din nou petrecerile. Dacă va avea băiat, va fi un turnir grandios și festivitățile vor ține zile în șir și se vor întinde în tot regatul. Dacă va avea băiat, Harry îi va da Caterinei cheia de la vistieria Angliei și ea va putea purta o coroană nouă în fiecare zi, iar fiul meu va fi dezmoștenit.

Mă uit pe fereastră la ploaia în rafale, la munții cenușii, învăluiți într-un giulgiu de nori, și la cerul plumburiu de deasupra lor. Nu-mi vine a crede că o astfel de lume a bucuriei, muzicii și fericirii încă există undeva și că această lume a fost cândva a mea. Nici măcar nu le port pică pentru fericirea lor în lipsa mea. Nu pot să-i învinuiesc cu adevărat că au uitat de mine. Eu însămi abia dacă pot să-mi amintesc fețele lor.

[73] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoția, primăvara anului 1519

Crăciunul vine și trece și eu n-am vești despre soțul meu. Este greu să fie veselie fără el tăind carnea sau dansând cu doamnele de onoare. Nimeni nu vorbește despre el, dar aud că a rămas înzăpezit la Castelul Newark cu Jane Stewart. Consiliul nu se sfătuiește cu mine. Nu-i dau nici un sfat lordului Dacre. E ca și cum am renunțat la regență, la căsnicia mea, la viața însăși.

Bietul meu frate a pierdut iarăşi un copil. Toate speranţele lor s-au năruit şi îmi pare sincer rău pentru el, dar şi pentru ea. Aflu târziu, la mult timp după nenorocirea lor; scrisoarea de la Thomas Dacre soseşte abia când primul dezgheţ al primăverii eliberează drumul dinspre sud. Împăturit în scrisoarea lui e un bilet de la Caterina.

Dumnezeu nu ne-a dăruit fericirea naşterii ei. Binecuvântat e Numele Lui Sfânt şi cine poate să pună la îndoială voia Sa? Era o fetiţă şi s-a născut prea devreme. Am sperat că nu va fi prea devreme, am avut pregătiţi medici şi moaşe când am crezut că se va naşte şi am încercat s-o păstrez în această viaţă nesigură... dar Tatăl Nostru a ştiut mai bine şi mă plec în faţa vrerii Lui, deşi nu pot s-o înţeleg.
Ştiu că viaţa ta nu e uşoară, dar te sfătuiesc stăruitor să-ţi petreci timpul cu fiul tău, care e un mare dar din ceruri pentru o regină şi o mamă. Acesta a fost al şaselea prunc al meu şi, totuşi, nu am decât unul singur în odaia copiilor, iar ea nu e prinţul pentru care m-am rugat. Facă-se voia Domnului, îmi tot spun asta: Facă-se voia Domnului. Rostesc aceste cuvinte la nesfârşit, cât e noaptea de lungă, atunci când nu pot să dorm şi nu mă pot opri din plâns.
Sora noastră Mary e din nou însărcinată, slavă Domnului, dar în durerea mea nu pot să fac prea multe pentru ea. Aproape că nu pot suporta s-o scap din ochi şi mă rog pentru siguranţa ei în încercarea ce va să vină. Mi-aş dori să mă simt mai în stare s-o ajut, dar sunt obosită, m-au lăsat puterile. Vei înţelege cât mă simt de deznădăjduită când îţi voi spune că domnişoara mea de onoare, micuţa Bessie Blount, a părăsit curtea pentru a naşte. Nu pot să scriu mai mult. Căile Domnului sunt într-adevăr necunoscute. Sper c-o să te rogi pentru mine să învăţ să mă supun cu bucurie în faţa vrerii Lui.
O, dragă Margaret, simt că o să mor de durere...

Caterina

Nu pot să înfrunt vremea de primăvară cu tăria cu care ar trebui s-o fac. În fiecare zi se aşterne un verde ca al Tudorilor, în fiecare zi zăpada se topeşte şi soarele străluceşte din ce în ce mai

puternic. În fața bisericii, ghioceii își înalță capetele peste albul zăpezii înghețate de sub mestecenii argintii. Păsările încep să cânte dimineața și mirosul mugurilor și al pământului arat intră pe ferestrele deschise și mă face să simt că ar fi cu putință să renasc, că s-ar putea să-mi revin din această lungă iarnă de deznădejde.

Consiliul nu mă lasă să-mi văd fiul mai mult de o dată pe săptămână, dar măcar îngăduie și atât. Nu-i trimit nici un mesaj lui Archibald, mă gândesc că n-o să-l mai văd niciodată și e ca și cum aș fi văduvă. Mi-aș dori să pot jeli pierderea lui; sunt, încă o dată, o văduvă fără un leș pe care să-l îngroape. El nu-mi trimite nici misive, nici bani. Păstrează toate arendele mele și toate dările mele îi sunt plătite lui. Ca să mă descurc în aceste zile friguroase, am fost silită să las ca zălog toate darurile pe care le-am adus din Anglia. Îi trimit ultimele mele două pocale din aur lordului Dacre pentru un împrumut. Acum, când ajungem la sfârșitul iernii, îmi îndepărtez din serviciu servitorii, așa că sunt slujită de nu mai mult de o mână de oameni. Îmi dau cu împrumut caii grajdurilor particulare, îmi trimit doamnele de onoare înapoi la casele lor. Trăiesc ca fi o femeie de neam nobil cu mijloace de trai împuținate. Consiliul îmi arată compasiune, dar nu poate să facă nimic. Archibald strânge roate arendele mele în calitate de soț și trăiește ca un lord la castelul Newark, cu o femeie care-și zice soția lui. A dat naștere unui copil – o fiică. Ei trăiesc bine, castelul e fortificat, gospodăria are suficienți servitori. Sunt bogați, din dările plătite de țăranii mei arendași. Nimeni nu poate tăgădui, el este soțul meu și are un drept legal la averea mea. Este lordul și stăpânul caselor mele și poate să locuiască unde îi place; purtarea lui față de mine nu e o pricină îndeajuns de mare pentru divorț. E un soț rău, dar Biserica nu se preocupă de asta. El e cu toate astea soțul meu, are, cu toate astea, averea mea.

Singurul fel în care aș putea să mă apăr ar fi să declar că el este, într-adevăr, soțul lui Janet Stewart, că ea este contesa de Angus, că mariajul nostru e o bigamie, că fiica noastră e un copil nelegitim și că eu sunt o târfă adulterină. Întrebarea dacă ar trebui să mă consider o soție trădată sau o adulterină păcătoasă mă trezește la primele ore ale dimineții și mă tulbură toată ziua.

Mi-am pierdut rolul de soție și, de asemenea, autoritatea de regină. O altă femeie face dragoste în casa mea și se bucură de

iubirea soțului ei care a fost cândva al meu. Nu pot să văd pe nimeni și nu pot să merg nicăieri; voi deveni, asemenea răposatului meu soț, o stafie despre care lumea zice că încă trăiește, dar care nu e văzută niciodată. Se vor scrie balade despre noi și se va zice că într-o bună zi ne vom întoarce să aducem pace în Scoția și să ne punem băiatul pe tron. Oamenii ne vor zări în neguri și la beție vor spune povești despre noi.

Știu că ar trebui să lupt cu viața asta care nu e viață, care e aproape moarte. Trebuie să renunț la toate speranțele mele în privința lui Archibald și să renunț la el. Trebuie să accept rușinea de a fi o târfă și să-l declar dușmanul meu. Trebuie să uit că l-am iubit vreodată. Trebuie să merg în Anglia și să mă arunc în brațele fratelui meu și să-l rog să mă ajute să obțin divorțul. Mă gândesc acum cu regret: de-aș fi acceptat sfatul bunului Lord Cancelar Thomas Wolsey, aș fi fost Împărăteasa Văduvă a Sfântului Imperiu Roman de Apus, cu un tezaur de bijuterii și cu o garderobă plină de rochii. Nimeni n-ar fi fost îndeajuns de puternic să se împotrivească poruncii mele ca fiul meu să locuiască cu mine. Mi s-ar spune „Maiestatea Voastră" și aș crea o curte imperială în Scoția. Am fost atât de nesăbuită să le spun lui Thomas Wolsey și fratelui meu că îi voi fi credincioasă lui Archibald. Wolsey este acum nunțiu papal și ar putea să-mi obțină divorțul de Archibald printr-o singură scrisoare. N-ar fi trebuit să vorbesc niciodată despre jurăminte ce nu pot fi încălcate și dragoste ce nu poate fi tăgăduită. Există o singură legătură în care am încredere, aceea dintre o femeie și surorile ei. Noi trei suntem nedespărțite și nu ne scăpăm niciodată din ochi. În dragoste și rivalitate, ne gândim mereu una la alta.

Îi scriu lui Harry. Nu suflu o vorbă despre trădarea lui Archibald; îi spun doar că nu suntem împreună și că mi-a luat arendele. Îi spun lui Harry că mă voi întoarce la Londra ca să trăiesc la curte și că mă voi căsători iarăși, de data aceasta numai la sfatul lui. Îi spun cât de limpede pot: voi divorța. Voi fi din nou sora ta, voi fi pe de-a-ntregul o Tudor și nici un pic o Stewart. Poți să mă folosești cum vrei, ar trebui s-o faci. Nu mă aștept să fiu un monarh rival, nu mă aștept să o întrec în strălucire pe soția ta, Caterina. Văd că ea a făcut ceea ce eu n-am putut să fac – până și sora mea cea mică Mary a reușit mai bine decât mine. Ele două

s-au măritat din dragoste şi şi-au păstrat soţii. Cândva, m-am comparat, cu invidie, cu ele şi m-am simţit foarte mândră; acum sunt umilită. Le scriu Caterinei şi lui Mary şi trimit scrisorile în acelaşi pachet. Le spun că am fost foarte înjosită şi că vreau să vin acasă.

[74] Palatul Linlithgow, Scoţia, vara anului 1519

Trece o vară lungă până să primesc vreun răspuns de la fratele meu Harry. O vară lungă, în care fiul meu este luat din Edinburgh-ul lovit de ciumă, dar eu nu sunt chemată să călătoresc cu el. O vară lungă în care nu mă vizitează nimeni, iar eu trec de la întristare la răceală, în care iau hotărârea că începând cu această vară nu voi mai fi niciodată călăuzită de pasiune, ci doar de interesele mele. O vară lungă în care văd că singurii mei prieteni, singurele mele iubiri adevărate sunt surorile mele, care ştiu cum e să pierzi un copil, care ştiu ce înseamnă pentru o femeie durerea, care îmi scriu.

Harry nu răspunde; ştiu de ce. Va fi călătorind departe de Londra cea aglomerată şi murdară. Îşi vizitează palatele frumoase de pe Tamisa şi apoi vânează în apropiere de marile conace din sudul Angliei, întotdeauna primit cu încântare, întotdeauna oferindu-i-se tot ce e mai bun din ce poate oferi ţinuturile câmpeneşti. Îl va fi lăsând pe Thomas Wolsey cu toate treburile regatului; nu o să sinchisească să scrie cuiva, cu atât mai puţin mie. Nu se va gândi la mine, părăsită de soţul meu, neprotejată de fratele meu, încercând iar şi iar să ajung la un acord cu lorzii din consiliu, apelând mereu la absentul duce de Albany.

Sora mea Mary n-a uitat de mine. Îmi scrie să-mi spună că a născut încă o fetiţă – cei din familia Brandon par să poată face numai fete – şi că a botezat-o Eleanor. De bună seamă, şi-ar fi dorit un băiat, toată lumea şi-ar fi dorit asta. Un al doilea născut

Brandon ar fi fost un alt moştenitor la tron care să urmeze fiului meu James. Băiatul lor cel mare este cu un pas în urma băiatului meu, iar pe zi ce trece pare tot mai probabil că James al meu va moşteni tronul. Dacă ultimul copil pierdut de Caterina a fost ultima ei încercare – şi, cu siguranţă, ea trebuie să ajungă în curând la sfârşitul anilor fertili –, atunci fiul meu va fi cel care va prelua tronul după Harry.

E imposibil să nu gândeşti aşa, oricât de crud ar părea. Îmi este sincer foarte milă de Caterina. Am plâns când i-am citit scrisoarea în care îmi vorbea despre pierderea copilului, dar nu pot să nu bag de seamă că, atât vreme cât ea nu are un fiu, băiatul meu are să moştenească atât Scoţia, cât şi regatul Angliei şi Irlandei. De bună seamă că şi Mary gândeşte aşa. Cu siguranţă îşi doreşte să aibă încă un băiat. Nu se poate s-o iubească atât de mult pe Caterina încât să nu pună propriul interes mai presus şi să nu aştepte sfârşitul anilor ei fertili. Poate cineva să-şi iubească sora atât de mult încât să pună mai presus interesele acesteia?

Dar poate că Mary e o soră mai bună pentru regină decât mine, căci îmi scrie foarte veselă că nou-născutul este cel mai frumos copil, cu pielea ca petalele unui trandafir alb, şi că sunt cu toţii încântaţi că a dat naştere unei fiice.

Şi s-a întâmplat ceva cumplit. Bessie Blount, cea care i-a fost domnişoară de onoare surorii noastre şi pe care o îndrăgea atât de tare, a părăsit curtea fără să ceară îngăduinţa reginei şi pur şi simplu a dispărut. Tânăra femeie a născut un copil şi, oh, Maggie, îmi pare rău să spun, dar a avut un băiat şi este, fără îndoială, fiul lui Harry.

Las jos scrisoarea şi mă duc să mă uit pe fereastră, fără să văd valurile înspumate de pe întinderea cenuşie de apă a lacului măturat de vânt. Mai întâi mă gândesc că nu trebuie să-mi fac griji, că asta nu înseamnă nimic. Acest copil nu va avea un loc în linia de succesiune, e un copil nelegitim şi nu contează. Dar apoi mă gândesc mai aşezat că e primul bastard Tudor conceput vreodată de Harry şi că asta înseamnă destul de mult. Chiar înseamnă destul de mult. Bessie a arătat tuturor că Harry poate să facă un băiat şi, dacă pruncul va trăi, el va arăta tuturor că Harry poate să conceapă un băiat sănătos.

Acesta nu e un lucru mărunt în sine. Și, în același timp, dovedește că vina pentru toți acești moștenitori morți e a Caterinei, nu a chipeșului meu frate. Toată lumea a crezut așa înainte, dar nimeni n-a îndrăznit s-o rostească. Acum se dovedește a fi adevărul. Caterina e mai în vârstă decât el – doar cu câțiva ani, desigur; dar acum are 33 de ani, și duce în spate un șir de pierderi de sarcină și de prunci născuți morți. Vine dintr-o familie măcinată de moarte și boală și în toți acești ani a reușit doar să dea naștere unei fetițe plăpânde. Însă amanta lui Harry, Bessie cea tânără, sănătoasă și plină de viață, i-a dăruit un băiat frumos în al cincilea an al legăturii lor amoroase. Aceasta este o dovadă triumfătoare a virilității fratelui meu și tăgăduiește, contrazice și le închide gura pentru totdeauna celor care spun că Tudorii sunt blestemați din cauză că au invadat Anglia și pentru prinții care au pierit în turn. Oricine i-a ucis pe prinți și a luat blestemul asupra lor și asupra urmașilor, aceia nu suntem noi. Căci eu am un băiat sănătos, Mary îl are pe Henric Brandon, iar acum fratele meu are un copil durduliu din flori. I s-a pus numele de Henric Fitzroy. Henric după rege și Fitzroy pentru a arăta că e un copil nelegitim și că e de sânge regal. N-ar fi putut să aleagă alt nume care s-o rănească mai mult pe Caterina. Cred că asta o să-i frângă inima. Acum va ști ce înseamnă durerea. Cândva, ea m-a învățat pe mine ce e durerea; acum, Bessie Blount a învățat-o pe ea.

[75] Palatul Linlithgow, Scoția, toamna anului 1519

Abia când frunzele devin aurii și arămii în pădurile care înconjoară lacul primesc o scrisoare de răspuns de la fratele meu, împachetat și pecetluit de lordul Dacre, ai cărui trimiși au adus-o și ale cărui iscoade o vor fi citit. Nu-mi pasă. În sfârșit, iată permisul meu de liberă trecere, aceasta este scăparea mea. Am știut că fratele meu îmi va răspunde și că Thomas Wolsey va găsi o cale

de a îndrepta lucrurile. N-am nici o îndoială că aceasta este invitația mea pentru a mă întoarce la Londra, pentru a obține desfacerea căsătoriei mele blestemate și – dacă îl cunosc pe Thomas Wolsey – pentru a-mi găsi o partidă strălucită. De ce n-ar face asta? E chiar ceea ce mă implora să fac acum trei ani, cu fratele meu promițându-mi că ar fi cea mai bună alegere pe care aş face-o vreodată.

Iau scrisoarea cu mine în cămăruța cu ziduri de piatră din vârful turnului, unde nu voi fi deranjată, şi în graba de a o deschide, rup sigiliul mare de pe pagină. Bag de seamă de îndată că nu e scrisul dezordonat al lui Harry.. A fost scrisă de un diac. Mi-l închipui așezat la o masă, cu picioarele desfăcute și zâmbitor, cu un pahar de vin în mână, cu Thomas Wolsey dându-i documente la semnat, ca și cum ar împărți o mână de cărți de joc, în vreme ce pajul îl servește cu cele mai bune mâncăruri. Charles Brandon, cumnatul meu care-și urmăreşte doar propriile interese, lenevește în preajma lor, alți bărbați – Thomas Howard, Thomas Boleyn – stau în picioare în spate, lângă perete, râzând, grăbiți să dea o replică sau un sfat, în vreme ce Harry dictează rapid o scrisoare către mine, una dintre numeroasele îndatoriri pe care le-a neglijat prea mult timp, dar care chiar nu mai poate fi amânată. Pentru el, nu e nimic – o invitație adresată mie de a veni la Londra. Pentru mine înseamnă eliberarea din închisoare.

La început, nu pot pricepe cuvintele de pe pagină. Trebuie să citesc şi să le recitesc, atât sunt de departe de ce mă aşteptam. Harry nu e încurajator. În schimb, alege să fie sever, îngâmfat ca un mic corist. Vorbește de legile divine ale căsătoriei care nu poate fi desfăcută și îmi spune că toate neînțelegerile dintre soț și soție sunt semnul păcatului. Dau pagina pentru a mă încredința că el a semnat această adunătură de vorbe. Asta vine de la un bărbat al cărui bastard a frânt inima soției sale!

Apoi îmi reiau cititul scrisorii. De necrezut, îmi poruncește să mă întorc la Archibald în gând, cuvânt și faptă. Trebuie să trăim împreună ca soț și soție sau o să mă considere o păcătoasă care va ajunge în iad, și niciodată sora lui. Archibald, cumnatul lui, i-a scris, iar Harry l-a ascultat pe soțul meu necredincios, în loc să mă asculte pe mine. Poate că ăsta e cel mai rău dintre toate lucrurile cumplite pe care le zice: că l-a ascultat pe Archibald și

nu pe mine. L-a crezut pe acesta și e surd față de propria-i soră. Cuprins de dorința de a mă ajuta, îmi zice că Archibald o să mă primească înapoi fără să se plângă, că numai cu Archibald alături pot nădăjdui să-mi recâștig autoritatea în Scoția. Numai cu Archibald alături de mine, el, regele, sau mai marele iscoadelor sale, lordul Dacre, mă vor sprijini. Neștiutor ca întotdeauna, îmi spune că Archibald are autoritate asupra lorzilor Scoției, că numai el poate să mă mențină pe tron. Îmi las capul în mâini: Dacre sigur a citit asta. Și toate iscoadele lui. Apoi Harry continuă. De parcă n-a fost destul ca să-mi frângă inima, continuă, transformându-mi uimirea în mânie. Îmi spune că soția lui, Caterina, este de acord cu asta. Se pare că părerea Caterinei contează mult în toate astea și a hotărât că dacă intenționez să-mi încalc jurămintele în fața lui Dumnezeu și să trăiesc ca o păcătoasă nenorocită, atunci nu pot fi sora ei. Nu trebuie să merg în Anglia, nu trebuie să divorțez de soțul meu, nu trebuie să fiu fericită. Caterina a decretat asta și așa va fi. Caterina n-o să mă invite în Anglia: o femeie divorțată nu poate fi oaspetele ei; curtea ei n-ar putea fi făcută de rușine, n-ar putea primi în preajma ei o adulterină

Fiindcă sunteți tot trupești – Harry mi-l citează pe Sfântul Pavel, de parcă n-aș ști pe dinafară fiecare cuvânt pe care l-a spus bătrânul ăla care ura femeile. *Câtă vreme este între voi pizmă și ceartă și dezbinări, nu sunteți, oare, trupești?*[1]

Sunt atât de șocată de tonul lui Harry, de gândurile lui, de acest salt de la fratele mai mic la predicator, de la rege la papă, încât citesc scrisoarea de la un capăt la altul de mai multe ori în tăcere și apoi cobor în liniște scările abrupte din piatră. Una dintre doamnele mele de onoare e așezată pe locul de la fereastra de jos. Dau din mână ca pentru a alunga exclamația ei la vederea feței mele albe și ochilor roșii.

— Trebuie să mă rog, zic încet.

— A sosit un călugăr franciscan din Londra, mă previne ea. Trimis de regina Angliei să vă ajute. Așteaptă să vă vadă.

Din nou? Aproape că nu-mi vine să cred. Caterina mi-a trimis iar un duhovnic să mă sfătuiască, întocmai cum a făcut la

---

1. Biblia, Noul Testament, Epistola întâia către Corinteni a Sfântului Apostol Pavel, 3:3.

moartea lui James, după ce ordinele ei l-au ucis pe James. Știe, deci, știe că mi-a trimis o lovitură mortală și speră s-o îndulcească.

— Cine e?

— Părintele Bonaventure.

— Roagă-l să aștepte în capelă. Vin îndată.

Mai mult decât supărarea la refuzul lui Harry de a-mi da voie să merg în Anglia, mai mult decât deznădejdea că a înțeles greșit ce mi se întâmplă – și cât sunt de deznădăjduită că el nu are agerimea să priceapă ce primejdie ne paște: pe mine, pe fiul meu și întreaga țară! –, mai mult decât toate astea e deznădejdea mea la aflarea faptului că soția lui, Caterina, uneltește cu el, în siguranță în raiul căsniciei lor împlinite, și că este de acord că ceea ce contează cel mai mult – mai mult decât mine! mai mult decât propria ei soră! – este voia Domnului. Ca ei să-l invoce pe Dumnezeu și legile Sale sfinte împotriva necazurilor mele mult prea lumești, ca ea să nu-mi scrie, ca o soră, pentru a-și oferi ajutorul unei femei mâhnite asemenea ei, umilită în ochii tuturor, zdrobită de uitare, care încearcă să-și țină capul sus într-o lume care râde punându-și mâna la gură pentru a se ascunde – e cel mai înfiorător lucru din aceste scrisori trufașe care îmi trimit un călugăr, și nu un prieten, care mă sfătuiesc să mă întorc la soțul meu, în loc să-mi îngădui să mă întorc la ei. Cum poate o femeie să nu spună: da, vino, dacă ești nefericită și singură? Cum a putut Caterina s-o primească pe Mary., care a sosit fără să le dea de veste, măritată în taină cu iubitul ei, și totuși pe mine să mă alunge? Cum a putut să fie atât de bună și afectuoasă, atât de primitoare și de iubitoare față de mine timp de un an, ca mai târziu să zică: întoarce-te la soțul tău și îndură purtarea lui? Cum a putut ea să-mi spună: mulțumește-te să fii trecută așa cum sunt eu, fii nefericită! Te-a părăsit, rabdă! Nu spera la mai bine! Eu n-am nici o șansă la mai bine, deci nu e nici o șansă nici pentru tine!

Caterina e sora mea, cumnata mea mai în vârstă. E măritată cu fratele meu, e regina Angliei. Toate astea ar trebui să fie motive ca ea să fie bună, iubitoare și miloasă cu mine. Ar trebui să înțeleagă descumpănirea mea, durerea mea, umilirea mea. Știe ce înseamnă să tânjești după un soț, să te întrebi ce face, ce face amanta lui cu el. Trebuie să-și închipuie – așa cum îmi închipui

şi eu, o femeie frumoasă încolăcită pe trupul soţului meu, suspinând de plăcere, lipită de umărul lui gol. Ar trebui să-mi aline durerea prin orice i-ar sta în putinţă. Ce fel de soră îi spune soţului ei: trebuie s-o învăţam pe tânăra asta să se poarte potrivit Cuvântului Domnului, şi nu după cum e cel mai bine pentru ea? Cum pot să mă gândesc la ea ca la o soră? Aceasta ar fi lucrarea celei mai ticăloase rivale şi vrăjmaşe.

Nici nu-mi trece prin gând că aş putea avea vreo înrâurire asupra consiliului fără sprijinul lui Harry. Dacă el se leapădă de mine, eu sunt nimeni, în Scoţia sau oriunde altundeva în lume. Dacă îi ia sprijină pe Archibald împotriva mea, eu nu sunt decât o soţie părăsită, fără să am măcar arendele mele în posesie. Dacă nu sunt o prinţesă engleză, sunt o stafie, asemenea primului meu soţ, fără un loc în care să trăiesc şi fără nimic din care să trăiesc. Nu mi-am închipuit că Harry – băieţelul care nu voia să-şi înveţe catehismul – va ajunge un aşa cucernic, va vorbi cu Dumnezeu, va vorbi ca un Dumnezeu.

Caterina e în spatele fiecărui cuvânt din această scrisoare, ea e în spatele citatului din Sfântul Pavel, e cea care îmi cere să mă întorc la soţul meu. Caterina defineşte căsătoria ca pe o sfântă taină din care nu există scăpare. Caterina – al cărei soţ a botezat şi a recunoscut un fiu nelegitim – e, desigur, ferm împotriva divorţului, împotriva oricărui divorţ.

Ce proastă sunt, ar fi trebuit să mă gândesc la asta. Caterina nu va îngădui niciodată să se înfiripe în mintea uşuraticului Harry gândul divorţului. În schimb, îmi trimite un călugăr franciscan să ţipe la mine şi să mă facă, aşa cum a făcut-o altul înainte, să îmi dau seama de propria nenorocire şi să înţeleg că toate relele care s-au abătut asupră-mi au fost trimise de Dumnezeu şi că aş face mai bine să accept voia Lui.

În penumbra capelei, pe când soarele apune peste lac şi preotul aprinde lumânările din altar, părintele Bonaventure mă învinuieşte că mi-am uitat datoria de soţie şi mamă, pentru că am plecat în Anglia şi mi-am părăsit fiul şi soţul în Scoţia. Îmi dă de înţeles că nu e de mirare ca un nobil ca Archibald să

locuiască în casa mea şi să strângă arendele în lipsa mea. E soţul meu în ochii lui Dumnezeu; tot ce am e al lui. De ce n-ar locui la Castelul Newark şi să meargă la vânătoare şi să se bucure de vânatul meu? Ce aş putea să spun împotriva lui Archibald că locuieşte în casa noastră? E soţul meu, care îndură lipsa mea fără să se plângă.

Sunt atât de umilită la gândul că Archibald trăieşte cu lady Janet Stewart, că ea stă la masa mea ca soţia lui şi îl arată pe copilul lui ţăranilor mei arendaşi, încât nu pot nici măcar să pomenesc asta împotriva lui. Îngenunchind lângă altar în capelă, îmi las faţa în palme şi şoptesc:

— Dar, părinte, soţul meu şi-a încălcat jurămintele de căsătorie, şi asta în ochii tuturor. Toată lumea ştie. Nu mă iubeşte.

Asprul călugăr mă întrerupe, zicându-mi:

— L-aţi părăsit, Alteţa Voastră. L-aţi părăsit ca să plecaţi în Anglia.

— A spus că o să vină şi el! exclam eu.

— Dar nu v-a primit cu bucurie la întoarcerea Domniei Voastre în Scoţia? Nu v-a întâmpinat ca soţul Domniei Voastre la Berwick? N-aţi mers de bună voie în odaie ca soţ şi soţie? Nu v-a iertat că l-aţi părăsit şi nu v-a luat din nou în grija sa?

Caterina i-a spus asta. Mi-a trădat tainele, poate chiar i-a citit din scrisoarea mea, i-a spus despre fericirea mea în braţele lui, despre speranţele noastre cu privire la un alt copil.

— O să vină aici să vă vadă, zice părintele Bonaventure. Mi-a cerut să vă rog să-l primiţi. Regina Angliei vă roagă să-l primiţi.

— A zis chiar ea asta?

— Primiţi-l ca pe un soţ.

— Părinte, el m-a părăsit. Trebuie să trăiesc cu un bărbat care nu ţine deloc la mine?

— Dumnezeu vă iubeşte, zice el. Dacă vă trataţi soţul cu iubirea şi respectul care i se cuvin, Domnul va reaprinde în inima lui dragostea pentru dumneavoastră. Multe căsnicii trec prin perioade grele. Însă este voia Domnului să trăiţi împreună în armonie. Ezită, apoi continuă: Este şi vrerea regelui. Şi sfatul de soră al reginei.

N-am încotro. Sfatul de soră al Caterinei îmi va conduce viaţa. Voi trăi după cum doreşte ea, trebuie să-i dovedesc lui Harry, şi

lumii, că o căsătorie nu se poate desface, că durează până la moarte. Caterina nu va avea milă, nu va îngădui nici o abatere. Toate căsătoriile Tudor trebuie să dureze până la moarte. Eu am devenit exemplul ei.

Părintele Bonaventure vine şi pleacă, vorbele lui căzând pe terenul pavat cu pietre al disperării mele. Archibald nu riscă o vizită. Nu sunt însă scutită de oferta nesfârşită de sfătuitori din partea Caterinei, căci locul părintelui Bonaventure este luat de un altul. Strategia ei e la fel de sigură ca a unui mecanism automat, când un personaj pleacă - tic-tac - un nou călugăr franciscan soseşte la palatul meu din Linlithgow, cu cheiţa întoarsă şi trimis pe drumul său, de îndată ce Caterina află că am refuzat să mă întâlnesc cu Archibald şi Harry aude că le scriu francezilor. Ea e cuprinsă de griji pentru sufletul meu nemuritor şi e de nestrămutat în hotărârea ei că nu se poate scăpa niciodată dintr-o căsnicie. Harry se gândeşte doar la alianţa lui cu Franţa. El nu pricepe că, dacă n-o să mă sprijine, va trebui să apelez din nou la regentul francez care lipseşte şi să încerc să ajung la o înţelegere cu el. Acum mi-l trimit pe părintele Henric Chadworth, conducătorul ordinului călugărilor franciscani, un bărbat deosebit de educat, mândru, care rareori a stat de vorbă cu o femeie de când mama sa l-a trimis la mânăstire.

El nu are răbdare cu nici o femeie, cu mine nici atât. L-au însărcinat să îmi înfrângă spiritul îndărătnic şi să mă facă să iau calea iubirii şi credinţei faţă de Dumnezeu, de soţul meu şi de planurile fratelui meu.

— Ei nu înţeleg, îi zic părintelui Chadworth, cu toată răbdarea de care sunt în stare. Părinte, nu foloseşte la nimic să-mi spuneţi să mă împac cu soţul meu. El nu locuieşte acasă cu mine. Nu îi pasă de interesele mele sau ale fiului meu. Fură de la mine. Vreţi să spuneţi că ar trebui să-l las să-mi ia pământurile?

— Sunt pământurile lui. Şi el este un slujitor credincios al regelui, zice părintele Chadworth.

— El e, cu siguranţă, un slujitor bine plătit al regelui, îi răspund cu obrăznicie. Thomas Dacre cheltuie o avere pe el şi pe

toți lorzii de la graniță care creează necazuri și stârnesc porniri de mânie și dezbinare în toată Scoția.

Acum că sunt înstrăinată de Archibald și de toți cei din neamul Douglas, câțiva lorzi din consiliu au încredere să-mi spună adevărul. Îmi arată că Thomas Dacre aduce neîncredere și divizare în Scoția, hotărât să ne ruinăm singuri și să-l scutim de efortul de a invada.

— Dumnezeu v-a făcut prințesă engleză, zice părintele Chadworth, cu vocea acoperind-o pe-a mea. Datoria dumneavoastră este față de Dumnezeu și de Anglia.

Mă uit la el cu o expresie la fel de răzvrătită, de parcă încă aș fi o prințesă în sala de clasă.

— Am o datorie și față de mine însămi, îi zic. Vreau să fiu fericită. Vreau să-mi văd fiul crescând, devenind bărbat. Vreau să fiu soția unui bărbat cumsecade. Nu o să renunț la aceste ambiții pentru binele țării mele sau pentru binele Bisericii și, cu certitudine, n-o să renunț la ele doar pentru că regina, cumnata mea, ar prefera să fie așa. Ea vrea să dovedească că un soț necredincios e totuși căsătorit. Însă eu nu vreau să fac asta.

— Acesta este un păcat, zice el aspru. Și Dumnezeu și regele îl vor pedepsi.

Părintele îmi dă scrisorile încredințate de surorile mele, Mary și Caterina. Mary zice că i-a luat mult timp să-și revină după nașterea micuței Eleanor, dar că soțul ei a fost atent și grijuliu cu ea și regele l-a trimis la ea pe propriul lui doctor. Zice că și-a comandat o pelerină mică din catifea, ca să poată să se ridice în capul oaselor și să-i primească chiar în patul ei mare, oficial pe toți cei veniți să-i facă urări de sănătate. Îmi zice cât e de caraghios că Maximilian, Împăratul Sfântului Imperiu Roman, cu care aș fi putut să mă căsătoresc, a murit, și că nepotul acestuia, cu care s-ar fi putut mărita ea, este noul împărat. *Numai gândește-te!* zice ea cu veselie. *Acum ai putea fi Împărăteasă Văduvă și eu să fiu moștenitoarea ta. Împărăteasă! Noi amândouă! Cât de amuzant!*

Desigur, nu e nimic amuzant în asta. Este chiar motivul pentru care m-am hotărât împotriva împăratului, ca apoi să-mi bag

mințile în cap prea târziu. Nu e amuzant deloc. Zice că Harry e supărat că nu i s-a oferit diadema regală de împărat și că, la rândul ei, Caterina pare foarte abătută.

Nu e de mirare. Faptul că Bessie Blount a fost binecuvântată cu un băiat i se pare foarte de neînțeles. Ne-am dus cu toții la Walsingham sperând că Dumnezeu îi va dărui Caterinei un băiat; însă El i l-a dat, în schimb, lui Bessie – căile Lui sunt într-adevăr nebănuite.

Apoi zice că vor merge toți în Franța la anul pentru a sărbători un nou tratat cu francezii. Îmi spune că abia așteaptă să viziteze din nou Franța și că urmează să fie o mare sărbătoare. Charles va avea o nouă armură pentru turnir, ea va avea zeci de rochii noi.

Ei îmi spun „la reine blanche"[1] și zic că n-a existat niciodată o regină a Franței mai frumoasă. E așa de caraghios, dar atât de drăguț din partea lor. E minunat să fii îndrăgită în două țări, prințesă în una, regină în cealaltă, și lăudată în amândouă!

Asta e tot ce-mi scrie. Asta e tot ce-mi scrie sora mea cea mică atunci când știe că scrisoarea ei va fi adusă de un călugăr însărcinat să mă îndemne stăruitor să acționez împotriva propriilor mele interese și să le slujesc pe cele ale țării mele, să mă întorc la o căsnicie cu un bărbat care m-a trădat; când știe că sunt singură într-o țară cu multe probleme și greutăți, încercând să-mi văd fiul, încercând să scap de o căsătorie care a devenit o insultă la adresa mea. Nu-mi scrie decât despre cele treizeci de rochii noi și minunata coronița pe care Harry o va comanda special pentru ea. Își aduce aminte, aproape prea târziu pentru a găsi un pic de loc pe pagină, că doamnele nobile franceze poartă pelerine foarte scurte, cu glugile împinse spre spate pe cap. Nimeni, îmi zice ea, subliniind de trei ori. *Nimeni nu mai poartă capișoane triunghiulare.*

Pun jos scrisoarea de la ea. Mary pare foarte departe. Sunt atât de departe de gândurile ei, încât nici măcar nu-și aduce aminte

1. Regina albă (fr.).

de mine în timp ce scrie. Dacă Harry se va duce în Franța să reînnoiască tratatul cu regele Francisc și-l va convinge să nu-l mai trimită niciodată înapoi pe ducele de Albany ca regent în Scoția, atunci eu și lorzii vom continua încă un an să ne luptăm, fără să avem cu adevărat pace, gata oricând să se iște o răzmeriță. Nu știu dacă Mary știe asta sau dacă pur și simplu n-o interesează. E limpede că nu se gândește prea mult la grijile mele. Mă îndoiesc că se gândește la mine vreun pic, altfel decât ca la cineva care ar putea fi interesat de cum se poartă un capișon franțuzesc.

Deschid scrisoarea de la Caterina. Spre deosebire de mâzgălelile lui Mary, aceasta este foarte scurtă. Caterina zice că mi-l trimite pe călugărul Chadworth ca să-mi împărtășească voia lui Dumnezeu. Zice că numai gândul de a-mi părăsi soțul înseamnă osândirea sufletului meu la chinul veșnic. Zice că o să facă tot ce-i stă în putere să mă ajute dacă îmi voi lua gândul de la acest plan înspăimântător. Zice că ea și Harry au fost năuciți să audă că i-am scris ducelui de Albany pentru a-i cere ajutorul. Zice că mi-am înfruntat cu tărie rușinea în fața lumii și că n-am pricină de divorț și nici motiv să aduc vorba de săvârșirea unui asemenea păcat. Zice că nu poate îngădui să ajung în iad în felul ăsta. Că pentru fiul meu James ar fi fost mai bine dacă aș fi murit cu tatăl lui, decât ca el să știe că mama lui e o târfă..

Ea chiar crede că ar fi mai bine să fiu moartă decât făcută de rușine? Îi citesc scrisoarea în tăcere și mă îndrept către șemineul în care un foc mic alungă răcoarea serii și arunc scrisoarea în flăcări. Se aprinde și ies vâlvătăi, sigiliul roșu se răsucește și se zvârcolește din cauza văpăii, panglica scoate un sunet ca o mică explozie și scrisoarea nu mai e decât un strat subțire de cenușă peste bușteni.

Poate propria mea soră să creadă cu adevărat că ar fi mai bine să fiu moartă decât făcută de ocară?

De bună seamă nu se poate să mă fi iubit vreun pic dacă se gândește numai la Cuvântul Domnului și nu la cuvintele pe care mi le spune mie. Nu se poate să fi ținut vreodată la mine ca la sora ei adevărată dacă se gândește la păcatul divorțului și nu la păcătoasă – la mine – ca la o femeie singură și nefericită. Nu pricepe că sunt îndurerată că mi-am pierdut soțul, că sunt

batjocorită în ochii întregi lumi, cu frică de păcat și departe de mila lui Dumnezeu?

Mă gândesc cum o privește ea pe Mary probându-și coroanele, pe cea mai frumoasă femeie din două regate, care o umbrește fără încetare și fără vreun efort. Mă gândesc la ea, știind că pe băiatul lui Bessie Blount îl cheamă Henric Fitzroy pentru ca toată lumea să știe că regele l-a recunoscut ca fiind al său. Mă gândesc la cum trebuie să se simtă o femeie mândră precum Caterina când e a doua la propria-i curte, fără un fiu în pântec sau în leagăn și, cu fiecare an care trece, cu din ce în ce mai puține șanse să aibă unul. Și apoi mă gândesc – ei bine, nu trebuie să se răzbune pe mine pentru asta.

Părintele Chadworth privește în tăcere la scrisorile care ard.

— Ei bine? întreabă el. V-au convins să vă căiți pentru păcatele Domniei Voastre?

— Nu. Ei nu-mi spun nimic care să mă aline și nu-mi dau nici un semn să nădăjduiesc că mă vor ajuta.

— Nu vă vor ajuta, întărește el. Nu vă vor da nici un ajutor dacă nu vă împăcați cu soțul dumneavoastră. N-aveți de ales. Sunt aici ca să vă spun că n-aveți încotro. Fără soț alături, nu veți primi nici un sprijin din partea Angliei. Fără sprijinul Angliei, nu vă veți impune niciodată în fața consiliului. Fără consiliu, nu puteți să domniți peste regat și nu vă veți revedea niciodată fiul. El va fi crescut fără mamă sau tată. Va fi un orfan.

Se lasă o tăcere îndelungată. Mă minunez că el poate să fie atât de crud.

Îmi plec capul.

— Prea bine, e tot ce zic. Ați câștigat.

Nu pot îndura să mă întâlnesc cu Archibald în public. Sunt teribil de stânjenită, de parcă eu aș fi cea care a furat și a trăit ca un hoț adulterin. Știu că voi scădea în ochii doamnelor mele de onoare pentru că-l primesc înapoi sau vor crede că n-am pic de mândrie, că sunt ca un câine hăituit. Toți cei care ne-au văzut la Berwick când eram o nesăbuită îndrăgostită nebunește vor crede că sunt din nou amețită de dorință. Așa că îi spun că trebuie să

vină în vârful turnului, unde am micuțul meu cuib, cămăruța din piatră unde - cu atât de mult timp în urmă - soțul meu James și-a luat rămas-bun de la mine și mi-a spus să nu mă uit de-acolo de sus după el. Doamna mea îl trimite pe Archibald sus pe scările întortocheate. Îi aud cizmele răsunând pe piatră, iar apoi ea închide ușa de jos pentru ca nimeni să nu poată auzi ce ne spunem. Va fi crezând că ascunde o întâlnire de dragoste, va fi crezând că ușa va înăbuși zgomotul împreunării noastre.

Sunt atât de mânioasă și de tulburată, încât tremur când trece pe lângă mica intrare a turnului și își lasă capul în jos ca să intre fără să se lovească de pragul din piatră de sus. Îngenunchează la picioarele mele, își lasă capul în jos fără o vorbă, ca un pelerin spășit. Mă ia de mâini, simte cum tremur și scoate un sunet de mirare când bagă de seamă cât de reci îmi sunt degetele.

— Iubita mea!

— N-ai nici un drept! îi zic, cu glas sugrumat.

El scutură puternic din cap.

— N-am absolut nici un drept.

— Mi-ai furat arendele!

— Dumnezeu să mă ierte. Dar ți-am păstrat pământurile cu bună credință și ți-am protejat țăranii arendași și bunul nume ca stăpână.

— Ai pus altă femeie în locul meu!

— Iubirea mea, iubirea mea, nici o femeie n-ar putea să-ți ia locul. Iartă-mă.

— N-am să te iert niciodată.

El își lasă capul în jos.

— N-ar trebui s-o faci. Parcă mi-am pierdut mințile. Tu ești bună, ești mai bună decât merit, doar lasă-mă să vin la tine și să-ți cerșesc iertarea. N-aș vrea să mor cu gândul ăsta care m-apasă. Nădejdea și bucuria mea au fost nimicite de necazurile noastre, atât cele de stat, cât și cele intime. Am văzut lucruri cumplite în slujba ta, a trebuit să mă fac părtaș la lucruri cumplite ca să te aduc la locul tău de drept. Apărându-ți tronul, am păcătuit împotriva lui Dumnezeu. Nu e de mirare că voința mea a cedat, că hotărârea m-a părăsit. Își ridică privirea spre mine și adaugă: N-am putut să merg mai departe. N-am avut tăria să continui.

Pentru una sau două luni am crezut în mod necugetat că aş putea scăpa. Pentru o clipă, am crezut că aş putea să fiu un om liniştit, un bărbat cu o soţie şi o fiică într-o căsuţă. Când a murit de la Bastie şi tu n-ai reuşit să pui mâna pe putere şi ai dat vina pe mine, am vrut doar să fug departe de tot. Am simţit că te-am dezamăgit foarte rău – mă străduisem atât de mult şi totuşi am dat greş. Iubita mea, soţia mea, am greşit că am plecat. Am o menire mai mare, am menirea de a fi soţul tău. Iartă-mă că te-am dezamăgit de această singură dată Nu te voi mai dezamăgi niciodată.

— Ai vrut să scapi de toate aceste necazuri?

Îşi lasă capul în jos.

— Este singura dată când m-a părăsit curajul. În toţi aceşti cinci ani. Nu găseam nici o cale de a te vedea învingătoare. A fost o greşeală. Am crezut că dacă nu ţi-l pot reda pe fiul tău şi nu pot să te repun la locul care ţi se cuvine, atunci ar fi mai bine să nu fac nimic, să plec îndată. Am crezut, chiar, că ar trebui să-mi iau viaţa, că ar fi mai bine pentru tine dacă aş muri.

Simte de îndată că îmi împreunez grăbită mâinile şi îşi ridică ochii şi îmi zâmbeşte. E ca şi cum m-ar fi atins – zâmbetul acela, acel surâs tandru de copilandru, e ca o mângâiere, o zvâcnire adâncă şi tainică. Ştie că nu pot îndura gândul morţii lui. Vocea îi e caldă, încrezătoare.

— Poţi să înţelegi, oare, tu, care eşti atât de curajoasă, că am vrut să fiu neînsemnat? Îţi poţi oare închipui că mi-am dorit o viaţă simplă, cu o femeie neînsemnată, un nimeni, într-o lume mică. Că, pentru o clipă, doar pentru o clipă, n-am putut să fiu bărbatul care sunt cu tine, soţia pasiunii mele?

— Ai plecat de la mine şi te-ai dus la ea şoptesc eu. Chiar şi acum, mă doare să mă gândesc că el ar prefera altă femeie.

— O, Margaret, nu ți-ai dorit niciodată să poţi fugi departe de toate astea şi să mergi în Anglia? Să te întorci la viaţa ta de fată?

— O, da. Bineînţeles că da. Nu-i spun că am implorat să mă întorc şi că n-am fost primită.

— La fel a fost pentru mine. Mi-a trecut prin minte că aş putea să trăiesc cu cea căreia i-am promis cândva că o voi lua de soţie, într-un castel micuţ aşa cum visam amândoi. Am crezut că trebuie să mă retrag din consiliul lorzilor, să plec departe de tine

şi de curte. Simţeam că n-aveai nevoie de mine, că ţi-ar fi mai bine dacă nu aş mai fi eu în preajma ta, că poate ai lucra cu James Hamilton, contele de Arran; că ai putea să îi scrii ducelui de Albany. Am crezut că ai fi liberă să vorbeşti cu aceşti oameni însemnaţi ca femeia de seamă care eşti, fără ca eu să te trag înapoi şi să te fac de ruşine. Ştiu că sunt o piedică în încercările tale de a-ţi recupera fiul. Am crezut că o să-ţi fie mai bine fără mine. Consiliul mă urăşte şi se teme de mine - am vrut ca ei să poată să te vadă fără mine. Am crezut că ultimul lucru, cel mai frumos şi mai plin de iubire lucru pe care l-aş putea face pentru tine ar fi să te eliberez. M-am gândit că trebui să-ţi ofer prilejul să anulezi căsătoria noastră, dacă ai fi vrut să scapi de mine. Am crezut că cel mai bun lucru pe care puteam să-l fac pentru tine ar fi să te las să pleci.

— Nu pot să fiu eliberată de tine, zic tăios. Nimeni nu-mi îngăduie asta. Caterina nu va îngădui asta.

— Nici eu nu pot, spune el. Nici în ochii lui Dumnezeu, nici în iubirea mea pentru tine. Aşa că iată-mă aici, la picioarele tale. Sunt al tău până la moarte. Am fost despărţiţi - nu pentru prima oară - şi m-am întors la tine. Primeşte-mă înapoi. Primeşte-mă înapoi, iubito, sau sunt un bărbat mort.

— Sunt nevoită să te primesc înapoi. Surorile mele stăruie. Harry stăruie.

Îşi lasă capul în jos şi scoate un mic suspin:

— Slavă Domnului.

— Poţi să te ridici, îi zic pe un ton nesigur. Nu ştiu dacă să-l cred sau nu.

Nu se ridică în picioare, ci stă în faţa mea cu un aer rugător. Apoi se ridică în picioare cât e de lung şi continuă să mă ţină de mâini, iar în acelaşi timp mă trage spre el, astfel încât să fiu mai aproape. E lipit de mine cu toată lungimea trupului său, iar braţul lui e în jurul taliei mele şi mâna lui e sub bărbia mea. Îmi înalţă faţa spre el şi mă sărută. Mă simt pe dată cuprinsă de dorinţă, ca o undă a mareei, un amestec de uşurare, triumf şi gelozie. Uitasem această bucurie, îi uitasem gustul, mirosul, iar acum le cunosc din nou. Şi mă gândesc că i l-am luat lui Janet Stewart; i l-am luat pentru a doua oară. Eu sunt prima cu el, aşa cum ar trebui să fiu.

— Nu poţi să te eliberezi de mine, zice el, cu gura lipită de a mea. Nu te vei elibera niciodată de mine. Nu ne vom elibera niciodată unul de altul.

[76] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoţia, toamna anului 1519

Intrăm triumfător în Edinburgh. Oamenii lui Archibald mă însoţesc cu cimpoaie şi tobe şi toată lumea iese din case, din grajduri, prăvălii şi ateliere ca să-i privească pe regina văduvă şi pe frumosul ei soţ intrând călare înapoi în Holyrood. Mi se strigă că sunt din nou bine-venită în capitala mea şi că trebuie să li-l arăt pe băiatul meu, micuţul rege. Unii strigă că Archibald e un trădător, că am un trădător lângă mine. Îmi întorc capul. Poţi fi un scoţian credincios în multe feluri, iar felul pe care l-a ales Archibald nu e felul ales de Hamiltoni. Unii dintre ei îşi ridică punguţele şi le flutură deasupra capului. Roşesc şi mă uit la Archibald; are o expresie furioasă. Încearcă să spună că el ia rentă englezească, că a fost cumpărat de Thomas Dacre, cu banii lui Thomas Wolsey, pentru a fi slujitorul fratelui meu, regele. Încearcă să spună că se lasă cumpărat şi vândut pe bani puţini: un sclav englez, nu un scoţian liber.

— Voi porunci să fie arestaţi, zice Archibald printre dinţi.

— Nu, îi zic imperios. Lasă lumea să-şi amintească asta ca ziua în care am venit acasă şi nu s-a petrecut nimic rău.

— Nu îngădui să fiu insultat.

— Nu înseamnă nimic, nimic.

Palatul e cald şi primitor; aici e un alai de servitori demn de o regină, sunt cai în grajduri, în bucătărie sunt bucătari. Archibald plăteşte totul: zice că pot să cumpăr ce vreau. Mă plimbă dansând prin încăperi şi mă face să râd, zicând că trebuie să trimit după croitorese şi să comand rochii noi pentru mine şi pentru fiica noastră, micuţa lady Margaret, care ţipă de bucurie şi bate din

palme când îl vede iarăşi pe tatăl ei, ţinându-se după el ca un căţeluş. El zice că vom lua cina cu mare pompă şi că toată lumea va veni să ne viziteze. Trebuie să părem măreţi, suntem măreţi.

— Dar sumele cheltuite..., mă împotrivesc eu.

— Lasă asta în seama mea, zice el, mândru. Mă bucur de încrederea fratelui tău şi el mi-a trimis bani pentru a sprijini cererile tale. Am arendele tale şi am propria mea avere. Totul e pentru tine. Tu eşti regina a tot ce vezi. Mai ales, tu eşti regina mea, iar eu sunt încă cel mai umil slujitor al tău. Râde. O să vezi, când îţi vor aduce friptura diseară, eu o voi tăia pentru tine.

Nu mă pot abţine să râd cu el.

— Asta a fost acum multă vreme.

— A fost cea mai fericită perioadă din viaţa mea, îmi spune. M-am îndrăgostit de tine îndată, foarte profund, şi apoi am început să înţeleg că s-ar putea ca şi tu să mă iubeşti. Nu a fost acum multă vreme, a fost doar ieri.

Vreau să cred. Bineînţeles că vreau. Să se întoarcă la mine e ca un vis. Mă gândesc că dacă e adevărat ce spune Caterina şi e, într-adevăr, voia Domnului ca un soţ şi o soţie să nu se despartă niciodată, atunci întoarcerea lui Archibald este un act al lui Dumnezeu. Suntem din nou împreună, căsătoria noastră e binecuvântată, Scoţia va ajunge sub conducerea mea şi îşi va găsi pacea. Nu vreau să mă întreb de unde provine averea lui, nu iau în considerare că poate Dacre mi-a iertat datoriile. Nu mă gândesc unde doarme Janet Stewart în noaptea asta.

Îmi vizitez fiul. Se sfieşte de mine; n-am mai locuit împreună de când am stat la Castelul Craigmillar.

— Nu mi se îngăduie să fiu cu tine, îi zic. Încerc întruna să vin la tine. Nu vor să-mi dea voie.

Nu-mi vine să cred că are doar şapte ani; e atât de atent când îşi alege cuvintele ca să-mi răspundă:

— O să le spun că mi-ar plăcea să te văd, dar încă nu pot să poruncesc. Însă contele de Arran e cuviincios cu mine şi bun. Zice că ducele de Albany se va întoarce în curând şi atunci vom avea pace. Zice că atunci vei putea să locuieşti cu mine ca mama mea şi vom fi fericiţi.

— Nu, nu, Scoția trebuie să scape de francezi, îi zic cu gravitate. Tu ești fiul unei englezoaice, ești moștenitorul tronului englez. Nu vrem un sfetnic francez. Să nu uiți niciodată asta.

David Lyndsay, însoțitorul și prietenul credincios al fiului meu, înaintează și îmi face o plecăciune.

— Alteța Sa e mândru de moștenirea lui, zice el cu grijă. Dar știe că și tutorii lui francezi sunt prietenii și rudele sale.

— O, Davy! protestez eu. Când James Hamilton primește rentă franceză și-l numește pe soțul meu răzvrătit nu poate fi prietenul nostru!

— Alteța Sa trebuie să fie prieten cu toată lumea, îmi reamintește Davy cu calm. Nu poate fi văzut ca punând mai presus o tabără sau alta.

Băiețelul se uită pe rând la noi, de parcă încearcă să hotărască pe cine să creadă, în cine poate să aibă încredere. E un băiat care nu și-a trăit copilăria, un copil fără copilărie.

— Doamne, ce-mi doresc să te fi crescut tatăl tău, zic eu cu amărăciune.

Se uită înapoi la mine, cu lacrimi în ochii lui mari, negri și luminoși.

— Și eu îmi doresc asta, zice el.

Archibald mă lasă la Holyrood, zicând că are de lucru la moșiile sale.

— Oh, să vin cu tine? îl întreb. Voi călări împreună cu tine. Unde mergem?

O mică ezitare și o privire piezișă mă pun pe gânduri.

— Mergi la vânătoare? îl întreb. Archibald, unde te duci?

Vine aproape de mine, ca să nu poată fi auzit de cei din preajma noastră.

— Mă întâlnesc cu Thomas Dacre, îmi spune la ureche. Mă ocup de treburile tale, iubirea mea. Voi călări pe timp de noapte spre locul de întâlnire, voi obține vești despre fratele tău și planurile lui și mă voi întoarce degrabă acasă.

— Spune-i lordului Dacre că trebuie să ajungem la o înțelegere cu regentul francez. Nu ne putem opune lui James Hamilton ca regent provizoriu, iar ducele de Albany se va întoarce mai devreme

sau mai târziu. Trebuie să lucrăm cu amândoi, trebuie să ajung regentă şi să obţin custodia lui James.

— Albany nu se va întoarce niciodată, îmi promite el. N-o să vină niciodată înapoi. Este dorinţa fratelui tău – este alegerea mea – să nu-l mai vedem niciodată. Fratele tău ne-a slujit bine. L-a încolţit pe Albany în Franţa, a făcut din surghiunul lui din Scoţia o condiţie a tratatului cu Franţa, a făcut atât de multe pentru noi! Iar fără el, Hamilton nu e nimic mai mult decât conducătorul unui alt clan. Îşi poate zice regent lecţiilor – poate să-şi zică oricum îi place! – dar francezii nu-l vor sprijini pe Hamilton împotriva englezilor. Putem să-l distrugem de îndată ce vom fi pregătiţi.

— Nu, nu. Fără alte lupte. Trebuie să facem tot ce putem pentru a menţine pacea până când James va fi îndeajuns de mare să preia tronul. Hamilton sau Albany, regentul sau cel ce-i ţine locul trebuie să conducă consiliul şi să păstreze pacea între lorzi. Trebuie să lucrez cu ei.

— O să-i spun lui Dacre că asta e ce crezi, îmi promite Archibald. Ştii că vreau să se păstreze pacea în Scoţia pentru fiul tău. Nu vreau nimic altceva.

Mergem până la curtea grajdurilor ţinându-ne cu braţele unul pe după mijlocul celuilalt, îmbrăţişaţi ca doi tineri îndrăgostiţi. Îl sărut de rămas bun la o cotitură a scărilor, unde nimeni nu poate vedea cum mă ţine în braţe, cum mă agăţ de el.

— Te întorci mâine seară? îl întreb cu dor.

— Poimâine seară, zice el. E primejdios la graniţă după lăsarea întunericului.

— Nu te pune în primejdie. Mai bine mai stai o noapte decât să călătoreşti după apusul soarelui.

— Mă voi întoarce teafăr la tine.

— Două nopţi, şoptesc eu.

— Nu mai mult.

— Ştiţi unde e, nu? mă întreabă James Hamilton, cel ce ţine locul regentului. E ceva ce ştie toată lumea.

Simt că mă ia cu frig auzindu-i glasul, de parcă şi-a pus o mână îngheţată pe ceafa mea.

— Ce ştie toată lumea? i-o întorc eu.

Am plecat călare de la Holyrood, prin Canongate, ocolind muntele impunător căruia lumea îi zice Jilţul lui Arthur, ştiind că James Hamilton şi lorzii care sunt de partea Franţei vânează pe câmpurile sălbatice şi în mlaştinile de la sudul oraşului. Hamilton, contele de Arran, mi-a trimis un mesaj, spunându-mi că vrea să stea de vorbă cu mine dincolo de zidurile care au urechi şi de ferestrele iscoditoare ale oraşului şi că trebuie să aflu ce are de zis. Nu pot să nu am încredere în el, îl cunosc de ani de zile. Bineînţeles, vreau să aud planurile sale pentru Scoţia, vreau să ştiu care sunt veştile din Franţa; însă nu vreau să aud bârfe despre soţul meu.

— Archibald îşi vizitează moşiile de la graniţă, zic tăios. Calul meu, ţinut prea strâns pentru că am mâinile încleştate pe oblâncul şeii, o ia într-o parte şi mişcă din cap. Moşiile noastre. Se-ngrijeşte de pământurile mele. Va fi plecat doar două nopţi.

— Îmi pare rău să vă spun, dar vă minte din nou, Alteţă. S-a dus la lady Janet Stewart, la Castelul Newark, îmi zice el fără înconjur. M-am gândit că nu ştiţi.

— De bună seamă, nu Domnia Ta ar trebui să-mi spui, îi zic aspru. Vorbesc foarte trufaş, dar am o presimţire, aproape o premoniţie. Nu vreau ca acest prieten vechi să-mi spună mai multe. Nu vreau ca acest bărbat care m-a văzut ca prinţesă la curtea tatălui meu şi m-a considerat potrivită să mă mărit cu un rege să mă considere acum o proastă care se agaţă de un soţ necredincios şi îl lasă să o facă de ruşine în faţa lumii.

— Cine altcineva să vă spună? întreabă el. Cine e de partea Domniei Voastre? Tot clanul lui a jurat să păstreze secretul şi îi este credincios numai lui. Dacre îl apără pentru că l-a cumpărat cu totul pe soţul dumneavoastră cu aur englez. Surorile nu vă sfătuiesc?

Clatin din cap, fără tragere de inimă.

— Ele nu zic nimic împotriva unei căsătorii legiuite.

— Aşadar nu aveţi sfătuitori.

În preajma noastră, doamnele mele de onoare stau la taclale cu oamenii lui. Merg să vâneze cu şoimi, păsările cu pene lucioase aşteptând pe pumnii şoimarilor să fie eliberate de îndată ce dă poruncă înălţimea sa. Hăitaşii vor stârni vânatul să iasă din

ascunzişuri, şoimarii vor da drumul păsărilor şi acestea se vor înălţa în văzduh deasupra noastră şi vor privi în jos. De la înălţimea aceea, noi nu suntem nimic, doar o grămadă răzleţită de siluete pe pământul unei ţări vaste şi fără hotare.

— Am sfătuitori, îi zic cu răceală. M-ar avertiza.

— Nu aveţi pe nimeni. Lordul Thomas Dacre este stăpânul soţului dumneavoastră. N-o să vă zică nimic împotriva lui. El e în slujba regelui Angliei, nu a dumneavoastră. L-au cumpărat şi n-au de gând să vă spună asta.

Tot ce aud e atât de aproape de temerile mele, încât la început nu pot să răspund. Râd încetişor.

— Dacă Dacre l-a cumpărat, o să-i poruncească să-mi fie credincios mie şi oamenilor mei. James, dumneata greşeşti că mă avertizezi. Eu şi Archibald ne-am împăcat. Nu există dezbinare între noi. Va veni acasă la mine. Greşeşti vorbindu-l de rău pe un soţ în faţa soţiei sale.

— O, e soţul Domniei Voastre? Credeam că a fost luat înainte. Iar lui Dacre nu-i pasă câtuşi de puţin. Tot ce face Dacre este să-l plătească pentru a-l păstra de partea englezilor. Nu-i pasă unde doarme şi unde mănâncă. Thomas Dacre se face că nu vede când Douglas vă fură arendele şi vă este necredincios. I-o fi spunând el regelui că soţul Domniei Voastre nu e cel mai bun soţ din Scoţia, însă nu-i spune că prin această purtare Clanul lui Douglas cel Roşu va distruge consiliul lorzilor. Pentru Dacre, singurul lucru care contează e influenţa engleză în Scoţia, iar el crede că modul cel mai puţin primejdios pentru a obţine asta este să se asigure că Archibald vă rămâne soţ şi că veţi rămâne în felul acesta sub puternica lui influenţă.

— Nu mă las folosită! spun eu răspicat. Nimeni nu va trage foloase de pe urma mea. Şi nu sunt influenţată.

—Trebuie să cântăriţi singură, zice el încet. Dar vă spun că bărbatul pe care-l numiţi soţ e liniştit şi comod în patul altei femei în noaptea asta. Şi o numeşte soţia lui. Mituieşte consiliul şi vă face curte ca să slujiţi stăpânul care-l plăteşte: Anglia.

— Eu sunt regină regentă.

— Atunci luaţi-vă propria putere. Trataţi cu mine şi cu ducele de Albany şi ţineţi-l pe trădătorul ăla departe de treburile noastre.

— Şi dacă Albany nu mai vine înapoi?

— O să vină. Ştie că datoria sa e să vegheze ca fiul Domniei Voastre să preia tronul în siguranţă. E în interesul Domniei Voastre să se întoarcă.

— Eu sunt o prinţesă engleză. Stăpânul dumitale, regele, a ştiut-o când s-a însurat cu mine. Dumneata ai ştiut asta când ai venit la Londra să mă vezi şi eram doar o fetiţă. Am fost măritată pentru a crea o alianţă între Anglia şi Scoţia. Am venit aici pentru a rupe alianţa franceză, nu pentru a o păstra.

— Regele James a spus că va face din Domnia Voastră o scoţiană şi că fiul Domniei Voastre va fi un scoţian adevărat, născut şi crescut aici, îmi zice Hamilton cu blândeţe. Credeţi că el era în relaţii de pace cu rudele Domniei Voastre când a luptat la Flodden? Ştia că nu e loc de înţelegere cu englezii. Şi, cu toată înrudirea, englezii nu s-au dovedit prea iubitori faţă de regină. Ei nu distrug doar pacea scoţienilor. Nici pacea şi fericirea reginei nu au vreo însemnătate pentru ei, pentru nici unul dintre ei.

Îmi trec degetele prin coama calului. Ce zice James Hamilton e adevărat. Nimănui nu-i pasă de pacea sau de fericirea mea, nici măcar surorilor mele. Tot ce vor ele e să se asigure că nu le fac de ruşine.

— Dumneata juri că aş fi în siguranţă dacă s-ar întoarce ducele de Albany? Aş putea să-mi văd fiul? Aş face parte din consiliu?

— Ar împărţi regenţa cu Domnia Voastră, mă asigură el. Nu cu contele de Angus. Niciodată cu el. Nici unul dintre noi n-avem încredere în el. Ci doar în regină, dar, de una singură. Aţi putea avea o regenţă comună cu ducele, aţi putea să vă recăpătaţi puterea şi să-l aveţi în grijă pe fiul Domniei Voastre şi să fiţi sprijinită de bogăţia şi puterea Franţei.

— O să-i scriu, hotărăsc eu. Neîncrederea mea în Archibald, sentimentul că surorile mele m-au trădat pentru propriile lor scopuri, asprimea inimii Caterinei, nepăsarea lui Mary cu privire la tot ce e important – toate astea mă fac să iau hotărâri pentru mine însămi, împotriva lor. Îi voi scrie ducelui şi îl voi invita să vină acasă.

Bineînţeles, cu iscoade pretutindeni, Thomas Dacre ştie ce fac chiar în clipa în care o fac. Îmi scrie că ştie că am mers în taină să mă întâlnesc cu James Hamilton şi oamenii lui. Îmi zice, îngrijorat precum Caterina pentru bunul renume al unei căsnicii, că am mers singură, sub pavăza întunericului, că onoarea mea e pătată. Ştie sigur că am fost plecată noaptea, în mare taină, când soţul meu nu era acasă. Purtarea mea e scandaloasă. A fost silit să-i spună fratelui meu, regele, că acum sunt cunoscută drept amanta lui James Hamilton, contele de Arran.

Îi răspund, sfidător, furioasă că Dacre îmi insultă renumele. Ascultă aici! Îi zic: i-am scris ducelui de Albany şi l-am rugat să se-ntoarcă în Scoţia şi să guverneze ca regent, de vreme ce ţara se prăbuşeşte sub o sălbăticie crudă, cu un lord pornit împotriva altuia şi jumătate dintre ei plătiţi să distrugă Scoţia. Îi zic că am fost silită să-i scriu de către consiliul lorzilor pentru că nici Dacre, nici soţul meu nu mă protejează împotriva consiliului. Trebuie să trăiesc în Scoţia şi să mă împac cu lorzii şi să-mi văd fiul. Dacre are de gând să mă ajute sau nu?

Aşa sunt tratate femeile: când acţionează în interes propriu, sunt numite păcătoase, când se bucură de succes, sunt numite târfe. Thomas Dacre n-a ridicat niciodată un deget să mă ajute să-mi obţin arendele de la Archibald sau să-l îndemne să-mi fie un soţ bun. Însă James Hamilton şi lorzii din consiliu au consimţit să primesc banii de la moşiile moştenite ca văduvă. Thomas Dacre a făcut vreodată măcar atât? Tăcerea sa este cel mai grăitor răspuns.

Tăcere şi din partea lui Archibald. Aşa că ştiu că Dacre îi va fi spus, la fel ca şi fratelui meu şi surorilor mele, că el crede că mi l-am luat amant pe James Hamilton, că îl ademenesc pe ducele de Albany înapoi în Scoţia. Nici măcar nu ştiu cum să dau de Archibald. Nu voi trimite un mesager la Castelul Newark, nu cred nicidecum că e acolo, cu Janet Stewart. Dar dacă nu e acolo, atunci unde este? Şi de ce n-a venit acasă după cele două nopţi, aşa cum a promis? Şi de ce n-a trimis după mine?

După multe nopţi în care dorm singură în patul nostru mare, între cearceafurile reci, îmi dau seama că s-ar putea ca el să nu se mai întoarcă deloc. Dacre îl va fi prevenit că ştiu că s-a dus la Castelul Newark, Janet Stewart s-o fi rugat de el să rămână cu ea. El e un lord de la graniţă obişnuit ca norocul să i se schimbe când se-aşteaptă mai puţin. Nu-i pasă că a fost prins. Nu-i pasă că ştiu unde e. Nu se întoarce acasă la Edinburgh şi eu nu-l caut în palat. Mă gândesc că el seamănă cu stolurile de raţe migratoare care întunecă cerul în zilele de toamnă. Vine şi pleacă şi nimeni nu ştie de ce. Eu, cu siguranţă, nu ştiu de ce.

Însă pe când începe să se lase frigul, şi frunzele mestecenilor argintii îngălbenesc şi tremură în vântul rece, iar frunzele de stejar se învârtejesc în jurul nostru când mergem călare pe lângă apele de argint ale lacului, primesc din Franţa un pachet boţit pe lungul drum până aici. Înăuntru e o scrisoare de la însuşi ducele, regentul absent, în care zice că va mai sta plecat o vreme (nu spune, dar ghicesc că e ca şi prizonier al înţelegerii dintre fratele meu şi Francisc al Franţei). Până atunci, mă îndeamnă el, ar trebui să merg la consiliul lorzilor ca înlocuitoarea sa desemnată. Ar trebui să fiu din nou regentă; pot să-i iau locul.

Nu-mi vine să cred că mi-a scris cu atâta bunăvoinţă. În sfârşit, cineva care se gândeşte la binele ţării; în sfârşit, cineva care se gândeşte la mine. Bineînţeles, este soluţia dreaptă. Este regenţa pe care şi-a dorit-o răposatul rege, este regenţa pe care mi-o doresc. Cine e mai potrivit să fie regent decât mama regelui? Oricine a văzut grija bunicii mele pentru Anglia ar şti că persoana cea mai bună pentru a conduce o ţară este mama regelui. Albany spune cu toată hotărârea că Archibald nu trebuie să aibă un loc în consiliu. Spune fără înconjur că el crede că Archibald este spionul lui Dacre, copoiul lui, căţeluşul lui. Archibald a luat bani englezeşti şi nu va mai fi vreodată demn de încredere în Scoţia. În mod ciudat, eu – o prinţesă engleză – sunt cunoscută ca fiind mai independentă.

Voi accepta. Este soluţia corectă pentru mine, chiar dacă mă plasează într-o alianţă fermă cu francezii. Dar mai e ceva. Albany se oferă ca în schimbul preluării îndatoririlor sale să mă ajute. Îmi spune că o să meargă la Roma, că are mare influenţă la Vatican. Ca regent, toate veniturile Bisericii Scoţiene sunt în păstrarea sa.

E puternic în cadrul Bisericii, se poate întâlni cu Papa însuşi – şi se oferă să stăruie asupra chestiunii divorţului meu de Archibald. Dacă doresc. Dacă sunt încredinţată că soţul meu m-a părăsit pentru altă femeie şi vreau să fiu liberă. E ca şi cum aş fi în vârful turnului meu, în micuţul meu punct de observaţie, şi pot să respir în sfârşit aer curat. Să fiu liberă. Pot s-o sfidez pe Caterina şi pot să-l pedepsesc pe Archibald pentru adulterul lui făţiş. O fi trebuind Caterina să îndure un soţ necredincios şi să spună că băiatul lui frumos nu s-a născut, dar eu nu trebuie s-o fac. Ea poate fi o soţie mai bună decât mine – acceptând tot ce face soţul ei –, însă eu pot să fiu o regină mai bună – luându-mi puterea şi fiind pe picioarele mele. Vom vedea al cui renume va fi mai măreţ în cele din urmă.

Sunt fericită, simt că am scăpat de griji şi îmi aleargă prin minte tot felul de gânduri. Archibald poate să fie soţul lui Janet Stewart; n-are decât să-l ţină pentru ea. Nu voi fi mijlocul lui pentru a obţine regenţa, podul lui mobil către fiul meu, uşa lui către putere. Poate s-o păstreze pe Janet Stewart, pe fiica ei insipidă, viaţa lui măruntă, iar eu voi fi regenta Scoţiei fără el. Voi fi regenta Scoţiei cu sprijinul francezilor, nu al englezilor. Voi uita speranţele fratelui meu, aşa cum şi el uită de mine. Nu voi tânji după dragostea surorilor mele. Caterina poate să mă renege şi Mary n-are decât să se gândească doar la capişoanele ei. Iar dacă asta înseamnă că nu voi avea deloc surori, aşa să fie. Eu sunt mama regelui şi regentă. Asta e mai bine decât să fiu soră, e mai bine decât să fiu soţie.

[77] Castelul Edinburgh, Scoţia, primăvara anului 1520

În sfârşit, acceptată de lorzi ca regentă a Scoţiei şi în fruntea consiliului, mi se dă voie să intru în Castelul Edinburgh să-mi văd fiul. Pot chiar să stau în castel dacă doresc. Nu se mai tem

că voi fugi cu el în Anglia, nu mai cred că voi oferi clanului Douglas cheile castelului. Încep să aibă încredere în mine, încep să înțeleagă hotărârea mea fermă de a-mi vedea fiul devenind regele unei țări cu o șansă de supraviețuire. Împreună, începem să cădem de acord că Anglia este un vecin incomod, cel mai apropiat și cel mai primejdios. Eu îmi recunosc în fața lor dezamăgirea că cea mai mare influență engleză în Scoția nu sunt eu, care lucrez pentru pace, ci Dacre, care lucrează pentru răzvrătire. Îi conving, cu grijă, că Archibald nu vorbește în numele meu, că nu este soțul meu decât cu numele, că nu i se pot încredința interesele mele. Suntem înstrăinați și știe toată lumea. Ei îmi spun, cu grijă, că el trebuie să fie învinuit de trădare, pentru acțiunile sale împotriva Scoției, pentru spionajul în slujba fratelui meu. Eu încuviințez din cap. Nu e nevoie să-mi zică mai mult. Știu că Archibald și-a trădat țara, nemaipunând la socoteală și soția.

— Ne îngăduiți să-l închidem pentru trădare? mă întreabă ei.

Ezit. Pedeapsa pentru trădare este moartea, cu excepția cazului în care învinuitul reușește să obțină o grațiere. Dintr-odată, îmi încolțește în gând că Archibald ar putea să mă roage să-i acord grațierea, că s-ar putea să fiu deasupra lui. S-ar putea să-l iert.

— Închideți-l, le zic.

Spre încântarea mea, am voie în odăile fiului meu și stau cu el și-l ascult în timpul lecțiilor și mă joc cu el când are momente de răgaz. Ne întâlnim dis-de-dimineață, înainte de micul dejun, pe crestele zidurilor castelului, ca să repetăm o mică piesă comică în trei părți, scrisă de Davy Lyndsay. Eu, James și Davy am devenit actori în propria noastră piesă. Avem de gând să jucăm pentru curte la cină și, când răsare soarele, topind chiciura de pe plăcuțele de ardezie ale acoperișului, începem să repetăm.

Piesa pornește cu vechea fabulă despre vulpe și struguri. Unul după altul, ne așezăm pe creasta zidului și recităm o poezie în fața strugurilor imaginari care se leagănă, mult prea sus, cu neputință de atins, deasupra capetelor noastre, și apoi născocim un motiv pentru care strugurii nu sunt prea ispititori. Davy este deosebit

de amuzant în timp ce declamă că strugurii sunt englezești și au un preț prea ridicat. Trebuie să cumperi strugurii, dar trebuie să plătești și pentru zid, pentru pământul în care crește viță-de-vie, pentru ploaia care a căzut pe viță ca s-o facă să crească și pentru soarele care a strălucit pentru a se coace strugurii. Iar apoi englezii se așteaptă să le fii recunoscător pentru gustul lor și să-i dai bacșiș grădinarului. James râde fără oprire și pe urmă își face propria mică piesă în franceză, spunând că strugurii sunt foarte buni, dar nu la fel de buni ca aceia pe care i-am putea lua din Bordeaux, că nimic nu e la fel de bun ca un strugure de Bordeaux și că, dacă am avea un pic de minte, am tăia via cu totul și am folosi lemnul pentru a construi o corabie cu care să mergem la Bordeaux ca să cumpărăm struguri.

Acum vine rândul meu și mă plimb țanțoș de-a lungul zidului, încercând să imit întocmai fanfaronada lui Thomas Dacre, când ceva de jos, de la baza zidurilor, îmi atrage privirea, o sclipire argintie în soarele primăvăratic, și zic:

— Ce e aia?

Davy îmi urmărește privirea și surâsul îi dispare de pe chip.

— Oșteni, zice el. În culorile clanului Douglas.

Fără vreun alt cuvânt, se întoarce și strigă la garda care stă de santinelă lângă poarta-ghilotină.

— Ești orb? Rostește, urlând un șir de înjurături. Lasă poarta jos!

Strâng mâna rece a lui James în a mea în vreme ce auzim poarta-ghilotină coborând cu zgomot, cu lanțurile scârțâind pe roată, și geamătul și scârțâitul podului mobil când e ridicat și zăvorât. Peste tot în jurul castelului auzim sunetul puternic al trompetelor care îi cheamă pe oameni la locurile lor de adunare, duduitul tunurilor care sunt scoase afară și poruncile strigate în vreme ce oamenii aleargă de la un post la altul și toată lumea se întoarce și se uită în jos pe străzile înguste.

— Ce se întâmplă? îl întreb pe Davy Lyndsay.

— James Hamilton îl arestează pe soțul domniei voastre, Archibald Douglas, pentru trădare, zice el încet. Se pare că nu se lasă arestat în liniște.

— Archibald e în oraș? N-am știut.

Mă uit în jos și văd că James, fiul meu, mă privește cu ochii mijiți, de parcă ar înțelege ce vede, de parcă ar vedea prin mine,

de parcă ar vedea prin cuvintele pe care le spun, până în străfundul lor, adevărul.

— N-am ştiut, îi zic. Jur că n-am ştiut nimic despre asta. Nici că a fost chemat de consiliu, nici că era aici.

— Nu, nu v-ar spune, zice Davy Lyndsay. Prin lege, o soţie nu poate tăinui faţă de soţul ei. Dacă el v-ar întreba ceva, aţi fi silită de onoare să-i răspundeţi. Ei ar vrea să vă scutească de asta – n-ar vrea să ştiţi.

— James Hamilton îl arestează pe Archibald?

— Dar clanul Douglas pare că se împotriveşte. Să merg să aflu ce se întâmplă?

— Du-te, du-te.

Se întoarce de îndată.

— Ce se petrece? întreabă James, şi zâmbesc când îl aud preluând comanda ca un mic rege ce este.

Davy nu zâmbeşte, ci ne răspunde amândurora, ca fiind deopotrivă stăpânii lui.

— E aşa cum am crezut. Consiliul a zăvorât porţile oraşului pentru a-i ţine înăuntru pe Archibald şi slujitorii lui, dar apoi au descoperit că sunt depăşiţi în număr. Sunt cinci sute de oameni din clanul Douglas în oraş şi sunt înarmaţi şi gata de luptă.

Dedesubtul nostru, văd Poarta Netherbow bine închisă şi toate casele de lângă ea cu uşile zăvorâte şi obloanele trase. Mă uit şi văd cum toate casele de pe Via Regis îşi trântesc în grabă uşile, bărbaţii şi femeile dispar înăuntru, ferecându-şi obloanele. Negustorii care îşi scoteau mesele pe capre pentru a-şi expune mărfurile le dezmembrează iute, ferestrele şi uşile deschise dimineaţa pentru a întâmpina muşterii sunt închise cu mare grabă. Toată lumea ştie că se apropie o nenorocire

— Contele a scăpat şi îşi conduce oamenii spre castel, ca pentru a-l cuceri şi împreună cu el pe Domnia Ta şi pe rege, zice Davy, cu chipul întunecat de îngrijorare.

— Căpitanul castelului n-ar trebui să ducă gărzile în oraş ca să păstreze ordinea? îl întreb pe Lyndsay.

El dă din cap, răspunzând:

— Ar face mai bine să rămână aici şi să-l apere pe rege.

James se uită din nou la mine cu acea privire întunecată, prevăzătoare.

— Să mergem înăuntru, spun eu neliniştită.

— Vreau să mă uit, este primul lucru pe care-l zice James. Priviţi!

Acum putem vedea că, pe măsură ce primele raze de soare vin peste deal, pe fiecare cărare dosită, în fiecare curte dintre case, pe fiecare stradă pietruită şi pe fiecare ulicioară sunt oameni care aleargă tăcuţi şi grăbiţi ca nişte şobolani alunecoşi.

— Oamenii lui Douglas, zice Davy Lyndsay. Se trezesc cu noaptea-n cap. Ca şi cum totul ar fi pus la cale dinainte.

— Ce o să se întâmple? întreabă fiul meu. Nu vorbeşte cu teamă, ci cu un soi de curiozitate detaşată. Nu aşa ar trebui să fie un băiat de opt ani. Asta nu e o privelişte pentru el.

— Mai bine am merge înăuntru, spun eu.

— Rămâi, răspunde el, şi începe să mă fascineze şi pe mine drama care se desfăşoară sub noi.

Văd una dintre gărzile de la poarta oraşului deschizând uşa unei gherete de pază şi urlând un avertisment. Dintr-odată toate uşile se deschid, iar oamenii lui Hamilton se revarsă afară. Primul om a dat peste un grup de luptători înarmaţi cu suliţe şi topoare. Cade la pământ într-o clipă sub o grindină de lovituri, dar toţi cei care i-au auzit avertismentul se chinuie să iasă din case, lovindu-se cu palmele peste coifuri şi strigând după ajutor. Se aude bubuitul unei archebuze şi ţipătul răniţilor, şi apoi vedem valul de flăcări şi fumul care se ridică şi auzim strigătele a şi mai mulţi oameni care ard de vii în case.

— O, Dumnezeu să-i ajute! exclam eu. Davy, trebuie să trimitem garda afară să oprească asta.

El scutură din cap, uitându-se în jos către oraş, cu faţa lui mare tremurând la vederea nenorocirii, cu ochii plini de lacrimi.

— Nu suntem destui ca să oprim asta, zice el. Suntem destui doar cât să fim măcelăriţi. E un scoţian împotriva altui scoţian şi n-ar trebui să trimitem şi mai mulţi scoţieni la moarte.

James priveşte în tăcere.

— Vino, îi zic.

Privirea pe care mi-o aruncă e una aprinsă şi mânioasă

— Aceştia sunt oamenii lui Douglas? mă întreabă el. Oamenii soţului tău? Care îi omoară pe oamenii noştri? Pe oamenii lui Hamilton?

— Nu eu am făcut asta, îi zic deznădăjduită.

Ne uităm cum jos oamenii lui Douglas au cucerit toate ulițele și aleile principale și așteaptă, stând la pândă, ca oamenii lui Hamilton să iasă buluc din casele care ard și să se lupte sleiți de puteri pentru viața lor cu un dușman mai bine înarmat și mai bine pregătit decât ei. Vedem fuioarele de fum de la arme. Îi auzim pe cei aflați în agonie cum urlă. Este o luptă cumplită, toți se luptă corp la corp, pe străzile înguste, fără nici un pic de milă, nici măcar atunci când un om cade în genunchi și strigă că se predă. Oamenii lui Douglas sunt îmbătați de cruzime și de fiorul biruinței; înjunghie, urmăresc și năvălesc peste oamenii lui Hamilton, care aleargă și alunecă pe pavajul din piatră însângerat. Toată Via Regis, din capătul de sus al castelului până la Holyroodhouse, căminul meu de la baza dealului, e plină de ucigași care se încaieră și se înjunghie. Un braț împotriva altui braț, și Edinburgh-ul nu mai e un oraș, ci scena unui măcel.

— Să mergem la capelă, izbucnesc eu, adresându-mă lui Davy Lyndsay și fiului meu. Pentru Dumnezeu, haideți să mergem să ne rugăm să înceteze asta.

Albiți la față, se întorc și ei cu mine. Aproape că alergăm în jos pe scările zidurilor, lovindu-ne de oamenii care țintesc cu tunurile în jos spre căile de acces dinspre oraș, în caz că oamenii lui Douglas ar încerca să urce după noi. Ne năpustim pe ușa micuță în Capela Sfintei Margaret și îngenunchem toți trei, umăr la umăr, dinaintea micului altar.

Liniștea capelei ne învăluie de îndată. Auzim afară, în depărtare, focurile de armă și țipetele auzim sunetul fortăreței care se pregătește pentru atac. Îmi împreunez mâinile și îmi dau seama că nu știu pentru ce să mă rog. Afară, soțul meu, omul meu de nădejde odinioară, iubitul meu și tatăl fiicei mele luptă împotriva singurei mele speranțe pentru Scoția, James Hamilton, prietenul și aliatul meu. O mie de oameni de-ai lor aleargă în sus și în jos pe ulițele înguste, năvălind afară, ca niște șobolani încolțiți încercând să iasă din capcanele curților întunecoase. Au adus lupta corp la corp pe străzile Edinburgh-ului; răzvrătirile de la granițe au ajuns în inima capitalei. Acesta este sfârșitul Scoției, acesta este sfârșitul speranțelor mele, acesta este sfârșitul păcii.

„Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum. Benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui, Iesus. Sancta Maria, Mater Dei, ora pro nobis peccatoribus, nunc, et in hora mortis nostrae. Amen.“[1] Roagă-te pentru noi, adaug eu. Roagă-te pentru noi.

Fiul meu își înalță capul lăsat în jos și se uită în sus la mine.

— Vine, nu-i așa? întreabă el simplu. Archibald Douglas, soțul tău. După ce îi va fi ucis pe toți cei de afară, va veni după noi.

Lupta continuă în cea mai mare parte a zilei, dar eu și James rămânem înăuntrul micuței capele, rugându-ne pentru pace. După-amiază, căpitanul gărzii vine să raporteze. Îi zic să vină să îngenuncheze lângă mine pentru a-mi spune veștile, de parcă această liniște sfântă va îndulci oroarea cuvintelor sale.

— Clanul Douglas cel Roșu a cucerit orașul, zice el. Sunt aproape o sută de morți pe străzi. Căruțele folosite pentru ciumați adună leșurile de pe străzi. Câtă vreme noi ne-am încuiat aici și n-am făcut nimic, afară a fost război.

— Trebuia să rămâneți aici să apărați castelul și pe rege, spun eu stăruitor.

— Însă James Hamilton, regentul, mai că a fost ucis. Nu l-am apărat. N-am apărat pacea regelui.

— James Hamilton a scăpat?

— A reușit să fugă pe calul de povară al unui cărbunar, zice încordat căpitanul. A fugit de pe câmpul de luptă și a trebuit să traverseze lacul înot ca să fie în siguranță. Arhiepiscopul James Beaton a fost târât afară din ascunzătoarea sa din spatele altarului înalt de la dominicani. L-ar fi sfâșiat în bucăți, dar Gavin Douglas le-a zis că uciderea unui episcop e un păcat.

— Unchiul soțului meu a fost în fruntea gloatei?

— El este în întregime un Douglas și deloc un cleric, răspunde posomorât..

---

1. Bucură-te, Marie, cea plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul trupului tău, Iisus. Sfântă Marie, maica lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi păcătoșii acum și în ceasul morții noastre. Amin (lat.).

— A fost o gloată condusă de clanul Douglas?

— Au fost Clanul Roşu contra Hamiltonilor. A fost un război între clanuri pe străzile oraşului, cu toate că unul e regentul şi celălalt este reprezentantul Angliei.

— Dar l-au cruțat pe arhiepiscopul Beaton?

— Da, şi le-au cerut tuturor Hamiltonilor şi rudelor lor, neamurilor prin alianță şi prietenilor lor să părăsească oraşul. Tot neamul Hamilton pleacă acum.

— Nu pot pleca. Edinburgh-ul nu poate ajunge în puterea unei singure familii.

— Porțile sunt deschise şi Hamiltonii pleacă. Clanul Douglas stăpâneşte oraşul. În curând, soțul vă va porunci să-i deschidem porțile castelului.

Îl văd pe fiul meu întorcându-şi privirea spre mine. N-a scos o vorbă cât ne-a spus căpitanul aceste veşti cumplite. Mă întreb ce gândeşte el în spatele acelei măşti lipsite de expresie. Îl iau de mâna rece.

— Putem să rezistăm?

— Până când? întreabă aspru căpitanul. Da, putem rezista unui asediu, dar dacă aduce armata engleză împotriva noastră?

— Putem rezista unui asediu până când acesta o să fie ridicat? întreb eu.

— Cine o să ridice starea de asediu? Căpitanul pune degetul pe rană. Regentul tocmai a fugit preschimbat în cărbunar şi s-a ascuns în mlaştinile Lacului Nor'. Regentul este departe în Franța. Nu aveți nici o armată, şi fratele dumneavoastră n-o să trimită una împotriva propriului său om – soțul dumneavoastră. Cine o să vă salveze pe Domnia Voastră şi pe rege?

Mi se face dintr-odată foarte frig. Îmi pun mâna pe umărul fiului meu şi simt că muşchii lui sunt încordați ca un arc.

— Dumneata vrei să spui că trebuie să-i primim în castel pe cel din clanul Douglas?

Căpitanul se înclină, cu o expresie sumbră, şi răspunde:

— Regret că acesta este sfatul meu.

— Sunt conduşi de soțul meu?

El aprobă din cap.

Mă uit la Davy Lyndsay.

— Nu mi-e frică, mint eu.

James stă pe tron în sala de audiențe, eu stau așezată lângă el în calitate de regină văduvă. James Hamilton se ascunde în mlaștini cu calul cărbunarului, nu avem nici o apărare împotriva lui Archibald, care intră în sală, se lasă în genunchi în fața lui James și își înalță capul ca să-mi facă cu ochiul.

— M-am întors, e tot ce zice.

[78] Palatul Linlithgow, Scoția, vara anului 1520

Consiliul lorzilor este dominat de clanul Douglas, condus de Archibald, soțul meu triumfător. Spune sus și tare că a cucerit orașul și că m-a capturat. Cere să trăim împreună ca familie regală, eu lângă el ca soția lui, în patul lui noaptea, în dreapta lui în timpul zilei, iar fiul și fiica mea să fie în grija lui: el este tatăl și șeful casei regale.

Nu voi capitula în fața lui. N-o să-l las să pună stăpânire pe mine, ca pe o pradă de război. Nu-i voi îngădui acestui ucigaș să vină în patul meu. Nu-l voi lăsa să mă atingă. Mă cutremur de groază la gândul că își ascunde oamenii în orașul meu ca să-i cheme pentru un masacru. Mă gândesc la oamenii din Edinburgh, oamenii mei, care spală sângele de pe pietrele din pavaj și plec din Edinburgh ca să locuiesc singură la Linlithgow.

Sunt din nou despărțită de fiul meu, trebuie să-l las prizonier la Castelul Edinburgh. Din nou nu am bani. Archibald are arendele mele, are în posesie toate pământurile mele, iar consiliul lorzilor nu îndrăznește să se plângă. Nu mă aștept la ajutor din partea lordului Dacre, care este prietenul lui Archibald și cel care-l plătește. Nu mă aștept la ajutor de la Harry, care mi-a poruncit

să mă întorc la acest soţ şi a zis că am fost norocoasă că el m-a primit. N-am surori care să mă sfătuiască: ele nu îmi scriu. Sunt foarte singură. E o vară rece şi umedă, Edinburgh e măcinat de boli şi chiar şi la ţară oamenii sunt înspăimântaţi de ciumă. Nu-i scriu Caterinei, căci ce o să-mi răspundă? Ştiu ce gândeşte şi ştiu de ce zice asta. Ştiu că nu suportă să audă cuvântul „divorţ" fără să se gândească că însăşi viaţa ei ca soţia stearpă şi îmbătrânită a lui Harry e pe ducă precum o lumânare. Însă apoi, la mijlocul verii, primesc un pachet cu scrisori de la Londra.

Prima este de la sora mea Mary.. Îmi scrie că a fost bolnavă astă-primăvară, dar că a fost suficient de bine, slavă Domnului, încât să meargă cu regele şi regina în Franţa. Dă pe dinafară de încântare, scrisoarea ei e plină de greşeli şi de pete de cerneală. Din mâzgălelile ei, desluşesc că vizita s-a făcut pentru a semna un tratat important care să confirme pacea dintre Anglia şi Franţa şi că au avut parte de baluri mascate în fiecare zi. Harry a dus o sută de corturi, o mie de corturi pe câmpul de lângă Calais şi toată nobilimea din Anglia şi-a dus familiile, caii, şoimii şi servitorii şi şi-au construit propriile palate de vară din canava şi lemn şi şi-au etalat bogăţia şi veselia. Harry a adunat un oraş pentru o zi de vară şi în mijlocul lui o fântână din care curgea vin, cu pocale de argint din care să bea toată lumea.

Mary are 33 de rochii, face o listă cu pantofii ei, a avut un baldachin din ţesătură din aur ţinut deasupra capului când ieşea în soarele strălucitor. A călărit pe cei mai frumoşi cai, toată lumea o aclama când trecea.

Îmi doresc atât de mult să fi venit şi tu! Ţi-ar fi plăcut nespus!

Îndrăznesc să spun că mi-ar fi plăcut. A trecut atât de multă vreme de când am primit urale sau de când scoţienii au avut vreun motiv să-şi strige bucuria. Deschid un pacheţel de la Caterina.

Draga mea soră,

Regele, soţul meu, a fost foarte uimit să afle de la Alteţa Sa regele Francisc al Franţei că i-ai scris ducelui de Albany şi ai stăruit asupra întoarcerii sale în Scoţia. Mi-a fost ruşine să aud,

de asemenea, că ducele a vorbit Papei și a stăruit să fii dezlegată de căsătoria ta pe motiv că regele James al IV-lea nu a fost ucis la Flodden – știi că asta nu e adevărat. Știi că am fost silită să-i iau trupul neînsuflețit, așa că ar trebui să nu se vorbească niciodată despre această minciună. Se zice că tu și ducele de Albany uneltiți să se întoarcă în Scoția ca să vă puteți căsători de-ar fi să moară soția lui.

Margaret, te rog! Ăsta e un scandal îngrozitor în care trebuie să fii amestecată. Scrie-i de îndată fratelui tău și spune-i că nu este așa și apoi întoarce-te fățiș la soțul tău, ca să nu existe nici o îndoială că n-ai devenit târfa ducelui francez. Dumnezeu să te ierte dacă ai uitat ce datorezi familiei și numelui tău. Scrie-mi de îndată să mă încredințez că ești într-o stare de grație divină și măritată cu bunul conte de Angus. Toată dragostea mea fiului tău drag – Margaret, gândește-te la el! Cum poate să moștenească tronul dacă există vreo urmă de îndoială cu privire la onoarea ta? Și cum rămâne cu fiica ta? Un divorț va face din ea un copil nelegitim. Cum poți să suporți asta? Cum poți să fii sora mea de neam regesc și să te declari târfă?

Caterina

Traversez curtea și ies pe mica intrare întărită din zid ca să cobor dealul spre lac. Luncile se întind în fața mea pe lângă apă, vitele pitice pasc iarba grasă, rândunelele zboară strecurându-se printre ele. Vreo zece femei care se ocupă cu mulsul trec pe lângă mine cu gălețile legănându-se pe cobilițele puse pe umeri, cărându-și în mâini scăunelele pentru muls. Femeile cheamă vacile și animalele își înalță capetele când își aud numele strigate de glasurile cântate. Lui James îi plăcea să iasă cu femeile care mulgeau și care luau un polonic și-l lăsau să bea din găleată. Îi rămânea o mustăcioară albă pe buza de sus, iar eu îl ștergeam cu mâneca pe fața rotundă și îl pupam.

Nu mi-am mai văzut băiatul de la lupta dintre Angus și Hamilton, căreia i se spune acum „curățarea străzii" după ce a trebuit să se frece sângele de pe pietrele din pavaj. Nu l-am mai văzut pe Archibald de când a intrat victorios în castel și m-am retras la Linlithgow, trecând călare în liniște printre oștenii lui. Nu l-am văzut pe James Hamilton de când a fugit în galop ca

să-şi salveze viaţa. Nu am fiică: trebuie să locuiască cu tatăl ei. Nu am fiu – el e ca şi prizonier. N-am aliaţi. N-am soţ şi acum Caterina îmi zice că am surori numai dacă îndeplinesc condiţii cu neputinţă de îndeplinit.

Mary nu este proasta care se preface a fi. Caută să nu fie prinsă într-o ceartă între mine şi Caterina. O să-mi scrie veşnic despre rochii, lăute şi vânătoare, ferindu-se mereu să recunoască că sunt singură, nefericită şi în primejdie. N-o să vorbească în favoarea mea cu Harry – se teme prea mult pentru propriul ei statut la curte. Va fi un model de prinţesă engleză, o frumuseţe radioasă, o soţie fără cusur. N-o să-şi rişte poziţia la curte punând o vorbă bună pentru mine.

Ştiu că pentru Caterina sunt pierdută. Femeia asta care a plecat de acasă la cincisprezece ani şi a îndurat ani în şir de singurătate şi sărăcie ca să se mărite cu regele şi să devină regina Angliei. N-o să-i treacă niciodată prin minte să facă ceva ce ar putea să-i ameninţe locul. Poate că mă iubeşte, dar nu poate suporta ca eu să pun la îndoială jurămintele de căsătorie. Poate că mă iubeşte, dar toată viaţa ei depinde de căsătoria ei care nu se poate sfârşi decât cu moartea.

[79] Palatul Stirling, Scoţia, decembrie 1521

În cele din urmă mi se schimbă norocul. În sfârşit.

Ducele de Albany intră în odăile mele, chipeş ca întotdeauna, manierat ca întotdeauna şi se înclină deasupra mâinii mele cu un gest larg, de parcă n-ar fi trecut deloc atâta timp de la plecarea lui, ci doar ar fi ieşit un pic până afară pentru a porunci să i se perieze pelerina

— Alteţă, sunt la porunca dumneavoastră, zice el, în franceza sa din Burgundia, o adevărată culme a eleganţei şi farmecului.

Sar în picioare, abia dacă mai respir.

— Înălţimea Ta!

— Credinciosul dumneavoastră slujitor, zice el.

— Cum de-aţi reuşit să ajungeţi aici? Porturile sunt păzite!

— Flota engleză era pe mare în căutarea mea, dar nu m-au găsit. Spionii lor mă vegheau îndeaproape în Franţa – m-au văzut plecând de la curte, dar n-au văzut încotro am luat-o.

— Dumnezeule, m-am rugat pentru asta, îi spun cu sinceritate.

Îmi ia ambele mâini şi le ţine cu afecţiune.

— Am venit de îndată ce am putut să plec. De un an mă tot rog de regele Francisc să mă lase să vin la Domnia Voastră, de cum am auzit de necazul îngrozitor în care vă aflaţi. Moartea Hamiltonilor! Lupta de pe străzile din Edinburgh! Trebuie să fi crezut că regatul era distrus sub ochii noştri!

— A fost cumplit! Cumplit! Şi m-au forţat să-mi părăsesc fiul!

— Vă vor cerşi iertarea şi vă veţi primi fiul înapoi.

— Îl voi vedea din nou pe James?

— Veţi fi tutorele lui, v-o jur. Dar cum rămâne cu soţul Domniei Voastre? Vă este duşman? Nu vă puteţi împăca?

— Între noi s-a terminat pentru totdeauna. Îmi dau seama că eu şi ducele încă ne ţinem de mâini. Roşesc şi îi dau drumul. Puteţi conta pe mine, îi promit eu. N-o să mă întorc niciodată la el.

El şovăie înainte de a-mi da drumul, zicând:

— Iar Domnia Voastră puteţi să vă bizui pe mine.

[80] Castelul Edinburgh, Scoţia, primăvara anului 1522

Cucerim Castelul Edinburgh fără să se tragă vreun foc de armă. Archibald se predă pur şi simplu, părăsind castelul şi pe copiii mei, iar ducele pune ca el să fie însoţit în Franţa sub pază. Gavin Douglas, unchiul lui, fuge în Anglia, la Harry, şi-i spune toate minciunile care-i trec prin minte.

Eu şi ducele, pe cai la fel, albi, aşteptăm în faţa castelului, în vreme ce trompetele de pe zidurile castelului răsună şi este coborât podul mobil. Toată lumea din oraş e pe dealul castelului, privind această mascaradă a puterii. Intendentul castelului iese îmbrăcat în livreaua Stewarzilor - îmi închipui amuzată că şi-a schimbat hainele în grabă şi că a aruncat sub pat hainele în culorile lui Archibald -, se înclină şi îi înmânează regentului, ducele de Albany, cheile castelului. Cu un gest frumos, Albany le acceptă şi se întoarce spre mine. Zâmbeşte la încântarea de pe faţa mea şi mi le oferă. În timp ce oamenii aclamă, ating cheile cu mâna în semn de primire şi i le înapoiez lui ca regent şi apoi intrăm cu toţii călare în castel.

James, fiul meu, este în curtea interioară. Sar de pe cal fără vreo urmă de solemnitate şi mă duc în grabă la el. Arunc o privire spre barba lui Davy Lyndsay - încărunţită în lunile în care am fost departe - şi aş putea să-l blestem pe Archibald pentru tot ce am îndurat cu toţii, dar nu văd decât chipul palid al fiului meu şi expresia lui nerăbdătoare. Fac o reverenţă, aşa cum ar trebui să facă un supus, iar el îngenunchează în faţa mea ca să-i dau binecuvântarea mea de mamă, în timp ce îl cuprind în braţe şi îl îmbrăţişez strâns.

Mi se pare că s-a schimbat. E un pic mai înalt, un pic mai puternic faţă de ultima oară când l-am văzut. Are nouă ani acum, e mai ţeapăn şi mai stângaci. Nu se clinteşte, nu se apleacă spre mine. Am impresia că n-o să se mai agaţe niciodată de mine. A fost învăţat să nu aibă încredere în mine şi îmi dau seama că voi avea sarcina de a-l învăţa din nou să mă iubească. Ridic privirea şi văd că ochii căprui ai lui Davy sunt plini de lacrimi. Şi le şterge cu dosul palmei.

— Bine aţi venit acasă, Alteţă, e tot ce zice.

— Domnul să te binecuvânteze, Davy Lyndsay, îi spun. Îmi lipesc faţa de buclele calde ale lui James şi chiar îl binecuvântez pe Davy Lyndsay pentru că a rămas alături de fiul meu, în toate împrejurările, şi l-a ferit de primejdii.

Nu sunt singurul scoțian care se bucură de întoarcerea ducelui de Albany. Hamiltonii știu că, odată el întors în Scoția și cu puterea francezilor în spatele lui, aceștia își pot reveni. Lorzii scoțieni pot întrevedea o cale de a ieși de sub tirania clanului Douglas. Poporul Scoției, ținuturile lor de la graniță distruse de veșnicele atacuri ale lui Dacre, capitala lor pătată de sânge și greu de controlat își doresc guvernarea regentului care le-a adus pace înainte.

Îi scriu lui Dacre o scrisoare veselă și zeflemitoare și îi spun că, în ciuda previziunilor sale sumbre, ducele s-a întors la Edinburgh, că în Scoția va domni pacea și Anglia nu va cuteza să ne invadeze, acum că suntem protejați de Franța. Îi spun că bunul său prieten, soțul meu, pare să-și fi abandonat postul și familia și că mă rog ca nimeni să nu mă învinuiască pentru că nu l-am însoțit în surghiunul lui de trădător. În sfârșit putem avea iarăși un pic de fericire în Scoția. Râd în timp ce scriu; Dacre va ști că s-a întors roata și că sunt o femeie liberă și sunt la putere.

Îmi închipui că fratele meu și-a pierdut mințile. Nu pot să cred că ar cuteza cineva să vorbească despre o regină domnitoare așa cum vorbesc ei despre mine. Nu pot să cred că fratele meu își pleacă urechea la ce aude. Un frate adevărat ar denunța bârfele. Dacă soția lui mi-ar fi o soră adevărată, ar stărui să li se închidă gura clevetitorilor. Fierarii englezi sunt obligați prin lege să taie limba oricărei persoane care calomniază familia regală, dar însuși fratele meu este cel care îi scrie vorbele scandaloase lui Dacre și îi îngăduie acestuia – un lord de la graniță! – să mă învinuiască de fărădelegi cu neputință de rostit.

Gavin Douglas, unchiul lui Archibald, e un oaspete respectat la curtea din Londra și a spus tuturor că sunt amanta ducelui de Albany. Jură că bunul duce a venit în Scoția doar pentru a mă

seduce, pentru a-l ucide pe fiul meu și pentru a accede el însuși la tron.

Asta e nebunie curată: trebuie să fii nebun să spui așa ceva, și încă și mai nebun să stai s-o asculți. Dar Gavin Douglas spune încă și mai multe. El afirmă că ducele îl ține pe fiul meu în sărăcie, furând catifeaua roșie și mânecile de țesătură cu fir de aur de la propriii săi paji, refuzând să-l lase pe fiul meu să-și vadă tutorii, ba chiar și să mănânce. Zice că regentul îl înfometează de moarte pe micul rege și că eu îngădui să se întâmple asta și că împreună vrem să revendicăm tronul. Mai rău de atât - dacă se poate mai rău - el spune sus și tare că ducele l-a otrăvit pe Alexander, sărmanul meu băiat mort. Ei zic că mă culc cu ucigașul fiului meu. Asta se spune în curțile de la Westminster și în sala tronului de la Greenwich și nimeni - nici fratele meu, regele, nici cumnata mea, regina, nici preferata lor, propria mea soră mai mică, Mary - nu sare să respingă minciuna. Nici măcar Mary nu strigă că nu poate fi adevărat.

Cum pot ei trei să nu mă apere? Caterina m-a văzut la doar câteva luni după ce am aflat de moartea lui Alexander. A văzut că mi-era cu neputință să-i rostesc numele de durere. Și ea și Mary m-au ținut în brațe în timp ce plângeam în hohote din pricina lui. Cum poate ea să asculte când dușmanul meu fățiș zice că amantul mi-a ucis fiul și că eu am lăsat să se-ntâmple asta?

Amândouă m-au rănit în repetate rânduri, nu m-au luat în seamă, nu m-au înțeles. Dar asta le întrece pe toate. Acum îmi aduc învinuiri pe care eu nu le-aș îndrepta nici împotriva celei mai ușuratice femei. Trebuie ca ele să-și fi pierdut mințile. Cu toți trebuie să-și fi pierdut mințile și să fi uitat tot ce eram unul pentru altul. Mi-am spus de multe ori că ele nu mai sunt surorile mele, că le voi da uitării. Însă acum au mers mai departe de atât: au devenit dușmancele mele.

[81] Castelul Edinburgh, Scoția, vara anului 1522

Fratele meu îl trimite pe Marele Lord Herald de Clarenceux[1] la Edinburgh pentru a descoperi cum stau lucrurile, de vreme ce, se pare, nu se poate avea încredere în ce raportez eu și cuvântul meu e lipsit de valoare. Acest om de mare seamă aduce paji și servitori, iar funcționarii săi au scrisori de la sora mea Mary și de la cumnata mea Caterina.

— Alteța Sa regina a spus să vă dau astea în particular și să vă îndemn să le citiți când sunteți singură, zice heraldul, stânjenit. Nu știe ce e în ele, dar – ca toată lumea din Anglia – știe ce se spune despre mine.

Înclin din cap și le iau cu mine în odaie. Încui ușa după mine și rup sigiliul. Sunt două scrisori. O citesc mai întâi pe cea de la Caterina.

Scumpă soră,

Nu pot să cred și nu voi crede lucrurile pe care le-am auzit despre tine. Gavin Douglas, unchiul soțului tău, vorbește despre lucruri mârșave. Te rog să crezi că nu voi accepta să fie spuse în prezența mea.

Îmi pare rău că el are trecere pe lângă cardinalul Wolsey și rege. Nu pot să fac nimic în această privință și nu îndrăznesc să încerc. Fratele tău îmi asculta odinioară sfaturile, dar acum nu o face.

Sunt sigură că ești singură și tristă. Crede-mă, uneori o soție bună trebuie să sufere în timp ce soțul ei greșește. Dacă Archibald se va întoarce la tine din Franța, și unchiul lui jură că o va face, atunci trebuie să-l primești înapoi. Doar reunirea ta cu soțul

1. *Clarenceux Herald*, în original, mare demnitar regal provincial, având jurisdicția asupra provinciilor din sudul Angliei.

tău va reduce la tăcere aceste povești cumplite. De-ai trăi acum cu el, nimeni n-ar putea să spună nimic împotriva ta.
Draga mea, e voia lui Dumnezeu ca o soție să n-aibă de ales decât să ierte un soț care greșește. N-are încotro. Oricât de îndurerată ar fi. Nu te sfătuiesc să faci toate acestea cu inima ușoară. N-am învățat ușor asta.

Sora ta,
Caterina

Cu îndărătnicie, fac scrisoarea ghemotoc și o arunc în jăraticul roșu din fundul șemineului. Rup sigiliul de pe scrisoarea reginei văduve a Franței, titlu pe care se încăpățânează să-l folosească, și netezesc pe genunchi scrisoarea șifonată a lui Mary. Ca întotdeauna, îmi scrie despre curte, despre haine și modă; ca întotdeauna, se laudă cu propria-i frumusețe, cu balul mascat pe care l-a condus și cu bijuteria pe care i-a dăruit-o Henric. Însă pentru prima oară există o întorsătură diferită în această poveste veche. Mary cea drăgălașă este foarte supărată din cauză că o altă fată conduce dansul la curte și pare să fie un dans vesel. Încep să înțeleg de îndată intensitatea tonului nefericit al Caterinei. Încerc să descifrez scrisul groaznic al lui Mary și să-mi stăpânesc tainicul fior de încântare rușinoasă. Mary scrie că o altă lady i-a atras atenția lui Henric și i-a intrat în grații și de data asta nu mai e ceva ascuns de ochii lumii ca în vechile sale aventuri. El o alege ca parteneră la balurile mascate, se plimbă cu ea, vorbește cu ea, face plimbări călare cu ea și joacă cărți împreună. Ca doamnă de onoare a Caterinei, este fără încetare sub privirea reginei; e recunoscută, nu ascunsă. A devenit cea mai de seamă femeie de la curte, aleasă în defavoarea reginei, și e frumoasă, înfloritoare și tânără. Toată lumea știe că e amanta regelui și ființa cea mai apropiată lui.

N-ar trebui să zâmbesc. Însă gândul la Caterina silită să îndure umilirea în vreme ce o altă femeie îl farmecă pe tânărul ei soț îmi ridică moralul. Dacă ea ar fi înțeles durerea mea când Archibald mi-a fost necredincios, acum aș fi fost plină de compasiune pentru ea. Însă atunci a spus că e porunca Domnului ca o soție să ierte.

Ea e mult mai rea decât Bessie, pentru că nu încearcă să tăinuiască nimic. Și, desigur, e foarte frumoasă și, ce e cel mai

rău, Harry e foarte îndrăgostit de ea. I-a purtat batista la inimă într-un turnir, i-a spus lui Charles că se gândește tot timpul la ea. Ea înrăutățește lucrurile alergând după el de câte ori îi vine bine și Caterina nu o poate trimite înapoi la soțul ei pentru că e măritată cu tânărul Carey și el este de mare ajutor: un încornorat nerușinat. Urmează să primească moșii și conace, toate ca să-și acopere ochii. Ți-ar fi milă de Caterina dacă ai vedea-o. Și deocamdată nici un semn de vreun alt copil. E foarte rău aici. Ți-ar părea rău, știu.

Văd cum scrisul i se schimbă când dă pagina și își aduce aminte că am propriile mele necazuri. *Se spun cele mai cumplite lucruri despre tine*, îmi zice Mary, în caz că asta a scăpat atenției mele.

Trebuie să ai mare grijă să nu fii niciodată singură cu ducele de Albany. Renumele tău trebuie să fie nepătat. Ne datorezi asta, mie și Caterinei, mai ales acum. Toate trei – tu, eu și Caterina – trebuie să fim întotdeauna mai presus de orice bârfă și mai presus de orice bănuială. Dacă va fi ca biata Caterina să supraviețuiască nebuniei lui Harry, ea trebuie să fie mult deasupra acestei situații. Dacă e ca el să se întoarcă la ea, penitent, când se va termina asta, atunci nimeni nu poate să spună nimic împotriva noastră, a surorilor Tudor, și a căsniciilor noastre. Te rog, Margaret, nu poți să ne dezamăgești. Adu-ți aminte că ești o prințesă Tudor, așa cum suntem și noi. Trebuie să fii deasupra oricărui scandal și oricărei rușini. Toate trebuie să fim așa.

Își încheie scrisoarea cu dragoste pentru mine, pentru fiul meu și pentru Margaret, reamintindu-mi că Archibald va veni înapoi în Scoția pentru a cere o grațiere de la Albany și că este esențial ca eu să pun o vorbă bună pentru el. Datoria unei soții este să ierte, repetă ea ca un papagal. Apoi, la final, chiar în ultimul colț al paginii, sunt mâzgălite înghesuit niște cuvinte.

O, Dumnezeu să mă ierte, abia dacă pot să scriu. Fiul meu Henric a murit astăzi de Sudoare. Roagă-te pentru noi.

Ies din cameră și-l găsesc pe Lordul Herald Clarenceux.
— Sora mea și-a pierdut fiul? îl întreb.

Nu se simte în largul lui să-mi vorbească, de parcă aş putea să mă dezbrac pe neaşteptate de corsaj şi să dansez goală precum Salomeea. Numai Dumnezeu ştie ce o fi auzit despre mine. Dumnezeu ştie ce o fi crezând despre mine.

— Din păcate, da.

— O să-i scriu, zic grăbită. Îmi vei transmite dumneata scrisorile când te vei întoarce în Anglia?

În mod cu totul ridicol, pare c-ar dori să refuze.

— Ce s-a întâmplat? îl întreb. De ce te uiți aşa?

— Mi s-a poruncit ca toate scrisorile să fie lăsate nesigilate. Puteți să scrieți şi pot să le transmit, dar mi-am dat cuvântul de onoare să vă previn că ele trebuie să rămână deschise.

— De ce?

Se mută de pe un picior pe altul.

— Ca să fie limpede că nu scrieți scrisori de dragoste, răspunde el.

— Către cine? îi cer să-mi spună.

De n-ar fi atât de cumplit, ar fi amuzant.

— Dumnezeule mare, omule, dumneata nu ştii că lordul Dacre citeşte tot ce scriu şi că întotdeauna a făcut asta? Că-mi spionează chiar şi gândurile înainte să le am? Şi că totuşi n-are nici o dovadă împotriva mea? Cine crezi dumneata că mă iubeşte în Anglia, unde Gavin Douglas mă face târfă de față cu fratele meu şi nimeni nu-i cere socoteală?

Se lasă o tăcere mormântală Îmi dau seama că am vorbit prea nestăpânit. N-ar fi trebuit să rostesc cuvântul „târfă". Trebuie să fiu, aşa cum zice atât de stângaci Mary, mai presus de bârfe.

— Oricum, pot să vă duc scrisorile dacă sunt nesigilate, zice el cu glas slab. Însă acum trebuie să vorbesc cu regentul.

— Voi merge cu dumneata, îi zic.

În chip limpede, heraldul ar prefera să se fi întâlnit singur cu Albany şi curând înțeleg de ce. I-a adus o scrisoare de la Harry, în care acesta îl acuză pe Albany că m-a sedus, îl învinuieşte de „abuz condamnabil" şi că a lucrat în favoarea divorțului meu, împotriva celor mai bune interese ale mele şi pentru propriul lui

scop. Sunt atât de îngrozită de aceste cuvinte venite din partea fratelui meu față de un străin, încât abia pot să suport să mă uit la Albany când heraldul citește cu glas tare învinuirile încet și monoton, de parcă și-ar dori să nu-l putem auzi și să nu fi fost nevoit să le rostească.

Albany e alb de furie. Uită de regulile cavalerismului și îi vorbește heraldului cu dispreț. Zice că într-adevăr a apelat la Sfântul Părinte în favoarea divorțului meu, la dorința mea, dar că el este un bărbat însurat și credincios soției sale. Nu se uită la mine și știu că, cu fața în flăcări și lacrimi pe obraji, arăt ca o proastă vinovată. Pe un ton înțepat, ducele îi spune heraldului englez că problema divorțului meu nu poate fi judecată decât de papă, Albany nu a făcut decât să transmită mesajul.

— Cum a putut fratele meu să spună asemenea lucruri? îi șoptesc eu heraldului, care îmi aruncă o privire și apoi lasă capul în jos, într-o mică plecăciune.

Albany zice că i se pare ieșit din comun ca regele Angliei să își acuze propria soră de a fi devenit amanta altui bărbat. Heraldul amuțește. Murmură doar că are o scrisoare pe care trebuie să o înfățișeze în fața lorzilor scoțieni și părăsește încăperea.

Așa cum aș fi putut să-i spun și eu, lorzii scoțieni n-au timp de un herald din Anglia, mai ales unul care vine să le vorbească de rău regentul și regina văduvă împreună. Ei se uită încruntați la el, iar unul dintre lorzii mai bătrâni și mai mânioși se năpustește afară din sala de consiliu, trântind ușa în urma lui. Heraldul, în fața acestei ostilități înverșunate, citește cererile ridicole ale lui Harry cu glas scăzut și lorzii scoțieni răspund că ei doresc cu toții să slujească sub conducerea regentului până la majoratul regelui, că sunt mulțumiți ca regentul să numească tutorii și guvernanții din rândul lor, potrivit dorințelor mele. Ei consideră că zvonurile despre mine și despre Albany nu sunt decât niște minciuni. Spun că soțul meu și unchiul lui sunt niște trădători, surghiuniți din regat, și că toată lumea știe că fiul meu Alexander, micuțul duce de Ross, a murit din cauza bolii. Heraldul pleacă șovăind. Îi privesc umilirea cu încântare.

Sper să se ducă la Londra să-i spună Caterinei că trăiesc separată de Archibald și că n-o să mă întorc niciodată la el, că nu sunt de acord că o soție trebuie să ierte un soț care greșește, că nu sunt de acord că o soție Tudor trebuie să fie mai presus de bârfe. Sper să se întoarcă la Londra și să-i spună lui Mary că îmi pare rău de moartea fiului ei, dar că ar trebui să se bucure că nimeni nu spune că a fost omorât. Sper ca heraldul să-i spună că, acum, când Archibald este în surghiun, eu mi-a recăpătat arendele și dările și că-mi cumpăr rochii noi. Nu am nevoie de nici unul dintre ei să mă ajute. Mă lipsesc de toți trei.

[82] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoția, toamna anului 1522

Lucrul pe care căsătoria mea cu regele Scoției trebuia să-l prevină era războiul dintre țara mea prin naștere și țara mea prin căsătorie. Am încercat să păstrez pacea în Scoția și pacea între Scoția și Anglia, așa că pentru mine e o zi dureroasă când ducele de Albany îl slujește mai bine pe regele său francez decât își slujește țara, Scoția, când el îi este mai credincios stăpânului francez care-l plătește decât îmi este mie și îi atacă pe englezi. Nici măcar gândul umilirii lordului Dacre nu mă poate consola.

În această situație de urgență, fratele meu îmi cere încă o dată ajutorul, de parcă nu ne-am fi certat niciodată, și îmi trimite în taină mesaje, întrebându-mă ce fel de forțe militare vor opune francezii oamenilor săi. Îmi reamintește – de parcă aș putea uita vreodată – că sunt o prințesă engleză, legată de el și de țara mea prin legăturile de nedesfăcut ale iubirii și loialității. Îl sfătuiesc cât pot de bine, și când Albany renunță la încercarea de a ataca Anglia și navighează spre Franța, încercând să obțină mai mulți oameni și mai mulți bani, mă pomenesc rămasă singură în Scoția, cu regentul plecat, cu soțul exilat și cu dușmanii mei înfrânți. În cele din urmă, sunt aducătoarea de pace, singurul conducător rămas în picioare.

[83] Castelul Stirling, Scoţia, primăvara anului 1523

Care ar fi fost şansele ca eu, o femeie singură, să-mi recapăt averea, să rămân tutorele fiului meu şi singura regentă? Am fost bolnavă în perioada Crăciunului, dar mă însănătoşesc pe măsură ce se lungesc zilele. Apoi primesc o scrisoare de la sora mea Mary, adusă de Dacre. Îmi scrie foarte pe scurt din izolarea pentru sarcină şi naştere. *Dumnezeu m-a binecuvântat şi am născut încă un băiat, căruia îi voi pune numele de Henric.*

Ştiu că acesta este numele fiului pe care l-a pierdut, ştiu că Mary se va fi gândit mai întâi, înainte de orice altceva, la băiețelul care a murit la o vârstă atât de fragedă. Însă îi pune numele regilor Lancaster, îi pune numele propriului nostru frate, numele tatălui nostru. Sunt sigură că speră, în taină, că el va fi regele Angliei, moştenitorul lui Harry. Sigur vrea ca Harry să treacă peste mine şi fiul meu James şi să-l aleagă pe băiatul ei. Sunt sigură că şi Charles Brandon nădăjduieşte să-şi pună băiatul pe tron, şi nu e nimeni la Londra care să ne susțină pe mine şi pe fiul meu – nici sora mea, nici cumnata mea.

Fireşte că Mary îşi pleacă urechea la bârfele împotriva mea şi le dă mai departe. Are tot interesul să lase să se înțeleagă că nu sunt o soție credincioasă, o adevărată Tudor, o adevărată regină. Dacă l-ar putea convinge pe Harry că nu sunt nici o mamă adevărată, el l-ar putea dezmoşteni pe fiul meu. M-o fi îndemnând Mary la o viață fără pată, dar ştie că lumea reală nu este uşoară pentru o femeie cu un soț ticălos. Trebuie să trăiesc ca o femeie singură; lumea e înclinată să bârfească. Dar îi va lăsa Mary să bârfească atât de mult încât ei să se întoarcă împotriva fiului meu inocent?

Mă întreb ce crede Caterina despre această întrecere ascunsă pentru moştenire. Mă întreb cât de dureros este pentru ea, care-i vinovată că nu există nici un prinț Tudor. Mă întreb dacă

șovăie vreodată în dragostea ei credincioasă pentru sora mea, când căsnicia lui Mary este binecuvântată și ea are un pântec roditor și știm că de îndată ce moare un Henric, el este înlocuit de un altul. Mary face copii întruna, iar Caterina, e limpede, nu va mai face.

Anglia și Scoția fac pace după ce pleacă Albany, iar eu mă gândeam că aș putea să-i fac s-o păstreze. Însă Harry îl trimite pe fiul ducelui de Norfolk, ucigașul de la Flodden, să înarmeze nordul și nu există nici o îndoială că plănuiește să distrugă țara care i s-a împotrivit. O vor face după vrerea lui Dacre – pustiind ținuturile de la graniță. Fiecare clădire e dărâmată, fiecărui acoperiș de paie i se pune foc, fiecare castel e distrus Pe câmp nu rămâne nici un snop de grâu, nici o căpiță de fân. La vremea culesului nici un animal nu supraviețuiește, nici un copil nu mai rămâne în viață. Săracii apucă bunurile care le-au mai rămas și se năpustesc ca un șuvoi învârtejit de groază spre nord sau spre sud, oriunde cred că ar putea găsi ajutor. Soldații le fură bunurile și îi hărțuiesc pe drum, femeile sunt siluite, copiii țipă de spaimă. Este planul lui Dacre să pustiască granițele, pentru ca nici o oștire să nu le mai poată trece vreodată, și până la începutul verii a învins însuși pământul – n-o să mai crească nimic pe el, nimic n-o să se mai coacă, n-o să mai rodească. Când am venit eu în Scoția, acestea erau pământuri necultivate fertile, unde orice om își putea câștiga traiul dacă nu-l stinghereau drumurile pustii și satele mici. Orice om putea căuta adăpost peste noapte la oricare dintre cele o mie de castele mici unde străinii erau o raritate și ospitalitatea o lege. Acum pământul e pustiu. Numai lupii mai aleargă pe la granițe și urletele lor noaptea par a fi bocete pentru oamenii care au trăit cândva aici și au fost nimiciți de răutatea Angliei.

[84] Palatul Linlithgow, Scoția, vara anului 1523

Eu, fiul meu James și fiica mea Margaret petrecem vara împreună ca o adevărată familie regală la frumosul palat de lângă lac, unde am petrecut atât de mult timp – vremuri fericite și vremuri de jale. James iese călare în fiecare zi, intendentul său oferindu-i cai mai mari și mai puternici pe măsură ce devine mai sigur pe el și mai iscusit. Tăietorul lui de carne, Henric Stewart, călărește cu el. E un tânăr la vreo 25 de ani și are o grație și un farmec înnăscute pe care James le admiră și pe care îmi doresc să le imite. În mod neobișnuit pentru un scoțian, Henric are părul șaten deschis, buclat în jurul capului și i se revarsă pe ceafă, asemenea statuii unui zeu grec. Nu e un băiat frumos; e aspru, așa cum sunt toți acești tineri proveniți din familii deprinse cu războiul, însă e mereu vesel. Are cel mai încântător zâmbet și ochii săi căprui dansează când râde. Împreună cu ceilalți tineri de la curte, el îl învață pe James toate jocurile de îndemânare atunci când ești călare: să arunce lancea, să tragă o săgeată de pe șa, să ridice inele cu lancea de pe jos și – toți râdem la asta – să prindă cu vârful lăncii o batistă aruncată, ca și cum o lady i-ar oferi cocarda ei.

— Aruncă-mi, mamă! îmi cere James, și eu mă aplec peste loja regală din arena pentru turnir și las să cadă o batistă, iar el dă pinteni calului și ratează iar și iar până când o prinde, iar eu și însoțitorii săi aplaudăm.

Lorzii scoțieni îl imploră pe ducele de Albany să se întoarcă, dar eu n-o fac. În absența lui, Harry îmi scrie despre un tratat de pace trainic între Anglia și Scoția și despre pace pentru ținuturile de la graniță. Îmi scrie o scrisoare lungă, chibzuită, de parcă nu mi-ar fi adresat niciodată vorbe de ocară. Îmi scrie despre grija pentru nepotul lui, fiul meu, recunoscându-l pe James moștenitor deopotrivă al Angliei și Scoției. Îmi scrie că Dumnezeu nu i-a binecuvântat deocamdată cu un băiat pe el și pe regină, nimeni

nu poate spune de ce – voia Domnului nu poate fi pusă la îndoială –, dar că s-ar putea ca într-o zi James să fie chemat pentru a fi regele unei insule unite. Ameţită de ambiţie, mă gândesc că nu va mai fi fost un rege ca James de la Arthur al Britaniei. Cardinalul Wolsey îmi scrie cu respectul obişnuit – mai că nu-mi vine a crede că ia cina în fiecare seară cu unchiul soţului meu înstrăinat şi că nu aude nimic altceva decât lucruri rele despre mine. Până şi lordul Dacre îşi schimbă tonul, acum că sunt din nou recunoscută ca prinţesă a Angliei şi regină văduvă a Scoţiei – iar cu Albany înapoi în Franţa, sunt singurul regent.

Nu există nici un motiv ca fiul meu să nu fie încoronat la primăvară, când va avea doisprezece ani. De ce nu? A fost crescut să fie rege, ştie că acesta e destinul lui, a fost instruit ca un rege sub ocrotirea credincioasă şi neîntreruptă a lui Davy Lyndsay şi a toată viaţa l-au slujit în genunchi. De prima oară când îl vezi, aşa politicos şi reţinut, n-ai putea să te-ndoieşti o clipă că acest băiat intră în anii bărbăţiei şi începe să-şi arate măreţia. Doisprezece ani e o vârstă bună pentru un băiat să se împlinească – e destul de mare pentru căsătorie, aşa că de ce nu şi pentru încoronare? Ce cale mai potrivită de a unifica regatul decât încoronarea regelui?

Tocmai când mă hotărăsc să pun în aplicare acest plan împotriva lorzilor care ar fi preferat să aştepte, ducele de Albany se întoarce fără veste, hotărât la rândul lui să înceapă un război cu Anglia, iar fiul lui Norfolk, contele de Surrey – comandant nemilos şi fiul unui comandant nemilos – distruge oraşul Jedburgh şi aruncă în aer mânăstirea pentru a arăta scoţienilor lipsiţi de apărare cât de mare e puterea englezilor.

De disperare, îi scriu lui Harry. Nu aşa îi va face pe lorzii scoţieni să-l accepte ca rege pe fiul meu! Dacă vrea să stăpânească Scoţia prin intermediul lui James şi al meu, trebuie să-mi dea bani ca să mituiesc consiliul, trebuie să mă înfăţişeze ca pe o făcătoare de pace. Dacă vrea s-o facă prin forţă, ar face mai bine să aducă o armată la Edinburgh şi să impună o domnie a legii; torturarea oamenilor săraci de la graniţă nu face decât să-i înverşuneze şi mai mult pe aceştia împotriva Angliei, iar pe lorzi să fie şi mai bănuitori în privinţa mea.

Bineînțeles, Albany trebuie să răspundă provocării și își aduce noile trupe din Franța împotriva Angliei, cu tunuri grele și mii de mercenari. De data asta, armata lui e foarte mare. În inima mea se dă o luptă. Desigur că vreau să sporesc puterea și influența Scoției, bineînțeles că mă însuflețește gândul unei noi granițe pentru un nou rege - dacă Albany ar putea să împingă frontiera spre sud și să cucerească pentru Scoția orașele Carlisle și Newcastle, atunci fiul meu ar avea grandioasa moștenire pe care a visat-o pentru el tatăl lui.

— Iar aliatul nostru, Roza Albă, va ataca dinspre sud în același timp, îmi promite Albany, încrezător în sprijinul meu.

Îmi pun o mână pe piatra rece a șemineului. Asta mă liniștește. Marea spaimă a copilăriei noastre, copii Tudor fiind, era venirea celorlalți - cealaltă familie regală, familia din partea mamei -, a Plantageneților. Întotdeauna fertile, întotdeauna ambițioase, surorile numeroase ale mamei mele și numeroșii lor copii erau mereu la marginea regatului nostru, căutând un prilej să ne ia locul. Roza Albă - așa cum îl numesc ei pe Richard de la Pole, vărul de gradul întâi al mamei mele - este ultimul dintre foarte mulți. El și-a văzut frații murind, unul câte unul, în luptă împotriva tatălui meu sau pe eșafod. Tatăl meu a făcut legământ că nimeni din vechea familie regală nu va lua înapoi ceea ce au câștigat Tudorii la Bosworth, iar eu am fost crescută să consider orice pretendent drept un dușman înfricoșător pentru siguranța și puterea noastră.

Ei au fost spaima copilăriei mele; nimic nu era atât de rău ca aflarea veștii că unul dintre verii noștri a dispărut de la curte, transformându-se într-un dușman fățiș. Îmi amintesc și acum expresia uluită a mamei când își dădea seama că încă o rudă de-a ei s-a întors împotriva noastră. Oricât de mare ar fi câștigul pentru fiul meu, n-aș putea niciodată să mă aliez cu un Plantagenet împotriva fratelui meu de sânge Tudor. Albany n-avea cum să știe asta când a căutat o astfel de alianță. Nu pot îngădui un Plantagenet alături de mine: nu-mi pot închipui prietenia cu acest dușman. Aș fi putut să mă gândesc la un atac asupra Angliei - l-aș fi îndurat de dragul sporirii puterii fiului meu și a întinderii regatului său -, aș putea îngădui o alianță cu Franța, dar niciodată, niciodată, niciodată cu unul dintre verii mei blestemați.

În noaptea aceea îl trădez pe ducele de Albany și – îndemnată de loialitatea mea din copilărie față de Tudori – îi scriu fratelui meu:

Albany are mercenari germani și oșteni francezi, dar nu poate să-i țină aici iarna. Dacă poți să-l reții îndeajuns de mult timp la Castelul Wark, atunci vremea va face treaba în locul tău. Apără-ne împotriva Rozei Albe. Dacă Richard de la Pole va intra în Scoția, voi veni la tine și îl voi aduce pe James. Noi, Tudorii, vom fi veșnic uniți împotriva Rozei Albe.

Sora ta, M.

[85] Castelul Stirling, Scoția, toamna anului 1523

Ducele de Albany este învins datorită sfaturilor mele. El și contele de Surrey negociază o pace nesigură fără să mă consulte. Nici unul dintre ei nu îmi acordă încredere. Nu se mai spune nimic despre plecarea mea în Anglia, nu se mai pomenește nimic despre preluarea tronului de către James la anul, nimic despre numirea lui ca succesor al tronului Angliei. În schimb, Harry îmi taie renta și mă obligă să mă îndatorez francezilor. Nu pot să înțeleg de ce dintr-odată se răcește atât de mult de mine, când doar cu câteva luni în urmă eram spioana și confidenta lui. Nu pot să mă gândesc ce am făcut ca să-l supăr, nu-mi pot închipui ce s-a întâmplat; de bună seamă că l-am slujit așa cum nici un monarh și nici una dintre surorile mele nu l-au slujit vreodată. Iar apoi primesc o scrisoare de la sora mea Mary:

Draga mea soră,

Caterina – sora și regina noastră – m-a rugat să-ți spun că soțul tău, Archibald, conte de Angus, a venit la noi din Franța pentru a fi primit de întreaga curte ca prieten al cardinalului

și frate al regelui. Intenționează să se întoarcă îndată în Scoția, și eu și Caterina ne unim în a te îndemna să-l primești cu bunăvoință și să trăiți împreună ca soț și soție. El vorbește cu dragoste despre tine și despre dorința lui de a vă împăca.
Îmi pare rău să spun că fratele nostru este în mod limpede îndrăgostit de Mary Carey (care a fost Mary Boleyn) și ea de el. Dacă ea ar fi liberă și el la fel, cred că ar lua-o de soție. Însă nici unul dintre ei nu are libertatea de a alege. Jurământul de căsătorie este imposibil de dezlegat. Dacă un bărbat ar putea să-și dea la o parte soția pentru că iubește altă femeie, atunci ce s-ar alege de noi toți? Ce căsnicie ar rezista mai mult de primul an? Ce înseamnă un jurământ în fața altarului dacă poate fi încălcat? Cum ar putea cineva să ia în seamă un jurământ de credință între rege și supus, între stăpân și om, dacă jurământul de căsătorie este vremelnic? Când căsătoria este nesigură, atunci totul este nesigur. Nu poți să fii singura Tudor care arată lumii că nu se poate avea încredere în cuvântul nostru. Trebuie să-ți joci rolul, trebuie să-l primești înapoi pe soțul tău și să-l rabzi cât de bine poți. Te implor. Nu putem să trăim într-o familie în care anularea căsătoriei sau divorțul sunt fie și numai pomenite. Suntem de prea puțin timp la tron pentru ca purtarea noastră să fie pusă sub semnul întrebării, iar moștenitorii noștri să fie făcuți bastarzi. Te rog, Margaret, primește-l înapoi pe soțul tău de dragul nostru al tuturor și scrie-mi de îndată să-mi spui că vei face așa.

Sora ta iubitoare,
Mary, regina văduvă a Franței

Iau scrisoarea cu mine, traversez panta abruptă a curții castelului și ies pe porțile groase care stau deschise, cu două gărzi franceze cercetându-i pe oamenii care intră și ies. O iau pe cărarea șerpuită prin pădure și apoi urmez pârâul în curgerea sa spre satul care se îngrămădește la poalele dealului, în jurul crucii din piață. Nu mă însoțește nimeni. Sunt singură sub crengile desfrunzite ale copacilor și îmi târșâi cizmele prin frunzele tomnatice, cu miros de praf. E o zi răcoroasă și senină, cu cerul la fel de albastru precum coaja unui ou de rață, cu aer rece și soare strălucitor. Mă gândesc la Mary, care și-a luat inima în dinți și-mi

scrie o scrisoare despre care ştie că n-o să-mi placă, mă gândesc la Caterina, avertizând-o sumbru că dacă Harry îşi lasă soţia, atunci nici o femeie din Anglia nu este în siguranţă. Ştiu că este adevărat. Femeile din lumea asta n-au nici o putere: nu posedă nimic, nici măcar propriile trupuri; nu au stăpânire asupra nici unui lucru, nici măcar asupra propriilor copii. O soţie trebuie să trăiască cu soţul ei şi să fie tratată cum crede el de cuviinţă, să mănânce la masa lui, să doarmă în patul lui. O fiică este proprietatea tatălui ei. O soţie în afara căsniciei nu se află în grija nimănui. După lege, ea nu deţine nimic şi nu o protejează nimeni. Dacă o femeie nu ştie că rămâne căsătorită până la moarte, atunci cum s-ar mai putea simţi în siguranţă? Dacă un bărbat poate să renunţe la soţia lui dintr-un capriciu, atunci nici o femeie nu-şi poate pune nădejdea în norocul ei, în viaţa ei, în viitorul ei. Dacă regele demonstrează că jurămintele de căsătorie nu înseamnă nimic, atunci nici un jurământ nu înseamnă nimic – trăim cu toţii într-o lume a nimicului, ca şi cum n-ar exista lege şi Dumnezeu.

Mă întorc acasă în pas de plimbare, urcând dealul abrupt cu încetineală voită. Chiar şi cunoscând toate astea, nu pot să trăiesc din nou cu Archibald, nu pot suporta să fiu cu bărbatul cu care m-am măritat din dragoste, căruia i-am dăruit tot ce aveam şi care a ales-o pe alta. Nu pot să mă întorc la un bărbat care are mâinile pătate de sânge. Însă chiar înţeleg ce zic Caterina şi Mary – jurămintele de căsătorie trebuie să dureze veşnic. O căsătorie regală este de nedesfăcut.

Nu-i răspund lui Mary, dar îi scriu cu durere cardinalului Wolsey, ştiind că el va face un rezumat exact şi îl va pune în faţa lui Harry, când acesta îşi va rupe din timpul dedicat amantei.

Trebuie să vă spun că francezii mi-au promis un refugiu sigur la Paris dacă Archibald se întoarce vreodată în Scoţia. Jur solemn că nu voi mai trăi niciodată cu el, dar înţeleg că n-ar trebui să stărui asupra divorţului meu. Vă implor să vă asiguraţi că Archibald nu se va reîntoarce niciodată în Scoţia, că regele, fratele meu, nu-i va da îngăduinţa să vină înapoi, că va fi sfătuit să-şi trăiască viaţa în exil. Ducele de Albany va pleca în Franţa curând, înainte ca viscolul iernii să facă marea prea

primejdioasă, iar în absenţa sa voi încerca să mă îngrijesc ca fiul meu să ajungă pe tron în siguranţă. Sper să-l iau pe James de la castelul Stirling şi de sub supravegherea gărzilor plătite de francezi. Sper să-l duc la Edinburgh şi să-l fac rege. Cred că pot să fac asta cu lorzii din consiliu şi cu ajutorul lui James Hamilton, atâta timp cât clanul Douglas stă potolit şi Archibald rămâne în exil. Căci eu nu sunt nestatornică şi nici neloială, pe când importantul dumneavoastră prieten Archibald Douglas, conte de Angus, este şi una şi alta.

Dumnezeu şi Scoţia ar fi cel mai bine slujiţi dacă el ar rămâne plecat pentru totdeauna. La fel şi eu.

[86] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoţia, vara anului 1524

Nu-mi prea vine a crede că am obţinut ce am vrut, dar se pare că sunt din nou norocoasă. Cu aur englezesc şi cu un paznic englez, îl scot pe furiş pe fiul meu de sub supravegherea gardienilor săi francezi de la Castelul Stirling şi îl aduc la Edinburgh. Victorioasă, îl mut în odăile sale din palatul meu şi pun să i se agaţe deasupra patului baldachinul regal din ţesătură cu fir de aur sub care cinăm amândoi.

Lumea din Edinburgh este foarte bucuroasă să-l vadă. Trebuie să zăvorâm porţile palatului pentru a-i ţine departe de grădini şi de curţi pe cei veniţi să-i facă urări. O dată pe zi băiatul meu iese la balcon şi le face cu mâna oamenilor care se adună jos. Când se trage cu tunul la amiază din Castelul Edinburgh, fiul meu salută mulţimea de parcă aceea ar fi o lovitură de tun trasă în semn de respect, şi nu pentru a vesti miezul zilei. Clopotele bisericilor bat toate deodată, şi James zâmbeşte şi face cu mâna în timp ce în mulţime oamenii îşi scot căciulile, îi trimit sărutări şi îi strigă binecuvântări.

— Şi când vei fi rege? Când vei fi încoronat? întreabă cineva.

Stau în spatele lui James, zâmbesc şi răspund strigând:

— Curând! Cât de curând vom putea! De îndată ce vor încuviința lorzii!

Se aude un val de urale.

Albany a plecat în Franța şi în absența lui eu țin în mână consiliul. Îi pun pe lorzi să vină, pe rând, să jure credință micuțului lor rege şi toți fac asta, în afară de doi; îi bag la închisoare. Nu mai şovăi, nădăjduind că poate se vor răzgândi, că poate voi reuşi să-i conving. Am învățat să fiu nemiloasă. Nu îmi asum nici un risc. Henric Stewart, care slujeşte acum ca locotenent al gărzilor fiului meu, îmi zâmbeşte.

— Vă năpustiți ca un şoim călător, zice el. Brusc şi repede.

— Și, la fel ca un şoim călător, zbor la mari înălțimi, îi răspund eu, zâmbind.

Fac din curtea de la Holyroodhouse una la fel de bogată şi de frumoasă ca aceea pe care mi-a arătat-o prima oară soțul meu James. Îi strâng în jurul fiului meu pe acei oameni pe care vreau să-i studieze şi să-i admire: doamne de onoare frumoase şi elegante, curteni iscusiți la întreceri sportive, cultivați şi cu talent muzical. Cel mai grozav este Henric Stewart, care străluceşte prin frumusețe şi prin inteligența ascuțită. Îl ridic în rangul de trezorier al casei lui James: e grijuliu cu banii şi cu desăvârşire demn de încredere. E un fel de văr; pot să văd sângele regal din el. Chiar dacă e tânăr, este perspicace, ar fi primul din regat căruia i-aş accepta sfatul, cu excepția lui James Hamilton, contele de Arran, întors la curte ca principal sfetnic al meu şi regent aghiotant.

Fiul meu este în centrul a tot, vegheat şi educat ca un băiat de vârsta lui, dar în acelaşi timp rege şi stăpân atotputernic. Bineînțeles că nu face şi nu zice nimic fără sfatul meu, dar înțelege tot – nevoia de a-i păstra de partea noastră pe lorzii scoțieni, dependența noastră de banii din Anglia, primejdia că francezii s-ar putea întoarce şi, în acelaşi timp, avantajul acestui pericol mereu prezent, căci doar atunci când Scoția este amenințată, Harry îşi aduce aminte că sora lui o stăpâneşte pentru Anglia şi pentru el.

Așa că sunt mulțumită când el trimite doi nobili însemnați de la curtea sa și aceștia îi pot raporta că Holyroodhouse este un palat la fel de măreț ca Greenwich. Arhidiaconul Thomas Magnus și Roger Radcliffe vin cu daruri minunate pentru James, care este încântat. Ei îi dau un costum din țesătură cu fir de aur, minunat croit, dintr-un material splendid, și – cel mai grozav pentru un băiat de doisprezece ani – o sabie cu pietre prețioase, care are exact mărimea potrivită.

— Uite, mamă! Îmi arată teaca, rubinele de pe mâner, o ia cu măiestria sa antrenată, îi încearcă greutatea, lovește cu ea prin aer.

— Aveți grijă să nu-mi tăiați capul! îl previne Davy Lyndsay, și James îi zâmbește larg mai marelui casei sale.

Cei doi fac o reverență și îmi oferă un dar. Trag cu ochiul în interiorul învelitoarei din mătase. Este o bucată lungă de țesătură, cât pentru două rochii sau mai multe mâneci. Preferata mea: țesătură cu fir de aur, materialul regilor, o comoară făcută sul.

— Vă mulțumesc. Vă rog să-i mulțumiți fratelui meu, spun eu încet. Nu e nevoie ca ei să creadă că o să țip de bucurie sau că o să pun să mi se facă rochii din ea și o să-o țin veșnic în fața ochilor să mă minunez de ea și să mă laud cu această dovadă de dragoste din partea fratelui meu. Ne aflăm la mare, mare distanță de Morpeth acum și nu mai sunt la fel de ușor de mulțumit cum eram cândva.

Le fac semn ambasadorilor să vină mai aproape. Muzicanții cântă un pic mai tare, iar doamnele mele se îndepărtează pentru ca trimișii să-mi poată da vești fără ca ele să ajungă în jumătate de oră la urechile oricărui gură-spartă din Canongate.

— Vă aducem o propunere despre care credem că o va face foarte fericită pe Alteța Voastră. Arhidiaconul se înclină. Și, de asemenea, scrisori personale pentru dumneavoastră.

Întind mâna și ei îmi înmânează pachetele.

— Și propunerea?

Face din nou o plecăciune; zâmbește. În mod limpede, o să fie ceva care merită auzit. În celălalt capăt al încăperii, surprind privirea lui Henric Stewart. Îmi face obraznic cu ochiul, de parcă mi-ar înțelege încântarea că steaua mea urcă din nou și că fratele meu mă tratează așa cum ar trebui, ca pe un monarh în toată

puterea cuvântului. Vreau foarte mult să-i fac şi eu cu ochiul, dar mă întorc spre ambasador şi îi zic încet:

— Da. Propunerea?

Ei se trag mai aproape, şoptind. Trebuie să-mi duc mănuşa în sus spre faţă de parcă aş adulmeca mirosul pielii din care e făcută pentru a-mi ascunde zâmbetul larg de încântare. Îi oferă lui James căsătoria cu verişoara sa Mary, singura fiică a lui Harry şi a Caterinei. E ca şi cum ar confirma că James urmează să fie moştenitorul Angliei. Este cea mai bună alegere pe care o poate face Harry - fiica sa legitimă devine regina Angliei, locul fiindu-i asigurat prin căsătoria cu vărul ei, fiul meu, regele Scoţiei şi moştenitorul Angliei.

Îmi controlez expresia şi mă uit la ei cu indiferenţă amabilă.

— Dar prinţesa nu e logodită cu împăratul Sfântului Imperiu Roman? întreb.

— În prezent, răspunde arhidiaconul, întinzându-şi mâinile moi şi albe şi adăugând: Astfel de aranjamente se schimbă adesea.

Astfel de aranjamente se schimbă la simpla şoaptă a voinţei schimbătoare a fratelui meu. Prinţesa Mary a fost deja logodită atât cu Franţa, cât şi cu Spania. Însă dacă o va logodi cu fiul meu, asta se va face obligatoriu printr-un contract, pe care voi şti să-l fac cu neputinţă de încălcat.

Henric Stewart străbate încăperea şi vine lângă mine. Simt cum îmi ard obrajii. Se apleacă aproape de mine ca să-mi poată vorbi la ureche.

— Alteţa Voastră, stăpâniţi-vă, căci sunt pe cale să vă dau veşti proaste. Controlaţi-vă expresia feţei.

Asta e ceva atât de neaşteptat şi de intim din partea unui tânăr care s-a dovedit a fi un prieten atât de bun, încât îmi ridic imediat mănuşile din nou la nas şi privesc în jos, ferindu-mi ochii ca să-mi ascund teama.

— Ce? întreb scurt.

— Soţul Domniei Tale, Archibald Douglas, conte de Angus, este în oraş.

Mă întorc spre ambasadori, simţind pe umăr degetul lui Henric Stewart, dându-mi putere, precum atingerea uşoară a aripii unui înger. Ca şi cum m-ar îndemna stăruitor să nu mă pierd cu firea.

— Am auzit că s-a întors contele de Angus, zic calm, fără pic de tremur în glas. Henric Stewart se dă înapoi și își mijește ochii într-un zâmbet ascuns adresat mie, parcă spunându-mi că purtarea mea a fost întocmai cum și-ar fi dorit el.

Ambasadorii își lasă capetele în jos, schimbând între ei priviri stânjenite.

— Da, s-a întors în Scoția, zice în cele din urmă Radcliffe. Și sperăm că asta nu reprezintă nici un neajuns pentru Alteța Voastră. N-au reușit să-l rețină în Franța și noi n-am avut temei să-l arestăm în Anglia. Fratele Alteței Voastre, regele, nu voia ca el să vă tulbure, însă contele e un om liber - are voie să vină și să plece după cum dorește. Nu puteam să-l băgăm la închisoare.

— N-am vrut ca asta să vă necăjească..., adaugă arhidiaconul.

— El n-o va necăji pe Alteța Sa, îl întrerupe brusc Henry, uitând de precauția pe care mi-o predica mie. Nimic n-ar trebui s-o necăjească. Este regină văduvă în propriul ei regat, este regentă. Ce s-o necăjească? L-ați adus chiar domniile voastre? Ați călătorit împreună ca prieteni?

Asta îmi dă încrederea de a mă purta ca o regină chiar când mă simt cel mai rănită.

— Fratele meu ar trebui să se gândească la drepturile mele ca regină înainte de a lua în considerare drepturile lui Archibald în calitate de conte, spun eu. Înălțimea sa a renunțat la orice drepturi asupra mea atunci când mi-a greșit în calitate de soț. Puteți să-i spuneți că nu voi primi scrisori de la el, că nu are voie să aibă o suită de mai mare de cincizeci de oameni și că nu trebuie să se apropie la mai puțin de zece mile de curte.

Cei doi sfetnici ai mei, James Hamilton, conte de Arran, și Henric Stewart, încuviințează din cap. Este siguranța noastră în joc. Nimeni n-o să uite ce a făcut Archibald când clanul lui a fost între zidurile orașului. James Hamilton nu vrea să plece din nou în galop pe poneiul unui cărbunar, iar Henric Stewart are mândria neînfricată a unui tânăr devotat: ar prefera să moară decât să mă vadă în pericol.

Iau cu mine scrisorile în liniștea capelei, unde nu voi fi tulburată nici de fiul meu, nici de fiica mea cea vorbăreață, nici de zâmbetul tainic al chipeșului vistiernic. E o singură scrisoare pentru mine, de la sora mea Mary. Caterina e tăcută și tocmai

lipsa unei scrisori de la ea îmi spune la fel de multe precum cele trei pagini de la sora mea. Indiciul este în ultima pagină de la Mary. Ea zice:

Lady Carey (care era o fată mai drăguță când era Mary Boleyn) a rămas grea și a născut o fetiță. Bineînțeles, toată lumea știe că Harry este tatăl, iar familiei Boleyn i s-au dăruit moșii, titluri și Dumnezeu știe ce altceva. Foarte bine pentru o familie venită de nicăieri. Harry, Dumnezeu să-l binecuvânteze, e încântat că i s-a născut încă un copil sănătos, iar Charles zice că ar trebui să înțelegem cu toții că e bărbat și că își are mândria lui. Charles mai spune și că e o prostie să las asta să mă necăjească, că nu e ceva demn de luat în seamă, însă de-ai putea să vezi durerea surorii noastre, ai simți la fel ca mine. Charles zice că nu-i pasă nimănui: un copil din flori ici și colo nu contează pentru nimeni, dar toată lumea știe – deși nimeni n-o spune – că anii de făcut copii ai reginei s-au terminat. Harry cinează cu ea, purtările sale față de ea sunt foarte frumoase și uneori petrece noaptea în odaia ei, dar e din politețe; ea nu mai este iubita lui, e doar soția lui cu numele, și faptul că nu au un fiu este foarte știut de toată lumea, în timp ce băiatul lui Bessie Blount crește puternic și sănătos și fiica lui Mary Boleyn gângurește când își vede tatăl. Dacă el o să mai aibă vreun băiat nelegitim? Și încă unul după acela?

Caterina a început să țină post și poartă o cămașă de penitență din păr aspru pe sub rochiile frumoase, de parcă ar avea ea vreo vină. Însă nu se plânge; nu zice nimic. Absolut nimic. Cred că Harry se simte stânjenit și asta îl face să fie exuberant și gălăgios și toată curtea a devenit un pic nestăpânită. Charles zice că mă fac o bătrână morocănoasă, dar de-ai putea s-o vezi pe Caterina când se retrage devreme de la curte ca să se roage, în timp ce ei dansează până foarte târziu, ai înțelege ce vreau să zic. Toată lumea bea în cinstea sănătății nou-născutei de parcă ar fi venit pe lumeo micuță prințesă. Lumea a fost discretă în ce-l privește Henric Fitzroy, dar această bastardă Boleyn este sărbătorită în văzul tuturor. Toți își dau seama că Henric Fitzroy se face tot mai mare și mai puternic cu fiecare zi și i s-a dat o

odaie a copiilor la fel de bună ca oricare dintre ale noastre. Harry este rege, desigur, poate să facă după cum dorește. Dar, o, Maggie! de-ai putea s-o vezi pe Caterina, ai simți la fel ca mine că vremurile noastre fericite s-au încheiat.

Da, mă gândesc eu. Și cum se-ntoarce roata, mai ales în ceea ce le privește pe femei. Tânăra prințesă din Spania care s-a măritat cu frumosul meu frate mai mare Arthur, care l-a fermecat pe tatăl meu, l-a sedus pe fratele meu mai mic și apoi mi-a ținut prelegeri despre legile de neînduplecat ale căsătoriei, își privește acum soțul trecând pe lângă ea cu o femeie mai tânără la braț. Acum vede o femeie tânără care intră în perioada de izolare pentru sarcină și aduce pe lume un copil Tudor cu păr roșcat. Caterina a obținut întotdeauna ce a vrut printr-un amestec de farmec puternic și judecată aprigă. Caterina a avut întotdeauna de partea ei legea și pe Dumnezeu. Acum, farmecele ei pălesc și nimeni nu-i mai ascultă deloc cuvântul. Tot ce i-a mai rămas e Dumnezeu și legea. Cred că o s-o vedem agățându-se de ele cu toată puterea. Bineînțeles că îmi pare rău pentru ea, bineînțeles că știu că legămintele trebuie respectate, mai ales de regi și regine, dar știu, de asemenea, că aceasta este șansa mea. Am declarat public că Archibald nu are voie să se apropie de curte, că nu vreau să-l văd în preajma mea. Nu mă voi lăsa abătută de la asta. Iar acum cred că a sosit vremea să merg mai departe. O să-mi pun fiul pe tronul Scoției și voi obține divorțul. De vreme ce Harry se îndrăgostește de o femeie măritată și își recunoaște copiii nelegitimi, el nu poate să-mi interzică libertatea, n-ar putea fi atât de fățarnic. Sfârșitul gloriei Caterinei – deși trist, deși regretabil – este marea mea șansă. Lumea nu este așa cum poruncește ea să fie. Nu suntem nevoiți să trăim după cum crede ea că se cuvine. Nu mă voi lăsa sacrificată ca să-și demonstreze ea punctul de vedere. Voi fi liberă, indiferent ce va gândi ea despre mine. Voi îndrăzni să pun capăt căsătoriei mele, întocmai cum fratele meu îndrăznește să o distrugă pe a lui.

[87] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoţia, toamna anului 1524

Sunt trezită pe întuneric de dangătul puternic al clopotelor de la biserică, răsunând straşnic în toate părţile. Aud sunetul de alarmă al tocsinului. Sar din pat şi doamna de onoare care doarme cu mine îmi aruncă un capot în jurul umerilor şi bolboroseşte:

— Ce e? Ce se întâmplă?

Deschid în pripă uşa de la odăile mele, în timp ce gărzile deschid uşa de la celălalt capăt al încăperii şi intră alergând Henric Stewart, numai în pantaloni, încălţat cu cizmele şi trăgându-şi cămaşa peste pieptul gol.

— Îmbrăcaţi-vă, mă îndeamnă el. Clanul Douglas a nesocotit interdicţia pe care le-aţi impus-o. Au intrat în oraş.

— Archibald?

— S-au căţărat peste ziduri şi au deschis porţile din interior. Sunt cu sutele. Am încuviinţarea Domniei Voastre de a instaura starea de asediu?

— Aici? Nu putem rezista aici în stare de asediu!

— Depinde de cât de mulţi sunt, zice el încordat.

Se răsuceşte pe călcâie şi aleargă afară, strigându-le gărzilor să meargă la posturile de luptă. Fug înapoi în camera mea să-mi pun rochia şi să-mi vâr picioarele în papuci. Doamna mea de onoare s-a trântit pe un taburet, plângând de frică.

— Adu-le pe celelalte, îi zic. Spune-le să meargă în sala mea de primiri şi închideţi obloanele la toate ferestrele.

— Vin cei din clanul Douglas? tremură ea.

— Nu dacă pot să împiedic asta, îi răspund.

Intru cu paşi mari în sala de audienţe şi îl găsesc pe Davy Lyndsay cu James. Fiul meu e palid şi îngrijorat. Încearcă să zâmbească când mă vede şi se înclină pentru binecuvântarea mea.

— Nu cedăm palatul, îi zic lui Davy peste capul plecat al lui James. Îl ridic pe James, îi fac o reverenţă şi îl sărut. Trebuie să

fii curajos și să ai grijă să nu te apropii deloc de ferestre sau să ieși pe ziduri. Nu te lăsa văzut, nu fi o țintă.

— Ce vor? întreabă el.

— Zic că vor să fie repuși în consiliul lorzilor, nu învinuiți ca niște trădători, răspunde scurt Lyndsay. Au ales o metodă ciudată pentru a obține asta.

— Metoda lui Archibald, zic cu înverșunare. Arme ascunse, o oștire secretă - ar trebui să-i fie rușine. Câți a ucis data trecută?

Vin alergând ambasadorii englezi, pe jumătate îmbrăcați, arhidiaconul fără pantaloni.

— Sunt francezii?

— Mai rău, zic eu pe un ton înțepător. E prietenul domniilor voastre, Archibald Douglas, cu sute de oameni sub arme și fără să-i poată stăpâni.

Se albesc de spaimă.

— Ce veți face?

— O să-i nimicesc, făgăduiesc eu.

Holyroodhouse este un palat, nu un castel, dar zidurile sunt înalte și sunt turnuri la fiecare colț și o poartă masivă ce poate fi zăvorâtă. Aud bubuitul cumplit al tunurilor de la castel și știu că Henric Stewart va fi călărit deja ca un nebun în sus pe Via Regis ca să le spună să se înarmeze și să-și îndrepte tunurile asupra oricui îi amenință; castelul nu trebuie să cadă.

— Scoateți tunurile, îi spun căpitanului gărzii. Ei n-au ce căuta aici.

Nu avem locuri anume pentru tunuri cum am avea la un castel, dar tunurile sunt scoase în fața porții și oamenii mei stau în spatele lor, cu chipuri sumbre, cu obuzele făcute grămezi în spatele lor, gata să bombardeze Via Regis, propriul lor oraș. În fața lor, îngenuncheați pe pietrele pavajului, stau gărzile mele, cu arme mici și arcuri.

— În fața lui Dumnezeu, vă implor, nu trageți în propriul dumneavoastră soț, zice arhidiaconul, ițindu-se dintr-odată lângă umărul meu în timp ce stau la ghereta portarului, uitându-mă la fel de neliniștită ca tunarii mei după orice semn al oștirii Douglas

pe Via Regis, înaintea noastră. Ar fi un act de mare nesupunere din partea unei soții, continuă el. N-ar mai fi posibilă nici o reconciliere, nici un papă n-ar putea să ierte...

— Duceți-vă înapoi în odaia dumneavoastră, mă răstesc la el. Acestea sunt treburi scoțiene, iar dacă nu i-ați fi dat permis de liberă trecere, el nu s-ar afla aici.

— Alteță!

— Plecați! Sau o să vă împușc chiar eu!

Se dă înapoi, copleșit. Aruncă o privire îngrozită în sus pe stradă de parcă s-ar teme de o hoardă de nebuni alergând în jos în tartane, cu cuțitele în dinți, și pleacă grăbit.

Mă uit în spatele meu. James e acolo, cu sabia lui englezească la șold.

— Du-te în sala de audiențe, îi poruncesc. De va merge totul prost, să te găsească pe tron. Dacă vor intra, fii calm și predă-te. Davy te va călăuzi. Nu-i lăsa să te atingă. Nu trebuie să pună mâna pe tine. Mă întorc spre James Hamilton, conte de Arran: Apărați-l, îi zic. Și să aveți cai pregătiți în caz că trebuie să fugă.

— Domnia Ta unde vei fi? mă întreabă el.

Nu răspund. Dacă vor intra în palat, voi fi moartă. Va trebui să treacă peste cadavrul meu ca să-l captureze pe James. Ăsta nu e teatru; e un război între Archibald și mine, între clanul Douglas și regență, între proscriși și tron. Aceasta este bătălia noastră cea de pe urmă, o știu.

Davy Lyndsay îl ia de acolo pe fiul meu.

— Dumnezeu să vă binecuvânteze, îmi zice el scurt. Unde este tânărul Harry Stewart?

— Apără castelul pentru noi, îi spun. De îndată ce va fi lipsit de primejdie, vom merge acolo sus. Fii pregătit.

El încuviințează din cap.

— Aveți grijă, Alteță.

— E pe viață și pe moarte, îi răspund.

Întreaga zi rămânem pe poziții, gata de luptă. Primim vești despre câteva victime, puțină agitație, niște jafuri, un viol. Aflăm că clanul Douglas a ajuns în fiecare colț și pe fiecare uliță din oraș, încercând să-i strângă pe oameni ca să ia palatul cu asalt, dar neprimind nici un ajutor. Oamenii din oraș se tem de tunurile de la castel și de la palat și sunt sătui de război, mai ales de luptatul în interiorul zidurilor orașului. Mai mult decât orice

altceva, sunt sătui de clanul Douglas cel Roşu. În sfârşit, la amiază, după zeci de alarme false, auzim paşi şi un sunet ascuţit de cimpoi. Oşteni în culorile Douglas aleargă pe stradă spre noi, cu suliţele înainte, cu feţele schimonosite de furie, de parcă şi-ar închipui că noi o să ne prăbuşim de spaimă.

— Foc! zic eu.

Tunarii nu aşteaptă să li se spună de două ori. Arcaşii îşi eliberează săgeţile, armele pârâie şi apoi pocnesc, iar tunurile bubuie. Trei sau patru oameni zac întinşi pe pavaj, gemând. Îmi duc mâinile la gură, urechile îmi ţiuie, asurzite de zgomot, sunt orbită de fumul urât mirositor, dar nu mă mişc din spatele gărzii mele.

— Foc! zic din nou.

Acoliţii clanului Douglas se împrăştie înainte de a doua canonadă şi îşi târăsc de acolo răniţii care gem, cu sângele lor scurgându-se pe pietre. Acum nu mai e nimeni în faţa noastră, dar ne păstrăm poziţiile; tunurile sunt trase înapoi, reîncărcate, tunarii suflă în fitilele care ard. Ne uităm de la unul la altul, suntem în viaţă: suntem hotărâţi, suntem îndârjiţi şi neclintiţi şi privirile noastre spun că nimeni nu poate îndrăzni să ne atace şi să-l ameninţe pe rege. Rămânem vigilenţi. Cred că voi rămâne aici până la miezul nopţii. Nu-mi pasă dacă vom sta în locul ăsta zile în şir, nu-mi pasă de suferinţă, nu-mi pasă de moarte. Sunt stăpânită de furie. Dacă Archibald ar fi aici, l-aş ucide chiar eu.

Fumul începe să se risipească. Încă îmi mai ţiuie urechile când sus, deasupra mea, la jumătatea dealului abrupt, zăresc un bărbat pe un cal negru. Este Ard. L-aş recunoaşte prin fum, l-aş recunoaşte pe întuneric, l-aş recunoaşte prin aburii fierbinţi ai iadului. Se uită ţintă la mine şi îmi ridic ochii spre el.

E ca şi cum timpul s-ar fi oprit în loc. Tot ce pot să văd este conturul siluetei călare şi tot ce pot să-mi imaginez sunt ochii lui negri, care cândva mă priveau cu atâta pasiune, şi care acum se uită liniştiţi la mine. E nemişcat, numai calul său se foieşte pe pietrele pavajului, ţinut strâns de o mână hotărâtă. Se uită la mine ca şi cum ar putea să-mi vorbească, ca şi cum ar putea să coboare dealul călare şi să mă revendice din nou ca fiind a lui.

Nu-mi feresc ochii ca o femeie stingherită. Nu roşesc ca o femeie îndrăgostită. Cu ochii aţintiţi în ochii lui, zic îndeajuns de tare cât să mă audă:

— Tunari, ochiți ținta. Pe călăreț.

Ei fixează ținta. Așteaptă porunca mea pentru a trage. Soțul meu, dușmanul meu, își înclină boneta spre mine – mai că-i pot vedea zâmbetul – și își întoarce calul și se îndepărtează încet, fără teamă, în sus, pe dealul pietros al Viei Regis, dispărând din vedere.

Așteptăm, siguri că Ard se regrupează sau se cațără pe furiș pe zidurile din spate ale palatului ca să ne atace de-acolo. Așteptăm cu nervii întinși de frică, cu câte o gardă la fiecare intrare, cu săgețile fixate în arcuri, cu tunarii suflând încet în fitiluri ca să rămână aprinse. Apoi, în cele din urmă, auzim ceasul de la Saint Giles bătând ora patru și un dangăt prelung făcând să răsune iar și iar sunetul care anunță pacea.

— Ce se petrece? îl întreb pe căpitan. Trimite pe cineva afară.

Înainte să-mi poată răspunde, văd un cal gonind atât de iute și de primejdios, alunecând și mergând mai departe în galop mărunt, coborând panta abruptă dinspre castel. Zăresc tartanul Stewart pe umărul călărețului. Este Henric Stewart. Numai băiatul ăsta nebun ar călări atât de repede la coborâre pe pavajul din pietre. Oprește în fața tunurilor și sare de pe cal. Îmi face o plecăciune.

— Sunteți nevătămată?

Încuviințez din cap.

— Îngăduiți-mi să vă dau vești: clanul Douglas, cu Archibald Angus în frunte, a părăsit orașul, și porțile au fost închise în urma lor, zice el.

— Au plecat?

— Deocamdată. Veniți cu mine. Să vă ducem pe Domnia Voastră și pe rege la castel, unde veți fi în siguranță.

Căpitanul strigă ceva către grajduri; cineva aleargă după James. Am așteptat cu toții întreaga zi această clipă și caii sunt gata înșeuați și pregătiți. Urcăm dealul în galop ușor. Podul mobil e deja lăsat, poarta-ghilotină e ridicată, porțile sunt deschise. Castelul e primitor și traversăm tropăind podul și intrăm. Porțile se trântesc în urma noastră și auzim scârțâitul podului care se ridică, precum și scrâșnetul puternic de fier pe fier și zornăitul lanțurilor în timp ce cade poarta-ghilotină.

Henric Stewart se întoarce spre mine.

— Sunteţi în siguranţă. Domnul fie lăudat, sunteţi în siguranţă. Cu vocea spartă de emoţie, mă coboară din şa şi mă cuprinde în braţe, de parcă am fi iubiţi, de parcă ar fi firesc să mă îmbrăţişeze şi să-mi pun capul pe umărul lui. Domnul fie lăudat, iubirea mea, eşti în siguranţă.

Mă iubeşte. Cred că am ştiut-o din capul locului, din primele zile când l-am văzut printre însoţitorii lui James, cu un cap mai înalt decât ceilalţi. Cred că l-am remarcat când mi-am lăsat mănuşa să cadă pentru James şi l-am văzut aclamând. Când l-a ajutat pe James să-şi scoată armura, a luat batista mea, cu trandafirul brodat în colţ, şi a păstrat-o. Acum, după mai bine de un an, îmi arată că încă o mai are. El a ştiut de atunci, din clipa aceea. Eu am ştiut doar că îmi plăcea de el, că mă făcea să râd, că mă bucura grija lui faţă de mine, că mă simţeam în siguranţă când era în preajma mea. Nu m-am gândit la iubire. Eram atât de zguduită de trădările repetate ale lui Ard, încât cred că uitasem că aş putea să iubesc. Mă trag imediat înapoi din îmbrăţişarea lui. Trebuie să avem grijă. Nu pot îngădui să se spună vreo vorbă împotriva mea câtă vreme cererea de divorţ îşi urmează lent cursul dintr-un stadiu în altul la Roma, în vreme ce sunt regenta unui rege foarte tânăr, în vreme ce fratele meu duce în mod făţiş o viaţă promiscuă şi cumnata mea se-ncăpăţânează să apere căsătoria de parcă ar fi sigura poartă spre rai.

— Nu face asta, îi zic repede.

Îmi dă drumul de îndată şi sare înapoi, cu chipul neliniştit.

— Iertaţi-mă, zice el cu sinceritate. M-am simţit uşurat că v-am văzut. Toată ziua a fost ca-n iad.

— Eşti iertat, şoptesc eu cu înflăcărare. Mă gândesc la ameninţarea din privirea lui Ard, mă gândesc la fumul înţepător al tunurilor care se ridica în rotocoale mari între mine şi soţul meu. Mă gândesc la patima neaşteptată ce apare când moartea a fost aproape şi la cum ura şi iubirea sunt amândouă două patimi. O, Doamne, eşti iertat. Vino la mine diseară.

[88] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoția, primăvara anului 1525

Nimeni nu poate să știe că Henric Stewart e îndrăgostit de mine. O, Davy Lyndsay știe, fiindcă el știe tot. Doamnele mele de onoare știu, pentru că ele văd cum se uită el la mine – are 28 de ani, nu știe cum să-și ascundă dorința. James Hamilton, conte de Arran, știe, pentru că a văzut cum Harry mă ținea strâns în brațe în curtea castelului; însă nimeni care ar putea da de veste Angliei nu știe că am un bărbat bun care să mă iubească și că nu mai sunt singură împotriva lumii.

Mă bucur în tihnă de atenția lui, e ca o pomadă pe o arsură. Să fii iubită de un bărbat ca Archibald Douglas este ca o arsură; să fii dată la o parte e ca o cicatrice. Vreau să mă vindec și să uit că l-am cunoscut vreodată. Vreau să-mi găsesc liniștea și să mă las adorată de Henric Stewart. Vreau să dorm lângă el în nopțile răcoroase ale Scoției și să nu-l mai visez niciodată pe Archibald.

Cu Henric pot să fiu liniștită, ceea ce e foarte bine, pentru că am mulți dușmani și nici un aliat. Archibald se retrage la Castelul Tantallon și îi trimite fratelui meu Harry un șir de plângeri cu privire la mine. Zice că a încercat să se împace cu mine, dar că sunt nebună și primejdioasă. Zice că înșiși ambasadorii lui pot mărturisi că am îndreptat tunurile asupra sa. Harry și omul care-i ține isonul, cardinalul Wolsey, îl îndeamnă pe Archibald să încerce iar și iar. Vor ca clanul Douglas să împiedice venirea francezilor. Zic că el trebuie să-mi poruncească, că poate să mă silească să mă împac cu el. Urât sfat, sălbatice cuvinte.

Nu vor să mă asculte, nu vor să mă sprijine. Nu am nici o veste de la ei în toată perioada Crăciunului și apoi primesc câteva cadouri frumoase și un bilețel de la sora mea Mary. Vorbește despre unul dintre cele mai grozave Crăciunuri... haine, dans, bal mascat... și chiar la sfârșit îmi spune de ce este atât de veselă curtea condusă de o regină care îmbătrânește.

Mary Carey are o rivală în sora ei, Anne Boleyn – zău! fetele astea Boleyn!; ea a fost micuţa mea domnişoară de onoare în Franţa şi e fermecătoare, foarte spirituală, foarte deşteaptă. N-aş fi fost niciodată atât de bună cu ea dacă aş fi ştiut ce va face cu lecţiile primite de la mine. Îmi pare rău să spun că ea şi sora ei înnebunesc întreaga curte cu un şir de neoprit de distracţii. Harry e foarte ameţit între ele două. E rece cu sora noastră Caterina, care nu poate să-i fie pe plac orice ar face, şi e distant cu mine. Fetele Boleyn au fost reginele curţii de Crăciunul ăsta şi ele născocesc toate distracţiile şi jocurile, iar Anne Boleyn le câştigă pe toate. O face pe sora ei, care era foarte îndrăgită, să pară plictisitoare în comparaţie cu ea, pe mine mă face să par neînsemnată, gândeşte-te cum e în comparaţie cu biata Caterina! Este strălucitoare. Dumnezeu ştie unde se vor sfârşi toate astea, dar aceasta nu este o doar o mică târfă frumoasă; tânjeşte după mult mai mult.

Nimic despre mine. E ca şi cum n-am comandat niciodată Holyrood şi n-am îndreptat tunurile în sus pe Via Regis şi nu mi-am sfidat, înfruntat şi învins propriul soţ. Nimeni nu ştie că eu l-am părăsit, că nu sunt o soţie părăsită, că sunt stăpână pe propriul meu destin. Peste tot se vorbeşte de mine, mai puţin la Londra, unde Harry are o nouă pasiune şi îşi face regina nefericită. Asta e tot ce contează pentru Londra. Fără îndoială, pe fondul acestei situaţii se chinuie Archibald să se facă auzit. De aceea sunt uitată. Oi fi luptând eu pentru drepturile fiului meu, urzind planuri pentru a-l ţine în siguranţă, cerând deznădăjduită ajutor din Anglia, făcând planuri pentru Scoţia, însă ei nu bagă de seamă decât la ochii negri, plini de promisiuni, ai lui Anne Boleyn şi la zâmbetul îndrăgostit al lui Henric. Slavă Domnului că atunci când primesc această scrisoare pot să-mi sprijin capul pe umărul lui Henric Stewart şi să ştiu că mă iubeşte cineva. M-or fi uitat ei, la Londra, dar acum am pe cineva care mă iubeşte pentru mine însămi.

De Archibald însă, nu se poate scăpa. Ambasadorul englez stăruie să fie primit la Edinburgh clanul Douglas, şi lorzii care sunt în simbria englezilor să fie acceptaţi în consiliu. În schimb, ei făgăduiesc să mă susţină ca regentă şi convenim cu toţii că va fi pace cu Anglia şi o logodnă între James şi prinţesa Mary, verişoara lui.

— Veţi aduce pace şi o alianţă cu Anglia, îmi promite arhidiaconul Magnus. Vă veţi servi ambele ţări. Amândouă vă vor fi recunoscătoare.

Sunt îngrozită să fiu din nou în apropierea lui Archibald. Mă simt de parcă ar putea să arunce o vrajă asupra mea şi voi fi neajutorată în faţa lui. Ştiu că sunt proastă, dar simt groaza a unui şoarece lipsit de apărare care înlemneşte când vede un şarpe venind tot mai aproape de el, ştiind că îl aşteaptă moartea, dar incapabil să fugă.

— Nu vreau cu nici un chip să merg cu Archibald în alai, le zic cu glas slab lui Henric Stewart şi James Hamilton, conte de Arran. Însă cum le pot spune acestor oameni că tremur la gândul ca Archibald să se apropie de mine?

— Ar trebui să-i fie ruşine şi să se apropie de tine, zice Henric înfocat. De ce nu putem stărui să nu vină?

— Când l-aţi văzut ultima oară? întreabă Hamilton.

Dau din cap pentru a-mi alunga din minte imaginea vie a lui Ard, atât de înalt pe calul lui negru, şi fumul pucios care-l înconjoară.

— Nu ştiu. Nu-mi aduc aminte.

— Trebuie să existe un alai, zice James Hamilton. Nu e musai să mergeţi ţinându-vă de mână, dar va trebui să mergeţi în alai. Lumea trebuie să vadă că veţi lucra alături de consiliu.

Henric şuieră o înjurătură şi pleacă de lângă şemineul din odăile mele ca să stea la fereastră şi să se uite la zăpada care cade în vârtejuri.

— Cum pot să-ți ceară asta? întreabă el. Cum poate fratele tău să-i ceară asta bietei lui surori?

— O cer, îmi spune James Hamilton, părând îngrijorat. Trebuie să arătați că toți lorzii sunt uniți în consiliu, că sunt toți ca unul. Lumea trebuie să vadă consiliul împreună. Dar nici lui n-o să-i fie ușor: trebuie să îngenuncheze și să depună un jurământ de credință.

— Ar trebui să-l scuipi în față! spune Henric răspicat. Se întoarce spre mine cuprins dintr-odată de deznădejde: Nu ai de gând s-o faci, nu? N-o să te întorci la el?

— Nu! Niciodată! Și nu are voie să mă sărute, zic eu, speriată. Nu are voie să mă ia de mâini.

— Trebuie să vă jure credință, repetă Hamilton răbdător. Nu poate să vă facă rău. Vom fi toți lângă Domnia Voastră. Va îngenunchea în fața Voastră și își va împreuna mâinile, apoi îi veți lua mâinile în mâinile Voastre. Pe urmă se va înclina și vă va săruta mâna. Asta e tot.

— Tot! explodează Henric. Toată lumea o să creadă că sunt din nou soț și soție.

— Ba nu, zic eu, găsindu-mi curajul când îi văd disperarea. Înseamnă credința lui față de mine. Înseamnă că am câștigat. Treizeci de pași - trebuie să facem un pic mai mult de treizeci de pași. Să nu crezi că înseamnă ceva, să nu crezi că nu te iubesc, să nu crezi că-mi accept soțul din nou, pentru că îți jur că n-o fac. N-o voi face niciodată. Însă trebuie să merg alături de el și trebuie să-l țin de mână și trebuie să fim regina văduvă și contele de Angus, soțul ei, ca să-i conducem pe toți lorzii în consiliu.

— Nu pot răbda! Henric e nestăpânit, ca un copil furios.

— Rabdă pentru mine, zic eu calm. Căci eu trebuie să rabd asta pentru fiul meu James.

Privirea lui se înduioșează îndată.

— Pentru James, zice el.

— Trebuie să fac asta pentru el.

— Este doar un jurământ public de loialitate, ne reamintește James Hamilton amândurora.

Îmi impun să stau nemișcată, ca să nu tremur.

Pășesc alături de fiul meu James îmbrăcată în țesătură din aur, amândoi purtându-ne coroanele când intrăm în Sala Sfatului din Edinburgh. Archibald conduce alaiul purtând coroana, James Hamilton, conte de Arran, îl urmează ducând sceptrul, iar contele de Argyll vine în spatele lui cu sabia de ceremonie a lui James. În spatele celor trei suntem eu și James, mergând unul lângă altul, cu baldachinul oficial purtat deasupra capetelor noastre. Este un ger aspru – vedem aburii răsuflării în aer în timp ce pășim – și în jurul nostru dansează fulgi mici de nea. Plătesc un preț foarte mare pentru pacea între Anglia și Scoția, pentru siguranța fiului meu. La cina din această seară va trebui să împart o cupă iubitoare cu soțul meu și să-i trimit cele mai alese mâncăruri. El va zâmbi și va accepta cele mai bune bucăți de carne întocmai cum primește, după lege, arendele de pe moșiile mele. N-o să mă uit în cealaltă parte a sălii la Henric Stewart, acolo unde stă, alb la față, între slujitorii lui James, fără să mănânce nimic.

Aceasta este seara în care ambasadorul englez, arhidiaconul Thomas Magnus, îmi dă o scrisoare de la Caterina însăși.

— V-a trimis-o Domniei Voastre? De ce nu direct mie?

— A vrut să v-o înmânez în această zi, ziua în care Domnia Ta și soțul Domniei Tale veți conduce consiliul.

— O, a dictat-o contele? Întocmai cum a pus la cale și alaiul? întreb cu înverșunare.

Arhidiaconul o ține ridicată ca să mi-o arate,

— Alteța Sa a scris-o, zice el. Iată sigiliul, neatins. Nu știu ce scrie, nimeni altcineva nu știe. Însă a spus că ar trebui s-o primești după ce contele de Angus s-a alăturat consiliului și a jurat credință fiului Domniei Tale.

— Știa că o să se întâmple asta?

— S-a rugat pentru ca aceasta să fie voia Domnului pe pământ.

Iau scrisoarea. Îmi face o plecăciune și iese, ca s-o pot citi singură.

Draga mea soră,

Harry mi-a spus că i-a poruncit soțului tău, contele, să vă sprijine pe tine și pe fiul tău în consiliul lorzilor și că e mulțumit că acesta își va onora datoria față de tine și jurămintele sale ca soț al tău. Sunt foarte bucuroasă și foarte recunoscătoare că necazurile tale iau sfârșit, cu soțul tău reîntors la tine, cu fiul tău acceptat ca rege și cu tine la putere ca regentă. Curajul tău a fost răsplătit și îi mulțumesc lui Dumnezeu pentru asta.
Cunoscându-te așa cum te cunosc, l-am implorat pe Harry să-l îndemne stăruitor pe soțul tău să fie generos și răbdător și el mi-a promis că până la săptămâna Rusaliilor nu e nevoie să te întorci la Archibald ca să trăiți ca soț și soție, asta ca să ai timp să te reobișnuiești cu el și, poate, ca să ai timp să ajungi să-l iubești, căci el nu ți-a fost prea credincios – nici în exil și nici în Anglia. L-am cercetat cu atenție și sunt încredințată că acum este soțul tău credincios și iubitor. N-ai nici un motiv să nu te întorci la el.
I-am jurat lui Harry pe propria mea onoare că zvonurile pe care le-am auzit despre tine nu sunt adevărate. Mi-am dat cuvântul că ești o femeie cuviincioasă și că nu ți-ai face propriul copil un bastard, nici nu ți-ai batjocori numele regal încercând să obții un divorț, mai ales de un soț care își caută iertarea.
Să fii o soție bună înseamnă să ierți. O regină ca tine, ca mine și ca sora noastră Mary este cu deosebire silită să arate lumii că o căsătorie nu se poate sfârși, că nu există un sfârșit al iertării noastre.
Așa că am căzu de acord cu Harry ca tu să-l primești înapoi pe Archibald ca soț de Rusalii și nădăjduiesc că vei fi din nou fericită. Așa cum nădăjduiesc să fiu și eu, cândva în curând.

Sora ta, regina,
Caterina

Nici măcar nu sunt supărată pe ea pentru că mă trimite în brațele unui trădător care nu mi-a fost credincios și care m-a atacat cu oștirea lui. Mă gândesc că aceasta este lovitura ei de maestru.

Archibald urmează să locuiască la Holyrood cu fiica noastră, fiul meu și cu mine și trebuie să arătăm lumii că suntem o familie care a căzut la pace. Trebuie să-i dovedim lui Harry că nu poate exista divorț, că un soț se întoarce întotdeauna la soția lui, că o căsătorie este cu adevărat până la moarte. Pentru oamenii de rând, care vin să ne vadă luând cina așezați unul lângă altul, cu fața spre sala minunată, suntem ca un lord cu soția și fiul lui. Baldachinul oficial se întinde peste James și peste mine, scaunele noaste sunt puse un pic mai sus decât al lui Archibald, dar el este cel care trimite felurile de mâncare prin sală, stă la taifas cu prietenii săi și poruncește muzica precum un bărbat de vază la propria-i masă.

Bucătăriile trimit festinuri din multe feluri de mâncare, de parcă se delectează gătind pentru lordul însuși. Muzicanții cântă cântece de dans și Archibald învață pe toată lumea noii pași de la Londra, pe care Anne Boleyn i-a făcut să fie la modă. Actorii interpretează noile piese de bal mascat, alegând pe cineva de la curte și luându-l la dans ca să-și joace rolul în dramă. Ei îl aleg adesea pe Archibald și el dansează în centrul unui cerc care se rotește, zâmbindu-mi din ochii lui negri, dând din umeri ca pentru a spune că nu caută această laudă, ci ea pur și simplu vine la el. Este veșnic în centrul atenției.

E amabil cu James – nu-l copleșește cu atenție, căci asta l-ar face pe fiul meu prevăzător în vârstă de 12 ani să fie bănuitor, ci îi vorbește despre salvări pe muchie de cuțit, bătălii, strategii, războaiele Creștinătății, planurile regelui Angliei și permanentele schimbări și jocuri de putere de la curțile Europei. Nu și-a irosit timpul nici în Franța, nici în Anglia. Știe tot ce se întâmplă și îi spune lui James istorioare pentru a-l învăța arta guvernării și îl bate ușor pe umăr și îl laudă pentru agerimea lui. Îl ia în bibliotecă, întinde hărțile pe imensa masă rotundă și îi arată cum a devenit familia Habsburg tot mai importantă și că pământurile lor se întind în toată Europa.

— De aceea trebuie să avem o alianță cu Anglia și cu Franța, zice el. Habsburgii sunt un monstru care ne va înghiți.

E iubitor şi răbdător cu Margaret, iar ea îl adoră ca pe un tată care i-a fost redat în mod miraculos. El îi laudă frumuseţea şi o ia alături peste tot, cumpărându-i panglici pentru păr de fiecare dată când trec pe lângă o piaţă. Cu mine este la fel de fermecător şi de binevoitor ca atunci când era tăietorul meu de carne şi nu putea să facă îndeajuns pentru mine. Îmi arată un zâmbet cald peste capul lui James, ca pentru a mă lăuda că am crescut un asemenea băiat, râde când spun ceva, braţul lui e întotdeauna pregătit să mă însoţească atunci când intrăm la curte. Când curtea dansează, muzicanţii cântă, se scot cărţile de joc, totul este pe de-a-ntregul potrivit dorinţei mele. Mă cunoaşte atât de bine, încât ghiceşte ce vreau înainte să am timp să poruncesc. Se interesează de vechea mea durere de şold, îmi aduce aminte de călătoria noastră călare în mare goană către un loc sigur; trecutul nostru este o poveste de dragoste pe care o repovesteşte din când în când în mici aduceri-aminte, întrebându-mă întotdeauna dacă îmi amintesc când...? Îmi amintesc noaptea în care...? Zi după zi, mă atrage spre el cu o mulţime de interese şi amintiri comune.

Adesea, se întoarce spre James şi îmi laudă curajul şi îi zice băiatului meu că e norocos să aibă drept mamă o astfel de eroină. Îi povesteşte lui Margaret despre zecile de rochii pe care mi le-a trimis fratele meu, regele, drept răsplată pentru curajul meu. Întotdeauna lasă de înţeles că el însuşi lupta în sprijinul meu şi pentru siguranţa lui James. E ca şi cum ar cânta o baladă despre povestea pe care o ştim cu toţii, dar pusă pe o melodie nouă şi necunoscută.

În spatele capului înclinat, atent, al lui Archibald îl văd pe Henric Stewart încruntat, dar neputincios. Nu pot să fac nimic pentru a-i dovedi că nu sunt alinată şi consolată de acest nou Archibald, căci el poate să vadă – toată lumea poate să vadă – că sunt. Am avut parte de atât de puţină afecţiune în viaţă, încât sunt flămândă după atenţie, chiar şi din partea unui bărbat care mi-a fost duşman.

Sunt îndrăgostită de Henric Stewart, îmi tresaltă inima când vine la curte şi se înclină în faţa mea, cu părul lui şaten-roşcat strălucind în lumina lumânărilor, cu ochii căprui şi sinceri; dar când Archibald stă în picioare în spatele scaunului meu, cu mâna pusă pe umărul meu, ştiu că sunt în siguranţă: singurul om din

Scoţia care ar putea să îmi conteste puterea e de partea mea, prietenul şi aliatul fratelui meu stă lângă mine, soţul cu care m-am măritat din dragoste, care m-a trădat atât de dureros, a venit acasă.

— Acesta este finalul nostru fericit, îmi şopteşte el aplecându-se deasupra mea, şi nu găsesc curajul să tăgăduiesc.

Henric Stewart vine în odăile mele la ora de dinainte de cină, când toată lumea se îmbracă. Doamnele mele vin să-mi spună că el aşteaptă şi le izgonesc. Mă duc la el, îmbrăcată ca o regină în catifea verde cu mâneci argintii. El se înclină şi aşteaptă să mă aşez, dar mă duc spre el şi mă uit în sus la faţa lui posomorâtă şi simt un fior atât de mare de plăcere, încât nu mă pot stăpâni să pun mâna pe pieptul lui şi să şoptesc:

— Henric?

— Am venit să cer îngăduinţa de a pleca de la curte, zice el încordat.

— Nu!

— Trebuie să-ţi dai seama că nu pot să trăiesc sub acelaşi acoperiş cu tine şi cu soţul tău.

— Nu pot suporta să pleci. Nu poţi să mă laşi aici cu el!

Îmi strânge mâna pe haina lui minunat brodată.

— Nu vreau să plec. Ştii că nu vreau. Însă nu pot să trăiesc în casa lui de parcă aş fi omul lui.

— E casa mea! Tu îmi eşti credincios mie!

— Dacă e soţul tău, atunci totul este al lui, zice el nefericit. Chiar şi eu. Mi-e ruşine.

— Ţi-e ruşine din pricina mea?

— Nu, niciodată. Ştiu că trebuie să împarţi puterea cu el, ştiu că trebuie să-l accepţi aici. Înţeleg. Este acordul cu englezii, înţeleg asta. Însă nu pot s-o fac.

— Iubirea mea, scumpul meu, ştii că divorţul meu va avea loc şi vom scăpa de el!

— Când?

La tonul lui deznădăjduit, mă stăpânesc.

— Ar putea să se pronunţe oricând de-acum, în orice zi.

— Sau s-ar putea să nu aibă loc niciodată. Între timp, nu pot să aştept după tine în casa soţului tău.

— Nu te întoarce la Avondale. Îl strâng mai tare de haină. Dacă nu poţi sta aici, nu te întoarce acolo.

— Unde altundeva să merg?

— Du-te la Stirling, zic eu repede. Este al meu - nimeni nu poate nega asta - du-te la Stirling şi strânge garda castelului, verifică întăririle şi fă-l un refugiu sigur pentru noi, în caz că ceva va merge rău aici.

Îi născocesc de lucru, dându-i o sarcină care să-l facă să se simtă important.

— Rămâi, te rog, îi spun. Chiar dacă nu poţi să mă protejezi aici, poţi să-mi oferi un loc sigur în care să merg, dacă vom avea vreodată nevoie de el. Cine ştie ce o să facă cei din clanul Douglas?

— Vor face orice le vor porunci englezii, răspunde el sec. Iar tu vei face la fel.

— Da, deocamdată, încuviinţez eu. Trebuie s-o fac, deocamdată. Însă ştii că lucrez pentru libertatea mea şi pentru libertatea fiului meu de a fi un rege adevărat al unei ţări libere.

— Totuşi îl păstrezi pe Douglas şi pe clanul lui alături de tine, zice el ager.

Şovăi înainte de a-i spune adevărul. Simţămintele mele sunt atât de contradictorii, încât abia dacă pot să mi le explic mie însămi.

— Îmi este frică de el, mărturisesc eu. Ştiu că este nemilos, nu ştiu cât de departe e dispus să meargă. Şi din pricina aceasta, atunci când este alături de mine ştiu că sunt în siguranţă. Râd pe un ton nefericit. N-am nici un duşman în afara castelului când el este înăuntru. Când e bun cu mine, ştiu că nimic nu-mi poate face rău.

— Nu-ţi dai seama că trebuie să te eliberezi de el? întreabă cu acea judecată limpede şi cu nerăbdarea tinereţii. Trăieşti cu el de frică.

— Surorile mele stăruie, îi zic. Fratele meu stăruie. O fac pentru James.

— N-o să devii soţia lui şi în fapt, nu doar cu numele?

E un bărbat tânăr, nu-şi poate da seama că mint.

— Niciodată, îi spun, gândindu-mă că tocmai asta a promis Caterina, pentru Rusalii. Nici măcar să nu gândeşti aşa ceva.

— Nu-l iubeşti?

El încă nu ştie că o femeie poate iubi, poate să se teamă şi poate urî în acelaşi timp.

— Nu, îi răspund cu grijă. Nu este o astfel de iubire.

Se înmoaie, în timp ce îşi lasă capul în jos să-mi sărute mâinile agăţate de el.

— Prea bine, zice. Voi merge la Stirling şi voi aştepta să trimiţi după mine. Ştii că nu vreau decât să te slujesc.

Îndur primăvara fără iubitul meu tânăr, deşi mi-e dor de prezenţa lui posacă şi de privirile geloase din fundul sălii. Cu fiecare zi devin tot mai îngrijorată, pe măsură ce ambiţia lui Archibald e tot mai clară, pe măsură ce îşi sporeşte influenţa asupra consiliului lorzilor şi hotărârea sa fermă de a conduce Scoţia iese tot mai mult la iveală. Legătura lui cu Anglia este atât de puternică, averea lui (averea mea) este atât de mare, încât autoritatea sa ca bărbat îi domină pe toţi. Rămâne tandru, atent şi îngăduitor cu mine, dar mă îngrozeşte gândul că vine Paştele şi apoi Rusaliile, când se va întoarce în patul meu şi nu văd nici o cale de a-l refuza. Ce înrăutăţeşte lucrurile este că el vorbeşte despre asta ca despre o înţelegere pe care am făcut-o amândoi de bună voie, de parcă am vrut să aşteptăm anotimpul verii ca să marcăm împăcarea noastră, de parcă am spera la un alt copil precum o pereche de mierle frumoase care îşi fac cuibul într-un măr. Planul Caterinei de a-mi lăsa timp ca să mă obişnuiesc cu el i-a dat şansa lui Archibald să mă curteze, iar asta duce înapoi la căsnicia noastră.

El e prea viclean s-o zică deschis, dar porunceşte draperii noi pentru patul meu şi lenjerie nouă şi îi spune croitoresei mele că trebuie să fie gata de Rusalii. Vorbeşte încrezător despre vară şi zice că vom merge la Linlithgow şi mai departe în nord, că trebuie să-l ducem pe James prin ţara lui într-un tur regal, aşa cum obişnuia să facă tatăl lui. Zice că o s-o înveţe pe Margaret să călărească precum un băiat, cu picioarele de o parte şi de alta a calului, ca să se poată bucura de vânătoare şi de plimbările călare. În vocea

lui nu există niciodată vreo îndoială că vom fi împreună, soţ şi soţie, în această vară şi în toate verile care vor urma.

Sigur de sine, îi cere cardinalului Wolsey deplina folosire a moşiilor mele: toate arendele şi toate dările mele, toate recoltele, totul va ajunge la el ca soţul meu recunoscut. Nu pot să aflu nimic despre femeia pe care o numea cândva soţia lui, Janet Stewart de Traquair. Nu ştiu dacă trăieşte la Castelul Tantallon ca stăpâna acestuia sau pe una dintre proprietăţile mele şi nimeni nu îndrăzneşte să-mi spună. Nu ştiu nici măcar dacă a părăsit-o şi ea e undeva, poate la Conacul Traquair, şovăind între speranţa că el ar putea să se întoarcă la ea şi temându-se de asta. El nu o pomeneşte niciodată şi o stânjeneală groaznică mă împiedică şi pe mine să vorbesc. Mi-am pierdut curajul de a-l întreba.

Cântând cântecul fericirii noastre, al căsniciei noastre în ciuda neînţelegerilor noastre, al luptei noastre de a fi împreună, el a zugrăvit o nouă imagine. Îmi dau seama că trebuie să fi făcut asta atât de bine la Londra, căci o face şi aici, la Edinburgh. Îl convinge pe fiul meu, aproape că mă convinge şi pe mine, că eu şi el suntem profund îndrăgostiţi şi că acum ne-am regăsit. Nu sunt în stare să mă agăţ de propriul meu sentiment de sine. Încep să cred că are dreptate, că mă iubeşte, că este singura mea siguranţă. Felul în care priveşte el lumea, părerea lui despre mine, povestea lui despre viaţa noastră împreună mă copleşesc uşor-uşor.

Într-o zi, îndrăzneşte chiar să îmi spună:

— Fumul de la tunuri s-a risipit şi te-am văzut în spatele tunurilor şi m-am gândit atunci – Dumnezeule, asta e singura femeie pe care am vrut-o vreodată. Dintotdeauna a fost o imensă pasiune între noi, Margaret, ură şi iubire deopotrivă.

— Le-am dat ordin să se pregătească să tragă. Ştiam că eşti tu, îi spun.

Zâmbeşte, încrederea lui e de nezdruncinat.

— Ştiu că ai făcut-o şi că m-ai văzut uitându-mă la tine şi că ai ştiut ce gândeam.

Îmi amintesc silueta lui pe cal, cum stătea pe culmea de pe Via Regis de parcă mă provoca să trag din nou în el.

— Nu, nu ştiam ce gândeai, zic eu cu încăpăţânare. Tot ce voiam era să pleci.

— O, n-o să fac niciodată asta.

El îl reprezintă pe fratele meu, măreţul rege, e înzestrat de Dumnezeu cu aceeaşi siguranţă de sine a cumnatei mele, regina Angliei, e sprijinit de puterea unui bărbat şi de puterea lui Dumnezeu. Mă are sub vraja lui. Nu sunt îndrăgostită – Dumnezeu să mă apere de asemenea durere –, însă el domină curtea şi îl subjugă pe James şi e stăpân peste mine şi simt că nu pot să spun sau să fac nimic pentru a-mi revendica libertatea. Îmi spune ce gândesc de parcă propria-mi minte este supusa lui. Pot doar să aştept vestea de la Roma că mi-a fost acceptat divorţul şi abia atunci voi izbuti să-i spun că sunt liberă şi că pentru mine el este un lord din consiliu şi nimic mai mult. În ziua aceea, voi putea să-i spun că nu este soţul meu, că nu e tatăl vitreg al regelui. Este tatăl fiicei mele, dar nu este stăpân peste mine. O fi el un aliat al regelui Angliei, dar nu mai este rudă cu el. În fiecare seară, îngenunchez în faţa crucifixului şi mă rog ca clericii Sfântului Părinte să-mi scrie de îndată şi să mă elibereze din această viaţă pe jumătate atât de stranie în care trăiesc cu un soţ pe care nu cutez să-l sfidez şi tânjesc după un bărbat pe care s-ar putea să nici nu-l mai văd.

Este de neîndurat. Trebuie să plec vara asta. Nu pot să călăresc cu Archibald în fiecare zi şi să-l privesc dansând în fiecare seară. Nu pot să îngenunchez lângă el în capelă şi să primesc împărtăşania alături de el, de parcă împărţim cupa iubirii. Ştiu că în curând, după Paşti, va veni în odaia mea şi doamnele mele îi vor deschide uşa şi-l vor lăsa să intre, vor face o reverenţă şi ne vor lăsa singuri. Sunt supusă lui întru totul, sunt stăpânită de el întru totul, mă copleşeşte într-atâta, încât ştiu că nu mă voi împotrivi. În faţa legii, ştiu că nu pot să mă împotrivesc. Mă tem, din ce în ce mai mult, că voi fi uitat cum să rezist: nu mă voi împotrivi.

Trebuie să încalc angajamentul pe care fratele meu l-a făcut în locul meu, trebuie să rup vraja pe care a ţesut-o Caterina. Ei doi au decis, din interesele lor, că eu şi Archibald ar trebui să ne onorăm jurămintele maritale şi să ne împăcăm. Căsătoria mea cu Archibald îngăduie pasiunea lui Harry pentru Mary Boleyn, pentru că eu dovedesc că nici o trădare nu poate distruge o căsnicie. Eu trebuie să dovedesc asta. Ei doi – Caterina şi Harry – ne-au convins pe noi doi să ajungem la un acord. Harry plăteşte pentru

garda lui James, cumpără consiliul lorzilor, îl sprijină pe Archibald, toate cu condiţia ca Archibald să reprezinte interesele Angliei şi să fie credincios căsătoriei cu mine, prinţesa engleză. Harry îmi scrie, Caterina îmi scrie, până şi sora mea Mary îmi scrie, şi toţi spun că viitorul meu, viitorul ţării mele şi al băiatului meu se află în mâinile bunului meu soţ. Că el îmi va fi credincios, că trebuie să-l primesc înapoi. Că vom fi fericiţi.

În taină, prefăcându-mi scrisul şi trimiţând scrisoarea pe drumuri dosnice până în port şi de acolo cu un vas comercial francez până în Franţa, îi scriu absentului duce de Albany. Îi spun că voi face orice – orice – ca să obţin divorţul de la papă. Îi zic că ştiu că el poate influenţa Vaticanul în favoarea mea. Îi spun că voi da consiliul lorzilor pe mâna lui, că voi preda Scoţia francezilor, numai să mă elibereze de Archibald şi de această viaţă pe jumătate, ca în vis, care mă înăbuşă, chiar şi în timp ce scriu după ajutor.

[89] Palatul Scone, Perth, Scoţia, primăvara anului 1525

Palatul Scone este un palat-abaţie aşezat lângă clădirile mânăstirii, nu departe de biserica Scone. Este faimosul loc de încoronare a tuturor regilor scoţieni şi, încă de când am venit prima oară aici cu soţul meu James, regele, am fost încântată de mânăstirea din piatră cenuşie, de palat şi de bisericuţa aflate pe muntele care străjuieşte oraşul Perth. Peisajul este sălbatic aici; munţii se înalţă la foarte mult, pantele lor mai joase sunt întunecate de păduri atât de dese şi de adânci, încât nu locuieşte nimeni acolo, iar cărările înguste sunt urmate numai de căprioare şi porci mistreţi. Crestele munţilor sunt acoperite de zăpadă în această perioadă a anului, deşi de-a lungul malului râului îşi iţesc capetele narcisele. E prea frig pentru plimbări pe lângă râul învolburat, alb din pricina revărsărilor de după iarnă, sau în grădinile împrejmuite de ziduri

ale mânăstirii, unde în straturile negre de pământ se ivesc primii muguri ai plantelor.

Archibald nu ne însoţeşte în această călătorie în nord, nepotrivită pentru acest anotimp, ci rămâne la Edinburgh cu lorzii, în consiliu, iar eu şi James suntem pe neaşteptate liberi. Abia acum, că suntem departe de el, îmi dau seama cum nu îndrăznesc să zic nimic în preajma lui, îmi dau seama cum îl privesc. De parcă eu şi fiul meu am merge pe vârfuri în preajma lui, de parcă ar fi un şarpe adormit care ar putea să ne atace. Numai lui Margaret îi este dor de el – e atât de fermecător şi de afectuos cu ea, iar ea nu se teme în taină de el.

Ieşim la vânătoare sau la plimbări călare în fiecare zi şi intendentul grajdurilor mele ne conduce prin păduri în ţinutul înalt şi golaş, unde vântul este aspru, rece şi puternic. Fiul meu, regele, adoră aceste regiuni muntoase, care sunt o parte atât de mare din regatul lui. Toată ziua face plimbări călare, cu doar o mână de însoţitori după el. Se duc la o mică mânăstire pentru micul dejun şi bat puternic la uşa casei vreunui fermier pentru cină. Oamenii sunt încântaţi să-l descopere pe regele lor printre ei şi lui James îi prieşte nespus libertatea după ani în şir în care a fost ca un prizonier în propriile sale castele. Seamănă cu tatăl lui: îi place să-şi uimească oamenii, să călărească printre ei ca un om de rând, să stea de vorbă cu ei ca egalul lor. Îi spun că tatăl lui folosea numele Gudeman din Ballengeich, un sat din apropiere de Stirling, şi îi plăcea să se dea drept om de rând ca să poată dansa cu fetele şi să le dea bani cerşetorilor, şi James râde şi zice că va fi şi el un Gudeman şi îşi va lua numele de „Gudemanson"[1].

Henric Stewart ni se alătură, călărind alături de James, un tovarăş ideal pentru un tânăr rege, vorbindu-i despre cavalerism, nobleţe şi spunându-i vechile istorii ale Scoţiei. Toată ziua el este însoţitorul şi prietenul lui James, iar noaptea vine pe furiş în odaia mea şi mă ia în braţe.

— Tu eşti iubirea mea, iubita mea, îmi şopteşte la ureche, iar eu zic „şşştt" şi facem dragoste printre şoapte, iar apoi pleacă în taină înainte de ivirea zorilor, astfel că, atunci când mă trezesc pentru slujba de dimineaţă, e ca şi cum aş fi avut un vis despre un iubit tânăr şi abia îmi vine a crede că am fost împreună.

1. Fiul lui Gudeman.

Suntem atât de fericiţi în nord şi atât de departe de necazurile din Edinburgh, încât sunt uimită când, la cină, este anunţat arhidiaconul Thomas Magnus, abia întors dintr-o vizită în Anglia. Aici luăm cina devreme şi ne ducem la culcare când ceara lumânărilor începe să şiroiască în sfeşnice. Aici sus cerul e la fel de întunecat ca o catifea neagră, cu stelele argintii ca nişte mici împunsături de ac. Nu se văd lumini din Perth, nici torţe din cătunul Scone. Nu se vede nimic în afara unei lumini misterioase - nu sunt zorii şi nici lumina stelelor - acolo unde pământul neluminat se întâlneşte cu cerul întunecat al nopţii, şi singurul sunet este ţipătul tulburător al bufniţelor.

— Nu mă aşteptam să vă văd înapoi în Scoţia atât de curând, arhidiacone, îi zic. Sunteţi bine-venit.

Nu e chiar bine-venit. Ştiu că a fost la Londra şi că aduce veşti din Anglia. Nu mă îndoiesc că s-a oprit la Edinburgh şi i-a împărtăşit lui Archibald toate veştile şi că a primit acolo îndrumări.

— Fratele meu, regele, este sănătos? Şi Alteţa Sa regina?

El se înclină. Zice încet că are scrisori pentru mine şi veşti foarte îngrijorătoare de la Londra.

— Fratele meu e bine? întreb neliniştită. Şi Alteţa Sa regina?

— Domnul fie lăudat, zice el pios. Amândoi sunt bine. Însă a avut loc o bătălie cumplită. Regret să vă spun că fostul aliat al domniei voastre, regatul Franţei, a fost învins. Însuşi regele Franţei a fost capturat.

— Cum? întreb fără să pricep.

Bag de seamă - nimeni n-ar putea să nu bage - licărul de încântare văzându-mi spaima, ştiind că asta mă lasă fără un aliat împotriva fratelui meu şi al omului său.

— Regele Francisc a fost capturat şi e reţinut de împărat, zice el cu răceală. Prietenul domniei voastre, ducele de Albany, care comanda oştirea pentru stăpânul său, a fost cu desăvârşire învins. Duşmanul fratelui Domniei Tale, Robert de la Pole, pretendentul la tronul său, a fost ucis.

— Era şi duşmanul meu, zic eu cu fermitate. Deopotrivă ruda şi duşmanul nostru. Slavă Domnului că nu o să ne mai facă necazuri.

— Amin! zice arhidiaconul, de parcă ar prefera să fie el cel care îl invocă pe Dumnezeu. Și, astfel, veți înțelege – o prințesă cu istețimea Domniei Voastre va înțelege repede – că nu mai aveți prieteni puternici în afară de englezi, că francezii sunt nimiciți şi vor rămâne distruşi pentru o generație, regele lor este în captivitate, domnia lui s-a încheiat. V-a fost aliat, dar acum este prizonierul Imperiului Habsburgic. Regatul fratelui domniei voastre nu e primejduit de un atac al francezilor, prietenul Domniei Voastre, ducele de Albany, este umilit şi învins.

— Mă bucur de orice face Anglia să fie în afara vreunei primejdii, îi răspund la întâmplare, aproape fără să ştiu ce zic.

Dacă francezii sunt înfrânți şi ducele e umilit, atunci el nu poate să vorbească în favoarea mea la Vatican; nu-mi poate fi de nici un ajutor în Scoția. Arhidiaconul are dreptate, am pierdut un prieten şi un aliat. Voi depinde pentru totdeauna de Harry şi voi fi mereu în mâinile lui Archibald.

— Acesta este un şoc pentru Domnia Voastră, zice arhidiaconul, cu o compasiune neconvingătoare. Este sfârşitul Franței ca mare putere. Toți lorzii scoțieni aflați în simbria Franței îşi vor lua gândul de la a mai fi plătiți.

Se opreşte. Știe că francezii îmi trimit bani. Știe că depind de ei pentru o rentă şi pentru gărzile lor, că jumătate din lorzi sunt plătiți pentru sprijinul lor.

— Mă bucur pentru fratele meu, zic eu năucită. Mă bucur foarte mult pentru Anglia.

— Și pentru sora Domniei Voastre, infanta spaniolă, care îşi vede acum nepotul stăpânind toată Europa, îmi aduce aminte arhidiaconul.

— Și pentru ea, spun eu printre dinți.

— V-au scris, zic el, înmânându-mi pachetul îngreunat de sigiliile regale.

Dau din cap spre una dintre doamnele mele:

— Spune-le muzicanților să cânte aici, eu o să mă duc în odăile reginei să citesc veştile de la Londra.

— Veşti bune, sper, zice ea.

Încuviinţez din cap cu o încredere pe care n-o simt şi las gărzile să închidă uşile în urma mea înainte de a mă duce la jilţul stareţului, aşezat pe un piedestal cu faţa spre încăperea goală şi liniştită; mă aşez şi rup sigiliul.

N-am mai citit o asemenea scrisoare niciodată până acum. Îl ştiam pe Harry nestăpânit, dar niciodată aşa. Îl ştiam mânios, dar asta e mai rău ca orice. Îmi scrie ca un om care nu poate fi contrazis, ca un om care l-ar ucide pe cel care i s-ar împotrivi. E cuprins de furie, peniţa lui împroaşcă şi stropeşte cu cerneală pagina de parcă el însuşi ar scuipa de furie. E nebun de mânie, e turbat de mânie. Zice că ştie că eram mână în mână cu Albany, dar că ar trebui să ştiu că Albany e un om terminat, cu desăvârşire învins. Zice că mi-a interceptat scrisoarea care dovedeşte că, în vreme ce mă prefac în ochii tuturor că m-am împăcat cu Archibald, l-am rugat în tot acest timp pe Albany să grăbească divorţul meu la Vatican. Zice că a citit cu groază că am spus că aş face „orice, orice" ca să fiu liberă. Zice că înţelege foarte bine ce am vrut să spun: că mă ofeream lui Albany pentru a mă face de ruşine şi a-mi face familia de ruşine. Ştie că am fost cumpărată de francezi, că mă rugam de ducele francez să-şi folosească influenţa ca să fiu liberă. Zice că sunt făţarnică, pe de-a-ntregul făţarnică, şi că n-ar fi trebuit niciodată să-i dea ascultare soţiei lui, care a jurat că sunt o femeie cuviincioasă şi că se poate avea încredere în mine. Zice că ea a gândit când a spus că m-aş fi împăcat cu soţul meu. Zice că am dovedit-o pe Caterina a fi o mincinoasă şi o proastă sfătuitoare şi că el n-o să-şi mai irosească niciodată timpul ascultând-o şi că asta e vina mea. Zice că eu sunt o mincinoasă şi că ea e o proastă.

Zice că nepotul Caterinei este cuceritorul Europei şi că regatul Franţei s-a terminat tot atât de repede pe cât a început. Zice că prinţesa Mary n-o să se mărite niciodată cu fiul meu James, ci urmează să fie logodită de îndată cu împăratul şi că ea va fi cea mai măreaţă împărătească pe care a cunoscut-o lumea. Zice că atunci când va fi pregătit va conduce chiar el o armată pentru a cuceri Scoţia, iar James va fi sub tronul Angliei, aşa cum a fost

întotdeauna Scoţia. Zice că nu trebuie să mă gândesc că James va moşteni tronul Angliei, pentru că Harry are un fiu, un fiu puternic şi sănătos, un adevărat Tudor, care va fi făcut copil legitim şi va prelua tronul ca Henric al IX-lea, şi că nu trebuie să mă gândesc că James va vedea vreodată interiorul Catedralei Westminster. De fapt, nu trebuie să mă gândesc că va vedea vreodată Londra, poate în afară de a-şi aduce omagiile, şi că nici eu nu voi mai vedea Londra vreodată. Harry zice că m-a prevenit cu privire la asta, că soţia lui, Caterina – femeia aia proastă – m-a prevenit cu privire la asta. Infidelitatea faţă de soţul meu va fi răsplătită cu ocară, trădarea credinţei faţă de Anglia va fi răsplătită cu distrugerea mea. Am fost prevenită că purtarea va duce la osândirea mea, iar acum sunt pierdută.

Ţin scrisoarea în faţa mea şi apoi îmi dau seama că se aude un foşnet repetat. E de la mâinile mele care tremură în timp ce ţin scrisoarea. Las hârtiile cu scris dezordonat să cadă şi îmi dau seama că tremur toată, de parcă aş fi cuprinsă de friguri, de parcă aş fi o nebună din vreun sat pe cale să se prăbuşească din cauza unei crize. Descopăr că nu pot să respir şi că mi-este atât de frig, de parcă aş tremura într-un vânt rece ca gheaţa. Încerc să mă ridic, dar îmi dau seama că nu mă ţin picioarele. Mă las înapoi în jilţul stareţului şi strig după ajutor, dar nu am suflu, nu am glas. Acum se aude un zăngănit, de la inelele mele care se lovesc de lemnul încrustat cu aur al jilţului. Îmi încleştez mâinile pe braţele jilţului ca să nu se mai mişte, dar încheieturile degetelor mi se albesc şi tremur fără oprire. Mă gândesc că va trebui să îndur acest atac, această coborâre în nebunie, aşa cum am îndurat alte şocuri cumplite, alte pierderi îngrozitoare. Fratele meu s-a întors împotriva mea, prietenul meu a fost învins, francezii sunt distruşi şi lumea e prea mult pentru mine. Soţul meu a câştigat. Sunt pierdută.

Se lasă întunericul până să fiu în stare să deschid scrisoarea de la Caterina. Îmi scrie foarte pe scurt. Pare a fi plină de păreri de rău, dar ştiu că asta e Caterina cea triumfătoare.

Soțul meu și cu mine suntem de acord că dacă ești ferm hotărâtă asupra divorțului, atunci ești nepotrivită pentru a fi tutorele fiului tău sau regină. Va trebui să pleci în exil în grija noului tău amant – am auzit că îl favorizezi pe Henric Stewart. Margaret, dacă te dezici de jurămintele de căsătorie, ești o nimeni sortită osândei veșnice și nu ești soră cu mine sau cu soțul meu.

Caterina

Nimic nu poate pune capăt unei căsătorii adevărate. Vei vedea ce am fost nevoită să îndur ca fiind voia Domnului și dorința regelui. Dar asta nu pune capăt căsătoriei mele. Nimic nu-i pune capăt. Nimic nu-i va pune capăt vreodată. K.

Trebuie să vorbesc cu James. E un băiat de numai doisprezece ani, dar e rege. Trebuie să ştie că am făcut o greşeală cumplită punându-l în alianţă cu Franţa, a cărei putere este înfrântă, că logodna lui a fost anulată şi că eu sunt făcută de ruşine în mod public. Mă duc în dormitorul lui pe când îşi spune rugăciunile cu Davy Lyndsay, care se uită curios la faţa mea încordată şi îmi dau singură seama că sunt o dezamăgire ca mamă, tutore şi regină.

James îngenunchează pentru binecuvântarea mea şi eu îi fac o reverenţă şi îl sărut. Apoi sare în pat să se uită la mine la fel de vesel de parcă încă ar fi un băieţel, şi eu am venit să-i spun o poveste la culcare. Davy Lyndsay se înclină şi dă să plece, dar îi zic:

— Poţi să rămâi. Mâine toată curtea va şti despre asta. Poţi la fel de bine să afli de la mine.

James schimbă o privire mirată cu Davy şi bărbatul face un pas înapoi şi stă în picioare cu spatele la uşă, de parcă ar fi de pază. Mă întorc spre fiul meu.

— Vei fi auzit veştile de la Pavia? Despre înfrângerea decisivă a francezilor?

James încuviinţează din cap.

— Mi-a spus arhidiaconul Magnus, dar n-am fost sigur ce înseamnă asta pentru noi.

— El nu va fi ratat ocazia să-ți spună că asta înseamnă că aliata noastră, Franţa, este slăbită pentru mulţi ani, aproape distrusă.

Nici măcar nu mai au rege. A fost capturat şi nu va fi trimis înapoi.

— Francezii îl vor răscumpăra, spune James.

— Dacă vor putea. Însă împăratul va obține tot ce va putea sub formă de pământuri, oraşe şi dări înainte de a-l trimite înapoi pe regele Franței. Va rescrie granițele Europei. Am pierdut un aliat, am rămas fără partener. Nu avem de ales decât să facem pace deplină cu Anglia. Dacă ei vor alege să ne declare război, nu vom avea nici un apărător.

James aprobă din cap.

— Oricum unchiul meu, regele, căuta să încheie pace cu noi.

— Da. Încerca să încheie pace cu o țară mică aflată în alianță cu o putere foarte mare şi primejdioasă. Însă acum nu mai are de ce să se teamă de noi. Șovăi, apoi adaug: Și este foarte, foarte supărat pe mine.

Băiatul meu se uită în sus la mine cu privirea sa limpede.

— De ce?

— Am tot încercat să obțin o anulare a căsătoriei mele cu Archibald, contele de Angus, îi răspund foarte încet.

— Credeam că v-ați împăcat.

— Nu pe deplin. În inima mea, nu m-am împăcat cu el.

Până şi mie îmi răsună în urechi cât de fățarnică par. Arunc o privire spre Davy Lyndsay, al cărui chip e complet impasibil, cu ochii pe cel pe care-l are în grijă.

— I-am scris ducelui de Albany ca să-l rog să îşi folosească influența la Vatican pentru a grăbi divorțul meu. Nădăjduiam că se va întâmpla înainte de Rusalii. Atunci i-aş fi spus contelui.

— Însă ducele e învins şi Franța şi-a pierdut regele, adaugă fiul meu.

— E mai rău de atât. Fratele meu, regele Angliei, mi-a interceptat scrisoarea către duce şi acum ştie că încercam să divorțez de soțul meu, încălcându-mi astfel înțelegerea cu Anglia şi prefăcându-mă că le-am respectat dorințele. Respir adânc, cutremurându-mă, şi continui: E foarte furios pe mine. Am pierdut prietenia lui.

Chipul fraged al lui James e foarte serios.

— Dacă lorzii din consiliu se întorc împotriva ta, suntem singuri, mamă. Dacă nu eşti soția contelui de Angus, nici regenta

aleasă de francezi, nici sora preferată a regelui Angliei, atunci n-ai nici un fel de influenţă.

Încuviinţez din cap.

— Iar contele de Angus va fi ofensat când va auzi că încercai să divorţezi de el pe la spatele lui, în timp ce trăiai cu el ca soţia lui.

Sună mult mai rău când e spus de glasul clar, în falset, al fiului meu.

— Ştiu,

— Şi te-ai prefăcut în faţa lui? Te-ai prefăcut că te-ai împăcat cu el, dat în tot acest timp scriai la Vatican pentru divorţul tău?

— Da.

— Şi ai fost necredincioasă? întreabă el cu răceală.

— Am vrut să fiu liberă, murmur nefericită. Am vrut să scap de Archibald.

— Ţi-ai luat un amant?

Îmi plec capul în faţa mâniei îndreptăţite a fiului meu.

— Am vrut să fiu liberă.

— Dar eu nu sunt liber, îmi subliniază fiul meu. Sunt în stăpânirea lui şi în stăpânirea lorzilor din consiliului. Dacă ţi-ai pierdut puterea, atunci situaţia mea e mai rea ca oricând. Vei fi în dizgraţie şi ei mă vor ţine prizonier. El o să mă ţină ca fiu vitreg.

— Îmi pare foarte rău...

Îmi arată chipul lui posomorât.

— Ai greşit foarte rău, zice el. Ne-ai distrus.

[90] Castelul Stirling, Scoţia, vara anului 1525

Îmi pierd orice urmă de influenţă asupra consiliului lorzilor; Archibald nu vrea nici măcar să mă vadă. Mă duc la Castelul Stirling şi trăiesc ca o văduvă, singură. Păstrez o suită mică, dar abia am bani să-i plătesc. Nu primesc nimic din Franţa şi obţin

doar o mică parte din arendele şi dările de pe moşiile mele – o rentă jalnică plătită de Archibald de milă. E un soţ nedreptăţit; ar fi dreptul lui să mă lase să mor de foame şi nimeni nu l-ar condamna. Henric Stewart mă întâmpină cu bucurie, dar în curând află cu sunt în dizgraţie şi că nu ne vom căsători niciodată. Declar public că situaţia mea se află încă în atenţia curţii papale şi că arendele ar trebui să mi se plătească mie, nu lui Archibald, că fiul meu ar trebui să fie în grija mea până când ei vor lua o decizie. Consiliul lorzilor răspunde că până la încetarea căsătoriei mele ar trebui să locuiesc cu soţul meu şi că trebuie să vin la Edinburgh pentru a le da socoteală. Ei mă urăsc pentru că sunt o femeie care încearcă să-şi câştige libertatea. Ei ştiu că i-aş fi vândut pe toţi, cu totul, ca să-mi dobândesc libertatea faţă de Archibald. Ei mă urăsc pentru că i-am trădat. Se simt trădaţi la fel cum se simte şi James – ştiu că încercam să plec şi să-i las în puterea lui Archibald.

Nu mă duc la Edinburgh. Nu vreau să mă întorc la Archibald nici măcar ca să-l văd pe James, iar în absenţa mea ei declară că am renunţat la toată autoritatea. Zic că fiul meu va fi în grija unui consiliu de nobili, un grup de tutori prin rotaţie, şi că Archibald ocupă primul loc. Îl ocupă şi îl păstrează. James e în puterea lui Archibald şi nu se va întoarce niciodată la mine. Nici măcar nu ştiu dacă James vrea să mă vadă. Simte că l-am trădat şi n-o să mă ierte.

Archibald o ia şi pe Margaret. Nu pot să crâcnesc. E fiica lui şi el are dovezi de la regele Angliei că mama ei s-a făcut de ruşine. Copila se bucură să meargă la el, căci e preferata tatălui ei. Mă gândesc că ar trebui să o conving să stea cu mine, dar nu-mi vine să o implor şi nu am nici o putere pentru a porunci.

Îi scriu fratelui meu, regele, şi îi cer ajutor în numele nepotului său, chiar dacă încă e supărat pe mine. Îi scriu Caterinei să îi spun că, în calitate de mamă, trebuie să înţeleagă că nu pot îndura ca James să fie ţinut de duşmanul meu. Nici unul dintre ei nu răspunde, însă primesc o scrisoare de la sora mea Mary, care îmi aduce aminte că necazurile şi durerile mele nu înseamnă nimic la Londra; sunt toate copleşite de bârfe.

Fratele nostru l-a înnobilat pe fiul său nelegitim, Henric Fitzroy. Băieţelul a fost făcut duce – duce de Richmond şi duce de Somerset – şi este, în felul acesta, cel mai de seamă duce din

regat. Are mult mai multe pământuri şi dări decât soţul meu Charles. Charles zice că Harry o să-l numească pe Fitzroy succesor al său, pentru a moşteni tronul Angliei.

Văd că i se schimbă scrisul când îşi dă seama că vorbeşte cu mama succesorului legitim.

Sunt sigură că vei fi foarte tulburată, dar asta e numai ce zice Charles. S-ar putea ca până la urmă băiatul tău să moştenească tronul. Doar că, toată lumea vorbind atât de urât despre tine, Harry nu poate să-l numească moştenitor pe fiul tău. Lumea întreabă chiar dacă suntem siguri de paternitatea lui James. Dacă eşti adulterină acum, poate c-ai fost aşa şi înainte? E groaznic să auzi aşa ceva – regret să repet aceste cuvinte. Mi-aş dori să te împaci cu contele de Angus. Toată lumea are o părere foarte bună despre el. Nu poţi să-ţi retragi cererea adresată papei? Nu o să aibă sorţi de izbândă acum.
Bineînţeles că regina este foarte întristată de înnobilarea lui Henric Fitzroy, iar acum Mary Carey este din nou însărcinată şi toată lumea ştie că e copilul regelui. Sora ei, Anne Boleyn, este şi ea la curte şi regele e în fiecare zi cu una dintre ele, căci ele se întrec pentru atenţia lui, iar Caterina e foarte rănită. Trăieşte printre rivalele ei şi acum vede că un băiat nelegitim este adăpostit într-un palat la fel de splendid ca acela dăruit adevăratei prinţese, fiica ei. Prinţesa Mary urmează să meargă la Castelul Ludlow, dar nu a fost făcută Prinţesă de Wales. Eu nu înţeleg de ce nu i s-a dat acest titlu, dar Charles zice că englezii n-ar accepta niciodată o femeie pe tron. Aşa că nimeni nu ştie ce se va întâmpla, cu atât mai puţin regina.
Curtea noastră nu mai este una fericită. Cele două surori Boleyn sunt foarte nestăpânite în dorinţa lor de a-l mulţumi şi a-l distra pe Harry – fac mişcare, dansează, interpretează şi compun muzică, vânează, merg cu barca şi flirtează, însă regina pare foarte obosită. Şi eu sunt obosită. M-am săturat de toate astea.

Asta e tot. Nu are nici un sfat nou pentru mine în afară de a mă întoarce la Archibald. Asta e tot ce vor zice vreodată oricare

dintre ei. Nu cred că Mary se gândeşte vreun pic la mine. Nu-şi poate imagina viaţa mea – fără bani, singură, fără companie, fără să-mi pot vedea fiul, părăsită de fiica mea, fără să pot intra în capitala mea, o regină cu numele, dar deposedată de putere, bogăţie şi renume. Pentru Mary, lumea s-a oprit la Londra şi la lupta dintre două fete Boleyn frumoase, un mare semn de întrebare atârnând deasupra tronului Angliei ca un baldachin oficial sclipitor. Sunt atât de multe altele care mă îngrijorează, dar nici ea, nici cumnata mea, Caterina, nu se gândesc vreodată la mine.

[91] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoţia, primăvara anului 1526

În sfârşit pot să mă întorc la Edinburgh să-mi văd fiul. Timp de mai mult de un an a fost în grija lui Archibald şi n-am putut să fac nimic altceva decât să-i scriu şi să-i trimit mici cadouri şi să-l rog să ţină minte că mama lui îl iubeşte şi ar fi cu el dacă ar putea. Nu pot să uit răceala din vocea lui, supărarea de pe chip. Dă vina pe mine pentru înfrângerea noastră – şi are dreptate. Şi eu mă consider vinovată.

Uimitor, Harry, fratele meu, este cel care face posibilă întoarcerea mea la curte. Harry îi porunceşte lui Archibald să-mi dea arendele şi dările şi să nu le păstreze pentru sine. Zice că trebuie să mi se dea voie să-mi văd fiul. Îi spune lui Archibald că ar trebui să mi se acorde divorţul dacă se poate dovedi cu adevărat că această căsătorie nu a fost una valabilă încă de la început. Harry s-a răzgândit complet: s-a sucit cu totul. M-a iertat, vrea să fiu fericită.

Sunt năucită. Nu pot să pricep de unde această schimbare care mi-a adus o asemenea şansă. Sunt atât de încurajată şi atât de plină de speranţă, încât le scriu lui şi Caterinei şi le mulţumesc pentru bunătatea lor faţă de mine şi le promit recunoştinţa mea şi credinţa faţă de ţara mea în care m-am născut. Dintr-un motiv

sau altul, mi-a fost înapoiat privilegiul regal şi sunt primită din nou în familie. Nu ştiu de ce sunt din nou iubită, dar sunt la fel de recunoscătoare precum un căţeluş bătut care se agită să lingă mâna care a ţinut cravaşa. Harry are toată puterea şi, pe neaşteptate, îmi acordă binecuvântarea sa.

Mary este cea care mă lămureşte:

Vei fi auzit că Mary Carey, fata Boleyn, a născut un băiat. Regele, fratele nostru, este încântat, aşa cum e încântat orice bărbat, să aibă un fiu sănătos pe care să-l arate lumii. Al doilea băiat nelegitim sănătos. I-au zis Henric, dar va lua numele de familie al soţului, Carey. Asta o cruţă pe regină de umilirea de a vedea înnobilat un alt bastard Fitzroy, dar ăsta e singurul lucru de care e scutită. Toată lumea ştie că băiatul îl are ca tată pe rege şi în felul acesta toată lumea ştie că trebuie să fie vina reginei că ei au un singur copil, şi acela o fată plăpândă. Caterina posteşte mai mult ca oricând, aproape că nu mănâncă la cină, şi cămaşa de penitenţă din păr aspru i-a zgâriat pielea până la sânge pe umeri şi pe şolduri. Cred cu adevărat că o să moară la cât de mult îşi chinuieşte trupul, şi atunci Harry va fi liber. Ai fi îndurerată s-o vezi, tu care o iubeşti atât de mult. Eu, cealaltă soră a ei, nu pot să fac nimic, doar să mă uit cum se tortureazå singură. Este de nesuportat.

Mary Boleyn pare să fi pierdut atenţia fratelui nostru, care este acum la picioarele surorii ei, Anne Boleyn, şi o ştie toată lumea. Ea domneşte ca o regină la curte, de parcă e de neam regesc prin naştere. Nu ţi-ar veni să crezi cum se poartă la curte, la curtea noastră, fata asta venită de nicăieri. Nici măcar ţie şi mie, ca prinţese prin naştere, nu ni s-au permis vreodată asemenea libertăţi. Îşi arogă întâietate oriunde poate şi, de asemenea, acolo unde n-ar trebui s-o facă, iar Harry o conduce la cină şi la dans de parcă ar fi regină. Este cu totul ieşit din comun, ea merge înaintea duceselor, de parcă ar avea vreun drept. Caterina zâmbeşte cu demnitate de sfântă aproape, dar oricine poate vedea că e aproape să-şi piardă minţile. Sunt chemată

să o admir și să o însoțesc pe fata Boleyn și, adesea, spun că nu mă simt bine sau că sunt prea obosită ori că trebuie să merg acasă. Mă prefac bolnavă ca să nu par a fi în slujba ei. În adevăr, așa face ea lucrurile să arate. Se hotărăște să facă ceva și se uită la Harry, iar în clipa următoare alergăm cu toții să-i facem ei pe plac. E o mascaradă de curte, suntem ca niște actori care încearcă să pună în scenă regalitatea. Nu mai există deloc eleganță, râs sau frumusețe aici, doar fățărnicie și râs amar, cinismul groaznic al tinerei și singurătatea reginei.

Ce e și mai rău e că eu nu cred că ea este amanta lui. Joacă rolul unui torționar nebun care nu vrea să-i dea drumul, dar care nici nu vrea să i se supună. Îl atinge întruna și își atinge propriile buze, îl mângâie și își duce mâinile pe mijlocul subțire, dar nu-l lasă s-o atingă. Pare că iubirea lui pentru ea e atât de chinuitoare, dar nu vrea să păcătuiască. Și dacă nu va fi amanta lui, ce o să se întâmple? Charles zice că dacă Harry s-ar culca pur și simplu cu ea, totul s-ar termina într-o săptămână, dar Charles spune mereu astfel de lucruri și domnișoara Boleyn nu e o fată care să fie pur și simplu luată pe sus în acest scop.

Îți aduci aminte când eram copii și Sir Thomas More l-a adus pe Erasmus în vizită și Harry nu s-a putut gândi la nimic altceva până când n-a compus o poezie și i-a citit-o marelui filosof? La fel e acum. Vrea ca ea să-l considere excepțional. Sau când a văzut-o prima oară pe sora noastră Caterina? E la fel. Pare să nu poată fi el însuși decât dacă ea îl admiră. Și-a comandat haine noi, scrie poezie, năzuiește să ajungă pe culmi, asemenea unui băiat subjugat de nestatornicul amor adolescentin. Caterina postește și se roagă pentru sufletul lui. La fel și eu.

Așa că acum știu de ce e Harry îngăduitor cu mine. Acum știu de ce regulile Caterinei nu ni se mai aplică tuturor. Simt pe limbă gustul triumfului, dansez o gigă pe cântecul din capul meu. Caterina își pierde, în sfârșit, puterea asupra lui Harry. El are un băiat pe care ea nu i l-a putut dărui și se gândește la acel băiat ca la moștenitorul lui. Acum o altă femeie i-a dăruit un al doilea fiu și e limpede că e vina Caterinei că Harry nu are nici un fiu și urmaș legitim care să moștenească recent câștigata noastră coroană Tudor. De ani de zile, dezamăgirea și durerea Caterinei au fost

dezamăgirea şi durerea lui Harry, refuzul ei de a pune la îndoială căile Domnului a fost un model pentru el, credinţa ei nestrămutată în legile căsătoriei eterne a fost singurul ei răspuns la dezamăgirea lor. Însă aceasta nu mai este calea lui. Acum poate vedea şi singur că Dumnezeu nu vrea ca el să moară fără un fiu şi un moştenitor. Acum are un al doilea băiat în leagăn – de parcă Dumnezeu ar spune întregii lumi: Harry poate să facă un băiat, Harry va avea fii – Caterina a fost tot timpul cea care nu a putut să poarte în pântec şi să dea naştere unui băiat. Aceasta nu este o durere trimisă de Dumnezeu care să pună la încercare cuplul de aur care părea să aibă totul, ci o durere trimisă de Dumnezeu Caterinei, doar a ei. Căsătoria lor nu este verga de care trebuie să se agaţe în naufragiul nădejdii lor, căsătoria lor este ea însăşi naufragiul, naufragiul Caterinei. Fără Caterina, Harry poate să facă un fiu.

Aşa că mă îndoiesc foarte tare că ea îmi va mai porunci să mă întorc la soţul meu şi mă îndoiesc că fratele meu va insista asupra căsătoriei până la moarte. Acum înţeleg de ce el i-a spus lui Archibald că dacă există o dovadă temeinică pentru divorţ, atunci chiar şi divorţul unui Tudor de neam regal poate să aibă loc. Acum ştiu că Harry, numit Apărătorul Credinţei, care a jurat că o căsătorie trebuie să continue până la moarte, nu mai gândeşte aşa.

Iar Caterina, sora care m-a ameninţat că nu-i voi mai fi soră, va afla, în schimb, că nu mai e soţie. Şi ar trebui să fiu un înger coborât din rai să nu mă gândesc că lipsa ei de compasiune faţă de mine este corect răsplătită.

Urmează să-mi văd fiul în cabinetul său privat, cu nimeni de faţă în afară de fostul meu soţ, Archibald, şi tutorele de încredere al lui James, Davy Lyndsay. Nu mi se îngăduie să am însoţitori, trebuie să merg singură. N-are nici un rost să mă împotrivesc prezenţei lui Archibald, de vreme ce el are o putere la fel de mare ca a unui rege; conduce consiliul, îl păzeşte pe James. Totul este în puterea sa.

Mă îmbrac cu grijă pentru această întâlnire, într-o rochie în verdele Tudorilor, cu mâneci de un verde mai deschis, port un

colier de smaralde, şi am smaralde şi pe capişon. Mă întreb dacă lui James o să i se pară că m-am schimbat prea mult. Am 36 de ani, nu mai sunt o femeie tânără, şi descopăr câteva fire argintii la tâmple. Le smulg şi mă întreb dacă Mary are deja fire încărunţite în părul ei auriu. Uneori, cred că arăt ca o femeie care a avut o viaţă grea, o viaţă de luptă continuă. Dar apoi, alteori, îmi surprind în oglindă ochii scăpărători şi mă văd râzând şi mi se pare că încă sunt o femeie frumoasă şi că, de-aş putea să mă mărit cu bărbatul pe care-l iubesc şi să-mi văd fiul pe tronul Scoţiei, atunci aş putea fi o femeie fericită şi o soţie bună.

Uşile duble ale cabinetului - cândva odăile mele - se deschid şi intru. Aşa cum a promis Archibald, înăuntru nu sunt decât el, Davy şi fiul meu, care e aşezat pe tron, cu picioarele abia atingând podeaua. Uit discursul pe care-l aveam pregătit şi alerg spre el.

— James! O, James! zic eu. Mă opresc dintr-odată şi fac o reverenţă, dar el s-a ridicat deja de pe tron şi aleargă în jos pe trepte şi apoi în braţele mele.

El este dragostea mea, el este băiatul meu, e altfel şi totuşi complet neschimbat. Îl îmbrăţişez strâns şi îi simt capul cald sub bărbia mea; a crescut de când l-am văzut ultima oară. S-a mai şi împlinit, iar braţele cu care îmi înconjoară talia sunt puternice.

— Mamă, zice el, şi aud adorabila răguşeală a unui băiat căruia i se schimbă vocea. O să-şi piardă falsetul copilăresc şi n-o să i-l mai aud niciodată. Acest gând mă face să plâng în hohote şi el priveşte în sus la chipul meu, ochii lui căprui şi sinceri privesc ţintă la mine şi ştiu că mi-am recăpătat băiatul, exact aşa cum era. M-a iertat, i-a fost dor de mine. Regret nespus că l-am dezamăgit, dar sunt cu totul copleşită de fericire să-l ţin din nou în braţe. Zâmbeşte şi îmi şterg lacrimile de la ochi şi îi zâmbesc şi eu.

— Mamă..., e tot ce poate să zică.

— Sunt fericită... Nu pot să-mi duc gândul până la capăt, nu pot să-mi regăsesc suflul. Sunt atât de fericită, atât de fericită.

Fericirea de a-l vedea pe James mă face să-i fiu recunoscătoare lui Archibald că mi-a îngăduit să mă întorc la Edinburgh. Margaret este din nou fiica mea, vine în odaia mea în fiecare

zi, mă îngrijesc de învăţătura ei şi trăieşte sub călăuzirea mea. Archibald are putere deplină asupra consiliului lorzilor; nimeni nu îndrăzneşte să i se împotrivească. Dacă ar fi vrut să-mi interzică să vin în oraş, ar fi putut să o facă şi nimeni nu mi-ar fi luat apărarea. E mărinimos cu mine - nu pot tăgădui asta. Îl slujeşte pe Harry, respectă dorinţele Angliei - de fapt, n-are de ales, cu toate astea, e bun cu mine.

— Nu se poate să-ţi fie cu adevărat frică de mine, nu? mă întreabă el, cu glas încet, mângâietor. Când îmi aduc aminte ce fel de regină erai când ne-am întâlnit prima oară, nu te speria nimic, iar eu eram un slujitor de rang atât de mic în casa ta, că nici măcar nu mă vedeai. Iar când m-ai înfruntat din spatele tunului şi te-am văzut zâmbind prin fum! N-am crezut o clipă când mi s-a spus că ţi-a fost teamă de mine. Nu se poate să-ţi fie teamă de mine, Margaret.

— Nu sunt, zic eu, sfidătoare dintr-odată.

— Bineînţeles că nu. Ai apărut ca o lună la orizont în viaţa mea - n-ai fost deloc ca o femeie obişnuită.

— Nu ştiam că aşa simţeai, zic eu prevăzătoare.

— Bineînţeles. Am fost iubiţi, am fost soţ şi soţie, suntem părinţii unei fiice frumoase, am fost faţă în faţă cu un tun între noi, dar întotdeauna am fost cea mai importantă fiinţă unul pentru celălalt. Nu-i adevărat? La cine te gândeşti în cea mai mare parte a zilei? La cine te gândeşti în fiecare zi? La cine crezi că mă gândesc eu tot timpul? Tot timpul!

— Nu e acelaşi lucru cu a iubi pe cineva, mă împotrivesc eu. Nu vreau să aud cuvinte de iubire. Ştiu că ai altă femeie; ştii că îl iubesc pe Henric Stewart. Mă voi căsători cu el dacă papa îmi va acorda divorţul.

Râde scurt şi face un gest din mână ca pentru a spune că Henric Stewart nu înseamnă nimic pentru el.

— Nu, Dumnezeule, nu, nu e acelaşi lucru cu a iubi, e mai mult, zice el. Mult mai mult. Iubirea vine şi trece; dacă durează cât ţine o baladă sau o poveste, e destul de mult. Toată lumea ştie asta acum, iar printre ei se numără şi regina Angliei, Dumnezeu s-o binecuvânteze. Pentru ea iubirea s-a sfârşit, dar legătura rămâne. Tu eşti mai mult decât una dintre iubirile vieţii mele. Eu

sunt mai mult decât un favorit. Pentru mine, tu vei fi întotdeauna prima stea la amurg.

— Vorbeşti de lună şi de stele, îi zic, cu vocea uşor pierită. Ai de gând să te faci poet?

Îmi aruncă un zâmbet leneş, seducător.

— Pentru că nopţile mă gândesc la tine. Nopţile cu tine sunt cele de care mi-e dor cel mai mult, şopteşte el.

Tandreţea lui Archibald faţă de mine şi bunătatea lui faţă de fiul meu nu încetează, căci el convinge consiliul să-l declare pe James rege la vară, la vârsta de paisprezece ani. Acum, în sfârşit, dregătorii care alcătuiesc suita lui James şi domnesc în numele lui sunt alungaţi. Tutorii francezi pleacă, lorzii din consiliu îşi pierd funcţiile, eu şi James putem să ne alegem propriii slujitori şi să preluăm conducerea. Începem, cu mare însufleţire, să alcătuim liste cu oamenii pe care îi vom alege să ne slujească, dar nu se întâmplă cum ar trebui. În loc să ne lase să îi numim pe cei aleşi de noi, Archibald îşi asumă această sarcină de unul singur. Îşi numeşte propriii oameni în suita regală şi ne dăm seama că James va fi în continuare rege doar cu numele.

Toate scrisorile pleacă purtând sigiliul lui James, însă ele sunt dictate de Archibald şi copiate de secretarii lui. Toată averea este verificată şi ţinută de lordul vistiernic al lui Archibald, păzită de oştenii castelului. Archibald are din nou toţi banii. Garda regală dă socoteală lui Archibald însuşi şi căpitanilor numiţi de el; garda e alcătuită în întregime din oameni din clanul Douglas. Pentru oamenii de-afară James e rege, însă în spatele zidurilor înalte, el nu e nimic mai mult decât fiul vitreg al lui Archibald. Eu sunt regina văduvă, dar în primul şi în primul rând sunt soţia lui Archibald.

Nu am nici o îndoială că Archibald are de gând să lase lucrurile aşa la nesfârşit: lui James nu i se va îngădui niciodată să îşi preia puterea, eu nu îmi voi numi niciodată dregătorii casei, nu voi scăpa niciodată din stăpânirea lui Archibald. Arhiepiscopul de Saint Andrews, James Beaton, care mi-a fost duşman înverşunat în trecut, e supărat că a pierdut rangul de Lord Cancelar.

Pe când sunt la capela de la Holyroodhouse şi mă rog singură, vine la mine şi îmi oferă sprijinul. Zice că mai sunt şi alţii care vor urma indicaţiile mele orice aş vrea să fac. Zice că mă vor ajuta să-l eliberez pe James de tatăl lui vitreg, poruncitor peste măsură.

Însă mai întâi trebuie să scap de aici. Fiecare zi în care stau la masa lui Archibald cu James lângă mine întăreşte în ochii tuturor faptul că ne-am împăcat. De fiecare dată când el îmi oferă cea mai bună bucăţică de carne sau prima înghiţitură din cel mai bun vin, pare că îşi slujeşte soţia cu dragoste şi onoare. Până şi James se uită la mine ca pentru a-mi confirma că nu cad sub vraja lui Archibald. Mă gândesc la luna de la orizont şi la prima stea din amurg şi îi spun lui James că trebuie să plec.

James păleşte.

— Şi mă laşi aici? Cu el? Din nou?

— Trebuie s-o fac, îi zic. Nu pot să strâng oameni care să mă sprijine câtă vreme sunt sub acelaşi acoperiş cu Archibald. El e cu ochii pe mine zi şi noapte. Şi nu pot să scriu la Londra după ajutor, de vreme ce el plăteşte mesagerul şi rupe sigiliul.

— Când o să vii înapoi? întreabă fiul meu cu răceală. Simt cum mi se strânge inima de durere când văd cum îşi ascunde frica vorbind repezit şi distant.

— Nădăjduiesc să vin înapoi în câteva luni, poate chiar în fruntea unei armate, îi promit eu. N-o să tândălesc, poţi fi sigur de asta. O să te scap de el, James. O să te eliberez.

Pare atât de nefericit, încât îi zic:

— Francisc al Franţei e în libertate şi nimeni nu credea că o să întâmple asta vreodată.

— Ai de gând să strângi o armată? şopteşte el.

— Da.

— Juri pe onoarea ta?

Ne îmbrăţişăm foarte strâns pentru o clipă.

— Întoarce-te după mine, zice el. Să vii înapoi, mamă.

[92] Castelul Stirling, Scoţia, toamna anului 1526

Fac trei încercări de a-l răpi pe James din custodia lui Archibald, dar soţul meu este prea dibaci şi slujitorii săi îi sunt loiali şi hotărâţi să-l păstreze pe James. Un atac asupra oamenilor săi când el şi James călătoresc călare spre graniţe este înăbuşit, o tentativă de răpire în interiorul Castelului Edinburgh eşuează. Însă tot mai mulţi dintre lorzii scoţieni vin de partea noastră, scârbiţi de abuzul de putere al lui Archibald. Chiar şi aşa, pentru mine e o zi rea când Davy Lyndsay intră în sala de primiri şi îngenunchează.

— Davy? Sunt în picioare într-o clipă, cu mâna la inimă. Dumneata aici? E bolnav James? Ai venit după mine?

— Am fost dat afară din slujba lui, zice Davy foarte încet. Contele de Angus m-a alungat şi nu mi s-a îngăduit să rămân, deşi am spus că aş sta sub acelaşi acoperiş cu el şi fără simbrie, fără mijloace de trai, doar ca el să ştie că sunt acolo. Am zis că aş dormi şi în grajduri. Am zis că m-aş culca în cuştile ogarilor. Însă m-a alungat. Fiul Domniei Tale urmează să aibă pe altcineva drept cap al slujitorilor săi. Mie nu mi se mai dă voie să-l slujesc.

Sunt îngrozită. James n-a mai fost niciodată despărţit de Davy până acum. Pe tot parcursul vieţii sale pline de morţi şi de despărţiri, el l-a avut întotdeauna pe Davy alături.

— E singur? Băiatul meu?

— Are însoţitori, răspunde el, dar strâmbătura dispreţuitoare a gurii bătrânului îmi arată că nu are o părere prea bună despre ei.

— Cine este tutorele lui?

— George Douglas. Davy rosteşte numele fratelui mai mic al lui Archibald, căruia nu-i pasă de nimic altceva decât de triumful clanului Douglas.

— Dumnezeule, ce o să-l înveţe pe băiat?

— Să preacurvească şi să bea, zice acru bătrânul. Nu ştie nimic altceva.

— Fiul meu?

— Ei îl răsfaţă dinadins. Îl duc la bordeluri şi îl îmbată. Râd de el când cade, când îl ia o curvă. Dumnezeu să-i ierte pentru ceea ce-i fac băiatului nostru.

Mi-am astupat gura cu mâinile.

— Trebuie să mă duc să-l iau.

— Trebuie. Pentru Dumnezeu, trebuie să vă duceţi.

— Dumneata ce vei face, Davy? îl întreb.

Pentru el e la fel de greu ca pentru mine. Nu a fost despărţit de James de când s-a născut.

— Dacă îmi daţi voie, mă voi alătura slujitorilor Domniei Voastre, iar când vă veţi trimite oastea să-l salveze pe rege de la clanul Douglas, mă veţi trimite şi pe mine şi voi putea să ajung înapoi la băiatul meu.

— Dumneata, un poet, vrei să lupţi pentru el?

— Dumnezeu ştie că aş muri bucuros pentru el.

Îi iau mâinile în ale mele, iar el îşi împreunează palmele în vechiul gest de loialitate.

— Nu pot îndura să stau fără el, zice el simplu. Lăsaţi-mă să merg să-l aduc.

— Da, îi zic fără să şovăi O să-l scăpăm de acolo. Făgăduiesc.

Le scriu lorzilor din consiliu, îi scriu lui Archibald însuşi. Îi scriu lui Harry. Îi scriu Caterinei:

La stăruinţa ta, de la întoarcerea contelui de Angus în Scoţia, am trăit cu el ca soţia lui. Şi, deşi el este acum la Edinburgh, iar eu sunt la Stirling, nu suntem înstrăinaţi, nici nu am vreo veste de la Vatican despre divorţul meu. Din câte ştiu, poate fi refuzat şi atunci voi trăi şi voi muri ca soţia lui Archibald.

Însă Archibald încalcă înţelegerile făcute cu voi şi cu mine. Îl ţine pe fiul meu, nepotul vostru, regele, sub strictă pază şi supraveghere. James nu are voie să iasă fără o gardă înarmată alcătuită din oamenii clanului Douglas, nu poate vâna decât în

apropierea orașului, iar poporul lui nu are voie să-l vadă sau să-i adreseze rugăminți. Te implor să vorbești cu fratele meu, regele, și să-l rogi să-i ordone contelui de Angus să-l elibereze pe James, să-l lase să fie liber așa cum ar trebui. Am făcut tot ce mi-ați cerut; James n-ar trebui să fie pedepsit.

Asta nu e ceea ce pare, o rugăminte de ajutor între surori. Îi încerc puterile Caterinei. Cred că ea e la sfârșitul gloriei ei. Cred că influența ei se micșorează. Dacă încă mai are vreo înrâurire asupra lui Harry, poate s-o folosească pentru a-l elibera pe James, dar cred că a pierdut marea putere pe care o avea cândva asupra lui. Harry e sfătuit de cardinal în chestiuni de stat, discută religie și filosofie cu Thomas More și e influențat din ce în ce mai mult de cealaltă femeie din viața lui. Cu certitudine, Anne Boleyn nu va fi mulțumită, așa cum a fost sora ei, cu un titlu pentru tatăl ei în schimbul unui copil din flori. Îmi închipui că Anne e o femeie tânără care va vrea să împartă cu Harry deopotrivă patul și puterea lui. Nu e o târfă frumoasă, ci e un nou pion în jocul pentru putere. Va fi stăpâna neîncoronată a curții și conducătoarea gândirii religioase reformiste. Va aduce la Londra obiceiuri franceze și îl vom vedea pe rege cu regina de o mână și cu însoțitoarea lui de cealaltă mână.

Sora mea Mary îmi confirmă asta. Într-o lungă scrisoare în care îmi scrie despre sănătatea ei și despre băiețelul ei care crește pe zi ce trece, adaugă:

regina este foarte tăcută și distantă, în vreme ce curtea devine tot mai gălăgioasă și mai nestăpânită. Ai crede că e bolnavă când vezi cât e de slabă și febrilă. Parcă doar spiritul i-ar fi rămas viu, arzându-i în privire. A căpătat obiceiul să se scoale noaptea pentru utrenie și pentru laude și, în felul acesta, fără îndoială că e frântă de oboseală seara, albă ca o stafie la cină. Nu pot să fac nimic să-i alin suferința. Nimeni nu poate să facă nimic.

Toată lumea zice că nașterea bastardului Carey dovedește că regele e fertil și că ar putea să aibă un fiu și un moștenitor legitim dacă sora noastră s-ar da la o parte și el s-ar recăsători. Dar cum poate ea să facă asta? Dumnezeu a chemat-o să fie

regina Angliei și ea are credința că I-ar încălca voința dacă ar renunța A fost căsătorită cândva cu Arthur și l-a pierdut, iar apoi a câștigat tronul prin Harry și prin chemarea directă a lui Dumnezeu, așa că nu poate abandona tronul acum. Nu pot să cred că asta e voia Domnului, iar episcopul Fisher zice că nu există temeiuri pentru a declara nevalabilă căsătoria lor.
Faptul că tu continui cu cererea de divorț la Vatican este nespus de dureros pentru ea și pentru mine. De vreme ce le ia atât de mult să răspundă, de bună seamă ar fi mai bine să o retragi și să anunți că te-ai împăcat cu soțul tău, nu? Și atunci ai putea să te încredințezi că fiul tău este tratat bine, în loc să ne ceri ajutorul? Dacă vei face asta, toate necazurile tale se vor termina de îndată. Dragă soră, trebuie să-ți spun că regina Caterina gândește la fel ca mine. Amândouă credem că ar trebui să te întorci la soțul tău și să îți protejezi fiul. Amândouă suntem sigure că acesta ar fi cel mai înțelept lucru – nu vedem că ai putea să faci altceva.

Câțiva lorzi care mă susțin cer să se întâlnească cu James la Castelul Edinburgh şi Archibald îl duce acolo cu mare pompă. În ochii tuturor, ei îl întreabă dacă e liber, şi băiatul meu răspunde că nimeni, nici măcar mama lui, nu trebuie să se teamă pentru el şi că n-ar putea să ducă un trai mai plăcut şi mai vesel decât o face cu Archibald – pe care îl numeşte bunul său văr.

— Poate fi adevărat? Henric Stewart e cu mine, cu arhiepiscopul Beaton şi contele de Lennox când unul dintre lorzii prieteni vine să raporteze. Davy Lyndsay stă la o uşă, ascultând ca un ogar credincios căruia îi este dor de stăpânul lui. I-a sucit Archibald minţile, oferindu-i numai distracţii, încurajându-l să devină un viciat? întreabă el.

Ne întoarcem spre mesager.

— Tânărul rege a vorbit fără să fie constrâns, răspunde lordul. Contele de Angus a fost cu el tot timpul, dar băiatul ar fi putut să spună adevărul, ar fi putut să face trei paşi în sala cea mare şi să ni se alăture. Nu a făcut asta. A spus în chip limpede că nu e nevoie ca mama lui să se teamă pentru el.

— Dar mă tem pentru el! izbucnesc eu.

Henric pune o mână tandră pe umărul meu.

— Toţi ne temem pentru el, îmi zice.

Se aude un zăngănit în sala de audienţe şi murmurul oamenilor care mă aşteaptă acolo, ca să mă vadă. Bag de seamă că Henric îşi duce mâna acolo unde i-ar fi sabia.

— Aştepţi pe cineva? întreabă el.

Dau din cap în vreme ce gărzile deschid uşa şi intră un tânăr îmbrăcat în livreaua regală. Îl recunosc pe unul dintre pajii lui James. Vine direct la picioarele mele şi îngenunchează.

— Vin de la Alteţa Sa regele, zice el.

Davy Lyndsay vine mai în faţă.

— Îl cunosc pe băiatul ăsta, zice el. Regele e bine, Alec?

— Da, e sănătos.

— Poţi să te ridici, îi spun.

Se ridică în picioare şi zice:

— Am adus un mesaj. Nu a vrut să vi-l scrie. Alteţa Sa zice că a fost forţat să vorbească cu lorzii aşa cum a vorbit, că este prizonierul contelui de Angus şi că vă imploră să-l salvaţi. Zice că i-aţi promis că veţi merge după el. Zice că trebuie să mergeţi.

Îmi duc mâna la inimă, căci stă să-mi iasă din piept la auzul rugăminţii fiului meu. Tânărul îşi dă seama, în timp ce vorbeşte, că n-ar trebui să i se adreseze astfel unei regine, roşeşte, se lasă într-un genunchi şi îşi pleacă capul..

— Rostesc cuvintele Alteţei Sale, bălmăjeşte el. Le-am rostit întocmai cum mi-a poruncit el..

— Înţeleg. Îl ating uşor cu mâna pe capul plecat. Trebuie să te duci înapoi cu un răspuns?

— Da. Nu m-a văzut nimeni plecând şi nimeni nu ştie unde sunt.

— Aşa crezi tu, zice Lennox aspru.

Băiatul afişează un zâmbet fugar, curajos.

— Aşa sper, încuviinţează el.

— Spune-i că voi veni după el, îi zic. Spune-i că nu-l voi dezamăgi. Spune-i că strâng o armată şi-l voi ataca pe contele de Angus şi că îl vom elibera.

Băiatul dă din cap.

— Ştiţi că George Douglas, fratele contelui de Angus, este acum stăpânul suitei regelui?

— Stăpân? întreabă Davy Lyndsay.

Se lasă o tăcere grea.

— Atunci viaţa regelui este în primejdie, zice grav contele de Lennox. Nu e nimeni în jurul lui care să-l iubească. Nu e nimeni în jurul lui care n-ar trage foloase de pe urma morţii sale.

— Archibald nu l-ar ucide, spun eu, cu neîncredere. Nu puteţi spune asta.

Lennox se întoarce spre mine.

— Archibald are sânge regal şi a luat în mâinile lui toată puterea regelui. Are custodia regelui şi nimeni nu-l poate elibera. Ce înseamnă asta dacă nu pasul de dinainte de a-l întemniţa pe rege şi apoi de a-l declara bolnav sau nebun? Iar acela este un pas foarte mic înainte de a-l declara mort şi de a se autoproclama Archibald însuşi rege.

Mă dau înapoi îngrozită şi mă afund în scaun.

— N-ar face aşa ceva. Îl cunosc. Nu i-ar face niciodată rău fiului meu. Îl iubeşte.

Mai că zic: Mă iubeşte.

— Nu şi dacă îl vom împiedica să facă asta, zice Henric Stewart.

Strângem o oştire şi mai mulţi lorzi ni se alătură cu slujitori înarmaţi. Unii sunt duşmani declaraţi ai lui Archibald şi s-ar alătura oricărei acţiuni împotriva lui, unii speră la foloasele şi şansa unei bătălii, dar unii - un număr destul de mare - vor să îl vadă pe fiul meu eliberat. Plănuim să-l atacăm pe noul aliat al lui Archibald, fostul meu prieten, James Hamilton, conte de Arran, cameleonul politic, în satul de la Podul Linlithgow, înainte ca Archibald să-şi poată aduce armata de la Edinburgh. Contele de Arran şi clanul Hamilton apără podul, aşa că Lennox îşi duce oştirea prin râu şi pe teren mlăştinos ca să le atace flancul. Îl împrejmuiesc. Armata Douglas urcă dinspre sud în mare grabă. Lorzii mei se sperie cumplit la vederea steagului regal în ariergarda oştirii lui Archibald. Soţul meu, ticălosul, l-a adus pe James la prima sa bătălie. L-a adus pe James să-i privească pe oamenii mamei sale murind în lupta pentru eliberarea lui.

Desigur, asta nu e doar o tactică pentru a-mi face în ciudă, ci e una cu adevărat strălucită. Îl foloseşte pe James întocmai cum

am făcut-o eu când l-am trimis pe el, un băiețel în vârstă de numai trei ani, să predea cheile Castelului Stirling. Copilul ăsta a fost cărat ca o icoană în fața oamenilor de când s-a născut, iar acum Archibald îl pune pe James cu steagul regal în mijlocul armatei sale trădătoare. Jumătate dintre oamenii noştri nu vor vrea să ridice armele împotriva steagului regal; pentru ei, ar fi o blasfemie. Contele de Lennox se uită în jur deznădăjduit în vreme ce toți aliații lui rămân în urmă, însă oamenii din fruntea celor două oştiri se luptă cu încrâncenare, suduind, înjunghiindu-se cu sulițele, sfârtecându-se cu topoarele şi agitând săbiile mari de luptă. Este sângeros şi înfiorător, iar James, prins în spate, aude țipetele oamenilor turbați de furie şi ale celor care cad secerați. Crede că are şansa să scape şi dă pinteni calului, pentru a-şi croi drum şerpuit printre cele două oştiri, dar atunci, noul stăpân al suitei sale, George Douglas, fratele soțului meu, îl înhață de braț şi îl prinde cu pumnul său acoperit cu armura de metal. George urlă la băiatul meu şi îi spune că ar face bine să rămână cu ei, pentru că cei din clanul Douglas nu-l vor lăsa niciodată să scape.

— Rămâneți unde sunteți, Sire, căci de vor reuşi să pună mâna pe unul dintre brațele domniei voastre, vom trage de domnia voastră până vă vom face bucăți, dar nu vă vom da drumul.

James, îngrozit, îşi întoarce capul de la bărbatul care stă atât de sus pe cal şi-l ține atât de strâns, dar se supune. Nu mai îndrăzneşte să încerce să ajungă la contele de Lennox. Lupta se termină – a fost pierdută de cum au ridicat steagul regal – şi oamenii noştri rup rândurile şi se împrăştie. Un singur conducător nu izbuteşte să se retragă; suntem nevoiți să-l lăsăm pe contele de Lennox rănit pe câmpul de luptă şi când îi recuperăm trupul, descoperim că a fost înjunghiat de nenumărate ori. Oştirea noastră se retrage la Castelul Stirling. Archibald ne urmăreşte, mergând în spatele nostru pe drumurile mocirloase, în vreme ce noi înaintăm pe drumul întortocheat printre munți şi ne stropim în apele prin care trecem şi urcăm tot mai sus pe drumul stâncos spre castel, unde intrăm în grabă, ridicăm podul, coborâm poarta-ghilotină şi instaurăm starea de asediu.

Exact aşa cum mi-a promis James cu mulți ani în urmă, Castelul Stirling este greu de doborât. Archibald nu poate cuceri castelul decât dacă aduce tunurile, dar nu avem pe nimeni care să ne salveze.

— Trebuie să plecăm, ne zice Henric mie şi arhiepiscopului Beaton. Va trebuie să predăm castelul şi o să fie mai bine dacă nu ne va găsi aici.

Mă uit la el nefericită.

— Ne predăm?

— Am pierdut, răspunde el scurt. Ar fi mai bine să te întorci la Linlithgow şi să speri că Archibald va ajunge la o înţelegere cu tine. Nu poţi să rămâi aici să aştepţi să te captureze.

Arhiepiscopului nu e nevoie să i se spună de două ori. Îşi azvârle cât colo pelerina cea bună şi haina gros căptuşită.

— O să ies pe mica poartă întărită din zid, zice el. O să iau un băţ de la unul dintre ciobani şi o să-i iau şi haina. Nu mă las prins de clanul Douglas. M-ar decapita aşa cum au făcut cu cavalerul. Nu vreau să mi se bată capul în cuie de crucea din piaţă.

Mă uit de la bărbatul pe care-l iubesc la bărbatul în care am încredere. Amândoi sunt disperaţi să plece de la castelul meu, să se ascundă de soţul meu. Sunt înspăimântaţi de cel care vine după ei, care vine după mine. Îmi dau seama, din nou, că n-o să mă ajute nimeni. Va trebui să mă salvez singură.

Traversez ţara călare, cu doar o mână de oameni care să mă apere. Plouă torenţial şi apa şterge urmele trecerii noastre şi înăbuşă zgomotul cailor. Archibald, care îşi pune oamenii să călărească din greu spre Castelul Stirling, nu ştie că trec pe lângă el la mai puţin de o milă. Ştiu că oştirea lui e acolo, pe drum, înaintând spre nord, dar nu pot să-l văd şi nici nu aud zăngănitul cavaleriei sale. Ţinutul e atât de pustiu şi de sălbatic, încât nu e nimeni să-l ţină la curent cu goana noastră călare pe drumul de 20 de mile de la Stirling la Linlithgow. Nu ne vede nimeni trecând, nici măcar pescarii muraţi de ploaie, nici măcar păstorii. Când la castelul de la Stirling e coborât podul mobil şi sunt deschise porţile într-o capitulare ruşinoasă, Archibald află că, încă o dată, am scăpat din mâinile lui, am fugit.

[93] Palatul Linlithgow, Scoția, toamna anului 1526

Însă știe că a câștigat. N-am nevoie de o scrisoare de la cardinalul Wolsey din Londra să-mi spună că războiul fățiș împotriva soțului meu e un dezastru. Nimeni nu poate sprijini o regină războinică vreodată dacă se înarmează împotriva soțului și stăpânului ei. Dar cardinalul îmi scrie pe un ton foarte moderat; nu mai este avocatul înflăcărat al căsătoriei în stil Tudor, așa cum era cândva:

Bineînțeles, draga mea fiică întru Hristos, s-ar putea ca Sfântul Părinte să considere că există temeiuri pentru o anulare și, dacă va fi așa, sfatul meu ar fi să încercați să vă înțelegeți cu soțul dumneavoastră cu privire la moșiile Domniei Tale și la fiica Domniilor Voastre. El o să vrea să conducă consiliul lorzilor și Domnia Ta va trebui să consimțiți ca el să aibă întâietate. Suntem cu toții de acord că el este cel mai bun conducător pe care l-ar putea avea Scoția și cel mai neprimejdios custode pentru fiul Domniei Tale. De-ați putea să cădeți la învoială cu contele, ați avea un loc de onoare la curte și ați putea să vă vedeți fiul și fiica, chiar de-ar fi să vă măritați cu alt bărbat în viitor.

Asta e ceva atât de departe de obișnuita stăruință de la Londra, că trebuie să rămân măritată, căci altfel voi răsturna Biserica însăși, încât țin scrisoarea și o mai recitesc un pic, întrebându-mă ce intenționează cardinalul prin vorbele mieroase scrise îngrijit de copist. Îmi dau seama că mi-e peste puteri să pricep ce e în capul cardinalului. Dar când Archibald îmi scrie cu aceeași mărinimie, cu aceeași bună-cuviință și la fel de curtenitor, ca și cum armata lui nu l-a ucis pe contele de Lennox, rămas rănit în urma noastră, de parcă fratele lui nu și-ar fi pus mâinile sălbatice pe fiul meu, înțeleg că politica engleză s-a schimbat, s-a schimbat întru totul.

Acum ni se va permite să ne despărțim, dar trebuie să nu-l răstorn pe Archibald de la putere. Pot să fiu liberă dacă renunț la puterea mea. E limpede, cineva din Anglia nu mai crede că un divorț regal este o anatemă. Cineva de la Londra crede că un divorț regal poate avea loc și că soțul și soția pot ajunge la o înțelegere. Cineva de la Londra crede că o căsătorie regală poate lua sfârșit și că cei doi se pot recăsători. Bănuiala mea e că acel cineva este Anne Boleyn.

Cât de rușinos este că strănepoata unui negustor de mătăsuri dă sfaturi pentru politica engleză în Scoția! Caterina a abuzat de puterea ei și a fost mai mult o tirană decât o regină, dar măcar s-a născut din neam regesc. Anne Boleyn e femeie de rând, tatăl ei a fost mândru să slujească în casa mea, părinții ei s-au născut de rang mai mic chiar și decât părinții lui Charles Brandon, soțul lui Mary. Dar, datorită iubirii lui Harry pentru vulgaritate și stridență, Charles e însurat cu sora mea și Anne îl sfătuiește pe regele Angliei. Nu-i de mirare că necazurile mele cu Archibald devin din ce în ce mai mărunte în comparație cu ale lor. Nu e de mirare că pentru ei contează mai puțin că sunt îndrăgostită de Henric Stewart – un lord scoțian cu sânge regesc. Ce ar putea să spună împotriva lui? Ce pot să spună împotriva mea, când regele Angliei își alege prietenii și curva din zgura țării sale și i se pare că sunt aur curat?

Archibald mă invită să-mi vizitez fiul la Edinburgh. Zice că voi fi un oaspete de vază la Holyroodhouse și că voi putea să-l văd pe James fără martori, cât de des și pentru cât de mult timp voi dori. Zice că fiica noastră, Margaret, este sănătoasă și fericită la Castelul Tantallon și că va veni la Edinburgh să mă vadă. Cu o politețe rece, îmi oferă odăile din palat care l-au găzduit cândva pe ducele de Albany – odăile regentului. Înțeleg din asta că nu se pune problema să împărțim același pat și că cearșafurile de Rusalii vor rămâne în cămara cu lenjerie. Înțeleg din asta că și a ajuns și la urechile lui că la Londra divorțul este acum îngăduit și că trebuie să mă trateze cu corectitudine și respect. Înțeleg din asta că, deși am pierdut bătălia împotriva lui Archibald, s-ar

putea totuşi să ajung la o învoială cu el. Zâmbind, răspund că voi fi fericită să-i revăd pe fiul meu, pe fiica mea şi pe scumpul meu văr Archibald.

[94] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoţia, toamna anului 1526

Oamenii din Edinburgh sunt înşiraţi pe străzi şi mă aclamă când intru în oraş şi o iau spre Holyrood, mai mult ca o învingătoare decât ca o soţie înstrăinată învinsă. Suita şi slujitorii, Stewart şi Douglas, îmi fac plecăciuni şi îşi scot pălăriile când descalec, de parcă n-am fost niciodată altceva decât regina şi conducătorul consiliului. El mă însoţeşte în odaia lui James şi mă lasă în faţa uşii.

— Orice ar ce zice, dă el din cap spre uşa închisă din spatele oamenilor din clanul Douglas care stau de pază cu chipurile posomorâte, orice ar zice el, nu i-aş face rău. L-am iubit ca pe propriul meu fiu. Ştii asta.

— Da, chiar ştiu asta, zic eu în silă. Dar ce plângere poate face împotriva ta?

Îmi aruncă un zâmbet plin de regret.

— Îl împiedic să ajungă pe tron, recunoaşte el. Nu poate prelua puterea. Trebuie să-i conduc pe lorzi până când voi fi sigur că eu şi clanul meu suntem în siguranţă şi că regatul e aliat cu Anglia. Ştii asta.

Încuviinţez din cap. Da, chiar ştiu asta.

Gărzile deschid uşile şi intru la fiul meu. Sare în sus de pe podea, unde se juca cu zarul, aruncându-l dintr-o mână în alta, şi traversează odaia cu paşi mari spre mine. Văd imediat că a crescut, devenind acum un tânăr bărbat. Parcă anul trecut ar fi ţopăit pe podea ca un mânz. Acum, vine în fugă, dar îşi ţine umerii drepţi ca un bărbat şi calcă apăsat, nu sare. Are ţinută – n-o avea înainte.

— De fiecare dată când ne întâlnim, ești schimbat, mă plâng eu, cercetându-i chipul și văzând umbra unei mustăți și începutul unei bărbi dezordonate pe obrajii lui. Ai barbă! exclam eu. Dar n-o să-ți lași barba să crească niciodată, nu?

— Tu ești neschimbată, îmi zice galant. Frumoasă ca întotdeauna.

— A fost îngrozitor, spun eu fără înconjur. Am tot încercat să te scap de aici.

— Știu. Am încercat să vin la tine. Își coboară vocea. Au pus mâna pe mine. Au zis că mă pot rupe în bucăți. Mi-ai spus să nu-i las niciodată să mă atingă, dar m-ar fi sfâșiat. Nu aveam nici o autoritate în fața lor. N-au avut pic de respect și n-am putut să-i silesc să mă respecte.

Ne uităm unul la altul întristați.

— Te-am dezamăgit, am greșit față de tine. Dumnezeu să mă ierte și nădăjduiască mă vei ierta și tu.

— Ba nu, zice el iute, și îmi dau seama că s-a gândit la asta. Ai încercat întotdeauna să faci ce e mai bine pentru mine, să păstrezi puterea, să mă pui pe tron. Cei care mi-au greșit sunt fratele tău regele, soțul tău, paznicul meu, și lorzii care s-au lăsat conduși precum oile care urmează un lup. Nu ești tu de vină pentru acești oameni atât de nesăbuiți.

— N-am bani, n-am armată și n-am sprijin din Anglia, zic eu fără înconjur. N-am nici un plan.

— Știu, răspunde el, și, deodată, zâmbetul jucăuș al tatălui său îi luminează chipul. Așa că m-am gândit să fim pur și simplu fericiți împreună. Chiar dacă suntem întemnițați. M-am gândit că am putea fi fericiți iarna asta și am putea să petrecem Crăciunul toți trei. Cu fiecare an cu care cresc în vârstă, cu fiecare lună în care îmi crește mai mult barba, sfârșitul domniei clanului Douglas Roșu se apropie. Archibald nu poate să mă țină prizonierul lui când voi fi bărbat în toată firea. Vom câștiga, în final, pur și simplu supraviețuind.

Îi iau mâinile și îl sărut pe obraji, unde puful negru este la fel de moale ca buclele lui de bebeluș. Avem aceeași înălțime acum, băiatul meu e la fel de înalt ca mine și va mai crește încă.

— Prea bine, îi spun. Hai să trimitem după Margaret și să fim fericiți cu toții.

[95] Palatul Linlithgow, Scoția, vara anului 1527

Spre uimirea mea, locuim împreună, toți patru, și suntem fericiți. Lunga și geroasa iarnă se topește în cele din urmă și minunata primăvară scoțiană vine ușor-ușor. Mai întâi o simțim în verdele ierbii îmbibate de ploaie și de zăpada topită, apoi în țipetele ascuțite ale gâștelor care zboară în văzduh, pe urmă în zarva și în ciripitul păsărilor în zori. Și în cele din urmă vine cu toate narcisele și mugurii tot mai mari care se nasc pe crengile copacilor și cu fiecare ființă vie care revine la viață pe măsură ce seva urcă atât de puternic, încât aproape pot să-i simt gustul în aerul cald. Anul se îndreaptă către vară.

Archibald conduce consiliul. Nu există nici o îndoială că toată puterea e în mâinile sale, dar el îi aduce lui James legile și proclamațiile la semnat. Cu o mică grimasă, James semnează și pune sigiliu pe documente așa cum i se cere, nu se împotrivește niciodată tutorelui său. James e încântat că sunt din nou cu el. Îl numesc pe Davy Lyndsay în suita mea pentru ca James să-l aibă din nou alături în fiecare zi pe însoțitorul său drag și să nu fim complet dominați de clanul Douglas.

Curtea se învârte în jurul meu și al fiului meu, așa cum ar trebui, și mergem toți la vânătoare și la plimbări călare, organizăm mici turniruri și întreceri. Când vremea se face mai caldă, mergem toți la Linlithgow, unde vâslim pe lac și James merge la pescuit de somon. Seara, organizăm câte un bal mascat și dansuri și James se arată a fi un bun dansator și muzician. Nici un om educat de Davy Lyndsay n-ar putea să nu fie poet și James scrie versurile pentru propriile sale cântece. În jurul lui se adună un grup de nobili tineri. Cred că unii dintre ei au o influență proastă, căci beau prea mult, joacă cărți pe mize mari și, poate, sunt afemeiați. Însă acestea sunt sporturi pentru un bărbat tânăr și, Dumnezeu știe, tatăl lui James n-a fost vreun sfânt. Toată lumea crede că trebuie să i se acorde puterea anul ăsta sau la anul.

Primim veşti din Anglia şi din Europa. Oştile împăratului continuă să câştige teren şi chiar se răscoală în interiorul porţilor Romei şi jefuiesc oraşul. Lumea vorbeşte de parcă au fost ucişi toţi creştinii şi au fost pângărite toate bisericile, de parcă acum trebuie să vină negreşit sfârşitul lumii. Însuşi papa este capturat de trupele împăratului şi, deşi ştiu că ar trebui să mă rog pentru el, nu mă pot stăpâni să nu mă gândesc la mine însămi, la faptul că acesta este sfârşitul speranţelor mele de libertate. Toate treburile Bisericii vor fi de-acum în grija împăratului, nepotul Caterinei, aşa că n-am nici cea mai mică îndoială că solicitarea mea pentru anularea căsătoriei s-a pierdut sau a fost arsă în distrugerea Vaticanului. Nu cred că voi divorţa vreodată de Archibald, iar Henric Stewart va trăi mereu în afara curţii şi mă va vedea numai când vom izbuti să ne furişăm în vreo după-amiază împreună, pe care o s-o irosim cu plângeri şi regrete. Suntem amândoi încredinţaţi că nu ni se va îngădui niciodată să fim împreună, că lui i se va interzice pentru totdeauna onoarea şi simbria unei slujbe regale şi că eu nu-i voi dărui niciodată un moştenitor pe jumătate de neam regesc.

Fratele meu nu-mi mai scrie deloc acum. Scoţia şi Anglia au semnat tratatul de pace şi el simte, în mod limpede, că treaba mea s-a încheiat şi că nu mai are nevoie de afecţiunea mea. Mary îmi scrie o scrisoare în care se arată atât de deznădăjduită şi de buimacă, încât trebuie să o citesc şi să o recitesc ca măcar să înţeleg ce zice. Dumnezeu ştie ce se petrece la Londra.

Domnişoara Boleyn a ales să se retragă de la curte la casa tatălui ei, castelul Hever, şi Harry îi scrie des, cu mâna lui, implorând-o să se întoarcă. Cu mâna lui! Dintr-un oarecare motiv, ei i se îngăduie să refuze o poruncă regală, şi în loc de pedeapsă a fost răsplătită cu bijuterii şi bani.

Maggie, nu pot să-ţi spun cât de înjositor este pentru noi toţi să-l vedem pe Harry ţinându-se după femeia asta de parcă ar fi un trubadur, iar ea ar fi o lady pe măsura unei regine. Caterina este cu desăvârşire demnă de laudă – nu zice nimic, se poartă de parcă nu e nimic nepotrivit, e la fel de tandră şi de iubitoare cu Harry ca şi până acum şi n-are niciodată o vorbă rea pentru nimeni, nici măcar în spatele uşilor închise, chiar dacă cele

două, atât târfa după care se ține, cât și sora ei Mary și mama ei Elizabeth Boleyn (acum lady Rochford – dacă-ți vine să crezi), încă slujesc în apartamentul ei și ea trebuie să le îndure zilnic zâmbetele afectate, pe jumătate cu părere de rău, pe jumătate triumfătoare. Caterina crede că toate astea vor fi date uitării așa cum au fost uitate și alte flirturi, și bănuiesc că așa trebuie să se întâmple – căci cui îi mai pasă acum de Bessie Blount? Însă dacă ai fi văzut catifeaua pe care i-a trimis-o el, ai fi la fel de înfuriată ca mine.

Curtea este împărțită între cei mai tineri și mai slabi de minte, care se bucură de frământările și de rușinea acestei curtări, și cei bătrâni, care o îndrăgesc pe regină și își amintesc tot ce a făcut ea pentru Harry și pentru Anglia. Dar de ce se ascunde domnișoara Boleyn la Hever? Tare mă tem că e însărcinată. De bună seamă că am ști? Deși ea a făcut așa o paradă din faptul că e virgină.

Sfântul Părinte trimite un nunțiu papal în Anglia pentru a-i împăca pe Harry și sora noastră. Poate că el o să îi zică domnișoarei Boleyn să rămână la Hever. Am auzit că ea o să se întoarcă la curte numai dacă i se vor da propriile ei odăi și propriile ei însoțitoare, de parcă ar fi o prințesă din naștere. Vrea o suită mai numeroasă decât a mea. Nu e nevoie să te întrebi cine îi plătește toate cheltuielile. Nimeni nu se întreabă, toată lumea știe, este cât de poate de limpede: ele sunt trimise direct la vistierie.

Nu mai e nici o bucurie la curte, dar trebuie să fim prezenți, de vreme ce Charles zice că nu poate să piardă legătura cu regele, iar eu simt că trebuie să fiu alături de Caterina în această încercare. I se poate citi pe chip – arată de parcă ar fi măcinată de o boală cangrenoasă. Nimeni nu i-a spus prințesei Mary, care este ținută la Ludlow cât mai mult cu putință, păzită de dragonul ăla bătrân de Margaret Pole; însă bineînțeles că știe, cum ar putea să nu știe? Toată Anglia știe. Henric Fitzroy este mereu la curte și acum e tratat ca un prinț. Nu pot să-ți spun cât de nefericiți suntem. În afară de Harry și, desigur, de Anne Boleyn – ea este ca o vacă scăpată în porumb.

Noi am auzit că te-ai întors la soțul tău și că trăiți în pace și înțelegere. Mă bucur foarte mult pentru asta, dragă Maggie.

Regina zice că îi dai speranță: să te desparți de el, să porți război împotriva lui și să vă împăcați în cele din urmă. E ca un miracol.

Poate că îi dau speranță reginei, dar mă îndoiesc că altcineva se gândește la mine. În mod clar, Harry este fericit să lase Scoția să fie condusă de cumnatul lui. De fapt, îl numește pe Archibald Administratorul Granițelor și îi încredințează asigurarea păcii și siguranței tuturor ținuturilor de la graniță, ceea ce seamănă cu a-i cere unui leu să doarmă alături de un miel. Iar soțul meu, Archibald, primește din nou, în mod legal, toate arendele și dările de la moșiile mele. Dacă ar vrea să mă lase fără un ban, ar putea să o facă, însă e bun cu mine, luând măsuri să mi se plătească de către consiliu o rentă în calitate de regină văduvă și dăruindu-mi materiale frumoase pentru rochiile lui Margaret. Dacă o vizitează vreodată pe Janet Stewart de Traquair, ascunsă undeva pe vreuna dintre numeroasele mele proprietăți, atunci nimeni nu îmi pomenește despre asta. Oricine l-ar vedea, respectuos în capelă, curtenitor la cină, jucăuș în timpul dansului, l-ar crede un soț credincios și pe mine o soție norocoasă.

Mai mult de atât, l-ar crede plin de afecțiune. Când intră într-o încăpere, îmi face întotdeauna o plecăciune cu mâna pusă deasupra inimii, de parcă nu uită că m-a iubit cândva. Când îmi sărută mâna, zăbovește deasupra degetelor mele. Uneori, când stă în picioare în spatele scaunului meu, își sprijină cu tandrețe o mână pe umărul meu. Când călăresc, el este întotdeauna primul lângă mine ca să mă coboare din șa și mă îmbrățișează pentru o clipă, înainte să-mi dea drumul. În ochii tuturor el este un soț iubitor și asta e ceea ce ajunge la urechile surorilor mele, căci Mary îmi scrie pe colțul îndoit, ca un gând întârziat:

Scrie-i Caterinei și povestește-i despre fericirea ta – o va alina să știe că un soț și o soție pot fi din nou împreună după o despărțire atât de îndelungată. E foarte necăjită de numeroasele zvonuri care se nasc cu privire la căsătoria ei cu regele. Margaret, dacă te întreabă cineva, ai grijă să spui că îți amintești foarte bine cum tatăl nostru a hotărât înainte de moartea sa că Harry trebuie să se însoare cu Caterina și că au primit amândoi dezlegare

de la papă. Dacă cineva aduce vorba că ei Dumnezeu nu i-a dăruit un fiu, să spui că nebănuite sunt căile Domnului și că avem, slavă Domnului, o prințesă sănătoasă și frumoasă ca moștenitoare. Să nu zici o vorbă despre Henric Fitzroy, noi nu-l pomenim niciodată. Mă rog în fiecare zi ca această Boleyn să consimtă la o legătură de dragoste obișnuită și să se dovedească stearpă. În prezent, așteptăm cu toții, ca slujitoarele dintr-o baie publică, să își spună prețul. Numai Dumnezeu știe ce mai așteaptă.

Se cuvine să mă bucur că domnia îndelungată a Caterinei asupra fratelui meu s-a încheiat. Cred că trebuie să fiu bucuroasă, deși nu mă simt așa. Mă tot gândesc: ăsta e momentul meu de triumf – de ce nu mă simt triumfătoare?

Câtă vreme e dată la o parte de o curte tânără și veselă, condusă de noua favorită a lui Harry, câtă vreme e neglijată de familia Boleyn și de rudele lor, familia Howard, câtă vreme cuvântul ei ca sfetnic al cardinalului și al celor care se ocupă de treburile țării nu mai are trecere, ea nu-l poate influența pe Harry împotriva mea. Nu poate convinge pe nimeni de caracterul sacru al căsătoriei când regele e pus pe sedus. O curte Boleyn care se gândește numai la plăcere, ademenită de ispite, așteptând cu sufletul la gură un nou scandal, nu este un public potrivit pentru gândurile profunde ale Caterinei despre fidelitate și statornicie. Cum înrâurirea ei scade tot mai mult, acesta ar trebuie să fie momentul meu. Dar acum – ghinion – este chiar momentul când papa e prizonierul împăratului și nici una dintre treburile sale nu mai este dusă la îndeplinire.

— Știi, cred că vom fi mereu împreună, la fel ca Deucalion și Pira, zice Archibald, venind în odăile mele și înclinând din cap spre doamnele mele de onoare, de parcă ar avea tot dreptul să intre fără să îmi dea de știre.

Nu zâmbesc. Nu-mi pot aduce aminte cine sunt Deucalion și Pira, dar nu vreau să mă fac de râs în fața lui Archibald.

— Soții care și-au fost credincioși unul altuia și au umplut din nou pământul de oameni, îmi amintește el. Cred că am putea să făurim o nouă Scoție când băiatul nostru va fi destul de mare să domnească.

— E destul de mare deja, spun eu tăios. Și e băiatul meu, nu al nostru.

Archibald râde uşor, îşi pune mâna în dreptul inimii şi înclină un pic din cap.

— Sunt sigur că ai dreptate, zice el. Măcar avem o fiică împreună care să ne facă fericiți.

— Dacă suntem atât de fericiți, atunci sunt sigură că arhiepiscopul Beaton se poate întoarce la curte, nu? încerc eu terenul.

— O, s-a săturat de păstorit? mă întreabă Archibald cu un licăr în privire. Am auzit că şi-a luat un băț modest în locul celui de aur şi că a părăsit Castelul Stirling în grabă.

Roşesc cuprinsă de furie

— Știi foarte bine ce s-a întâmplat, îi zic.

El îmi face cu ochiul.

— Da, ştiu, şi da, poate să vină înapoi la curte, din partea mea. Fiul tău trebuie să fie cel care trimite invitația, desigur. Altcineva?

— Ce vrei să spui?

— Mai e cineva pe care vrei să-l repui în drepturi? zice el binevoitor. Dacă e să trăim împreună, fericiți şi pentru totdeauna? Altcineva pe care l-ai vrea în suita ta? Doar hotărăşte cu James. Sunt fericit să am aici pe oricare dintre prietenii tăi, oricare dintre slujitorii tăi. Atâta timp cât...

— Atâta timp cât ce? întreb eu, gata să mă simt ofensată.

— Atâta timp cât ei înțeleg că renumele tău trebuie să rămâne nepătat, zice el, somptuos ca un corist. Cât eşti cu mine, cât eşti soția mea, n-aş vrea să existe nici un fel de bârfe despre tine. Bunul tău nume ca mamă a lui James, ca mamă a fiicei noastre şi ca regină văduvă ar trebui să fie mai presus de orice reproş.

— Bunul meu nume este mai presus de orice reproş, zic eu glacial.

Îmi ia mâinile încercând să mă aline..

— O, draga mea, întotdeauna există bârfe. Mă tem că fratele tău a auzit de la francezi că păstrezi tot timpul legătura cu ducele de Albany.

— Aşa şi trebuie! Este regentul Scoției!

— Chiar şi aşa. Fratele tău crede că nădăjduieşti să te măriți cu el.

— Asta e ridicol!

— Și cineva i-a spus fratelui tău că ți-ai luat un amant, pe Henric Stewart.

Nu mă bâlbâi.

— Tăgăduiesc întru totul acest lucru.

— Cineva i-a spus fratelui tău că tu şi Henric Stewart plănuiți să-l răpiți pe fiul tău şi să-l puneți pe tron ca pion al clanului Stewart.

— O, şi cine ar fi acea persoană? întreb eu cu înverşunare. Cine este iscoada fratelui meu, cine ştie asemenea lucruri şi este ascultat cu toată bunăvoința în Anglia?

Archibald îşi lipeşte buzele de mâinile mele.

— Nu eu, de fapt. Dar cum ştiu cât de mult înseamnă familia ta pentru tine şi de vreme ce regele se interesează de valabilitatea propriei sale căsătorii, pentru el contează cu atât mai mult să nu existe nici un scandal în privința ta.

— Harry se interesează de valabilitatea propriei sale căsătorii?

— Desigur.

— Crezi că are de gând să o părăsească pe Caterina? şoptesc eu.

— Aşa ar trebui să facă, zice Archibald, de parcă ar pronunța o sentință cu privire la ea, o femeie fără vină, o femeie fără putere.

— Am auzit că vine un nunțiu papal în Anglia ca să-i împace?

Archibald râde scurt.

— Ca să-i spună Caterinei să-l lase.

Mă întorc cu spatele la el, mă-ndrept spre fereastră şi mă uit în jos, în grădini. Florile de măr cad în vârtejuri, de parcă ar ninge în plină primăvară. Nu-mi dau seama dacă să mă simt biruitoare sau extrem de nefericită. E ca şi cum stânca înaltă căreia i se spune Jilțul lui Arthur s-ar fi clătinat dintr-odată şi s-ar fi prăbuşit.; orizontul s-a schimbat complet. Caterina mi-a condus viața; am invidiat-o, am iubit-o şi nu au fost puține clipele când m-a înfuriat şi aproape că m-a distrus. Dar, oare, ar putea să dispară pur şi simplu? Ar putea, oare, să devină dintr-odată neînsemnată?

— Ea nu va accepta niciodată, prezic eu.

— Nu, dar dacă se dovedeşte că această căsătorie nu este valabilă, atunci ea nu mai poate face nimic.

— Din ce motiv ar putea să nu fie?

— Pentru că a fost măritată cu fratele tău Arthur, zice simplu Archibald, de parcă ar trebuie să fie limpede.

Îmi aduc aminte de scrisoarea lui Mary, în care mă prevenea ce trebuie să spun. Cele două surori ale mele, şuşotind împreună, vor fi pregătit un răspuns pentru fiecare întrebare. Nu se consultă cu mine, ci îmi poruncesc.

— Au primit o dispensă din partea papei zic eu, aşa cum m-a îndemnat Mary să zic.

— Poate că dispensa nu a fost valabilă.

Mă uit la el fără nici o expresie.

— Ce fel de argument e ăsta? Bineînțeles că o dispensă papală este valabilă.

— Aproape că nu mai vreo însemnătate acum. Nepotul reginei îl are pe papă în custodia sa. Mă îndoiesc că Sfântul Părinte va fi îndeajuns de curajos să o facă de ruşine pe ruda temnicerului său. El nu va îngădui niciodată divorțul fratelui tău. Nu va îngădui niciodată divorțul tău.

— Dar asta n-are nimic de-a face cu mine! zic eu.

— Papa îşi are propriile necazuri - n-o să-i pese de ale tale. Iar Harry n-o să vrea să obțină nimeni un divorț, cu excepția lui. Archibald pune degetul pe rană şi rezumă cu toată limpezimea vanitatea tot mai mare a lui Harry şi orgoliul pe care i-l ştim cu toții. N-o să vrea să creadă cineva că un Tudor ar putea cere anularea căsătoriei pentru alt motiv decât voia dovedită a Domnului, continuă el. Ultimul lucru pe care-l vrea e ca tu - cu trecutul tău şi căsătoria făcută după propria ta dorință, atât de departe de Dumnezeu, o femeie care s-a făcut de ruşine - să ceri un divorț înaintea lui şi să-i pătezi bunul nume. Va vrea ca purtarea tuturor să fie dincolo de orice îndoială pentru ca el să poată cere o anulare fără să aducă vorba de... Se întrerupe, căutând cuvântul potrivit.

— De ce?

— De dorința lui trupească egoistă.

Mă uit la el, uluită că spune pe nume viciului lui Harry în mod atât de direct.

— N-ar trebui să spui asta despre el, nici măcar mie.

— Să fii foarte sigură că n-ar vrea să se spună asta despre tine.

Mă gândesc că Henric Stewart ar putea tot atât de bine să vină la curte, că putem avea alinarea de a ne ține companie unul altuia, de vreme ce nu vom fi niciodată liberi să ne căsătorim, însă, spre mirarea mea, fiul meu James se împotrivește. Stă cât se poate de drept, cu un pic mai înalt decât mine, și îmi zice că nu poate să treacă cu vederea nici un fel de imoralitate la curtea sa.

Mai că-i râd în față.

— James! zic eu, vorbindu-i de parcă e un băiețel supărat. Nu poți să fii judecătorul prietenilor mei.

— Ba voi fi, zice el. Vorbește cu răceală, deloc ca băiatul meu. Să fii sigură că aceasta este casa mea și eu voi fi judecătorul celor de-aici. Mi s-a pus un tată vitreg într-o poziție mai presus de a mea, nu voi accepta încă unul. Credeam că nu te mai gândești să-ți iei un soț.

— Henric n-ar încerca să te conducă! exclam eu. Întotdeauna ți-a fost prieten. E foarte fermecător, îmi place foarte mult de el, e o plăcere să fii cu el.

— Acestea sunt exact motivele pentru care nu l-aș vrea aici, zice James înțepat.

— Nu e tatăl tău vitreg; nu poate fi niciodată soțul meu.

— Asta face să fie și mai rău. Aș fi crezut că ți-ai da seama de asta.

— Fiule, te înșeli, îi zic, supărându-mă.

— Nu mă înșel, mamă.

— Nu voi accepta să fiu condusă de nimeni. Nici măcar de tine, fiule. Sunt o prințesă Tudor.

— Numele ăla a devenit întruchiparea rușinii, zice James afectat. Adulterul fratelui tău e cunoscut în toată lumea, propriul tău nume este defăimat. Nu voi accepta să se vorbească despre mama mea prin toate tavernele.

— Cum îndrăznești? Când toată lumea știe că tu și suita ta jucați jocuri de noroc și preacurviți, că sunt niște desfrânați care beau până se pun în cap! Cum îndrăznești să mă învinuiești? N-am făcut decât să mă mărit o dată din dragoste și am fost

trădată. Acum vreau să mă mărit din nou. Ce ar putea fi greşit în asta?

Nu zice nimic. Se uită neclintit la mine, aşa cum ar fi făcut tatăl lui.

Mă răsucesc fără să fac vreo reverenţă şi ies val-vârtej din odaie.

[96] Castelul Stirling, Scoţia, vara anului 1527

Plec la Stirling şi cineva îi spune de îndată lui Harry că am fost alungată de la curtea propriului meu fiu şi că mi-am luat un amant şi trăiesc ca o desfrânată. Cineva i-a spus că fiul meu s-a rugat de mine să-mi îndrept purtarea şi să mă depărtez de păcat şi că, atunci când n-am vrut să fac asta, el m-a alungat cu bună seamă. Harry îmi trimite furios o scrisoare în care mă ameninţă cu osânda veşnică dacă nu voi renunţa la adulter. Îi scrie, de asemenea, lui James şi îi spune că şi el trebuie să-şi îndrepte purtarea. Trebuie să o termine cu băutura şi femeile şi să se dedice practicilor cavalereşti şi sporturilor nobile. Sunt nedumerită când aflu de această nouă moralitate aspră a lui Harry, dar primesc de la Mary un bileţel scris în grabă:

Domnişoara Anne nu vrea să cadă în braţele regelui. Ei vorbesc tot timpul despre virtutea ei şi despre cât de lovită e ea de soartă. N-am mai văzut niciodată un asemenea fel de ispitire Noi trebuie să ţinem seama cu toţii de castitatea ei în vreme ce ea îşi poartă rochiile adânc decoltate şi bonetele date spre spate. Simulează un accent franţuzesc şi citeşte cărţi eretice. Este cu adevărat o femeie modernă. Ne declarăm cu tărie castitatea în vreme ce dansăm ca nişte curve. Regina este bolnavă; chiar nu ştiu cu reuşeşte să reziste la cină când mâncărurile cele mai bune merg la amanta lui Harry şi ei îşi ling nefericiţi lingurile.

Abia dacă mai îndura ce se întâmplă la curte. Nu m-aş duce deloc dacă nu m-ar sili Charles. Caterina te roagă s-o încredinţezi că nu vei face nimic care să submineze statutul căsătoriei. A auzit că ai părăsit curtea fiului tău ca să trăieşti cu amantul tău. I-am zis că trebuie să fie o minciună. Ştiu că n-ai face un asemenea lucru. De dragul tău şi de dragul nostru, n-ai face aşa ceva. Nu-i aşa? Jură-mi că n-ai face asta.

[97] Castelul Stirling, Scoţia, toamna anului 1527

Nu răspund imediat. Nu-i pot oferi Caterinei încredinţarea pe care mi-o cere; nu pot să-mi sacrific propria fericire ca să o sprijin pe a ei. Nu pot să împrumut făţărnicia propriului meu frate. Nu pot să pretind că sunt călăuzită numai de voia Domnului. Pentru prima oară în viaţa mea, când nu-mi mai e frică şi nu mă mai simt în primejdie. James e în siguranţă, fiica mea trăieşte fericită la Tantallon, ţara e liniştită sub conducerea lui Archibald, eu şi Henric trăim ca un lord şi o lady retraşi, conducându-ne moşia şi bucurându-ne de viaţă. Mă simt de parcă niciodată până acum n-am izbutit să fiu fericită şi împăcată. Sunt în sfârşit departe de Archibald şi eliberată de sentimentul amestecat de teamă şi dorinţă pe care el mi-l inspiră. Pot în sfârşit să fiu cu bărbatul care mă iubeşte şi pot să răspund iubirii lui cu inima deschisă, fără nici un gând ascuns, fără minciuni. Aceasta este toamna mea, aceasta este vremea mea.

Aducem lemne pentru focurile de peste iarnă. Facem rezerve de peşte sărat şi cărnuri afumate în cămările mari ale castelului. Călărim pe sub copaci care îşi scutură frunzele în culori de pietre nestemate, rubine şi bronz, aur şi smarald, când Henric dă din cap spre poarta castelului, sus deasupra noastră, în vârful muntelui, şi zice:

— Priveşte! Ăla nu e steagul papal? Au arborat steagul papal? Trebuie să fi venit un mesager de la papă.

Îmi mijesc ochii spre apusul stacojiu.

— Ba da, spun eu, ducându-mi mâna la gât. O, Henric, e oare cu putinţă să aducă vreo veste despre divorţul meu?

— S-ar putea, zice el fără să şovăie. Îşi pune mâna peste a mea pe frâie. Nu-ţi pierde cumpătul, iubita mea. Ar putea fi orice veste. Că papa a fost eliberat. Un nou papă. Divorţul sau orice altceva.

— Vino! îi zic, şi calul meu face un salt înainte şi mergem prin păduri şi în sus pe munte, de jur împrejur, pe cărarea şerpuită până în vârf, şi intrăm în fugă în castel. Îl găsim pe trimisul papal în sala cea mare cu o cană de bere încălzită în mână, stând în faţa şemineului.

Se înclină când intru şi, când văd cât de adâncă este plecăciunea pe care i-o face lui Henric, ştiu că noi am câştigat.

— Sfântul Părinte mi-a acordat divorţul, spun eu sigură pe mine.

Trimisul papei face încă o reverenţă, în mod egal în faţa noastră, de parcă Henric este deja soţul meu.

— Da, răspunde el.

În sfârşit. Nu-mi vine să cred. M-am eliberat în sfârşit de Archibald. Acesta este botezul întru eliberarea de păcat, aceasta este naşterea mea. Aceasta este reînnoirea mea. Dacă aş fi o eretică, aş spune că aceasta este a doua mea venire pe lume. Am şansa să fiu din nou fericită. Am şansa să mă căsătoresc din nou. Voi fi inima vieţii lui Henric şi îmi voi ţine capul sus în Scoţia şi în faţa lumii. S-a întâmplat chiar ceea ce Caterina zicea că nu s-ar putea întâmpla niciodată - s-a întâmplat în ciuda interdicţiei ei. Eu şi papa însuşi am sfidat-o. Ea zicea că nu pot să divorţez, că nu trebuie să divorţez - şi, iată-mă divorţată. Aceasta este victoria vrerii mele asupra vrerii ei şi sunt nespus de fericită.

În seara aceea dăm un mare ospăţ: pulpe de căprioară, plăcinte de păsări cântătoare, felii de gâscă friptă, peşte din belşug, mistreţ fript şi tavă după tavă de dulciuri la sfârşitul cinei. Toată

lumea știe că trimisul papal a adus vești bune și că am scăpat de Archibald; cu siguranță cineva trebuie să fi plecat deja pe furiș la Edinburgh să-i spună că în cele din urmă m-a pierdut și că sunt liberă. Margaret nu va fi numită nelegitimă și voi cere să locuiască împreună cu mine.

Râd la gândul că sunt din nou o femeie liberă. Mai că nu-mi vine a crede că e adevărat, după atâția ani de așteptare, după atât de multe scrisori cumplite din Anglia. Îmi închipui că vor auzi cât de curând despre asta și mă gândesc la cumnata mea, rugându-se în genunchi pentru sufletul meu și pentru sufletul soțului ei. Îmi dau seama că îmi pare rău pentru ea, pentru Caterina, soția care va fi dată la o parte; și mă bucur și sunt mândră de mine însămi că mă voi mărita iarăși, cu un bărbat tânăr care mă iubește pentru mine însămi. Cred că sunt o femeie tânără și, la fel ca târfa aia de Anne Boleyn, o femeie care îndrăznește să înfrunte legile vechi și să își aleagă propriul ei viitor. Îmi dau seama că pe Caterina și pe toți bătrânii care ar vrea să-și țină femeile așa cum sunt acum sunt, sub stăpânirea bărbaților, îi văd ca pe niște dușmani. Lumea se schimbă și eu sunt în fruntea schimbării.

— Ce vești aveți de la fratele meu, regele Angliei? îl întreb pe mesagerul papal, în timp ce paharnicul îi mai toarnă o cupă cu vin.

— Sfântul Părinte a primit o solicitare, zice mesagerul. Va trimite un nunțiu papal la Londra pentru a cerceta lucrurile.

Sunt atât de surprinsă, încât scap lingura.

— Ce dovezi sunt? Credeam că nunțiul papal vine să îi împace sau să stea de vorbă cu regina, nu?

— Va cerceta dovezile pentru o anulare, răspunde omul, de parcă ar fi foarte simplu. Sfântul Părinte face o examinare completă.

Ar fi trebuit să prevăd asta, dar dibăcia lui Harry de a zice una și de a face alta continuă să mă uimească.

— Fratele meu încearcă să-și anuleze căsătoria?

— Alteța Ta nu știa?

— Știam că avea îndoieli. Credeam că nunțiul papal merge la Londra pentru a lămuri aceste îndoieli. N-am știut că poate fi vorba de o investigare. N-am știut că există dovezi. Credeam că fratele meu regele e împotriva desfacerii căsătoriei.

Un mic zâmbet ascuns îmi dă de-nțeles că și mesagerului i s-a spus asta.

— Nu este o chestiune de desfacere a unei căsătorii valabile, zice el cu precauție. Înțeleg că regele crede că n-a avut loc o căsătorie valabilă cu regina. A adus dovezi. Și, desigur, n-are un moștenitor.

— N-a avut un moștenitor de parte bărbătească timp de optsprezece ani, zic eu aspru. Și are o prințesă. De ce s-ar gândi la o anulare tocmai acum?

— După câte se pare, nu pentru a se însura cu altă doamnă, zice grijuliu mesagerul. Ci pentru a se asigura că nu trăiește în păcat. Nu acționează în interes propriu; crede că Dumnezeu n-a binecuvântat căsătoria pentru că n-a existat nici o căsătorie. N-a existat niciodată vreo căsătorie.

Îi arunc o privire lui Henric, care e așezat în capul mesei lorzilor, nu lângă mine, de vreme ce încă nu e soțul meu.

— Chiar și aici, în Scoția, am auzit de Anne Boleyn, adaug eu.

Trimisul papal clatină încet din cap, delectându-se cu tăgăduirea aceasta abilă a unor fapte atât de bine cunoscute.

— Dar nu și la Vatican. Curia n-a auzit de această doamnă, minte el cu mare delicatețe. Numele ei nu e pomenit în nici un document. Prezența ei la curtea din Londra nu constituie nici o dovadă Fratele Domniei Tale caută o anulare a căsătoriei sale din motive religioase, nu din sentimente personale. Are îndoieli. Nu are dorințe.

[98] Castelul Stirling, Scoția, primăvara anului 1528

Eu și Henry ne cununăm în micuța capelă de la Stirling. Aceasta este una dintre cele mai vechi clădiri de pe partea abruptă a castelului, situată între zidurile interioare și cele exterioare, astfel că

pardoseala din dale de piatră urcă în pantă spre altar, iar apoi într-un şir de trepte tocite din piatră. Eu şi Harry mergem ţinându-ne de mână şi ca să ajungem la duhovnicul meu urcăm pe panta abruptă şi îmi dau seama că aşa a fost viaţa noastră împreună.

Avem martori – n-am de gând să mai îngădui cuiva să spună că n-am avut parte de o cununie, ci a fost numai o logodnă în taină prin unirea mâinilor. Preotul aduce un corist să cânte imnul, dar este o ceremonie restrânsă. Henry îmi oferă inelul clanului său, cu emblema pelicanului de pe blazonul familiei sale. Îmi dăruieşte o pungă cu aur. Mergem în pat în acea după-amiază şi astfel căsătoria s-a săvârşit, este cu neputinţă de desfăcut. În sfârşit mă mărit cu un bărbat bun în siguranţa propriului meu castel din Scoţia. Pe când moţăi în braţele sale şi după-amiaza rece de primăvară e cuprinsă întuneric, mă gândesc la Caterina şi la mângâierile reci pe care le caută în credinţă. Îmi aduc aminte cât de înverşunată era că ştie ce e bine, că ştie care e voia Domnului. Însă iată-mă! Eu sunt cumnata ei mai puţin deşteaptă, mai puţin pioasă, mai puţin educată, mai săracă şi cu mai puţine bijuterii, inferioară ei în toate, dar, cu toate astea, eu sunt căsătorită cu un bărbat tânăr şi frumos, avem viaţa înainte, pe când ea, în timp ce curtea dansează în sala cea mare, se roagă singură, abandonată de regele care îi spune că este cea mai bună soţie pe care ar putea s-o aibă, dar că, din păcate, nu e deloc soţia lui.

Nu avem parte de o lună de miere liniştită la Stirling. La doar câteva săptămâni după căsătorie, gărzile de pe zidurile castelului sună alarma. De îndată ce se bate tocsinul, animalele care pasc în pădurea de lângă castel sunt mânate în curte, podul mobil este ridicat şi poarta-ghilotină se lasă cu zgomot în jos. Oamenii din afara castelului care îşi vizitează prietenii sau familia în orăşelul de la poalele muntelui sunt alungaţi, lăsaţi pe dinafara porţilor zăvorâte până la trecerea primejdiei, şi unii dintre sătenii care au venit să muncească la bucătării sau să slujească în castel rămân blocaţi înăuntru cu noi. Suntem în stare de asediu în câteva clipe şi alerg din odăile reginei, unde mă rugam, la postul de santinelă de deasupra porţii principale la căpitanul castelului. În stânga

mea îi văd scoţând tunurile mari dispuse în baterie, ţintind către vale, pe unde trebuie să se apropie orice oştire inamică, expusă pe flancuri focului nostru. În spatele nostru oamenii pregătesc poarta palatului să reziste unui posibil atac, şi arcaşi cu arme de mână traversează alergând scuarul corpului de gardă ca să se alinieze pe zidurile care dau spre singurul drum spre castel.

— Ce e asta? întreb scurt. Sunt cei din clanul Douglas?

— O avangardă. Nu pot să văd cine e.

Văd un sol călărind în sus pe drum, cu doi oameni în spatele lui, arătând la fel de neliniştiţi ca oricine s-ar afla sub privirea a 40 de tunuri. Steagurile flutură în faţa şi în spatele lui.

— Staţi! tună căpitanul castelului. Cine sunteţi!

— Un mandat de arestare.

Solul ridică o foaie de hârtie, dar e prea departe ca să se vadă dacă e un fals.

— Pentru cine?

Asta e neobişnuit. Pe cine pot să vrea?

— Un binecunoscut trădător, Henric Stewart, pentru că s-a însurat cu regina regentă fără permisiunea fiului ei, regele.

Căpitanul se uită pieziş la mine şi îmi vede faţa năucită. Ăsta e chiar ultimul lucru la care mă aşteptam. Credeam că eu şi Archibald am căzut de acord că ar trebui să fiu liberă. Credeam că a fost porunca lui Harry. Credeam că Ard e mulţumit cu puterea pe care a pus mâna şi cu foloasele pe care le are de pe urma pământurilor mele.

— În numele regelui Scoţiei, deschideţi poarta! strigă solul.

Este o parolă căreia nu i se poate opune rezistenţă. Nu putem să ne împotrivim numelui regelui Scoţiei fără să fim declaraţi noi înşine trădători. Îmi muşc buza în timp ce căpitanul se uită la mine după un ordin.

— Trebuie să deschid, zice el.

— Ştiu că trebuie s-o faci, îi zic. Dar mai întâi trimite pe cineva afară ca să fim siguri că este sigiliul regelui.

Trag de timp, dar n-am nici un plan în cele zece minute în plus. Henric vine în spatele meu şi privesc şi el şi căpitanul cum intendentul nostru iese să cerceteze sigiliul. Vedem gestul pe care-l face către căpitan pentru a confirma că documentul este autentic. Căpitanul urlă la oamenii săi şi poarta-ghilotină se ridică încet, scârţâind.

— Poţi să ieşi călare pe una dintre porţile din zid, cât intră ei pe poarta principală? Apuc cu disperare mâinile lui Henric şi îi cercetez faţa albă.

— L-ar captura pe drumul în jos spre sat, e de părere căpitanul. Sigur au o gardă în aşteptare şi pichete peste tot în jur.

— Putem să-l ascundem?

— Atunci ne-am face şi noi vinovaţi de trădare.

— Nu m-am gândit! Nu mi-am închipuit niciodată!

— Voi solicita un permis de liberă trecere, zice Henric încet. Voi cere un proces. Dacă voi ieşi în public cu unii dintre oamenii mei, iar tu le vei scrie lorzilor din consiliu, mă vor judeca pentru trădare, dar poate că mă vor ierta. Nimeni nu m-ar învinovăţi pentru că m-am însurat cu tine. Nimeni nu te-ar învinovăţi pe tine. Eşti divorţată legal.

— Nu e cu nimic mai rău decât ceea ce a făcut Charles Brandon cu Mary, spun eu. Tot ce au primit a fost o amendă pe care n-au plătit-o niciodată.

— În orice caz, nici măcar Archibald nu va îndrăzni să mă execute pentru asta, zice Henric batjocoritor.

— Încearcă doar să mă sperie, zic eu.

Mâinile mele tremurânde sunt cea mai mare dovadă a biruinţei sale.

— Voi merge, zice Henric. Prefer să merg de bună voie decât să fiu capturat.

Vreau să-l trag înapoi, dar îl las să coboare scările de piatră şi să-l întâmpine pe sol în scuarul corpului de gardă. Îl urmez încet în timp ce poarta de la castelul interior se deschide şi Henric le porunceşte slujitorilor şi cailor săi să meargă cu el la Edinburgh. Vorbeşte cu heraldul şi îl văd repetând o întrebare şi apoi clătinând din cap.

— Te voi urma, îi zic încet. Şi voi da de Archibald. N-o să-mi zică nu când mă voi afla în faţa lui, pledând pentru tine.

— Nu e Archibald, zice el, înmărmurit. Este un mandat autentic trimis de însuşi fiul tău James. Iar el acţionează la porunca regelui Angliei. Fratele tău vrea să fiu judecat pentru trădare, iar fiul tău mă vrea mort.

[99] Castelul Stirling, Scoţia, vara anului 1528

Îmi scriu toţi: Harry, Thomas Wolsey, Caterina, Mary. Toţi deplâng divorţul meu; Harry mă ameninţă cu osânda adulterinelor. Caterina mă imploră să mă gândesc la fiica mea care va înceta să mai fie copil legitim şi va coborî la rangul cuiva de origine umilă. Thomas Wolsey îmi spune că fanfaronada plină de furie a lui Harry nu e decât copia fidelă a cuvintelor pe care le rosteşte, iar Mary îmi spune că rochiile se croiesc acum astfel încât să alunece pe umăr.

Îi scriu lui Archibald, îi scriu lui James. Îi scriu lui William Dacre, moştenitorul lordului Thomas Dacre, le scriu lui Mary, Caterinei şi lui Harry; îi scriu cardinalului Wolsey. Dacă aş îndrăzni, i-aş scrie lui Anne Boleyn, în calitatea ei de cea mai puternică sfătuitoare a lui Harry la curte. Încerc să-mi stăpânesc spaima şi scriu, cât de cumpătat pot, că fosta mea căsătorie a fost anulată de însuşi papa pe temeiul căsătoriei anterioare a soţului meu cu lady Janet Stewart de Traquair. De vreme ce sunt liberă, am ales să mă căsătoresc cu Henric Stewart şi, deşi ar fi trebuit să cer permisiunea pentru această căsătorie, eu, la fel ca sora mea Mary, cer această permisiune după nuntă. Tot ce nădăjduiesc e să am parte de acelaşi tratament cu sora mea Mary, care s-a căsătorit cu Charles Brandon fără permisiunea fratelui ei. Tot ce nădăjduiesc este să fiu tratată în mod corect, aşa cum a fost Mary.. De ce eu ar trebui să îngădui să se poarte cu mine mai aspru decât cu ea? De ce să mă trateze cineva cu mai multă asprime decât pe Mary – care era văduva unui rege şi s-a măritat cu alesul ei în timpul anului de doliu? Ce ar putea fi mai lipsit de respect decât asta?

Îi scriu lui Archibald pe un ton paşnic şi sobru. Îi spun că sunt fericită că fiica noastră este în siguranţă în grija lui, dar îi reamintesc că ea e de rang înalt prin naştere şi e un copil legitim.

Îşi păstrează bunul nume. Mă aştept ca ea să mă viziteze când o să cer asta. Mă aştept s-o văd când vreau s-o văd.

Primesc un răspuns de la fiul meu James. Nici măcar nu răspunde apelului meu la milă pentru Henric Stewart. Nu scrie despre nimic personal; orice îmi scrie este citit de sfetnicii lui Archibald. Însă această scrisoare anunță că James convoacă o întrunire a consiliului pentru a se plânge de anarhia de la granițe. Nu ştiu de ce s-ar ocupa deodată James de situația nefericită de la granițe, nici de ce mi-ar spune mie asta, când eu îl implor să-l elibereze pe tânărul meu soț.

Într-o seară, pe când scriu un alt rând de rugăminți, aud strigătul uneia dintre gărzi şi dangătul brusc al clopotului de alarmă. Sunt trei dangăte puternice, care transmit că de poarta principală s-au apropiat câțiva oameni, nu sunt numai bătăile sacadate care avertizează că se apropie o armată. Mă rog, de îndată să fie Henric Stewart care se întoarce la mine şi las penița, trag o pelerină pe mine şi ies afară în curtea exterioară. Poarta de la intrarea principală se deschide şi, sub privirile mele, porțile imense se deschid fără vreo poruncă din partea căpitanului castelului şi aud zgomotul soldaților care aclamă.

Asta e ceva neobişnuit. Nu l-ar aclama pe Henric Stewart şi nu-mi pot închipui cine altcineva ar putea veni după ora stingerii. Străbat în grabă curtea exterioară ca să văd ce oaspete întârziat s-a pomenit cu porțile deschise şi în uralele gărzii mele, când văd un cal mare de luptă şi deasupra lui, zâmbetul strălucitor al fiului meu James.

— James! e tot ce pot să spun, iar el opreşte calul, sare jos de pe şa şi îi aruncă frâiele slujitorului său. James!

E îmbrăcat ca un om sărac, într-o pelerină maro din lână, cu un tartan gri cu maro peste umeri. Are o curea groasă la brâu şi un cuțit mare într-o teacă ieftină la şold. Are cizmele lui bune de călărie şi binecunoscutul său zâmbet larg biruitor.

— Am reuşit să plec!

Mă ridică în brațe şi mă sărută, câte un sărut apăsat pe fiecare obraz, apoi mă ia de mijloc şi dansează cu mine prin curte, în timp ce calul lui pufneşte şi se dă înapoi de lângă noi, iar oamenii aclamă.

— Am reuşit să plec. În sfârşit. Am făcut-o. Am scăpat de acolo.

— Cum, cum ai făcut-o?

— Archibald a plecat la granițe să se lupte cu propriii lui ticăloşi, şi eu le-am spus tuturor celorlalți că o să mă trezesc în zori ca să merg la vânătoare. M-am dus la culcare devreme şi toată lumea a făcut la fel. Jockie Hart şi ăştia doi mi-au pregătit calul şi un schimb de haine şi au jurat că vor veni cu mine. Am pus să ni se scoată caii din grajd şi, înainte de ivirea zorilor, înainte chiar ca ei să ştie că noi am plecat, eram departe pe Drumul Nordului,

— O să vină după tine, îi zic, aruncând o privire spre sud, de parcă aş vedea armata lui Archibald venind de la Edinburgh.

— Cu siguranță. Şi o să se gândească că am venit la tine. Hai să intrăm şi să punem să se închidă porțile şi să se posteze gărzi.

Mă trage înăuntru, cu un braț pe după umărul meu, şi poruncesc să se aducă lumânări. Intrăm în sală şi oamenii din serviciul meu, jumătate dintre ei dormind pe mesele fixate pe capre, se trezesc, se ridică în picioare şi aclamă la auzul veştii secă regele e aici, regele însuşi, şi că el nu va mai fi niciodată capturat.

— Trebuie să arborăm steagul regal, poruncesc eu. Aşa, dacă vor veni împotriva noastră, vor fi declarați trădători. Şi trebuie să emiți un mandat pentru a interzice oricărui membru al clanului Douglas să se apropie de tine.

— Scrie-l, zice James. O să-l semnez şi o să-l pecetluiesc cu inelul meu.

— L-ai adus?

— Îl port tot timpul, zice James. Archibald are sigiliul cel mare, dar eu îl am pe ăsta.

— Şi dă o proclamație că toți lorzii care îi sunt loiali lui James trebuie să vină aici să se alăture Alteței Sale. Vom convoca un consiliul al lorzilor şi apoi un parlament la Edinburgh, îi zic maimarelui peste dieci, care scrie de zor, cu măsuța de scris agățată de gât, presărând nisip pe scrisoare ca să se usuce. Râd uşor tulburată. „E o mascaradă, începe din nou. Însă de data asta avem costumele şi ştim mişcările."

— Şi scrie la Castelul Edinburgh pentru a porunci eliberarea lui Henric Stewart, zice James.

Ridic privirea.

— Nu e asta dorința ta? mă întreabă.

— Da, desigur, dar am crezut că te opui căsătoriei mele.

— Eram împotriva scandalului, nu a căsătoriei, zice el, pedant ca orice tânăr. Archibald a fost cel care a poruncit închiderea soțului tău în numele meu. A vrut să-i facă pe plac fratelui tău, iar eu am consimțit, ca să creadă că noi doi suntem dușmani. Desigur, Henric Stewart nu este alegerea mea, dar dacă el este alegerea ta, poate fi eliberat și îl voi face lord. Care e moșia lui?

— Methven, zic eu. Poate să fie Lord Methven.

— Așterne în scris, zice el, râzând. Acestea sunt primele mele acte ca rege domnitor.

[100] Castelul Edinburgh, Scoția, vara anului 1528

Intrăm în Edinburgh victorioși și suntem mai triumfători decât am fost vreodată. Lorzii ne întâmpină la Sala Sfatului, lumea aruncă cu flori și apă parfumată de la ferestrele de sus și se înghesuie pe străzile înguste ca să ne vadă pe mine și pe James împreună, zâmbind și primind uralele. James, regele lor, este în sfârșit regele domnitor, iar Archibald nu se poate zări nicăieri.

Menținem castelul înarmat, aprovizionat cu hrană și pregătit de asediu, pentru că mă tem întruna că Archibald se va întoarce cu clanul Douglas după el. James are gărzi la ușa dormitorului și doarme cu un om înarmat pe un pat de scânduri lângă el. Fratele meu Harry îmi scrie că voi fi osândită veșnic pentru că mi-am încălcat jurămintele de căsătorie și trăiesc în adulter. Nici măcar nu-i răspund. E un lucru groaznic ca un frate să-i scrie astfel de cuvinte de osândă surorii lui, dar un frate care își părăsește soția în fiecare zi ca să alerge după altă femeie și care e virtuos numai pentru că amanta se joacă neîncetat cu mințile lui nu are nici un drept să vorbească așa cu mine. Niciodată nu voi mai gândi că pentru bărbați există alte legi ale cinstei și bunei-cuviințe.

Oraşul zumzăie de zvonuri despre o armată Douglas masată pe munţii deluroşi din apropiere, pregătindu-se de asediu. Cetăţenii şi negustorii îl sprijină pe tânărul lor rege, dar se tem de puterea clanului Douglas. Cu numai şase ani în urmă, membrii clanului Douglas au umplut de sânge străzile din Edinburgh şi sunt mai puţin de patru ani de când eu am deschis focul asupra lor, la Holyroodhouse. Oamenii nu vor să fie prinşi în propriul lor oraş între două puteri care se războiesc; nu e nimic mai rău pe lume decât un război civil.

Lorzii sunt de acord că membrii clanului Douglas sunt trădători. Proclamaţia este făcută publică – crainicul merge la crucea din piaţă şi, după trei sunete de trompetă, anunţă numele trădătorilor. Fostul meu soţ, Archibald, e condamnat la moarte. Duşmănia noastră ne-a adus în cele din urmă aici. Nu numai că am divorţat de el şi m-am căsătorit cu un alt bărbat, l-am condamnat la moarte. S-ar putea să fie nevoie să fiu de faţă la execuţia lui. Acesta trebuie să fie sfârşitul a tot între noi.

— Ar trebui să mergem la Stirling, spune Henric.

Suntem în odăile reginei al lui James. Eu sunt aşezată pe tron, iar James se plimbă cu paşi mari de colo până colo, uitându-se pe fereastră. O parte dintre lorzii mai bătrâni sunt de partea noastră. Majoritatea l-au ales pe rege împotriva tatălui său vitreg. Aproape toţi zic că întotdeauna i-au fost loiali, dar că au fost mituiţi de aurul englezilor şi le-a fost frică de Archibald.

— Să ne-ntoarcem la Stirling? întreabă James. Nu vreau să par că mi-e frică. N-o să fug.

— Mergem la Stirling pentru a ne organiza, îl sfătuiesc eu. Archibald nu poate cuceri Castelul Stirling, iar dacă instaurează stare de asediu în faţa castelului, împotriva steagului regal, atunci se proclamă el însuşi trădător şi nimeni n-ar trebui să-l sprijine. Până vom şti dacă el are de gând să se predea ţie şi să-ţi înapoieze castelele, putem merge acolo.

James se întoarce spre ceilalţi lorzi.

— Acesta ar fi sfatul domniilor voastre? întreabă el cuviincios şi cu băgare de seamă

— Da, răspunde unul dintre ei. Şi trebuie să ştim ce are de gând să facă pentru noi Harry al Angliei, acum că l-am pus pe tron pe nepotul lui şi sora lui e căsătorită cu alt lord.

Se răsucesc toţi să se uite la mine şi mi-e ruşine că nu pot spune cu toată încrederea că am sprijinul fratelui meu.

— Regele Angliei l-a sprijinit întotdeauna pe contele de Angus, zice fără înconjur cineva.

— Nu poate face asta acum!

— Împotriva propriei lui surori? întreabă altcineva.

Îmi întorc capul, ca să nu-mi vadă chipul schimonosit. Harry ar putea să facă asta.

[101] Castelul Edinburgh, Scoţia, toamna anului 1528

Se întruneşte parlamentul şi, cum Archibald nu a venit la consiliul lorzilor, nici nu i-a jurat credinţă lui James, nici nu a predat pământurile şi moşiile aşa cum i s-a poruncit să facă, e declarat încă o dată trădător sub pedeapsa cu moartea.

Însă, chiar şi acum, împotriva voinţei lorzilor scoţieni, împotriva drepturilor unui rege, împotriva rugăminţilor surorii sale, fratele meu îl susţine pe Archibald, deşi acesta a îndreptat armele împotriva mea şi a fiului meu. E de necrezut, la numai câteva săptămâni de la evadarea lui James, soseşte o scrisoare din Anglia, scrisă de un diac, adresată lui James în calitatea lui de rege, prin care e îndemnat să îi redea lui Archibald, cel mai înţelept sfetnic pe care îl poate oferi Scoţia, puterea şi proprietăţile.

— Nu pomeneşte nimic de tine, constată James.

— Nu. Poate că nu trimite scrisori personale. E multă suferinţă în Anglia.

Sudoarea – cumplita boală pe care unii o numesc boala Tudorilor – face prăpăd. Harry e îngrozit de ea, încă de când bunica noastră a poruncit ca el şi Arthur să nu stea niciodată în preajma vreunui bolnav. Băieţii Tudor erau asemenea rarităţi, încât nu puteau să se afle în apropierea bolii. În vreme ce supuşii săi mor pe capete, în spatele tejghelelor, în biserici la rugăciune,

pe străzi în drum spre casă, Harry o ia din loc înspăimântat şi face înconjurul al Angliei, alergând de la un conac la altul, acceptând să rămână acolo numai dacă i se jură că în spatele zidurilor lor înalte nu a pătruns boala. Anne Boleyn însăşi s-a îmbolnăvit şi a plecat la Hever. Dacă Dumnezeul Caterinei este milos cu regina care se roagă la El cu atâta înflăcărare, Anne Boleyn va muri acolo.

James nesocoteşte porunca lui Harry cum că trebuie să-l repună în drepturi pe Archibald, ba chiar zice că îl va face pe fostul lui tată vitreg să răspundă în fața legii. Împreună cu o mică oştire de lorzi credincioşi, Archibald instaurează asediul la castelul Tantallon. Mă gândesc la micuțul castel care dă spre mare, cu stânca încoronată cu alb din spatele lui, cu valurile mării spărgându-se de stânci. Sunt înspăimântată pentru fiica mea Margaret. James oferă o recompensă pentru ea. Archibald rezistă săptămâni în şir, iar apoi porneşte într-un atac fulgerător asupra oştirii noastre şi ne capturează tunurile. Călăreşte prin ținuturile devastate la porunca lui şi trimite grupuri de atacatori care incendiază ferigile de toamnă de pe dealurile de la sud de Edinburgh, pentru ca fumul care învăluie străzile să ne sperie şi să ne gândim că poate incendia orice. Luni la rând cere grațierea şi revenirea la putere, iar până atunci le face viața un iad oamenilor din jurul castelului său, cotropind şi incendiind tot ce prind. În cele din urmă, o apucă pe marele drum spre sud către Anglia, o instalează pe fiica mea la Castelul Norham şi – lucru de mirare – se înființează la Londra ca făcător de pace: ca fiind vocea blândă şi cumpănită care încearcă să domolească vârtejul păcatului meu.

Soț adulterin, un escroc şi un trădător, el e întâmpinat călduros de surorile mele şi de oameni care ar trebui să fie prietenii mei. Refuză să răspundă la cererile mele în ceea ce o priveşte pe fiica mea. Nu ştiu dacă voi reuşi s-o aduc acasă vreodată. Urmează să fie crescută ca un copil fără mamă? Îşi închipui că poate să mi-o ia ca şi cum aş fi murit? Nu pot cu nici un chip să înțeleg această nedreptate. Archibald m-a părăsit, mi-a părăsit cauza, mi-a luat pământurile, mi-a răpit amândoi copiii şi a purtat război

împotriva propriului său popor numai pentru ambițiile sale, dar cu toate astea este privit ca un soț ofensat și ca un erou surghiunit. După sosirea lui la Londra vine și o scrisoare de la Mary, așa cum vine noaptea după zi, dar gândul ei este altul.

A sosit cardinalul Campeggio, nunțiul papal, și s-a întâlnit atât cu cardinalul Wolsey, cât și cu fratele nostru, regele. Lui Harry i-au fost strecurate în minte aceste îndoieli cu privire la valabilitatea căsătoriei lui (nu e greu de imaginat de către cine) și nimeni nu poate nega că el este foarte tulburat. Domnișoara Boleyn și-a revenit, din păcate, după boală și acum se ascunde la Hever, astfel încât să nu poată spune nimeni că este vorba despre dorință egoistă.

De fapt, cardinalul Campeggio va pune capăt acestei groaznice incertitudini. Caterina i-a arătat vechea scrisoare cu dispensa de la papa Iulius al II-lea care zice că ea și Harry erau liberi să se căsătorească indiferent dacă s-a consumat sau nu căsătoria ei cu Arthur, așa că nu există temei legal pentru nici o investigație, iar ea a spus răspicat că nu se va prezenta la judecată.

O, Maggie, eram acolo când cardinalul a întrebat-o dacă se gândește să se retragă la o mânăstire și să-l părăsească pe Harry. A fost foarte calmă și demnă. I-a zis că a fost voia lui Dumnezeu căsătoria ei cu Harry și că a fost o soție bună. I-a spus în față cardinalului că le-a primit pe prietenele lui Harry (se referea la târfele lui, este o rușine cum a fost silită să trăiască alături de ele) de parcă ar fi fost prietenele ei – și asta e adevărat. Ea zice că nu i-a greșit niciodată lui Harry, numai că Dumnezeu a crezut de cuviință să-i ia la El pe pruncii ei. Nu vrea să plece, și Campeggio n-o s-o convingă niciodată. Cred că domnișoara Boleyn va trebui să se mulțumească să fie amantă – nu poate ajunge mai sus, nu există un loc mai sus pentru una ca ea. Caterina rămâne fermă și toată lumea o admiră. O costă sănătatea, fericirea și frumusețea, dar e neclintită. Zice că o căsătorie e pe viață și nimeni nu poate tăgădui adevărul acesta.

Soțul tău, contele de Angus, este la curte. E chipeș și sănătos. Vorbește cu atâta iubire despre tine și despre urmările groaznice ale trădării tale. Crede că uniunea ta cu Henric Stewart nu este valabilă, că fiul tău este prost sfătuit și că tu trăiești în păcat.

Margaret, mă rog să găsești o cale pentru a pune capăt acestei nefericiri și să-l chemi acasă pe Archibald. Caterina ne arată cum ar trebui să fie o soție. Ea m-a îndemnat să-ți zic că nu e prea târziu. M-a rugat să te implor să-l repui pe conte în poziția sa la curte. Margaret, te rog să te gândești la asta – dacă vei continua așa, nu ne vom mai vedea niciodată. Gândește-te la asta, gândește-te la Caterina și gândește-te la băiatul tău. Gândește-te și la fiica ta, n-o vei mai vedea niciodată dacă nu te împaci cu adevăratul tău soț. Sunt atât de nefericită pentru tine și pentru Caterina, nu pot răbda să văd cum se destramă familia noastră, nu pot răbda să te văd cum te faci de râs în fața lumii. M.

[102] Castelul Edinburgh, Scoția, iarna anului 1528

Pentru prima oară, fratele meu îmi scrie aşa cum ar fi trebuit să facă de mult şi-mi vorbeşte despre temerile sale cu privire la căsătoria lui. Îmi spune că nu are nici o altă doamnă în minte, deşi eu ştiu că Anne Boleyn ocupă frumoasele odăi puse la dispoziție de Thomas Wolsey şi că întreaga curte vine să o vadă în fiecare zi, că ea scrie post-scriptumurile la scrisorile fratelui meu, că până şi această scrisoare s-ar putea să fi fost scrisă cu ea stând peste umărul lui şi răsucind frazele mieroase.

Chiar şi aşa, nu pot să nu sufăr pentru el. Este frățiorul meu. Crede – şi Dumnezeu ştie că are motive întemeiate să creadă – că încă din prima zi căsătoria lui a fost blestemată. Mă gândesc la bunica noastră şi la cât de înverşunată era când spunea că Harry nu se poate căsători cu Caterina şi mă gândesc: dacă avea dreptate? Dacă nu a existat o dispensă adevărată? Dacă ea a fost tot timpul cumnata lui Harry şi niciodată soția lui? Ce altceva ar putea explica şirul cumplit de copilaşi morți? Ce altceva ar putea explica acea durere?

El scrie:

Dacă această căsătorie a fost împotriva legii lui Dumnezeu şi, în mod clar nulă, atunci nu numai că voi regreta despărţirea de o doamnă atât de bună şi de o tovarăşă de viaţă iubitoare, dar voi plânge şi voi regreta mult mai mult nenorocirea că am trăit atât de mult timp în adulter, încălcând voia Domnului şi că nu am un moştenitor adevărat, din sângele meu care să moştenească această ţară. Acestea sunt durerile care mă frământă cel mai tare, acestea sunt durerile care îmi tulbură mintea şi pentru aceste dureri caut un leac. Aşa că eu, dragă soră, îţi cer, căci nădejdea şi încrederea noastră sunt în tine, să le transmiţi supuşilor şi prietenilor noştri, supuşilor şi prietenilor tăi, gândul şi intenţia noastră, şi să te rogi alături de noi ca adevărul să iasă la iveală, şi să ne putem elibera mintea şi mântui sufletul.

— Dumnezeu să-l binecuvânteze, îi zic soţului meu, Henric Stewart. Dincolo de patima sa pentru femeia aia, Anne Boleyn, e cu adevărat înspăimântător ca unui bărbat să i se întâmple acest lucru - să fie căsătorit atât de mult timp şi să descopere că uniunea dintre el şi soţia sa nu este valabilă.

— E ca un coşmar, zice Henric. Dar pare să stăruie că nu există nici o femeie tânără şi frumoasă în cele mai bune încăperi ale palatului său.

— Întotdeauna există femei tinere şi frumoase. Până acum Harry nu s-a îndoit niciodată că nu este valabilă căsătoria lui. Au existat femei tinere şi frumoase, şi ele i-au dăruit copii - chiar băieţi. Dacă zice că are conştiinţa tulburată, atunci îl cred.

— Şi ţi-ai închipui-o pe Caterina dându-se la o parte?

Mi-o aduc aminte pe fata care a venit din Spania, mireasa îmbufnată de la nunta lui Arthur, văduva care trăia într-o sărăcie şi umilire atât de groaznice şi care a devenit apoi regina Angliei şi regina militantă care şi-a trimis armata împotriva soţului meu şi a vrut ca trupul lui să fie conservat şi trimis ca trofeu.

— Nu s-a gândit niciodată la nimeni în afară de ea însăşi, zic eu cu răceală. Dar fratele meu se gândeşte acum la legile sfinte.

Mary îmi scrie o scrisoare de Crăciun, dar nu e decât o listă cu darurile pe care i le-a făcut Harry lui Anne. Nu se interesează de mine, nici de Henric, noul ei cumnat; nu întreabă de fiul meu, care își preia puterea ca rege. Ca întotdeauna, Mary nu înțelege ce trebuie. E plin de odăile splendide pe care le-a uzurpat Anne la Palatul Greenwich și de cum toată lumea o vizitează pe ea și o neglijează pe Caterina. Zice că Anne poartă panglici din aur incrustate cu pietre prețioase și bijuterii în formă de inimă incrustate în podoabe pentru cap ca niște coronițe. Brățările ei sunt subiectul principal de discuție la curte; se pare că inima mea ar fi îndurerată dacă i-aș vedea rubinele. Mary nu zice nimic despre suferința și necazul fratelui nostru, nici despre tulburările sufletului său.

Caterina nu e slujită bine în odăile ei și doamnele Boleyn și Norfolk nici măcar nu o mai slujesc acum. Fratele nostru, regele, nu ia cina cu ea, nici nu-și mai petrece vreodată noaptea în patul ei.

Simt că Mary mă scoate din răbdări. De ce să-și mai petreacă regele noaptea cu Caterina? Nu e ca și cum ar ieși vreun Prinț de Wales dacă doarme în patul ei neroditor. S-ar putea ca nunțiul papal să ajungă la concluzia că ei nu sunt deloc soț și soție. De ce să fie Caterina slujită de ducese? Dacă ea este o prințesă de Wales văduvă, atunci nu e regină și n-ar trebui să aibă parte de aceste privilegii. Mary – ea însăși regină văduvă – s-ar putea să considere că regulile curții trebuie respectate. Caterina s-a mândrit cu titlul și poziția ei, iar cât a fost deasupra noastră a tuturor ne-a umilit. Lumea mea s-a schimbat de o sută de ori fără nici un ajutor din partea ei. Acum se schimbă și lumea ei și nu mă lasă inima să-mi fie milă de ea. Ea m-a distrus odată, acum simte pe pielea ei ce am trăit eu.

[103] Castelul Stirling, Scoția, primăvara anului 1529

Bineînțeles, fiul meu James se împotrivește ideii de a se însura cu verișoara lui, prințesa Mary. Dacă există și cea mai mică șansă ca mama ei să fie doar o prințesă văduvă, și fata să fie un copil de neam regal nelegitim, atunci ea este cu desăvârșire nepotrivită ca soție pentru un rege. Amândoi împărtășim această idee. Apoi ne ajunge la urechi că Archibald îl sfătuiește pe Harry în favoarea acestei căsătorii și a unei păci cu Scoția. James se înfurie și zice că nu are nevoie nici de o pace pe care nu se poate baza, nici de o prințesă îndoielnică. Zice că vrea să se alieze cu Franța și să se însoare cu o prințesă franceză.

— James, te rog, îi zic. Nu poți să hotărăști așa dintr-odată asemenea treburi. Nimeni nu știe ce turnură vor lua lucrurile în Anglia.

— Știu că unchiul meu nu ne-a respectat niciodată, nici pe tine, nici pe mine, spune el scurt. Știu că întotdeauna l-a pus mai presus pe Archibald, contele de Angus, și că la fel face și acum.

— Sunt sigură că va respecta deopotrivă pacea și logodna.

Aproape un copil, dar un copil care are acum misiunea unui om mare, James mă învinovățește pe mine ori de câte ori Archibald ne face necazuri.

— Așa spui tu! Dar când și-a onorat el cuvântul față de o țară sau de o femeie? Fratele tău, regele, face exact ce vrea și apoi poleiește lucrurile cu sfințenie. Stai să vezi ce va face cu cardinalii de la curtea lui. O să obțină ce vrea și apoi o să facă să pară că e voia Domnului. Ei bine, pe mine nu mă păcălește cu poleiala lui.

[104] Castelul Stirling, Scoţia, vara anului 1529

Aştept o scrisoare de la Mary; ştiu că va vrea să fie prima care să-mi spună ce a hotărât nunţiul papal în cazul fratelui nostru. Când mi se aduce scrisoarea, legată în cruciş, pecetluită zdravăn să n-o poată deschide nimeni, aproape că nu ştiu dacă să nădăjduiesc să fi fost declarată nulă căsătoria lui Harry sau să i se fi poruncit Caterinei să rămână. Nu există nici o îndoială către cine se îndreaptă Mary: ea a mers întotdeauna pe urmele Caterinei. A avut parte de afecţiune şi sprijin din partea Caterinei. Au fost surori adevărate una pentru cealaltă. Pentru mine, Caterina a fost departe de a fi o binecuvântare. Nu lipsa de credinţă faţă de o soră mă face să mă întreb dacă vreau cu adevărat ca ea să fie pentru totdeauna regina Angliei. Ea e de vină pentru această înstrăinare dintre noi. Când era la putere, a fost extrem de nemiloasă faţă de mine, iar când a început să fie în declin, mi-a cerut să o ajut.

Anne Boleyn îşi depăşeşte rangul în toate privinţele!

Mary începe fără nici un fel de salut o pagină de indignare plină de tăieturi. Întind coala pe genunchi şi privesc afară pe fereastră către lac şi către munţii de dincolo de el. James e plecat călare peste zi, nu va fi acasă decât la ora cinei. Am tot timpul din lume să descifrez scrisul dezordonat al lui Mary.

De Paştele ăsta, a binecuvântat inele pentru crampe[1] *de parcă ar poseda atingere divină. Trăieşte la fel de bine ca regina însăşi – de*

---

1. În original, *cramp-rings*, inele cu puteri miraculoase în vindecarea crampelor, cârceilor, dar şi a epilepsiei. Pe vremea regelui anglo-saxon Eduard Confesorul (cca.1003/1004-1066), un pelerin venit de la Ierusalim aduce cu el un asemenea inel, iar de-atunci, toţi urmaşi la tron ai Angliei preiau obiceiul binecuvântării acestor inele (n.r.).

fapt, mult mai bine, de vreme ce Caterina ține post negru în fiecare vineri și la fiecare zi de sfânt. Domnișoara Boleyn nu a îndrăznit să asiste la judecata bisericească a nunțiului papal, dar cred că, dacă ar fi făcut-o, ar fi fost o răzmeriță în favoarea reginei. Femeile din capitală și din toată Anglia sunt revoltate că târfa Boleyn (cum o numesc ele!) îndrăznește să năzuiască să ia locul reginei noastre. Dacă Harry obține hotărârea pe care o vrea, mă îndoiesc că poporul va îngădui ca femeie asta să fie încoronată. E de-a dreptul îngrozitor. Nu pot nici măcar să vorbesc cu el despre asta, nu se sfătuiește cu nimeni în afară de ea și de Wolsey.

Îmi închipui că vei fi auzit despre activitatea instanței bisericești de la arhidiacon; însă ceea ce probabil că nu ți-a spus este că episcopul Fisher, care îi era atât de drag bunicii noastre, s-a ridicat în timpul întâlnirii de judecată și a jurat că el nu a semnat procura potrivit căreia toți clericii și-au dat acordul. Harry a spus că avea sigiliul lui și semnătura lui, iar episcopul a tăgăduit și a spus că nu erau nici sigiliul, nici semnătura lui. A fost cumplit, îngrozitor, toată lumea a înțeles că el nu și-a dat consimțământul și că totul a fost măsluit. Harry a spus că nu e deloc important, dar chiar e, Margaret. E important pentru că acum e limpede pentru toată lumea că familia Boleyn e în stare de orice.

Anne Boleyn s-a dus la Hever și Caterina își petrece tot timpul rugându-se. Charles zice că întrunirea cardinalilor a fost o pierdere de timp și că Harry ar face mai bine să se culce cu Anne degrabă și să spere că se va plictisi cât mai curând. În afară de dragul John Fisher, toată spune altceva. Pentru el, căsătoria Caterinei a fost bună, toată lumea știe, iar el n-o să tăgăduiască niciodată.

Eu nu am nici un cuvânt de spus despre asta pentru că eram prea mică. Orice ai gândi, ai face bine să nu zici nimic. Toată lumea are o părere, nimeni nu vorbește despre altceva, decât despre asta. Situația a ajuns atât de rea, încât servitorii ieșiți pe străzi în livreaua regală sunt huiduiți, și chiar și în caii servitorilor mei au aruncat cu noroi. Cred că Harry va duce de râpă această familie ca s-o mulțumească pe femeia aia. Mai rău decât orice, John Fisher a rostit încă o dată, dinaintea tuturor, vorbele

pe care ți le-a zis Harry când ai început divorțul (și cât de rău trebuie să-ți pară că ai făcut-o!). Îți amintești? „Această căsătorie a regelui și reginei nu poate fi dezlegată de nici o putere, omenească sau divină." Așa că acum toată lumea arată din nou cu degetul spre tine și vorbește despre divorțul tău și zice că dacă tu poți să divorțezi, atunci și Harry poate – de ce să nu poată? Așadar, este atât de rău cum te-am prevenit, iar oamenii vorbesc din nou despre tine și Caterina este foarte supărată.

Nu-i spun mare lucru lui James despre această scrisoare când vine acasă după plimbarea lui călare, lihnit de foame și strigând că cina trebuie să fie servită imediat, de îndată ce se spală și își schimbă hainele. Îi zic doar că s-a deschis sfatul bisericesc la Londra și că, fără îndoială, arhidiaconul Magnus ne va spune mai multe. Henric este cel care mă întreabă, în timp ce stă lângă mine la cină:

— De noi au pomenit vreun pic?

— Nu. Doar despre divorțul meu și despre cât de tare s-a împotrivit Harry. El înclină din cap.

— Ar fi mai bine să nu vorbească despre noi, zice el.

Eu scutur din cap.

— Numele Tudorilor e într-o rușine atât de mare acum, încât aș prefera să nu aducă vorba despre noi..

[105] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoția, vara anului 1529

Ne întoarcem la Edinburgh înainte de a face o călătorie diplomatică pe coastă și ne întâlnim cu ambasadorul englez.

— Aveți vești de la Londra? îl întreb. Au hotărât cardinalii??

— Judecata s-a încheiat. Cardinalul Campeggio ne spune acum că cel care va trebui să ia o hotărâre este papa. Zice că nunțiul papal nu are autoritatea pentru a da o hotărâre.

— Atunci de ce s-au întrunit? întreb eu, uluită.

— El ne-a dat de înțeles că are autoritate, zice Thomas Magnus cu glas pierit. Însă acum credem că a venit numai ca s-o convingă pe regină să se retragă la o mânăstire și să-și depună legământul de călugăriță. Cum ea refuză, el trebuie să ducă probele la Roma pentru o decizie.

— Dar audierea?

— A fost numai în parte, admite el. Regina n-a vrut să fie audiată.

Nu pot să cred că ea a sfidat instanța papei, căci Caterina a fost întotdeauna foarte supusă Romei.

— Doar n-a refuzat să apară în fața a doi cardinali?

— A venit, a ținut o cuvântare și apoi a plecat.

— O cuvântare? S-a adresat curții?

— A vorbit cu așa-zisul ei soț, regele.

Mă fac că nu am auzit aceste cuvinte cu două înțelesuri.

— De ce, ce a spus?

Chiar și James, care ascultă doar pe jumătate atent, trăgându-și cu blândețe ogarul de urechi, ridică privirea, întrebând:

— Ce a spus regina?

— A îngenuncheat în fața regelui, zice Magnus, de parcă asta face să fie mai bine. A spus că atunci când s-au căsătorit ea a fost fecioară, neatinsă de nici un bărbat.

— A spus asta în timpul întrunirii? întreabă James, la fel de atent ca mine.

— A spus că i-a fost soție credincioasă douăzeci de ani și că niciodată nu i-a purtat pică pentru nici un cuvânt sau purtare nepotrivită și nu a arătat o fărâmă de nemulțumire.

James izbucnește în râs la gândul acestei femei care îmbătrânește stând îngenuncheată, jurând pentru virginitatea ei de acum mult timp, dar eu am un sentiment ciudat, care mă înfioară și parcă îmi vine să plâng. Ce ar putea să mă facă să-mi dea lacrimile?

— Continuați! Continuați! zice James. E ca o piesă de teatru.

— A mai zis ceva. Magnus pierde șirul. A îngenuncheat în fața lui. Era în genunchi, cu capul plecat.

— Da, ați spus asta, dar ce altceva?

— A zis că dacă există vreo pricină legală pe care ar putea cineva s-o invoce, necinste sau piedică, atunci o să plece, dar dacă

nu există nici unul, atunci ea îl roagă să o lase să rămână în poziție pe care-a avut-o și să primească dreptate.

— Dumnezeule, zice James, în sfârșit atât de uimit încât să manifeste admirație. A zis ea toate astea? În fața tuturor?

— O, încă și mai mult. În cele din urmă a spus că vrea să fie cruțată de chinul curții și că și-a încredințat cauza lui Dumnezeu.

— Și apoi? întreb eu după ce îmi dreg glasul. Inima îmi bate cu putere. Nu știu ce e cu mine.

— Apoi a plecat.

— A ieșit de acolo?

Magnus încuviințează din cap, fără să zâmbească.

— I-a făcut o reverență regelui și a plecat. Regele a spus că ar trebui să fie chemată înapoi în sală și au strigat după ea „Caterina de Aragon, veniți în fața instanței", dar ea nici măcar n-a întors capul, pur și simplu a ieșit de acolo. Iar afară...

— Ce s-a întâmplat afară?

— Afară, femeile i-au strigat binecuvântări și bărbații au zis că n-ar fi trebuit să fie silită să se prezinte. Lumea țipa că e o rușine, o rușine pentru rege, ca o asemenea soție să fie forțată să se apere.

Mă ridic de pe scaun. Inima îmi bate atât de tare, că mă gândesc că sigur sunt bolnavă. Mă gândesc la Caterina, înfruntându-l pe Harry, care e un mincinos - toată viața lui a fost un mincinos -, și făcându-l de rușine în fața celor doi cardinali, în fața lorzilor, în fața bărbaților care ne conduc, și apoi făcând o reverență și ieșind. Cum de-a îndrăznit! Ce va face el?

— Ce-o să facă el? întreb eu, cu vocea ca un croncănit. De ce nu pot să vorbesc?

Ambasadorul mă privește grav.

— Cardinalii vor înainta cauza Sfântului Părinte pentru o hotărâre. Regele nu a continuat cu apărarea, dar regina l-a sfidat în văzul tuturor și a spus că nu are încredere în sfetnicii ori în curtea lui. A cerut să fie tratată ca regină a Angliei și a spus că este fără de vină. Nu știu ce-o să se întâmple mai departe. N-am primit nici un îndemn, iar în Anglia nu s-a mai întâmplat niciodată ceva de felul ăsta.

— Unde este Harry acum?

— Pleacă în călătorie diplomatică. Ambasadorul lasă privirea în jos și își drege glasul, adăugând: N-o ia pe regină cu el.

Din asta înțeleg că este vorba de o ruptură, poate pentru totdeauna. O ia pe Anne Boleyn, strănepoata negustorului de țesături, și ea va călători alături de el în locul infantei Spaniei. Harry a părăsit-o pe Caterina. Înțeleg, de asemenea, ce simt în acest vârtej de emoții. Triumf: cuvintele lui Harry împotriva mea ar trebui să-i fie aruncate în față – poftim, fățarnicule! Și, cu toate astea, îmi pare rău, îmi pare foarte, foarte rău că s-a ajuns la asta – Caterina să îngenuncheze dinaintea lui în fața tuturor lorzilor Angliei și să declare că nu are încredere în Harry și în ei. Căsătoria de poveste care mi-a provocat chinuri de gelozie s-a încheiat, frumoasa prințesă a fost părăsită, iar eu nu pot să nu mă bucur de asta. În același timp, mă cuprinde o durere fără margini, deoarece Caterina a fost sora mea și acum este singură.

[106] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoția, iarna anului 1529

Curtea noastră este la fel de strălucitoare și de cultivată ca oricare din Europa. Aducem bradul după vechea tradiție de Crăciun, avem un cimpoier în fiecare seară și dansăm dansurile vioaie ale Scoției, precum și dansurile de curte ale Franței. Avem parte de poezie la fiecare cină de la marii barzi, care recită în scoțiana lor răsunătoare poeme despre libertate și despre frumusețea munților și mărilor furtunoase ale nordului. Avem parte de balade de la șes și de cântece de dragoste și poeme de trubaduri în franceză și latină. James iubește muzica la fel de mult ca tatăl său și cântă la lăută pentru curte și dansează toată seara. Iubește femeile și băutura – întocmai ca tatăl lui – dar eu nu zic nimic împotriva acestor pasiuni în timpul sărbătorii Crăciunului, căci orice tânăr merge să se veselească cu băutură și femei în această perioadă a anului și toți tinerii sunt beți. Nu l-am crescut să fie un sfânt, ci să fie rege, și aș prefera să am un fiu care merge la femei fără nici o rușine decât bărbatul secretos și chinuit care a devenit fratele meu.

James îi onorează pe membrii curţii care l-au slujit bine în acest an şi le oferă daruri bogate tuturor favoriţilor săi. Davy Lyndsay, aflat încă în serviciul regal, care nu a şovăit niciodată în iubirea şi loialitatea sa pentru copilaşul pe care i l-am dat în grijă, este înnobilat cavaler şi făcut Mare Lord Herald – un herald de mare seamă. Aceasta este o alegere deosebit de bună pentru Davy, care şi-a petrecut viaţa studiind principiile cavalerismului şi poezia. Cine e mai bun să-l reprezinte pe James cu mesaje către alţi regi sau împăraţi? James îl investeşte el însuşi pe noul herald şi îl îmbrăţişează dinaintea tuturor

— Mi-ai fost ca un tată, îi şopteşte el. N-o să uit niciodată asta.

Bătrânul este foarte mişcat. Îl sărut pe obraji şi descopăr că sunt uzi de lacrimi.

— Băiatul nostru o să fie un mare rege datorită învăţăturilor tale, îi spun eu.

— E un rege mare pentru că este fiul unei regine mari, îmi zice el.

Primim cadouri de la Londra, însă nimic care să trădeze grija şi dragostea pe care Caterina obişnuia să le pună în valurile de mătase pe care le alegea pentru mine sau în cămăşile brodate pe care i le dăruia lui James. Aceste cadouri din politeţe de la o curte la alta vin de la maestrul de ceremonii, ca parte a îndatoririlor sale, nu de la o femeie care îşi iubeşte sora. Mă întreb ce fel de Crăciun o avea Caterina acum că încă este soţie, dar nu mai este îndrăgită; încă regină, dar prost slujită. Primesc o scrisoare de la Mary după cele douăsprezece zile, care începe cu cel mai important lucru pentru ea. Aş râde dacă nu aş înţelege că îmi descrie destrămarea curţii lui Harry. Acesta este sfârşitul orânduielii pe care bunica noastră a codificat-o în marea ei carte. E sfârşitul a tot:

A lăsat-o să meargă în faţa mea.

Mary scrie cu o simplitate dureroasă. Mai c-o am în faţa ochilor, clătinând din capul bălai când domnişoara Anne merge înaintea ei, răsturnând regulile sacre ale întâietăţii, ordinea nobililor,

ridicându-şi fusta şi dansând în şir înaintea surorii mele, sora regelui Angliei, regina văduvă a Franţei.

Maggie, ea a mers înaintea mea. Era înnobilarea tatălui ei, un om foarte cumsecade, n-am nimic împotriva lui; a slujit ca intendent al verişoarei Margaret şi a fost tăietor de carne pentru tine – sigur ţi-l aminteşti. Thomas Boleyn e un bun slujitor al Coroanei, o ştiu.

Parcă o aud pe Mary reluându-şi şirul gândurilor, parcă aud nedumerirea ei nemărginită.

Harry l-a făcut conte de Ormond; dar nu s-a oprit aici, ci l-a făcut apoi şi conte de Wiltshire, ceea ce nu este o onoare pentru Wiltshire, sunt sigură. Fiul său urmează să fie numit viconte de Rochford.

Las paginile ca să pot să mă gândesc. Asta să fie preţul ei? Harry îl înnobilează pe tată ca să cumpere onoarea fiicei? Dacă e aşa, atunci chinul ar putea să ia sfârşit. Tatăl ei îşi pune însemnele de dublu conte, mama ei devine în acelaşi timp codoaşă şi contesă, iar fratele devine viconte şi codoş. De ce nu? Dacă Anne Boleyn va accepta aceste onoruri în schimbul fecioriei cu care se laudă atâta, atunci putem fi toţi fericiţi din nou.

Harry le-a oferit o cină fastuoasă pentru a le sărbători înnobilarea. Bineînţeles că regina nu a putut să participe, aşa că i-am luat locul şi am intrat în fruntea doamnelor, iar ducesa de Norfolk venea în urma mea şi eram toate gata să mergem la locurile noastre obişnuite când am văzut că jilţul reginei era la masă, lângă al lui Harry, şi, când m-am oprit, maestrul de ceremonii m-a condus la o masă de lângă a lui Harry, iar Anne Boleyn (lady Anne, cum e acum) a trecut pe lângă mine, a urcat treptele până la postamentul pe care era jilţul şi s-a aşezat lângă Harry, în dreapta lui, de parcă era regina încoronată.
Eu şi bătrâna ducesă de Norfolk ne-am uitat una la alta cu gura căscată, ca ţărăncile care văd un porc cu două capete la târg. N-am ştiut ce să fac sau ce să zic. Maggie, n-am fost niciodată

atât de nefericită. N-am fost niciodată atât de insultată. M-am uitat în sală la Charles, şi el mi-a făcut semn să mă aşez să mănânc şi să mă prefac că nu s-a întâmplat nimic. Aşa că m-am aşezat, iar EA MI-A TRIMIS MIE UN FEL DE MÂNCARE! Aşa a făcut. De parcă ar trebui să-i fiu recunoscătoare că m-a favorizat. Harry se uita, dar n-a zis nimic – nici s-o oprească, nici s-o încurajeze. Ea m-a necăjit dinadins. M-am servit şi m-am prefăcut că mănânc. Am crezut c-o să mi se facă rău de ruşine. Harry trebuie să fie supărat pe mine de-şi tratează astfel propria soră. Şi-a pus târfa mai presus de soţie, a pus-o mai presus de mine – ea m-a slujit ca domnişoară de onoare. Cred c-o să mor de ruşine.

Îţi urez un Crăciun mai fericit decât vom avea noi. Caterina zice că Anne Boleyn este ferm hotărâtă să-l convertească pe Harry la religia reformată, iar atunci el nu va mai avea nevoie să se consulte cu papa sau să respecte legile Bisericii, ci numai ce îi spune conştiinţa. Doar în asta cred luteranii ăştia. Însă ce conştiinţă poate să aibă el?

[107] Pitlochry, Scoţia, vara anului 1530

Chiar în timp ce fratele meu aşteaptă ca Vaticanul să dea o hotărâre cu privire la cererea sa de anulare a căsătoriei, Sfântul Părinte hotărăşte să trimită un ambasador papal să ne viziteze. Acesta nu poate fi deloc un lucru întâmplător, îi spun lui James, pe când călărim prin ţinutul sălbatic de la nord de Scone, cu calul ambasadorului trudind în spatele nostru, pe când Excelenţa Sa admiră peisajul care, ne spune el, este la fel de sălbatic precum Munţii Apenini care protejează Roma. Sfântul Părinte vrea cu siguranţă să se încredinţeze că, oricâte cărţi eretice ar citi fratele meu, oricâte învinuiri ar aduce conducerii de la Roma, cel puţin eu voi rămâne un copil loial cucernicei noastre bunici, lady Margaret

Beaufort, şi voi rămâne supusă autorităţii papale. James, fiul meu, este cu adevărat cucernic şi se opune ereziilor lui Luther şi chiar şi reformiştilor germani şi elveţieni care pun la îndoială mai puține lucruri din credinţa catolică. Ca mulți copii crescuţi în împrejurări dificile, el se agață de certitudinile lumii vechi. După ce şi-a pierdut un tată pământesc în pruncie şi şi-a sfidat un tată vitreg, nu are de gând să-l renege pe papă.

Iubim verile acestea, când mergem călare în ţinuturile nordice care devin tot mai abrupte şi tot mai pustii pe măsură ce înaintăm. Uneori, la apus, cerul e plin de curcubeie stranii în culori vii, nu se întunecă decât târziu, iar zorile vin foarte devreme. În toiul verii aproape că nu se întunecă; ținuturile nordice sunt tărâmul nopţilor albe şi oamenii aproape că nu dorm deloc, ci se bucură de vară în fiece clipă - beau, dansează. James, la fel ca tatăl lui, împarte dreptate oriunde mergem şi îi judecă şi le dă sentinţe celor vinovaţi. Este de nestrămutat în credința sa că regele trebuie să domnească şi să instituie pace de la ţinuturile nelegiuite ale Lowland-ul şi până la Munții Scoţiei unde domneşte neorânduiala. Dă speranţă clanurilor nordice care năzuiesc să aibă un rege a cărui dreptate să se întindă de la mările agitate ale nordului, unde suflă întotdeauna vânt puternic, până la ţinuturile neliniştite din preajma râurilor Tyne şi Eden.Trimisul papal îl admiră şi zice că habar nu avea de bogăția şi forţa acestor ţinuturi nordice. Trebuie să mărturisesc că până să vin în Scoţia ştiam prea puţine despre bărbaţii şi femeile care trăiesc pe aceste meleaguri îndepărtate, dar am învățat cu timpul să-i iubesc şi să-i respect.

— Nu ştiam, de pildă, începe ambasadorul în franceza lui îngrijită, apoi se întrerupe dintr-odată, căci ieşim dintr-o pădure şi ajungem la o pajişte lângă un râu larg şi adânc, şi în fața noastră se iveşte un palat din lemn adevărat aşezat acolo ca o căsuţă dintr-un vis. Este o privelişte nemaipomenită, are trei caturi şi câte un turn mare la fiecare colţ, cu steaguri fluturând în fiecare, şi chiar şi o gheretă la poartă şi un pod mobil făcut dintr-un trunchi de copac. Pe când ne oprim caii şi ne minunăm, podul mobil este coborât peste şanţul de apărare - o deviere a râului, care curge, sclipind, de jur împrejurul castelului - şi ies călare John Stewart, contele de Atholl, şi, pe şaua de însoţitor din spatele lui, soţia sa, lady Grizel Rattray, purtând o coroniţă din flori.

— Ce-i ăsta? mă întreabă uluit ambasadorul.

— Ăsta, zice James cu măreție, ascunzându-și propria mirare, ăsta este un palat de vară pe care l-a pregătit pentru noi prietenul meu credincios John Stewart. Vă rog să veniți pe aici.

Îl salută pe John și cei doi bărbați și îi văd râzând. James îl bate pe spate și laudă neobișnuita construcție, în timp ce doamna lui mă salută pe mine, iar eu o felicit pentru crearea unei asemenea comori.

Descălecăm în fața podului mobil din trunchi de copac, caii sunt duși pe câmp, iar contele și contesa lui ne conduc în casa lor minunată.

Înăuntru, pare și mai tare desprinsă dintr-un vis, podelele de la parter sunt o pajiște întinsă, presărată din abundență cu flori. La etaj sunt dormitoare în fiecare dintre cele patru colțuri ale palatului, și fiecare pat e construit în zid și presărat cu mușețel, asemenea unui umbrar parfumat, sau sunt așternute blănuri peste el. Sala cea mare de mese este încălzită după obiceiul vechi, cu un foc în mijloc, iar pardoseala este din lut, măturat până la o curățenie desăvârșită și lustruit de toate tălpile care l-au călcat. Masa de onoare este așezată pe un postament, la care se ajunge urcând câteva trepte din lemn cioplit, și interiorul bate în verde de la lumina celor mai bune lumânări din ceară.

Privesc în jur cu încântare.

— Veniți să vă vedeți odaia, zice contesa, și mă conduce în sus pe scările din lemn până la odaia care dă spre râu și spre munții de dincolo de el. Toți pereții sunt împodobiți cu tapiserii din mătase, iar fiecare tapiserie înfățișează o pădure, o pajiște sau malul unui râu, de parcă fiecare dintre ele ar fi o fereastră spre ținutul care se întinde dincolo de pereții odăii. Ferestrele au tocuri din lemn și sunt făcute din sticlă venețiană transparentă, așa că pot să privesc râul și să-mi văd calul păscând pe luncă sau să închid obloanele ca să fie mai cald.

— E o minunăție! îi spun contesei.

Ea râde de plăcere și scutură din capul cu coronița de flori, zicând:

— Eu și soțul meu am fost atât de onorați că veniți să stați la noi, încât am vrut să aveți un palat la fel de bun ca Holyroodhouse.

Coborâm la cină. Focul este aprins şi mirosul de fum de lemn se amestecă cu mirosul de carne friptă. Se gătesc toate felurile de păsări şi trei feluri de vânat. Când intrăm în sală, toţi ai casei se ridică să ne salute şi îşi înalţă cupele strălucitoare din cositor. Mă aşez cu James pe o parte a mesei şi ambasadorul se aşază de cealaltă parte. Contele de Atholl stă în capătul îndepărtat al mesei, faţă în faţă cu James, iar contesa lui, în capul mesei doamnelor.

— Asta e cu adevărat foarte frumos, îmi zice ambasadorul cu glas scăzut. Cu totul neaşteptat. Ce comoară de casă în mijlocul pustietăţii. Acest conte de Atholl trebuie să fie foarte, foarte bogat, aşa-i?

— Da, zic eu. Însă nu a construit acest palat din lemn ca să-l împiedice pe James să-i ia averea. La noi nu e ca în Anglia. Un supus de vază poate să-şi păstreze averea şi bogăţiile, oricât de măreţ le-ar construi.

— A, vă referiţi la bietul cardinal Wolsey, zice ambasadorul, dând din cap. A făcut greşeala de a trăi pe picior mai mare decât regele însuşi, iar acum regele i-a luat tot.

— Nu cred că fratele meu este cel invidios, spun eu fără asprime. Harry a zis întotdeauna că Wolsey ar trebui să fie răsplătit pentru munca sa în slujba regatului. Veţi vedea că cea care a dus la ruinarea lui Wolsey este chiar doamna care locuieşte acum în frumoasa lui casă. Ambasadorul dă din cap şi nu zice nimic.

— Sfântul Părinte este foarte tulburat de asta, zice el încet.

— Întra-adevăr, este cel mai rău lucru care s-ar putea întâmpla, îi răspund. Şi am auzit că lady Anne e luterană, nu?

El pare foarte serios şi îngrijorat, dar e prea prevăzător ca să o numească eretică.

— Îi scrieţi cumnatei Voastre, regina?

— Îi scriu surorii mele Mary, căci regina a fost atât de supărată şi de tulburată, încât nu am vrut să-i sporesc grijile.

— A sosit un ambasador din Spania să o sfătuiască.

— N-ar trebui să aibă nevoie de un ambasador spaniol. E regina Angliei, zic eu tăios. Ar trebui să poată avea încredere în sfaturile englezilor.

Ambasadorul se înclină.

— Adevărat. Dar cum Spania o sprijină, Sfântul Părinte trebuie să o sprijine şi el. Şi nu există nici o dovadă certă împotriva căsătoriei ei cu fratele Vostru. Numai de s-ar lăsa convinsă să se dea la o parte. Poate dacă aţi încerca să-i sugeraţi că ar putea să devină stareţă, să ducă o viaţă de sfântă...? V-ar asculta?

Muzicanţii de la galerie, clinchetul paharelor, zumzetul sporovăielilor, totul se dispare dintr-odată din urechile mele, iar strălucirea sălii, tapiseriile, lemnul sculptat, pâlpâirea flăcărilor pălesc subit. Mă gândesc o clipă ce i-aş spune Caterinei dacă aş fi chemată s-o sfătuiesc. Mă gândesc cât de mulţumitor ar fi pentru mine, cât de măreaţă m-aş simţi dacă ea ar trebui să se dea la o parte din viaţa publică pentru a se izola într-o mănăstire şi am rămâne numai eu şi cu Mary, amândouă regine văduve, fără Caterina care să domine curtea. Mă gândesc că viaţa mea ar fi fost cu mult mai bună, dacă ea n-ar fi urcat atât de sus în rang, dacă n-ar fi devenit regina Angliei, de n-ar fi trimis armata engleză la Flodden, poruncindu-le să nu ia prizonieri, ci să-i omoare pe toţi cei pe care îi pot omorî, dacă nu l-ar fi sfătuit niciodată pe Harry împotriva mea.

Şi apoi mă gândesc altfel. Mă gândesc la ea ca prinţesă de Wales când a murit Arthur şi a lăsat-o fără nimic. La cumplita invidie şi duşmănie a bunicii mele faţă de ea. Mă gândesc la cum a îndurat sărăcia şi greutăţile, trăind la periferia curţii, întorcându-şi pe dos materialul rochiilor şi cârpindu-şi tivurile, mâncând prost, fiind slujită şi mai prost, dar fără să renunţe la chemarea pe care o credea venită de la Dumnezeu - să fie regina Angliei.

— N-aş sfătui-o să renunţe la coroana ei, îi zic cu simplitate ambasadorului. N-aş sfătui nici o femeie să renunţe la ceva ce a reuşit să câştige. Aş sfătui orice femeie să muncească aşa cum poate şi să câştige ce poate şi să păstreze ce a obţinut. Nici o femeie n-ar trebui silită să-şi predea bunurile sau pe ea însăşi. O femeie înţeleaptă s-ar îmbogăţi dacă ar fi egala unui bărbat, şi o lege bună ar trebui să-i apere drepturile, nu s-o jefuiască asemenea unui soţ invidios.

Ambasadorul îmi zâmbeşte fermecător şi clatină din cap.

— Vă gândiţi la o frăţie a reginelor, o frăţie a femeilor, zice el. Vă gândiţi că o femeie se poate înălţa din locul în care a lăsat-o Dumnezeu – mai prejos de soţul ei în toate privinţele. Aţi răsturna ordinea stabilită de Dumnezeu.

— Nu cred că Dumnezeu mă vrea prost educată şi săracă, zic eu hotărâtă. Nu cred că Dumnezeu vrea ca vreo femeie să trăiască în sărăcie şi prostie. Cred că Dumnezeu mă vrea după chipul şi asemănarea Lui, gândind cu creierul pe care mi l-a dăruit El, câştigându-mi averea prin darurile cu care m-a înzestrat El şi iubind cu inima pe care mi-a dăruit-o El.

Capelanul contelui spune ruga de mulţumire şi ne plecăm capetele pentru lunga rugăciune.

— N-o să vă contrazic, zice diplomat trimisul papal. Căci vorbiţi cu frumoasa logică a unei femei frumoase şi nici un bărbat nu o poate înţelege.

— Iar eu n-o să vă contrazic pentru că vă închipuiţi că îmi faceţi un compliment, îi răspund eu. O să tac, dar ştiu eu ce ştiu.

Rămânem trei zile în palatul copacilor verzi şi în fiecare din zile, James, contele şi ambasadorul merg la vânătoare. Se duc şi la pescuit; într-o zi, este atât de cald, încât James se dezbracă şi se duce împreună cu toată curtea şi contele să înoate în râu. Îi urmăresc de la fereastra alcovului meu, înspăimântată că James va fi luat de apă. El este speranţa Scoţiei, este viitorul ţării – nu-mi place deloc să mă gândesc la vreo primejdie.

În cea de-a treia zi, le mulţumim gazdelor noastre şi le spunem că trebuie să plecăm mai departe. James îi sărută pe conte şi pe contesă şi le dăruieşte un lănţişor de aur de la gâtul lui. Eu îi ofer contesei unul dintre inelele mele. Nu este unul dintre preferatele mele – e un rubin din moştenirea mea.

Pe când ne îndepărtăm călare, ambasadorul papal se uită înapoi şi exclamă:

— Maica Domnului!

Ne întoarcem toţi. În locul unde se înalţă palatul cu turnurile sale, sunt nori de fum de la lemnul verde şi trosnet de foc. Mici

pocnituri de praf de pușcă, explodând sub ziduri, ne spun că focul a fost pus pentru a distruge palatul de vară. James își oprește calul și vedem cum flăcările galbene cuprind lacom frunzele uscate și crenguțele și cuprind acoperișul din ferigă în câteva clipe. Apoi se aude un zgomot puternic când iau foc pereții și o bubuitură atunci când primul turn se prăbușește în mijlocul flăcărilor.

— Ar trebui să ne-ntoarcem! Am putea să ducem apă din șanțul de apărare! țipă ambasadorul. Am putea să-l salvăm.

James ridică o mână și zice maiestuos:

— Nu, i s-a dat foc dinadins. Așa e tradiția. E o priveliște magnifică.

— O tradiție?

— Când o căpetenie din munți dă un mare ospăț, el construiește sala de mese, iar când se încheie festinul, dă foc la tot, mese, scaune, întregii săli. Aceasta nu va mai fi folosită niciodată, este o experiență unică.

— Dar tapiseriile? Argintăria?

James dă din umeri, rege până în măduva oaselor.

— Totul s-a dus. Asta e frumusețea ospitalității muntenești: nu lasă nimic pe dinafară. Am fost oaspeții unui lord de vază; el ne-a oferit tot. Vă aflați într-un regat bogat, un regat ca de basm.

Cred că James merge un pic cam prea departe, dar ambasadorul se închină de parcă tocmai a văzut o minune.

— A fost o priveliște nemaipomenită, zice el.

— Fiul meu este un rege mare, îi amintesc eu. Asta vă arată cât de mult îl prețuiește poporul lui.

Nu mă îndoiesc nici o clipă că tapiseriile și toate lucrurile de valoare au fost luate de contesă. Probabil că au scos ferestrele înainte să dea foc pereților din lemn. Însă e o priveliște măreață și și-a făcut treaba. Ambasadorul papal se va duce acasă la Roma și îi va povesti papei că fiul meu James poate să țintească mai sus decât la verișoara lui, prințesa Mary. Scoția este o țară minunată, se poate alia cu cine dorește. Îi poate spune, de asemenea, că nu voi fi de partea fratelui meu împotriva cumnatei mele. Suntem amândouă regine, suntem surori, și asta înseamnă destul de mult.

[108] Castelul Stirling, Scoția, iarna anului 1530

James îi acordă nespus de multă atenție lui Margaret Erskine, o tânără drăguță de 24 de ani, soția lui Sir Robert Douglas de Lochleven. Nu poate să-mi placă asta. Ea este, fără îndoială, cea mai frumoasă fată de la curte și are ceva ce-i scânteiază în priviri și se distinge de toate celelalte tinere cu care James dansează, călărește și, bănuiesc, se întâlnește în taină să facă amor. Dar, cu siguranță, nu e o femeie de rând cu care să te culci și apoi s-o părăsești. Este fiica baronului Erskine și cu familia lor nu e de joacă.

— Cine zice că mă joc? mă întreabă James, cu zâmbetul lui pieziș.

— Nu poți să faci altceva când intri călare în Stirling deghizat și le săruți pe nevestele negustorilor și apoi le spui că ești regele.

— O, nu mă opresc la sărutat, zice James, râzând.

— Ar trebui să te oprești la sărutat, James; ar trebui să înțelegi, din toate câte se petrec în Anglia, câte necazuri poate provoca o femeie.

— Eu nu mă bag în necazuri. O ador pe Margaret, dar îmi place foarte mult și Elizabeth.

— Care Elizabeth?

— Mai multe Elizabeth, de fapt, îmi răspunde el, zâmbindu-mi fără pic de căință. Însă nu uit niciodată că trebuie să mă căsătoresc cu un aliat pentru regat. Dar nu cred că va fi verișoara mea, prințesa Mary.

— Harry n-o s-o dea niciodată deoparte pe Mary, indiferent ce va hotărî papa cu privire la Caterina. O iubește pe Mary.. Și uite, căsătoria mea a fost desfăcută și, cu toate astea, fiica mea nu este numită nelegitimă. Margaret e cunoscută ca lady Margaret Douglas și primită cu mare respect la Londra. Prințesa Mary ar putea să-și păstreze titlul chiar dacă mama ei nu va mai fi regină. Iar tatăl ei o iubește.

— El zice și că o iubește pe Caterina - dar asta n-o s-o ajute.

Mă uit fără expresie la fiul meu.

— Nu pot să mă gândesc la asta. Nu-mi pot imagina Anglia fără ea ca regină.

— Din cauză că atât de mult timp te-ai gândit la regina Caterina ca la o rivală și un model, zice el foarte șiret. Ai trăit în umbra ei, dar lucrurile s-au schimbat acum.

Mă uimește agerimea fiului meu.

— Asta pentru că toate trei eram sortite să fim regine. Surori și rivale.

— Știu, înțeleg asta. Dar Caterina nu este regina care era când a trimis o armată să distrugă Scoția. Timpul a învins-o, chiar dacă floarea Scoției n-a putut.

— Nu timpul, zic eu un pic aprinsă. Timpul este dușmanul oricărei femei și al cărui bărbat. Pe ea nu timpul a învins-o, ci farmecele unei femei de rând, egoismul fratelui meu și familia ei denaturată, care ar fi trebuit să trimită o armadă de îndată ce ea a fost alungată de la curte.

— Dar n-au făcut asta, întărește James. Pentru că, deși regină, era femeie și nu avea nici o putere.

— Asta e tot ce o apără pe femeie? întreb eu. Puterea? Cum rămâne cu cavalerismul? Cum rămâne cu legea?

— Cavalerismul și legea sunt apanajul celor puternici care, dacă binevoiesc, le răsfrâng asupra celor lipsiți de putere, răspunde James, un rege care a fost captiv toată copilăria sa. Nici un om cu un pic de minte nu ar trebui să se bazeze pe cavalerism. Tu n-ai făcut-o.

— Asta pentru că soțul meu îmi era dușman. La fel e și Harry pentru Caterina.

James mă face să mă gândesc la fiica mea Margaret, la micuța prințesă Mary și la mama ei, Caterina, rivala mea, sora mea, celălalt sine al meu. Dacă Harry o numește drept nelegitimă pe fiica lui, atunci el își va fi sacrificat ultimul copil legitim supraviețuitor pentru promisiunile făcute acelei Anne Boleyn; nu va avea nici un moștenitor legitim direct. Mi-o aduc aminte pe Caterina

amenințându-mă cu iadul dacă voi îngădui ca Margaret să fie numită nelegitimă – mă gândesc din nou că intrăm de mână în primejdie – viața ei e a mea, spaimele ei sunt ale mele.

Dacă Harry se desparte de Caterina și o reneagă pe fiica lor, atunci fiul meu devine moștenitorul lui și ar putea să fie cel mai de seamă rege care a existat vreodată: primul monarh Tudor-Stewart care să conducă regatele unite, de la cel mai vestic punct al Irlandei, până la cel mai nordic punct al Scoției. Ce rege ar fi fiul meu! Ce regat ar conduce! Bineînțeles că ambiția mea sporește la acest gând; bineînțeles că mă rog ca Anne Boleyn să nu-i facă niciodată un fiu legitim lui Harry. Când mesagerul de la Londra îmi aduce o scrisoare sigilată de la sora mea Mary, nu mă aștept la vești bune, nici măcar nu știu la ce să mă aștept.

Vei fi auzit că Thomas Wolsey a murit în închisoare: o dovadă grăitoare despre cât de departe este în stare să meargă această femeie împotriva unui om de seamă al țării și fost favorit al lui Harry. Acum că îi înțelegi puterea, poate vreunul dintre noi să fie în siguranță? A organizat un bal mascat și o seară de dans care a fost cel mai îngrozitor lucru petrecut vreodată la curte, la orice curte, nu-mi pasă ce zice lumea. Ticălosul ăla de frate al ei și prietenii lui și-au înnegrit fețele ca să semene cu maurii și au dansat nebunește, plini de nerușinare. Un alt actor a fost îmbrăcat precum cardinalul – bietul Thomas Wolsey – și titlul a fost „Coborârea cardinalului în iad". A fost comandată și plănuită de tatăl și fratele ei pentru amuzamentul ambasadorului francez. Slavă Domnului că nu l-au interpretat în fața mea sau a fratelui nostru. Harry este întristat de pierderea vechiului său prieten, cardinalul, și cred că l-a pierdut pe singurul om din regat care îndrăznea să-i spună adevărul. Cu siguranță, nimeni vreodată n-a administrat regatul nostru cum a făcut-o Wolsey. Nu e nimeni care să-i poată lua locul.

Regina va face Crăciunul la Greenwich, iar Anne Boleyn urmează să fie și ea acolo, cu oamenii de la curte care sunt de partea ei. Harry va merge de la una la alta și va primi două rânduri de daruri. E ca un coșmar, doar că ține de atâta timp, încât ne-am obișnuit cu două curți care se războiesc și totul ni se pare acum foarte firesc. Regii din Europa sigur ar râde văzându-ne.

Caterina e bolnavă de supărare, și la fel sunt și eu. Mă apasă un fel de greutate în burtă – sunt sigură că e provocată de îngrijorarea cu privire la Harry și la ce va urma. Charles zice că e o piatră și că femeia Boleyn are una acolo unde ar trebui să-i fie inima. Auzim că ești fericită și că fiul tău e în siguranță pe tronul lui. Mă bucur pentru tine. Roagă-te pentru noi, Maggie, căci nimic nu e bine în Anglia anul ăsta.

[109] Castelul Stirling, Scoţia, primăvara anului 1531

Aflu de la ambasador ce s-a întâmplat în Anglia, care este aproape năucit de împrejurările pe care trebuie să le raporteze.

Vine în odăile mele, nădăjduind să evite orice audiență publică pentru ceea ce are de zis. Se înclină şi zice că va vorbi cu fiul meu foarte curând după aceea; s-a gândit să vorbească mai întâi cu mine. Mai că mă întreabă cum să abordeze subiectul cu James. Întâi trebuie să se gândească ce îmi va zice mie.

— Am veşti îngrijorătoare din Anglia, începe el.

Îmi duc mâinile la gură fără să-mi dau seama şi mă gândesc: A murit Caterina? Nu e greu să ți-o închipui postind până ajunge să moară de foame, purtând cămaşa ei de penitență din păr aspru frecându-i-se de piele fină până ce rănile i se infectează şi mi-o pot închipui murind de inimă frântă. Însă apoi mă gândesc – nu ea, nu şi-ar lăsa niciodată fiica, pe Mary, fără un protector. Nu se va retrage niciodată la o mânăstire, nu va capitula în fața morții. Nu va renunța niciodată la ea însăşi sau la cauza ei. Harry va trebui s-o târască de pe tron ca s-o înlăture, Dumnezeu va trebui s-o ridice în rai; nu va pleca niciodată de bunăvoie. Pe urmă mă gândesc: Archibald e bine? E un bărbat care şi-a petrecut viața la granițe, când în siguranță, când în primejdie, când în Scoția, când în Anglia. Unde e acum şi ce face? Sunt întrebări pe care n-am de gând să le pun niciodată cu voce tare.

— Ce veşti? întreb cu glas potolit. Muzicanţii se opresc din cântat, iar toate doamnele mele, pajii de lângă mine şi servitorii de lângă bufet şi de la uşi îi aşteaptă răspunsul. Trebuie să vorbească în liniştea deplină din încăpere.

— Îmi pare rău să spun că Sfântul Părinte şi-a depăşit puterea şi a făcut o greşeală, îmi zice.

— Sfântul Părinte a făcut o greşeală? repet erezia lui.

— Întocmai.

Ar fi mai bine să nu încerce această abordare cu James. Papa este călăuzit de Dumnezeu, nu poate să facă vreo greşeală. Însă arhidiaconul slujeşte un rege care zice că şi el aude glasul Domnului şi că regele aude mai clar decât oricine altcineva; regele ştie mai bine decât Dumnezeu.

— Sfântul Părinte a luat, în sfârşit, o hotărâre în chestiunea căsătoriei fratelui meu? întreb eu.

El se înclină.

— Încă nu a luat o hotărâre, Sfântul Părinte încă se gândeşte; dar, între timp, înainte să-şi anunţe hotărârea, el a cerut ca regele să înceapă să locuiască cu prinţesa văduvă.

— Poftim? Cu cine?

Arhidiaconul mai că îmi face cu ochiul ca să înţeleg ce vrea să spună.

— Prinţesa văduvă, Caterina de Aragon.

— Aşa o numeşte papa? Nu regină?

— Nu, nu, regele e cel care a spus că toţi trebuie să o pomenim cu titlul ăsta. Vorbesc aşa din supunere faţă de el. Regele însuşi o numeşte sora lui.

— Şi-a pierdut titlul?

— Da.

Trag aer în piept când aud această veste.

— Şi ce zice Sfântul Părinte?

— Că regele trebuie să evite compania unei anumite doamne.

— Şi ea e? întreb eu, de parcă n-aş şti.

— Lady Anne Boleyn. Papa zice că regele trebuie să renunţe la ea şi să locuiască cu re... re... Arhidiaconul se întrerupe brusc din rostirea cuvântului interzis. Cu prinţesa văduvă, încheie el.

— Papa îi porunceşte fratelui meu să locuiască cu Caterina, deşi fratele meu jură că ea nu e soţia lui?

— Întocmai. De aceea noi considerăm că Sfântul Părinte a fost informat greşit şi a făcut o greşeală.

— Noi?

— Anglia, răspunde el. Dumneavoastră de asemenea, Alteță, ca prințesă engleză. Trebuie să îi ziceți Caterinei de Aragon prințesa văduvă. Trebuie să ziceți că Sfântul Părinte a făcut o greşeală.

Calmă, mă uit la el, în timp ce el îşi ia libertatea de a-mi spune ce trebuie să gândesc, ce năzuieşte Harry să spun.

— Alteța Sa Regele Angliei a decis că Sfântul Părinte nu poate să conducă Biserica Angliei, continuă arhidiaconul, vocea lui mieroasă coborând şi mai mult când rosteşte această veste ruşinoasă. Cum regele este conducător în regatul său, nu poate să existe alt conducător. Prin urmare, regele va fi Capul Suprem al Bisericii Angliei. Papa trebuie să fie un episcop, un conducător spiritual, nu unul lumesc: episcopul Romei.

Asta este de neînțeles pentru mine. Mă uit la el fără să pricep.

— Ați vrea să mai spuneți încă o dată?

El repetă ce a spus.

— Harry v-a cerut să-mi spuneți asta? Va anunța asta tuturor curților străine? O să-i spună papei că papa nu conduce Biserica?

Arhidiaconul încuviințează din cap, de parcă nici el nu are cuvinte.

— Şi a spus asta chiar Bisericii? Clerului?

— Ei sunt de acord cu el.

— Nu pot să fie, mă împotrivesc eu. Mă gândesc la duhovnicul bunicii mele. Episcopul Fisher nu va fi niciodată de acord, îi zic. A depus legământ să fie supus papei. Nu va schimba asta pentru că Harry nu are nevoie de cuvântul papei. Mă gândesc la Thomas More, marele prelat, spaima ereticilor, şi adaug: Şi alții. Nu se poate ca Biserica să fie părtaşă la asta.

— Nu e o chestiune de cuvânt al papei, ci a dreptului său tradițional, îmi zice arhidiaconul pe de rost.

— Aparent el avea dreptul să conducă atunci când Harry l-a rugat să trimită un cardinal.

— Acum nu, acum nu mai are, zice arhidiaconul.

Mă uit cu groază la el.

— Asta e erezie. Mai rău, e nebunie.

— Este noua lege, zice el, clătinând din cap. Sper să îi explic fiului domniei voastre avantajele...

— Cum ar fi?

— Zeciuiala, murmură el. Foloasele Bisericii. Pelerinajele, marile bogății ale Bisericii. Ele aparțin acum Coroanei Angliei. Dacă fiul Domniei Tale ar ajunge la aceeași hotărâre sfântă că și el poate să-și conducă Biserica, și el ar putea fi Capul Suprem și atunci ar primi bogățiile Bisericii. Știu că dările din Scoția nu sunt îndestulătoare...

— Vreți ca și regele Scoției să-l renege pe papă?

— Ar fi în folosul lui, cu siguranță.

— James n-o să fure de la Biserică, mă răstesc eu. James este credincios. Nu o să-și aroge poziția de papă scoțian.

— Regele nu își arogă o poziție, încearcă arhidiaconul să mă corecteze. El reinstaurează drepturile tradiționale ale regilor Angliei.

— Ce urmează? Ce alte drepturi tradiționale? Dreptul de a decide soarta femeilor? Cucerirea Scoției?

Ochii scăpărători ai arhidiaconului când își lasă capul în jos în tăcere îmi spune că Harry le va revendica și pe acestea, de va putea vreodată. Femeia aia l-a făcut să fie băiatul răsfățat care s-a născut a fi. Cred că ea face o greșeală cumplită. Îi arată lui Harry ce putere are. Oare îi va arăta și unde trebuie să se oprească?

Arhidiaconul este la fel de lipsit de succes cu James cum știam că o să fie.

— A îndrăznit să-mi spună că am putea să reformăm Biserica din Scoția, fulgeră de mânie fiul meu.

Intră val-vârtej în odăile mele înainte de cină, când sunt singură cu două doamne, dintre care una știu sigur că este amanta lui James. Ea se duce pe locul de la fereastră, unde nu ne poate auzi. Orice vrea James să știe ea, o să-i spună mai târziu. Acum vrea să vorbească cu mine.

— Papa a fost și este un bun prieten al Scoției, zice el. Iar fratele tău nu a avut nici o plângere cu privire la conducerea Romei până când a vrut ca ei să-i declare căsătoria ca nefiind valabilă. Totul e atât de limpede și de rușinos. Distruge Biserica pentru a se putea însura cu târfa lui.

Nu pot să discut cu fiul meu când e înfuriat ca acum.

— Şi ce-o să se întâmple cu Biserica? Nu toţi clericii vor consimţi la asta. Ce are de gând să le facă fratele tău celor care vor refuza să-l accepte Cap Suprem al Bisericii? Ce o să se întâmple cu mânăstirile? Cu abaţiile? Dacă nu se vor supune conducerii lui?

Îmi dau seama că tremur

— Poate că li se va da voie să se retragă. Arhidiaconul zicea că va exista un jurământ. Toată lumea va trebui să depună un jurământ. Poate că acelora care nu vor fi de acord li se va da voie să se retragă.

James se uită la mine.

— Tuturor? Ştii că nu se poate întâmpla asta, zice el batjocoritor. Fie există un jurământ, fie nu există. Dacă nu vor depune jurământul, atunci el va trebui să declare asta trădare sau erezie faţă de Biserica lui, sau ambele. Ştii pedeapsa pentru trădare şi erezie.

— Episcopul Fisher va trebui să părăsească Anglia, şoptesc eu. Va trebui să plece. Însă el n-ar lăsa-o niciodată pe Caterina fără duhovnic, fără un sfătuitor spiritual.

— N-o să plece, prezice sumbru James. Va fi un om mort.

[110] Palatul Westminster, Londra, Anglia, vara anului 1532

Dragă soră,

Susţinătorii lui Anne Boleyn – familia ei, care s-a descurcat atât de bine de la ascensiunea ei, şi rudele ei, familia Howard – au devenit tot mai de nesuportat. Ea a venit să locuiască în odăile reginei şi e slujită ca o femeie de neam regal. Poţi să-ţi imaginezi cum mă simt când o văd stând pe jilţul Caterinei şi dormind în patul ei. Acum a poruncit să-i fie aduse bijuteriile Caterinei

din vistieria regală, ca să le poarte la evenimentele oficiale. Bijuteriile coroanei, de parcă ea ar fi o regină încoronată. Am spus tare și răspicat ceea ce gândește toată lumea: că nu faci o regină punând o rochie de mătase pe strănepoata unui ajutor de la fermă. Poți să pui un lanț de aur pe un porc și tot nu faci din el nimic altceva decât șuncă. Bineînțeles, toată lumea din casa noastră a spus asta de nenumărate ori și s-a iscat un fel de încăierare cu slujitorii familiei Howard – cum au fost zeci de alte încăierări. Și asta nu e vina mea, eu am spus doar ce zice toată lumea.
În fine, omul nostru, Sir William Pennington, era copleșit și a fugit din încăierare să se refugieze în catedrala Westminster, iar brutele alea din Casa Norfolk au alergat după el și l-au omorât. L-au ucis în fața altarului, în timp ce-și ținea mâna pe piatra sacră, iar sângele îi șiroaie pe treptele arhivei. Charles i-a arestat și i-a închis pentru încălcarea refugiului într-o biserică și pentru omor, dar cei din neamul Howard au dat fuga la rege să-i spună că oamenii lor apărau onoarea lui Anne, de parcă ar avea așa ceva. Ei au trecere pe lângă Harry, sunt noii lui favoriți, și acum Harry este furios pe Charles și pe mine și nu știu ce-o să ne facem.
A trebuit să părăsim curtea – unul dintre slujitorii noștri a fost omorât în fața unui altar, dar noi suntem cei nevoiți să plecăm! Trebuie să așteptăm până se liniștesc apele, dar pur și simplu nu avem bani, niciodată n-avem destui bani, și dacă Charles nu este la curte cu Harry care să-i dea tot timpul, nu știu cum o să ne descurcăm. Și, oricum, cum pot să merg la curte dacă ea are întâietate și se poartă ca o regină? Nu pot să mă las mai prejos de ea. Abia pot să suport să-i fac reverențe. Dacă o să pretindă să o asist în apartamentul ei? O să mă facă Harry doamna ei de onoare? Cât de departe trebuie să ajungă lucrurile până să priceapă Harry că îmi frânge inima, că frânge sufletul Caterinei și că distruge tot ce am reușit să realizăm?
Mi s-a spus că a fost un Crăciun foarte liniștit, curtea a fost la Greenwich și, pentru prima oară, Caterina n-a fost la curte, ci a fost singură la More, vechea casă a lui Wolsey. Acolo locuiește acum. Au alungat-o. Femeia aia, Anne, l-a copleșit cu daruri pe Harry, dar el a trimis înapoi cupa din aur pe care i-a dăruit-o Caterina. A înapoiat-o, ca și cum Caterina i-ar fi dușman.

Nu mă simt deloc bine, dar îmi închipui că e doar îngrijorarea pentru toate astea. Viața ta, atât de departe de Anglia și cu un fiu bun și un soț iubitor, pare mai bună decât a mea. Cine s-ar fi gândit că te voi invidia vreodată? Cine ar fi crezut că noi două vom fi mai fericite decât Caterina? Roagă-te pentru noi, surorile tale nefericite.

Mary

Și... se zice că Thomas More va trebui să părăsească postul de Lord Cancelar pentru că nu poate jura că Harry este adevăratul cap al Bisericii. Harry e îngăduitor față de cugetul bătrânului Thomas și zice că acesta își poate părăsi înalta funcție ca să ducă o viață retrasă. Câți dintre noi vom fi nevoiți să plecăm de la curte și să trăim retras, în timp ce femeia aia va intra ca regină?

[111] Jedburgh, Scoția, toamna anului 1532

Călăresc spre sud, la graniță, să mă alătur lui James. El ține scaune de judecată, executând hoți de oi și de vite, indiferent dacă vin de la sud sau de la nord de graniță, și promițând război cu Anglia.

— Voi avea pace în ținuturile de la graniță, zice el încordat. Nu mă voi opri până nu-i voi scoate pe englezi din stânele și turnurile noastre.

— Nu asta e calea, îi spun cu blândețe. Nu poți să faci pace înspăimântându-i pe oameni.

— Asta era metoda lui Douglas, spune el.

— Era.

— Te gândești vreodată la el?

Zâmbesc și dau din cap, de parcă aș fi profund neinteresată de Ard.

— Aproape niciodată.

— Știi că trebuie să întăresc granițele.

— Știu, și cred că tu ești regele care va face asta. Dar nu-l amenința pe Harry cu un război. El doar o să-ți răspundă înfierat. Are mai multe necazuri decât poate duce. Dacă va continua să se declare împotriva papei, să o insulte pe mătușa împăratului, se va pomeni numit rege eretic și toți regii catolici vor fi împuterniciți să îi declare război. Acela e momentul când ar trebui să te declari împotriva lui. Nu înainte. Iar acum, când renumele lui e tot mai plin de ocară, încât regii îl vor ocoli, acum e momentul în care ar trebui să negociezi cu el orice vrei.

— Credeam că ești o prințesă engleză și că Tudorii vor fi întotdeauna pe primul loc, remarcă James. Ți-ai schimbat părerea.

— Am venit aici pentru a aduce pace între Anglia și Scoția, dar Harry a făcut imposibil acest lucru, zic eu cu toată sinceritatea. I-am fost loială de atâtea ori, dar el nu a fost loial nici față de mine, nici față de sora mea, nici față de cumnata mea, soția lui. Cred că a devenit un om în care nu se poate încrede nimeni.

— Asta e adevărat, aprobă James din cap.

— A mutat-o pe cumnata mea într-o căsuță la Bishop's Hatfield și i-a interzis fiicei ei să o vadă. A pus o târfă în odăile mamei mele. A mers prea departe. Nu pot să-l susțin pe fratele meu, trebuie să rămân fidelă surorilor mele. Nu pot să fiu de partea lui.

James se uită la mine, cântărind cât de hotărâtă sunt.

— Totuși, când te va chema, vei alerga la el.

— Nu de data asta, îi zic. N-o s-o mai fac niciodată.

[112] Westhorpe Hall, Anglia, toamna anului 1532

Harry pregătește o altă vizită oficială în Franța și cheltuie o avere pe rochii și bijuterii, cai și turniruri pentru a-l impresiona pe Francisc al Franței (întors acasă după ce a fost răscumpărat, dar la fel de mândru ca întotdeauna). Am spus că sunt prea bolnavă ca să merg, nu suport gândul acestei vizite și am o

greutate atât de mare în burtă și în viscere, încât sunt cu adevărat prea bolnavă să-i fac față. N-aș putea dansa la un asemenea banchet, nu mi-aș putea ridica picioarele de la pământ. Când mă gândesc la Câmpia Pânzei de Aur, pe când eram atât de tinere și de fericite! N-aș putea călători din nou în Franța alături de o femeie nerușinată în locul adevăratei regine.
Harry nu se gândește s-o ia pe Caterina, nici măcar n-a văzut-o anul ăsta. Îi trimite cele mai glaciale mesaje, iar ea a trebuit să-și mute din nou reședința și să meargă la Enfield. Asta pentru că primește atât de multe vizite, încât Harry se simte rușinat. Îi scriu, dar Charles zice că n-am voie să mă duc la ea. L-ar nemulțumi prea mult pe Harry și trebuie să arăt loialitate față de el, fratele și regele meu, înaintea oricui altcuiva. Trebuie s-o salut pe femeia aia, Boleyn, cu respectul datorat celei mai de vază femei din țară. Nu îndrăznesc să spun un cuvânt împotriva ei. Mă conformez și gata. Fac cu inimă grea tot ce îmi cer Harry și Charles, iar când ea îmi trimite vreun fel de mâncare, mă prefac că mănânc, dar mi se întoarce stomacul pe dos.
E toată numai zâmbete. Numai zâmbete și strălucire, în bijuteriile Caterinei. Strălucește precum otrava.
N-am văzut-o pe Caterina de zece luni, deloc anul ăsta, și obișnuiam s-o văd aproape zilnic. Nu-mi scrie des, zice că nu are nimic de spus. În viața mea există prăpastia asta groaznică în locul în care era ea. E ca și cum ar fi moartă, de parcă fratele meu ar fi șters-o de pe fața pământului. Vei crede că exagerez, dar chiar simt că Harry a omorât-o – de parcă un rege ar putea să execute o regină!
În orice caz, nu voi merge în Franța cu femeia aia. Nici unul dintre noi nu va merge. Și aud că nici una dintre doamnele de la curtea din Franța n-o va saluta. Cum ar putea s-o facă? E amanta lui Harry, iar tatăl ei are un titlu atât de nou, încât nimeni nu poate să-l țină minte și încă îl numesc Sir Thomas din obișnuință. Singurele însoțitoare pe care le poate avea sunt cele care îi sprijină ambiția: sora, cumnata și mama ei – și bârfele spun că Harry le-a avut pe toate trei. Sunt detestate în toată Anglia. Ea și Harry au fost nevoiți să vină acasă mai devreme din călătoria de anul ăsta pentru că era huiduită ori de câte ori era văzută.

Jur că uneori mă trezesc dimineața și uit că s-au întâmplat toate astea. Îmi închipui că Harry e un rege chipeș abia ajuns pe tron, Caterina e o regină iubită și cel mai de încredere sfetnic al lui, iar eu sunt din nou o copilă. Pentru o clipă sunt fericită, iar apoi mă trezesc și mi se face atât de rău, încât îmi vărs fierea de ciudă. Slavă Domnului că scumpa noastră mamă a murit înainte să o vadă pe femeia asta stând pe locul ei și aducând asemenea rușine asupra surorii noastre, asupra noastră și a numelui nostru.

Mary

[113]
Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoția, iarna anului 1532

Davy Lyndsay vine la curte pentru un concurs de poezie. Ținem o „întrecere" în care un poet îl insultă râzând pe altul într-un şir de jigniri improvizate. James e spiritual şi face curtea să râdă în hohote la insultele pe care le adresează tovarăşului său, legându-se de toate, de la sforăitul groaznic al acestuia la afirmații scandaloase cum că îşi ia rimele dintr-o carte. Davy răspunde atacându-l pentru renumita lui promiscuitate. Îmi pun mâinile la urechi şi zic că nu vreau să mai aud, dar James râde şi spune că Davy nu zice decât adevărul şi că trebuie să se însoare sau o să repopuleze ținutul pustiu al granițelor cu mici James.

Când se termină râsetele şi poezia, urmează dansul şi Davy vine să-mi sărute mâna şi să-i privească pe dansatori alături de mine.

— Nu e cu nimic mai rău decât oricare alt tânăr, îi zic.

— Îmi pare rău să vă contrazic, dar este, spune Davy. În fiecare noapte iese călare să viziteze o femeie din oraş sau din apropiere, iar când nu pleacă dincolo de zidurile palatului, e cu una dintre slujnice sau chiar cu una dintre doamne. E un nerod, Alteța Voastră.

— E foarte chipeş, zic eu cu indulgență. Şi e un bărbat tânăr. Ştiu că doamnele mele flirtează cu el, cum ar putea să le refuze?

— Ar trebui însurat, zice Davy.

— Știu, e adevărat, spun eu, dând aprobator din cap.

— Prințesa Mary nu e bună pentru el, zice Davy categoric. Îmi pare rău să vorbesc despre familia dumneavoastră, Alteța Voastră, dar nepoata dumneavoastră nu e potrivită. Titlul ei este incert. Poziția ei nu e sigură.

Nu mai pot să nu fiu de acord. Harry nu şi-a luat propria fiică legitimă cu el într-o vizită oficială în Franța. Și-a luat băiatul din flori, pe Henric Fitzroy, şi l-a lăsat acolo în vizită la copiii regelui Franței, de parcă ar fi prinț din născare. Nimeni nu poate fi sigur ce titlu i se va mai acorda lui Henric Fitzroy, dar Harry pare a-l pregăti pentru un rang regal. Nimeni nu poate fi sigur că prințesa Mary își va păstra titlul, nu se ştie nici măcar dacă unei prințese i se poate lua titlul. În istoria lumii, nici un rege n-a încercat să facă un asemenea lucru.

— S-a născut cu sânge regal. Nimeni nu poate nega asta.

— Din păcate, e tot ce zice el.

Rămânem tăcuți un moment.

— Aveți veşti despre fiica domniei voastre, lady Margaret? mă întreabă Davy cu blândețe.

— Archibald nu vrea s-o lase să vină la mine. A pus-o în slujba lui lady Anne Boleyn. Simt cum mi se strâmbă gura de dispreț şi îmi controlez expresia. E în grațiile unchiului ei, regele. Se zice că ar avea o poziție de invidiat.

— Tânărul James vrea să se însoare cu fiica regelui francez, spune Davy. E un lucru la care toată lumea se gândeşte de mulți ani; ea are o zestre frumoasă şi e vorba de Vechea Alianță.

— Lui Harry n-o să-i placă asta, prevăd eu. Nu o să vrea ca Franța să se amestece în treburile Scoției.

— Nu-i nevoie ca ei să se amestece, afirmă Davy. Ea vine să fie soția lui, nu e regentă. Și ne trebuie banii pe care i-ar aduce. Nu obții o zestre ca a ei de la fete scoțiene ca Margaret Erskine!

— Atunci rămâne prințesa Madeleine a Franței, zic eu. Asta dacă nu primim veşti bune din Anglia.

Davy Lyndsay se uită la mine cu un zâmbet hâtru.

— Sperați la veşti bune din Anglia?

— Nu cu adevărat, nu mai aştept aşa ceva. Nu mai primesc niciodată veşti bune din Anglia.

[114] Palatul Holyroodhouse, Edinburgh, Scoția, primăvara anului 1533

Nu primim veşti bune din Anglia. Îmi scrie chiar Harry de Anul Nou:

Soră,

Îți scriu cu mare plăcere ca să îți spun că m-am însurat cu marchiza de Pembroke, lady Anne Boleyn, o doamnă cu o virtute și o reputație impecabile, care a consimțit să-mi fie soție, căci legătura mea anterioară nu a fost o căsătorie – așa cum este de acord acum orice învățat. Regina Anne va fi încoronată în iunie. Prințesa văduvă de Wales va trăi retrasă la țară. Fiica ei, lady Mary, va fi o lady respectată și va sluji în odăile reginei.

[115] Palatul Linlithgow, Scoția, primăvara anului 1533

S-a terminat, aşadar, mă gândesc.

S-a terminat, totul s-a terminat pentru Caterina. Rivala şi sora mea, duşmanca şi prietena mea e distrusă odată cu această ultimă lovitură dată mândriei, numelui, chiar ființei ei. O mută din nou, de data asta într-un palat episcopal vechi şi prost întreţinut, Buckden, în Cambridgeshire, cu servitori puţini şi cu o alocaţie prea mică pentru a-şi păstra poziţia ca regină. E din nou săracă, la fel cum era când mânca peşte vechi. Aud că încă mai poartă pe sub rochii cămaşa de penitenţă din păr aspru şi că acum îşi peticeşte mânecile şi îşi răscroieşte hainele. Însă de data asta nu se poate ajuta

de trecerea ei şi de curajul din tinereţe şi să spere la zile mai bune. E singură. Duhovnicul ei, episcopul Fisher, e închis în propria casă, fiica ei e ţinută departe de ea. Lady Mary nu are voie să-şi vadă mama; nu poate nici măcar să meargă la curte decât dacă îi face reverenţe lui Anne Boleyn ca regină.

Ea e fiica mamei sale.

Nu vrea să facă asta.

Sunt într-o situaţie mai bună decât surorile mele. Mă agăţ de această mică bucurie, la fel de încăpăţânată ca atunci când eram nişte copile şi ne întreceam pentru supremaţie. Sunt măritată cu un bărbat bun, stau în micuţa mea cameră din piatră din vârful castelului meu şi pot să văd în jurul meu cum ţara se bucură de pace, iar fiul meu este recunoscut rege. Îmi doresc să-mi fi luat rămas bun de la Caterina. De la Mary nici măcar n-am ştiut că ar fi trebuit să-mi iau rămas bun, până să-i primesc scrisoarea:

Dragă soră,
Durerea din burtă mi s-a înrăutăţit; simt o umflătură şi nu pot să mănânc, nimeni nu ştie dacă voi apuca Crăciunul. Am fost scutită de la a participa la încoronare – şi mă îndoiesc că voi vedea naşterea bastardului Boleyn. Dumnezeu să mă ierte, dar mă rog să piardă sarcina şi îmi doresc ca umflătura din pântecul ei să fie o piatră ca a mea. Îi scriu Caterinei, dar îmi sunt citite scrisorile şi ea nu poate să răspundă, aşa că nu mai ştiu nimic de ea. Pentru prima oară în viaţa mea nu ştiu ce mai face şi n-am mai văzut-o de aproape doi ani.
Mi se pare acum că eram trei fete care aveau atât de multe lucruri la care să spere şi că lumea asta aspră ne-a adus pe toate trei aici. Când bărbaţii au atâta putere asupra femeilor, ele se pot simţi foarte neputincioase – şi sunt foarte neputincioase. Ne-am petrecut vremea admirându-ne şi invidiindu-ne una pe alta, când ar fi trebuit să ne călăuzim şi să ne apărăm. Acum eu sunt pe moarte, tu trăieşti cu un bărbat care nu e soţul tău, adevăratul tău soţ îţi este duşman, fiica ta s-a înstrăinat de tine, iar Caterina a pierdut bătălia împotriva prinţului cu care s-a măritat din dragoste. Ce rost are dragostea dacă nu ne face mai bune? Ce rost are să fim surori dacă nu ne ocrotim una pe alta? M.

Nota autoarei

Așa cum o arată lista cărților de la sfârșitul volumului, există puține biografii despre Margaret, regina văduvă a Scoției. Multe relatări despre ea sunt fățiș ostile. Ea suferă (așa cum suferă multe femei din istorie) de a se fi scris atât de puțin despre ea, încât adesea nu știm ce făcea și aproape niciodată nu știm ce gândea. Mărturiile fragmentare oferă imaginea unor modificări brușțe ale parcursului și ale loialității ei, și foarte mulți istorici au presupus că trebuie să fi fost fie lipsită de pricepere, fie irațională. Ei explică asta sugerând că era sub stăpânirea megalomaniei sau dorinței trupești sau, și mai simplu (și mai tradițional) că a fost o femeie capricioasă tipică.

Desigur, eu resping conceptul de „fire" a femeilor (mai ales dacă se spune că este slabă moralicește și intelectual), iar în cazul lui Margaret cred că ea a fost, fără îndoială, mai chibzuită și mai bun strateg decât modelul de comportament feminin tip lupoaică/nepricepută. Acest roman sugerează că Margaret a făcut, probabil, cum a putut mai bine în împrejurări care depășeau pe mulți oameni – deopotrivă bărbați și femei. Toți cei care căutau puterea în Europa la sfârșitul perioadei medievale își schimbau loialitatea cu o remarcabilă viteză și lipsă de onoare. Pentru Margaret, asemenea dușmanilor și prietenilor ei bărbați, singurul mijloc de a supraviețui era să își schimbe aliații, să comploteze împotriva dușmanilor și să se miște cât de iute și de imprevizibil putea.

Ea s-a născut în 1489 ca al doilea cel mai mare copil din căsătoria aranjată a lui Elizabeth de York – o Plantagenetă din fosta familie regală – cu Henric Tudor, învingătorul din bătălia de la Bosworth, și cred că acest sentiment de a fi prima generație născută dintr-o nouă dinastie a fost la fel de puternic pentru ea pe cât a fost pentru mai bine cunoscutul ei frate, Henric al VIII-lea, dându-le amândurora suficiență și, în același timp, nesiguranță. Cred că s-ar putea ca ea să fi avut întotdeauna un sentiment al propriei importanțe, ca

fata Tudor cea mai mare, şi al inferiorităţii, fiind femeie şi nu unul dintre importanţii moştenitori Tudor bărbaţi. Ea era sora mai mare şi mai urâţică a unui copil care avea să devină o frumuseţe celebră, şi apoi tânăra soţie a unui soţ mult mai în vârstă, într-o căsătorie aranjată în scop politic.

I-am scris povestea sub formă de ficţiune, la persoana I şi la timpul prezent, deoarece am vrut să pot să mă folosesc de această explicaţie psihologică şi să o evidenţiez prin felul în care i-am construit personajul. Am vrut să descriu ce-au însemnat pentru ea cele trei mariaje, ca experienţă lăuntrică, şi nu doar ca impresie exterioară, aşa cum s-a consemnat. Nu există nici o relatare despre ce a simţit când a pierdut custodia fiicei ei Margaret, nici ce a simţit când l-a părăsit pe fiul ei James, nici durerea ei la moartea lui Alexander. Regulile după care se scrie istoria spun că istoricul poate doar să speculeze cu privire la emoţiile ei; însă un romancier are voie, de fapt e obligat, să re-creeze o versiune a lor. Acesta este punctul în care ficţiunea istorică – forma hibridă – face ceva ce mi se pare extrem de interesant – ia consemnările istorice şi le întoarce pe dos; lumea interioară explică înregistrarea exterioară.

Unele scene din acest roman sunt istorie. Sosirea lui Margaret la castelul Stirling cu copiii nelegitimi ai soţului ei venind în fugă să o salute are la bază biografia Mariei Perry:

> Margaret, care trebuie să fi auzit poveşti despre „trecutul“ soţului ei, a fost uimită să descopere că acel castelul primit de ea moştenire ca văduvă era folosit drept loc de creştere al copiilor nelegitimi ai regelui. Erau şapte în total. (Perry, p. 45)

S-au consemnat, de asemenea, fervoarea religioasă, sentimentul de vinovăţie şi promiscuitatea plină de energie a soţului lui Margaret. Uciderea lui la Flodden a fost tragedia tinereţii ei, iar furtul cadavrului său ca trofeu este adevărat şi a fost într-adevăr ordonat de cumnata lui Margaret, Caterina de Aragon.

Este o fărâmă tragică de istorie, dar o sursă de inspiraţie pentru un romancier! Gândul la Caterina dând ordinul de a nu se lua prizonieri – în fapt, un ordin de a omorî răniţii şi pe cei care încercau să se predea – în lupta împotriva soţului cumnatei ei m-a inspirat să scriu acest roman ca povestea a trei surori: frumoasa şi răsfăţata regină văduvă a Franţei, celebra Caterina de Aragon, a cărei domnie a început cu mari speranţe şi a sfârşit în durere, şi aproape necunoscuta

Margaret, a cărei viață a fost o luptă pentru putere politică și fericire personală.

Având asta în minte, am fost frapată de cum s-au împletit și s-au reflectat una pe alta poveștile lor. Toate trei au avut parte de căsătorii aranjate, au rămas văduve și s-au recăsătorit cu bărbați aleși de ele. Toate trei au pierdut copii la vârste foarte fragede. Toate trei au depins de bunăvoința lui Henric al VIII-lea, toate trei au căzut din grațiile lui, toate trei au fost amenințate de ascensiunea lui Anne Boleyn. Toate au fost prințese prin naștere, dar au avut parte de datorii și chiar de sărăcie. S-au întâlnit ca fete înainte de căsătoria Caterinei și apoi din nou ca femei rămase văduve când Margaret s-a întors la Londra; au lucrat împreună când au pledat pentru ucenici. O femeie Tudor care să spere la dragoste în căsnicie este ceva neobișnuit. Istoricii ar zice că, până în secolul al XVIII-lea, mariajele elitei au fost aproape toate niște contracte. Însă în Margaret și în sora ei Mary vedem două femei Tudor – de fapt prințese Tudor – cu ambiții romantice puternice purtându-se independent, chiar sfidându-i pe tutorii lor bărbați. Margaret a fost o femeie uimitor de modernă în dorința ei de a se căsători din dragoste, de a divorța de un soț care lăsa de dorit și de a se căsători din nou, și totuși de a spera să păstreze puterea politică și custodia copiilor ei. Faptul că a reușit să facă așa ceva într-o lume în care legea și Biserica erau concepute să îi deservească pe bărbați, într-o țară care era violentă și primejdioasă, într-o perioadă când nici Scoția, nici Anglia nu avuseseră niciodată o regină domnitoare, reprezintă o mărturie nu a lipsei de rațiune, ci a hotărârii, abilității și pasiunii.

Sentimentele lui Margaret pentru cei trei soți pot constitui doar o chestiune de speculație în absența oricărei consemnări personale. Eu sugerez că ea a ajuns să-l iubească pe soțul care a făcut-o regină și că poate a jelit profund pierderea lui. În mod cert, se spune că ea n-a vorbit niciodată despre el în public după moartea lui. Că a fost profund și dezastruos îndrăgostită de Archibald Douglas este demonstrat de acțiunile ei consemnate de istorie – căsătoria secretă, încercarea de a-l promova în consiliu și împăcările lor. Fuga lor de coșmar în Anglia a fost așa cum am descris-o, însă de ce a rămas el în Scoția și dacă a intenționat să îi fie necredincios chiar de la începutul vieții lor casnice este ceva ce istoricii nu știu încă și s-ar putea să nu descopere niciodată. Știm că o numea pe Janet Stewart soția lui și că ei au avut o fiică ce i-a purtat numele; însă s-a întors nu o dată la Margaret. În roman sugerez că ea a fost întotdeauna atrasă

de el, în ciuda infidelității și lipsei lui de credință; știm cu certitudine că ea s-a gândit la el pe patul de moarte:

> „Doresc... să îl rogi pe rege să fie binevoitor cu contele de Angus. Îl rog pe Dumnezeu să-mi arate milă pentru că l-am ofensat atât de tare pe conte." (*Herny VIII Letters and Papers*, vol. 16, octombrie 1541, 1307)

Mulțumirile mele istoricilor care au explorat acest minunat personaj și epoca sa; urmează o listă a cărților pe care le-am studiat pentru a scrie acest portret fictiv al lui Margaret. Am vizitat, de asemenea, principalele ei reședințe și recomand insistent o vizită la castelele și palatele din Scoția. Ruinate sau restaurate, ele sunt cu adevărat frumoase, un decor potrivit pentru povestea unei femei atât de complexe și interesante.

Bibliografie

Alexander, Michael Van Cleave. *The First of the Tudors: A Study of Henry VII and His Reign.* Londra: Croom Helm, 1981. Prima ediţie: 1937.

Anderson, William. *The Scottish Nation; or The Surnames, Families, Literature, Honours, and Biographical History of the People of Scotland.* Vol. I. Edinburgh: A. Fullarton, 1867.

Bacon, Francis. *The History of the Reign of King Henry VII and elected Works.* Cambridge: Cambridge University Press, 1998.

Barrell, A. D. M. *Medieval Scotland.* Cambridge: Cambridge University Press, 2000.

Bernard, G. W., ed. *The Tudor Nobility.* Manchester: Manchester University Press, 1992.

Besant, Walter. *Londra in the Time of the Tudors.* Londra: Adam & Charles Black, 1904.

Bingham, Caroline. *James V: King of Scots, 1512–1542.* Londra: Collins, 1971.

Buchanan, Patricia Hill. *Margaret Tudor, Queen of Scots.* Edinburgh: Scottish Academic Press, 1985.

Carroll, Leslie. *Inglorious Royal Marriages: A Demi-Millennium of Unholy Mismatrimony.* New York: New American Library, 2014.

Cavendish, George. *Thomas Wolsey, Late Cardinal, His Life and Death.* Editor Roger Lockyer. Londra: Folio Society, 1962. Prima ediţie: 1810.

Chapman, Hester W. *The Sisters of Henry VIII: Margaret Tudor, Queen of Scotland; Mary Tudor, Queen of France.* Londra: Jonathan Cape, 1969.

Chrimes, S. B. *Henry VII.* Londra: Eyre Methuen, 1972. Claremont, Francesca. *Catherine of Aragon.* Londra: Robert Hale, 1939.

Clarke, Deborah. *The Palace of Holyroodhouse: Official Souvenir Guide.* Londra: Royal Collection Enterprises, 2012.

Cooper, Charles Henry. *Memoir of Margaret, Countess of Richmond and Derby.* Cambridge: Cambridge University Press, 1874.

Cox, Adrian. *Linlithgow Palace: The Official Souvenir Guide.* Edinburgh: Historic Scotland, 2010.

Cunningham, Sean. *Henry VII.* Londra: Routledge, 2007. Dawson, Jane E. A. *Scotland Re-Formed, 1488–1587.* Edinburgh: Edinburgh University Press, 2007.

Dixon, William Hepworth. *History of Two Queens.* Vol. II, *Anne Boleyn.* Londra: Hurst and Blackett, 1873.

Donaldson, Gordon. *Scotland: James V to James VII.* Edinburgh: Oliver & Boyd, 1965.

Douglas, Gavin. *The Poetical Works of Gavin Douglas, Bishop of Dunkeld, with Memoir, Notes and Glossary by John Small, M.A., F.S.A.Scot.: Volume First.* Edinburgh: William Paterson, 1874.

Elton, G. R. *England Under the Tudors.* Londra: Methuen, 1955.

Fellows, Nicholas. *Disorder and Rebellion in Tudor England.* Bath: Hodder & Stoughton Educational, 2001.

Goodwin, George. *Fatal Rivalry: Flodden 1513; Henry VIII, James IV and the Battle for Renaissance Britain.* Londra: Weidenfeld & Nicolson, 2013.

Gregory, Philippa, David Baldwin, and Michael Jones. *The Women of the Cousins' War: The Duchess, the Queen and the King's Mother.* Londra: Simon & Schuster, 2011.

Gunn, Steven. *Charles Brandon: Henry VIII's Closest Friend.* Stroud: Amberley, 2015.

Guy, John. *Tudor England.* Oxford: Oxford University Press, 1988.

Harris, George. *James IV: Scotland's Renaissance King.* Londra: Amazon, 2013.

Harvey, Nancy Lenz. *Elizabeth of York: Tudor Queen.* Londra: Arthur Barker, 1973.

Hay, Denys. *Europe in the Fourteenth and Fifteenth Centuries.* 2nd ed. New York: Longman, 1989. Prima ediție: 1966.

Hutchinson, Robert. *Young Henry: The Rise of Henry VIII.* Londra: Weidenfeld & Nicolson, 2011.

Innes, Arthur D. *England Under the Tudors.* Londra: Methuen, 1905.

Jones, Michael K., and Malcolm G. Underwood. *The King's Mother: Lady Margaret Beaufort, Countess of Richmond and Derby.* Cambridge: Cambridge University Press, 1992.

Jones, Philippa. *The Other Tudors: Henry VIII's Mistresses and Bastards.* Londra: New Holland, 2009.

Kesselring, K. J. *Mercy and Authority in the Tudor State.* Cambridge: Cambridge University Press, 2003.

Kramer, Kyra Cornelius. *Blood Will Tell: A Medical Explanation of the Tyranny of Henry VIII.* Bloomington, IN: Ash Wood Press, 2012.

Licence, Amy: *Elizabeth of York: The Forgotten Tudor Queen.* Stroud: Amberley, 2013.

— *In Bed with the Tudors: The Sex Lives of a Dynasty from Elizabeth of York to Elizabeth I.* Stroud: Amberley, 2012.

Lindesay, Robert. *The History of Scotland: From 21 February, 1436 to March, 1565.* Edinburgh: Baskett, 1728.

Lisle, Leanda de. *Tudor: The Family Story.* Londra: Chatto & Windus, 2013.

Loades, David. *Henry VIII: Court, Church and Conflict.* Londra: The National Archives, 2007.

— *Henry VIII and His Queens.* Stroud: Alan Sutton, 2000.

— *Mary Rose: Tudor Princess, Queen of France, the Extraordinary Life of Henry VIII's Sister.* Stroud: Amberley, 2012.

Macdougall, Norman. *James IV.* Edinburgh: John Donald, 1989.

Mackay, Lauren. *Inside the Tudor Court: Henry VIII and His Six Wives through the Writings of the Spanish Ambassadors.* Stroud: Amberley, 2014.

Mattingly, Garrett. *Catherine of Aragon.* Londra: Jonathan Cape, 1942. Prima ediție: 1941.

Murphy, Beverley A. *Bastard Prince: Henry VIII's Lost Son.* Stroud: Sutton, 2001.

Newcombe, D. G. *Henry VIII and the English Reformation.* Londra: Routledge, 1995.

Paul, John E. *Catherine of Aragon and Her Friends.* Londra: Burns & Oates, 1966.

Perry, Maria. *Sisters to the King: The Tumultuous Lives of Henry VIII's Sisters – Margaret of Scotland and Mary of France.* Londra: André Deutsch, 1998.

Plowden, Alison. *House of Tudor.* Londra: Weidenfeld & Nicolson, 1976.

Porter, Linda. *Crown of Thistles: The Fatal Inheritance of Mary Queen of Scots.* Londra: Macmillan, 2013.

Reed, Conyers. *The Tudors: Personalities & Practical Politics in 16th Century England.* Oxford: Oxford University Press, 1936.

Reese, Peter. *Flodden: A Scottish Tragedy.* Edinburgh: Birlinn, 2013.

Ridley, Jasper. *The Tudor Age*. Londra: Constable, 1988.
Sadler, John, and Rosie Serdiville. *The Battle of Flodden 1513*. Stroud: The History Press, 2013.
Scarisbrick, J. J. *Henry VIII*. Londra: Eyre & Spottiswoode, 1968.
Searle, Mark, and Kenneth W. Stevenson. *Documents of the Marriage Liturgy*. Collegeville, MN: Liturgical Press, 1992.
Seward, Desmond. *The Last White Rose: Dynasty, Rebellion and Treason*. Londra: Constable, 2010.
Sharpe, Kevin. *Selling the Tudor Monarchy: Authority and Image in 16th Century England*. Londra: Yale University Press, 2009.
Simon, Linda. *Of Virtue Rare: Margaret Beaufort, Matriarch of the House of Tudor*. Boston: Houghton Mifflin, 1982.
Simons, Eric N. *Henry VII: The First Tudor King*. Londra: Muller, 1968.
Smith, Lacey Baldwin. *Treason in Tudor England: Politics & Paranoia*. Londra: Jonathan Cape, 1986.
Soberton, Sylvia Barbara. *The Forgotten Tudor Women: Margaret Douglas, Mary Howard & Mary Shelton*. North Charleston: CreateSpace, 2015.
Starkey, David. *Henry: Virtuous Prince*. Londra: Harper Press, 2008.
— *Six Wives: The Queens of Henry VIII*. Londra: Chatto & Windus, 2003.
Thomas, Paul. *Authority and Disorder in Tudor Times, 1485–1603*. Cambridge: Cambridge University Press, 1999.
Thomson, Oliver. *The Rises & Falls of the Royal Stewarts*. Stroud: History Press, 2009.
Vergil, Polydore. *Three Books of Polydore Vergil's English History: Comprising the Reigns of Henry VI, Edward IV and Richard III*. Editor Henry Ellis. Londra: Camden Society, 1844.
Warnicke, Retha M. *The Rise and Fall of Anne Boleyn*. Cambridge: Cambridge University Press, 1989.
Weir, Alison. *Elizabeth of York: The First Tudor Queen*. Londra: Jonathan Cape, 2013.
— *Henry VIII: King and Court*. Londra: Jonathan Cape, 2001.
— *The Lost Tudor Princess: The Life of Margaret Douglas, Countess of Lennox*. Londra: Vintage, 2015.
— *The Six Wives of Henry VIII*. Londra: Bodley Head, 1991.
White, Robert. *The Battle of Flodden, Fought 9 Sept. 1513*. Newcastle-upon-Tyne: The Society of Antiquaries of Newcastle-upon-Tyne, 1859.

Williams, Patrick. *Katharine of Aragon: The Tragic Story of Henry VIII's First Unfortunate Wife*. Stroud: Amberley, 2013.
Wilson, Derek. *In the Lion's Court: Power, Ambition and Sudden Death in the Reign of Henry VIII*. Londra: Hutchinson, 2001.
Yeoman, Peter. *Edinburgh Castle: Official Souvenir Guide*. Edinburgh: Historic Scotland, 2014.
Yeoman, Peter, and Kirsty Owen. *Stirling Castle, Argyll's Lodging and Mar's Wark: Official Souvenir Guide*. Edinburgh: Historic Scotland, 2011.

Periodice

Dewhurst, John, „The Alleged Miscarriages of Catherine of Aragon and Anne Boleyn", *Medical History* 28, no. 1 (1984): pp. 49-56.
Whitley, Catrina Banks, and Kyra Kramer, „A New Explanation for the Reproductive Woes and Midlife Decline of Henry VIII", *Historical Journal* 53, no. 4 (2010): pp. 827-848.

Alte surse

Henry VIII: *Letters and Papers*; sursă online: http://www .british-history.ac.uk/search/series/letters-papers-hen8.

În seria ACTUAL

au apărut:

Bernhard Schlink – *Femeia de pe scări*
Mary Chamberlain – *Croitoreasa de la Dachau*
Patti Smith – *Torcătoarea de vise*
Andreï Makine – *Patria locotenentului Schreiber: romanul unei vieți*
Hiromi Kawakami – *Prăvălia de mărunțișuri a domnului Nakano*
Emir Kusturica – *Străin în căsnicie*
Hélène Grimaud – *Lecții aparte*
Irvine Welsh – *Viața sexuală a gemenelor siameze*
Nuruddin Farah – *Ascuns la vedere*
Natsuo Kirino – *Insula Tokyo*
György Dragomán – *Rugul*
Brooke Davis – *Obiecte pierdute*
Milena Busquets – *Până și asta o să treacă*
Margaret Mazzantini – *Splendoare*
Jean Mattern – *Septembrie*
David Cronenberg – *Mistuiți*
Philippa Gregory – *Blestemul regelui*
Harper Lee – *Du-te și pune un străjer*
Ali Eskandarian – *Anii de aur*
Viktor Remizov – *Cenușă și țărână*
Anchee Min – *Sămânța încolțită*
Takashi Hiraide – *Pisica musafir*
Zeruya Shalev – *Durere*
Tracy Chevalier – *La marginea livezii*
Saud al-Sanousi – *Tulpina de bambus*
Elif Shafak – *Bastarda Istanbulului*
Roy Lewis – *Cum l-am mâncat pe tata sau Omul evoluției*
Christine Angot – *O iubire imposibilă*
María Dueñas – *Cumpătarea*
Burhan Sönmez – *Istanbul Istanbul*
Florian Illies – *1913: Vara secolului*
Yann Martel – *Munții Înalți ai Portugaliei*
Philippa Gregory – *Îmblânzirea reginei*
Ngũgĩ wa Thiong'o – *Un bob de grâu*
Jonathan Franzen – *Puritate*
Susan Abulhawa – *Albastrul dintre cer și ape*

Patti Smith – *Trenul M*
Michele Mari – *Roderick Duddle*
Simon Liberati – *Eva*
Philippe Besson – *Rătăcitori prin Lisabona*
Irina Teodorescu – *Blestemul tâlharului mustăcios*
Jón Kalman Stefánsson – *Tristețea îngerilor*
David Duchovny – *Bucky F*cking Dent*
Charles Bukowski – *Dragoste la 17,50 $*
Ian McEwan – *Coajă de nucă*
Anna Gavalda – *O viață mai bună*
Eowyn Ivey – *Spre marginea luminoasă a lumii*
Geraldine Brooks – *Poporul cărții*
Dorit Rabinyan – *Viața dincolo de graniță*
Clara Usón – *Fiica Estului*
Asko Sahlberg – *Irod*
Andreï Makine – *Arhipelagul altei vieți*
Philippa Gregory – *Trei surori, trei regine*

în pregătire:

Ian McGuire – *Apele Nordului*

www.polirom.ro

Redactor: Alina Aviana
Coperta: Carmen Parii
Tehnoredactor: Gabriela Ghețău

Bun de tipar: mai 2017. Apărut: 2017
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. BOX 266
700506, Iași, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;
(0232) 21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A,
sc. 1, et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53
Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro

Tiparul executat la GANESHA PUBLISHING HOUSE – București
tel.: 021 423.20.58, tel./fax: 021 424.98.13,
e-mail: contact@ganesa.ro, web: ganesa.ro

Contravaloarea timbrului literar se depune în contul
Uniunii Scriitorilor din România
Nr. RO44RNCB5101000001710001 BCR UNIREA

PHILIPPA GREGORY, una dintr
cele mai renumite scriitoare britanic
contemporane de ficţiune istorică, s-
născut în Kenya în 1954. A studiat l
Universitatea din Sussex, und
a obţinut o diplomă de licenţă î
Istorie. Ulterior a devenit doctor î
Filologie la Universitatea di
Edinburgh, cu o lucrare despr
literatura secolului al VIII-lea. A lucra
o vreme ca jurnalist şi producător l
BBC, însă pasiunea pentru istorie ş
literatură a îndemnat-o să se dedic
scrisului. Autoare extrem de prolifică
Philippa Gregory a publicat până î
prezent peste douăzeci de romane
dintre care amintim: *The Othe
Boleyn Girl* (2001; *Surorile Boleyn*
Polirom, 2008, 2013), distins un a
mai târziu cu premiul Parker Romanti
Novel of the Year şi ecranizat d
câteva ori, *The Constant Princes*
(2005; *Prinţesa statornică*, Polirom
2015), *The Boleyn Inheritanc*
(2006; *Moştenirea Boleyn*, Polirom
2009, 2014), *The White Quee*
(2009; *Regina albă*, Polirom, 2010
2014, 2016), *The Lady of the River*
(2011; *Doamna apelor*, Polirom
2012, 2015), *The Kingmaker'*
Daughter (2012; *Fiica eminenţe
cenuşii*, Polirom, 2013), *Changelin*
(2012; *Copilul zânelor*, Polirom
2013), *The White Princess* (2013
Prinţesa albă, Polirom, 2015), *Th
King's Curse* (2014; *Blestemu
regelui*, Polirom, 2015) şi *Taming o
the Queen* (2015; *Îmblânzire
reginei*, Polirom, 2016). Cărţile sal
au fost traduse în numeroase limb
şi s-au bucurat de succe
în întreaga lume

Coperta seriei: Radu Răilean

BIBLIOTECA POLIROM — ACTUAL

„Există o singură legătură în care am încredere, aceea dintre o femeie şi surorile ei. Noi trei suntem nedespărţite şi nu ne scăpăm niciodată din ochi. În dragoste şi rivalitate, ne gândim mereu una la alta.“

„O poveste tot atât de adâncită în istorie pe cât e de plină de intrigi şi de neînţelegeri în familia regală. Philippa Gregory e maestră în a lua femeile din planul secund al scenei lumii reale şi a le plasa în centrul atenţiei, în roluri celebre.“

Booklist

„Cel mai bun job în secolele trecute era acela de a conduce o ţară. O adevărată cunoscătoare a ficţiunii istorice, Philippa Gregory reuşeşte să aducă în povestea ei trei femei, toate parte a lumii regelui Henric al VIII-lea, şi le pune în ipostaza de regine pe trei tronuri diferite: al Angliei, al Franţei şi al Scoţiei.“

Library Journal

ISBN 978-973-46-6515-0

www.polirom.ro

Carte publicată şi în ediţie digitală

